

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVN

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS QVINTA

COLLECTIO VATICANA 140—164

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

Quae huic parti quintae uoluminis primi insunt Collectionis Vaticanae scriptiones numeris 140—164 signatae, quamvis non omnia ad ipsum concilium Ephesenum spectent, quin etiam pauca ab eo aliena sint, eorum tamen memoria solis Gestorum Ephesenorum debetur collectionibus praeter Cyrilli solutiones duodecim capitulorum. praeter enim Collectiones Vaticanam et Seguieranam atque Borbonicam, de qua egi parte I p. Xsq., extant illae singulariter traditae in codice Ottoboniano 413 [Q] s. XI nitide scripto, uitiis autem orthographicis pleno; de cetera quae codici inest materia cf. catalogum codicum graecorum bibliothecae Ottobonianaе, qui editus est Romae a. 1893, p. 225. codice primus usus est Philippus Edwardus Pusey. de ea Cyrilli contra Theodoretum apologetici duodecim capitulorum editione, qua Solutiones cum illo opere coniunctae sunt, commodius in praefatione partis sextae agetur.

Monachii menses Septembri a. h. s. XXVII

E. Schwartz

COLLECTIO VATICANA

140—164

L III 975 γὰρ ἴσμεν ἐπὶ [το] προσκεφάλαιον καθεύδοντα, τὸν αὐτὸν τῇ θαλάσσει ἐπιτιμῶντα ἐν ἔξου-
 Mc. 4. 38 39 σίαι καὶ τοῖς ἀνέμοις· τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ὁδοιπορίας κεκηκότα, τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς θα-
 Ioh. 4. 6 λύσεως περιπατοῦντα ὡς ἐπὶ στερεᾶς γῆς ἰδίαι ἐξουσίαι. ὁ αὐτὸς τοίνυν θεός, ὁ αὐτὸς
 Mt. 14. 25 ἄνθρωπος ὁμολογουμένως. τί γὰρ τὸ θαῦμα εἰ ἄνθρωπός τις τῶν καθ' ἡμᾶς ἐν ἔξουσίαι
 δυνάμεις θεοῦ ἐνεργεῖν λέγεται; ἀλλ' ἵνα τοῦτον αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον κεκενῶσθαι ὑποδείξωσιν 6
 ἡμῖν αἱ θεῖαι γραφαί, οὐ δοκῇσιν ἀλλ' ἐνεργεῖται, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἡμῖν διαγορεύουσιν
 προφητικοῖς καὶ μὴν καὶ ἀποστολικοῖς κηρύγμασι, τὸν αὐτὸν εἶπον θεόν, τὸν αὐτὸν ἄν-
 θρωπον. θεοῦ τοίνυν ἡ σύλληψις ἡ παρθενικὴ, θεοῦ ἡ γέννησις, θεοῦ ἡ κατὰ πάντα
 πρὸς ἡμᾶς καὶ δι' ἡμᾶς ὁμοίωσις οἰκονομικῶς, θεοῦ τὸ πάθος, θεοῦ τοῖς ἐν φυλακῇ καὶ
 ἐν τῷ σκότει ἡ κήρυξις, θεοῦ ἡ ἀνάστασις, θεοῦ ἡ ἀνάληψις. ὁ ἀχώρητος ἑαυτὸν 10
 δέδωκεν κεχωρήσθαι δι' ἡμᾶς ἐν τῇ τῆς παρθένου μήτραι μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, ἣν προ-
 σελάβετο ἐξ αὐτῆς. ὁ ἀχώρητος ἐν σαρκὶ ἐχωρεῖτο· ὁ ἀναλλοίωτος ἐν ἀνθρώπου μορφῇ
 ἡμῖν ἐφάνη· ὁ ἀπαθὴς πέπονθε δι' ἡμᾶς ἐκουσίως καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ τῇ πα-
 Bar. 3. 38 θητῇ· ὁ ἀχώριστος τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ ἐπὶ γῆς ὡφθη κατὰ τὸ γεγραμμένον καὶ τοῖς
 Ioh. 19. 34 ἀνθρώποις συνανέστραφη· ὁ ἀσηλάφητος λόγχι ὑπὸ τῶν παρανόμων κατενύττετο· 15
 Phil. 2. 8 ὁ ἀπαθὴς σταυρὸν ἐθέλουσιον ὑπέμεινε δι' ἡμᾶς· τὸ φῶς τὸ ἀθάνατον θανάτῳ ἑαυτὸν
 Ioh. 1. 18 ἐκδέδωκε, θανάτῳ δὲ σταυροῦ· ὁ ὢν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ πατρὸς ἀνάληψιν ὑπέμεινε διὰ
 τῆς ἰδίας σαρκός. τοὺς δὲ λέγοντας ἄνθρωπον τινα τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνειληφέναι τὸν
 θεὸν λόγον καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὸν αὐτὸν θεὸν λόγον, τὸν υἱὸν τὸν ἐνυπόστατον τε καὶ
 ἐνεργῇ καὶ ζῶντα γενέσθαι ἄνθρωπον καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς δι' ἡμᾶς ἔξορίζει 20
 ἡ ἁγία σύνοδος ἢ ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει γεγεννημένη.

141 = S 37

M V 173

Συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ

Ἑρώτησις· Πῶς ὁ θεὸς ὁ ἀχώρητος ἐχωρήθη ἐν μήτραι παρθενικῇ;
 ἀπόκρισις· Ἐπειδὴ εὐδόκησε λυτρώσασθαι καὶ ἐλευθερώσαι τὸ τῆς ἀνθρώπου φύ- 25
 σεως γένος.
 ἐρώτησις· Πῶς ὁ ἀναρχος γέννησιν ὑπέμεινε τὴν διὰ γυναικός;
 Gal. 3. 10 ἀπόκρισις· Ἐπειδὴ ὑπὸ κατάραν ἐγεγόνει λοιπὸν πᾶς ἄνθρωπος (βεβασίλευτο γὰρ
 ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας), διὰ τοῦτο εἰς ἀρχὰς τοῦ εἶναι λελογίσται πρὸς ἡμῶν αὐτῶν, ἵνα καὶ
 τὴν τῶν ὁμογενῶν γέννησιν τε καὶ μήτραν ἁγιάσῃ. 30
 ἐρώτησις· Πῶς ἐν ἀνθρώποις κατελογίσθη καὶ ἄνθρωπος γέγονεν ὁ ἄτρεπτός τε
 καὶ ἀναλλοίωτος τοῦ θεοῦ λόγος;

VS. D [= mn], W [= Vind. theol. gr. 18], FZ

1 εἰσμεν F τὸ om. FZ προσκεφαλαίου Z καθεύδοντα] καθήμενον V 2 ἐπὶ¹] ἀπὸ Z
 2/3 τῇ θαλάσσει F 3 στερεᾶς S 4 θαυμαστόν F ἐν om. Z 5 θῷ δυνάμει Z
 λέγεται V τοῦτον — τὸν FZ τὸν αὐτὸν VSDW 6 ἡμῖν om. Z διαγορεύουσαι scripsi διαγο-
 ρεύουσι VSDWFZ 7 ἀποστολικοῖς — θεόν om. F εἶπαν S 8/9 θεοῦ ἡ γέννησις — οἰκο-
 νομικῶς om. Z 9 ὁμοίως S οἰκονομικῇ F τοῖς] τὸ SDW 10 τῷ om. F ἡ
 κήρυξις — ἀνάληψις] ἔλλαμψις F θεοῦ ἡ ἀνάστασις om. Z ἡ² om. VSW ἀντίληψις Z
 11 ἐνδέδωκεν καὶ χωρεῖσθαι F ἡσ Z 12 μορφῇ om. F 13 ἡμῖν ἐφάνη F ἐπεφάνη Z om.
 VSDW 13/14 τῇ παθητῇ FZ om. VSDW 14 ἀχώρητος Z καὶ ἐν SD 15 ἐν λόγῳ F
 17 δέδωκε F τοῖς κόλποις F 18 οἰκείας Z τῶν] τὸν F 19 οὐχὶ δὴ FZ μὴ VSDW
 τὸν αὐτὸν — λόγον F τὸν αὐτὸν λόγον Z αὐτὸν VSDW 20 γεγεννησθαι F δι' ἡμᾶς om. V
 ἔξορίζει καὶ ἀποβάλλεται Z ἔξορι S 21 πόλει VSDW γεναμένη F

VS. D [= mn], W [= Vindob. theol. gr. 18], F

ῤῡᾱ V 23 τοῦ om. D 24 sq. ἐρώτησις et ἀπόκρισις semper om. F πῶς] δια τί F
 25 ἡδύοκῃσε SF 27 πῶς] δια τί F 28 λοιπὸν om. W ἐβεβασίλευτο F 30 τε om. VW
 31 δια τί πῶς F 31/32 ὁ ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος F ἄτρεπτός [καὶ ἄτρεπτός V] τε καὶ ἀναλ-
 λοίωτος δ VSDW

ἀπόκρισις· Τὸ [τοῦ] ἀνθρώπου γένος βουλόμενος σῶσαι, εὐδόκησε γενέσθαι δι' ἡμᾶς
ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς καὶ ὁμοιωσθαι ἡμῖν κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας. Hebr. 4, 15

ἐρώτησις· Πῶς τῷ ἀπαθεῖ ὕπνον καὶ κόπον καὶ πείναν καὶ σταυρὸν καὶ πάντα
τὰ ὑποκείμενα φθορᾷ περιάπτειν τολμᾶτε;

ἀπόκρισις· Εὐφήμει, ὦ ἄνθρωπε, παρακαλῶ. ἤδη προείπαμεν σαρκὶ παθητῇ, 5
καθὼς καὶ αἱ θεῖαι ἡμῖν γραφαὶ δεδηλώκασι, περιειληφθαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ ἡνώσθαι Ioh. 1, 14
αὐτῇ καὶ δι' αὐτῆς πεφηνότα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν θεὸν λόγον μετ' αὐτῆς ὕπνον ὑπο- L III 978
μεῖναι καὶ κόπον καὶ πάντα τὰ τοῦ ἀνθρώπου χωρὶς ἁμαρτίας, οὐ τῇ φθορᾷ ὑποκείμενος
(ἀμείνων γὰρ φθορᾶς καὶ θανάτου ὁ ἀφθαρτος καὶ ζωοποιὸς τοῦ θεοῦ λόγος), ἀλλὰ τὴν
φθορὰν ἀποσοβῶν ἀπὸ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. οὐκ οἶμαι ἔγκλημα περιάπτεσθαι 10
βασίλει, ὅποταν βουλόμενος σῶσαι τὸ ἴδιον, τὸ τοῦ δούλου σχῆμα ἐνδύσῃται· καὶ πῶς
τολμήσει τις τῷ τῇ φύσει ἐλευθέρῳ ἐγκαλεῖν ὅτι γέγονεν δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος καὶ ἐν τοῖς
καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς; ἀποδέχου τοῦ πατρὸς τὴν φιλανθρωπίαν ὅτι τὸν ἴδιον υἱὸν δω- Ioh. 3, 16
ρεῖται δι' ἡμᾶς· μὴ περιεργάζου τὸ πρᾶγμα, παρακαλῶ. οὐ γὰρ ἐξ Ἑλληνικῆς σοφίας
τὸ γνῶρισμα οὐδὲ ἀπὸ φρονήματος κοσμικοῦ· ἀλλότριον γὰρ ἐκατέρων. μακάριος εἶ, 15 Mt. 16, 17
φησὶν ὁ κύριος τῷ Πέτρῳ, Σιμων βᾶρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκά-
λυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὐράνιον τὸ δῶρον, τὸ τῆς
θείας ἐπιφοιτήσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ γνῶρισμα.

ἐρώτησις· Πῶς ὁ τῶν πάντων ποιητὴς θεὸς λόγος ὁ ἀψηλάφητος ὁ ἀόρατος ὁ
ἀναλλοιώτως τε καὶ περιγραφὴν μὴ ἀνεχόμενος ἐν εὐτελεῖ ξύλῳ σταυρὸν ὑπέμεινε καὶ θάνατον; 20

ἀπόκρισις· Θάνατον φαμέν ὑπομεμενηκότα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ σταυρὸν διὰ
τῆς ἰδίας σαρκός, ἵνα ἡμᾶς ἀπαλλάξῃ θανάτου καὶ φθορᾶς· τὴν ἰδίαν γὰρ ψυχὴν τέθεικεν
ὑπὲρ ἡμῶν, οὐκ ἄλλοτρίαν οὖσαν ἢ ξένην τοῦ θεοῦ λόγου (ἀπόρρητος γὰρ ἡ ἐνωσις)· αὐτὸς
γὰρ εἶπεν· ἔξουσίαν ἔχω τὴν ψυχὴν μου θεῖναι καὶ ἔξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν Ioh. 10, 18
αὐτήν. ταύτης ἴδιον τὸ ἀδημονεῖν, τὸ λύπην ὑπομένειν, τὸ ἐκδημεῖν ἀπὸ τοῦ σώματος, 25
ὡς καὶ σαρκὸς τὸ κοπιᾶν, τὸ σταυροῦσθαι, τὸ ἀνίστασθαι, τὸ μετάρσιον ὑπομένειν θέσιν.
πλὴν θεοῦ τὰ πάντα λέγεται καὶ ἔστιν· θεοῦ γὰρ καὶ ἡ ψυχὴ, θεοῦ καὶ τὸ σῶμα.

ἐρώτησις· Πῶς ὁ παντοδύναμος λόγος τοῦ πατρὸς ἀναστᾷσει περιεπλάκη καὶ φθορᾷ M V 176
ὁ ἀφθαρτος;

ἀπόκρισις· Φθορὰν μὲν οὐχ ὑπέμεινεν οὐδ' αὐτὴ ἡ τοῦ θεοῦ λόγου σὰρξ. 30
νόθως γὰρ διαλαμβάνοντες, νόθως καὶ ἐπερωτᾶτε· προανακεκράγει γὰρ ὁ προφήτης περὶ
αὐτοῦ οὐ δώσεις τὸν ὀσιὸν σου ἰδεῖν διαφθοράν. πάθος μὲν ὑπέμεινεν ἔθε- Ps. 55, 10
λούσιον ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ὁ χωρῶν ἐν ἑαυτῷ τὸν ἀχώρητον πατέρα, χωρούμενος δὲ καὶ
αὐτὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς (χωρούμενος γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ὢν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ πα- Ioh. 1, 18
τρὸς, ἔχωρεῖτο ἀρρήτως καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ σαρκί)· ἀνεβίω δὲ τριήμερος λαφυραγωγῆσας τὸν 35
αἰδὴν καὶ ἐπεφάνη ἡμῖν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός ὁ τοῦ θεοῦ υἱός, ἵνα καὶ ἡμᾶς ἀπαλλάξῃ

VS, D [= mn], W [= Vind. theol. gr. 18], F

1 τοῦ F om. VSDW ἀνθρώπων W σῶσαι βουλόμενος VW ηὐδόκησε F γε-
νέσθαι om. V δι' ἡμᾶς om. W 3 καὶ σταυρὸν καὶ πείναν D 5 προείπον VSDW πα-
θητῶς S 6 γραφαὶ ἡμῖν VW δεδηλώκασι VWF παραδεδώκασι SD περιήφθαι VSDW
τοῦ [θεοῦ] θῶ W 7 αὐτῇ SDF αὐτὸν VW δι' αὐτῆς VSDW διὰ ταύτης ὑπνοῦν F μετὰ
ταύτης F 7/8 κόπον καὶ ὕπνον ὑπομεῖναι SD ὑπέμεινεν F 8 τοῦ om. F 9 ἀμείνω WF
10 οὐχ' οἶμαι δὲ F 11 τοῦ om. D 13 τὸν υἱὸν τὸν ἴδιον F 15 ἀμφοτέρων F μακρίως
γὰρ F 16 ὁ om. S Σιμων om. VSW 17 τὸ² om. S 20 ἀναλλοιώτως VSDW ἀλ-
λοιώσιν F 21 λόγον VSDW υἱὸν F καὶ σταυρὸν om. F 22 τῆς σαρκὸς τῆς ἰδίας V
24 θεῖναι τὴν ψυχὴν μου SD 25 λύπην] λυπεῖσθαι W ὑπομεῖναι V om. W 27 τὰ om. D
ἔστιν F εἰσὶ VSDW 28 τοῦ πατρὸς om. S 29 θάνατος VW θάνατος S 30 θεοῦ om. VW
σὰρξ] φύσις V 31 γὰρ om. W 33 ὁ τοῦ — υἱός] τὸν σταυρὸν F δ] οὐ F 33/34 χωρού-
μενος δὲ — πατρὸς om. F 36 ἐπέφανεν VSDW

L III 975 γὰρ ἴσμεν ἐπὶ [τὸ] προσκεφάλαιον καθεύδοντα, τὸν αὐτὸν τῇ θαλάσῃ ἐπιτιμῶντα ἐν ἔξου-
 Mc. 4. 38. 39 σίαι καὶ τοῖς ἀνέμοις· τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ὁδοιπορίας κεκημηκότα, τὸν αὐτὸν ἐπὶ τῆς θα-
 Ioh. 4. 6 λάσσης περιπατοῦντα ὡς ἐπὶ στερεᾶς γῆς ἰδίαι ἐξουσίαι. ὁ αὐτὸς τοίνυν θεός, ὁ αὐτὸς
 Mt. 14. 25 ἄνθρωπος ὁμολογουμένως. τί γὰρ τὸ θαῦμα εἰ ἄνθρωπός τις τῶν καθ' ἡμᾶς ἐν ἐξουσίαι
 δυνάμεις θεοῦ ἐνεργεῖν λέγεται; ἀλλ' ἵνα τοῦτον αὐτὸν τὸν θεὸν λόγον κεκενῶσθαι ὑποδείξωσιν 5
 ἡμῖν αἱ θεῖαι γραφαί, οὐ δοκῇσιν ἀλλ' ἐνεργεῖν, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἡμῖν διαγορεύουσαι
 προφητικοῖς καὶ μὴν καὶ ἀποστολικοῖς κηρύγμασι, τὸν αὐτὸν εἶπον θεόν, τὸν αὐτὸν ἄν-
 θρωπον. θεοῦ τοίνυν ἡ σύλληψις ἡ παρθενικὴ, θεοῦ ἡ γέννησις, θεοῦ ἡ κατὰ πάντα
 πρὸς ἡμᾶς καὶ δι' ἡμᾶς ὁμοίωσις οἰκονομικῶς, θεοῦ τὸ πάθος, θεοῦ τοῖς ἐν φυλακῇ καὶ
 ἐν τῷ σκότει ἡ κήρυξις, θεοῦ ἡ ἀνάστασις, θεοῦ ἡ ἀνάληψις. ὁ ἀχώρητος ἑαυτὸν 10
 δέδωκεν κεχωρηθῆσαι δι' ἡμᾶς ἐν τῇ τῆς παρθένου μήτραι μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, ἣν προ-
 σελάβετο ἐξ αὐτῆς. ὁ ἀχώρητος ἐν σαρκὶ ἐχωρεῖτο· ὁ ἀναλλοίωτος ἐν ἀνθρώπου μορφῇ
 ἡμῖν ἐφάνη· ὁ ἀπαθὴς πέπονθε δι' ἡμᾶς ἐκουσίως καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῇ ἰδίαι σαρκὶ τῇ πα-
 Bar. 3. 38 θητῇ· ὁ ἀχώριστος τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ ἐπὶ γῆς ὡφθη κατὰ τὸ γεγραμμένον καὶ τοῖς
 Ioh. 19. 34 ἀνθρώποις συνανέστραφεν· ὁ ἀψηλάφητος λόγχῃ ὑπὸ τῶν παρανόμων κατενύττετο· 15
 Phil. 2. 8 ὁ ἀπαθὴς σταυρὸν ἐθελούσιον ὑπέμεινεν δι' ἡμᾶς· τὸ φῶς τὸ ἀθάνατον θανάτῳ ἑαυτὸν
 Ioh. 1. 18 ἐκδέδωκε, θανάτῳ δὲ σταυροῦ· ὁ ὢν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ πατρὸς ἀνάληψιν ὑπέμεινεν διὰ
 τῆς ἰδίας σαρκός. τοὺς δὲ λέγοντας ἄνθρωπὸν τινα τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνειληφέναι τὸν
 θεὸν λόγον καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὸν αὐτὸν θεὸν λόγον, τὸν υἱὸν τὸν ἐνυπόστατον τε καὶ
 ἐνεργῇ καὶ ζῶντα γενέσθαι ἄνθρωπον καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς δι' ἡμᾶς ἐξορίζει 20
 ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει γεγεννημένη.

141 = S 37

M V 173

Συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ

Ἑρώτησις· Πῶς ὁ θεὸς ὁ ἀχώρητος ἐχωρήθη ἐν μήτραι παρθενικῇ;

ἀπόκρισις· Ἐπειδὴ εὐδόκησε λυτρώσασθαι καὶ ἐλευθερώσαι τὸ τῆς ἀνθρώπου φύ- 25
σεως γένος.

Ἑρώτησις· Πῶς ὁ ἀναρχος γέννησιν ὑπέμεινε τὴν διὰ γυναικός;

Gal. 3. 10 ἀπόκρισις· Ἐπειδὴ ὑπὸ κατάραν ἐγεγόνει λοιπὸν πᾶς ἄνθρωπος (βεβασίλευτο γὰρ
ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας), διὰ τοῦτο εἰς ἀρχὰς τοῦ εἶναι λελογίσται πρὸς ἡμῶν αὐτῶν, ἵνα καὶ
τὴν τῶν ὁμογενῶν γέννησιν τε καὶ μήτραν ἁγιάσῃ. 30Ἑρώτησις· Πῶς ἐν ἀνθρώποις κατελογίσθη καὶ ἄνθρωπος γέγονεν ὁ ἄτρεπτός τε
καὶ ἀναλλοίωτος τοῦ θεοῦ λόγος;

VS, D [= mn], W [= Vind. theol. gr. 18], FZ

1 εἶσμεν F τό om. FZ προσκεφαλαίου Z καθεύδοντα] καθήμενον V 2 ἐπὶ¹] ἀπὸ Z
 2/3 τῇ θαλάσῃ F 3 στερεᾶς S 4 θαυμαστόν F ἐν om. Z 5 οὐ δυνάμεισ Z
 λέγεται V τοῦτον — τὸν FZ τὸν αὐτὸν VSDW 6 ἡμῖν om. Z διαγορεύουσαι scripsi διαγο-
 ρεύουσι VSDWFZ 7 ἀποστολικοῖς — θεόν om. F εἶπαν S 8/9 θεοῦ ἡ γέννησις — οἰκο-
 νομικῶς om. Z 9 ὁμοίως S οἰκονομική F τοῖς] τὸ SDW 10 τῷ om. F ἡ
 κήρυξις — ἀνάληψις] ἔλλαμψις F θεοῦ ἡ ἀνάστασις om. Z ἡ² om. VSW ἀντίληψις Z
 11 ἐνδέδωκεν καὶ χωρεῖσθαι F ἡσ Z 12 μορφῇ om. F 13 ἡμῖν ἐφάνη F ἐπεφάνη Z om.
 VSDW 13/14 τῇ παθητῇ FZ om. VSDW 14 ἀχώρητος Z καὶ ἐν SD 15 ἐν λόγχῃ F
 17 δέδωκε F τοῖς κόλποις F 18 οικείας Z τῶν] τὸν F 19 οὐχὶ δὴ FZ μὴ VSDW
 τὸν αὐτὸν — λόγον F τὸν αὐτὸν λόγον Z αὐτὸν VSDW 20 γεγεννησθαι F δι' ἡμᾶς om. V
 ἐξορίζει καὶ ἀποβάλλεται Z ἐξορί S 21 πόλει VSDW γεναμένη F

VS, D [= mn], W [= Vindob. theol. gr. 18], F

ῥμᾶ V 23 τοῦ om. D 24 sq. ἐρώτησις et ἀπόκρισις semper om. F πῶς] δια τί F
 25 ἐυδόκησε SF 27 πῶς] δια τί F 28 λοιπὸν om. W ἐβεβασίλευτο F 30 τε om. VW
 31 δια τί πῶς F 31/32 ὁ ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος F ἄτρεπτός [καὶ ἄτρεπτός V] τε καὶ ἀναλ-
 λοίωτος ὁ VSDW

ἀπόκρισις· Τὸ [τοῦ] ἀνθρώπου γένος βουλόμενος σῶσαι, εὐδόκησε γενέσθαι δι' ἡμᾶς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οικονομικῶς καὶ ὁμοιωσθαι ἡμῖν κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας. Hebr. 4, 15

ἐρώτησις· Πῶς τῷ ἀπαθεί ὕπνον καὶ κόπον καὶ πείναν καὶ σταυρὸν καὶ πάντα τὰ ὑποκείμενα φθορᾷ περιάπτειν τολμάτε;

ἀπόκρισις· Εὐφήμει, ὦ ἄνθρωπε, παρακαλῶ. ἤδη προείπαμεν σαρκὶ παθητῇ, 5 καθὼς καὶ αἱ θεῖαι ἡμῖν γραφαὶ δεδηλώκασιν, περιειληφθαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ ἠγνώσθαι Ioh. 1, 14
L III 978 αὐτῇ καὶ δι' αὐτῆς πεφηνότα τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν θεὸν λόγον μετ' αὐτῆς ὕπνον ὑπομεῖναι καὶ κόπον καὶ πάντα τὰ τοῦ ἀνθρώπου χωρὶς ἁμαρτίας, οὐ τῇ φθορᾷ ὑποκείμενος (ἀμείνων γὰρ φθορᾶς καὶ θανάτου ὁ ἀφθαρτος καὶ ζωοποιὸς τοῦ θεοῦ λόγος), ἀλλὰ τὴν φθορὰν ἀποσοβῶν ἀπὸ τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων. οὐκ οἶμαι ἔγκλημα περιάπτεσθαι 10 βασιλεῖ, ὅποτε βουλόμενος σῶσαι τὸ ἴδιον, τὸ τοῦ δούλου σχῆμα ἐνδύσεται· καὶ πῶς τολμήσει τις τῷ τῇ φύσει ἐλευθέρῳ ἐγκαλεῖν ὅτι γέγονεν δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς οικονομικῶς; ἀποδέχου τοῦ πατρὸς τὴν φιλανθρωπίαν ὅτι τὸν ἴδιον υἱὸν δω- Ioh. 3, 16 ρεῖται δι' ἡμᾶς· μὴ περιεργάζου τὸ πρᾶγμα, παρακαλῶ. οὐ γὰρ ἐξ Ἑλληνικῆς σοφίας τὸ γινώρισμα οὐδὲ ἀπὸ φρονήματος κοσμικοῦ· ἀλλότριον γὰρ ἐκατέρων. μακάριος εἶ, 15 Mt. 16, 17 φησὶν ὁ κύριος τῷ Πέτρῳ, Σίμων βᾶρ Ἰωανᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατὴρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὐράνιον τὸ δῶρον, τὸ τῆς θείας ἐπιφοιτήσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ γινώρισμα.

ἐρώτησις· Πῶς ὁ τῶν πάντων ποιητὴς θεὸς λόγος ὁ ἀψηλάφητος ὁ ἀόρατος ὁ ἀναλλοίωτός τε καὶ περιγραφὴν μὴ ἀνεχόμενος ἐν εὐτελεῖ ξύλῳ σταυρὸν ὑπέμεινε καὶ θάνατον; 20

ἀπόκρισις· Θάνατον φανέν ὑπομεμενηκότα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον καὶ σταυρὸν διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς, ἵνα ἡμᾶς ἀπαλλάξῃ θανάτου καὶ φθορᾶς· τὴν ἰδίαν γὰρ ψυχὴν τέθεικεν ὑπὲρ ἡμῶν, οὐκ ἀλλοτρίαν οὐσαν ἢ ξένην τοῦ θεοῦ λόγου (ἀπόρρητος γὰρ ἡ ἑνωσις)· αὐτὸς γὰρ εἶπεν· ἔξουσίαν ἔχω τὴν ψυχὴν μου θεῖναι καὶ ἔξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν Ioh. 10, 18 αὐτήν. ταύτης ἴδιον τὸ ἀδημονεῖν, τὸ λύπην ὑπομένειν, τὸ ἐκδημεῖν ἀπὸ τοῦ σώματος, 25 ὡς καὶ σαρκὸς τὸ κοπιᾶν, τὸ σταυροῦσθαι, τὸ ἀνίστασθαι, τὸ μετάρσιον ὑπομένειν θέσιν. πλὴν θεοῦ τὰ πάντα λέγεται καὶ ἔστιν· θεοῦ γὰρ καὶ ἡ ψυχὴ, θεοῦ καὶ τὸ σῶμα.

ἐρώτησις· Πῶς ὁ παντοδύναμος λόγος τοῦ πατρὸς ἀναστήσει περιεπλάκη καὶ φθορᾷ M V 176 ὁ ἀφθαρτος;

ἀπόκρισις· Φθορὰν μὲν οὐχ ὑπέμεινεν οὐδ' αὐτὴ ἡ τοῦ θεοῦ λόγου σὰρξ. 30 νόθως γὰρ διαλαμβάνοντες, νόθως καὶ ἐπερωτᾶτε· προανακεκράγει γὰρ ὁ προφήτης περὶ αὐτοῦ οὐ δώσεις τὸν ὀσίων σου ἰδεῖν διαφθοράν. πάθος μὲν ὑπέμεινεν ἕθε- Ps. 55, 10 λούσιον ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ὁ χωρῶν ἐν ἑαυτῷ τὸν ἀχώρητον πατέρα, χωρούμενος δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς (χωρούμενος γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ὢν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ πα- Ioh. 1, 18 τρὸς, ἐχωρεῖτο ἀρρήτως καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ σαρκί)· ἀνεβίω δὲ τριήμερος λαφυραγωγῆσας τὸν 35 αἰδὼν καὶ ἐπεφάνη ἡμῖν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὁ τοῦ θεοῦ υἱός, ἵνα καὶ ἡμᾶς ἀπαλλάξῃ

VS, D [= mn], W [= Vind. theol. gr. 18], F

1 τοῦ F om. VSDW	ἀνθρώπων W	σῶσαι βουλόμενος VW	ἠεὶ δόκησε F	γε-
νέσθαι om. V	δι' ἡμᾶς om. W	3 καὶ σταυρὸν καὶ πείναν D	5 προείπον VSDW	πα-
θητῶς S	6 γραφαὶ ἡμῖν VW	δεδηλώκασιν VWF	παραδεδώκασιν SD	περιειληφθαι VSDW
τοῦ [θεοῦ] θῶ W	7 αὐτῇ SDF	αὐτόν VW	δι' αὐτῆς VSDW	διὰ ταύτης ὕπνου F
μετὰ ταύτης F	7/8 κόπον καὶ ὕπνον ὑπομεῖναι SD	ὑπέμεινεν F	8 τοῦ om. F	9 ἀμείνω WF
10 οὐχ' οἶμαι δὲ F	11 τοῦ om. D	13 τὸν υἱὸν τὸν ἴδιον F	15 ἀμφοτέρων F	μακάριος
γὰρ F	16 ὁ om. S	Σίμων om. VSW	17 τὸ ³ om. S	20 ἀναλλοίωτός VSDW
ἀλλοιωσίν F	21 λόγον VSDW	υἱὸν F	καὶ σταυρὸν om. F	22 τῆς σαρκὸς τῆς ἰδίας V
24 θεῖναι τὴν ψυχὴν μου SD	25 λύπην] λυπεῖσθαι W	ὑπομεῖναι V om. W	27 τὰ om. D	
ἔστιν F εἰσὶ VSDW	28 τοῦ πατρὸς om. S	29 ἀθάνατος VW	θάνατος S	30 θεοῦ om. VW
σάρξ] φύσις V	31 γὰρ om. W	33 ὁ τοῦ — υἱός] τὸν σταυρὸν F	ὁ] οὐ F	33/34 χωρού-
μενος δὲ — πατρὸς om. F	36 ἐπέφανεν VSDW			

θανάτου καὶ φθορᾶς. θεοῦ τοίνυν τὸ πάθος, θεοῦ καὶ ἡ ἀνάστασις, θεοῦ καὶ ἡ ἀνά-
 Hebr. 4, 15 ληψις, θεοῦ καὶ ἡ κατὰ πάντα πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσις χωρὶς ἁμαρτίας· οὐ δοκῇσει, ἀλλ' ἀλη-
 θεῖαι τὰ πάντα γέγονεν ἐν αὐτῷ θελήσαντι δι' ἡμᾶς. αὐτῷ ἡ δόξα ἅμα τῷ πατρὶ καὶ
 τῷ ἁγίῳ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

142 = S 37 A 27. Syriaca uersio ex cod. mus. Britann. add. 14533 edita est post Cas-
 pari et Martin a Flemming et Lietzmann in Abhdlg. d. Gött. Ges. d. Wiss. VII 4
 p. 42 sq. cf. Caspari, Alte und neue Quellen zur Gesch. d. Taufsymbols 171—175

L III 979 Ἐκθεσις τῆς ἁγίας συνόδου τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων κατὰ Παύλου
 τοῦ Σαμοσατέως

Lietzmann, Apollinaris 293 Ὁμολογοῦμεν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς πρὸ αἰώνων κατὰ
 πνεῦμα γεννηθέντα ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἐκ παρθένου κατὰ σάρκα τεχθέντα, ἐν πρό-
 σωπον σύνθετον ἐκ θεότητος οὐρανίου καὶ ἀνθρωπείας σαρκὸς καὶ καθὰ ἄνθρωπος, ἐν,
 ὅλον θεὸν καὶ ὅλον ἄνθρωπον· ὅλον θεὸν καὶ μετὰ τοῦ σώματος, ἀλλ' οὐχί, καθὸ σῶμα,
 θεόν, καὶ ὅλον ἄνθρωπον <καὶ> μετὰ τῆς θεότητος, ἀλλ' οὐχί κατὰ τὴν θεότητα ἄνθρωπον·
 οὕτως ὅλον προσκυνητὸν καὶ μετὰ τοῦ σώματος, ἀλλ' οὐχί κατὰ τὸ σῶμα προσκυνητὸν·
 ὅλον προσκυνοῦντα καὶ μετὰ τῆς θεότητος, ἀλλ' οὐχί κατὰ τὴν θεότητα προσκυνοῦντα·
 ὅλον ἄκτιστον καὶ μετὰ τοῦ σώματος, ἀλλ' οὐχί κατὰ τὸ σῶμα ἄκτιστον· ὅλον πλαστὸν
 καὶ μετὰ τῆς θεότητος, ἀλλ' οὐχί κατὰ τὴν θεότητα πλαστὸν· ὅλον ὁμοούσιον θεῷ καὶ
 μετὰ τοῦ σώματος, ἀλλ' οὐχί, καθὸ σῶμα, ὁμοούσιον θεῷ, ὥσπερ οὐδὲ κατὰ τὴν θεότητά
 ἐστὶν ἀνθρώποις ὁμοούσιος, καίτοιγε μετὰ τῆς θεότητος ὦν κατὰ σάρκα ἡμῖν ὁμοούσιος.
 καὶ γὰρ ὅταν λέγωμεν αὐτὸν κατὰ πνεῦμα θεῷ ὁμοούσιον, οὐ λέγομεν αὐτὸν κατὰ πνεῦμα
 ἀνθρώποις ὁμοούσιον, καὶ πάλιν ὅταν κηρύσσωμεν αὐτὸν κατὰ σάρκα ἀνθρώποις ὁμοούσιον,
 οὐ κηρύσσωμεν αὐτὸν κατὰ σάρκα θεῷ ὁμοούσιον. ὥσπερ γὰρ κατὰ πνεῦμα ἡμῖν οὐκ
 ἐστὶν ὁμοούσιος, ἐπεὶ θεῷ ἐστὶ κατὰ τοῦτο ὁμοούσιος, οὕτως οὐδὲ κατὰ σάρκα ἐστὶ
 θεῷ ὁμοούσιος, ἐπεὶ ἡμῖν ἐστὶ κατὰ τοῦτο ὁμοούσιος. ὥσπερ δὲ ταῦτα διήρθρωται 25

VS, D [= mn], W [= Vind. theol. gr. 18], F
 1/2 καὶ θεοῦ ἡ ἀνάστασις D 3 ἐν om. F θελήσαντι δι' ἡμᾶς F om. VSDW 3/4 αὐ-
 τῷ — ἀμήν om. F ἅμα τῷ — ἀεὶ καὶ om. W 4 ἁγίῳ] υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ D τῶν αἰώνων
 om. W

VS, D [= mn], A, W [= Vindob. theol. gr. 18], W₁ [= Vindob. theol. gr. 40], RΣ
 ρμβ V 8/9 ἔκθεσις τῆς ἁγίας [ἁγίας πρώτης W] συνόδου [τῆς — συνόδου om. A] τῶν τρια-
 κοσίων δέκα [τι A] καὶ ὀκτὼ ἁγίων [ἁγίων om. R] πατέρων κατὰ [κατὰ m. rec. ex καὶ corr. A] παύλου
 τοῦ σαμοσατέως AW₁R ἔκθεσις πίστεως τῆς συνόδου τῆς συναχθείσης ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐπὶ Γαλιήνου
 βασιλέως ὧν ἦσαν κεφαλαὶ Διονύσιος τῆς Ῥώμης καὶ Διονύσιος τῆς Ἀλεξανδρείας, παρὴν δ' αὐτῇ καὶ
 Γρηγόριος ὁ θαυματουργὸς Σ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θῦ [θῦ om. SD] λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πρῶ:
 ὅροι ἐπισκόπων τῶν ἐν νικαίᾳ συναχθέντων [συνελθόντων V, in mg. corr.] ἐν τῇ συνόδῳ: ἔκθεσις [καὶ
 ἔκθεσις V] τῆς αὐτῆς συνόδου πρὸς παῦλον σαμοσατέα VSD περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θῦ λόγου
 τοῦ υἱοῦ τοῦ πρῶ: ἔκθεσις τῶν ἐν νικαίᾳ συναχθέντων πρὸς παῦλον σαμοσατέα W 10 τὸν χῡ
 AW₁RW θεοῦ καὶ πατρὸς Σ 10/11 πρὸ αἰώνων [αἰώνων μὲν Σ] κατὰ πᾶν VSDWΣ κατὰ πᾶν
 πρὸ αἰώνων AW₁R 11 ἐσχάτων SD ἐσχάτου δὲ Σ ἐκ VSDWΣ καὶ ἐκ AW₁R κατὰ om.
 SDW 12 καθὰ AW₁R καθὸ VSDW ἄνθρωπος ἐν VSDW ἄνθρωπος ἦν Σ πρόσωπον ἐν
 ἄνθρωπος [ἄνθρωπον W₁] AW₁R 13 ὅλον¹ AW₁RΣ καὶ ὅλον VSDW 13/14 ὅλον² — ἄν-
 ἄνθρωπον om. W 13 καθὸ VSD κατὰ τὸ AW₁R 14 ὅλον om. W₁ καὶ Σ om. VSDAWW₁R
 15 οὕτως καὶ Σ 17 σῶμα in σώματος corr. R 18 θῡ VW τῷ θῡ SD τῷ θῡ καὶ πατρὶ
 AW₁R καὶ om. D 19 καθὸ VSDW κατὰ τὸ AW₁R τῷ θῡ AW₁R 20 ἀνθρώποις
 ἐστὶν V ὁμοούσιος ἡμῖν VSDW 21 λέγομεν R αὐτὸν om. VSDW 22 κηρύσσο-
 μεν R 23 ὁμοούσιον θῡ V γὰρ SDWΣ om. V δὲ AW₁R 24/25 οὕτως — ὁμοούσιος³
 om. VSDW 25 κατὰ τοῦτο om. Σ ὥσπερ — ταῦτα] ταῦτα δὲ Σ τοῦτο W₁

καὶ σεσαφηνίσται οὐκ εἰς διαίρεσιν τοῦ ἑνὸς προσώπου τοῦ ἀδιαίρετου, ἀλλ' εἰς δῆλωσιν τοῦ ἀσυγχύτου τῶν ἰδιωμάτων τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ λόγου, οὕτως καὶ τὰ τῆς ἀδιαίρετου συνθέσεως πρεσβεύομεν.

143 = S 38 A 160

Δέσις Βασιλείου διακόνου καὶ λοιπῶν μοναχῶν

5 L III 426
M IIII 1101

1 Τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ τιμηθεῖσι καὶ τιμωμένοις παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις Χριστιανοῖς βασιλεῦσι Φλαυίοις Θεοδοσίω καὶ Οὐαλεντινιανῷ δέσις εἴτ' οὖν παράκλησις παρὰ Βασιλείου διακόνου καὶ ἀρχιμανδρίτου καὶ Θαλασσίου ἀναγνώστου καὶ μονάζοντος καὶ λοιπῶν Χριστιανῶν μοναχῶν. Ἡ φιланθρωπία τοῦ θεοῦ ἡ ἀναριθμήτων παρὰ ἀνθρώποις καλῶν μετουσίαν δωρησαμένη τε καὶ δωρουμένη τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων ἐν πᾶσι καὶ ἐπὶ 10 πᾶσιν ἐστίν. ἐν τούτοις δὲ τοῖς ἀπὸ θεοῦ δώροις ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ γνῶσις καὶ τὸ μῖσος τῆς ψευδωνύμου γνῶσεως, ὥστε εἶδέναι ἡμᾶς τὴν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τῶν ἀποστό- 1 Tim. 6, 20 λων καὶ μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν καὶ ἐπισκόπων ἁγίων, συνεργούντων καὶ εὐσεβεστάτων βασιλέων, παραδοθεῖσαν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ πίστιν, πρῶτον ὑπὸ Πέτρου τοῦ ἀποστόλου τοῦ πρωτοστάτου εἰπόντος κατὰ ἀποκάλυψιν καὶ γνῶσιν καὶ ὁμολογίαν καὶ παράδοσιν τοῖς 15 μετὰ ταῦτα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, Ἰακώβου ἀποστόλου Mt. 16, 16 καὶ ἀρχιεπισκόπου, Ἰωάννου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ καὶ λοιπῶν εὐαγγελιστῶν μαρτύρων ὁμολογητῶν ἐπισκόπων καὶ πάντων τῶν πιστευσάντων καὶ πιστευόντων τῇ ὁμοούσιω τριάδι, Εἰρηναίου, Γρηγορίου τοῦ μεγάλου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας, τῆς ἁγίας συνόδου τῶν ρπ ἐπισκόπων ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀθροισθείσης κατὰ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως, ἡτις καθεῖλεν 20 αὐτὸν διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ διὰ τὸ μὴ ὁμολογεῖν τὸν Χριστὸν φύσει θεὸν καὶ υἱὸν θεοῦ πατρός, τῆς ἐν Νικαίᾳ μεγάλης καὶ ἁγίας συνόδου τῶν τῇ ἐπισκόπων τῆς βεβαιώσεως καὶ τὸν ὅρον τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ, Βασιλείου καὶ Γρηγορίου ἀδελφῶν ἐπισκόπων, Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Γρηγορίου ἐπισκόπου, Ἀμμωνος ἐπισκόπου, Οὐιταλίου ἐπισκόπου, Ἀμφιλοχίου Παύλου Ἀντιόχου Εὐσταθίου Μεθοδίου Ὀπτίμου Λεπορίου, 25 Ἀμβροσίου Μεδιολάνεως, ὅλης τῆς ἐν τῇ Ἀφρικῇ συνόδου, Ἰωάννου Σευηριανοῦ Ἀττικοῦ ἐπισκόπων, Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ νῦν ζῶντος καὶ τῷ νόμῳ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἐξακολουθοῦντος. οὐδεὶς μὲν οὖν ἀνθρώπων δύναται πάντας τοὺς πιστοὺς ἐξαριθμῆσθαι τοὺς πιστεύσαντας καὶ πιστεύοντας εἰς Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ L III 427 θεοῦ ὅτι ὄντως θεὸς ἀληθινὸς ἐστίν. οὐ γὰρ ἐπειδὴ δι' ἡμᾶς ἐγένετο ἄνθρωπος, μέινας 30 ὃ ἦν, θεός, ὥς καὶ ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια διέμαθεν, ἥδη καὶ τὸ ἦν ἀρνησόμεθα, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν καὶ κηρύττομεν ὅτι ὁ πρὸ τῶν αἰώνων θεὸς λόγος ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ ὑπάρχων διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ φιλανθρωπίαν τὴν πρὸς ἡμᾶς οὖσαν γέγονεν M IIII 1104 ἄνθρωπος τέλειος ὥς εἰς ἐξ ἡμῶν κατὰ πάντα χωρὶς ἁμαρτίας, μέινας ὃ ἦν, θεός, διὰ τὴν Hebr. 4, 15 τοῦ γένους ἡμῶν σωτηρίαν γεννηθεὶς ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας, ὥς αὐτὸς οἶδε. 35

VS, D [= ma], AW [Vindob. theol. gr. 18], W₁ [= Vindob. theol. gr. 40], RΣ

1 ἀδιαίρετου χϣ AW₁R 2 τοῦ ἀσυγχύτου] ἀσύγχυτον Σ τῆς — λόγου om. V τοῦ λόγου] τῆς θεότητος Σ 2/3 οὕτως — πρεσβεύομεν om. VΣ

VS, D [= ma], A

6 ρμγ V λη S λθ' D 7 φλαυίουσις S φλαύω V οὐαλεντινιανῷ A οὐαλεντιανῷ D 8 καὶ Θαλασσίου ἀναγνώστου om. SD 9 ἀναριθμητος D 10 καλοῖς m καλ n μετουσίαν om. SD 11 τοῦ θϣ VA ἐνεστίν VA 11/12 καὶ τὸ — γνῶσεως om. D 13 τῶν εὐσεβεστάτων VA 17 καὶ¹ om. V 19 νεοκαισαρίας V 20 ἑκατὸν ὀγδοήκοντα DA συναθροισθείσης V 22 ἡ — μεγάλη καὶ ἁγία σύνοδος SD τριακσίων δεκαοκτῶ DA ἡ βεβαιώσασα SD 23 καὶ om. V τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ om. A 24 ἐπισκόπου⁸ om. A 25 οὐιτελίου ἐπισκόπων A ιουταλίου V ἀντιοχείας V μεθοδίου VA μοδίου SD ὀπίμου V λεπορίου SD 26 τῆς om. SD σεβηριανού DA 27 ἐπισκόπου VD τοθ¹ om. SD 27/28 ἡμετέρας SD 28 κατακολουθοῦντος A ἀνῶν VA ἁγίων SD 29 πιστεύσαντας] πιστεύοντας S τὸν χν τὸν VA 30 ἀληθινὸς θδ V

2 Τούτου ἕνεκα τοῦ ἀληθοῦς δόγματος τοῦ ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἀκριβῶς κη-
 ρυττομένου καὶ τοῦ αἰρετικοῦ Παύλου δικαίως ἐξωσθέντος, ἐγένοντο σχίσματα λαῶν, ἀκα-
 ταστασίαι ἱερέων, ταραχὴ ποιμένων. ὅθεν καὶ νῦν κατὰ πρόσωπον τοῦ ἐγχειρισθέντος
 τὸν τῆς ἐπισκοπῆς θρόνον Νεστορίου, εἰ δεῖ εἰπεῖν ἐπισκόπου, ἐν τῷ συνεδρίῳ πολλὰκις
 τινὲς τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων ἤλεγξαν αὐτὸν καὶ διὰ τὴν ἀπείθειαν αὐτοῦ, τὸ μὴ
 λέγειν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον καὶ θεὸν ὄντως φύσει ἀληθινὸν τὸν Χριστόν, τῆς
 αὐτοῦ κοινωνίας ἑαυτοὺς ἐξέβαλον καὶ κατέχουσιν ἕως ἄρτι· τινὲς δὲ λάθρα ὁμοίως τῆς
 αὐτοῦ κοινωνίας στέλλονται. ἄλλοι δὲ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων διὰ τὸ λέγειν
 ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ Εἰρήνῃ τῇ παραθαλασσίᾳ κατὰ τοῦ ἀνανεωθέντος κακῶς
 δόγματος τοῦ λέγειν ἐκωλύθησαν, ὅθεν ἐπεβόα ὁ λαὸς ζητῶν <τὴν> τῆς ὀρθοδοξίας συνήθη
 διδασκαλίαν, λέγων· βασιλέα ἔχομεν, ἐπίσκοπον οὐκ ἔχομεν. καὶ τέως μὲν ἀνεκδίκητον
 ἔμεινε τὸ τοῦ λαοῦ πειρατήριον τοῦ συλληφθέντος ἐκ μέρους παρὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ ἐν
 τῷ δεκανικῷ τυπτηθέντος διαφόρως ἐν πόλει βασιλευούσῃ, ἃ οὔτε ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς
 βαρβαρικοῖς ἐγένετο. τινὲς καὶ κατὰ πρόσωπον ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τοῦ λαοῦ
 ἤλεγξαν καὶ θλίψιν οὐ μικρὰν ὑπέμειναν. τῶν δὲ ἀφελεστέρων τις μοναζόντων ἠναγκάσθη
 κατὰ ζῆλον ἀνά μέσον τῆς ἐκκλησίας τὸν κήρυκα τῆς ἀνομίας ἐπισχεῖν τοῦ μὴ εἰσελθεῖν
 συνάξεως οὔσης, αἰρετικοῦ ὄντος αὐτοῦ· τοῦτον δὲ τυπτήσας τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις
 ἐπάρχοις παρέδωκεν, ἔτι δὲ τυπτηθέντα καὶ πομπευθέντα δημοσίαι, τοῦ κήρυκος βοῶντος
 ἔμπροσθεν αὐτοῦ, τῇ ἐξορίᾳ παρέπεμψεν, οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ
 ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ μετὰ τὴν ἀθέμιτον αὐτοῦ ὁμιλίαν οἱ τῆς φατρίας αὐτοῦ τοῦ κατέχοντος
 φόνον ἡμελλον ποιεῖν, εἰ μὴ ἡ τοῦ θεοῦ βοήθεια κατέλαβεν.

8 Περὶ δὲ ἡμῶν, δύσπιστά ἐστι τάχα πολλοῖς τοῖς ἀκούουσι. κατὰ γὰρ κέλευσιν
 αὐτοῦ καὶ προτροπὴν ἀνήλθομεν ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ πληροφορηθῆναι εἰ καθὼς ἐνόησαμεν,
 ἃ παρ' αὐτοῦ ἠκούσαμεν, ἐστὶν ἢ οὐ, καὶ εἰς ὑπέρθεσιν δεύτερον καὶ τρίτον ἡμᾶς ἔβαλεν.

L III 430 καὶ τότε μόλις ἐκέλευσεν ἡμῖν εἰπεῖν τί ἐστὶν ὃ βουλόμεθα. ὡς δὲ ἤκουσε παρ' ἡμῶν 25

ὅτι ταῦτα τὰ παρ' αὐτοῦ λεχθέντα, τὸ >οὐκ ἔτεκες, φησί, >Μαρία, εἰ μὴ ἄνθρωπον ὁμοού-
 σιον ἑαυτῆς καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστίν· οὐκ ἐστὶν ὀρθοδόξων, παρα-
 χρήμα ἐκέλευσε συλληφθῆναι ἡμᾶς παρὰ τοῦ ὄχλου τῶν δεκανῶν κάκειθεν τυπτόμενοι

M IIII 1104 ἀπηγόμεθα ἐν τῷ δεκανικῷ κάκει γυμνοὺς ἡμᾶς δεσμίους ὡς καὶ ὑπευθύνους τιμωρίαι 30
 ἐστύλισαν ἐκραββάτισαν καὶ ἐπτέρνισαν, ὅπερ οὐ πάσχουσιν ἐν τοῖς ἔξω δικαστηρίοις. οὐ
 λέγομεν ὅτι κληρικοὶ καὶ ἀρχιμανδρίται ἢ μονάζοντες, ἀλλ' οὔτε οἱ τυχόντες κοσμικοὶ ὃ
 ἡμεῖς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ παρὰ τοῦ ἀνόμου παρανόμως πεπόνθαμεν, θλιβόμενοι ἐν τῷ δεκα-
 νικῷ, λιμώττοντες, ἐν οἰκετίᾳ φυλαττόμενοι ἐπὶ χρόνον πολὺν διετελέσαμεν. καὶ οὐκ
 ἠρκέσθη τούτοις ἡ αὐτοῦ μανία, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ ἐπάρχῳ τῆσδε
 τῆς μεγαλωνύμου πόλεως κατὰ ἀπάτην τινὰ παρεδόθημεν καὶ σιδηρωθέντες ἀπήχθημεν 35
 ἐν τῇ φυλακῇ καὶ μετὰ ταῦτα ἀνήχθημεν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τῷ αὐτῷ τρόπῳ μετὰ τῶν
 δεσμῶν. καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἦν ὁ κατηγορῶν, ἐν τῷ δεκανικῷ πάλιν διὰ τῆς τάξεως
 ἤχθημεν. καὶ οὕτως πάλιν ἐκάλεσεν ἡμᾶς κατὰ πρόσωπον καὶ τυπτήσας καὶ διαλεχθεῖς

VS, D [= m], A

1 ἀληθοῦς VA ἀκριβοῦς SD	ἀκριβῶς VA ἀληθῶς SD	2 ἐγένετο V	4 δεῖ VA δεῖ SD
ἐπίσκοπον V	6 ὄντα V	9 ἀγιωτάτη A ἀγία ταύτη VSD	10 ἐκωλύθη S τὴν
addidi	11 βασιλείον SD	13 δικανικῷ SD	τυπτηθέντων SD
SD	14 ἐγένετο SD	καὶ SA δὲ καὶ D om, V	17 αὐτοῦ ὄντος VA
20 φρατρίας S	21 ἔμελλον VD	22 περὶ δέ] τὰ περὶ V	δύσπιστά D
27 γεγενη- μένον VS	28/29 κάκειθεν τυπτόμενοι παρὰ — δεκανῶν VA	29 κάκειθεν A	δεσμίους
ὡς V ὡς δημίους SDA	τῇ τιμωρίᾳ VA	30 ἐστόλισαν SD	ἐκρεβάτισαν V
μου SDA παρανόμου V	33 ἰκετεία SD	διετελέσαμεν abundat	34 ἀλλὰ om, V
νόμου SD	36 ἀνῆχθημεν D	38 ἐκάλεσεν VA ἐκόλασεν SD	καὶ τυπτήσας VSA
τυπτήσας D			

καὶ συνθέμενος κατὰ ἀπάτην, ὡς τὰ μετὰ ταῦτα ἔδειξε, περὶ τοῦ φύσει υἱοῦ τοῦ θεοῦ ὅτι ἐτέχθη ἀπὸ τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς θεοτόκου, λέγων ἕπει ἐνὶ ἄλλος υἱός, οὕτως ἀπέλυσεν ἡμᾶς.

- 4 Παρακαλοῦμεν οὖν τὴν ἀθάνατον ὑμῶν καὶ εὐσεβεστάτην πίστιν ὥστε μὴ παριδεῖν ἐκ τοῦ λοιποῦ τὴν τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαν μοιχευομένην παρὰ αἵρετικῶν ἐν τοῖς καιροῖς 5 ὑμῶν τῶν ὀρθοδόξων καὶ εὐσεβεστάτων βασιλέων, οὐχ ὡς διὰ τούτου τὰς ἡμετέρας ὕβρεις βουλόμενοι ἐκδικεῖν (ὁ θεὸς οἶδεν), ἀλλ' ὡς θέλοντες τὸ στερῆμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ἀσάλευτον μένειν. καὶ κελεύσει τὸ ὑμέτερον κράτος τὴν ἁγίαν καὶ οἰκουμένην σὺν ὁδὸν παραγενέσθαι ἐντεῦθεν ἤδη, ἵνα τῆς συνόδου παραγενομένης τὴν ἀγιωτάτην ἐκ- κλησίαν ὁ Χριστὸς ἐνώσῃ καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ συνάξῃ καὶ τοὺς ἱερέας ἀπολαβεῖν ἐν τῷ 10 τῆς ἀληθινῆς πίστεως κηρύγματι ποιήσῃ πρὸ τοῦ εἰς πλάτος τὴν ἀδικὸν διδασκαλίαν ἐλθεῖν. κάκεινο δὴ παρακαλοῦμεν ἀξιοῦντες, ἐπειδὴ πειράται πτοεῖν ἀπειλῶν ἐλαύνων ἐξωθῶν κα- κουργῶν βραδουργῶν καὶ κακῶν καὶ ἵνα τὴν αὐτοῦ μανίαν καὶ ἀσέβειαν κρατύνῃ, πάντα ποιῶν ἀφειδῶς, οὐ θεὸν φοβούμενος, οὐκ ἀνθρώπους αἰσχυνόμενος, οὐκ ἐπισκόπους εὐλα- βούμενος οὔτε ἱερέα τινά, οὐ κληρὸν τινων, οὐχ ἁγίους μοναχοὺς, οὐκ εὐλάβειαν λαϊκῶν, 15 οὐ τὸν κατὰ τῶν ἀδικούντων ἐπληρημένον φόβον, οὐ τὸν νόμον τῶν ἐκτελούντων διακονίαν τινὰ θεῷ εἰς ὀργὴν κατὰ τῶν ἀξίων, ἀλλ' ἐνδυσάμενος τὴν ὑπεροψίαν κατὰ πάντων, θαρρῶν τοῖς χρήμασι καὶ τινων διεφθαρμένων τῇ ἰσχύϊ ἢ ἵνα ἀφόβως εἴπωμεν, καὶ τῷ ὑμέτέρῳ κράτει ταῦτα ποιεῖ, ἀξιούμεν μηδὲν αὐτὸν κατὰ τινων ἐξεῖναι ποιεῖν, ἐὰν μὴ πρῶτον διόρ- θωσιν λάβῃ τὰ κατὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἵνα μὴ ταύτην διασκεδάσῃ καὶ τὴν αὐτοῦ 20 παρειαγάγῃ ταῦτα ποιῶν. οἶδε γάρ, ὡς οἶεται, ὅτι κἂν τῷ φόβῳ πολλοὺς ἀμβλύνας L III 431 ἀποστήσει τῆς πίστεως καὶ λοιπὸν εὐρῶν ὁμογνώμονας αὐτοῦ παράσχη αὐτοῖς θράσος, M IIII 1108 ὥστε καὶ ἕως πληγῶν δημοσίαι ἐπιχειρεῖν καὶ διωγμὸν ποιεῖν. οὐ μόνον δὲ τοὺς αὐτοῦ δῆθεν κληρικοὺς ἢ συγκέλλους, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐξωθεν παροικιῶν προσελάβετό τινας, οἷς μάλιστα οὐκ ἔξεστιν εἶναι κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας εἰς ἕτερον ἐπισκοπεῖον ἢ εἰς 25 ἄλλην ἐκκλησίαν, ἀλλὰ ἀνάγκη αὐτοὺς εἰς τὰς ἰδίας παροικίας ἢ πόλεις ὅπου ἐχειροτονή- θησαν, κάκεῖ ἡσυχῇ διατεῖν, ἵνα μὴ τῷ μακρῷ χρόνῳ διὰ τῆς προσκαίρου δυναστείας ἔρῃσι περισσοτέρως ἢ παρανομία καὶ ἐπιγραφῇ τῇ ὑμέτερῃ εὐσεβείᾳ. εἰς τοῦτο γὰρ ἔθετο ὑμᾶς ὁ θεὸς διακόνους ὑπὲρ τῆς δόξης αὐτοῦ τοῦ δοξάσαντος ὑμᾶς καὶ δοξάζοντος καὶ ἀποδιδόντος ὑμῖν τὸν μισθὸν μετὰ πάντων τῶν ἁγίων τῶν καλῶς φυλαξάντων τὰς 30 ἐγχειρισθείσας αὐτοῖς διακονίας, πρὸς οὓς εἶπεν· εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ Mt. 25, 25 ὀλίγα ἧς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. οἱ ὄντως Χριστιανοὶ τούτοις τοῖς λόγοις διὰ τῶν ἔργων πιστεύουσιν· οἱ δὲ ἄπιστοι καὶ ἀπερριμμένοι καὶ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ ζῶντες καὶ εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρ- 34 τεροῦντες, ἐὰν ἀκούσωσιν ὁμολογοῦντά τινα τὸν Χριστὸν εἶναι θεόν, διαπρίνται, ὡς οἱ Act. 7, 55-57 τότε Ἰουδαῖοι συνέσχον τὰ ῥήματα αὐτῶν τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος διηγου- μένου ὅτι θεωρῶ, φησί, τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ θεοῦ· οὕτως καὶ οὗτοι διαπρίνται κατὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ πάντα θυμὸν 5 σπουδάζουσιν ἐκτελεῖν. ἀξιούμεν οὖν προνοίαι τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ἐπάρχου τῆσδε τῆς νέας Ῥώμης κωλύεσθαι τοὺς κατὰ τῶν ὀρθοδόξων ἐπανισταμένους καὶ προφάσει δικαιο- 40

VS, D [= mn], A

4 ἡμῶν S	5 τὴν ὀρθόδοξον V	6 τῶν ὀρθοδόξων ὑμῶν A	τούτου A	τοῦτο VSD
7 ἐκδικεῖν βουλόμενοι A	8 postulatur κελεύσαι sive κελεύσει	9 ἐνταῦθα V	10 αὐτοῦ	
om. V	11 πρὶν ἢ — ἡ ἀδικὸς διδασκαλία ἐλθῇ A	12 πτοεῖν V	ποιεῖν SDA	13 βραδουργῶς DA
κακῶς SDA	14 ποιῶν V	ποιεῖ SDA	17 τῷ θῷ A	18 ἡ om. SD
πρότερον SD	21 ποιεῖ SD	22 ἀποστήσει VA	θάρσος V	24 συγκέλλουσι δῆθεν ἢ κληρι-
κοὺς D
27 αὐτὸ ἀνελεῖν κάκεῖ scribendum aut κακεῖ delendum	ἀγεῖν SD	μη om. SD		
28 ἡμετέρα S	29 ἡμᾶς SD	38 τοῦ ἀοράτου θῷ V	39 τῆσδε A	om. VSD

Acta conciliorum oecumenicorum. I 1, 5.

λογιῶν, ὡς φασιν, ἐπιχειροῦντας κατὰ τινος, ἕως ὅτε τὰ τῆς πίστεως διόρθωσιν λάβη.
 1 Tim. 1, 17 εἰ δὲ παρακούσετε ἡμῶν ἀμελήσαντες, διαμαρτυρόμεθα ὑμῖν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τῶν
 αἰώνων, ἀφθάρτου ἀοράτου μόνου σοφοῦ θεοῦ τοῦ ἐλθόντος καὶ ἐπιφανέντος, ὡς ἠθέλησε,
 Phil. 2, 10.11 διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν καὶ πάλιν ἐρχομένου κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς, ᾧ κάμψει πᾶν
 γόνυ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξο- 5
 μολογήσεται αὐτῷ, ὅτι ἁθῶιοι ἐσμέν. ἡμεῖς γὰρ ὑμᾶς παρεκαλέσαμεν περὶ συνόδου
 οἰκουμενικῆς τῆς δυναμένης ἀκριβῶς κρατῶναι καὶ ἀνορθῶσαι τὰ σαλευόμενα εἴτ' οὖν κα-
 Mt. 16, 18 ταρραγέντα, οὐ κατισχύσουσι δὲ αὐτὴν διὰ τῆς χάριτος καὶ ἀντιλήψεως τοῦ θεοῦ τῆς
 ἐνεργούσης ἐν ὑμῖν κακῶσαι πύλαι ᾄδου, ἅτινά ἐστι τὰ στόματα τῶν αἰρετικῶν, ἵνα
 τούτου τυχόντες τὰς συνήθεις εὐχὰς ἐν ὁμονοίᾳ ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας καὶ τῆς βασι- 10
 λείας ὑμῶν εὐαρέστως καὶ ὀρθοδόξως τῷ θεῷ ἀναπέμψωμεν. ἀμήν.

144 = S 39 A 161

L III 339
 M III 1012
 PG 77, 80 1

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Κελεστίνον ἐπίσκοπον Ῥώμης

Τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ πατρὶ Κελεστίνῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Εἰ
 μὲν ἦν σιωπῆσαι καὶ μὴ πάντα τῇ σῇ θεοσεβείᾳ γράφοντα τὰ κινούμενα μέμψεως ἔξω 15
 γενέσθαι καὶ διαφυγεῖν δύνασθαι τὸ δοκοῦν λυπηρὸν καὶ μάλιστα ἐν ἀναγκαίοις οὕτω
 πράγμασιν, ὅπου καὶ ἡ τῆς πίστεως ὀρθότης παρασαλεύεται παρά τινων, ἔφην ἂν ἐμαυ-
 τῷ καλὴ καὶ ἀκίνδυνος ἡ σιωπὴ καὶ τὸ ἡρεμεῖν τοῦ ταράττεσθαι κρεῖττον. ἐπειδὴ δὲ
 2 Tim. 4, 5 καὶ θεὸς ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῶν τὸ νηφάλιον ἐν τούτοις καὶ τὰ μακρὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἔθῃ
 πείθουσιν ἀνακοινοῦσθαι τῇ σῇ ὁσιότητι, γράφω πάλιν ἀναγκαίως, ἐκεῖνο δηλῶν ὅτι δια- 20
 κυκᾷ τὰ πάντα καὶ νῦν ὁ σατανᾶς καὶ κατὰ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ μαίνεται καὶ ὀρθο-
 ποδοῦντας ἐν πίστει τοὺς ἀπανταχόσε λαοὺς πειράται διαστρέφειν. οὐ γὰρ ἡρεμεῖ τὸ
 L III 342 παμπόνηρον ἐκεῖνο θηρίον καὶ εὐφώρητον εἰς ἀσέβειαν. ἐσίγων μὲν οὖν τὸν παρῳιχη-
 κότα καιρὸν καὶ οὐδὲν ὅλως οὔτε πρὸς τὴν σὴν θεοσεβείαν γέγραφα περὶ τοῦ νῦν ὄντος
 ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἐκκλησίαν διέποντος οὔτε μὴν πρὸς ἕτερον τῶν συλλει- 25
 τουργῶν, τὸ ἐν τούτοις προπετές οὐκ ἔξω μύμου κεῖσθαι πιστεύων· ἐπειδὴ δὲ εἰς ἀκμὴν
 ὡσπερ ἤκομεν τοῦ κακοῦ, δεῖν ὑμῶν ἀναγκαίως ἀνεῖναι λοιπὸν τὴν γλῶτταν καὶ πάντα
 2 εἰπεῖν τὰ κεκινημένα. ὁ γὰρ μνημονευθεὶς ἅμα κεχειροτόνηται, καὶ δεόν ταῖς παραινέ-
 σεσι ταῖς εἰς τὸ ἀγαθὸν ὠφελεῖν τοὺς τε ἐκεῖσε λαοὺς καὶ τοὺς παρεπιδημοῦντας ξένους
 (πάμπολλοι δὲ οὗτοι καὶ ἀπὸ πάσης ὥς ἔπος εἰπεῖν πόλεως τε καὶ χώρας), σπουδὴν ἔθετο 30
 λαλεῖν ἕκτοπᾶ τινα καὶ ἔξω λόγου καὶ ὅσα μακράν ἐστι τῆς ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς
 πίστεως, ἦν μέχρι παντὸς τετηρήκασιν οἱ πατέρες παρέδосάν τε ἡμῖν ὡς πολῦτιμον μαργα-
 M III 1013 ρίτην. καὶ τὰς μὲν ὁμιλίας ὅς ἐπ' ἐκκλησίας εἶρηκε, καὶ τοῦτο πλειστάκις, καὶ λέγων οὐ
 PG 81 παύεται, πέπομφα τῇ σῇ θεοσεβείᾳ, πρὸς εἵδησιν ἀκριβῆ· ἐγὼ δέ, ὁμολογῶ, καίτοι βου-
 ληθεὶς συνοδικῶι γράμματι φανερόν αὐτῷ καταστήσαι ὅτι ταῦτα λέγοντι καὶ φρονοῦντι 35
 κοινωνεῖν οὐ δυνάμεθα, τοῦτο μὲν οὐ πεποίηκα, λογισάμενος δὲ ὅτι χρή τοῖς ὀλισθήσασι
 ep. 2 χεῖρα διδόναι καὶ ὡς ἀδελφοὺς πεσόντας ἐγείραι, παρήνευσα διὰ γραμμάτων ἀποσχέσθαι

VS, D [= mn], A

1 λάβοι V 2 παρακούσητε S ἡμῖν SA 2/3 τοῦ ἀφθάρτου βασιλέως — ἀοράτου SD
 4 κάμψει V 5 οὐρανίων SD 7/8 καταρραγέντας S 8 αὐτῆς SD 9 ἡμῖν SD
 11 ἀναπέμψωμεν V ἀμήν] αὐτὴν S

VS, D [= mn], AW

ρμδ V λθ S μ' D 15 σιωπῇ W μέμψεως A καὶ μέμψεως VSDW 23 εὐφώρητον V
 εὐφώρητον W ἀφώρητον SDA 25 τῇ om. W 26 νομίζων SD 26 ἐπεὶ A 28 καὶ
 om. SI)W 28/29 παραινέσι S 30 πάμπολλοι VDW ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀπὸ πάσης SD
 ἔθεντο D 31 τὰ ἔξω VAW 33 ἐκκλησίαις SD 34 εἵδησιν VAW ἔλεγχον SD δέ om. SD

τῆς τοιαύτης κακοδοξίας, ἀλλ' ὠνήσαμεν οὐδέν. ἐπειδὴ δὲ μεμάθηκεν ὅτι τοσοῦτον ἀφεστήκαμεν τοῦ τὰ αὐτὰ φρονεῖν, ὡς καὶ ἐπιπλήττειν αὐτὸν μεταστῆναι τῶν οἰκείων εὐρημάτων (οὐ γὰρ ἂν εἴποιμι δογμάτων), πάντα τρόπον ἐπιβουλῆς κекίνηκε καὶ εἰς ἔτι σαλεύων οὐ παύεται. ὅτε δὲ προσεδοκῶμεν αὐτὸν θεραπεύεσθαι καὶ ἀποσχέσθαι τῶν κατὰ Χριστοῦ διδαγμάτων, ἔγνωμεν ὅτι διημαρτήκαμεν τῆς ἐλπίδος, τοιοῦτου τινὸς γεγο- 5
 8 νότος. ἦν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπίσκοπος ὀνόματι Δωρόθεος, τὰ αὐτὰ φρονῶν αὐτῷ, ἀνὴρ χρειοκόλαξ καὶ προπετῆς χεῖλεσι, καθὼς γέγραπται· ὃς ἐν συνάξει, καθεζομένου ἐπὶ Πrou. 13. 3 τοῦ θρόνου τῆς ἐκκλησίας τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐλαβεστάτου Νεστορίου, ἀναστὰς μεγάλην τῇ φωνῇ τετόλημκεν εἰπεῖν· εἴ τις λέγει θεοτόκον εἶναι τὴν Μαρίαν, οὗτος ἀνά- θεμα ἔστω. καὶ γέγονε μὲν κραυγὴ μεγάλη παρὰ παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ἐκδρομὴ· οὐ γὰρ 10 ἤθελον ἔτι κοινωνεῖν αὐτοῖς τοιαῦτα φρονούσιν, ὥστε καὶ νῦν ἀποσυνάκτους εἶναι τοὺς λαοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πλὴν ὀλίγων ἐλαφροτέρων καὶ τῶν κολακευόντων αὐτόν, τὰ δὲ μοναστήρια σχεδὸν ἅπαντα καὶ οἱ τούτων ἀρχιμανδρίται καὶ τῆς συγκλήτου πολλοὶ οὐ συνάγονται, δεδιότες μὴ ἀδικηθῶσιν εἰς πίστιν, αὐτοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ οὓς ἀπὸ τῆς 4 Ἀντιοχείας ἀναβαίνων ἤγαγε, πάντα λαλούντων τὰ διεστραμμένα. ἐπειδὴ δὲ τῶν ὁμιλιῶν 15 αὐτοῦ ἐνεχθεισῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἔμαθον ὅτι ἐλαφρότεροί τινες συνηρπάσθησαν καὶ λοιπὸν ἐνδοιάζοντες πρὸς ἀλλήλους ἔφασκον· ἄρα ὀρθῶς λέγει; ἄρα ἐπλανήθη; δεδοικῶς L III 343 μὴ ῥιζωθῇ τὰ τῆς νόσου ἐν ταῖς τῶν ἀπλουστέρων ψυχαῖς, ἔγραψα τοῖς κατὰ τὴν ep. 1 Αἴγυπτον μοναστηρίοις καθολικὴν ἐπιστολὴν, βεβαιῶν αὐτοὺς εἰς πίστιν ὀρθήν. εἶτα τινὲς ἀπήγαγον ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει τὰ ἴσα, καὶ ὠφέληνται μὲν ἀναγνόντες πάνυ πολλοί, 20 ὥστε καὶ γεγράφασιν εὐχαριστοῦντες πλείστοι τῶν ἐν τέλει, γέγονε δὲ αὐτῷ καὶ τοῦτο τροφή τῆς κατ' ἐμοῦ λύπης καὶ ὡς ἐχθρῷ μάχεται, οὐδὲν ἕτερον ἔχων ἐγκαλεῖν ἢ ὅτι μόνον οὐκ ἀνέχομαι τὰ ἴσα φρονεῖν αὐτῷ. ἀλλὰ καὶ ἐπηνώρθωσα πολλοὺς, ἦν παρε- PG 84 λάβομεν ἐκ πατέρων πίστιν καὶ ἃ ἐμάθομεν ἐκ τῆς θείας γραφῆς, κρατεῖν παρακελευόμενος, ἐκεῖνα δὲ οἶεσθαι ἀδεκτὰ πείθων αὐτοὺς. ὁμῶς καὶ οὐ φροντίσας τῶν παρ' αὐτοῦ 25 γενομένων κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ θεῶι δοὺς τῷ πάντα εἰδοῖ καὶ ἰσχύοντι, πάλιν ἑτέραν ἐπιστο- ep. 4 λην γέγραφα τῷ μνημονευθέντι, τὴν ἔκθεσιν ὡς ἐν συντόμῳ τῆς ὀρθῆς πίστεως ἔχουσιν, M IIII 1016 παρακαλῶν τε ἅμα καὶ διαμαρτυρόμενος οὕτω καὶ φρονεῖν καὶ λαλεῖν. ἀλλ' ὠνήσα πάλιν οὐδέν, ἔχεται δὲ καὶ εἰς δεῦρο τῶν ἀπ' ἀρχῆς καὶ οὐ παύεται λαλῶν τὰ διεστραμμένα. 5
 6 γινωσκέτω δὲ καὶ τοῦτο ἢ σὴ θεοσέβεια ὅτι καὶ ἅπασι τοῖς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἐπισκόποις 30 συνάιδει τὰ λεγόμενα καὶ δυσχεραίνουσι πάντες καὶ λυποῦνται καὶ μάλιστα οἱ κατὰ τὴν Μακεδονίαν εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι. καὶ τοῦτο εἰδὼς οἶεται ὅτι πάντων ἐστὶ σοφώτερος καὶ μόνος οἶδε τὸν σκοπὸν τῆς θεοπνεύστου γραφῆς καὶ τὸ τοῦ Χριστοῦ μυστήριον. καίτοι πῶς οὐκ ἔδει πληροφορεῖσθαι μᾶλλον αὐτόν ὅτι πάντων τῶν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ὀρθοδόξων ἐπισκόπων καὶ λαϊκῶν ὁμολογούντων ὅτι καὶ θεὸς ἐστὶν ὁ Χριστὸς 35 καὶ θεοτόκος ἡ τεκοῦσα αὐτὸν παρθένος, πλανᾶται μόνος αὐτὸς τοῦτο ἀρνούμενος; ἀλλ' ὠφρύνεται καὶ οἶεται ὅτι τῇ δυναστείᾳ τοῦ θρόνου πᾶσιν ἐπιβουλεύων καὶ ἡμᾶς ἢ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀναπείσει τὰ αὐτὰ φρονεῖν αὐτῷ. τί τοίνυν δράσσομεν, οὔτε ἀναπείθοντες αὐτὸν οὔτε παύσαι δυνάμενοι τῶν τοιοῦτων ὁμιλιῶν καὶ ὁσημέραι κατεφθαρ-

VS. D [= ma]. AW

1 ἐπεὶ W	μεμάθηκαμεν DW, corr. W	2 τὰ αὐτοῦ A	5 τοῦ χυ V	δογμάτων
VW	τῶν ἐλπίδων W	7 καθεζόμενος SD	9 θεοτόκον εἶναι λέγει V	14 ἀδικηθῇ SD
αὐτῷ D	τῷ D	15 ἀντιοχέων SD	17 ἄρα ³ ὀρθῶς W	18 ἵνα μὴ A
om. D	πάνυ om. SD	23 ἐπηνώρθωσα W	24 τῶν πατέρων W	κρατεῖν παρακελευό-
	μενος W om. VS DA	25 δὲ W δὴ V om. S DA	οἶεσθαι — αὐτοὺς scripsi οἶεσθαι δεκτὰ πείθων	
αὐτοὺς S DA	ψευδῇ [om. V] καταπείθων αὐτοὺς οἶεσθαι [οἶεσθαι δεκτὰ V] VW	26 τὰ πάντα A		
27 ἐν om. S	28 καὶ ³ om. SDW	29 δέχεται SD	καὶ om. D	ἀπαρχῶν SD
παύ-	30 δὲ om. SD	31 καὶ μὴ δυσχεραίνουσι SD	34 ἀνά W	τὴν om. SD
σεται V	35 ἐστίν] ἦν V	36 αὐτὸς μόνος W	37 ὠφρύνεται V	

μένων τῶν λαῶν τῶν ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ δυσχεραινόντων μὲν, ἐκδεχομένων δὲ τὴν παρὰ τῶν ὀρθοδόξων διδασκάλων ἐπικουρίαν; καὶ οὐ περὶ τῶν τυχόντων ὁ λόγος ἡμῖν, ἀλλ' οὐδὲ ἀκίνδυνος ἡ σιωπή. εἰ γὰρ δυσφημεῖται Χριστός, πῶς ἡμεῖς σιωπήσομεν; 1 Cor. 9, 17 καίτοι τοῦ Παύλου γράφοντος· εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. οἱ τοίνυν ἐμπεπιστευμένοι τοῦ λόγου τὴν οἰκονομίαν καὶ τῆς πίστεως τὴν ἀσφάλειαν τί ἐροῦμεν ἐν ἡμέραι κρίσεως, ὅταν ἐπὶ τούτοις 5 σιγήσωμεν; οὐ πρότερον δὲ τῆς πρὸς αὐτὸν κοινωνίας ἐκβάλλομεν ἑαυτοὺς μετὰ παρρησίας, πρὶν ἂν ταῦτα τῇ σῇ θεοσεβείᾳ ἀνακοινωσώμεθα. διὸ δὴ καταξίωσον τυπῶσαι τὸ δοκοῦν καὶ πότερον ποτε χρή κοινωνεῖν αὐτῷ ἢ λοιπὸν ἀπειπεῖν μετὰ παρρησίας ὅτι PG 85 τοιαῦτα φρονοῦντι καὶ διδάσκοντι οὐδεὶς κοινωνεῖ. τὸν δὲ ἐπὶ τούτοις σκοπὸν τῆς σῆς 10 τελειότητος χρή γενέσθαι διὰ γραμμάτων καταφανή καὶ τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ θεοφιλεστά- L. III 346 τοις ἐπισκόποις τοῖς κατὰ τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἅπασι δὲ τοῖς κατὰ τὴν Ἀνατολήν· ἐπιθυμοῦσι γὰρ αὐτοῖς δώσωμεν ἀφορμὰς τοῦ πάντας μιᾷ ψυχῇ καὶ μιᾷ γνώμῃ στήναι καὶ ἐπαγωνί- σασθαι τῇ ὀρθῇ πίστει πολεμουμένη. ὅσον γὰρ τὸ κατ' αὐτόν, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ μεγάλοι καὶ θαυμαστοὶ καὶ εὐδόκιμοι θεοτόκον εἶναι τὴν ἁγίαν εἰπόντες παρθένον ἀνεθε- 15 ματίσθησαν, καὶ ἡμεῖς δὲ σὺν αὐτοῖς οἱ ζῶντες ἔτι. καὶ ἐπειδὴ ἰδία φωνῇ τοῦτο ποιῆσαι οὐκ ἠθέλησεν, ἄλλον ἔστησε, τὸν μνημονευθέντα Δωρόθεον, καὶ τοῦτο εἰπεῖν πα- ρεσκεύασεν αὐτοῦ καθεζομένου καὶ ἀκούοντος, ὡς καὶ κατελθὼν ἀπὸ τοῦ θρόνου εὐθὺς κεκοινώνηκεν, ἐπιτελέσας τὰ θεῖα μυστήρια. ὑπὲρ δὲ τοῦ εἰδέναι σαφῶς τὴν σὴν ὁσιό- τητα τίνα ἐστὶν ἃ αὐτὸς μὲν λέγει καὶ φρονεῖ, τίνα δὲ ἃ οἱ μακάριοι καὶ μεγάλοι πατέρες 20 ἡμῶν, ἀπέστειλα τόμους κεφαλαίων ἔχοντας περικοπὰς, ἐρμηνευθῆναι δὲ παρεσκεύασα, ὡς ep. 2. 4 ἐνεδέχeto τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. καὶ τὰς παρ' ἐμοῦ γραφείσας ἐπιστολάς δέδωκα τῷ ἀγαπητῷ Ποσειδωνίῳ, ἐντειλάμενος καὶ αὐτὰς προσαγαγεῖν τῇ σῇ τελειότητι.

145 = S 40 A 162

L III 422
M III 1097
PG 77, 125

Τοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ συνόδου πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναχοὺς 25

Τοῖς εὐλαβεστάτοις καὶ θεοσεβεστάτοις πατράσι μοναστηρίων τοῖς κατὰ τὴν μεγάλην Κωνσταντινουπόλιν Κύριλλος καὶ ἡ κατὰ Ἀλεξάνδρειαν συναχθεῖσα ἁγία σύνοδος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Τῆς θεοσεβείας ὑμῶν τὸν ζῆλον ὃν ἐπὶ Χριστῷ πεποίησθε δυσφημουμένῳ, καὶ τοῦτο ἐν ἐκκλησίᾳ τῇ τῶν ὀρθοδόξων, μεμαθήκαμεν ἀκριβῶς. καὶ σφόδρα μὲν ἐπηνέ- 30 σαμεν τῆς εὐνοίας ὑμᾶς τῆς εἰς Χριστὸν καὶ ἀγάπης τῆς εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, κλαίοντες δὲ διατελοῦμεν καὶ παρακαλοῦντες τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα Χριστὸν νῦν θραύσαι τὴν τοῦ δια- βόλου παγίδα καὶ περιελεῖν τῶν ἐκκλησιῶν τὸ σκάνδαλον καὶ παῦσαι τὰς κατὰ τῆς δόξης αὐτοῦ δυσφημίας. ἐπειδὴ δὲ ἐστὶ μακρόθυμος, καιρὸν μεταγνώσεως ἐπεδαφιλεύσατο τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Νεστορίῳ, σιωπῶντων τέως πάντων ἐπ' αὐτῷ καὶ περιμενόντων

VS, D [= mn], AW

1 λαῶν τῶν om. V τῇ A om. VSDW 3 σιωπήσωμεν S 4 γὰρ VAW μὲν SD
6 ἡμέραι] καιρῷ A 7 ἐκβάλλομεν V ἐκβάλωμεν W ἐλάβομεν SD ἐλάσομεν A μετὰ] κατὰ D
8/9 τὸ δοκοῦν τυπῶσαι SD 11 τελειότητος SDAW θεοσεβείας V 11/12 θεοσεβεστάτοις W 12 τὴν
om. VD δὲ om. VW 13 δώσωμεν W 16 δὲ om. SD 17 ἠθέλησαν D 18 εὐ-
θὺς om. V 20 ἃ om. V καὶ μεγάλοι om. W 21 ἡμῶν om. D περικοπὰς ἔχοντας VW
παρασκεύασα V παρεκάλεσα A 23 ὁσιότητι SD

VS, D [= mn], AW

ῥμῆ V μ S μ' D 25 αὐτοῦ] ἁγίου κυρίλλου W καὶ om. SD αὐτοῦ W αὐτῆς VSDA
πρὸς — μοναχοὺς om. W 26 μοναστηρίοις D μεγάλην om. V 27 κατὰ τὴν VAW
28 ἐπὶ ἐν V πεποίησθαι V βλασφημουμένῳ VA 30 τῆς εὐνοίας — ὄνομα om. SD ὑμῶν
AW αὐτόν D 31 διατελοῦμεν SD παρακαλοῦμεν VW, corr. W 33 ἐπεὶ V 34 πᾶν-
των τέως VW

ὅπερ ἦν ἅπασιν δι' εὐχῆς, τὸ μεταστῆναι μὲν αὐτὸν τῆς βεβήλου κενοφωνίας, φρονῆσαι δὲ μεθ' ἡμῶν τὰ ὀρθὰ καὶ εἰκότα καὶ ταῖς θεοπνεύστοις συμβαίνοντα γραφαῖς ἐλέσθαι τε τὴν PG 128 πίστιν τὴν παραδοθεῖσαν ἄνωθεν ταῖς ἐκκλησίαις παρὰ τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, οἱ καὶ γεγόνασιν οἰκονόμοι γνήσιοι τῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων καὶ ἱεουργεῖν ἐτάχθησαν τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ τοῖς ἀνὰ πάσαν τὴν ὑπ' οὐρανόν. ἐπειδὴ δὲ μεμένηκεν 5 ἐν τοῖς αὐτοῖς ἡ τάχα δὴ που καὶ ἐν χείροσιν γέγονε, προστιθεὶς αἰεὶ δυσφημίας ἐπὶ δυσφη- L III 423 μίαις καὶ ξένα καὶ ἀλλότρια παντελῶς ἐξηγούμενος δόγματα, ἃ μὴ οἶδεν ὅλως ἡ ἁγία καὶ καθολικὴ ἐκκλησία, ἐδικαιώσαμεν ὑπομνησθέντα τρίτῳ γράμματι τούτῳ δὴ τῷ πεμφθέντι ep. 6. 10 παρὰ τε ἡμῶν καὶ τοῦ ὀσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ ἡμῶν καὶ συλλειτουργοῦ Κελεστίνου τοῦ τῆς μεγάλης Ῥώμης ἐπισκόπου, εἰ μὲν ἔλοιτο μετανοῆσαι καὶ ἐφ' οἷς εἶρηκε, 10 δακρύσας ἀναθεματίζει μὲν ἐγγράφως τὰ διεστραμμένα ἑαυτοῦ δόγματα, ὁμολογῆσαι δὲ ὀρθῶς καὶ ἀνεπιλήπτως τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὴν πίστιν, μένειν αὐτὸν συγγνώμην αἰτοῦντα καὶ ἃ δεῖ μανθάνοντα, εἰ δὲ μὴ ἔλοιτο ταῦτα πράττειν, ἀλλότριον αὐτὸν εἶναι καὶ ξένον τοῦ χοροῦ τῶν ἐπισκόπων καὶ τοῦ διδασκαλικοῦ ἀξιώματος. οὐ γάρ ἐστιν ἀκίν- 15 δυνον ἐν εἶδει ποιμένος λύκον ἐπαφεῖναι δεινὸν τοῖς τοῦ σωτῆρος ποιμνίοις. ἀνδρίζεσθε 15 τοίνυν ὡς δούλοι θεοῦ καὶ φροντίσατε τῶν ἰδίων ψυχῶν, πάντα πράττοντες ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅπως ἂν ἡ εἰς αὐτὸν πίστις ὀρθὴ καὶ ἀκαταίτιος κηρύττηται παν- ταχοῦ. τοῦτο γὰρ ἡμᾶς καὶ τῶν μετὰ ταῦτα κινδύνων ἀπαλλάξει καὶ ἐπὶ τοῦ θείου βήματος στεφάνων ἀξιοῦσθαι παρασκευάσει, τῆς εἰς αὐτὸν ἀγάπης ἕνεκα σύμπαντας ἀπο- 20 δεχομένου τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ.

Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες Rom. 16, 16 ἀδελφοί. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

146 = S 42 A 163. Latina uersio extat in Collectione C 83

Ἀναφορὰ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῶν πεπραγμέ- L III 564 νων παρὰ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, γραφεῖσα πρὸ τοῦ παραγενέσθαι ἐν Ἐφέσῳ τὸν Ἀντιοχείας M III 1232 ἐπίσκοπον 26

1 Εἰς τὴν Ἐφεσίῳ πόλιν συγκληθέντες ὑπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καὶ ἀνυπερθέτως παραγενόμενοι, ἐβουλήθημεν τοῖς εὐσεβέσιν ὑμῶν ἐπόμενοι γράμμασιν ἀναμεῖναι τοὺς παντα- Looft, Nest p. 186—190 M III 1233 χόθεν ἀφικνουμένους θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, μάλιστα δὲ τὸν ἁγιώτατον τῆς Ἀντιοχείας μεγαλοπόλεως καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ θεοφιλεστάτους μητροπολίτας καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας 30 L III 565 καὶ Σικελίας καὶ οὕτως κοινὸν ἀπάντων ποιῆσαι συνέδριον καὶ κοινῇ ψήφῳ κυρῶσαι τῶν ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων. καὶ γὰρ πολλὰ μετ' ἐκείνην γενόμενα σύνοδοι οὐδὲν καινοτομήσαι κατ' ἐκείνης ἐτόλμησαν, ἀλλ' ἐκείνῃ πάντῃ ἐμμένειν 2 ἐνομοθέτησαν. ὡς δὲ εἶδομεν τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου δυσχεραίνοντας καὶ οἰομένους ἡμᾶς ἀπλῶς ἀναβολαῖς κεκρῆσθαι, ὑπεσχόμεθα συνεδρεῖν, ὅποτε ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης 36 τῶν καθωσιωμένων δομestikῶν Κανδιδιανὸς ἀπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τούτου χάριν

VS, D [= mn], AW

1 καινοφωνίας V 2 οἰκότα V τε] δὲ V 4 τοῦ om. SD 6 ἡ τάχα δὴ που W
τάχα δὴ που VSD τάχα δὲ που A 7 ἐξηγούμενα A μὴ δὲ D καὶ om. VW 8 ὑπο-
μνησθέντες SD 11 αὐτοῦ SD 13 δεῖ] δὴ S 15 ἐπαφῆναι VW 16 ὡς om. A
θεοῦ] xū V 17 ἀκταίσις A 19 σύμπαντα D

VS, D [= mn], AA

ῥμς V μβ S μγ' D 25 παρὰ om. SD 27 συγκληθέντων S 28 ἐβουλήθημεν μὲν A
30 μεγαλοπόλεως D μητροπολίτας SDAA ἐπισκόπους V 31 καὶ οὕτως κοινὸν om. V
33 πάντῃ SD πάντες VA om. A 35 ἀπλῶς VSDA παρμίσματα A ὅποτε SD

ἀποσταλείς συγκαλέσαι ἡμᾶς βουλευθείη· ταῦτα δὲ καὶ αὐτῷ διὰ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων
 ἐδηλώσαμεν. ἐπειδὴ δὲ ἔγνω αὐτοῦ ἡ μεγαλοπρέπεια καὶ τὸν ἀγιώτατον Ἰωάννην τὸν
 τῆς Ἀντιοχείων μεγαλοπόλεως ἐπίσκοπον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ πλησίον ὄντας (τοῦτο γὰρ
 αὐτῷ οἱ ἀποσταλέντες ὑπ' αὐτοῦ ἐδήλωσαν μαγιστριοί), καὶ ἄλλοι δὲ ἡγγέλθησαν ἐκ τῆς
 Δύσεως θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, παρηγγύησεν ἅπασιν ἀναμεῖναι πάντων τὴν παρουσίαν
 3 κατὰ τὰ δόξαντα τῇ εὐσεβεῖ ὑμῶν κορυφῇ. καὶ ἡμεῖς μὲν τὴν ἡσυχίαν ἡγαπήσαμεν
 εἵξαντες τοῖς γραφεῖσιν ὑπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας· Αἰγύπτιοι δὲ καὶ Ἀσιανοὶ οὔτε τὸ
 κοινῇ συμφέρον ταῖς ἐκκλησίαις λογισάμενοι οὔτε τὸν εἰρηνικὸν καὶ ἔννομον τῆς ὑμετέρας
 εὐσεβείας σκοπὸν ἀποδεξάμενοι, μᾶλλον δὲ καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς καὶ τοὺς βασιλικούς
 θεσμούς πατήσαντες ἔφυγον μὲν τὴν ἀκόλουθον καὶ σύμφωνον τῆς πίστεως ὁμολογίαν,
 10 ῥῆξαι δὲ ἴσως τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἐβελήσαντες σῶμα καθ' ἑαυτοὺς συνηθοίσθησαν, ἀλλό-
 τρια τῆς τε ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας ἐργαζόμενοι καὶ τῶν ἀρτίως γραφέντων παρὰ τῆς
 ep. 31 ὑμετέρας εὐσεβείας γραμμάτων. μίαν γὰρ παρὰ πάντων σύμφωνον ἐκτεθῆναι πίστιν ἐν
 τοῖς ὑπὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἀποσταλείσι διηγορεύσατε γράμμασι πρόσφορον τοῖς τε
 4 εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς γράμμασι καὶ τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων δόγμασιν. ἀλλ' 15
 οὐδὲν τούτων λογισάμενοι οἱ προειρημένοι καθ' αὐτοὺς μὲν ἔπραξαν ἃ ἔπραξαν, ἃ παρὰ
 πάντων τὸ ὑμέτερον εἴσεται κράτος· τοὺς δὲ σὺν αὐτοῖς στασιώτας εἰς τὴν ἀγορὰν
 διασπείραντες συγχύσεως τὴν πόλιν ἐνέπλησαν, τὰς οἰκίας ἡμῶν περιόντες δημοσίαι, ἐπιόν-
 τες τὸ κοινὸν ἡμῶν συνέδριον <καὶ> διαταράττοντες, ἀνήκεστα ἅττα ἀπειλοῦντες, Μέννουτος
 τοῦ ἐπισκόπου ἐξάρχου τῆς στάσεως γενομένου καὶ τὰς μὲν ἁγίας ἐκκλησίας καὶ τὰ ἅγια 20
 μαρτύρια καὶ τὸ ἅγιον Ἀποστόλιον ἡμῖν ἀποκλείσαντος, ἵνα μὴδὲ προσφυγεῖν ἐλαινόμενοι
 δυνηθῶμεν, ἐκείνοις δὲ τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν ἀνοίξαντος καὶ συνεδρεύειν ἐκεῖ παρασκευά-
 5 σαντος καὶ πᾶσιν ἡμῖν θάνατον ἀπειλήσαντος. δεόμεθα οὖν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καὶ
 ep. 25 ἀντιβολοῦμεν καὶ ἱκετεύομεν, ἐπειδὴ τοῖς τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου κορυφῆς γράμμασιν
 M III 1236 εἵξαντες τὴν Ἐφεσίων κατελάβομεν, ἀγνοοῦντες τὰς βαρβαρικὰς ταύτας ἐφόδους, κελεῦσαι 25
 ἡμᾶς ἢ ἀνεπηρεάστους φυλαχθῆναι καὶ ἐννόμως τὸ συνέδριον γενέσθαι, μηδενὸς τῶν κλη-
 ρικῶν ἢ τῶν μοναζόντων μήτε τῶν ἡμετέρων μήτε τῶν Αἰγυπτίων ἐπεισιόντος τῷ συνε-
 δρίῳ μήτε τινὸς τῶν ἀκλήτως ἐληλυθότων ἐπισκόπων ἐπὶ ταραχῇ τῆς ἁγίας συνόδου,
 L III 568 δύο δὲ σὺν τῷ μητροπολίτῃ ἀφ' ἐκάστης ἐπαρχίας τοὺς ἐκκρίτους καὶ δυναμένους τὰ
 τοιαῦτα εἰδέναι ζητήματα εἰς τὸ συνέδριον συνεισελθεῖν καὶ μετ' εἰρήνης καὶ συμφωνίας 30
 τὴν τῶν ἁγίων πατέρων βεβαιῶσαι πίστιν ἢ κελεῦσαι ἡμᾶς ἀκινδύνως τὰ οἰκεῖα καταλαβεῖν·
 ἀπειλοῦσι γὰρ καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς ἡμᾶς ἀποστερεῖν.

6 Καὶ εἰσὶν οἱ ὑπογράψαντες
 Νεστόριος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
 Φρίτιλας ἐπίσκοπος Ἡρακλείας τῆς Θράκης

35

VS, D [= mn], AA

1 θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου SD 2 τὸν³ om. VA 3 ἀντιοχείων μεγαλοπόλεως [μεγαλου-
 πόλεως V] VAA ἀντιοχείας SD 4 *praefectiani et magistriani* A 5 παρεγγύησεν D παρενεγ-
 γύησεν S 10 ἀκολουθίαν SD om. A 11 [ἴσως] *clare* A θελήσαντες A 14 ἡμετέ-
 ρας S γράμμασιν ἀποσταλείσι διηγορεύσατε V πρόσφορον VAA πρὸς τὸ συμφέρον SD
 15 γράμμασι VAA δόγμασι SD δόγμασιν VAA om. SD 16 ἡγησάμενοι SD *nihil horum*
cogitantes ex toto A ἑαυτοὺς SD 8 ἔπραξαν AA om. VSD 17 εἴσεται VSDA *facile*
aliena A στασιώτας A στρατιώτας VSDA 18 ἐπλησαν SD περιόντες DA 19 καὶ
addidi aggressi sanctum et perturbantes nostrum commune concilium A 24 ἡμετέρας A φιλο-
 χρίστου κορυφῆς AA κεφαλῆς φιλοχρίστου V εὐσεβοῦς καὶ φιλοχρίστου κορυφῆς SD 25 *simpliciter*
ad Ephesum venimus A 26 ἢ VA om. SDA 27/28 συνεδρίῳ VAA δημοσίῳ SD 30 συνει-
 σελθεῖν V εἰσελθεῖν SDA 33 οἱ V om. SDA 34—p. 15, 9 *plura nomina in* A 35 φρι-
 τιλας VA φριτίλας S φριτίλος D θρακικῆς SD

Ἑλλάδιος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ
 Δεξιανὸς ἐπίσκοπος Σελευκείας τῆς Ἰσαυρίας
 Ἰμέριος ἐπίσκοπος Νικομηδείας
 Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας μητροπόλεως
 Εὐθῆριος ἐπίσκοπος Τυάνων
 Βασίλειος ἐπίσκοπος Θεσσαλίας
 Μάξιμος ἐπίσκοπος Ἀναζαρβοῦ
 Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἱερᾶς πόλεως Εὐφρατησίας
 Δωρόθεος ἐπίσκοπος Μαρκιανουπόλεως τῆς Μυσίας

5

147 = 31

10

148 = S 77. uersio Syriaca [Σ] ex cod. Mus. Brit. 14557 a P. Bedjan edita est [Nestorius, Le livre d'Héraclide p. 523—542]; praetera inserta sunt prooemium et interpretationes ei apologetici contra Theodoretum [V 167—169] recensione quam exhibent codices stirpis Ψ et uersio Latina [Λ^s] quae extat in Collectione Sichardiana 4

15

Ἐπίλυσιν τῶν δώδεκα κεφαλαίων ῥηθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ ὑπὸ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, τῆς ἁγίας συνόδου ἀξιωσάσης αὐτὸν σαφέστερον αὐτοῖς ἐκτρανωθῆναι τὴν τοῦτων λύσιν

Pusey 240
 PG 76, 293

1 Πάντα ἐνώπια τοῖς συνιοῦσιν καὶ ὀρθὰ τοῖς εὐρίσκουσιν γινώσιν Prov. 8, 9 κατὰ τὸ γεγραμμένον. οἱ μὲν γὰρ ὅξει τε καὶ καθαρῶι διανοίας ὁμματι τοῖς ἱεροῖς τῆς 20 θεοπνεύστου γραφῆς περιτυγχάνοντες λόγοις τὸ ἐξ αὐτῶν ὄφελος θεῖον ὥσπερ τινὰ καὶ οὐράνιον θησαυρὸν ταῖς ἑαυτῶν εἰσοικίζουσιν ψυχαῖς· οἱ δὲ τὸν νοῦν ἔχοντες τῷ ψεύδει προσνευκότα καὶ τῆς τινων ἀθυροστομίας ἡττώμενον καὶ βεβήλου γνώσεως ἐραστὴν ἐκείνων ἔσονται κοινωνοὶ περὶ ὧν ὁ μακάριος γράφει Παῦλος· ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ 2 Cor. 4, 4 αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι 25 τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ. τυφλῶνται γὰρ P 241 καὶ εἰσιν ὁδηγοὶ τυφλῶν· τοιγάρτοι καὶ τοῖς τῆς ἀπωλείας ἐμπίπτουσιν βόθροις. ὥς γὰρ αὐτὸς πού φησιν ὁ σωτὴρ, τυφλὸς τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφοτέρω εἰς βόθρον Mt. 15, 14 ἐμπεσοῦνται. καταφλυαροῦσιν τοίνυν τινὲς τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων καὶ δὴ καὶ σκαιότητος διαβολικῆς τὸν οἶκεον ἐμπλήσαντες νοῦν παραχαράττειν ἐπείγονται τὸ τῆς 30

148 cf. quae scribit synodus Orientalium ad mandatarios [A 67]: ἀπεστείλαμεν δὲ τῇ ὑμετέρᾳ δαιοτήτῃ καὶ τὴν πρόσφατον γενομένην ἐρμηνείαν ὑπὸ τοῦ Ἀλεξανδρέως τῶν αἰρετικῶν κεφαλαίων

VS, D [= ma], AA

2 σελευκίας V σελεύκησ SD 3/4 Νικομηδείας — ἐπίσκοπος om. V 4 μητροπόλεως om.

SD 7 alias Μαξιμίνος uel Μαξιμιανός ἀναβαρζοῦ SD

VS, D [= ma], QBΣ, Ψ [= ARWI], Λ^s

16—18 Ἐπίλυσιν — αὐτοῖς ἐκτρανωθῆναι V [ἐκθεῖναι αὐτοῖς SD] — λύσιν VSD Προοίμιον λόγου κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῶν 18 κεφαλαίων τῶν παρ' αὐτοῦ ἐκτεθέντων Q Τοῦ ἐν ἁγίοις πρὸς ἡμῶν κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐρμηνεία τῶν ἐκτεθέντων παρ' αὐτοῦ κατὰ νεστορίου δώδεκα κεφαλαίων· πρόλογος B τοῦ αὐτοῦ ἀναθεματισμοὶ 18 μετα ἐρμηνείας καὶ θεοδωρήτου ἀντιρρήσεις καὶ πρὸς αὐτάς ἐπιλύσεις R τοῦ αὐτοῦ πρόλογος εἰς τὰ δώδεκα κεφάλαια καὶ τὰς αὐτῶν ἐρμηνείας W om. AI 19 μῆ V οὐ D 20 τῆς διανοίας D 23 προσνευκότας S τῆς SDQBΣ^s ταῖς VΨ τινῶν ἕνεκεν B ἀθυροστομίας SDQBΣ^s ἀθυροστομαῖας VΨ ἡττώμενον VSDQΣ ἡττώμενοι BΨΛ^s καὶ om. VSDB ἐραστὴν VSDQΣ ἐρασταὶ BΨΛ^s 24 παῦλος λέγει S 25—27 εἰς τὸ — βόθροις om. Λ^s 25 διαυγάσαι ARW διαυγάσαι αὐτοῖς B 27 περιπίπτουσι B 28 βόθρον DB 29 πέσοῦνται B καὶ^s om. B 30 νοῦν ἐμπλήσαντες B

εὐσεβείας μυστήριον καὶ τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τοῦ μονογενοῦς οὐ μετρίαν ποιοῦνται
 1 Tim. 1, 7 τὴν κα' ἄρρησιν, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιού-
 2 ται κατὰ τὸ γεγραμμένον. εὐρεταὶ δὲ τῆς τοιαύτης ἀσεβείας γεγόνασιν πολλοὶ μὲν καὶ
 ἕτεροι κατὰ τοὺς ἄνωθεν ἔτι καὶ παρωιχηκότας καιροῦς, νυνὶ δὲ τῆς ἐκείνων ἀνοσιότητος
 οὐδὲν ἀποδέοντες Νεστορίου καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους Φαρισαίους 5
 10h. 10, 33 ἀντανιστάμενοι τῷ Χριστῷ καὶ ἀναίδην ἀνακεκραγότες· διὰ τί σὺ ἄνθρωπος ὧν ποιεῖς
 PG 296 σεαυτὸν θεόν; ἦν οὖν ἀναγκαῖον καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τοῖς παρ' ἐκείνων ἀνταποδύ-
 σασθαι λόγοις ἀναθεματίσαι τε αὐτῶν τὰ μιὰρὰ καὶ βέβηλα δόγματα, μεμνημένους θεοῦ
 Amos 3, 12, 13 λέγοντος διὰ φωνῆς προφήτου ἱερεῖς ἀκούσατε καὶ ἐπιμαρτύρασθε τῷ οἴκῳ
 1es. 62, 10 Ἰακώβ, λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ πάλιν πορεύεσθε διὰ τῶν πυλῶν 10
 μου καὶ τοὺς λίθους ἐκ τῆς ὁδοῦ διαρρίψατε. δεῖ γὰρ ἡμᾶς τῶν τῆς ἀληθείας
 ὑπεραθλοῦντας δογμάτων ἐκ μέσου ποιείσθαι τὰ σκάνδαλα, ὡς ἂν κατ' οὐδένα τρόπον
 αὐτοῖς προσπταίοντες οἱ λαοὶ διὰ λείας ὥσπερ ἔρχονται τρίβου πρὸς τὰς ἱεράς τε καὶ
 Ps. 117, 20 θείας αὐλάς, μόνον οὐχὶ καὶ ἐφ' ἐκάστης λέγοντες· αὕτη ἡ πύλη τοῦ κυρίου, δίκαιοι
 P 242 8 εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ. Νεστορίου τοίνυν ξένων τε καὶ ἀνοσιῶν δυσφημιῶν 15
 ὄχλον τοῖς ἰδίοις ἐνθέντος βιβλίοις, ἀναγκαιῶς τῆς τῶν ἐντερομένων αὐτοῖς σωτηρίας
 φροντίζοντες, συντεθείκαμεν ἀναθεματισμούς, οὐ τὸ εἰς νοῦν ἦκον ἀπλῶς ἐνθέντες τῇ
 ep. 6 γραφείσῃ πρὸς αὐτὸν παραινεντικῇ ἐπιστολῇ, ἀλλ' ὡς ἔφημεν ἀρτίως, ξένα καὶ ἀλλότρια
 τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων ἀποφαίνοντες τῆς ἐκείνου φρενοβλαβείας τὰ εὐρήματα.
 ἐπασχάλλουσι δὲ τάχα πού τινες τοῖς παρ' ἡμῶν λόγοις, ἢ μὴ συνιέντες ἀληθῶς τῶν 20
 γεγραμμένων τὴν δύναμιν ἢ τῆς Νεστορίου μιὰρας αἰρέσεως ὑπασπισταὶ γεγονότες καὶ
 μεριζόμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰ αὐτὰ φρονούντες ἐκείνῳ. λανθάνει μὲν οὖν οὐδένα
 τῶν ὀρθῶς φρονεῖν εἰωθότων τὸ ἀληθές· ἐπειδὴ δὲ εἰκὸς ταῖς παρ' ἐκείνων εὐρεσιλογίαις
 παρενηνεγμένους μὴ συνιέναι τινὰς ὅπως τε καὶ τίνα τρόπον γεγόνασιν, δεῖν ὑμῶν ἕκαστον
 τῶν ἀναθεματισμῶν ἐρμηνεύσαι διὰ βραχέων καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ὡς ἐνὶ καλῶς ἀφη- 25
 γήσασθαι. ἔσται γάρ, ὡς γε οἶμαι, τὸ χρῆμα τοῖς ἐντυχάνουσιν οὐκ ἀσυντελὲς εἰς
 ὄνησιν.

Ἀναθεματισμός ᾱ

- 4 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον τὴν
 ἁγίαν παρθένον (γεγέννηκεν γὰρ σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον), ἀνάθεμα ἔστω. 30

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWI], Λ*

1 εὐσεβείας QBΨΣΛ* ἀληθείας VSD μετρίως V ποιοῦντες R 2 τί B
 τίνος VS 3 αἰρεταὶ γάρ Q καὶ πολλοὶ R 4 ἔτι καὶ QBΨ καὶ ἔτι SD ἔτι V 6 ἀνι-
 στάμενοι Q ἀνέδην VDBAI ἀνακεκραγότες S 7 ἑαυτὸν VAR, corr. A 7/8 ἀντα-
 ποδύεσθαι V ἀνταποδυσάμενοι Q 8 τε om. A μεμνημένοις W 9 ἐπιμαρτύρασθαι SQ ἐπιμαρ-
 τύρεσθε RI 10 Ἰακώβ QBΨΣΛ* ἡλ VSD λέγει W 11 τοὺς λίθους τοῦς ARIA*
 ὁμᾶς VW 11/12 γὰρ τῶν — ὑπεραθλοῦντας ἡμᾶς B 12 ποιήσασθαι Q κατ' καὶ Q
 13 προσπταίονται Q πρὸς παίοντες R ἔχονται VQ τρίβους R τε om. V 14 ἐκδύτη
 VBΨ 15/16 ὄχλον δυσφημιῶν B 15 δυσφημιῶν Q 16 ταῖς ἰδίαις A βιβλίοις ἐνθέν-
 τος B ἐνθέντες SmR βιβλίοις AR τοῖς QI αὐταῖς A σωτηρίαις Q 17 ἀνα-
 θεματισμοὺς om. VS 17/18 οὐ — γραφείῃ om. Q 17 ἐνθέντες ἀπλῶς B εὐδὸς ἐνθέντες S
 18 παραινεντικῆς ἐπιστολῆς S ἔφαμεν ARI 19 δογμάτων τῆς εὐσεβείας B ἀποφαίνονται Q
 εὐρήματα [εὐρέματα QI] QBΨΣΛ* ἐγκλήματα SD γεννήματα V 20 ἀπασχολῶσι Q ἀπασχάλλουσι W
 τάχα om. ΨΛ* 22 εὐσέβειαν Q λανθάνουσι RWIA* οὖν VSDBAΣ om. QRWIA* οὐδέ
 τίνα V 23 τὰ ὀρθὰ VSD οἰκῶς V εἰκῶ Q εὐρησιλογίαις Q εὐρησιλογίαις R 24 παρε-
 νηνεγμένα D παρενηνεγμένας Q ὅπως τε] πῶς VSD τίνι τρόπῳ B δεῖν] διεν Q 25 γε
 om. Ψ ὡς οἶμαι post. χρῆμα add. lms πρὸς B
 28 ἀναθεματισμός ᾱ [πρώτος SW] VSDBW ἀναθεματισμός ᾱ [πρώτος A] τοῦ ἁγίου κυρίου
 ARIAΣΛ* om. Q ᾱ Qms 29 κατὰ ἀλήθειαν om. Q 29/30 τὴν ἁγίαν θεοτόκον καὶ παρθένον R
 30 γὰρ om. R θῦ πρῶ VSD θῦ θῦ B

Ἐπίλυσις α̅

P 243

- 5 Οἱ μακάριοι πατέρες οἱ κατὰ καιροῦς ἐν τῇ Νικαέων πόλει συναγηγερμένοι καὶ τὸν τῆς ὁρθῆς καὶ ἀδιαβλήτου πίστεως ὅρον ἐκτιθέμενοι πιστεύειν ἔφασαν εἰς ἓνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν καὶ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, αὐτὸν λέγοντες τὸν ἐκ θεοῦ πατρός πεφηνότα 5 λόγον τὸν δι' οὗ τὰ πάντα, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός, τὸν θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπήσαι, παθεῖν καὶ ἀναστῆναι. θεὸς γὰρ ὢν κατὰ φύσιν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος σπέρματος Ἀβραάμ ἐπελάβετο, καθά φησιν ὁ μακάριος Παῦλος, Hebr. 2, 16
καὶ παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκός· γεγέννηται γὰρ κατὰ σάρκα ἐκ τῆς PG 297
ἀγίας παρθένου καὶ ἄνθρωπος πέφηνε καθ' ἡμᾶς, οὐκ ἀπολισθῆσας τοῦ εἶναι θεός, μὴ 10 γένοιτο· ἀλλ' ὢν ὅπερ ἦν, καὶ μεμενηκώς ἐν τῇ τῆς θεότητος φύσει τε καὶ δόξει. φαμέν οὖν αὐτὸν ἄνθρωπον γεγενῆσθαι, οὐ τροπὴν ὑπομείναντα τὴν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, οὐκ ἀλλοίωσιν (αἰεὶ γὰρ ἐστὶν ὁ αὐτός καὶ τροπῆς ἀποσκίασμα παθεῖν οὐκ ἀνέχεται), ἀλλ' οὐδὲ φυρμὸν Iac. 1, 17 ἢ ἀνάχυσιν ἢ σύγκρασιν τῆς οὐσίας αὐτοῦ πρὸς τὴν σάρκα γεγενῆσθαι διοριζόμεθα. φαμέν δὲ σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσῃ τὴν λογικὴν ἠνῶσθαι τὸν λόγον ὑπὲρ νοῦν τε καὶ ἀπορρήτως καὶ 15 ὡς μόνος οἶδεν αὐτός. οὐκοῦν μεμένηκε θεός καὶ ἐν προσλήψει σαρκός καὶ ἐστὶν εἰς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ αὐτός καὶ πρὸ παντός αἰῶνος καὶ χρόνου καθὼ νοεῖται λόγος καὶ ἀπαύγασμα τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, καὶ ἐν ἐσχάτοις και- Hebr. 1, 3
P 244
6 ροῖς οἰκονομικῶς ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς. ἐπειδὴ δὲ ἀναιροῦσιν τινὲς τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν αὐτοῦ τὴν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γεγεννημένην ἐπὶ σωτηρίαι τῶν ὅλων, οὐκ εἰς 20 ἀρχὴν τοῦ εἶναι θεὸν καλοῦσαν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα ἡμᾶς ἀπαλλάξῃ θανάτου καὶ φθοράς γεγονώς καθ' ἡμᾶς, ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας ὁ πρῶτος ἡμῖν ἀναθεματισμὸς κατακέκραγε μὲν τῆς ἐκείνων κακοπιστίας, τὸ δὲ ὀρθῶς ἔχον ὁμολογεῖ, θεὸν εἶναι λέγων κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον τὴν ἀγίαν παρθένον.

Ἀναθεματισμὸς β̅

25

- 7 Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἠνῶσθαι τὸν ἐκ θεοῦ πατρός λόγον ἓνα τε εἶναι Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, τὸν αὐτὸν δηλονότι θεὸν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐπίλυσις

- 8 Ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος ὁ τῶν θείων μυστηρίων ἱεουργός· ὁμολογουμένως 30 1Tim.3,16 μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδι-

8—10. 13/14 adfert Alexander Hierapolitanus in Coll. Casin. 224, 3

VS, D [= mn]. QBS, Ψ [= ARWI], Λs

1 ἐρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B ἐρμηνεία AW ἐρμηνεία α̅ RI om. Q 3 κανὼνα Q ἐκ-
θέμενοι VSD 4 τε om. Q 5 πατρός om. VSD 6 τὸν δι' — πάντα om. I τὸν om. Q
τὰ πάντα QBARWΛs τὰ πάντα ἐγένετο VSD utrumque in codd. Λs τοῦ om. D τὸν ἐκ θῶ ἀλη-
θινοῦ θῶ ἀληθινόν VSD παθεῖν τέ VSDI ἦν R 8 θεοῦ QΣ πρῶ VSDBΨΛs 9 μετέσχεν
ἡμῖν A γεγέννηται — σάρκα om. Λs γεγέννηται SΣ γὰρ om. R 10 γέγονε V
11 τῆς θεότητος] θεία I 14 ἀνάκρασιν ἢ ἀνάλυσιν Q γενέσθαι BW 15 τὸν λόγον ἠνῶσθαι B
δὲ ΨΛs 17 ὁ χσ̅ ARωπW 18 καὶ καθὼ V ἀπαύγασμα BΨΛs χαρακτήρ VSDΣ ἀπαύγασμα
καὶ χαρακτήρ Q 19 ἡμᾶς γεγονώς VSD 20 τὴν om. B γεγεννημένην ἐκ τῆς ἀγίας
παρθένου B γεγεννημένην VI οὐκ εἰς] οὐχ ὡς I 21 θεὸν om. VI καλοῦσης RW
λαβόντος I αὐτόν] ἐν αὐτῇ I γεγονότος I 22 ἡμῶν Q μὲν om. Ψ 23 κακοπιστίας
ἐκείνων B τό] ὁ W ἔχων QW ἔχειν RΛs λέγον D om. I

25 inscr. om. Q β̅ Qms δεύτερος VA

29 ἐπίλυσις V ἐπίλυσις β̅ D λύσις Sms ἐρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B ἐρμηνεία Wms ἐρμηνεία
κυρίλλου A τοῦ αὐτοῦ ἐρμηνεία β̅ R ἐρμηνεία τοῦ αὐτοῦ I om. Q, sicut semper 30 θείων om. VI
31 ὃς RWΣ quod Λs θδ VSDQBAWωπI

Acta conciliorum oecumenicorum. 1 1, 5.

καὶ ὡς ἐν πνεύματι, ὡς φησὶ ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. τί οὖν ἐστὶν τὸ ἐφανερῶθαι ἐν σαρκί; τουτέστιν γέγονεν σὰρξ ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὐ κατὰ μετὰστασιν ἢ τροπὴν τῆς ἑαυτοῦ φύσεως, P 245 ὡς ἤδη προείπομεν, ἰδίαν δὲ μᾶλλον ποιησάμενος σάρκα τὴν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου εἰς τε καὶ ὁ αὐτὸς χρηματίζων υἱός, πρὸ μὲν τῆς ἐνανθρωπήσεως ὡς ἄσαρκος ἔτι λόγος, μετὰ δὲ τὴν ἐνανθρώπησιν ὁ αὐτὸς ἐνσώματος. ταύτῃ τοι φαμέν τὸν αὐτὸν ὑπάρχειν θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, οὐ διστάντες εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ ἀνὰ μέρος κείμενον τὴν ἐπ' PG 300 αὐτῷ θεωρίαν καὶ εἰς θεὸν λόγον ἰδικῶς, ἵνα μὴ δύο νοώμεν υἱούς, ἀλλ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντες ὑπάρχειν Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον. τοὺς δὲ μὴ οὕτως ἔχειν ὑπειληφότας ἢ γοῦν πιστεύειν ἐθέλοντας, διορίζοντας δὲ εἰς υἱοὺς δύο τὸν ἓνα καὶ διστάντας 10 ἀπ' ἀλλήλων τὰ ἡνωμένα κατὰ ἀλήθειαν, φάσκοντας δὲ κατὰ μόνην τὴν ἀξίαν ἦτοι αὐθεντίαν ἀνθρώπου γενέσθαι συνάφειαν πρὸς θεὸν τῆς ὀρθῆς καὶ ἀμωμῆτου πίστεως ἀλλοτρίους Hebr. 3, 1 εἶναι φαμέν, ὥστε καὶ ἀπόστολος ὀνομάζεται καὶ κεχρῖσθαι λέγεται καὶ εἰς υἱὸν ὠρίσθαι Rom. 1, 4 θεοῦ, οὐκ αἰσχυνόμεθα τὴν οἰκονομίαν, αὐτὸν δὲ φαμέν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ὅτε καθ' ἡμᾶς γέγονεν ἄνθρωπος, ὠνομάσθαι δὴ τότε καὶ ἀπόστολον, κεχρῖσθαι δὲ μεθ' ἡμῶν 15 κατὰ τὸ ἀνθρώπινον. ὁ γὰρ γεγονώς καθ' ἡμᾶς, εἰ καὶ μεμένηκεν ὅπερ ἦν, οὐ παραίτησεται τὰ ἡμῶν, προσίεται δὲ μᾶλλον ὁμοῦ τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις τὰ ἀνθρώπινα διὰ τὴν οἰκονομίαν, οὐδὲν ἐντεῦθεν εἰς οἰκείαν ἀδικούμενος δόξαν ἢ φύσιν. ἔστιν γὰρ ἔστιν καὶ οὕτω θεὸς καὶ τῶν ὄλων κύριος.

P 246

Ἀναθεματισμὸς γ

20

- 10 Εἴ τις ἐπὶ τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ διαιρεῖ τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἔνωσιν, μόνῃ συνάπτων αὐτὰς συναφείαι τῇ κατὰ τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον συνόδῳ τῇ καθ' ἔνωσιν φυσικὴν, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐπίλυσιν

- 11 Τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τοῦ μονογενοῦς πολυπραγμονοῦντες τὸ μυστήριον, παρα- 25 δόξως τε καὶ ἀπορρήτως ἡνώσθαι φαμέν ἀγίῳ σώματι ψυχὴν ἔχοντι λογικὴν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἓνα τε οὕτω νοοῦμεν υἱόν, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ἔξεστιν ἰδεῖν ἑτεροφυᾶ μὲν τῷ σώματι τὴν ψυχὴν, πλὴν εἰς ἓν ἄμφω ζῶιον συντεθειμένα. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχειν ὑπονοοῦσιν τινές, ἄνθρωπον δὲ ἰστάντες ἡμῖν ἀνὰ μέρος καὶ ἰδικῶς

VS, D [= m], QBS, Ψ [= ARW], Λ*

1 ὡς φησὶ ἀγγέλοις om. D 3 τροπὴν — φύσεως [τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἢ τροπὴν I] QBSΛ*
τροπὴν — φύσεως εἰς σάρκα μεταπεποιημένης [μεταπεποιημένην S μεταπεποιημένον D] VSD 4 μᾶ-
λλον om. ΨΛ* τε om. VS 5 ὡς om. ΨΣΛ* ἐστὶ I 6 ἐνσώματος VBSΛ* ἐν σώματι SD
om. Q τὸν om. S 7 οὐ — ἄνθρωπον om. QRWΛ* οὐκ I διστάντα S τέ καὶ VS
κειμένην QBRWΛ* τιθέμενοι I 8 καὶ — λόγον] ὡς ἀνψ καὶ ὡς θψ λόγῳ I καὶ om. VS
9 ὑπάρχειν] τὸν αὐτὸν V καὶ υἱὸν καὶ κύριον om. B 10 διορίζοντας Q δύο υἱοὺς D
διστάντας DB διστάντες QI 11 φάσκοντας D ἢ γοῦν B αὐθεντίαν VSD τὴν αὐθεν-
τίαν QBΨ 12 θεὸν] τὸν Q 13 ὀνομάζεται QRI λέγεται RI εἰς υἱὸν VSDQB υἱὸς ΨΣΛ*
14 τὸν ἐκ — λόγον φαμέν ὅτε B λόγον ὅτε VSDΨΣΛ* τοῦτον δὲ Q 15 γέγονε καθ' ἡμᾶς S
δέ Q καὶ κεχρῖσθαι [κεχρήσθαι V] δὲ VS 16 ἡμᾶς σὰρξ Q 16/17 παραιτεῖται VSDΛ*
17 προέσπετε Q πρόκειται R προεῖται I 17/18 μέτροις — οἰκείαν] οὐκ Q 17 μέτροις τῆς ἀνθρω-
πότητος B 18 ἀδικούμενος εἰς οἰκείαν W
20 om. Q γ Qm 21 τρίτος BAW 22 αὐτὰ I τὴν om. D αὐθεντίαν VDQΨ
αὐθεντία S αὐθεντίαν ἢ δυναστείαν BΣΛ* 22/23 τῇ — φυσικὴν om. Q 23 φυσικὴ D
24 ἐπίλυσιν V ἐπίλυσιν γ D ἐρμηνεία AW ἐρμηνεία γ R ἐρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B om.
QSI 26 ἀγίῳ] ἐν ἀγίῳ κατένωσιν φυσικὴν Q τὴν λογικὴν SD 27 τέ καὶ VSD
νοούμενον Q 28 ἑτεροφυῇ B τῷ σώματι in τὸ σῶμα καὶ corr. B 29 ταῦτα τέχειν Q
ταῦτα ἔχειν B ἀνθρώπων Q δὲ ἰστάντες BS διστάντες QRWΛ* δὲ διστάντες VDA

συνήφθαί φασιν αὐτὸν τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντι λόγῳ κατὰ μόνην τὴν ἀξίαν ἢ τοῦν αὐθεντίαν, οὐ καθ' ἑνωσιν φυσικὴν, τουτέστιν ἀληθῆ, καθάπερ ἡμεῖς πιστεύομεν· οὕτω γάρ πού φησιν καὶ ἡ θεία γραφή· καὶ ἡμεν τέκνα φύσει ὁργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, Eph. 2, 3 τὸ φύσει ἀντὶ τοῦ ἀληθῶς λαμβάνουσα. οἱ διαιροῦντες τοῖνυν τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἑνωσιν καὶ ἀνὰ μέρος τιθέντες ἐκατέραν, τουτέστιν ἄνθρωπον καὶ θεόν, ἐπινοοῦντες δὲ 5 συνάφειαν αὐτοῖς τὴν κατὰ γε μόνην τὴν ἀξίαν, δύο που πάντως ἰστώσιν υἱούς, καίτοι τῆς θεοπνεύστου γραφῆς ἓνα λεγούσης υἱὸν καὶ κύριον, ὥστε μετὰ τὴν ἄρρητον ἑνωσιν, P 247 κὰν θεὸν ὀνομάσῃς τὸν Ἑμμανουήλ, σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα νοοῦμεν ἡμεῖς τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον· κὰν ἄνθρωπον εἴπῃς, οὐδὲν ἦττον ἐκείνον αὐτὸν ἐν τοῖς τῆς ἀν- 9 θρωπότητος μέτροις καθιγμένον οἰκονομικῶς ἐπιγινώσκουμεν. γεγονέναι δὲ φαμέν ἅπτον PG 301 τὸν ἀναφῆ, ὁρατὸν τὸν ἀόρατον· οὐ γὰρ ἦν ἀλλότριον αὐτοῦ τὸ ἐνωθὲν αὐτῷ σῶμα, δ καὶ ἅπτον εἶναι φαμέν καὶ ὁρατόν. τοὺς δὲ μὴ οὕτω πιστεύοντας, διστάντας δέ, ὡς ἔφην, τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἑνωσιν καὶ ψιλὴν αὐταῖς συνάφειαν ἐπινοοῦντας κατὰ μόνην τὴν ἀξίαν ἢ τοῦν αὐθεντίαν, ἄλλοτριοὶ τῶν ὀρθῶς φρονεῖν εἰωθότων ὁ προκείμενος ἀναθεματισμός.

15

Ἀναθεματισμός δ

- 12 Εἴ τις προσώποις δυσὶν ἢ τοῦν ὑποστάσεσιν τὰς τε ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστο-
λικοῖς συγγραμμασιν διανέμει φωνὰς ἢ ἐπὶ Χριστῷ παρὰ τῶν ἀγίων λεγομένας ἢ παρ'
αὐτοῦ περὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπῳ παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς νοουμένῳ¹
προσάπτει, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπεῖς μόνῳ τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ, ἀνάθεμα ἔστω. 20

Ἐπίλυσις

- 18 Ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχων ὁ ἐξ αὐτοῦ λόγος οὐχ Phil. 2, 6
ἀρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, καθὰ γέγραπται, καθῆκε δὲ μᾶλλον ἑαυτὸν
εἰς ἐκούσιον κένωσιν καὶ καταπεφοίτηκεν ἐθελοντῆς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς, οὐ μεθεῖς τὸ εἶναι P 248
ὁ ἔστιν, μεμενηκῶς δὲ καὶ οὕτω θεὸς καὶ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος οὐκ ἀτιμάσας μέτρον. 25
πάντα τοῖνυν αὐτοῦ τὰ θεοπρεπῆ καὶ τὰ ἀνθρώπινα. ποῦ γὰρ ἔτι κεκένωκεν ἑαυτὸν, εἰ
τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις ἐπηρυθρία; καὶ εἰ παραιτοῖτο τὰ ἀνθρώπινα, τίς ὁ κατω-
14 θήσας αὐτὸν ὡς ἐξ ἀνάγκης καὶ βίας εἰς τὸ γενέσθαι καθ' ἡμᾶς; πᾶσας τοῖνυν τὰς ἐν

4—6 Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 259^b 41 ἐρμηνεύων αὐτὸς ἑαυτὸν 'οἱ διαιροῦντες
— ἰστώσιν υἱούς' 28—p. 20, 3 λόγον et p. 20, 13—15 Timoth. arn. p. 68

VS, D [= mn], QBS, Ψ [= ARW], Λ^s

1 τοῦ Q 2 τὴν αὐθεντίαν VSD οὐκ ἑνωσιν Q καὶ καθάπερ VS 3 φύσει
τέκνα ὁργῆς VSD φύσει ὁργῆς τέκνα Ψ 4 λαμβάνουσιν I οἱ] οὐ Σ 4/5 τοῖνυν — τιθέν-
τες om. Q 5 δέ] καὶ V 6 αὐταῖς B γέ om. Q ἰστώμεν Σ καίτοι] καὶ τὸν Q
7 ἓνα om. D 8 κὰν] καὶ QR σαρκωθέντα] σταυρωθέντα V τέ καὶ VS 9 πρὸς θῷ Q
εἴποις Q αὐτὸν ἐκείνον B ἐκείνον W 9/10 μέτροις τῆς ἀνθρωπότητος B καθιγμένον DARl
καθηγμένον VW καθήμενον Q καθειγμένον B^{opp}, om. S δὲ φαμέν QΨΣΛ^s δὲ φαμέν αὐτὸν V φαμέν
τοῖνυν αὐτὸν SD φαμέν B 11 ὁρατὸν δὲ B 12 ἀόρατον Q διστῶντας VS 13 αὐ-
ταῖς] ἄτε Q ἐπινοοῦντες R 14 τὴν om. B ἀλλότρια Q φρονεῖν εἰωθότων] φρονούντων V
16 om. Q δ Q^{ms} τέταρτος A 17/18 ἀποστολικοῖς καὶ εὐαγγελικοῖς BI εὐαγγελικοῖς V
18 γράμμασι SD χυ B 19 θῷ πρὸς VSD 20 ἔστω om. W

21 ἐπίλυσις V ἐπίλυσις δ D λύσις S^{ms} ἐρμηνεία AW ἐρμηνεία δ RI ἐρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφα-
λαίου B 23 ἴσα τὸ εἶναι S καθὼς VSD 24 ἐκούσιον Q ἐθελοντῇ B 25 ὅπερ VS
δὲ μᾶλλον VSD τῆς ἀνθρωπότητος οὐκ ἀτιμάσας τὸ Q 26 τὰ om. W τὰ τε ΒΛ^s τὰ
om. V ποῦ] οὐ Q κεκοινῶνηκεν Q ἢ Q 27 ἐπηρυθρία SWΛ^s ἐπερυθρία QR ἐπερυ-
θρία VDAI ἐρυθρία B παρητεῖτο VΛ^s ἀνθρώπινα λαλεῖν DQB 27/28 κάτω θήσας SDQBRW
28 καὶ] ἢ Q

τοῖς εὐαγγελίοις φωνάς, τὰς τε ἀνθρωπίνας καὶ μὴν καὶ τὰς θεοπρεπεῖς, ἐνὶ προσώπῳ προσάφομεν, ἐπειδὴ καὶ ἓνα πιστεύομεν υἱὸν εἶναι Χριστὸν Ἰησοῦν, τουτέστιν ἐνανθρωπήσαντα καὶ σεσαρκωμένον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον· ὥστε κἂν λέγηι τι τῶν ἀνθρωπίνων, τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ μέτροις καταλογιούμεθα τὰ ἀνθρώπινα (αὐτοῦ γὰρ πάλιν καὶ τὸ ἀνθρώπινον) κἂν ὡς θεὸς διαλέγηται, θεὸν εἶναι πιστεύοντες τὸν ἐνανθρωπήσαντα, πάλιν ὡς ἐνὶ Χριστῷ καὶ υἱῷ τὰς ὑπὲρ ἀνθρώπου φύσιν προσνενοῦμεν φωνάς. οἱ δὲ διιστάντες εἰς δύο πρόσωπα δύο που πάντως ἐπινοοῦσιν υἱούς. ὥσπερ γὰρ τὸν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον οὐκ εἰς δύο πρόσωπα διαιρεῖσθαι θέμις, κἂν εἰ ἐκ ψυχῆς νοοῖτο καὶ σώματος, ἀλλ' εἰς ἐστὶν καὶ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ Ἑμμανουὴλ· ἐπειδήπερ εἰς ἐστὶν υἱὸς καὶ κύριος ὁ σεσαρκωμένος καὶ ἐνανθρωπήσας τοῦ θεοῦ λόγος, ἐν αὐτοῦ πάν- 10
PG 304 τως ἐστὶν καὶ πρόσωπον, καὶ αὐτῷ προσνενοῦμεν τὰ τε ἀνθρώπινα διὰ τὴν οἰκονομίαν
P 249 τὴν μετὰ σαρκὸς καὶ μὴν καὶ τὰ θεῖα διὰ τοὶ τὴν ἐκ θεοῦ καὶ πατρὸς ἀπόρρητον γέννησιν. οἱ δὲ διιστάντες καὶ ἀπομερίζοντες εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς, ὡς ἕτερον ὄντα υἱὸν παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, καὶ εἰς θεὸν ἰδικῶς, ὡς ἕτερον ὄντα υἱόν, δύο λέγοντες υἱούς, ὑποφέρονται δικαίως τῇ δυνάμει τοῦ προκειμένου ἀναθεματισμοῦ. 15

Ἀναθεματισμὸς ἑ

15 Εἴ τις τολμᾷ λέγειν θεοφόρον ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸν εἶναι
Hebr. 2, 14 κατὰ ἀλήθειαν ὡς υἱὸν ἓνα καὶ φύσει, καθὼ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ κεκοινώνηκεν παρα-
πλησίως ἡμῖν αἵματος καὶ σαρκὸς, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐπίλυσις

20

Ιωη. 1, 14 16 Σάρκα γενέσθαι φησὶν ὁ θεσπέσιος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, οὐ
κατὰ μετάστασιν ἢ τροπὴν τῆς ἰδίας φύσεως εἰς σάρκα μεταπεποιημένον, καθάπερ ἤδη
Hebr. 2, 14 προείπομεν (ἔχει γὰρ τὸ ἀναλλοίωτον ὡς θεός), ἀλλ' ὅτι κεκοινώνηκεν παραπλησίως ἡμῖν
αἵματος καὶ σαρκὸς καὶ γέγονεν ἄνθρωπος. ἔθος γὰρ τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ σάρκα
Lc. 3, 6 τὸν ἄνθρωπον ὀνομάζειν· γέγραπται γὰρ ὅτι ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ 25
θεοῦ. ἀλλ' οἱ τῶν ἀνοσίων δογμάτων εὔρεται, Νεστόριός τε καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦτοι οἱ
τὰ αὐτὰ φρονούντες ἐκείνῳ ὑποκρίνονται μὲν ὁμολογεῖν τὴν τοῦ σεσαρκῶσθαι φωνήν,
οὐ μὴν ἔτι καὶ σαρκωθῆναι φασὶν κατὰ ἀλήθειαν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, τουτέστιν ἄνθρωπον
P 250 γενέσθαι καθ' ἡμᾶς μετὰ τοῦ μείναι ὃ ἦν, ἀλλὰ γὰρ ὡς εἰς ἄνθρωπον τῶν ἁγίων ἓνα τὸν

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWI], Λs
1 ἀνῖνας τέ B καί² om. Ψ τὰς om. Q 2 προσάφομεν BARIA^s Tim. προσάφωμεν
QW προσάπομεν VSD ἐπεὶ δὴ δὲ καὶ Q εἶναι υἱὸν Ψ 3 τε καὶ VSD λέγειν Q
4 μέτροις αὐτοῦ QB τὰ ἀνθρώπινα om. SAs 4/5 αὐτοῦ — ἀνθρώπινον om. I τὰ ἀνθρώ-
πινα ARWAs 6 καὶ om. V 7 διιστάντες QW εἰς δύο πρόσωπα διιστάντες B πάν-
τως ποῦ R πάντως Q 8 διαιρεῖσθαι om. S εἰ QB om. VSDΨ 9 ἐπειδήπερ QΨΣAs
ἐπειδὴ γὰρ VSDB 9/10 ἐστὶν εἰς V 10 υἱός] θς B 10/11 αὐτῶν πάντων Q 11 ἀνῖνα
τέ I 12 μὴν — θεῖα] τὰ θεῖα δὲ B τοι om. VSDΨ καὶ QΨΣAs om. VSDB γέννησιν
om. Q 13 διιστάντες VSDBW υἱὸν om. Tim. 13/14 παρὰ — δύο om. Q 14 καὶ
εἰς — υἱὸν om. RWI ὑπὸ φαίροντα R
16 om. Q ἑ Qms πέμπτος S 17 μᾶλλον] πάλιν A 17/18 κατὰ ἀλήθειαν θεὸν εἶ-
ναι S 18 ὡς] καὶ V καί² om. Q
20 ἐπίλυσισ V ἐπίλυσισ ἑ D om. QS ἐρμηνεία AW ἐρμηνεία ἑ Rl ἐρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B
21 γενέσθαι φησὶν VSΨΣAs γεγενῆσθαι φησὶν D φησί φορέσας Q ὁ θεσπέσιος — ἰωάννης σάρκα
φησί γεγενῆσθαι B 22 ἢ τροπὴν om. Q 23 προείπαμεν Q τὸ om. S ἡμῖν παρα-
πλησίως VΨ 24 καί² om. Q 26 ἀνομοίων I τε om. BΨ ἦτοι οἱ Q ἦτοι VSD ἦτοι
testatur Σ οἱ ΨAs om. B 27 ἐκείνῳ om. B τοῦ θς A φωνήν] superscr. φύσιν A m.
rec. 28 καὶ σαρκωθῆναι ἔτι I ἔτι] ὅτι V 29 γεγενῆσθαι SD εἶναι ΨAs ὡς εἰς
VSDQBARcomΣ ὡσεὶ I ὡς RWAs τὸν in εἰς τὸν corr. B

ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γεγεννημένον κατοικῆσαι δισχυρίζονται τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ λόγον, ἵνα μηκέτι Χριστὸς εἰς ὁμολογῆται καὶ υἱὸς καὶ κύριος καὶ προσκυνητός, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος ἰδικῶς καὶ κατὰ μόναν νοούμενος μόνῃ συναφείᾳ τῇ κατὰ τὴν ἐνότητα τῆς
 17 ἀξίας τιμημένος συμπροσκυνῆται καὶ συνδοξάζεται. κατοικεῖ μὲν γὰρ ἐν ἡμῖν ὁ τῶν ὅλων θεὸς διὰ τοῦ ἀγίου πνεύματος. καὶ γοῦν πάσαι μὲν ἔφασκεν δι' ἐνὸς τῶν ἀγίων 5
 προφητῶν ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν 2 Cor. 6, 16
 θεὸς καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός. γράφει δὲ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος· οὐκ cf. 1 Cor. 26, 12
 οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὶ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; ἔφη 1 Cor. 3, 16
 δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Χριστὸς περὶ τῶν ἀγίων προφητῶν ἦτοι τῶν προγεγονότων δικαίων· εἰ 10
 ἐκείνους εἶπεν θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, ὃν ὁ πατὴρ 10
 ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμί; ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ἐν ἡμῖν οἰκεῖ θεός, οὕτω καὶ ἐν Χριστῷ· θεὸς γὰρ ἦν φύσει, πεφηνῶς καθ' ἡμᾶς, εἰς τε καὶ μόνος υἱὸς καὶ ὅτε γέγονε σάρξ. οἱ τοίνυν τολμῶντες λέγειν θεοφόρον ἄνθρωπον ὑπάρχειν αὐτὸν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἐνανθρωπήσαντα θεὸν ὑποπίπτουσιν ἀναγκαίως τῷ προκειμένῳ ἀναθεματισμῷ. 15

Ἀναθεματισμὸς ζ

PG 305

18 Εἴ τις λέγει θεὸν ἢ δεσπότην εἶναι τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ οὐχὶ P 251
 δὴ μᾶλλον τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖ θεὸν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ὡς γεγονότος σαρκὸς τοῦ Ioh. 1, 14
 λόγου κατὰ τὰς γραφάς, ἀνάθ μα ἔστω.

Ἐπίλυσις

20

19 Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τε καὶ μόνος καὶ κατὰ ἀλήθειαν υἱὸς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ γέγονεν σάρξ, ὁ λόγος, καὶ κατάρχει τῶν ὅλων ὁμοῦ τῷ ἰδίῳ γεννη-
 τορι κάμπτει τε αὐτῷ πᾶν γόνυ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων Phil. 2, 10, 11
 καὶ ἑομολογεῖται πᾶσα γλῶσσα ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χρ·στὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς. ἔστιν τοίνυν αὐτὸς κύριος μὲν τῶν ὅλων καθὼ νοεῖται καὶ ἔστιν θεός, εἰ 25
 καὶ μὴ δίχα σαρκὸς μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν, αὐτὸς δὲ ἑαυτοῦ οὔτε θεὸς οὔτε δεσπότης, καὶ γὰρ ἔστιν τῶν ἀτοπωτάτων, μᾶλλον δὲ δυσσεβείας ἀπάσης ἐπίμεστον ἀληθῶς τὸ οὕτω φρονεῖν ἢ λέγειν. εἰκότως οὖν ἐπ' αὐτῷ δὴ τούτῳ γέγονεν ὁ προκείμενος ἀναθεματισμός.

12—14 ἀλλ' — σάρξ Timoth. arm. p. 92

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARW], Λs

1 γεγεννημένον SmQ om. Σ 1/2 λόγον τοῦ θῦ B 2 μὴ καὶ ἔτι V 2/3 εἰς — νοούμενος
 om. W 2 ὁμολογεῖται VQR καὶ υἱὸς — προσκυνητός om. D 3 καὶ om. BRI 4 τιμη-
 μένον S συμπροσκυνεῖται καὶ συνδοξάζεται D μὲν γὰρ om. As γὰρ] τὰς S ὑμῖν S
 5 καὶ πάσαι ΨΛs πάλιν S δι' ἐνός] διὰ D 6 αὐτοῖς VSΣ 7 καὶ αὐτοὶ — λαός om. D
 ἔσονται αὐτοὶ λαός μου B μου AR(B) 9 ἀγίων QBRW1ΣΛs ἀγίων αὐτοῦ VSD οἰκείων A
 δικαίων Σ ἀγίων VSDQBΛs εἰ καὶ S 12 τοῦ om. DQ ὑμῖν SQ ἐνοικεῖ B
 ὁ θῶ QAI 13 φύσει ἦν VSD πεφηνῶς om. D οὔτε Q 14 λέγειν τολμῶντες B
 16 om. Q ζ Qms ἔκτος AWI 17 λέγει om. V θεὸν ἢ om. Q 18 ὁμοῦ τέ
 θῶ V θῶ τέλειον ὁμοῦ Q γεγονότα S
 20 ἐπίλυσισ V ἐπίλυσισ ζ D om. SQ ἑρμηνεία AW ἑρμηνεία ζ R ἑρμηνεία ἕκτη I ἑρμηνεία τοῦ
 αὐτοῦ κεφαλαίου B 21 ὁ χῶ DARW εἰς SDQBΛW ὁ εἰς VRI καὶ^s om. BRW1ΣΛs
 ὑπάρχων κατὰ ἀλήθειαν ὑῶ W 22 ὁ λόγος om. Λs ὁ] ὡς A καὶ om. QAS συγκατάρ-
 χει VSD συγκατάρχει τέ B συγκατάρχων A τῶν ὅλων] τῷ λόγῳ Q δμα Ψ 23 κάμπτει τε]
 καὶ κάμπτει B 24 γλῶσσα] δόξα V 24/25 καὶ πρὸ VS πρὸ ἀμὴν B 25 ὁ αὐτός V
 κῶ μὲν τῶν ὅλων QBΨΛs μὲν κῶ τῶν ὅλων SD μὲν τῶν ὅλων κῶ V καθὼ VSDΛs καθὰ Ψ καθὰ
 καὶ Q καθὼ καὶ B 26 αὐτοῦ Q 27 καὶ γὰρ ἔστι VSDQBΣ ἔστι [ἔστιν R] γὰρ ΨΛs ἀπε-
 σης om. B 28 ἦ] καὶ Q

Ἀναθεματισμός ζ̄

- 20 Εἴ τις φησιν ὡς ἄνθρωπον ἐνηργῆσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν περιῆφθαι ὡς ἐτέρωι παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι, ἀνάθεμα ἔστω.

P 252

Ἐπίλυσις

- 21 Ὅτε τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ εὐηγγελίζετο τῇ ἀγίαι 6
Lc. 1, 31 παρθένωι ὁ μακάριος Γαβριήλ, τέξει, φησίν, υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Mt 1, 21 Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
ὠνόμασται δὲ καὶ Χριστὸς διὰ τὸ κεχρῆσθαι μεθ' ἡμῶν ἀνθρωπίνως κατὰ τὴν τοῦ ψάλλοντος
Ps. 44, 8 φωνὴν ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἐχρίσεν σε
ὁ θεὸς ὁ θεὸς σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. καίτοι 10
Ioh. 3, 34 γὰρ ὑπάρχων αὐτὸς τοῦ ἁγίου πνεύματος χορηγὸς καὶ οὐκ ἐκ μέτρου διδούς τοῖς ἀξίοις
Ioh. 1, 16 αὐτό (πλήρης γὰρ ἐστὶν καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν
κατὰ τὸ γεγραμμένον), οἰκονομικῶς ὡς ἄνθρωπος κεχρῆσθαι λέγεται νοητῶς, καταπτάντος
ἐπ' αὐτὸν τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἵνα καὶ ἐν ἡμῖν καταμείνῃ, καίτοι διὰ τὴν ἐν Ἀδὰμ παρά-
βασιν ἀποφοιτῆσαν ἐν ἀρχαῖς. αὐτὸς οὖν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος γενόμενος σὰρξ 16
κέκληται Χριστὸς καὶ τὴν θεῶι πρέπουσαν δυναστείαν ἰδίαν ἔχων εἰργάζετο τὰ παράδοξα.
οἱ τοίνυν λέγοντες τῇ Χριστοῦ δυναστείᾳ τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν περιῆφθαι, ὡς
ὄντος ἐτέρου τοῦ μονογενοῦς παρὰ τὸν Χριστόν, δύο φρονοῦσιν υἱοὺς καὶ τὸν μὲν ἐνε-
P253 PG 308 ργούντα, τὸν δὲ ἐνεργούμενον ὡς ἄνθρωπον ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς· ταύτῃ τοι καὶ ὑποφέρονται
τῇ δυνάμει τοῦ ἀναθεματισμοῦ. 20

Ἀναθεματισμός η̄

- 22 Εἴ τις τολμᾷ λέγειν τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν τῷ θεῷ
λόγῳ καὶ συνδοξάζεσθαι καὶ συγχρηματίζειν θεὸν ὡς ἕτερον ἐτέρωι [τὸ γὰρ σὺν αἰ
προστιθέμενον τοῦτο νοεῖν ἀναγκάσει] καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον μιᾷ προσκυνήσει τιμᾷ τὸν
Εμμανουὴλ καὶ μίαν αὐτῷ τὴν δοξολογίαν ἀνάπτει καθὼς γέγονεν σὰρξ ὁ λόγος, ἀνάθεμα ἔστω. 25

Ἐπίλυσις

- 23 Εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἕνα υἱὸν καὶ μὴν καὶ εἰς ἕν ἅγιον πνεῦμα
Rom. 6, 3, 4 βεβαπτίσμεθα· εἴτα, φησίν ὁ μακάριος Παῦλος, οὐκ οἶδατε ὅτι ὅσοι εἰς Χριστὸν

VS, D [= ma], QBΣ, Ψ [= ARWI], Λs

- 1 om. Q ζ̄ Qms ἑβδομος A 2 ἐνεργεῖσθαι QRW ἐνηργεῖσθαι Wom ὑπὸ VSD
3 ἕτερον B ὑπάρχοντα B
4 ἐπίλυσις V ἐπίλυσις ζ̄ D om. SQ ἐρμηνεία AW ἐρμηνεία ζ̄ Rl ἐρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B
5 κατὰ — γέννησιν] σάρκα Q τοῦ υἱοῦ τοῦ θῦ τοῦ μονογενοῦς VSD 6 τέξει QR 7 αὐ-
τοῦ Q 8 ὠνόμασθη Q καὶ om. V 9 φωνὴν ἢ φησιν B ἀδικίαν QΨ ἀνομίαν VSDB
11 αὐτὸς ὑπάρχων Q ἐκ om. S 12 αὐτοῦ QΛs αὐτὸν R πλήρης RWl plenitudo Λs
ἐκ om. Ψ, superscr. W πάντες ἡμεῖς B 13 νοητῶς καὶ οὐκ ἀνθρωπίνως SD 13/14 κα-
ταπτάντος ἐπ' αὐτὸν νοητῶς B 15 λόγος τοῦ θῦ B σὰρξ γενόμενος VSDB 16 δύνα-
μιν VSD ἔχων ἰδίαν A ἐργάζετο R ἐργάζεται S τὰ om. VR 17 τὴν S τοῦ χῦ SBI
εὐδοξίαν] δυναστείαν Q ὡς] ἢ B 18 τοῦ om. RWl 19 καὶ om. Q ὑποφέρονται δικαίως B
21 om. Q η̄ Qms ὀγδοος A 22 ἀναλημφθέντα R συνπροσκυνεῖσθαι R 22/23 τῷ
θεῷ λόγῳ om. Q 23 συγχρηματίζειν QR συσχηματίζειν D ἐνέτέρω QΛs 23/24 τὸ γὰρ
— ἀναγκάσει VBΨΣΛs om. QSD cf. apol. adu. Orient. 62. adu. Theodoret. 56 24 ἀναγκάσει B
τιμᾶν QRWl 25 ὁμολογίαν V ἀνάπτει QΣΛs συνάπτει VA συνάπτειν RW ἀναπέμπει DB ἀνα-
πέμπειν I ὁ λόγος om. Λs
26 ἐπίλυσις V ἐπίλυσις η̄ D λύσις Sms om. Q ἐρμηνεία AW ἐρμηνεία η̄ Rl ἐρμηνεία τοῦ αὐτοῦ
κεφαλαίου B 27 υἱὸν ἕνα SD μὴν καὶ om. BR ἕνα Q πᾶν ἅγιον VS 28 εἴτα] ἔτι B

ἐβαπτίσθημεν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡς περ ἡτέρεθ Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. πεπιστεύκαμεν τοίνυν καὶ βεβαπτίσμεθα εἰς ἓνα, καθάπερ ἔφην, υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, τουτέστιν σεσαρκωμένον καὶ ἐνανθρωπήσαντα 5 τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἓνα τε ὄντα καὶ θεὸν ἀληθῶς προσκυνεῖν δεδιδάγμεθα καὶ μεθ' ἡμῶν αἱ ἄνω δυνάμεις· γέγραπται γάρ· ὅταν δὲ εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς Hebr. 1, 6 τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνήσάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. P 254 γέγονε δὲ πρωτότοκος ὁ μονογενής, ὅτε καὶ ἄνθρωπος πέφηνε καθ' ἡμᾶς· τότε γὰρ καὶ ἀδελφὸς κεχηρμάτικε τῶν ἀγαπώντων αὐτόν. εἴ τις τοίνυν συμπροσκυνεῖσθαί φησιν ὡς 10 Rom. 8, 29 ἄνθρωπον ἰδικῶς ἐτέρῳ παρ' αὐτόν ὑπάρχοντι τῷ ἐκ θεοῦ λόγῳ καὶ οὐχὶ καθ' ἑνῶσιν ἀληθῆ συνενεγκῶν εἰς ἓνα Χριστόν καὶ υἱὸν καὶ κύριον μιᾷ προσκυνήσει τιμᾷ, ὑποφέρεται δικαίως τῇ δυνάμει τοῦ ἀναθεματισμοῦ.

Ἀναθεματισμὸς ᾠ

- 24 Εἴ τις φησιν τὸν ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν δεδοξάσθαι παρὰ τοῦ πνεύματος, ὡς 15 ἄλλοτρία δυνάμει τῇ δι' αὐτοῦ χρώμενον καὶ παρ' αὐτοῦ λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ τὸ πληροῦν εἰς ἀνθρώπους τὰς θεοσημείας, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνευμά φησιν, δι' οὗ καὶ ἐνήργηκε τὰς θεοσημείας, ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐπίλυσις

- 25 Ἄνθρωπος γεγωνῶς ὁ μονογενής τοῦ θεοῦ λόγος ἀπομεμένηκεν καὶ οὕτω θεός, πάντα 20 ὑπάρχων ὅσα καὶ ὁ πατήρ, δίχα μόνου τοῦ εἶναι πατήρ, καὶ ἴδιον ἔχων τὸ ἐξ αὐτοῦ καὶ οὐσιωδῶς ἐμπεφυκὸς αὐτῷ πνεῦμα ἅγιον, εἰργάζετο τὰς θεοσημείας, ὥστε καὶ ἄνθρωπος PG 309 γεγωνῶς, ἐπεὶ μεμένηκε καὶ οὕτω θεός, ὡς ἰδία δυνάμει τῇ διὰ τοῦ πνεύματος ἐπλήρου τὰ θαύματα. οἱ δὲ λέγοντες ὡς ἄνθρωπον ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἢ γοῦν ἓνα τῶν ἁγίων P 255 δεδοξάσθαι καὶ αὐτόν τῇ διὰ τοῦ πνεύματος ἐνεργείᾳ, οὐχ ὡς ἰδία μᾶλλον, ἀλλ' ὡς 25 ἄλλοτρία καὶ θεοπρεπεῖ χρώμενον, καὶ ὡς ἐν χάριτος μέρει λαβεῖν παρὰ τοῦ πνεύματος τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνάληψιν ὑποκείσονται δικαίως τῇ δυνάμει τοῦ ἀναθεματισμοῦ.

VS, D [= ma], QBΣ, Ψ [= ARWI], Λ*

1 ἐβαπτίσθητε QB	ἐβαπτίσθητε QB	2 βαπτίσματος αὐτοῦ V	3 κενώτητι QR
4 καὶ εἰς V	ἔφηνεν B	5 τὸν ² om. VBI, corr. 1	τέ καὶ VS
om. VSΣ	ἀληθῶς om. VS	7 γὰρ VQBA* δὲ S	γὰρ ὅτι ΨD
VA	10 συνεπροσκυνεῖσθαι R	προσκυνεῖσθαι D	αὐτόν ὡς D
ἐτέρῳ D	θῦ πρσ VSD	12 συνεισηνεγκῶν Q	13 δικαίως — ἀναθεματισμοῦ] τῷ προκει-
μένῳ ἀναθεματισμῷ B			
14 om. Q	ἐνατος A	15 τὸν χν DQ	δεδοξάσθαι QBVSD
16 δι' QBΨA* ἰδία VSDΣ	δύνασθαι ἐνεργεῖν B	17 κατὰ τε QB	θεοσημίας VDBAI
σεβείας S	καὶ om. Q	18 τὸ ἴδιον αὐτοῦ τὸ S	ἐνήργηκε DBΨ ἐνήργη καὶ Q ἐνήργησε VS
18. 22 θεοσημίας VDBAI			

19 ἐπίλυσις V ἐπίλυσις ᾠ D ἐρμηνεία SAW ἐρμηνεία ᾠ RI ἐρμηνεία τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου B
 20 λόγος τοῦ θεοῦ B οὕτω] ὄντος Q 21 μόνον Q 22 οὐσιωδῶς RI αὐτῷ
 ἐμπεφυκὸς B συμπεφυκῶς Q 23 ἐπεὶ μεμένηκε ΨΣ ἐπειδὴ μεμένηκε Q ἐπιμεμένηκε VSD
 μεμένηκε B *permansit* Λ* ὥστε VSD τῇ — πνεύματος om. B τῇ om. Q 24 θαυ-
 μάσια B ἓνα τῶν om. B ἡγουν ἓνα τῶν ἁγίων Σ ἓνα τῶν ἁγίων ἡγουν Q ἡγουν τῶν ἁγίων
 VSDΨA* ἡγουν τινὰ τῶν ἁγίων B 25 δεδοξάσθαι R δοξάζεσθαι A καὶ om. SDB αὐ R
 26 καὶ¹ QIΣA* καὶ θῦ RW καὶ οὐ VSDBA λαβόντα D 27 δικαίως ὑποκείσονται B

Ἀναθεματισμός ι

Hebr. 3, 1 26

Ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν γεγενῆσθαι Χριστὸν ἡ θεία λέγει γραφή·
 Eph. 5, 2 προσκεκόμικε δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρί. εἴ τις τοίνυν
 ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγενῆσθαι φησιν οὐκ αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ὅτε γέγονεν
 σὰρξ καὶ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἕτερον παρ' αὐτὸν ἰδικῶς ἄνθρωπον ἐκ γυναικός, 5
 ἢ εἴ τις λέγει καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν αὐτὸν τὴν προσφοράν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον
 ὑπὲρ μόνων ἡμῶν (οὐ γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφοράς ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν), ἀνάθεμα ἔστω.

Ἐπίλυσις

27

Σμικρὰ μὲν ὁμολογουμένως τῷ ἐκ θεοῦ φύντι λόγῳ τὰ ἀνθρώπινα, πλὴν οὐκ ἀπό-
 βλητα διὰ τὴν οἰκονομίαν. κύριος γὰρ ὢν κατὰ φύσιν τῶν ὄλων, καθῆκεν ἑαυτὸν ἐν 10
 τοῖς καθ' ἡμᾶς, μορφὴν δούλου λαβὼν, καὶ κεχηρμάτικεν ἡμῶν ἀρχιερεὺς καὶ ἀπόστολος,
 τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μέτρων καὶ εἰς τοῦτο καλούντων αὐτόν. προσκεκόμικε δὲ ἑαυτὸν

P 256 ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρί· μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν

Hebr. 10, 14

εἰς τὸ διηνεκές τοὺς ἁγιαζομένους, καθὰ γέγραπται. ἀλλ' οὐκ οἶδα πῶς οἱ
 ἑτερόφρονες οὐκ αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἄνθρωπον γεγονότα δισχυρίζονται χρηματίσαι καὶ 15
 ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν, ἀλλ' ὡς ἕτερόν τινα παρ' αὐτὸν ἄνθρωπον
 ἰδικῶς τὸν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γεγεννημένον φασὶν χρηματίσαι καὶ ἀπόστολον καὶ
 ἀρχιερέα καὶ κατὰ προκοπὴν εἰς τοῦτο ἔλθειν καὶ οὐχὺπὲρ γε μόνων ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ
 ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν ἑαυτὸν εἰς θυσίαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅπερ ἐστὶν τῆς ὀρθῆς καὶ
 ἀμωμήτου πίστεως ἀλλότριον παντελῶς. οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν, ὁ δὲ κρείττων ὢν 20
 τοῦ πλημμελεῖν καὶ ἀμοιρήσας παντελῶς ἁμαρτίας οὐκ ἂν ἐδεήθη θυσίας τῆς ὑπὲρ ἑαυτοῦ.
 ἐπειδὴ δὲ τὸ εἶκος παρωθούμενοι δύο δὴ πάλιν υἱοὺς ἐπινοοῦσιν οἱ ἑτερόφρονες, ἀναγκαίως
 γέγονεν ὁ ἀναθεματισμός, ἐμφανῆ καθιστὰς τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν.

Ἀναθεματισμός ια

PG 312 28

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ ἐκ 25
 θεοῦ πατρὸς λόγου, ἀλλ' ὡς ἑτέρου τινὸς παρ' αὐτὸν συνημμένου μὲν αὐτῷ κατὰ τὴν ἀξίαν
 ἢ γοῦν ὡς μόνην θεῖαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ζωοποιόν, ὡς ἔφημεν, ὅτι
 γέγονεν ἰδία τοῦ λόγου τοῦ τὰ πάντα ζωογονεῖν ἰσχύοντος, ἀνάθεμα ἔστω.

VS, D [= mn], QBΣ, Ψ [= ARWI], Λ*

1 om. Ql ἱ Qmε δέκατος A 2 λέγει om. Q 3 προσκεκομικέναι VSDΣ γὰρ B1
 ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν VSB 4 ἀρχιερέα — φησιν] φησιν ἀρχιερέα γενέσθαι καὶ ἀπόστολον B ἐκ]
 τοῦ W θῦ πρσ VSD 5 σὰρξ om. S καὶ om. SDQΛ* αὐτῶν Q 6 καὶ DBΨΛ*
 om. VSQΣ ἑαυτὸν Q 7 μόνον Q

8 ἐπίλυσις V ἐπίλυσις ἱ D ἐρμηνεία ΣmεAW ἐρμηνεία ἱ R ἐρμηνεία δεκάτη 1 ἐρμηνεία τοῦ αὐ-
 τοῦ κεφαλαίου B 9 θῦ πρσ VSD πλὴν ἀλλ' VSD 10 τῶν ὄλων κατὰ φύσιν VSBΛ*
 ἑαυτὸν καθῆκεν B 11 δούλου μορφὴν S καὶ om. Q ἡμῖν A καὶ ἀρχιερεὺς καὶ VA
 12 καὶ εἰς τοῦτο om. B αὐτῶν R 14 τοὺς ἁγιαζομένους εἰς τὸ διηνεκές V 14—23 καθὰ — αὐ-
 τῶν om. B 14 καθὰ] καὶ 1 οἶδ' ὅπως VQ 15 καὶ οὐκ A θῦ θῦ V τε καὶ VSDΛ*
 16—18 ἀλλ' — ἀρχιερέα om. D 17 γεγεννημένον SA φασὶ VDS φησὶ S καὶ φασὶν QΨΛ*
 18 προτροπὴν S ἐληλυθέναι VSD οὐκ αὐτὸν Q γε om. QR, corr. R μόνων AWR
 μόνον VIΛ* μᾶλλον SDΣ om. Q ἀλλὰ — ὑπὲρ] ἢ SD 19 ἐστίν] ἐπὶ R1 τέ καὶ Q
 20 ἀλλοτρίαν R 8 δὴ Q οὐδε R ὢν VSD om. QΨΛ* 21 ἁμαρτίας παντελῶς VSD
 22 καὶ δύο A ἐπινοοῦσιν υἱοὺς D 23 καθιστῶν VSD ἀσέβειαν αὐτῶν] ἀλήθειαν S
 24 Wl in mg. om. Q ια Qmε ἐνδέκατος A 25 οὐκ QR ἐκ om. D 27 ὡς om.
 ΣΨΛ* θέλαν om. VS ἔφημεν DBΨΛ* ἔφην VSQΣ 18 τὰ om. I ζωογονεῖν QB ζωο-
 ποιεῖν VSDΨ

Ἐπίλυσις

P 257

29 Τὴν ἁγίαν καὶ ζωοποιὸν καὶ ἀναίμακτον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τελοῦμεν θυσίαν, οὐχ ἑνὸς τῶν καθ' ἡμᾶς καὶ ἀνθρώπου κοινοῦ σῶμα πιστεύοντες εἶναι τὸ προκείμενον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τίμιον αἷμα, δεχόμενοι δὲ μᾶλλον ὡς ἴδιον σῶμα γεγονὸς καὶ μέντοι καὶ αἷμα τοῦ τὰ πάντα ζωογονούντος λόγου. κοινὴ γὰρ σὰρξ ζωοποιεῖν οὐ δύναται, καὶ τούτου μάρτυς 5 αὐτὸς ὁ σωτὴρ λέγων· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωο- Ioh. 6, 63 ποιοῦν. ἐπειδὴ γὰρ ἰδία γέγονεν τοῦ λόγου, ταύτῃ τοι νοεῖται καὶ ἔστιν ζωοποιός, καθά φησιν αὐτὸς ὁ σωτὴρ· καθὼς ἀπέστειλén με ὁ Ζῶν πατὴρ καὶ γὰρ Ζῶ διὰ Ioh. 6, 57 τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. ἐπειδὴ δὲ Νεστόριος καὶ οἱ τὰ αὐτοῦ φρονούντες παραλύουσιν ἀμαθῶς τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν, ταύτῃ τοι 10 καὶ μάλα εἰκότως γέγονεν ὁ ἀναθεματισμός.

Ἀναθεματισμός ιβ

80 Εἰ τις οὐχ ὁμολογῇ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον παθόντα σαρκὶ καὶ ἐσταυρωμένον σαρκὶ καὶ θανάτου γευσάμενον σαρκὶ γεγονότα τε πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, καθὼς ζωὴ ἐστίν καὶ ζωοποιός ὡς θεός, ἀνάθεμα ἔστω.

15

Ἐπίλυσις

81 Ἀπαθὴς μὲν καὶ ἀθάνατος ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ ἐστὶ λόγος· ἀνωτέρω γὰρ τοῦ πάσχειν P 258 ἡ θεία τε καὶ ἀπόρρητός ἐστι φύσις καὶ αὕτη τὰ πάντα ζωογονεῖ καὶ φθορὰς ἀμείνων ἐστίν καὶ παντὸς τοῦ λυπεῖν εἰωθότος. ἀλλὰ καίτοι ταῦτα οὐσιωδῶς ὑπάρχων ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος ἰδίαν ἐποίησατο σάρκα τὴν τοῦ θανάτου δεκτικὴν, ἵνα τῷ πάσχειν εἰωθότι τὰ 20 ὑπὲρ ἡμῶν καὶ δι' ἡμᾶς εἰς ἑαυτὸν ἀναλαβὼν πάθη πάντας ἡμᾶς ἀπαλλάξῃ καὶ θανάτου καὶ φθορὰς, ζωοποιήσας ὡς θεός τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἀπαρχὴν γεγονώς τῶν κεκοιμημένων 1 Cor. 15, 20 καὶ πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν. οὐ γὰρ ἄνθρωπος ἦν κοινός ἰδίαι τε καὶ ἀνὰ μέρος νοούμενος παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγον ὁ δι' ἡμᾶς τὸν τίμιον ὑπομείνας σταυρόν καὶ 24 θανάτου γευσάμενος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύριος σαρκὶ πέπονθεν κατὰ τὰς γραφάς. 1 Petr. 1, 4 ἐπειδὴ δὲ οἱ τὰ κενὰ καὶ δυσσεβῆ δόγματα τῇ ὀρθῇ καὶ ἀμωμήτῃ πίστει παρεισκρίνειν ἐθέλοντες ἀνθρωπὸν φασὶν κοινὸν ὑπομείναι τὸν ὑπὲρ ἡμῶν σταυρόν, γέγονεν ἀναγκαίως ὁ ἀναθεματισμός, τῆς ἐνούσης αὐτοῖς ἀσεβείας ἐμφανίζων τὸ μέγεθος.

VS, D [= ma], QBS, Ψ [= ARWI], Λ^s

1—11 om. B 1 ἐπίλυσις V ἐπίλυσις ια D ἐρμηνεία SAW ἐρμηνεία ια R ἐρμηνεία ἐνδε-
κτική 1 2 ἁγίαν — ἀναίμακτον om. V ἁγίαν ζωοποιὸν W οὐκ' R 3 εἶναι πι-
στεύοντες VS τὸν προκείμενον V 5 τὰ om. DΨ ζωογονούντας VQ ζωοποιούντας SDΨ
ζωογονεῖν superscr. ποι V τοῦτο Q 6 ὁ θς ὁ σρ 1 7 καὶ νοεῖται A 8 ὁ αὐτὸς Q
ὁ VS καὶ καθὼς QARIAL^s 9 ζήσει SDARI δέ om. RI 10 αὐτὰ Q ἀληθῶς W
12 om. QI ιβ Qm^s δωδέκατος A 13 σαρκί^s om. VS 14 ἐν σαρκὶ S δέ V
τῶν om. VS καθά Q ζωὴ τε D Ζῶν τε Q 15 ὡς θς VSDBΨΣΛ^s om. Q cf. apol. adu.
Orient. 105 adu. Theodoret. 89

16—28 om. B 16 ἐπίλυσις V ἐπίλυσις ιβ D om. Q ἐρμηνεία SAWm^s ἐρμηνεία ιβ 1 ἐρμηνεία
ια R 17 μὲν γὰρ Ψ ὡς ἀνωτέρω VS ἀνωτέρα DQ γάρ] τέ Q 18 ἀκήρατος D
αὕτη ΨΣΛ^s αὕτη Q αὕτη VSD τὰ om. Q ζωοποιεῖ VS 19 τοῦ om. S 20 σάρκα
τὴν] τὴν σάρκα S τὸ QR 21 καὶ^s om. QI 22 καὶ ζωοποιήσας W ἴδιον αὐτοῦ VS
23 τῶν νεκρῶν D κοινῶς 1 25 πεπονθὼς Q 26 καινὰ VS βέβηλα 1 καὶ δύσφημα D
τῆς δυσσεβείας A δόγματα τὰ R 27 ὑπομένειν Ψ

149 = S 43 A 2

PG 76, 1336 Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφωνητικὸς ταῖς
Pusey 263 εὐσεβεστάταις βασιλίσιν περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως

1 Τοῖς τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον ἱεουργοῦσι κήρυγμα διὰ φωνῆς Ἡσαίου παρακελεύεται
Ies. 40, 9 λέγων ὁ τῶν ὄλων θεός· ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών, 5
PG 1337 ὕψωσον τῇ ἰσχύϊ τὴν φωνήν σου, ὁ εὐαγγελιζόμενος Ἱερουσαλήμ· ὕψω-
σατέ, μὴ φοβεῖσθε. χρῆναι γὰρ ἔγωγε φημί τοὺς τεταγμένους εἰς ἱεουργίαν καὶ τὸ
τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ λαλοῦντας μυστήριον οὐ κατερριμμένον ἔχειν καὶ
χαμαιριφές τὸ φρόνημα καὶ ὀκνῶν νικώμενον καὶ δειλία συνεσταλμένον, ἀλλ' ὑποῦ μὲν
ὥσπερ εὖ βεβηκότα τὸν νοῦν καὶ οἰονεῖ πως ἐν ὄρει κείμενον οὕτω τε τῶν τῆς ἀληθείας 10
δογμάτων τὸ ἐξαίρετον κάλλος περιασθρεῖν σπουδάζοντα, ποιεῖσθαι δὲ καὶ τοὺς λόγους ἐν
P 264 παρρησίαι, κἂν εἴ τινες εἶεν οἱ μυσταγωγούμενοι σκληροὶ καὶ δυσάγωγοι καὶ οἶον ἵπποι
τινὲς ἀτέρωχοι καὶ ἐξήνιοι, περὶ ὧν καὶ αὐτὸς πού φησιν ὁ μακάριος Δαυὶδ πρὸς τὸν
Ps. 31, 9 τῶν ὄλων θεόν· ἐν χαλινῷ καὶ κημῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄγξαις τῶν μὴ
ἐγγιζόντων πρὸς σέ. εἰ δὲ καὶ τοῖς οὕτως ἔχουσι φρενὸς προσλαλεῖν ἀναγκαῖον, 15
πῶς οὐκ ἂν γένοιτο τῶν ἄγαν σφαλερωτάτων τὸ ἐλέσθαι σιγὰν καὶ μὴ ταῖς εὐσεβείαις ὑμῶν
ἀκοαῖς ἐνιέναι πλειστάκις καθάπερ τι νᾶμα γλυκὺ καὶ ζωοποιὸν τῶν ἱερῶν γραμμάτων τὴν
Ies. 12, 3 γνῶσιν; ὅπερ ἡμῖν καὶ πάλαι θεὸς ὑπισχνεῖται λέγων διὰ φωνῆς Ἡσαίου· καὶ ἀντλήσετε
ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου. σωτηρίου δὲ πηγὰς 20
εἶναι φαμέν τοὺς ἁγίους προφήτας εὐαγγελιστάς τε καὶ ἀποστόλους, οἱ τὸν ἄνωθεν καὶ ἐξ
οὐρανοῦ καὶ σωτήριον τῷ κόσμῳ βρῶντες λόγον, χορηγούντος αὐτοῖς τοῦ ἁγίου πνεύματος,
ἅπασάν τε οὕτω κατευφραίνουσι τὴν ὑπ' οὐρανόν. φέρε τοίνυν εἰς τὰ βάθη τῶν παρ'
αὐτοῖς ἐννοιῶν καθιέντες τὸν νοῦν τῆς ἀληθείας τὴν εὔρεσιν ἐκείθεν ἀντλήσωμεν. τη-
πόννοι μὲν οὖν ἐξ ἀγρῶν τὰ εὐοσμώτατα τῶν ἀνθέων κατὰ καιροὺς ἀποκείραντες, εἴτα
ταῦτα ταλάροις ἐνθέντες ἀποφέρουσι τοῖς δεσπόταις, οἳ δὲ καὶ λίαν ἀσμένως προσίενταί 25
τε καὶ τοῖς ἐξ ὧρων ἐπιγάννυνται· ἡμεῖς δὲ ὅσοι τὸ διδασκαλικὸν ἔχομεν ἐπιτήδευμα,
καθάπερ ἐξ ἀγροῦ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς οὐκ εὐμάραντον θεῶν προσκομίζομεν ἀνθέων,
λόγους δὲ μᾶλλον καὶ μυσταγωγίαν τὴν διὰ τοῦ πνεύματος ἀμάραντον ἔχουσιν τῆς εἰς
P 265 Χριστὸν εὐσεβείας τὸ κάλλος εὐωδιάζουσάν τε καὶ μάλα πλουσίως τὸ αὐτοῦ μυστήριον.
2 Cor. 2, 15 γέγραπται γὰρ ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἔσμεν τῷ θεῷ. 30

2 Πρόσεμι δὴ οὖν ἀνατιθεὶς τὸν λόγον ὑμῖν ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσι, πεποιήται δέ
μοι περὶ τῆς ὀρθῆς τε καὶ ἀμωμήτου πίστεως, ἥπερ ἂν γένοιτο παρ' ὑμῶν εἰς τὸν κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν. πρέπει γὰρ ὑμῖν δὴ μάλιστα ταῖς οὕτως ὁσίαις καὶ θεοφιλεστά-
ταις ὁμοῦ τοῖς τῆς βασιλείας ὑπερτάτοις αὐχήμασι καὶ τῆς εἰς Χριστὸν ἀγάπης τὸν στέ-

2 cf. Feyr 165 *infra* p. 28, 28

VS, D [= mn], AR, W [= Vind. theol. gr. 18]

2 τοῦ — ἡμῶν om. R ἐν — Ἀλεξανδρείας] αὐτοῦ A ἐπισκόπου W 2/3 προσφωνητικὸς
— πίστεως] πρὸς βασιλίδας λόγος ἐν κεφαλαίοις τεσσαράκοντα πρὸς τοῖς τρισὶ W 2 λόγος προ-
σφωνητικὸς D 3 βασιλίσι A βασιλίσσαις VSD ρμθ V μγ S μδ' D 6 τῇ] ἐν W 7 φο-
βῆσθε W ex corr. τὸ om. AR 8 κατερριμμένον RW ἀπερριμμένον SD 9 χαμαι-
ριφές V χαμερριφές R χαμαρριφές A δειλία VW ὑποῦ μὲν] ὑψούμενον W 10 ἐμβεβη-
κότα A τε] περὶ W 11 σπουδάζοντα D 12 σκληροὶ A 13 καὶ ἀτέρωχοι καὶ S
που καὶ αὐτὸς V 14 ἐν χαλινῷ καὶ ἐν κημῷ VSD ἐν κημῷ καὶ χαλινῷ W ἄγξαι SR 15 προσ-
λαβεῖν S προσβάλλειν VW 16 σιγὴν VSDW 18 ὑπισχνεῖτο VR ἀντλήσατε SDW ἀντλή-
σεται R 19 ὄριον V 20 ἄνωθεν τε W ἄνω τε V 22 φέρε τοίνυν om. SD βάρη W
23 αὐτοῦ SD τὴν εὔρεσιν τῆς ἀληθείας SD ἀναβλύωμεν S ἀναβλύομεν D 24 εὐοσμώ-
τατα W ἐνθέων D καιρὸν SD ἀποκείραντες SDW 25 ταυτί AR om. SD
26 ὧρων RW, corr. R ἐπιγάννυνται VDAW ἐπιγάννυνται S 27 προσκομίζομεν VW 31 ἀναθεὶς D
βασιλίσσαις VSDW 32 τε om. V ἡμῶν SDRW 33 τὸν om. VSDW Χριστόν om. S

φανον ἀναδήσασθαι. ἤδη μὲν οὖν ταῖς ἀοιδίμοις ὑμῶν ἐφήρμοσται κορυφαῖς καὶ ἀτε-
 λευτήτοις ὑμᾶς εὐκλείαις ὁ τῶν ὅλων καταφαιδρύνει θεός· ὑπὲρ δὲ τοῦ καὶ ἔτι μεζόνως
 καταλαμπρύνεσθαι τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου τὴν ἀκριβῆ τε καὶ ἀκιβδηλευτον γνῶσιν
 ἐχούσας εἰς νοῦν συντέθεικα τὸ λογίδιον, διὰ πάσης ἐννοίας καταδεικνύς ὅτι ὡσπερ ἐστὶν PG 1340
 εἰς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, οὕτω καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' 5 1 Cor. 8, 6
 οὗ τὰ πάντα (ἐν δὲ δήπου πάντως καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον), καὶ τῶν εἰς δύο μεριζόντων
 υἱοὺς τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον, ὁρθὰ φρονεῖν ἐγνωκότες, οὐκ ἀνεξόμεθα. οὐ
 γὰρ ἕτερον εἶναι φαμέν υἱὸν τὸν πρὸ παντὸς αἰῶνος γεγεννημένον ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ
 καὶ πατρός, ἕτερον δὲ τὸν ἐν ἐσχάτοις καιροῖς γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον Gal. 4, 4
 ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν καὶ πρὸ τῆς πρὸς σάρκα συνόδου καὶ ἐνώσεως 10
 ἀληθοῦς καὶ μετὰ τοῦτο ἔτι. ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρός κατὰ φύσιν υἱὸς ἔμψυχόν τε καὶ
 ἐννοῦν ἑαυτῷ σῶμα λαβὼν γεγέννηται σαρκικῶς διὰ τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου Μαρίας καὶ
 οὐκ εἰς σάρκα τραπεῖς, μὴ γένοιτο, προσλαβὼν δὲ μᾶλλον αὐτὴν καὶ τοῦ εἶναι θεὸς οὐκ P 266
 8 ἡμεληκῶς· μεμένηκε γὰρ καὶ οὕτω τῶν ὅλων δεσπότης. ταῦτα φρονεῖν δεδιδάγμεθα.
 σοφοῖς γὰρ ἡμᾶς παραγγέλμασιν οἱ τῶν ἁγίων ἀποκομίζουσι λόγοι πρὸς γε τὸ χρῆναι 15
 φιλοθερεῖν τὸ τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν ὅτι μάλιστα δοκοῦν καὶ τὴν ἐν τοῖς θείοις δόγμασιν
 ἀλήθειαν κατασκέπτεσθαι, λεπτόν ἐνιέντας τοῖς περὶ Χριστοῦ λαλουμένοις τὸν νοῦν καὶ
 καθαιροῦντας μὲν λογισμοὺς καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως 2 Cor. 10, 5
 τοῦ θεοῦ, αἰχμαλωτίζοντας δὲ πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ. ἔχοντος
 γὰρ ἀραρότως καὶ ὡμολογημένου παρὰ πᾶσιν ὅτι καὶ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ 20
 πατρός ὑπάρχων ὁ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν λόγος οὐχ ἄρπαγμόν ἡγήσατο τὸ εἶναι Phil. 2, 6-8
 ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβὼν· ἐν ὁμοιώματι ἀν-
 θρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυ-
 τὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ, πᾶσά πως
 ἀνάγκη θεοφιλοῦς εὐτεχνίας ἐπίμεστον ἔχειν τὸν νοῦν τὸν ὡπερ ἂν γένοιτο σκοπὸς διακρί- 25
 νειν εὖ μάλα τῶν περὶ αὐτοῦ γεγραμμένων τὴν δύναμιν, ἵν' ἐν ταυτῷ θεὸς τε ὁμοῦ καὶ
 ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς ὑπάρχων ἐπιγινώσκηται, καὶ τὸ εἶναι θεὸς ἀπαραποιήτως ἔχων (ἄτρεπτος
 γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις) καὶ τὸ τῆς κενώσεως μέτρον οὐ παραιτούμενος. ἐπηρυθρία
 γὰρ οὐδαμῶς τοῖς ἰδίοις σκέμμασιν ὁ κένωσιν τὴν ἐθελοῦσιον οἰκονομικῶς δι' ἡμᾶς ὑπο-
 μέinas. δεῖ τοίνυν αὐτὸν καὶ τοῖς τῆς θεότητος ἀξιώμασιν ὁρᾶσθαι διαπρεπῆ καὶ τῆς 30
 καθ' ἡμᾶς σμικροπρεπείας οὐκ εἰς ἅπαν ἀπηλλαγμένον διὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἀπαιτούσης
 τοῦτο τῆς οἰκονομίας. εἰ γὰρ θεὸς ὦν λόγος γέγονε σὰρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος κατὰ
 γε τὸ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, θορυβεῖτω μηδένα κἄν Joel 2, 28
 εἰ λέγοιτό τι περὶ αὐτοῦ παρὰ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς τῶν ὅσα ἐστὶν ἀνθρωποπρεπῆ, P 267
 περιastreῖτω δὲ μᾶλλον αὐτοῦ τὴν ὑπερκόσμιον δόξαν ἐκ δυνάμεως καὶ ὑπεροχῆς τῆς θεο- 35 PG 1341
 4 πρεποῦς τε καὶ ἀνωτάτω. ἃ δὲ ἦν μάλιστα παραλύειν εἰκὸς τὸν τῶν ἀπλουστέρων δύ-
 νασθαι νοῦν, ταῦτα κατὰ γε τὸ ἐγχωροῦν καὶ ὡς ἐνὶ καλῶς διατρανοῦν πειράσσομαι, παρα-
 τιθεὶς ἐκάστῳ ῥητῇ τὴν ἀποχρῶσαν λύσιν εἰς διασάφησιν, θεοῦ πάλιν ἡμῖν κατευρύνοντος
 καὶ τὴν εἰς τοῦτο τρίβον. δίδωσι γὰρ ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις δυνάμει Ps. 67, 12

VS, D [= mn], ARW

2 δὲ] γοῦν V	4 συντέθεικα R	6 δὲ om. SD	8 γεγεννημένον SW, corr. W	9 γεν- νόμενον DW
γενόμενον ² γενόμενος R	11 ἐκ VSDW om. AR	12 γεγέννηται S	ἀγίας	
καὶ AR ἀγίας SD ἀγίας παρθένου καὶ VW	12 καὶ ³ om. A	16 φιλοθερεῖν A	17 ἐνιέντες	
VSD	18 καθαιροῦντες D	19 αἰχμαλωτίζοντες D	δέ om. V	ἐχοντες R
20 ὁμο- λογουμένου SD ὡμολογουμένου in ὡμολογημένου corr. W	22/23 ἀνθρώπου S	25 εὐτεχνίας		
VARW ἐπινόας SD	σκοπὸν S	28 ἐπηρυθρία scriptis ἐπερυθρία VSDARW	29 δι' ἡμᾶς	
οἰκονομικῶς SD	31 μικροπρεπείας SW	32 ὁ λόγος V	35 καὶ om. SD	36 ἀνω- τάτης V
37 ταῦτα δὴ V ταῦτα δὲ W	38 ἡμῶν A ἡμᾶς R	κατευρύνοντος SD		

- nr. 150 πολλῇι, καθά φησιν ὁ θεσπέσιος μελιδός. ἐν μὲν οὖν τῷ λόγῳ τῷ πρὸς ἡμῶν
γεγονότι πρὸς τὰς ἀγίας παρθένους τῶν ἐτοιμοτέρων ῥητῶν καὶ οὐδὲν ἐχόντων τὸ δυσχερὲς
εἰς κατάληψιν πλείστην ὅσῃν πεποiehμεθα τὴν παράθεσιν, ἐν δέ γε τῷ προκειμένῳ τῶν
ἀσαφεστέρων πεποiehμεθα μνήμην. ἔδει γὰρ ἔδει τὸ θεοφιλὲς ὑμῶν κράτος καὶ ταῦτα
εἰδέναι κάκεῖνα μὴ ἄγν εἶν, ὥς ἂν δι' ἀμφοῖν τὸ ἀρτίως ἔχον εἰς γνῶσιν καθάπερ τι φῶς 5
ταῖς εὐαγεστάταις ὑμῶν εἰσοικίζοιτο διανοαῖς. σκοπὸς δέ μοι τὰ ἐφ' ἐκάστωι διερμη-
νεύοντι βραχυλογεῖν ὥς οἶόν τε, προτετάζεται δὲ τῶν ἄλλων ὁ περὶ τῆς κενώσεως λόγος.
ἰστέον δ' οὖν ὅμως ἐκεῖνο· ὅταν γὰρ ἡμῖν ὀνομάζεται Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐνανθρωπήσαντα
καὶ σεσαρκωμένον προσήκει νοεῖν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον.
- Cor. 11, 3 5 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς ἐστίν, 10
Cor. 15, 47-49 κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. Ὁ πρῶτος
ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοικός τουτέστιν Ἀδὰμ, ὁ δεῦτερος ἐξ οὐρανοῦ, δῆλον ὅτι
P 268 Χριστός. ἀλλ' ὥσπερ ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν
εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου κατὰ τὸ γεγραμμένον. οὐκοῦν πρώτη γέγονεν ἡμῖν κεφαλὴ
τοῦ γένους, τουτέστιν ἀρχὴ ὁ ἐκ γῆς τε καὶ χοικός· ἐπειδὴ δὲ δεῦτερος Ἀδὰμ κατωνόμαστει 15
Χριστός, κεφαλὴ τέθεται, τουτέστιν ἀρχὴ τῶν δι' αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἀναμορφουμένων εἰς
ἀφθαρσίαν δι' ἁγιασμοῦ ἐν πνεύματι. οὐκοῦν αὐτὸς μὲν ἡμῶν ἀρχὴ, τουτέστι κεφαλὴ,
καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος, ἔχει γε μὴν κεφαλὴν αὐτὸς ὥς φύσει θεὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς
πατέρα· γεγέννηται γὰρ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν θεὸς ὢν λόγος. ὅτι δὲ ἡ κεφαλὴ σημαίνει
τὴν ἀρχὴν, ἐμπεδοῖ πρὸς ἀλήθειαν τῶν ἐνδοιαζόντων τὸν νοῦν τὸ κεφαλὴν λέγεσθαι τὸν 20
ἄνδρα τῆς γυναικὸς· ἐλήφθη γὰρ ἐξ αὐτοῦ. εἰς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος
ὁ κεφαλὴν μὲν ἔχων ὥς θεὸς κατὰ φύσιν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα, γεγονώς δὲ ἡμῖν
κεφαλὴ διὰ τοι τὸ κατὰ σάρκα συγγενές.
- 2 Cor. 8, 9 6 Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι δι'
ὑμᾶς ἐπτύχευσεν πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. 25
Ἄθρει δὴ μοι καὶ μάλα σαφῶς ἐν γε τουτοισί καὶ τῆς θείας τε καὶ ἀκηράτου φύσεως τὴν
PG 1344 ὑπεροχὴν καὶ τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μέτρων τὸ ὑφειμένον καὶ πρὸς ἔτι τούτῳ τὴν ἀμφοῖν
εἰς ἐνότητα σύμβασιν, ἑαυτὸν εἰς τοῦτο καθέντος τοῦ μονογενοῦς. οὐδεὶς μὲν γὰρ λόγος
διερμηνεύσειεν ἂν τὸν τῆς θεότητος πλοῦτον, πτωχὴ δὲ λίαν ἡ ἀνθρωπότης, ἥι πάντα ἐστὶ
θεοσδοτά τε καὶ ἄνωθεν, καὶ αὐτὸ δὲ πρὸ πάντων τὸ εἶναι· κέκληται γὰρ παρὰ θεοῦ πρὸς 30
P 269 ὑπαρξῖν οὐκ οὐσά ποτε. ἀλλ' ὁ πλούσιος ὥς θεὸς ἐθελοντῆς ἐπτύχευσε καὶ γέγονε καθ'
ἡμᾶς, ἵνα λοιπὸν ἡ ἀνθρώπου φύσις ἐν τοῖς τῆς θείας ὑπεροχῆς ὑψώμασιν ἐν Χριστῷ
Eph. 2, 6 γενομένη τὸ τῆς πτωχείας αἰσχος ἀποσκευάζεται. συνήγειρε γὰρ ἡμᾶς ὁ θεὸς καὶ
πατὴρ ἐν Χριστῷ καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, καθά γέγραπται, ἀλλ'
οὐκ ἂν γεγόναμεν ἐν τούτοις, εἰ μὴ τὴν πτωχεύουσαν ἡμπέσχετο φύσιν ὁ πλούσιος ὥς 36

28—35 Fcyr 165 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς εὐσεβεστάτας βασιλίδας Πουλχερίαν
καὶ Εὐδοκίαν· οὐδεὶς μὲν γὰρ — ἡμπέσχετο φύσιν τουτέστι περιελάβετο

VS, D [= mn], ARW

1 τῷ ⁷ τὸ R	2 οὐδενὶ Sm	3 γε om. R	6 εὐαγεστάτοις V	εἰσοικίζοντο S
7 προσετάζεται D	10 ā in mg. W	ή om. VSDW	ὁ om. VSDW	12 δηλονότι AR
δηλον δὲ ὅτι ὁ V	δηλον δὲ ὁ SDW	13/14 φορέσωμεν —	ἐπουρανίου om. W	13 φορέσομεν VR
16 ὁ x̄σ W	17 τουτέστιν ἡ W	18 τοῖς om. W	19 γεγέννηται SW	ὁ λόγος VRW
20 πρὸς] τὴν V	γενέσθαι SDW	21 ἐλήφθη R	οὖν om. V	22 μὲν om. VSDW
κατὰ φύσιν om. SD	τοῖς om. DAW	23 τοι] τε W	25 ἡμᾶς VSRW, corr. R in mg.	προσеп D
πλουτίσητε V	26 ταυτοισί] τούτοις εἰ SD	27 καὶ ¹ om. SD	καθέντος εἰς τοῦτο VW	27/28 τὴν —
ἐνότητα om. SD	28 σύμβασιν] σύμβαλε D	ἑαυτῷ SD	ἡ] εἰς Fcyr	30 αὐτοὶ S αὐτῇ D
om. V	λόγος om. SD	29 δὲ om. SD δὲ καὶ W	31/32 καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς om. Fcyr	
δὲ om. SD	τοῦ θῷ VSDW	31 οὐκ om. SD		
32 θείας] ἰδίας D				

θεός. οὐ γάρτοι πτωχεύσειεν ἄν ὁ κατὰ φύσιν ἰδίαν πτωχεύων ἄνθρωπος, πάθοι δ' ἄν τοῦτο πρεπωδέστερον ὁ πλούσιος ἀληθῶς, τούτέστιν ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος, ὅτε γέγονε καθ' ἡμᾶς. εἰς οὖν ἄρα ἐστὶ Χριστὸς καὶ υἱός.

7 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ Gal. 3, 13 ἡμῶν κατάρᾳ· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρματος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. 5 Τοῦ νομικοῦ γράμματος ἐπάρατον ἀποφαίνοντος τὸν ἐν παραβάσει καὶ ἁμαρτίαις, ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν, τούτέστι Χριστὸς ὑπενήνεκται τῇ δίκῃ ψῆφον ἄδικον ὑπομείνας καὶ τὰ τοῖς ἐν ἀραί πρέποντα παθὼν, ἵνα ὁ τῶν ὄλων ἀντάξιός ὑπὲρ πάντων ἀποθανῶν τῆς ἀπάντων ἀπειθείας λύσῃ τὰ ἐγκλήματα καὶ ἀγοράσῃ τὴν ὑπ' οὐρανὸν αἵματι τῷ ἰδίῳ. οὐκ ἄν οὖν γέγονεν εἰς ἀπάντων ἀντάξιός, εἴπερ ἦν ἄνθρωπος ἀπλῶς· εἰ δὲ δὴ νοοῖτο θεός 10 ἐνηνθρωπηκῶς καὶ σαρκὶ τῇ ἰδίᾳ παθὼν, ὀλίγη πρὸς αὐτὸν ἢ σύμπασα κτίσις καὶ ἀπόχρη πρὸς λύτρωσιν τῆς ὑπ' οὐρανὸν ὁ μίας σαρκὸς θάνατος· ἰδία γὰρ ἦν τοῦ ἐκ θεοῦ πατὴρς φύντος λόγου.

8 Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ Hebr. 2, 9 πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι θεοῦ 15 ὑπὲρ παντὸς γεύσῃται θανάτου. Ὁ θεσπέσιος Παῦλος τοὺς περὶ τοῦ πάντων P 270 ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ποιούμενος λόγους, ὅταν δὲ εἰσαγάγῃ, φησί, τὸν πρωτό- Hebr. 1, 6 τοκὸν εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. καὶ πάλιν· ὅς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς Hebr. 1, 3-5 ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, 20 καθαρισμόν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. τίνι γὰρ εἶπεν ποτε τῶν ἀγγέλων· υἱός μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; οὐκοῦν ὅτε γέγονε πρωτότοκος ὁ μονογενὴς καὶ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, τότε καὶ εἰσέκεκο- 25 Rom. 8, 20 μίσθαι φησὶν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκουμένην· ἔξω γὰρ ἦν κατὰ φύσιν ἰδίαν τῆς κτίσεως ὡς PG 1345 θεός. τότε καὶ ἡλαττώσθαι φησὶν αὐτὸν παρὰ τοὺς ἀγγέλους, καίτοι διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς λαχόντα τὸ ὄνομα. τὸ μὲν γὰρ ἄγγελος λειτουργίας ἐστὶ σημαντικὸν καὶ οἰκε- τικὸν ἡμῖν ὑπεμφαίνει μέτρον· ἀποστέλλονται γὰρ εἰς διακονίαν διὰ τοὺς μέλλοντας Hebr. 1, 14 κληρονομεῖν σωτηρίαν· ὁ δὲ γε υἱὸς τὴν ἐκ πατὴρς ὑπαρξίν οὐσιώδη τε καὶ φυσικὴν 30 κατασημήνειεν ἄν, ὅτε καὶ ἀληθῶς τὴν γέννησιν πεπράχθαι πιστεύομεν. πῶς οὖν ἡλάττωται παρὰ τοὺς ἀγγέλους ὁ παρ' αὐτῶν προσκυνούμενος ὁ συνέδρος τῷ πατρί; ἀλλ' ἐστὶ σαφὴς ἡ πρόφασις. καθέκετο γὰρ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις καὶ τὸ ἀποθνήσκειν πεφυκὸς σῶμα λαβὼν ἰδίον τε αὐτὸ ποιησάμενος ἐν αὐτῷ πέπονθεν ἐκὼν P 271 καὶ ταῖς ἀνωτάτω δόξαις στεφανοῦται διὰ τὸ πάθος ὡς δι' αὐτοῦ καταργήσας τὸν θάνατον 35

31—p. 30, 9 Iustinianus in ep. adu. Theodori defensores f. 297b [adfero lectiones ex cod. Laur. VII 1] καὶ ὁ ἐν ἁγίοις μὲν Κύριλλος ἐν τῇ πρὸς τὰς βασιλίδας ἐπιστολῇ οὕτως εἶπεν· πῶς οὖν — ὀνομαζοντές κύριον

VS, D [= mn], ARW

1 γάρτοι AR	γάρ που VSDW	2 κρεπωδέστατον SD	8τι V	3 καὶ χσ καὶ V
4 β W	6 ἁμαρτία VW	7 ἐπενήνεκται SD	τοῖς] τῆς D	9 ἐγκλήματα] ἐπαθλα W
ἀγοράσῃ om. SD	10 οὖν om. SD	12 ὁ om. A	ἐκ superscr. R	14 ᾱ W
VSDW τοῦ om. SDW	17 Χριστοῦ om. A	20 τὰ om. S	αὐτοῦ om. VSW	21 ἁμαρ- τιῶν ἡμῶν SD
22 ὑψηλοῖς] οὐρανοῖς D τοῖς οὐρανοῖς S	24 γεγέννηκα S	25 ὁ om. SD		
26/27 ὡς θῶ VAR τοῦ θῶ SDW	28 τοῦνομα AR	29 ὑμῖν V	ὑποφαίνει AR	30 τοῦ πρῶ SD
31 ἄν V om. SDARW	8τι V	οὖν om. V	32 παρ' VSD Iust. πρὸς ARW	
33 τὸν om. SD				

καὶ ἀπρακτον ἀποφήνας τὴν φθορὰν ἄτε δὴ καὶ ὑπάρχων ἀφθαρσία καὶ ζωή. ὅταν οὖν Ἰησοῦν ὀνομάζῃ καὶ ἡλαττώσθαι λέγῃ παρὰ τοὺς ἀγγέλους αὐτόν, οὐκ ἄνθρωπον ἀνὰ μέρος καὶ ἰδικῶς, ἀλλ' αὐτὸν νοοῦμεν τὸν μονογενῆ παραχωροῦντα τὸ προύχεν οικονομικῶς τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις, ὅτι κατὰ ἀλήθειαν γέγονεν ἄνθρωπος ὁ τῆς ἐκείνων ὑπεροχῆς ἡττώμενος, τὰ δὲ τῆς ὑπεροχῆς τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις, ὅτι καὶ ἔξω σαρκὸς καὶ τοῦ τεθνάναι 5 κρείττους εἰσίν, γεγονότος ἐν τούτοις τοῦ υἱοῦ διὰ τὴν ἐκούσιον κένωσιν. ἀλλ' ὁ βραχὺ παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένος διὰ γε τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον ἐν ὑπεροχῇ θεότητος ὡν

Ies. 6, 3 προσκυνεῖται παρ' αὐτῶν καὶ ἐνίδρυται θώκοις, οὓς περιστάσιν ἐκεῖνοι δοξολογοῦντες αἰεὶ καὶ τῶν δυνάμεων αὐτὸν ὀνομάζοντες κύριον.

9 Ἐπεὶ οὖν τὰ παῖδια κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτὸς 10
Hebr. 2, 14-15 παραπλησίως μετέσχευ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. Τὰ παῖδια φησὶν ἐν τούτοις ἡμᾶς δηλονότι τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γε τὸ ἐν ψαλμοῖς
Ps. 81, 6 ὑμνούμενον ὡς ἐκ προσώπου θεοῦ ἐγὼ εἶπα· θεοὶ ἐστὲ καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες. 15 ὅσον γὰρ ἦκεν εἰς τὸ θεῷ δοκοῦν καὶ εἰς τὴν ἐνούσαν ἡμερότητα κατὰ φύσιν αὐτῷ, πάντες ἂν ἦμεν τέκνα καὶ ἀπώλισθεν ἂν οὐδεὶς τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειότητος, ἀλλ' ἦι φησὶν
Ps. 81, 7 ὁ Δαυὶδ, ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκοντες καὶ ὡς εἰς τῶν ἀρχόντων πίπτομεν, τοῖς
P 272 τῆς σαρκὸς πάθεσι τὸν οἰκεῖον ὑποφέροντες νοῦν. πῶς οὖν ἄρα κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς; ψυχὴ γὰρ ἢ ἀνθρωπίνῃ φύσιν ἑτέραν ἔχουσα παρὰ τὴν σάρκα τῇ πρὸς αὐτὴν 20 συνθέσει καθ' ἑνωσιν τὸ ἐν τε καὶ λογικὸν ἀποτετέλεκε ζῶιον, τουτέστι τὸν ἄνθρωπον.
PG 1348 οὕτω τοιγαροῦν καὶ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ἐψυχωμένῃ σαρκὶ καὶ οὐκ ἀψύχῳ κατὰ τινὰς ἑαυτὸν ἀπορρήτως ἐνώσας μετέσχευ αἵματος καὶ σαρκὸς παραπλησίως ἡμῖν, διὰ γεννήσεως [δὲ] δηλονότι τῆς ἐκ γυναικὸς. εἰς οὖν ἄρα κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὡς ἐνώσαντος μὲν ἑαυτῷ τοῦ θεοῦ λόγου τὸ ἀνθρώπινον, μεμενηκότος δὲ καὶ οὕτως ὅπερ ἦν. εἰ δὲ αὐτὸς 25 κατήργηκε τοῦ θανάτου τὸ κράτος ὡς ζωὴ καὶ θεός, ἴδιον αὐτοῦ νοεῖσθαι πρέπει τὸ πεπονθὸς τὸν θάνατον, ἵν' ὡς αὐτὸς ἀναστὰς καταργῆσαι λέγοιτο τὴν φθορὰν, καὶ εἰς ἅπαν
1 Cor. 15, 22. ἡμῶν παραπέμψῃ τὸ γένος τῆς ἀφθαρσίας τὴν χάριν. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ 21 πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται· καὶ πάλιν· ὥσπερ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, οὕτως καὶ δι' ἀνθρώπου 30 ἀνάστασις νεκρῶν. ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τῶν τῆς καθ' ἡμᾶς νοουμένης ἀνθρωπότητος ἐπέκεινα μέτρων τὸ πατῆσαι θάνατον, ἐνώσει φανερὸν ἢ γοῦν κοινωνίαι τῇ πρὸς σάρκα τε καὶ αἷμα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον γενέσθαι καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον, ἀπομεμενηκέναι δὲ καὶ οὕτω θανάτου κρείττονα· θεὸς γὰρ ἦν ἐν σαρκί.

10 Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπι- 35
Hebr. 2, 10-18 λαμβάνεται. ὅθεν ὥφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεὸν εἰς τὸ ἰλάσκε-
P 273 σθαι ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς,

19--25 Feys 166 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· πῶς οὖν — ὅπερ ἦν

VS, D [= mn], ARW

1 ζῶν SD	2 λέγοι VARW Iust.	3 τὸ SnARW Iust. τοῦ Vm	4 ἁγίοις om. D
κατὰ ἀλήθειαν VAR Iust. ἀλήθεια SDW	4/5 ἡττωμένους in ἡττημένους corr. R	7 ἡλαττωμένους	
16 W γε om. Iust.	8 θάκοις SDR Iust.	11/12 τὸν — θανάτου καταργήσῃ V	16 τὸ
τῷ VD τὴν om. SD	18 τοῖς γὰρ D	19 κεκοινωνήκαμεν VSDW	20 αὐτὸν SD
21 θέσει VW ἐν] ἐννοῦν A	ἀπετέλεσε V	22 ἐμψυχωμένη SDW	23 δὲ om.
Ropt 25 ἦν θῶ AR	26 ὡς] ἢ W	29 ἀποθνήσκοντες VDW ἀπεθνήσκοντες S	30 γὰρ
om. SDR, corr. R in mg.	34 κρείττων R, corr. R κρείττω A	35 ἔ W	38 τοῦ λαοῦ]
ἡμῶν V	πειραθείς AW		

δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι. Σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαβέσθαι φαμέν
 τὸν τοῦ θεοῦ λόγον· ἀνέφυ γὰρ ἐξ Ἰουδαίων τὸ κατὰ σάρκα καὶ ὡμοιώθη κατὰ πάντα τοῖς
 ἀδελφοῖς κατὰ γε τὸ ἀνασχέσθαι λαβεῖν τὴν τοῦ δούλου μορφήν καὶ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώ- Phil. 2, 7
 πων γενέσθαι, καθά φησιν ὁ μακάριος Παῦλος. κεχημάτικε γὰρ οὕτω καὶ υἱὸς ἀνθρώ-
 που καὶ γέγονεν ἀδελφὸς τοῖς ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ ἢ γοῦν τοῖς ἐν αἵματι καὶ σαρκί. 5
 τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ἡ τοῦδε πρόφασις; ἵνα ἐλεήμων, φησὶν, γένηται καὶ πιστὸς
 ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν. ἐλεήμων μὲν γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς ἡμᾶς γέγονεν ὁ
 Χριστὸς ὡς τοῦ νομικοῦ γράμματος κατακρίνοντος τοὺς ἡμαρτηκότας καὶ τὴν τοῦ κολά-
 ζεσθαι δεῖν ἐπιφέροντος ψῆφον τοῖς τὴν θείαν ἀτιμάζουσιν ἐντολήν. ἀθετήσας γὰρ Hebr. 10, 28
 τὸν νόμον Μωσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνή- 10
 σκει, δικαιοὶ γε μὴν ἐν πίστει Χριστὸς καὶ τῶν ἀρχαίων αἰτιμάτων ἀνίησι τοὺς ἡσθενη-
 κότας. γέγονε τοίνυν ἐλεήμων ἀρχιερεὺς, οὐκέτι ταῖς νομικαῖς ἀποτομίαις κρατεῖν ἐπι-
 τρέπων, πιστὸς δέ, ὅτι μόνιμος καὶ διηνεκὴς καὶ ἀξιοχρεὼς εἰς πίστιν τῶν ἐπηγγελεμένων.
 ὡς γὰρ αὐτὸς που πάλιν φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος περὶ τῶν κατὰ νόμους ἱερέων, καὶ Hebr. 7, 23-25
 οἱ μὲν πλείονές εἰσιν ἱερεῖς γεγονότες διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παρα- 15
 μένειν, ὃ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν
 ἱερωσύνην, ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχο-
 μένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. PG 1349
 ἄθρει δὲ ὅπως οὐκ εἰς κατάκρισιν τῶν ἡμαρτηκῶτων γέγονεν ἱερεὺς, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι δὲ P 274
 μᾶλλον ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν. ὁ δὲ γε τοῦ πειρασμοῦ καὶ τῆς θυσίας ὁποῖος ἂν εἴη
 τρόπος; ἐν ᾧ, φησὶν, πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζο- Hebr. 2, 18
 μένοις βοηθῆσαι. διεκαρτέρησε γὰρ πειραζόμενος καὶ ὑπέμεινε σταυρόν, πλὴν ἑαυτὸν
 ὁ υἱὸς ὡς ἄμωμον ἱερεῖον προσκεκόμικε τῷ θεῷ καὶ πατρί, ἵνα διὰ τῆς ἑαυτοῦ σαρκὸς
 βοηθήσῃ τοῖς κάμνουσι καὶ πειραζομένοις. μιᾷ γάρ, φησί, προσφορᾷ τετε- Hebr. 10, 14
 λείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. αὐτὸς οὖν ἄρα γέγονεν ἀρχιερεὺς 25
 κατὰ γε τὸ ἀνθρώπινον, καίτοι παρὰ πάντων τὰς θυσίας δεχόμενος θεικῶς, αὐτὸς τὸ
 θύμα κατὰ τὴν σάρκα, αὐτὸς ὁ ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν ἱλασκόμενος κατὰ γε τὴν τῆς θεότητος
 ἔξουσίαν. εἰς οὖν ἄρα κύριος Ἰησοῦς Χριστός.

11 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἶδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἶδαμεν, ὅτι Ioh. 4, 22
 ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Φαίη τις ἂν ἴσως ἀνάρμοστον εἶναι τῇ 30
 θείᾳ τε καὶ ἀνωτάτῳ τοῦ λόγου φύσει τὸ προσκυνεῖν· εἴτα πῶς εἶπερ ἐστὶ θεὸς ἀληθῶς
 ὁ Χριστός, ἑαυτὸν τοῖς ὀφείλουσι προσκυνεῖν ὁράται συντεταχώς; τί οὖν ἄρα πρὸς τοῦτο
 φαμέν; εἰ μὲν γυμνῇ τῇ θεότητι τὸν ἐκ θεοῦ πατὴρ πεφηνότα λόγον ἀφίχθαι πιστεύομεν
 εἰς τόνδε τὸν κόσμον, ἀνάρμοστον κομιδῇ τὸ χρήμα αὐτῷ, προσκυνεῖται δὲ μᾶλλον ἢ περ
 αὐτὸς ἐτέρῳ προσκυνεῖ· εἰ δὲ μορφήν δούλου λαβὼν καὶ τῆς προσκυνούσης ἀνθρωπότητος 35
 τὸ μέτρον οὐκ ἀτιμάσας κεχημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, ἡ προσκύνησις ἔσται τῆς οἰκονομίας
 καὶ πρέπουσα μᾶλλον τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις, οὐκ αὐτῇ κατὰ μόναν τὴν φύσιν τοῦ P 475
 λόγου. ἐπεὶ πῶς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστὶν ἡ σωτηρία; οὐ γὰρ που φαίη τις ἂν, καθὼ
 νοεῖται καὶ ἔστι λόγος, ἐξ Ἰουδαίων ὑπάρχειν αὐτόν, ἀλλὰ καθόπερ ἐστὶ τοῖς ἐν σαρκὶ καὶ

VS, D [= m], ARW

1 δύνασθαι D	ἐπιλαμβάνεσθαι VSDW	2 Ἰουδαίων VAR Ἰούδα ὧν SDW	5 αἵμασι
VSD	8 κατακρίναντος AR	9/10 τίς γὰρ W	10 μωυσέως R
12 τὰς νομικὰς ἀποτομίας V	14 μακάριος W	15 ἱερέων R	15 γεγονότες om. V
τῷ V	17 σώζειν] ἀξίειν W	19 δὴ D	20 τὰς ἁμαρτίας R
21 πειρασθεὶς om. Sn	22 διεκαρτέρει V	23 δ] ὡς SD	24 φησι A
om. VSDW	26 γε om. VSDW	27 τῆς om. SD	28 δύναμιν V, corr. Vmg
Sn, δ' οὖν ex οὖν corr. m	Ἰησοῦς] εἰς W	31 τε om. V	32/33 φαμέν
πρὸς τοῦτο SD	34/35 αὐτὸς ἢ περ A	36 τὸ om. R	39 καθόνπερ AR, corr. R
			τε καὶ SDW

αἵματι γεγονώς ἀδελφός, διὰ τοι τὸ ἐπιλαβέσθαι σπέρματος Ἀβραάμ. εἰς οὖν ἄρα Χριστός, κἂν προσκυνεῖν λέγεται διὰ τὸ ἀνθρώπινον, καίτοι παρὰ πάσης τῆς κτίσεως προσκυνούμενος ὡς θεός.

- Ioh. 7, 33 12 Ἐτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. Ποῦ γὰρ οὐκ ἐστὶν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, εἰ πληροὶ τὰ πάντα τῇ τῆς θεότητος φύσει; πῶς οὖν πέμπεται παρὰ τοῦ πατρός; πῶς δὲ καὶ ὑπάγει πρὸς αὐτόν; οὐκοῦν πέμπεται μὲν 5
- Lc. 4, 19 ἀνθρωπίνως κατὰ γε τὸν τῆς ἀποστολῆς τρόπον τε καὶ λόγον, ἵνα κηρύξῃ μὲν αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, τυφλοῖς δὲ ἀνάβλεψιν, ὑπάγει γε μὴν πρὸς τὸν πατέρα καὶ θεόν, οὐκέτι κατὰ
- Hebr. 9, 24 τὸν ἴσον τρόπον, ἀλλ' οἷον ἐνσώματος ἀναφοιτήσας εἰς οὐρανόν, ἵν' ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν PG 1352 ἐμφανίσῃ τῷ προσώπῳ τοῦ πατρός, καθὰ γέγραπται. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ 10 λόγου τὸ ἀπεστάλθαι λαμβάνοιτο, χαλεπαινέτω μηδεὶς· ἔθος γὰρ τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ καὶ ταῖς τοιαύταις ἔσθ' ὅτε κεχρηῆσθαι φωναῖς καὶ οὐ τόποις καὶ περιγραφαῖς τὴν θείαν τε καὶ ὑπερκόσμιον ὑποφέρει φύσιν (οἶδεν γὰρ οὖσαν ἀσώματον καὶ περιορισμῶν ἐπέκεινα καὶ τοῦ ἐν τόπῳ νοεῖσθαι μακράν), φωναῖς δὲ μᾶλλον ταῖς ἀνθρωπίναις τὰ ὑπὲρ νοῦν ὄντα τὸν ἐν ἡμῖν πειράται καταδηλοῦν, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὁ σωτὴρ πέμπειν ἔφασκε 15
- Sap. Sal. 1, 7 πρὸς ἡμᾶς τὸν παράκλητον, καίτοι πληροῦντος τὰ πάντα τοῦ ἀγίου πνεύματος· πνεῦμα γὰρ κυρίου, φησί, πεπλήρωκε τὴν οἰκουμένην.
- Ioh. 8, 28 18 Ὅταν ὑψώσῃτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμί. P 276 Τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀπονοίας ἦν ἐπὶ Χριστῷ πεποίηται, τὰς αἰτίας ἡμῖν ἐξηγούμενος ὁ θεσπέ-
- Ioh. 5, 18 σιος Ἰωάννης, διὰ τοῦτο, φησὶν, ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὐ μόνον 20 ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν
- Ioh. 10, 33 ποιῶν τῷ θεῷ. εἰσκεκόμικε δέ που καὶ αὐτοὺς λέγοντας ἀνοσίως· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, ὅτι σὺ ἀνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. οὐκοῦν ἀπαράδεκτον τὴν ἐπ' αὐτῷ πεποίηται πίστιν, ἀνθρωπον
- Hebr. 2, 16 14 μὲν εἶναι νομίζοντες αὐτὸ δὴ τοῦτο φιλόν, ἡγνοήκοτες δὲ ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος ἐπελάβετο 25 σπέρματος Ἀβραάμ καὶ κεκοινώνηκε μὲν αἵματος καὶ σαρκὸς παραπλησίως ἡμῖν, πλὴν οὐκ ἀπέστη τοῦ εἶναι θεός· ἄτρεπτος γὰρ κατὰ φύσιν ἐστὶν καὶ διηνεκῶς ὁ αὐτός. ὅταν οὖν, φησὶν, ὑψώσῃτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμί. ἐσταυρώθη μὲν γὰρ ἀνθρωπίνως, ἀνεβίω δὲ θεικῶς καὶ πεπίστευται διὰ τῆς ἀναστάσεως ὅτι καὶ θεός ἐστὶν καὶ θεοῦ κατὰ ἀλήθειαν υἱός. εἰ δὲ πεπίστευται πρὸς 30 ἡμῶν οὐχ ὡς ἕτερον ἀναστήσας, ἐγηγερμένος δὲ μᾶλλον αὐτός, πᾶσά πως ἀνάγκη διὰ τὴν οἰκονομίαν ἴδιον αὐτοῦ σῶμα νοεῖσθαι τὸ πεπονθὸς τὸν θάνατον, ἵνα καὶ αὐτὸς ἀναστήναι λέγοιτο, καίτοι τὴν φύσιν ἀθάνατος ὢν ὡς θεός. ἐνός γὰρ Χριστοῦ καὶ υἱοῦ τὸν θάνατον καταγγέλλοντες καὶ ὁμολογοῦντες τὴν ἀνάστασιν, δικαιούμεθα διὰ πίστεως. οὐκοῦν ὁ αὐτός ὡς εἰς τε καὶ μόνος ὑπάρχων Χριστὸς Ἰησοῦς ἀποθανεῖν μὲν ἀνθρωπίνως 35 κατὰ τὴν σάρκα λέγεται, ἐγηγέρθαι δὲ θεικῶς ὡς ζωή.
- P 277 14 Προσήμεσαν ποτε τῷ Χριστῷ λέγοντες οἱ Ἰουδαῖοι· εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπέ Ioh. 10, 24 25 ἡμῖν παρρησίαι. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε.

33—36 Foyt 167 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· ἐνός Χριστοῦ — Χριστὸς Ἰησοῦς ἀποθνήσκει μὲν ἀνθρωπίνως ὡς ἄνθρωπος, ζῇ δὲ θεικῶς ὡς θεός

VS, D [= mn], ARW
 2 διὰ VARW κατὰ SD 4 ἔ W ἡμῶν S 7 τε om. VW 8 καὶ om. VW
 9 ἐκ σώματος SD 9/10 ἑαυτὸν ἐμφανίσῃ VSDW ἐμφανισῇ R ἐμφανισθῇ AR^{corr} 10 δὴ
 om. SD 13 ὑποφέρει ARW ὑποφέρειν VSDR^{corr} 14 τῷ τόπῳ SDW 16 εἰς, superscr.
 πρὸς V 17 φησὶ κῦ W 18 ἡ W 19 τῷ χῶ A 20 τῷ VARW κῶ SD 24 αὐτόν W
 25 ἡγνοήκοτα S 26 μὲν om. V 30 καὶ¹ om. SD υἱός κατὰ ἀλήθειαν SD 32 τὸ
 om. SDW πεπονθὼς D 35 ὡς om. D 36 θεικῶς] εἰκῶς in εἰκὸς corr. V εἰκὸς W
 ζῶν AR 37 θ W ol om. VAW

τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ PG 1353
 ἐμοῦ. Τί δὴ ἄρα κἀν τούτῳ φασὶν οἱ διορίζοντες ἀμαθῶς εἰς υἱὸν δυάδα καὶ εἰς δύο
 Χριστοὺς τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν; περὶ τίνος ἔφασκον οἱ Ἰουδαῖοι εἰ σὺ εἶ ὁ
 Χριστός, εἰπέ ἡμῖν παρρησίαι; τίς δὲ ἦν ὁ λέγων τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ
 ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ; τίνος εἶναι φανέν ἴδιον 5
 πατέρα τὸν θεόν; ἄρα τοῦ ἐκ γυναικὸς ἀνὰ μέρος τε καὶ ἰδικῶς νοουμένου ἢ γοῦν τοῦ
 μονογενοῦς; καίτοι τὸ δύνασθαι κατορθοῦν τὰ τῆς θεότητος ἔργα πρόποι ἂν οὐκ ἀνθρω-
 πείαι φύσει, πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἐπειδὴ δὲ ἐπλήρου Χριστὸς τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς,
 οὐκ ἀνθρωπος ἂν νοοῖτο φιλός, θεὸς δὲ μᾶλλον ἐν αἵματι καὶ σαρκί, μεμενηκῶς ὅπερ ἦν.
 ἰσουργήσει γὰρ οὕτως ἔχων τῷ ἰδίῳ γεννήτορι, καὶ τὸν τοῦ μυστηρίου λόγον καταμωμή- 10
 σαιτο ἂν οὐδεὶς τῶν εὐ φρονεῖν εἰωθότων.

- 15 Τὸ δὲ παιδίον ἠὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο, πληρούμενον σοφίαι, καὶ Lc. 2, 40
 χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό, καὶ πάλιν· καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ἡλικίαι καὶ Lc. 2, 52
 σοφίαι καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις. Ἐνα λέγοντες τὸν κύριον ἡμῶν
 Ἰησοῦν Χριστόν καὶ αὐτῷ προσνέμοντες τὰ τε ἀνθρώπινα καὶ θεοπρεπῆ, τοῖς μὲν τῆς κε- 15
 νώσεως μέτροις πρέπειν ἀληθῶς διαβεβαιούμεθα τό τε τὴν σωματικὴν αὔξησιν ἐπιδέχασθαι
 καὶ μὴν καὶ τὸ κραταιοῦσθαι τῶν τοῦ σώματος μορίων ἀδρυνομένων κατὰ βραχύ, καὶ αὐτὸ P 278
 δὲ τὸ δοκεῖν πληροῦσθαι σοφίας διὰ γε τὸ οἰοεῖ πρὸς ἐπίδοσιν τῇ τοῦ σώματος ἡλικίαι
 πρεπωδεστάτην τῆς ἐνούσης αὐτῷ σοφίας ἀναφοιτᾶν τὴν ἐκφανσιν. καὶ ταυτὶ μὲν,
 ὡς ἔφην, τῇ μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαι πρόποι ἂν καὶ τοῖς τῆς ὑφέσεως μέτροις· τῇ δὲ γε 20
 φύσει τοῦ λόγου πρόποι ἂν πάλιν τὸ αἰετλείως ἔχειν καὶ εἶναι σοφίαν. αὐτοῦ τοι-
 γαροῦν ἀνθρωπίνως τὸ ὡς ἐν κενώσει τυχόν ὑφειμένον, αὐτοῦ δὲ ὁμοίως τὰ θεοπρεπῆ
 θεικῶς. ὁ γάρτοι τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τρόπος τε καὶ λόγος οἶδεν ὄντα αὐτὸν
 καθ' ἡμᾶς τε καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς καὶ ὑπερέχοντα μὲν τὸ τῆς κτίσεως μέτρον ὡς θεόν, ἑαυτοῦ
 δὲ πῶς μόνον οὐχὶ καὶ ἡττώμενον, καθὼ πέφηνεν ἀνθρωπος. ποῦ γὰρ ἡ ταπεινώσις 25
 ἦν ὑπέμεινεν ἐκὼν, εἰ παραιτοῖτο τὰ ἀνθρώπινα; πλὴν οὐκ ἐν αὐτοῖς ἡ τοῦ λόγου νοεῖται
 φύσις, οἰκειοῦται δὲ μᾶλλον αὐτὰ μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς, καθάπερ ἀμέλει καὶ τὸ πεινῆν
 καὶ τὸ διψῆν καὶ τὸ λέγεσθαι καμῖν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας. ὅταν οὖν ἀκούης τὸ παι- Ioh. 4, 6
 δῖον ἠὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφίαι, δέχου πρὸς ἀπολογία τῆς Lc. 2, 40
 μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας τὸ μυστήριον. ὅτι γὰρ ἦν θεὸς ἐν σαρκί, πιστῶσεται λέγων 30
 αὐτὸς ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς ὅτι χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. οὐ γὰρ ὡς χάριν
 ἔχον παρ' ἐτέρου θεοῦ, χάριν ἔχειν λέγεται θεοῦ, ἀλλ' ὅτι χάριν εἶχε τὸ παιδίον, ἦνπερ ἂν
 πρόποι θεῷ. καὶ γὰρ ἦν τε καὶ ἔστι θεὸς ὁ λόγος καὶ ἐν σαρκί πεφηνῶς, τουτέστιν
 ἀνθρωπος καθ' ἡμᾶς. εἰ δὲ δὴ λέγοιτο χάριν ἔχειν ἢ γοῦν προκόπτειν ἐν χάριτι παρὰ PG 1356
 τε θεῷ καὶ ἀνθρώποις, τὸ ἀπεικὸς οὐδέν, εἰ καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ἀπεδέχετο τὴν οἰκονομίαν, P 279

14—23 Fcyr 168 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· ἕνα λέγοντες — θεικῶς

VS, D [= mn], ARW

2—5 τί δὴ — ἐμοῦ om. W 2 ἀμαθῶς VAR ἀληθῶς SD 3 οἱ om. VS 4 ἦν om.
 VSD 6 νοούμενον SD γοῦν om. SD 8 καὶ δεῖ] δεῖ W δεῖν V 10 τοῦ om. W
 11 φρονεῖν εἰωθότων AR φρονούντων VSDW 12 ἡ W ἐκραταιοῦτο SAR ἐκραταιοῦτο πνι
 VDW σοφίας VDW 13 αὐτῷ DA καὶ² om. VSDW 13/14 σοφία καὶ ἡλικία SD
 15 τὸν χν VSDW 15/16 κινήσεως Fcyr 16 αὔξην W 17 μορίων om. V 19 ταύτη WFcyr
 20 μετὰ] τῆς A 20/21 καὶ τοῖς — πρόποι ἂν om. W 20 ὑφέσεως VR φύσεως SDAFcyr 22 ἐν
 om. SD 24 τε om. VSDW καὶ² om. V ὑπὲρ ἔχοντι R τῶν — μέτρων V 26/27 πλὴν
 — φύσις om. D 26 οὐκ om. SW 27 πεινῆν V 28 διψεῖν V ἀκούης VSnW ἀκού-
 σης mAR τὸ βέ V 29 ἐκραταιοῦτο πνι VA σοφίας VDW 31 αὐτὸς om. R
 αὐτῷ DAR 32 ἔχων VARW, corr. VA χάριν¹ om. SD ἦπερ VSD

Acta conciliorum oecumenicorum. I 1, 5.

καὶ αὐτὸν δὲ τὸν υἱὸν οἰκειούμενον τὰ σαρκὸς διὰ τὸ τῷ μυστηρίῳ πρέπον τε ὁμοῦ καὶ τὸ χρήσιμον.

- Mt. 24,36 16** Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἢ τῆς ὥρας ἐκείνης οὐδεὶς οἶδεν, οὔτε οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὔτε ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. Εἰ Χριστὸν ἕνα, φασίν, ὁμολογεῖν ἐγνώκατε τὸν τοῦ θεοῦ λόγον σεσαρκωμένον ἢ γοῦν ἐνηνθρωπηκότα, πῶς ἠγνόηκε τὴν τῆς 5 συντελείας ἡμέραν; φαμέν οὖν ὅτι τὸ ἀγνοῆσαι τυχὸν τὰ ἐν θεῷ μυστήρια οὔτε ἀσύνηθες **Ies. 40, 13** οὔτε μὴν ἐτέρως ἀπρεπὲς ἂν εἴη τῇ κτίσει· τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; κατὰ τὸ γε- **Hebr. 2, 9** γραμμένον. καὶ εἰ λέγεται βραχὺ παρ' ἀγγέλους ὁ υἱὸς ἡλαττώσθαι, καθὼ γέγονεν ἄν- **I Cor. 1, 24**θρωπος δηλονότι, καίτοι κτίσεως ἀπάσης ὧν ἐπέκεινα θεικῶς, τί τὸ θαῦμα, κἂν ὁμοῦ τοῖς **I Cor. 2, 10** ἀγγέλοις ἀγνοεῖν λέγεται τὸ ἐν θεῷ μυστήριον, καίτοι σοφία καὶ δύναμις ὑπάρχων αὐτοῦ; 10 εἶτα πῶς ἂν ἠγνόησεν ἡ σοφία τοῦ πατρὸς τὰ ἐν αὐτῷ κεκρυμμένα; καὶ εἰ τὸ πνεῦμα **I Cor. 2, 10** λέγεται πάντα ἐρευνᾶν καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ, πνεῦμα δὲ ἐστὶ τοῦ Χριστοῦ, πῶς ἂν αὐτὸς ἠγνόησεν ἄπερ οἶδεν ἀκριβῶς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ; οὐκοῦν κἂν ἀγνοεῖν ἀνθρωπίνως λέγεται, **Ioh. 11, 34** ἄλλ' οἶδεν θεικῶς. καὶ γοῦν ποῦ τέθεται Λάζαρος, ἐρωτῶν ὡς ἔξδν αὐτῷ μὴ εἰδέναι **Ioh. 11, 34** κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἐνήργηκε θεικῶς, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ἀπονέμοντες τοίνυν 15 τῇ μετὰ σαρκὸς οἰκονομίᾳ τὰ ἀνθρώπινα, τηρήσωμεν εὐσεβῶς καὶ καθ' ἡμᾶς γεγονότι τῷ ἐκ θεοῦ φύντι λόγῳ τὰ θεοπρεπῆ.
- Mt. 27,46 17** Ἐβόησε δὲ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ· θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; **P 280** Ἄρ' οὖν καὶ αὐτὸν τῆς ἄνωθεν ἐπικουρίας δεδεῆσθαι φαμέν τὸν ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγον; **Ps. 32, 6** καίτοι πῶς τοῦτο ἐστὶν οὐκ εὐθες κομιδῇ; συγκατάρχει γὰρ τῶν ὅλων τῷ θεῷ καὶ πατρί 20 **Ps. 23, 10** καὶ στερεοῖ μὲν οὐρανοὺς τῷ ἰδίῳ πνεύματι, κύριος δὲ τῶν δυνάμεων ὀνομάζεται τε καὶ ἔστιν κατὰ ἀλήθειαν. ἄλλ' ἠτόνησεν ἄρα πρὸς τὰς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐπιβουλὰς καὶ **Ies. 40, 15, 18** ἄμαχος ἦν αὐτῷ τῶν σταυρῶντων ἡ χεὶρ. καίτοι φησὶν ὁ προφήτης Ἡσαΐας· εἰ **Ies. 40, 15, 18** πάντα τὰ ἔθνη ὡς σταγῶν ἀπὸ κάδου καὶ ὡς ῥοπὴ ζυγοῦ ἐλογίσθησαν καὶ **Ioh. 18, 3-6** ὡς σίελος λογισθήσονται, τίνι ὡμοιώσατε κύριον καὶ τίνι ὁμοιώματι ὡμοιώ- 25 **Ioh. 18, 3-6** σατε αὐτόν; ἰστέον δὲ ὅτι παρήσαν μὲν οἱ τῆς Ἰουδαίων συναγωγῆς ὑπηρέται τὴν τῶν στρα- **Ioh. 18, 3-6** τιωτῶν ἔχοντες σπείραν, ἡγούμενον δὲ τὸν προδότην, ἐπειδὴ δὲ ἐζήτουν αὐτὸν συλλαβέσθαι, **PG 1357** ὑπήντα λέγων· τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ πρὸς τοῦτο ἔφασαν· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. **PG 1357** εἶτα πρὸς αὐτοὺς ὁ σωτήρ· ἐγὼ εἰμί. καὶ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσον **PG 1357** χαμαί. εἶτα πῶς ἂν ἠτόνησεν ὁ καὶ μόνῃ τῇ φωνῇ τὴν τῶν ἐπιβουλευόντων ἐλέγξας 30 **PG 1357** ἀσθένειαν; τί οὖν ἄρα βούλεται λέγων θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; **PG 1357** φαμέν τοίνυν ὅτι τοῦ προπάτορος Ἀδὰμ τὴν δοθείσαν αὐτῷ πατήσαντος ἐντολὴν καὶ τῶν **PG 1357** θείων ἀλογήσαντος νόμων ἐγκαταλείπται πως ἡ ἀνθρώπου φύσις παρὰ θεοῦ, γέγονε δὲ **PG 1357** καὶ ἐπάρατος διὰ τοῦτο καὶ θανάτῳ κάτοχος· ἐπειδὴ δὲ τὸ πεπονθὸς ἀναστοιχειώσων εἰς **P 281** ἀφθαρσίαν ἐπεδήμησεν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος ἐπελάβετό τε σπέρματος Ἀβραάμ καὶ 35 **Hebr. 2, 16, 17** ὡμοιώθη τοῖς ἀδελφοῖς, ἔδει μετὰ τῆς ἀρχαίας ἐκείνης ἀρᾶς καὶ τῆς ἐπεισάκτου φθορᾶς

10—17 **Feyr** 169 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· καίτοι σοφία — θεοπρεπῆ

VS, D [= ma], ARW

1 μυστηρίου A 2 τὸ om. AR 3 ἡ — ἐκείνης] ἐκείνησ καὶ τῆς ὥρας V
τῆς¹ om. SD οὔτε] οὐδέ SD 4 φησὶν SDW 5 τοῦ om. V ἠγνόησε SD 6 ἡμέρα S
οὔτε] οὔτε μὴν D 8 ὁ ὡς ἡλαττώσθαι W ἡλαττώσθαι ὁ υἱὸς VSD ὁ Ἰησοῦς ἡλαττώσθαι AR
12 **xu** VARW**Feyr** θῷ SD 14 ἔξδν om. **Feyr** 15 ἀπονέμοντα SD 16 καὶ — γεγονότι om.
Feyr 18 ἰβ W φωνῇ μεγάλῃ ὁ ὡς V ὁ Ἰησοῦς A 19 ἐπικουρίας τῆς ἄνωθεν [τῆς
ἄνωθεν om. SD] φαμέν δεδεῆσθαι VSD ἐπικουρίας φαμέν τῆς ἄνωθεν δεδεῆσθαι W 20 κατάρχει
SDW 21 κε S τε om. VSDW 22 ἠτόνησας S ἐκ om. VSDW τῶν om. SD 23 εἰ]
εἰς SD 24 κάδου VDW 25 τὸν **xv** V 27 πείραν A 28 τοῦτον V 33 ἐγκατέλειπται V
θῷ D 34 πεπτωκός D ἀναστοιχειώσας W 35 τε om. SD 36 ὁμοιώθη RW

καταλήξει τὴν ἐγκατάλειψιν ἣν ὑπέμεινεν ἐν ἀρχαῖς ἢ τοῦ ἀνθρώπου φύσις. ὡς οὖν εἰς ὑπάρχων τῶν ἐγκαταλελειμμένων, καθὼ καὶ αὐτὸς παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος Hebr. 2, 14 καὶ σαρκός, τὸ ἵνα τί με ἐγκατέλειπες φησίν, ὅπερ ἦν λύοντος ἐναργῶς τὴν συμβάσαν ἡμῖν ἐγκατάλειψιν καὶ οἷον ἐκδυσωποῦντος ἐφ' ἑαυτῷ τὸν πατέρα καὶ καλοῦντος εἰς εὐμένειαν τὴν ἐφ' ἡμῖν ὡς ἐφ' ἑαυτῷ τε καὶ πρώτῳ. παντὸς γὰρ ἡμῖν ἀγαθοῦ γέ- 5 γονεν ὁ Χριστὸς καὶ ἀρχὴ καὶ πρόξενος, ὥστε κἂν εἴ τι λέγοιτο λαβεῖν ἀνθρωπίνως παρὰ τοῦ πατρὸς, τοῦτο τῇ ἡμετέραι προουξένησε φύσει, πλήρης ὑπάρχων αὐτὸς καὶ οὐδενὸς τὸ παράπαν ἐπιδεῆς ὡς θεός.

- 18 Τοῦτο φρονεῖτε ἕκαστος ἐν ὑμῖν αὐτοῖς ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς Phil. 2, 5-11 ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμόν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' 10 ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰη- 15 σοῦ Χριστοῦ πᾶν γόνυ κάμψη ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων 16 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς. Ἰδοὺ δὴ σαφῶς τὸν ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς θεὸν λόγον οὐχ ἄρπαγμόν ἡγήσασθαι φησι τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, κεκενῶσθαι δὲ μᾶλλον ἐθελοντὴν μορφὴν P 282 δούλου λαβόντα καὶ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενον, προσεπάγει δὲ ὅτι τεταπείνωκεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. εἴπερ οὖν διαιρετέον 20 εἰς δύο Χριστοὺς καὶ υἱοὺς τὸν ἕνα καὶ μόνον Χριστὸν καὶ κύριον καὶ κατὰ γε τὸ τισὶ δοκοῦν τὸν ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπον τετίμηκε μὲν ἰσότητι τῶν ἰδίων ἀξιωματῶν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ συνῆψεν ἑαυτῷ κατὰ τὸν τῆς αὐθεντίας τρόπον καὶ κατὰ τὴν τῆς υἰότητος PG 1360 ὁμωνυμίαν, ὡς ἕτερος ὢν παρ' αὐτὸν υἱὸς ἰδικῶς, τίς ἄρα ἐστὶν ὁ κενώσας ἑαυτὸν ἢ τίνα κεκένωται τρόπον; εἰ μὲν γάρ, ὡς αὐτοὶ φασιν, ὁ ἐκ γυναικὸς ἰδικῶς νοούμενος ἄνθρωπος 25 τοῦτο λέγεται παθεῖν, πῶς ἢ τίνα κεκένωται τρόπον, κατέβη δὲ ὅπως εἰς ταπείνωσιν ὁ ἐν ἰσότητι γεγονῶς τῇ πρὸς θεὸν λόγον κατὰ γε τὸν τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας τρόπον, καὶ ταύτην ἔχων πρὸς αὐτὸν τὴν συνάφειαν; εἰ δὲ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ λόγου νοουμένου πάλιν ἰδικῶς καὶ ἀνὰ μέρος υἱοῦ τὸ κεκενῶσθαι λέγοιτο, πῶς κεκένωται τιμῆσας ἕτερον, καθά φασιν ἐκεῖνοι, καὶ τοῖς ἰδίοις αὐτὸν ἀξιώμασι περιβαλὼν, τεταπείνεται δὲ τίνα τρόπον ὁ 30 τῆς ἑαυτοῦ δόξης τὸ ὕψος τῷ συναφθέντι διδούς; εἰ γὰρ δὴ φαῖεν ὅτι δοξάζων ἕτερον αὐτὸς ὑπομένει τὴν ταπείνωσιν ἢ γοῦν τὴν κένωσιν, οὐδέν, ὡς ἔοικε, τῶν ἀτόπων ἐννοεῖν ὅτι καὶ ὑβρίζων ὑποῦται. ἀναγκαίου τοιγαροῦν ἡμᾶς καὶ μέντοι καὶ ἀληθοῦς μόνον οὐχὶ συνωθοῦντος λόγου πρὸς γε τὸ οἶεσθαι δεῖν ὅτι κενοῦται τὸ πλήρες καὶ ἐν δούλου μορφῇ γένοιτ' ἂν οὐ τὸ τῇ φύσει δούλον, ἀλλὰ τὸ τῶν τῆς δουλείας ἐπέκεινα μέτρων, 35 γίνεται δὲ καὶ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων τὸ μὴ οὕτως ἔχον κατὰ φύσιν πρὶν γένηται, καὶ ὅτι ταπεινοῦται τὸ ὑψηλόν, αὐτὸν πιστεύομεν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἀνθρωπίνως ἐν τούτοις P 283

VS, D [= mn], ARW

1 ἐγκατάλειψιν SaW, corr. W ἀρχὴ SD 2 ἐγκαταλελειμμένων V 3 ἐγκατέλειπες VR
5 τε om. VSDW 5/6 γέγονεν ὁ χῶ ἀγαθοῦ V 6 ἀρχὴ πρόξενος W κἂν] καὶ W
λέγοι SD 8 ἐνδεῆς V 9 ἱγ W φρονεῖται R φρονεῖτω V φρονεῖσθω W ἕκαστος
om. W ἡμῖν ARW 11 ἀνθρώπου SD 12/13 ὑπήκοος γενόμενος D 14 τὸ ὄνομα
τὸ R ὄνομα τὸ VSDAW cf. p. 36, 2 15 Χριστοῦ om. SD 16 ἐξομολογήσεται R 17 πρῶ
ἀμήν SD πρῶ DAR θῦ καὶ πρῶ VSW 18 ἐθελοντὶ W 19 ἐν om. W 21 καὶ⁴ om.
SDW 22 μὲν ἐν W 23 τῆς¹ om. SD 24 ἰδικῶς παρ' αὐτὸν υἱὸς [υἱὸς δὲ W] VSDW
25/26 εἰ μὲν—τρόπον om. W 26 πῶς AR 27 τρόπον om. W 28 τὴν σαφήνειαν in
τὴν συνάφειαν corr. S 30 φησιν SmW περιβάλλων SD 32 ὡς ἔοικε om. D 33 καὶ
om. SD ἡμᾶς om. W 35 γένοιτ'] γένοιτο τίς W ἀλλὰ καὶ D 36 πρὶν ἂν SD
37 ἀνθρωπίνους R

γενέσθαι κατ' ἰδίαν θέλησιν ὑπὲρ ἡμῶν, μεμενηκέναι δὲ θεικῶς ἐν τοῖς τῆς ἰδίας ὑπεροχῆς ὑψώμασι. ταύτηι τοι καὶ ὑπερυψώσθαι λέγεται καὶ λαβεῖν τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα προσκυνεῖσθαι τε παρὰ πάντων καὶ εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς ὠνομάσθαι κύριος. καίτοι γὰρ ὑπάρχων ἐν τῇ τοῦ πατρὸς ὑπεροχῇ καὶ ἐν ἀρρήτοις ὑψώμασιν, ἐπειδὴ καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν καὶ τεταπεινώσθαι λέγεται μορφὴν δούλου λαβών, ἀνέβη δὲ πάλιν εἰς τὸν ἴδιον πλοῦτον, τῆς ἐνωθείσης αὐτῷ φύσεως, δῆλον δὲ ὅτι τῆς ἀνθρωπίνης, τὴν πτωχείαν ὑπερδραμών, ταύτηι τοι λαβεῖν ἀνθρωπίνως λέγεται τὸ αἰεὶ τε καὶ ἀναποβλήτως ἐνυπάρχον αὐτῷ, τουτέστι τὸ εἶναι θεὸς καὶ τῶν ὅλων κύριος. καὶ εἴπερ ἐστὶν εὐκλεὲς τῷ πατρὶ τὸ κύριον ἔχειν τῶν ὅλων τὸν ἴδιον υἱόν, πῶς οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι τετήρηται πάλιν αὐτῷ καὶ τὴν τοῦ δούλου λαβόντι μορφὴν τὸ ἐλεύθερον καὶ τῆς κατὰ πάντων κυριότητός 10 τε καὶ ἐξουσίας τὸ ὑπερφερὲς ἀξίωμα;

- 19 **Col. 1, 12-20** Εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ὃς ἐστὶν εἰ- 15 κῶν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ **PG 1361** ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι, τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα **P 284** ἐν αὐτῷ συνέστηκεν καὶ αὐτός ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὃς ἐστὶν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῷ ἠυδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Εἰκόνα φησὶ τοῦ ἀοράτου θεοῦ τὸν ἔξ αὐτοῦ γεννηθέντα κατὰ φύσιν υἱόν, τουτέστι τὸν 25 θεὸν λόγον, καὶ μὴν ὅτι δι' αὐτοῦ παρήχθη τὰ πάντα πρὸς γένεσιν, εἴτε τὰ ὁρατὰ εἴτε **Ioh. 1, 1** τὰ ἀόρατα, ἐν τε οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅτι πρὸ πάντων ἐστὶν αὐτός (ἐν ἀρχῇ γὰρ ἦν ὁ λόγος) καὶ αὐτός ἐστὶν ὁ τῶν αἰώνων δημιουργὸς καὶ χρόνου παντὸς πρεσβυτέραν ἔχων τὴν ὑπαρξιν. ἀλλὰ τὸν οὕτως ἔχοντα κατὰ φύσιν ἰδίαν δεδοσθαι φησὶ παρὰ τοῦ πατρὸς κεφαλὴν τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας αὐτόν τε εἶναι τὸν πρωτότοκον ἐκ 30 τῶν νεκρῶν. εἴτα πῶς ὁ ὑπάρχων αἰεὶ θεὸς λόγος, ἐν ᾧ τὰ πάντα συνέστηκεν, πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν γενέσθαι λέγεται καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων, εἰ μὴ ἐστὶν αὐτοῦ κατὰ ἀλήθειαν ἴδιον τὸ σῶμα τὸ παρ' αὐτοῦ ληφθέν, οὐ πεπονθὸς τὸν θάνατον αὐτὸς ἂν νοοῖτο παθεῖν; οὐκ ἀπίθανον ἔχοντος λόγον ἐφ' ἑαυτῷ τοῦ συμβεβηκότος, πέπονθεν γὰρ τὸ ἴδιον αὐτοῦ. οὕτω νοεῖται πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, καίτοι τὴν φύσιν ἀθάνατος ὢν 35 καὶ αὐτόχρομα ζωῇ. ὅτε τοίνυν δέδοται κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, τότε λέγεται καὶ ἀποθανεῖν ἀνθρωπίνως ὑπὲρ ἡμῶν ὁ παθεῖν οὐκ εἰδῶς **P 285** τὸν θάνατον ὡς θεός. λέγοντος δὲ τοῦ μακαρίου Παύλου ὅτι ἐν αὐτῷ κατώικησε πᾶν τὸ πλήρωμα, φαῖεν ἂν ἴσως τινές· ἰδοὺ Χριστὸν οἶδεν ἕτερον ἰδικῶς τὸν ἐκ γυναικὸς ἄν-

VS, D [= mn], ARW

2 καὶ ² VAR τὸ S τῷ DW	τὸ ¹ om. W	3 ὠνομάζεσθαι W	4 καθέικεν V
5 πάλιν om. SDW	9 τὸ κύριον] τὴν κυρίαν A	τετήρηκε SD	11 ὑπερφύεσ SD
12 ἰδ W	εὐχαριστοῦμεν SD	13 ἐρύσατο VW	17 τὰ ² om. VSDW
21 δ SD	22 εὐδόκησε VDW	τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος W	24 τῆς om. SDW
πάντα παρήχθη VSDW	27 τε τῷ SD	πρὸ om. SW, ex corr. add. S	29 ἔχει SD
30 τὸν om. R	31 τῶν om. SD	δ ἐν ᾧ SDW	33 τὸ ¹ om. VSDW
35 τῇ φύσει W	36 αὐτόχρομα ζωῇ Socr DAR	αὐτὸ χρηματίζων S	αὐτὸς χρηματίζων ζωῇ VW
39 τὸ om. S	ἕτερον οἶδεν VSDW		

θρωπον, ἐν ᾧ κατώικηκεν ὡς ἕτερος παρ' αὐτὸν Χριστὸς καὶ ἰδικῶς ὁ λόγος ἦτοι πνεῦμα, τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος, σωματικῶς. πρὸς δὴ τὰ τοιάδε φαμέν ὅτι δύο Χριστοὺς ὁ πνευματοφόρος οὐκ οἶδεν, ἀλλ' ἓνα κηρύττει, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἓνα πατέρα. ἡμῖν γάρ φησιν, εἰς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἰς κύριος 1 Cor. 8, 6 Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. ἐπεὶ φέρε διασκεψώ- 5 μεθα παρατιθέντες εἰς βάσανον τῶν εἰρημένων τὴν δύναμιν. τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, τὸν δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα, τὸν προαιώνιον υἱόν, τὴν τῶν ὅλων σύστασιν, δεδοσθαι φησιν τῇ ἐκκλησίᾳ κεφαλὴν καὶ μὴν ὅτι γένοιτο πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν. ἐπειδὴ δέ ἐστι τὴν φύσιν ἀθάνατος, πᾶσά πως ἀνάγκη πρὸς ἔνωσιν οἰκονομικὴν τε καὶ ἀληθῆ τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι συνενεχθῆναι λέγειν τὸν ἐκ θεοῦ πατρός λόγον ἓνα τε οὕτως ἡμῖν ἀνα- 10 δεχθῆναι Χριστόν, τὸν αὐτὸν ὁμοῦ θεὸν ὄντα καὶ ἄνθρωπον. ἐν τίνι δὴ οὖν κατώικηκε πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς; ἰδικῶς μὲν οὖν καὶ κατὰ μόνας ἐν τῇ τοῦ PG 1364 λόγου φύσει τοῦτο πεπράχθαι νομίζειν εὐθες κομιδῇ, ἴσον γὰρ εἰπεῖν ὡς αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ κατώικηκεν ὁ μονογενὴς· πιστεύοντας δὲ ὅτι γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, οὐ κατὰ μετάστασιν ἢ Ioh. 1, 14 τροπὴν, ἀλλ' ὅτι μᾶλλον ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ ναὸν ἴδιον ἐποίησατο τὸ ἐνωθὲν αὐτῷ 15 κατὰ ἀλήθειαν σῶμα ψυχὴν ἔχον τὴν λογικὴν, εὐσεβὲς εἰπεῖν ὅτι τὴν ἐν τῇ ἀγίᾳ σαρκὶ τοῦ λόγου κατοίκησιν ἢ γοῦν ἐνῶσιν ἀληθῆ κατασημαίνων ἡμῖν ὁ θεσπέσιος Παῦλος ἐν αὐ- P 286 τῷ φησι κατοικῆσαι πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος, οὐ μεθεκτῶς μᾶλλον ἢ σχετικῶς ἢ γοῦν ὡς ἐν δόσει χάριτος, ἀλλὰ σωματικῶς, ὃ ἐστὶν οὐσιωδῶς, ὡς ἂν εἰ καὶ ἐν ἀνθρώπῳ λέ- γοιτο κατοικεῖν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, οὐχ ἕτερον ὄν παρ' αὐτόν. ἐφ' ἐνὸς δὲ προσώπου 20 πολλάκις διπρόσωπον ἡμῖν εἰσφέρεται λόγου σχῆμα καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἀδικεῖ τὴν ἀλή- θειαν, οἷον φέρε εἰπεῖν ὡς εἰ λέγοιτο περὶ θεοῦ παρὰ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς· ὁ πλάσ- Zach. 12, 1 σων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ, καίτοι πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὡς οὐκ ἂν νοοῖτο παρὰ τὸν ἄνθρωπον ἕτερον τὸ ἐν αὐτῷ πλαττόμενον αὐτοῦ πνεῦμα; φησὶν δὲ πού καὶ ὁ μακάριος Δαυὶδ· νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας μου ἡδολέσχουν καὶ ἔσκαλε τὸ 25 Ps. 76, 7 πνευμά μου. εἶτα τίς ἦν ὁ μετὰ τῆς ἑαυτοῦ καρδίας ἀδολεσχῶν καὶ τὸ ἴδιον πνεῦμα σκαλεῶν; χρή τοιγαροῦν τὰ μὲν τῶν λόγων σχήματα μὴ σφόδρα φυλοκρινεῖν, ἀφορὰν δὲ μᾶλλον εἰς αὐτὰς τῶν πραγμάτων τὰς φύσεις καὶ ἐξ αὐτῶν εὐ μάλα ποδηγουμένους ἐπ' αὐτὴν ἰέναι τὴν ἀλήθειαν.

Περὶ ὑπακοῆς τοῦ Χριστοῦ

30

- 20 Ἄρ' οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατὰ- Rom. 5, 18. 19 κριμα, οὕτω καὶ δι' ἐνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίω- σιν ζωῆς. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ P 287 κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς δίκαιοι κατα- σταθήσονται οἱ πολλοί. Τῆς ἀνθρώπου φύσεως ἀρᾷ καὶ δίκῃ θανάτου καταδεδι- 35

11—18 Fcxt 170 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· ἐν τίνι — τῆς θεότητος

VS, D [= mn], ARW

1 κατώικηκεν SDA	ἕτερον VRW	3 ἀμέλει VARW καὶ ἐν πᾶν SD	7 τὸν ¹] τοῦ SD
8 κεφαλὴ V	μὴν SDW μὴ VAR	10 τε] δὲ A	10/11 ἀποδειχθῆναι AR
κησε SD	13 ἑαυτῷ VSDWFcxt αὐτῷ AR	16 ἔχοντι AR	11 κατώ- κησε SD
17 ἀληθῶς SD	19 ὡς ¹ οὐκ SD	21 ἐμφέρεται SD	24 ἑαυτῷ V
25 ἔσκαλε SD ἐσκάλευε W ἐσκάλευον R ἥσχαλε A ἥσχαλλε V	26 καρδίας αὐτοῦ V	27 σκα- λεύων SDARW ἀσχάλλον ἔχων V	πᾶν αὐτοῦ SD
28 εὐ μάλα] δὴ μᾶλλον V	31 ἰε W	ἀρα SD ὅρα W	φλοκρινεῖν DA
VSDW	32 εἰς ^a om. SD	32/33 δικαίωσις SD δικαίωμα V	33/34 ἁμαρτω- λοὶ — πολλοὶ om. V
34/35 οὕτω — πολλοὶ om. SDW	34 ἐνός ἀνθρώπου V	35/p. 38, 1 κα- ταδεδικασμένους S	

- κασμένης διὰ τὴν τοῦ πρωτοπλάστου παρακοήν, ἔδει πάλιν ἀνασφῆλαι πρὸς το ἐν ἀρχαῖς αὐτήν, ἀνεπίπληκτον κομιδῇ τῆς ὑπακοῆς ποιουμένην τὴν ἔνδειξιν. ἀλλ' ἤδη τοῦτο πολὺ καὶ λίαν ἐπέκειντο τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μέτρων· καθαρὸς γὰρ οὐδεὶς ἀπὸ ἀμαρτιῶν. παθοῦσα δὲ ἅπαξ τὸ πλημμελὲς καὶ ταῖς οἰκοθεν ἀσθενείαις κεκρατημένη καὶ ἐν ἰδίᾳ σαρκὶ τὴν τῆς φαυλότητος νοσοῦσα γένεσιν ἀγριαίνοντά τε τὸν τῆς ἀμαρτίας ὠδίνουσα νόμον, 5
- Rom. 8, 7 πῶς ἂν διέδρα παντελῶς; τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἐχθρὰ, φησὶν, εἰς θεὸν PG 1365 καὶ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. εὐμηχάνως τοιγαροῦν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἀνακεφαλαιούμενος τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ καὶ ἐκ πολλῆς ἄγαν ἡμερότητος τῇ ἀνθρώπου πραγματευόμενος φύσει τὴν εἰς ὅπερ ἦν ἐπάνοδον ἢ τοῦν
- Gal. 4, 4 ἀνακομιδὴν, ἐξαπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, ἵνα τὸ 10 ὅμοιον ἡμῖν σῶμα λαβὼν καὶ ἴδιον αὐτὸ ποιησάμενος ὡς ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς εὑρεθῇ μὴ εἰδὼς ἀμαρτίαν οὕτω τε εἰς ἅπαν κατήκοος γεγονώς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ δικαιοσύνην τὴν ἀνθρώπου φύσιν ἐν ἑαυτῷ καὶ τῶν τοῦ θανάτου δεσμῶν ἐξέλῃται, φύλλοις ἀναμαρτησίας στεφανουμένην παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. καὶ γὰρ ἐστὶ τῶν ἀτόπων κληρονόμους μὲν ἡμᾶς τῆς τοῦ πρώτου γενέσθαι δίκης ἐνιέντος τῇ φθορᾷ διὰ τῆς παρακοῆς, τῆς δὲ τοῦ 15 δευτέρου δικαιοσύνης μὴ μεταλαχεῖν ἀνακομίζοντος εἰς ζωὴν διὰ τῆς εἰς ἅπαν ὑπακοῆς.
- P 288 ὅταν οὖν λέγηι τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν δι' ὑπακοῆς ἐνὸς δεδικαιῶσθαι πολλούς, οὐκ ἄνθρωπον ἀπλῶς ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς εἰς τοῦτο παραληφθῆναι φαμέν, ἐνηνθρωπηκότα δὲ μᾶλλον τὸν
- 1 Petr. 2, 22 μονογενῆ καὶ ὑπήκοον ὑπὲρ ἡμῶν γεγονότα τῷ πατρὶ. οὐ γὰρ ἐποίησεν ἀμαρτίαν οὐδέ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καθὰ γέγραπται. 20
- 21 Λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας
- Rom. 15, 8.9 θεοῦ εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν. Ἰουδαίων εἶναι τὰς ἐπαγγελίας τὰς τοῖς πατράσι δεδωρημένας ὁ θεοπέσιος ἔφη Παῦλος, προανακεκράτεσαν δὲ καὶ οἱ μακάριοι προφῆται περὶ
- Gen. 49, 10 Χριστοῦ ὅτι αὐτὸς ἔσται προσδοκία ἐθνῶν. οὐκοῦν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς 25 τοῖς τοῦ πατρὸς νεύμασι συναινῶν γέγονε μὲν τῇ περιτομῇ, τουτέστι τοῖς Ἰουδαίοις διὰ-
- Hab. 2, 4 κονος εἰς βεβαίωσιν τῶν ἐν τοῖς πατράσιν ἐπηγγελμένων (εἴρητο γὰρ ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται), τοῖς γε μὴν ἐξ ἐθνῶν εὐλογία πνευματικὴ καὶ ζωοποιός, ὥστε καὶ αὐτοὺς ἡλεημένους διὰ τῆς πίστεως δοξολογῆσαι θεόν. ἀλλ' εἰ καὶ γέγονε διάκονος ἀνθρωπίνως, ἀλλ' οὖν ὡς θεὸς κηρύττεται τοῖς τε ἐκ περιτομῆς καὶ μέντοι τοῖς ἐξ ἐθνῶν· 30 κέκληνται γὰρ εἰς ζωὴν, οὐχ ὡς εἰς ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπον ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς εἰς θεόν πιστεύσαντες εἰς Χριστὸν καὶ οὐκ ἔξω σαρκὸς ἢ τοῦν ἀνθρωπότητος τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ὁμολογοῦντες ὑπάρχειν, σεσαρκωμένον δὲ καὶ ἐνανθρωπήσαντα προσκυνοῦντες αὐτόν. τὸ
- Rom 10, 8.9 γάρτοι ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσσομεν, διατρανοὶ λέγων ὁ μακάριος Παῦλος ὅτι P 289 ἔάν εἴπηις ἐν τῷ στόματί σου κύριος Ἰησοῦς καὶ πιστεύῃς ἐν τῇ 35 καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἡγείρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. εἴτα πῶς ἂν PG 1368 ἐκ νεκρῶν ἐγερθῆναι λέγοιτο, καίτοι τὴν φύσιν ἀθάνατος ὣν ὡς θεός, εἰ μὴ προεισδέχαιτο

VS, D [= ma], ARW

4 ἅπαν W	5 τῆς om. A	γένεσιν VARW σὺνεσιν SD	6 ἂν VSDW ἂν αὐτήν AR
7 ἀμηχάνως D	8 πάντων SD	10 γεννώμενον W	11 αὐτὸ SDRomW αὐτῷ R de A
non constat αὐτοῦ V	12 δικαιοσύνη S	13 αὐτῷ AR	φύλλοις VW spatium loia SD
spatio καὶ τοῖς ἄθ ins. D ψήφοις AR	15 φορὰ S	16 μετασχεῖν D	17 δικαιοδοθῆαι A
20 ὑρέθη R	21 ἰς W	Χριστὸν om. W	24 προανακεκράττεισαν D προανακεκράττησαν S
προανακεκράττεισαν W	μακάριοι om. SD	25 ὁ χσ AR	26 πνεύμασι SD
AR	28 ζήσεται] σώζεται A	29 ἡλεουμένους S ἐλεουμένους VW	30 τε om AR
καὶ μέντοι καὶ SD	31 ἀπλῶς ἀνθρωπον SD	32 λόγον om. W	34 κηρύττομεν SD
35 τῷ στόματι] τῇ καρδίᾳ SD	κα ἰσ χσ SD	35/36 ἐν — σου om. SI	36 σωθείη W
εἴτα] εἰ V	37 ἀναστῆναι SD	προσδέχαιτο SD	

τις τοὺς περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγους διατεθεῖν τε ὅτι τὸ πεφυκὸς ἀποθνήσκειν ἴδιον ἐποίησατο σῶμα καὶ ὑπέμεινεν μὲν ἐν αὐτῷ τὸν θάνατον ἀνθρωπίνως, ἀνεβίω δὲ θεικῶς ὡς ἀφθαρσία καὶ ζωή;

22 Τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ 2 Cor. 10, 4-5
πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα 5
ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα
εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. Οὐ παχὺς καὶ σωματικός, ἰσχνὸς δὲ μάλλον καὶ
νοητὸς τῶν ἀγίων ὁ πόλεμος. εἰώθασι γὰρ εὐδοκμεῖν, οὐχ ὅπλα κινοῦντες σαρκικά καὶ
ταῖς τῶν δοράτων ἀκμαῖς ἢ γοῦν ταῖς τῶν βελῶν εὐστοχίαις χρώμενοι, ἀλλὰ τοῖς τῆς ἀλη-
θείας ὅπλοις ἐνηρμοσμένοι πνευματικῶς ἀντανιστάμενοί τε καὶ μάλα νεανικῶς τοῖς ἐθέλουσι 10
παρασημαίνειν αὐτὴν καὶ τῶν θείων δογμάτων τὴν ὀρθότητα παρατρέπουσιν ἐπὶ γε τὸ
αὐτοῖς ἀπερισκέπτως δοκοῦν. οὐ σαρκικά τοιγαροῦν τῶν ἀγίων τὰ ὅπλα, δυνατὰ δὲ
μάλλον τῷ θεῷ. καθαιροῦσι γὰρ λογισμοὺς τοὺς εἰς ἐκτόπους ἡμᾶς ἐννοίας ἀποκομί-
ζοντας καὶ οἶά τινες τῶν ἀλιτηρίων βαρβάρων τῇ βασιλέως δόξει φιλονεικεῖν ἐγνωκότας
ἐκ μέσου ποιεῖσθαι σπουδάζουσι κἂν εἴ τις εἰς ὕψος ἐπαίροι τὸ κέρας τῶν εἰωθότων λαλεῖν 15 Ps. 74, 6
ἀδικίαν κατὰ θεοῦ, τοῦτον ἐννοίαις ταῖς εἰς ὀρθότητα μόνον οὐχὶ καταπαίουςι μετατιθέντες
εἰς τὸ εὐθὺ καὶ τοῖς τῆς ἀληθείας ἐμβιβάζοντες λόγοις. εὐτεχνίας οὖν ἄρα τῆς ἀληθῶς P 290
ἀγιοπρεποῦς ἔργον ἂν γένοιτο καὶ ἀρέσκον θεῷ τὸ τοῖς τῆς οἰκονομίας λόγοις ὑποφέρειν
ἀεὶ τὸ ἀντιτετάχθαι δοκοῦν τῇ δόξει Χριστοῦ. θεὸς γὰρ ὢν ὁ λόγος καὶ ἐν μορφῇ καὶ Phil. 2, 6-8
ἰσότητι τοῦ πατρὸς ἑαυτὸν καθῆκεν εἰς κένωσιν καὶ γέγονεν ὑπήκοος μέχρι θανάτου. δεῖ 20
τοῖνυν πᾶν νόημα περιτρέπειν ἀστείως καὶ οἶον αἰχμαλωτίζειν εἰς τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ.
εἰ γὰρ δὴ τι λέγοιτο καὶ τῶν ἀνθρωπίνων, κατ' οὐδένα τρόπον ἀδικήσειεν ἂν τὴν τοῦ
λόγου φύσιν τὸ ἐν ἀνθρωπότητι σμικροπρεπές, εἰ πιστεύοιτο καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος γεγωνῶς
καὶ οὐ τί πού τὸ εἶναι θεὸς ἀποβεβληκῶς, ἀλλὰ μετὰ τοῦ μείναι θεὸς προσλαβὼν τὸ ἀν-
θρώπινον καὶ ὑπήκοος γενόμενος μέχρι θανάτου κατὰ τὴν σάρκα. 25

28 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε Hebr. 3, 1-6
τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν πιστὸν ὄντα
τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. πλείονος
γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωυσῆν ἡξίωται, καθόσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ
οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος, 30
ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας θεός. καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ὡς θεράπων ἐν
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος ἐσμέν
ἡμεῖς. Ἀπόστολος καὶ ἀρχιερεὺς τῆς ὁμολογίας ἡμῶν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς γέγονεν PG 1369
Ἰησοῦς, τουτέστιν ἄνθρωπος πεφηνῶς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος· τότε γὰρ ὠνόμασται καὶ Ἰησοῦς Mt 1, 21
διὰ τῆς τοῦ ἀγγέλου φωνῆς. καὶ μικρὸν μὲν κομιδῇ τῇ τοῦ λόγου φύσει τό τε τῆς 35
ἱερωσύνης καὶ τὸ τῆς ἀποστολῆς ὄνομα τε καὶ χρῆμα, τοῖς γε μὴν τῆς ἀνθρωπότητος
μέτροις εἶη ἂν οὐκ ἀνάρμοστον. ὡς γὰρ αὐτὸς πού φησιν, ὁ υἱὸς οὐκ ἤλθε διακο- P 291
νηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀντίλυτρον ὑπὲρ Mt 20, 28

VS. D [= ma]. ARW

1 τῆς om. VSDW	2 ἑαυτῷ W	4 ἰζ W	5 καθαιροῦντα VA	6 αἰχμαλωτί-
ζοντα VA	8 ὁ πόλεμος τῶν ἀγίων SD	καὶ οὐχ D	9 αἰχμαῖς AR	9/10 ἀλλὰ —
ἐνηρμοσμένοι om. SD	10 ἀνιστάμενοί W	11 αὐτόν A	παραπέμπουσιν SD	12 οὐ
AR οὐ γὰρ VSDW	τά ὅπλα τῶν ἀγίων SD	13 τοὺς] τῶν S	14 ἀλιτηρίων SDW	
15 ποιῆσαι V	ἐπαίρη W	16 τοῦ θῷ RW	18 τῷ θῷ SD	τῆς om. A
πρεπὲς SW, corr. W	24 μείναι VSDW εἶναι AR	26 ἰη W	27 ὁμῶν S	23 μικρο-
om. D	μωυσησ AR	29 δόξης οὗτος A	29/30 τοῦ οἴκου τιμὴν ἔχει VSDW	28 καὶ
πάντα VSDW	μωυσησ AR	ὢν ὡς V	32 ὁ οἶκος D	31 τὰ
om. A	εὐαγγελίου V	36 τῆς] τοῖς SA	34 ἐκ] τοῦ A	35 τοῦ

- πολλῶν. τὸ μὲν γὰρ διακονεῖσθαι παρὰ τῆς κτίσεως πρόποι ἂν αὐτῷ καὶ μάλα εἰκότως ὡς θεῷ καὶ δεσπότῃ καὶ ὑπὸ πόδας ἔχοντι πᾶν ὅπερ ἐστὶ γενητόν· τὸ δὲ γε διακονεῖν ἀνθρώπινον μὲν, πλὴν ὅσον ἦκεν εἰς τοὺς τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας λόγους, οὐκ ἀπεικὸς τῷ γε ὅλως ἑαυτὸν καθέντι πρὸς τὰ ἀνθρώπινα. ἄθρει δὲ ὅπως ἱερατεύει μὲν ἀνθρωπίνως καὶ μεσίτης τέθεται θεοῦ καὶ ἀνθρώπων (μεσιτεύει γὰρ πᾶς ἱερεὺς), τὸν δὲ 5 τῆς θυσίας τρόπον οὐκέτι καθ' ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἱερέων προσκομίζει δουλοπρεπῶς, οὐδὲν αὐτὸς ἐπικοινωνῶν εἰς τὸ λαβεῖν αὐτήν, ἀλλ' ἑαυτῷ πραγματεύεται καὶ δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῷ τῷ πατρί. ἱεουργεῖ γὰρ ἡμῶν τὴν ὁμολογίαν, τουτέστι τὴν πίστιν, ἣν καὶ ὀρθῶς κατειθίσμεθα ποιεῖσθαι, λέγοντες· πιστεύομεν εἰς ἓνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. οὐκοῦν 10 κἂν ἱερατεύειν ἀνθρωπίνως λέγεται, ἀλλὰ δέχεται τὴν θυσίαν αὐτὸς θεικῶς, ὁ αὐτὸς ὢν ὁμοῦ θεὸς καὶ ἄνθρωπος. εἴρηται δὲ πιστὸς διὰ τὸ ἀεὶ σώζειν δύνασθαι τοὺς προσερχο-
- 1 Cor. 1, 9 μένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πιστὸς δὲ ὠνόμασται καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ. συγκρινόμενος δὲ πως τῇ Μωσέως διακονίᾳ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ὅσην ἔχει τὴν ὑπεροχὴν κατὰ γε τὸ εἶναι θεός, ἀναμάθοι τις ἂν καὶ οὐ σὺν ἰδρώτι μακρῷ, ἐννοῶν ὅτι ὁ μὲν ὡς οἰκέτης ἐν τῷ 15 οἴκῳ πιστός, ὁ δὲ ὡς δεσπότης ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ὅτι τοῦ οἴκου κατασκευαστῆς καὶ δημιουργὸς ὁ Ἐμμανουήλ, οὗ οἶκος ἐσμέν ἡμεῖς. ἀσύγκριτος δὲ ποιητοῦ πρὸς τὸ
- P 292 ποιηθὲν ἡ διαφορὰ καὶ τοῦ κατὰ φύσιν δεσπότου πρὸς τὸ δοῦλον ἀληθῶς καὶ ἐν ὑφέσει νοούμενον.
- 24 "Ὅτι καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, 20 Ioh. 6, 38. 39 ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Καταβῆναί φησιν ἑαυτὸν ἐξ οὐρανοῦ ἀπεστάλθαι τε παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, καίτοι τὰ πάντα πληρῶν, ἐκείνο, οἶμαι, καταδεικνύς καὶ καθιστὰς ἅπασιν ἐναργὲς ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος καταπεφοίτηκεν οἰκονομικῶς εἰς ἀνθρωπότητα δι' 25 ἡμᾶς καὶ οὐ τί που μεθεῖς τὸ εἶναι φύσει θεός, προσλαβὼν δὲ μᾶλλον ὅπερ οὐκ ἦν, ἵνα καὶ δοὺς τῷ θανάτῳ πρὸς βραχὺ τὸ ἐνωθὲν αὐτῷ σῶμα καὶ ἴδιον αὐτοῦ μὴδὲν ἀπολέσῃ τῶν δοθέντων αὐτῷ, διασώσῃ δὲ μᾶλλον καὶ ἀναστήσῃ αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ποιεῖν μὲν οὖν λέγων τὸ θέλημα τοῦ πατρός καὶ οὐχὶ δὴ πάντως τὸ ἑαυτοῦ, τὰς τῶν Ἰουδαίων ἀπονοίας ἐλέγχει καὶ ὑποπλῆττει πλαγίως ὡς αἰὲ τὸ ἴδιον ἰστώντας θέλημα καὶ 30 τῶν θείων ὑπερορῶντας νόμων καὶ παρ' οὐδὲν ποιεῖσθαι μεμελετηκότας τὸ τῷ δεσπότῃ δοκοῦν· ἑαυτῷ γὰρ ἐν τούτοις προσμαρτυρῶν τὸ εὐήνιον, τῆς ἐκείνων ἀπειθείας κατηγορεῖ. ἔφη γάρ που καὶ ἐτέρωθι πρὸς αὐτοὺς ὡς διώκειν ἐθέλοντας καὶ μισεῖν ἡρμημένους καὶ
- Ioh. 8, 15. 16 ἄδικον ἐπ' αὐτῷ τὴν ἐπὶ τούτῳ ψήφον ἐκφέροντας· ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα· καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, 35 ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. οὐκοῦν οἰκο-
- P 293 νομικῶς τὰ τοιάδε φησίν, πλὴν ἐκείνο φέρε δὴ φέρε καταθρήσωμεν. ἐξ οὐρανοῦ καταβάς ὡς θεός, δεδόσθαι φησὶν ἑαυτῷ παρὰ τοῦ πατρός τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας, ἵνα μὴ ἀπολέσῃ μᾶλλον αὐτούς, ἀλλ' ἀναστήσῃ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. πῶς οὖν ἀνέστησεν ἡ δηλονότι διὰ τῆς ἰδίας ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν; ζωοποιήσας γὰρ καὶ πρό γε τῶν 40

VS, D [= mn], ARW

2 ὡσπερ VW γεννητόν SDA 2/3 διακρίνειν SD 3 τῆς μετὰ] μετὰ τῆς W μετὰ V
 4 δέ] δὴ D πῶς A 5 θεοῦ] καὶ θῷ V 7 ἑαυτοῦ VSDW 8 ἑαυτῷ S ὡμῶν SD,
 corr. m καὶ om. SD 11 κἂν] καὶ SDW λέγεται SDW ἀλλὰ δέχεται] ἀναδέχε-
 ται SD 13 δ] ὡς A 17 ὁ οἶκος D 18 ἡ om. D τὸν δούλον R 20 ἰθὺ W
 21/22 τοῦτο — με om. VR 22 με πρὸ W δέδωκάς A 23 ἐν om. RW τε] δὲ A
 28 αὐτῷ V 34 ἐπ' αὐτῷ] ἐαυτῷ R ἐαυτῶν R^{corr} 34 τὴν^s om. VW 35 οὐ om. VW
 38 πιστεύσαντας VSDW 40 ζωοποιήσῃ W 40/p. 41, 1 καὶ πρό γε τῶν ἄλλων VSDW πρό
 τῶν ἄλλων A τῶν ἄλλων R sed punctis superpositis del.

ἄλλων τὸν ἑαυτοῦ ναὸν καὶ τὸ τοῦ θανάτου κατασείσας κράτος διὰ τοῦ θανάτου τῆς ἰδίας σαρκός, ὁδὸς γέγονε τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει πρὸς ἀνάστασιν καὶ πρὸς γε τὸ δύνασθαι λοιπὸν κατευμεγεθῆσαι φθορᾶς. ἴδιον οὖν ἄρα τοῦ καταφοιτήσαντος ἐξ οὐρανοῦ θεοῦ λόγου τὸ δι' οὗ γέγονε πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, ἵνα καὶ ἐγγεγερμένῳ κατακολουθῇ πρὸς ζωὴν τὸ Col. 1, 18 δοθέν αὐτῷ, οὐκέτι διὰ τὴν τοῦ πρωτοπλάστου παράβασιν ἀπολλύμενον, σωιζόμενον δὲ μᾶλλον διὰ τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ. δεδοσθαι δέ φησιν ἑαυτῷ τοὺς τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν προσιεμένους πάλιν ὡς ἄνθρωπος γεγονώς. κλῆρος μὲν γὰρ ἴδιος αὐτῷ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς· ἐπειδὴ δέ, ὡς ἔφην, μετέσχεν αἵματος καὶ σαρκός, εἴτα πεπιστεύκαμεν ὡς Hebr. 2, 14 θεῷ, ταύτῃ τοι τὸ τῆς δόσεως ὄνομα παρειακρίνεται· βεβασίλευκε γὰρ ἡμῶν καὶ μετὰ σαρκός ὁ καὶ πρὸ αὐτῆς βασιλεὺς. καὶ γοῦν ὡς εἰς τὴν τοῦ χρῆναι βασιλεύειν ἀρχὴν εἰσκεκομισμένος, ὅτε γέγονε καθ' ἡμᾶς, κύριος, φησὶν, εἶπεν πρὸς με· υἱὸς μου εἶ Ps. 2, 7 σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. δέχεται τοίνυν ἀνθρωπίνως τὰ ἑαυτοῦ, καίτοι κατεξουσιάζων αἰ τῶν ὅλων ὡς θεός.

Περὶ τοῦ ἡγιασθαι Χριστὸν καὶ τῆς κατ' αὐτὸν νοουμένης ἱερωσύνης

25 Ἐπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς 15 PG 1373 υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημά- P 294 των τελειῶσαι. ὁ τε γὰρ ἡγιαζὼν καὶ οἱ ἡγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες, δι' Hebr. 2, 10-12 ἦν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. Οἶονται τάχα που τῶν ἀμαθεστέρων τινὲς καὶ διαιρεῖν εἰωθότων εἰς δύο Χριστοὺς καὶ εἰς υἱοὺς 20 δύο τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τελειωθῆναι λέγεσθαι διὰ παθημάτων τὸν ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπον ἰδίαι νοούμενον καὶ δίχα τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς ὄντος λόγου καὶ αὐτὸν λέγεσθαι τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸν ἀρχηγόν, τετελειῶσθαι δὲ παρ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ λόγου δοθέντα πρὸς τὸ παθεῖν ὡς ἕτερον ἰδικῶς. πρέπειν γὰρ αὐτῷ δὴ μάλιστά φασιν τὸ δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα διὰ τοι τὸ φάναι τὸν μακάριον εὐαγγελιστὴν· πάντα δι' 25 Ioh. 1, 3 αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν. ἔπρεπεν τοίνυν, φασίν, τῷ λόγῳ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν, τουτέστιν ἄνθρωπον ἀπλῶς τὸν διὰ τῆς ἁγίας παρθένου, τελειῶσαι διὰ παθημάτων. ὅτι δὲ ἐστὶν ἐμβροντησίας ἀνάπλεως ὁ λόγος αὐτοῖς, ὡς ἔνι, καὶ νῦν καταδείξαι πειράσομαι. 30

Πρῶτον μὲν γὰρ τὸ δι' οὗ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τέθεται τοῦ πατρὸς. καὶ γοῦν ὁ μακάριος Παῦλος πιστός, φησὶν, ὁ θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 1 Cor. 1, 9 καὶ πάλιν τοῖς διὰ πίστεως εἰς ἐλεύθερον ἀξίωμα κεκλημένοις ἄρα, φησὶν, οὐκέτι εἰ Gal. 4, 7 δοῦλος, ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ. ἀδιαφοροῦσης τοίνυν τῆς θεοπνεύστου γραφῆς περὶ τὴν τῆς λέξεως ἐκφώνησιν, δεχομένης δὲ αὐτὴν καὶ 36 ἐπὶ τοῦ πατρὸς, οὐδὲν ἔτι τὸ συνωθοῦν ἡμᾶς εἰς τὸ τοῦ υἱοῦ περιτρέπειν πρόσωπον ὡς P 295 ἐξ ἀνάγκης τὸ δι' οὗ. ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐστὶν ἀληθές, τί μὴ μᾶλλον ἀφέντες εἰς τὸ

VS, D [= mn], ARW

2 ἀνοῦ V ἀνὶνῃ W	τὴν ἀνάστασιν D	3 καταμεγεθῆσαι S	4 τὸ VRW τοῦ SA
τόν D	5 δοθέν] θέν S	ἀπολλύμενον A	6 τὴν εἰς] εἰς τὴν A
γὰρ om. R	9 τὸ om. A	10 ὡς om. W	12 γεγέννηκά S
13 αἰεὶ om. VSDW	14 τὸν χν VSDW	15 κ W	αὐτόν VW, corr. W
19 ἐμ μέσω ἐκκλησία R	20 που om. AR	20/21 δύο υἱοὺς VDW	21 Χριστὸν om. AR
22 [ἰδίαι νοούμενον] καὶ διανοούμενον R	αὐτόν S	22/23 ἡμῶν λέγεσθαι τῆς σωτηρίας SD	
24 πάθος VW	αὐτόν S	φῆσι V	τὸ VDW τῷ S τὸν AR
δὲν VSaW	27 υἱοὺς om. W	28 τὸν om. SD	37 τί μὴ VARW τοῦτο SD

Acta conciliorum oecumenicorum. 11, 5.

- παρὸν τὸ αὐτοῦ πρόσωπον, εἶτα τῷ σκοπῷ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἐπόμενοι, τῇ μετὰ
 σαρκὸς οἰκονομίαι τοῦ μονογενοῦς τὸν αὐτῇ πρέποντα τηροῦντες λόγον, τὸν πατέρα φαμέν
 Hebr 2, 2 τελειῶσαι διὰ παθημάτων ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱόν, ὑπέμεινε γὰρ σταυρὸν αἰσχύ-
 νης καταφρονήσας, ἐν εὐδοκίαι που πάντως τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ἵνα καὶ ἡμᾶς τοῖς
 Mt 10, 28 ἴχνεσιν αὐτοῦ κατακολουθεῖν ἡρμημένους νεανικοὺς ἀποφήνη, πειθομένους λέγοντι μὴ
 φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων
 ἀποκτεῖναι ἐπειδὴ γὰρ ἐμέλλομεν θλίψιν ἔχειν ἐν τῷ κόσμῳ καὶ διώκεσθαι παρ'
 ἐχθρῶν καὶ τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων ὑπεραθλεῖν ἰδρῶτί τε καὶ πόνοις κατορθοῦν εὖ
 μάλα τὴν ἀρετὴν, οὐκ ἔαι θρύπτεσθαι πρὸς δειλίας, ἀποφαίνει δὲ μᾶλλον εὐτολμοτάτους,
 PG 1376 ἐλάσας αὐτὸς διὰ παθημάτων, ἵνα καὶ ἡμᾶς ἐκδυσωπήσῃ λέγων· οὐκ ἐστὶ μαθητῆς 10
 Mt 10, 24 25 ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον οὐδὲ δούλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ ἀρκετον τῷ
 μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος, καὶ τῷ δούλῳ, ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ
 Ioh 15, 20 εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν σκοπὸς οὖν ἄρα γέγονεν τῷ μονογενεῖ
 σαρκὶ τῇ ἰδίᾳ παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ποία τίς ἐστὶν ἡ τοῦδε πρόφασις, διδάξει λεγὼν
 Hebr 2, 14 15 ὁ θεσπέσιος Παῦλος ἐπειδὴ γὰρ τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, 15
 καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου κα-
 ταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, καὶ
 ἀπαλλάξῃ τοὺτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἐνοχοὶ ἦσαν
 P 296 δουλείας οὐκοῦν ἐπειδήπερ ἀνέφικτον ἦν τῇ ἀνθρώπου φύσει τὸ καταργῆσαι θάνατον
 (κεκράτητο γὰρ ὑπ' αὐτοῦ, κατακομιζούσης αὐτὴν εἰς τοῦτο τῆς ἀρχαίας ἐκείνης ἀράς), 20
 ἀναγκαίως ὁ ζωοποιὸς τοῦ θεοῦ λόγος τὴν θανάτῳ κάτοχον ἡμπέσχετο φύσιν, τουτέστι
 τὴν καθ' ἡμᾶς ἥτοι τὴν ἀνθρωπίνην, ἵνα καὶ τῇ αὐτοῦ σαρκὶ καθάπερ τι τῶν ἀτιθᾶσων
 θηρίων ἐπιπηδήσας ὁ θάνατος παύσῃται τῆς καθ' ἡμῶν τυραννίδος ὡς παρὰ θεοῦ καταρ-
 γούμενος αὐτὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ σαρκὶ τελειούμενος δι' ἡμᾶς ἀνθρωπίνως, τελειῶν δὲ
 ἡμᾶς θεικῶς διὰ τοῦ καταργῆσαι τοῦ θανάτου τὸ κράτος ἔλειπε γὰρ τῇ ἀνθρώπου 25
 Sap Sal 1, 13 φύσει τὸ ἄφθαρτον, οὕτω γενομένη καὶ ἐν ἀρχαῖς ὁ γὰρ θεὸς θάνατον οὐκ
 14 ἐποίησεν οὐδὲ τέρπεται ἐπ' ἀπωλείαι ζώντων ἔκτισε γὰρ εἰς τὸ εἶναι τα
 πάντα, καὶ σωτήριοι αἱ γενέσεις τοῦ κόσμου, καὶ οὐκ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς
 Sap Sal 2, 24 φάρμακον ὀλέθρου οὐδέ ἐστὶν αἰδοῦ βασιλείον ἐπὶ γῆς, φθόνῳ δὲ δια-
 βόλου θάνατος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον οὕτως ἡμᾶς τελειῶσας ἔφασκε πρὸς 30
 Ioh 17, 4 τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν ἐγὼ σε ἐδόξεσα ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἔργον τελειώ-
 σας ὃ δέδωκάς μοι, ἵνα ποιήσω αὐτό δόξα γὰρ ἀληθῶς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ
 το διὰ τοῦ ἰδίου γεννήματος καταργῆσαι θάνατον οὐκοῦν ἡ μὲν τελείωσις αὐτῷ διὰ
 2 Cor 5, 17 παθημάτων, ἡμῖν δὲ προσθήκη τοῦ λείποντος τὸ γεγενημένον· καινὴ γὰρ κτίσις τὰ ἐν
 Χριστῷ.

35

19—22 Fcyr 171 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς οὐκοῦν ἐπειδήπερ — ἀνθρωπίνην, ἵνα ταύτην
 ἀπαλλάξῃ καὶ θανάτου καὶ φθορᾶς

VS, D [= mn], ARW

4 που om SD 5 νεανίσκουσ S 6 φοβεῖσθε in φοβῆσθε corr W φοβηθῆτε AR
 ἀποκτεννόντων VSDARW 7 ἐμέλλομεν VAW μέλλομεν R ἐμελλον SD σχεῖν R 9 αὐ
 λιστα S καὶ οὐκ A ἀποφαίνῃ V εὐτολμωτάτους SDR 10 ἐκδυσωπή AR 11/12 ἀρ
 κετόν — κύριος αὐτοῦ om AR 12 ὁ¹ om S 13 οὖν om SD τῷ μονογενεῖ γέγονε V
 19 τὸν θάνατον R 20 ὑπ' VSDWFcyr δι' AR ἀρὰς ἐκείνης VW 22 ἡγουν V ἀτι
 θᾶσων VSDW 24 τελειοὶ W 25 ἔλειπετο AR 28 καὶ⁸ om SW 29 ὀλέθρου] τοῦ
 κόσμου καὶ οὐκ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς φάρμακον ὀλέθρου SW βασιλεία VD τῆς γῆς VSDW
 φθόνου R 30 εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν VW τελείωσ A 31 τοῖς οὐρανοῖς A 31/32 ἐτε
 λείωσα Vm 33 τὸ] τῷ V θελήματος A τὸν θάνατον R ἡ μὲν] ἡμῖν SW ἡ ἰ
 αὐτῷ τελείωσις W 34 γεγενημένον RW, corr R

Ὅτι δὲ οὐκ ἄνθρωπον ἀπλῶς ἐξηρημένου τοῦ λόγου τετελειώσθαι φησιν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐν ἀνθρωπείᾳ δὲ μᾶλλον μορφῇ πεφνηνότα τὸν μονογενῆ, πιστῶσεται πάλιν ὁ θεσπέσιος Παῦλος προστιθείς· ὃ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἐνός πάντες, δι' P 297 ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων· ἀπαγγελῶ Hebr. 2.11.12 τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου. τίς ὁ ἀγιάζων καὶ τίνες ἂν εἶεν οἱ ἀγιαζόμενοι καὶ πῶς ἐξ ἐνός πάντες ἢ ἐκ τίνος, ὅπως ἄξιον ἰδεῖν. οὐκοῦν ἀγιάζει μὲν ὁ υἱός, ἅγιος ὢν κατὰ φύσιν ὡς θεός· ἡγιάσμεθα δὲ ἡμεῖς παρ' αὐτοῦ διὰ τοῦ πνεύματος. πῶς PG 1377 οὖν οἱ πάντες ἐξ ἐνός; ὡς ποιητοῦ καὶ δημιουργοῦ, ὥστε καὶ ἀναγκαίαν ἐντεῦθεν ἡμᾶς πρὸς ἀλλήλους ἔχειν τὴν ἀδελφότητα. γεννητῷ γὰρ πρὸς γενητόν, καθὼς γενητά, φυσικὴ τις ἢ ἀδελφότης. καίτοι τὴν φύσιν ἀγέννητός ἐστιν ὁ υἱός καὶ οὐκ ἀδελφός τῇ κτίσει 10 κατὰ γε τὸ εἶναι φύσει θεός· πῶς οὖν οἱ πάντες ἐξ ἐνός, ὃ τε ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι; οὐκοῦν ἀναγκαῖος εἰς τὴν τῶν προκειμένων διασάφησιν τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας ὁ λόγος. ὅτε γὰρ γέγονε καθ' ἡμᾶς, τότε καὶ αὐτὸς μεθ' ἡμῶν ἐξ ἐνός λέγεται καὶ κεχηματίκε τοῖς κτίσμασιν ἀδελφός, ὡς συγγένειαν ἐσχηκώς τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀνθρωπίνην. ταύτῃ τοι καὶ μάλα εἰκότως οὐκ αἰσχύνεται ἡμᾶς ἀδελφοὺς ὀνομάζειν, οὐκ ἀνασχόμενος, 15 ὡς γέ μοι φαίνεται, τοῖς δι' αὐτοῦ γεγονόσιν ἀδελφός ὀνομάζεσθαι, εἰ μὴ γέγονεν κατ' αὐτούς, πλὴν οὐ μεθεὶς ὅπερ ἦν. τότε γὰρ ἀνεπιπλήκτως καὶ ὑμνήσει μεθ' ἡμῶν αὐτός, ὃν ὑμνοῦσι τὰ σεραφίμ καὶ ἡ σύμπασα κτίσις προσκυνεῖ.

- 26 Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ὃς ἐφα- 1 Tim. 3, 16 νερῶθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν 20 ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. Εἰ θεός ὢν ὁ λόγος ἐνανθρωπήσαι λέγοιτο καὶ οὐ δήπου μεθεὶς τὸ εἶναι θεός, ἀλλ' ἐν οἷς ἦν, αἰεὶ διαμένων, P 296 μέγα δὴ τότε καὶ ὁμολογουμένως ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· εἰ δὲ ἄνθρωπος νοεῖται κοινὸς ὁ Χριστὸς ὡς κατὰ μόνην τὴν ἰσότητα τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας θεῷ συνημμένος (πεφρονήκασιν γὰρ τὰ τοιαῦτα τινὲς τῶν ἀμαθεστέρων), πῶς ἐν σαρκὶ πεφανέρωται; καίτοι 25 πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἐν σαρκὶ τέ ἐστι καὶ οὐκ ἂν ἐτέρως ὀρώιτό τισιν; τίνα δὲ τρόπον ὤφθαί φησιν αὐτόν καὶ τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις; ἢ γὰρ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς οὐχ ὀρώσιν ἀγγελοι; τί οὖν ἐν Χριστῷ τὸ ξένον ἢ τί τὸ παράδοξον, εἰ καθ' ἡμᾶς ὄντα καὶ ἕτερον οὐδὲν τεθέανται τινὲς τῶν ἁγίων ἀγγέλων; πῶς δὲ καὶ ἔθνεσιν ἐκηρύχθη καὶ ὡς τίς ὑπάρχων παρὰ τῶν ἐν κόσμῳ πιστεύεται; εἰ μὲν γὰρ ὡς ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς 30 ἄνθρωπον ἀπλῶς καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸν ἐνηνθρωπηκότα διεκήρυξαν οἱ μαθηταὶ καὶ ὡς τοῦτο ὑπάρχων παρὰ τῶν ἐν κόσμῳ πιστεύεται, ἀνθρωπολατρίαι κεκρατήμεθα καὶ προσκεκυνήκαμεν τῇ κτίσει καὶ πρὸς γε τοῦτο ἡμᾶς κατεδόντησεν αὐτός ὁ φύσει τε καὶ ἀληθεῖαι καὶ τῶν ὅλων θεός, αὐτὸς γὰρ ἡμῖν ἀνέδειξε τὸν τῶν θεηγόρων χορόν· εἰ δὲ Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν τοῖς ἁγίοις ἔφασκεν ἀποστόλοις· πορευθέντες μαθητεύσατε 35 Mt. 28.19 πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, εἴτα πεπιστεύκαμεν εἰς αὐτόν βεβαπτισμέθα τε τὸν PG 1380 θάνατον αὐτοῦ καταγγέλλοντες καὶ ὁμολογοῦντες τὴν ἀνάστασιν καὶ τοῦτο δρᾶν εἰσθότες

VS, D [= mn], ARW

1 δὲ om. AR	2 μᾶλλον om. SD	4 αὐτοὺς ἀδελφοὺς λέγειν καλῶν W	7 δι' αὐτοῦ
παρὰ AR	8 οἱ om. SD	ἀναγκαῖον V om. AR	ἡμᾶς ἐντεῦθεν SD, ἡμᾶς, superscr. ἐν-
τεῦθεν W	9 γενητῷ DR	γεννητῷ SAW	γενητοῦ V
10 ἀγέννητος SmAW	15 ἀδελφοὺς ἡμᾶς SD	18 σεραφεῖμ' R	ἢ om. VSDW
19 καὶ W	23 ὁμολογουμένως μέγα V	24 συνημμένης D	25 τῶν ἀμαθεστέρων
26 δὲ SAR θῶ VDW	27 τίς SD	τίνα—τρόπῳ V	καὶ ⁸ om. D
28 τὸ ⁸ om. V	29 οὐδὲ A	30 ὑπάρχειν D	πεπίστευται D
32 ὑπάρχειν D	ἀνθρωπολατρεία mR, corr. mR	ἀνθρωπο-	33 αὐτός om. V
34 καὶ om. AW	ἐδείξε A	τὸν—θεηγόρων ἀνέδειξε VSDW	37 εἰς τὸν R
38 καταγγέλλοντες VW, corr. V			

- τοῖς ἀνθρωπολατρίας ἐγκλήμασιν κατ' οὐδένα τρόπον ἐνισχήμεθα, οὐκ ἄρα ψιλῇ συναφείᾳ τῇ πρὸς θεὸν λόγον τετιμημένος ἄνθρωπος ὁ Χριστός, συνόδωι δὲ μάλλον τῇ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον καθ' ἔνωσιν οἰκονομικὴν υἱὸς εἰς καὶ κύριος. μέγα γὰρ τότε τὸ τῆς εὐσεβείας
- P 299 ἐστὶ μυστήριον· πεφανέρωται γὰρ ἐν σαρκὶ θεὸς ὧν ὁ λόγος, ἐδικαιώθη δὲ ἐν πνεύματι· οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. ὤφθη δὲ καὶ ἀγγέλοις, οἱ 5
- Lc. 2, 14 τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ γέννησιν οὐκ ἡγνοήκοτες ἔφασκον· δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. ἐκηρύχθη δὲ καὶ ἐν ἔθνεσιν καὶ ὅτι κατὰ ἀλήθειαν ἐστὶν υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ καὶ ἐν σαρκὶ πεφηνώς, παρὰ τοῖς ἐν κόσμῳ πιστεύεται.
- 27 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον 10
- Ioh. 1, 32-34 ὥσει περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι αὐτός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ. κἀγὼ ἐώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Ἐνα λέγοντες τὸν Ἑμμανουὴλ καὶ τῶν εἰς δύο Χριστοῦς ἀποδιορίζον 15 των οὐκ ἀνεχόμενοι, τί δὴ ἄρα φαμέν καταπτάντος ἐπ' αὐτόν ἐξ οὐρανοῦ τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ μέναντος ἐπ' αὐτόν; ἄρα δεδεῆσθαι τοῦ μεταλαχεῖν ἁγίου πνεύματος τὸν ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγον ὑποτοπήσομεν; καίτοι πῶς οὐ πᾶναισχρον ἀληθῶς τὸ ὡδε φρονεῖν ἢ λέγειν; ἴδιον γὰρ αὐτοῦ τὸ πνεῦμά ἐστιν, καθάπερ ἀμέλει καὶ τοῦ πατρός. καὶ γοῦν ὁ
- Gal. 4, 6 μακάριος ἔφη Παῦλος· ὅτι δὲ ἐστὲ υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ 20 υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν κρᾶζον· ἄββᾶ ὁ πατήρ. ἀσεβὲς οὖν ἄρα τὸ κἂν γοῦν ὑπονοῆσαι μόνον τῆς τοῦ πνεύματος μετουσίας δεδεῆσθαι καὶ αὐτόν τὸν ἐκ
- P 300 θεοῦ πατὴρ λόγον καὶ τὸ οὕτω σαφῇ τὴν ἀπόδειξιν ἔχον περιεργίας ἀξιῶν εὐθὺς κομιδῇ. πῶς οὖν ἐπ' αὐτόν κατέπη τὸ πνεῦμα; δέχεται γὰρ ἀνθρωπίνως, ἀκαταίτιτον αὐτῷ τὸ λαβεῖν ἀποφαινούσης εὖ μάλα τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας, μάλλον δὲ καὶ ἀναγκαιῶς εἰς 25 τοῦτο φερούσης. δέχεται γὰρ οὐχ ἑαυτῷ μάλλον, ἀλλ' ἡμῖν, ἵν' ἐπεὶ περ ἀπέπη τῶν
- Gen. 8, 21 ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὸ ἐπιμελῶς ἐγκεῖσθαι τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος, καταφοιτήσαν ἐπ' αὐτόν ὡς ἐν ἀπαρχῇ τοῦ γένους δευτέραι καταλύσῃ καὶ ἀναπαύσῃται πάλιν ἐν ἡμῖν ὡς κατωρθώκοσιν ἤδη τὸ ἀναμάρτητον ἐν Χριστῷ καὶ τὴν αἰτίας
- PG 1381 ἀπάσης ἀπηλλαγμένην ἔχουσι ζωὴν. πλὴν εἰ καὶ ἀνθρωπίνως δέχεται δι' ἡμᾶς, ἀλλ' ὅρα 30
- Ioh. 1, 33 διδόντα θεικῶς· ἐφ' ὃν γὰρ ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον, φησί, καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ. τοῦτο δὲ ἐστὶν ἐνέργημα θεικόν· ἐνίησι γὰρ τοῖς βαπτιζομένοις ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ὡς ἴδιον πνεῦμα τὸ τοῦ πατρός. καὶ πρὸς γε τοῦτο ἡμᾶς ἐμπέδοι γεγραφῶς ὁ θεσπέσιος
- Rom. 8, 9 Παῦλος· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ 35 οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ.

VS, D [= mn], ARW

1 ἀνθρωπολατρείας DR. corr. nR ἀνθρωπολάτρεαις V ἀνθρωπολάτρεαις W ἐνισχήμεθα R
 ἐνισκήμεθα S 3/4 τὸ τῆς εὐσεβείας ἐστὶ AW τῆς εὐσεβείας ἐστὶ SD τῆς εὐσεβείας ἐστὶ τὸ R τὸ
 τῆς εὐσεβείας V 4 ὁ om. SD δὲ καὶ VW 5 ὁ ὁ R 6 οὐκ om. V 7 καὶ
 om. W 10 κβ W 11 κἀγὼ] ἐγὼ δὲ V 12 ὕδασι SD αὐτόν] ἐκείνον SD 13 τῷ
 om. VW 14 τῷ om. W 15 λέγων SD 16 ἀνεχόμενος SD 18 ὑποτοπάζομεν D
 οὐ πᾶναισχρον] οὐκ ἂν αἰσχρον V ὡδε] οὕτω W 20 ἔφη om. VSDW υἱοὶ οἱ V
 21 ἡμῶν A κρᾶζων SR, corr. R 32 τὸ om. W 33 περιεργείας R καὶ κομιδῇ VW,
 corr. W 26 ἀπέπη D 28 ὡς] ὡς ἂν in ras. W καὶ καταλύσῃ A 29 κατωρθώ-
 κόσιν mRW κατωρθώκω S 30 ἀπηλλαγμένη R ἔχουσιν S 31 ἂν om. VSDW
 32 τῷ¹ om. VSD δὲ VSDW γάρ AR 33 βαπτιζομένοις om. S ὁ ὁ AR 34 ἐγγράφω A
 θεσπέσιος VSDW μακάριος AR 36 ἐνοικεῖ VA Χριστοῦ] θῷ Sm

Μεμαρτύρηκεν οὖν Ἰωάννης ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ἀναπυθέσθαι δὲ πάλιν
 ἐθέλοισι' ἂν τῶν εἰς δύο διοριζόντων υἱοὺς τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν· ἕνα δέδεικεν
 ὁ πατήρ καὶ περὶ ἐνός φησιν ὁ μακάριος εὐαγγελιστής οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· *Ioh. 1, 34*
 ἄρ' οὖν εἶπέ μοι περὶ τίνος ἔσται τὸ εἰρημένον; εἰ μὲν οὖν ἰδικῶς καὶ κατὰ μόνας τοῦ
 μονογενοῦς, τούτέστιν τοῦ ἐκ πατρὸς ὄντος λόγου, πῶς τὸ πνεῦμα δέχεται, καίτοι θεὸς ὢν 5
 φύσει καὶ ἴδιον ἔχων αὐτό; εἰ δὲ ἀνὰ μέρος καὶ ἰδικῶς ἢ γοῦν κατὰ μόνας τὸν ἐκ γυναι- *P 301*
 κὸς ἄνθρωπον δεδεῆσθαι φασὶ τῆς τοῦ πνεύματος μετοχῆς, πῶς αὐτός ἐστιν ὁ βαπτίζων
 ἐν αὐτῷ, καίτοι μόνῃ πρέποντος τῇ ἀνωτάτῳ φύσει τοῦ καὶ ἀποφαίνειν δύνασθαι μετεσχ-
 κότας τοῦ πνεύματος τοὺς προσιόντας αὐτῇ; εἰ δὲ δέχεται καὶ δίδωσιν ὁ αὐτός, πρόδηλον
 ὅτι κατὰ γε τοὺς τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας λόγους καὶ καθὸ φύσει καὶ ὁληθῶς ἐστὶ θεός, 10
 δέχεται μὲν ἀνθρωπίνως οὐχ ἑαυτῷ μᾶλλον, ἀλλὰ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει δι' ἑαυτοῦ καὶ
 ἐν ἑαυτῷ πρώτῳ προξενῶν αὐτό, δίδωσι δὲ θεικῶς ἐξ ἰδίας αὐτοῦ φύσεως τοῖς ἀξίοις
 τοῦ λαβεῖν ἐνείεις. ἦν μὲν οὖν τῷ προκειμένῳ ῥητῷ προσεικότα τε καὶ τὸν ἴσον
 ἔχοντα νοῦν παραθεῖναι καὶ ἕτερα, τὸ δὲ γε ταυτοεπεῖν φορτικὸν εἰδότες ἐκεῖνο φαινόμεν ὡς
 ἀπόχρη τοῖς νουνεχεστέροις ἢ ἐνός ἐξήγησις εἰς τὴν τῶν ὁμοίως ἐχόντων ἀκριβῆ διασά- 15
 φησιν. οὐκοῦν ὁσάκις ἂν λέγοιτο Χριστὸς ἀγιάζεσθαι τυχόν ἢ γοῦν τὸ πνεῦμα λαβεῖν,
 κατὰ τοῦτον αὐτὸν τὸν τρόπον προσήκει νοεῖν. εὐσεβεῖν γὰρ ἄμεινον περιτρέποντας
 εὐφυῶς εἰς τὸ ἀμωμήτως ἔχον τῶν ἱερῶν γραμμάτων τὸν νοῦν ἢ γοῦν ἰέναι κατὰ πετρῶν
 ἀνοσίως ἐπιτειχίζοντας τῇ δόξῃ Χριστοῦ τὰ ὀρθῶς εἰρημένα.

28 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου 20 *Lc. 4, 1.2*
 καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον τεσσαράκοντα ἡμέρας, πειρα-
 ζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-
 ναις καὶ συντελεσθεῖσιν αὐτῶν ἐπείνασεν. Ἔδει δὲ πάλιν ὑπὲρ ἡμῶν ἀν-
 ταναστῆναι τε, μόνον δὲ οὐχὶ καὶ ἀποδύσασθαι τῷ πάλαι νικήσαντι σατανᾷ τὸν διὰ τοῦτο *P 302*
 καθιγμένον εἰς ἐκουσίον κένωσιν, ἵνα ἡμᾶς ἀποφῇνι μετεσχηκότας τοῦ ἰδίου πληρώματος 25 *PG 1384*
 καὶ ἀσθενήσαντας ἐν Ἀδὰμ εὐρωστίαν ἔχοντας ἀποδείξῃ πνευματικὴν· πέπαυται γὰρ ἐν
 Χριστῷ τὰ ἐν τῷ πρωτοπλάστῳ τῇ ἀνθρώπου φύσει συμβεβηκότα σωματικά τε καὶ
 ψυχικά τῶν ἀρρωστημάτων. ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς ὑπακοῆς αὐτοῦ δίκαιοι κατέστημεν οἱ *Rom. 5, 19*
 πολλοί, καίτοι πεπονθότες διὰ τῆς ἐκείνου παρακοῆς τὴν κατάκρισιν, οὕτω δὲ πάλιν διὰ
 τῆς ἐν Χριστῷ νοουμένης εὐσθενείας, δῆλον δὲ ὅτι πνευματικῆς, τὰ ἐπὶ ταῖς πρώταις 30
 ἀσθενείαις διεκρουσάμεθα βλάβη καὶ οἱ πεπτωκότες ἐν Ἀδὰμ νενικήκαμεν ἐν Χριστῷ.
 ἀντιτάττεται τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν ὡς ἄνθρωπος καὶ νικᾷ θεικῶς, καὶ πειράζεται μὲν ὡς ἐνὶ
 τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπιτηδῶντος τοῦ σατανᾶ καὶ οἰηθέντος ὅτι τὸ ἀκρατές τῆς σαρκὸς συνεκπο-
 λεμήσειεν ἂν αὐτῷ τὸν πειραζόμενον, ἀναχωρεῖ δὲ κατησχυμμένος, καινοτομοῦσης αὐτὸν
 τῆς ἀνθρώπου φύσεως ἐν Χριστῷ καὶ νεκρωμένον ἐχούσης τῆς ἁμαρτίας τὸν νόμον τὸν 35
 ἐν τοῖς μέλεσι τῆς σαρκὸς ἀγριαίνοντα· κατήρηται γὰρ ἐν Χριστῷ. νηστεύσας γε μὴν

VS, D [= mn], ARW

2 εἰ θέλοισι' D ἐθέλοιεν R διοριζόμενων SD 5 τοῦ πρῶ A 6 ἔχον S 10 κατὰ γε
 om. AR τῆς om. V 11 τῶν om. W ἀνθρώπων ex ἀνθρώπου corr. W 12 ἑαυτῷ αὐτῷ W
 13 ἐνείεις om. SD ἐνὴν SD τὸν om. A 14 ταυτὸ εἰπεῖν S αὐτὸ εἰπεῖν R φαινόμεν] μὲν SD
 15 νουνεχέστερον V τοῦ ἐνός SD 17 νοεῖν προσήκει SD ἀσεβεῖν D γὰρ om. A
 18 εὐφυῶς] εὐσεβῶς V ἰέναι] ἕνα R 19 ἐπιτυχόντας SD τῇ δόξῃ VSDW ἐπὶ AR
 20 κῆ W 21 εἰς τὴν ἔρημον V ἐν τῇ ἐρήμῳ SDARW μ V 22 οὐδέ S, corr. S 23 δὲ
 SDR δὲ VAW 23/24 ἀντιστῆναι VW 24 μονονουχὶ δὲ VA μονονουχὶ in ras. W καὶ
 ἀποδύσασθαι SD καταποδύσασθαι R καὶ ἀνταποδύσασθαι VAW 25 καθιγμένον V κατηγμένον S
 ἐκουσίαν Sm 27 τοῦ ἀνθρώπου A ἀνθρώπων VSDW 28 ἀρρωστημάτων ἐνεργήματα VW
 κατεστέθημεν A κατεστέθησαν R 30/31 τάς — βλάβας SD 33 οἰηθέντες V 34 ἂν om.
 VSD, corr. V πειραζόμενον AR ἐκπειραζόμενον VSW ἐπηραζόμενον D κατησχυμμένος AW

ἀποχρώντως καὶ δυνάμει θεοπρεπεῖ ποτοῦ καὶ σιτίων δίχα τὴν σάρκα τηρήσας ἀδιάφθορον ἐφήσι μόλις τὰ οἰκεῖα παθεῖν αὐτῇ. πεινῆσαι γὰρ λέγεται, καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν; ἵνα δι' ἀμφοῖν εὐτεχνῶς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὑπάρχων ἐπιγινώσκηται, εἰς καὶ ὁ αὐτὸς δηλονότι καὶ θεικῶς ὑπὲρ ἡμᾶς καὶ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπίνως. ἄγεσθαι δὲ λέγεται τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν ἔρημον, τοῦ ἄγεσθαι δηλοῦντος οὐ τὸ ἀποφέρεσθαι μᾶλλον, ἀλλὰ τὸ διάγειν ἥτοι διατελεῖν, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐφ' ἡμῶν εἴρηται πλειστάκις· ὁ δεῖνα

P 303 τυχὸν ἑαυτὸν ὀρθῶς ἄγει, τουτέστιν ἀμέμπτως ζῇ καὶ πολιτεύεται. ἀνεστρέφετο τοίνυν εἰς τὴν ἔρημον ἢ γοῦν ἐποιεῖτο τὰς διατριβάς, οὐ σωματικῶς· ποτοῦ γὰρ δίχα καὶ τῆς τοῖς σώμασιν ἀναγκαίας τροφῆς ὡς ἐν δυνάμει πνεύματος ὑπὲρ φύσιν τὴν καθ' ἡμᾶς διεκαρτέρει πρὸς τὴν νηστείαν. πλὴν ἐκεῖνο ἄθρει· ἐπωφελεστάτη γὰρ λίαν τῆς ἐννοίας ἢ ἡ δύναμις· οὐ πρὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἐπειράζετο, ἀλλ' οὐδὲ ἤγετο τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, τύπον ἡμῖν τὸ χρῆμα τιθεῖς· ἀμήχανον γὰρ τοὺς οὕτω βεβαπτισμένους ἢ τοῦ πειράζοντος σατανᾶ δύσσοιστον οὔσαν τὴν προσβολὴν ὑπενεγκεῖν δύνασθαι νεανικῶς ἢ γοῦν ἄγεσθαι πνευματικῶς, καιρὸς δὲ ὁ πρέπων τοῖς οὕτω λαμπροῖς καὶ ἀξιαγαστοῖς κατορθώμασιν ὁ μετὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα. κραταιωθέντες γὰρ οὕτως τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος 15 μετοχῇ καὶ τῇ ἄνωθεν χάριτι κατεσφραγισμένοι, πρὸς εὐρωστίαν δὲ δηλονότι τὴν πνευματικὴν, ἀνάλωτοί τε ἐσόμεθα τῷ σατανᾷ καὶ ὡς ἐν δυνάμει πνεύματος διαζήσομεν, ἔρημον ὡσπερ τινὰ καταλαμβάνοντες χώρον τὸ ἔξω τύρβης γενέσθαι κοσμικῆς. σμικρὸν μὲν οὖν κομιδῇ τῷ πάντα ἰσχύοντι λόγῳ τὸ νικῆσαι τὸν σατανᾶν, μέγα δὲ πάλιν ἡμῖν τὸ καὶ τούτου τυχεῖν διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ, καθὰ καὶ τὸ ἀνακαινισθῆναι πρὸς 20 ἀφθαρσίαν. ὡσπερ γὰρ διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως αὐτοῦ κρείττους ἡμεῖς γεγόναμεν τῆς φθορᾶς, οὕτω διὰ τῆς ἐν τῷ πειράζεσθαι νίκης πάλιν ἡμεῖς κεκρατήκαμεν.

PG 1385 29 Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν
Hebr. 4, 14-15 τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ 25 πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. Ἡ τῆς ὀρθῆς πίστεως ὁμολογία πράττεται

P 304 πρὸς ἡμῶν εἰς ἓνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα καὶ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ εἰς ἓν ἅγιον πνεῦμα. ταύτης ἡμᾶς τῆς ὁμολογίας ἐξέχεσθαι δεῖν ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος. ἐπειδὴ δὲ ἐστὶν εἰς υἱὸς ὁμολογουμένως τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, δῆλον δὲ ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ συμπαθεῖσαι δυνάμενος ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν καὶ κατὰ 30 πάντα πεπειραμένος καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας, τίς ἂν εἴη λοιπὸν ὁ μέγας ἡμῶν ἀρχιερεύς; ἄρ' οὐχὶ γεγωνῶς καθ' ἡμᾶς ὁ λόγος καὶ σαρκὶ παθὼν ὑπὲρ ἡμῶν; τότε γὰρ ἡμῶν κεχηρμάτικεν ἀρχιερεύς, οὐχ ὡς ὀθνείον προσάγων τὸ θῦμα κατὰ γε τὸ εἰωθὸς τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ὡς αὐτὸς ὁ ἁμνός, ἢ εὐοσμοτάτη θυσία, τὸ νοητὸν ὀλοκαύτωμα, ἢ λαλιστάτη 2 Cor. 2, 15 τρυγών, ἢ ἀκέραιος περιστερά, ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον. Χριστοῦ γὰρ 35 ἐσμέν εὐωδία τῷ θεῷ, κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἄθρει δὲ μοι τῶν ἀποστολικῶν ἐννοιῶν τὸ βάθος. οὐκ ἔχομεν, φησὶν, ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς

VS, D [= mn], ARW

1 σίτου SD	2 ἀφίησι SD	3 τε ὁμοῦ] ὁμοῦ τέ W	6 ἀφ' SD, corr. S	πολ-
λάκις SD	7 τυχεῖν SD	ὀρθῶς ἑαυτὸν W	λέγει SD	ἀνεστρέφετο S
8 διατρο-	9 ἀναγκαίου R	ὡς om. VSDW	10 λίαν om. VSDW	12 θεῖς SD
φάσ S	οὕτω in mē oὕτω corr. A	βαπτιζομένους A	ἢ om. VW	14 καὶ ἀξιαγαστοῖς om. SD
οὕτω in mē oὕτω corr. A	15 κραταιωθήσονται SD	οὕτως ἐν SD	16 εὐρωστίαν A	δέ om. A
18 τῷ W	18 τῷ W	μικρὸν SD	19 πάντων S	20 κατὰ SD
23 κδ W	25 ταῖς ἀσθενείαις VAR	τὰς ἁμαρτίας SD	κατὰ om. W in fine paginae	27 Χρι-
στον om. D	28 τοῦ αὐτοῦ V	29 ὁμολογουμένως εἰς υἱὸς V	31 εἴη om. W	32/33 ἄρ'
— ἀρχιερεύς om. S ἀλλ' D	32 οὐχὶ AR	οὐχ ὁ VW	ὁ λόγος AR	δυνάτω VW
ἀλλογενὲς καὶ ξένον ὀθνείον τε VW	τὸ om. V	34 ὁ αὐτὸς ὁ SD	38 καθ' ὁμοιότητα om. W	

ἀμαρτίας. εἰ γὰρ καὶ μήπω γέγονεν ἄνθρωπος, φησὶν, ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἥιδει μὲν ἥιδει καὶ οὕτω τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ὡς δημιουργός (αὐτὸς γὰρ ἔγνω τὸ πλάσμα Ps. 102, 14 ἡμῶν κατὰ τὸ γεγραμμένον), ἀλλ' εἶπερ τι τῶν ἀνθρωπίνων καὶ ἐπ' αὐτοῦ φάναι θέμις, οὕπω καὶ εἰς αὐτὴν κέκλητο πείραν τῶν ἡμετέρων ἀσθενειῶν. ἐπειδὴ δὲ τὴν ἡμῶν ἡμπέσχετο σάρκα, πεπείραται κατὰ πάντα, καὶ οὐ δῆπου φαμέν ὡς ἡγνοηκώς, ἀλλ' ὅτι τῇ γνῶσει τῇ θεοπρεπεῖ προυποκειμένη καὶ τὸ διὰ πείρας αὐτῆς συνέβη μαθεῖν. γέγονε δὲ συμπαθὴς οὐκ ἀπὸ γε τοῦ πεπειρασθαι, πόθεν; ἦν γὰρ ἐλεήμων φύσει καὶ ἐστὶν ὡς P 305 θεός· ἐπειδὴ δὲ μετὰ τοῦ εἶναι ὁ ἐστὶ, καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς, ἀνθρωποπρεπῶς καὶ ταῦτα λέγεται περὶ αὐτοῦ. διαβῆναι δὲ φησι τοὺς οὐρανοὺς αὐτὸν σωματικῶς τε ἅμα καὶ θεοπρεπῶς. ἀνέβη μὲν γάρ, ὡς αὐτὸς πού φησιν ὁ σοφώτατος Παῦλος, νῦν ἐμφα- Hebr. 9, 24 νισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, δίδεισθαι γὰρ μὴν καὶ καθ' ἕτερον τρόπον τοὺς οὐρανοὺς, ἡττωμένων δηλονότι καὶ κατόπιν ἰόντων τῆς δόξης τῶν μακαρίων ἀγγέλων. ἔστι γὰρ ἔστιν ὡς θεὸς ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς ἐξουσίας τε καὶ Eph. 1, 21 κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου εἴτε ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ εἴτε ἐν τῷ μέλλοντι. συνεδρεῖ γὰρ ὡς υἱὸς τῷ ἰδίῳ πατρί, καὶ εἰ γέγονε καθ' ἡμᾶς οἰκονομικῶς.

80 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ
 θεοῦ, ὥσπερ καὶ Ἀαρών. οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν
 γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· υἱὸς μου εἰ σύ, ἐγὼ
 σήμερον γεγέννηκά σε. Ὁ καθείς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν περιμένει κλήσιν τὴν ἐκ 20
 πατρὸς ἀποφέρουσαν εἰς ἱερωσύνην τὴν ὅτι μάλιστα συνήθη τε καὶ πρεπωδεστάτην οὐ τῇ
 αὐτοῦ φύσει μᾶλλον, ἀλλὰ τῇ καθ' ἡμᾶς, τουτέστι τῇ ἀνθρωπίνῃ, ἧς ἐπέειπερ εἶσω γέγονεν,
 ὑπομένει τὰ αὐτῆς, ἀδικούμενος ἐντεῦθεν τὸ σύμπαν οὐδέν, εὐτεχνῶς δὲ μᾶλλον τῇ μετὰ
 σαρκὸς οἰκονομίᾳ χρώμενος. ὥσπερ γὰρ καίτοι τῇ φύσει κύριος ὢν μεμένηκεν ὅπερ ἦν,
 κἂν εἰ γέγονεν ἐν τῇ τοῦ δούλου μορφῇ, οὕτω φαμέν ὅτι καίτοι μυρίους ἔχων ἐν οὐρανῷ 25 P 306
 τοὺς ἱερουργούντας αὐτῷ, τὰς νοητὰς δηλονότι καὶ ἀναιμάκτους θυσίας, ὕμνους καὶ δοξο-
 λογίας, καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἱερωσύνην ποιεῖται δεκτὴν, ἀποσώζων πανταχοῦ τοῖς τῆς ἀν-
 θρωπότητος μέτροις τὰ πρέποντά τε καὶ ἰοικότα αὐτῇ. κέκληται τοίνυν καθὰ καὶ Ἀαρών,
 πλὴν οὐκ ἐν ἴσῳ τρόπῳ. ὃ μὲν γὰρ ἐχρίετο πρὸς ἱεουργίαν καὶ ἦν οἰκέτης, ὃ δὲ ὡς
 υἱὸς καλεῖται καὶ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἱεουργεῖ τῷ πατρί. καὶ τὸν γε τῆς 30 Hebr. 5. 6
 ἱεουργίας ἐξηγεῖται τρόπον ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ὡδὶ γεγραφὼς περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν
 σωτῆρος Χριστοῦ· ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ Hebr. 7, 16
 δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. οὐκοῦν ἀσυγκρίτως ἀμείνων τῆς ἱεουργίας ὁ τρόπος,
 καὶ ὃ μὲν, ὡς ἔφην, οἰκέτης ἦν, καίτοι κεκλημένος εἰς ἱερωσύνην, ὃ δὲ καὶ οὕτως υἱὸς
 τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ὡς μὲν φύσει θεὸς καὶ λόγος κατὰ τὴν προαιώνιον γέννησιν, ὡς δὲ 35
 ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς κατὰ τὴν νεωτάτην καὶ ἔνσαρκον, ἧς ἂν εἴη δεικτικὸν καὶ τὸ σῆ-
 μερον· καιρὸν γὰρ ἡμῖν σημαίνει τὸν ἐνεσθηκότα. οἰκείουται δὴ οὖν καὶ τὴν σαρκικὴν

VS, D [= mn], ARW

1 γάρ	καὶ μήπω Pusey γάρ	καὶ μὴ AR γάρ	μήπω VW	μὴ γάρ SD	4 οὕτω VSAW
οὕτω DR	ἐκέκλητο VRW	ἐκέκλιτο AW ^{oot}	5 ἡμίσχετο V	6 θεικῇ VW	αὐ-
τοῖς S	8 καὶ γέγονε] γέγονε	καὶ V	ἡμᾶς	καὶ SD	ἀνικῶς W
διήγε SD	καθ' ἕτερον] θάτερον SD	12 δόξης αὐτοῦ SD	13 ἐξουσία R	καὶ ἐξουσία V	11 διησί γε W
17 κἔ W	ἀλλὰ AR	ἀλλ' ὁ VSDW	19 γεννηθῆναι S ^{oot} AW	ἀρχιερεὺς V	20 γε-
γένηκα S	21 φέρουσαν SD	ὅτι δὴ VSDW	22 εἶσω AR	ἴσως VSDW	24 τὴν φύσιν V
25 κἄν] καὶ V	καίτοι] καὶ W	28 κέκτηται SD	30 καὶ ¹ om. SD	τὴν om. SD	
τόν om. SD	30/31 ταῖς λειτουργίαις SD	31 Ἰδε A	τοῦ τῶν SD	32 σαρκικῆς	
SD	33 ὁ τῆς λειτουργίας VW	35 καὶ ^a om. V	36 δεικτικὸν SW	δεικτικὸν VDAW	
37 ἐνεστώτα A					

αὐτοῦ γέννησιν ὁ πατήρ· οἶδεν γὰρ οἶδεν ἴδιον ὄντα τὸν υἱὸν τὸν ἐξ αὐτοῦ θεικῶς καὶ ἐκ γυναικὸς ἀνθρωπίνως.

- 81 Ὅς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς
 Hebr. 5, 7-10 τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δα-
 κρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὢν υἱός, 5
 ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν, τὴν ὑπακοὴν καὶ τελειωθείς ἐγένετο πᾶσι τοῖς
 PG 1389 ὑπακούουσιν αὐτῷ αἷτιος σωτηρίας αἰωνίου, προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ
 θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ὁ πάνσοφος Παῦλος ἐπιστέλλει
 P 307 καὶ φησιν τοῖς ἐν πίστει δεικναιμένοις μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς καὶ ἐγὼ Χρι-
 1 Cor. 11, 1 στοῦ, καὶ μὴν καὶ ὁ θεσπέσιος Πέτρος ποῖον γὰρ κλέος, φησὶν, εἰ ἀμαρτάνοντες 10
 1 Petr. 2, 20-21 καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες
 ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ, ὅτι καὶ Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ ὑμῶν,
 ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἵχνεσιν αὐτοῦ.
 γέγονεν οὖν ἄρα σκοπὸς τῷ μονογενεῖ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν ἔχοντι παθεῖν ἀνθρωπίνως
 καὶ διδάξαι τοὺς αὐτῷ γνωρίμους τίνα δὴ τρόπον ταῖς τῶν πειρασμῶν ἐφόδοις προσέρ- 15
 χεσθαι χρὴ καὶ ὁποίους εἶναι προσήκει τοὺς διωκομένους τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας ἕνεκα καὶ
 κινδύνους ἐμβεβηκότας τοῖς περὶ ψυχῆς καὶ αἵματος, καὶ πρὸς ἔτι τούτῳ καταδείξαι τῆς
 ὑπακοῆς εὐκλεές τὸ τέλος, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἀριστοὶ τε καὶ σοφοὶ τῶν αὐτῷ πεπραγμένων
 οἰκονομικῶς εὐρισκώμεθα μιμηταί τοῖς τε ἵχνεσιν αὐτοῦ κατακολουθεῖν σπουδάζοντες τὸν
 εὐδόκιμον ἀληθῶς διαζήσωμεν βίον. ὅτι τοίνυν ἀθραυστον ἔχειν προσήκει τὸ φρόνημα 20
 τοὺς οἷσπερ ἂν ὅλως προκείτο παθεῖν ὑπὲρ γε τῆς εἰς αὐτὸν ἀγάπης καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς
 εὐσεβείας κίνδυνον ἡγεῖσθαι ζωὴν, ἐξ ὧν ὑπέμεινεν αὐτὸς πέπραχέ τε δι' ἡμᾶς ἀνθρωπίνως,
 διδάσκειν βούλεται· πλὴν οὐκ ἐφήσι τοὺς ἀνδριζομένους εἰκῇ παραρριπτεῖν τὰς ἑαυτῶν
 ψυχὰς οὐδὲ οἷον μεθέντας ἀτμηλῶς τὸ πρακτέον καὶ τὰ δι' ὧν ἦν εἰκὸς σῶζεσθαι παρ'
 ἐλπίδα, μόνον ἐκδέχεσθαι τὸ τοῖς ἐθελοκακοῦσι δοκοῦν, ἀναπεῖθων δὲ μᾶλλον συντείνεσθαι 25
 πρὸς εὐχὰς καὶ ἀκατάληκτον ποιεῖσθαι τὴν πρὸς θεὸν ἱκετείαν. ταῦτα διδάσκει δεήσεις
 P 308 τε καὶ ἱκετηρίας ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ προσαγοχῶς πρὸς τὸν δυνάμενον
 σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου. ὅρα δὲ ὅπως ἀγιοπρεποὺς ἐπικεικίας τὸ χρῆμα μεμέστωται.
 τὸ μὲν γὰρ καταθρασύνεσθαι τῶν πειρασμῶν ἀνδρίας μὲν ἔχει δόξαν, δοκεῖ δὲ πως ὑπερο-
 ψίας οὐκ εἰς ἅπαν ἡμοιρηκεῖν· τό γε μὴν δεδιέναι μὲν καὶ ὑποστέλλεσθαι δοκεῖν καὶ 30
 δεῖσθαι θεοῦ τοῦ σῶζειν ἰσχύοντος εὐλαβείας ὑπόληψιν ἔχει. ἐπεὶ διὰ ποίαν αἰτίαν τοῖς
 Mt. 10, 23 ἀγίοις προστέταχε μαθηταῖς· ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύ-
 Rom. 8, 35 γετέ εἰς ἑτέραν; πῶς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ πάνσοφος Παῦλος, καίτοι λέγων ἐναργῶς τίς
 ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διω-
 2 Cor. 11, 32-33 γμός ἢ λιμός ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; τὸν τῆς Δαμασκοῦ διαδιδράσκων 35
 ἡγούμενον διὰ τῆς θυρίδος ἐχαλάτο διὰ τοῦ τείχους; ἔδει τοίνυν παντὸς ἀγαθοῦ καθηγητὴν
 καὶ διδάσκαλον αὐτὸν ἡμῖν ἀναφανεῖσθαι τὸν Χριστόν. προσήκει μὲν γὰρ μετὰ κραυγῆς

VS, D [= mn], ARW

1 τὸν ¹ om. VRW	ἐαυτοῦ SD	3 κς W	7 αὐτὸν W	αἷτιος] πρόξενος W
9 τοὺς — δεικναιμένους V	10 καὶ ² om. R	10/11 ἀμαρτάνοντα καὶ κολαφιζόμενον S		
11 ὑπομενετέ A	12 ὑπομενετέ A	καὶ om. VSDW	ἡμῶν VSDW	13 ἡμῖν D
14 οὖν om. VSDW	15 διδάξαι μὲν VSDW	αὐτῷ] οὕτω AR	17 ἐμβεβηκότας VARW	18 τὸ om. SD
δεδωκότας [ἐκδεδωκότας S]	ἐαυτοῦ SD	αἵματος] σώματος VW	19 τοῖς	20 τοῖς R καὶ τοῖς A
20 διαζήσωμεν SA	διαζήσοιμεν VW	21 τοῖς SD	οἷς VW	
23 ἀφήσι VSDW	παραρριπτεῖν D	24 ἦν om. AR	25 δοκεῖν SD	ἀναπεῖθαι
SDRW, corr. R	26 θεόν] αὐτόν SD	ἱκετίαν SD	28 ἐκ θανάτου αὐτόν W	τοῦ
θανάτου SD	ἀλλοπρεποὺς D	29 ἀνδρείας VSDRW	31 ἔχειν S	32 ἡμᾶς D
33 τὴν ἑτέραν VW	λέγων ἡμῖν VW	34 τοῦ θυ R	χϋ A	37 ἀναφανεῖσθαι AR
προσεῖη W				

ἰσχυρὰς καὶ ἱκετηρίας, ὡς καθ' ἡμᾶς γεγονώς, εἰσηκούσθη δὲ ὡς φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς PG 1392
οὐ παρακουόμενος. ἐγὼ γὰρ ἠίδειν, φησίν, ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις. ἵνα γὰρ Ioh. 11, 42
καὶ τὰς ἡμῶν προσευχὰς δεκτὰς γενέσθαι παρασκευάσῃ, πάλιν αὐτὸς ἀπάρχεται τοῦ
πράγματος, μόνον οὐχὶ κατευρύνων τῇ ἀνθρώπου φύσει τὴν τοῦ πατρὸς ἀκοήν καὶ οἶον
ἐτοιμοτάτην παρατιθεῖς ταῖς τῶν δι' αὐτὸν κινδυνευόντων εὐχαῖς. οὐκοῦν ἡμεῖς ἡμεν ἐν 5
αὐτῷ καθάπερ ἐν ἀπαρχῇ δευτέραι τοῦ γένους οἱ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρὰς καὶ οὐκ ἀδακρυτὶ
προσευχόμενοι καὶ τὸ τοῦ θανάτου κράτος καταρτηθῆναι παρακαλοῦντες, ἰσχύσαι δὲ τὴν
ζωὴν τὴν καὶ πάλαι τῇ φύσει δεδωρημένην.

Ὅτι δὲ τὸ ὑπακοῦσαι θεῷ λαμπρὸν καὶ ἀπόβλεπτον ἔχει τὸ πέρας, ὡς ἐν αὐτῷ δὴ P 309
πάλιν ὁφόμεθα. ἀφ' ὧν γὰρ ἔπαθε, φησίν, ἔμαθε τὴν ὑπακοήν. ὁμοιον γὰρ ὡς εἰ 10
λέγοι τυχόν· τεταπείνωκεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπὲρ πάντων μέχρι θανάτου, θανάτου Phil. 2, 8
δὲ σταυροῦ. ἀλλ' οὐ μεμένηκε ταπεινός· ὑπερυψώθη γὰρ τὸ ὄνομα λαβὼν τὸ ὑπὲρ Phil. 2, 9
πάν ὄνομα. καὶ ἀνθρώπινον μὲν τοῦ λόγου τὸ σχῆμα, ἄριστός γε μὴν εἰς ἡμᾶς ὁ τοῦ
πράγματος τύπος, εὐκλεᾶ τε καὶ ἀξιάγαστον ἀποφαίνων τὴν ὑπακοήν καὶ τοῦ παντός ἡμῖν
πρόξενον ἀγαθοῦ. τύπος οὖν ἄρα καὶ ὑπογραμμὸς εἰς ἡμᾶς τὸ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρὰς 15
καὶ δακρύων προσεῦχεσθαι πειραζόμενον τὸν Ἑμμανουήλ, οὐ πρό τῆς ἐνανθρωπήσεως, ἀλλ'
ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, ὅτε καὶ τοῦτο δρᾶν ἀνεγκλήτως ἔξην, οὐδὲν εἰς τὴν
τῆς θεότητος ἀδικούμενον δόξαν, ἐφίεισης δὲ μᾶλλον αὐτῷ τοῦτο δρᾶν τῆς μετὰ σαρκὸς
οἰκονομίας. ἐπεὶ τίνα τρόπον κατεπτοήθη θάνατον ἡ ζωὴ; ὁ δὲ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἀπο-
φαίνων εὐτολμοτάτους καὶ λέγων μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεννόντων τὸ σῶμα, 20 Mt. 10, 28
πῶς ἂν ἦλω παθὼν τὴν δειλίαν; ἢ πῶς ἂν ἠτόνησε τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀποσοβῆσαι τὸν
θάνατον ὁ πάντων αὐτὸν ἀφιστάς, ὁ μιᾷ φωνῇ τοὺς ἐν τοῖς μνημείοις ἐγείρειν ὑπὸ σκηνῶν Ioh. 5, 28
μενος καὶ οὐκ ἀνέφικτον αὐτῷ τὸ χρέμα δεικνύων; προσεφώνει γὰρ Λαζάρῳ μὲν δεῦρο Ioh. 11, 43
ἔξω, τῷ δὲ τῆς χήρας υἱῷ νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Lc 7, 14

Εἰ δὲ δὴ τινες εἶεν οἱ τολμῶντες λέγειν ὡς ἐστὶν ἄνθρωπος ἰδικῶς ὁ ἐκ τῆς ἀγίας 25
παρθένου δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας μετὰ κραυγῆς ἰσχυρὰς καὶ δακρύων προσενέγκας πρὸς
τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μάλιστα μὲν τοῖς ἱεροῖς ἀπαίδοντα γράμμασιν
φρονεῖν ἡρημένοι δικαίως ἀκούσονται λέγοντος περὶ αὐτῶν ἑνὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων·
οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες· εἴτα πρὸς τοῦ- P 310
τῶν φραζόντων ἐκεῖνο πότερον ποτε ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναι φασὶν αὐτὸν ἢ γοῦν καθάπερ Iud 19
εἰπεῖν τεθαυρήκασιν, ἔχει τὴν ἰσότητά τῆς ἀξίας καὶ τῆς αὐθεντίας τῆς πρὸς γε φημὶ τὸν 31
ἐκ θεοῦ λόγον ὡς αὐτῷ συνημμένος; εἰ μὲν οὖν ἄνθρωπον εἶναι φασὶ καθ' ἡμᾶς ψιλόν, PG 1393
ἀνθρωπολατροῦσιν ὁμολογουμένως, προσκυνοῦντες αὐτῷ· γέγραπται γὰρ ὅτι κύριον τὸν Mt 4, 10
θεὸν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις· εἰ δὲ δὴ φαίεν ὅτι
κέκληται πρὸς ἰσότητά τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας τῆς πρὸς θεὸν λόγον, εἴτα πρόσεισι 33
τῷ θεῷ καὶ πατρὶ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρὰς καὶ δεδακρυμένος καὶ δεῖται τοῦ σῶζοντος,
οὐδὲν ἔτι τὸ κωλύον καὶ αὐτοῦ τοῦ λόγου τὸ μέτρον τοσοῦτον ὑπάρχειν ὑπονοεῖν, ὅσον περ

VS, D [= ma], ARW

1 δέ] τε VR, corr R	τε om. V	2 φησιν ἠδεῖν VSDW	3 ἀπέρχεται S ἀπέχεται W
5 ἐτοιμότης W	ἐν om. AR	9 ὡς καὶ R	10 γὰρ] δὲ D φησιν ἔπαθε VW
ὅμοι S	11 λέγοιτο SD	12 λαβὼν τὸ ὄνομα VSDW	13 καὶ om VSDW ἄνῳ SD
14 ἡμῖν om D	17 τοῦτο] τοῦ A	ἀνεγκλήτως] ἀνάγκη πῶς R	οὐδὲ A
ἀφίεισθαι V	αὐτῷ AR αὐτὸ VSDW	20 εὐτολμοτάτους AR	ἀποκτενόντων VSDAW
21 τῇ δουλείᾳ SD	23 μὲν γὰρ λαζάρῳ μὲν V	24 τῷ] τὸ W	27 ἀνάδοντα S
αὐτῶν AR αὐτῶν SW αὐτοῖς VD	29/30 τοῦτο W	30 ποτε om. D	εἶναι om VSD.
corr V	31 τεθαυρήκασιν R	ἔχειν VW	31. 35 postulatur τὴν πρὸς
ψαυτῶς SD	συνημμένον VW	φασὶ om V	32 ὡς αὐτῷ]
δεδακρυμένος R	37 ἔτι] ἐστὶ VW	33 ὅτι om. V	30 θεῷ καὶ om D

ἂν εἶναι πιστεύοιτο καὶ τὸ τοῦ πρὸς αὐτὸν ἔχοντος τὴν ἰσότητά τῆς ἀξίας ἢ τοῦν αὐ-
 θεντίας. οὐκοῦν πρόποι ἂν καὶ αὐτῷ τὸ δεδιέναι θάνατον, τὸ κίνδυνον ὑφορᾶσθαι, τὸ
 κλαίειν ἐν πειρασμοῖς, καθεστάναι δὲ καὶ ἐν ἐνδείᾳ τῆς παρ' ἐτέρου χειρὸς, ἵνα καὶ
 σώζηται, καὶ πρὸς τούτοις ἔτι καὶ μαρτυρεῖν τὴν ὑπακοὴν δι' ὧν πέπονθε πειρασθεῖς.
 ἀλλ', οἶμαι, τοῦτό ἐστιν ἢ φρονεῖν ἢ λέγειν ἀσύμφωνον παντελῶς· παναλκῆς γάρ ἐστιν ὁ
 τοῦ θεοῦ λόγος καὶ θανάτου κρείττων καὶ παθῶν ἐπέκεινα καὶ δειλίας ἀνθρωποπρεποῦς
 ἀμέτοχος παντελῶς, ἀλλὰ μὴν οὕτω φύσεως ἔχων πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν. οὐκοῦν οὔτε
 φιλὸς ἀνθρώπος ὁ Χριστὸς οὔτε ἄσαρκος λόγος, ἐνωθεὶς δὲ μᾶλλον τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρω-
 πότητι πάθοι ἂν ἀπαθῶς σαρκὶ τῇ ἰδίᾳ τὰ ἀνθρώπινα. γέγονε τοίνυν εἰς ὑποτύπωσιν
 1 Petr. 2, 21 εἰς ἡμᾶς ἀνθρωπίνως ἐκεῖνα, καθάπερ ἔφην ἐν ἀρχαῖς, ἵνα τοῖς ἵχνεσιν αὐτοῦ κατακο- 10
 λουθῇσωμεν.
 P 311 82 Τοῦτο γὰρ ἐποίησεν, ἐφάπαξ ἑαυτὸν προσενέγκας. ὁ νόμος γάρ
 Hebr. 7, 27. 28 καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς
 Hebr. 10, 14 μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον. Μιᾷ μὲν προσφορᾷ,
 δῆλον δὲ ὅτι τῇ διὰ τοῦ ἰδίου σώματος, τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγία- 15
 ζομένους ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός· προσκεκόμικε γὰρ ἑαυτὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς
 Eph. 5, 2 ὁσμὴν εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρὶ καὶ τετελείωκε νοητῶς διὰ πίστεως καὶ ἁγιασμοῦ, καίτοι
 τῆς νομικῆς λατρείας τελειούσης οὐδέν. τοιγάρτοι κατέληξαν μὲν οἱ τύποι καὶ πέπαυται
 Hebr. 7, 19 τῆς ἀρχαίας διαθήκης τὸ ἀνόνητον ἐν σκιαῖς, γέγονε δὲ ἀναγκαίως ἐπεισαγωγὴ κρείτ-
 τονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ, μεσιτεύοντος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τάξει 20
 γεγονότος ἀρχιερατικῇ διὰ τοι τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν. πλὴν ἐκεῖνο ἄθρει· περὶ αὐτοῦ
 2 Cor. 13, 4 φησιν ὁ θεσπέσιος Παῦλος ὅτι ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, εἶτα πῶς ὁ μὲν νόμος
 καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ δὲ λόγος τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον
 υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον, ὡς οὐκ ἔχοντα δηλονότι τὸ ἀσθενεῖν; τοῦτο γάρ, οἶμαι,
 ἐστὶ τὸ ἀρτίως ἔχον ἢ τοῦν τὸ ἐν παντὶ καλῶι τετελειωμένον, ὅτι μὴ κατ' ἐκείνους ἐστὶ 25
 PG 1396 τοὺς κατὰ τὸν νόμον, οἷς οὐκ ἀσύνηθες εἰς ἅπαν τὸ καὶ ἀσθενεῖν ἔσθ' ὅτε. πῶς οὖν
 ὁ αὐτὸς καὶ ἀσθενείας κρείττων εἶναι πεπίστευται καὶ ὡς υἱὸς τετελειωμένος, σταυροῦται
 δὲ καὶ ἐξ ἀσθενείας; οὐκοῦν ἀκόλουθον ἐννοεῖν ὡς ἡσθένησε μὲν σαρκικῶς σταυρὸν ὑπο-
 Mt. 26, 41 μείνας, ἔστι γε μὴν ὡς θεὸς τοῦ ἀσθενεῖν ἐπέκεινα· τὸ γὰρ πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ
 P 312 σὰρξ ἀσθενής. εἰ δὲ δὴ λέγοιεν τὴν ἀσθένειαν ἐν τούτῳ τὸ ἐν ἀμαρτίαις εἶναι 30
 δηλοῦν τοὺς κατὰ νόμον ἱερατεύοντας, οὐκ ἀντιτετάξομαι, σύμφημι δὲ μᾶλλον ὀρθὰ καὶ
 οὕτω φρονεῖν ἡρημένους. οὐκοῦν οἱ μὲν κατὰ νόμον ἱεουργοὶ θυσίας ἔχρηζον οὐ μιᾶς,
 Hebr. 9, 7 πλειόνων δὲ μᾶλλον ἅτε δὴ προσάγοντες καθ' ἡμέραν ὑπὲρ τε ἑαυτῶν καὶ τῶν τοῦ λαοῦ
 ἀγνοημάτων διὰ τὸ πλειστάκις ἀσθενεῖν καὶ ὑπομένειν μαλακισμὸν τὸν εἰς πολύτροπον
 ἀμαρτίαν· ὁ δὲ κρείττων ἀμαρτίας ὑπάρχων ὡς θεὸς προσκεκόμικεν ἑαυτὸν καὶ γέγονεν 35
 ἡμῶν ἀρχιερεὺς, ἀνθρωπίνως μὲν λεγόμενος λειτουργεῖν, ἱερατεύων δὲ τῷ πατρὶ τὸ ἴδιον

26—30 Foyt 172 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· πῶς οὖν — ἀσθενής

VS, D [= mn], ARW

1/2 τῆς αὐθεντίας V	2 αὐτό DA	τὸν θάνατον AR	3 κλαίειν AR ^{com} κλειν R		
δὲ om. W	ἐν om. W	3/4 ἵνα σώζεται SD	4 μαρτυρεῖ W	πειραθεῖ VA	5 ἀτύ-
φηλον S	7 ἀλλὰ μὲν οὕτω W	ἀλλὰ οὕτω μὲν V	φύσιν SD	8 ὁ λόγος R	10 εἰς
ἡμᾶς] ἡμῶν A	10/11 ἐπακολουθήσωμεν V	12 κζ W	γάρ* om. V	13 ἀνθρώπους	
καθίστησιν AR	14 εἰς αἰῶνα S	16 δ ² om. VSDW	γάρ om. V	αὐτῶν] ἡμῶν D	17 εὐω-
διασ ὁσμὴν SD	19 ἀνόνητον SD	23 ἀνθρώπους καθίστησιν AR	26 εἰς ἅπαν τὸ A εἰς		
πάν τὸ R ^{com} εἰ πάν τὸ R ἢ πάντως SD	εἰπεῖν τὸ VW	καὶ om. A	27 ὁ SD Foyt om. VARW		
εἶναι κρείττων A	πιστεύεται SD	καὶ om. SD	28 μὲν om. Foyt	29 ἔτι Foyt	
30 τὸ ARW τῷ VSD	31 ἱερατευόντας SW	ἱεουργούντας D	ἀντιτάξομαι VSDW	32 φρο-	
νεῖν AR νοεῖν VSDW	τὸν νόμον V	33 αὐτῶν V	36 ἱερέων R		

σῶμα. θεοπρεπῶς οὖν ἄρα παθεῖν οὐκ ἀνέχεται τὴν ἁμαρτίαν, ὅτι μὴ φύσεως ἦν γε-
νητῆς οὐκ ἐχούσης οὐσιωδῶς τὸ ἄτρεπτον καὶ τὸ εἰς ἅπαν δύνασθαι διαδιδράσκειν τὴν
ἁμαρτίαν. υἱὸς οὖν ἄρα ἐστὶν παντέλειος, ἀνεπικούρητον ἔχων παρ' ἐτέρου τὸ ἀκρά-
δαντον εἰς ἀγιασμόν φύσεως τε καρπὸν ἰδίας τὸ ἀπλημμελές.

- 83 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ⁵
ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ^{Hebr. 8, 1. 2}
ἀγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος καὶ
οὐκ ἄνθρωπος. Ἐγήγερτο μὲν κατὰ τὴν ἔρημον ἡ ἀρχαία σκηνὴ διὰ τοῦ πανσόφου
Μωυσέως, πεποίητο δὲ κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει. καὶ τοῖς μὲν
κατὰ νόμον ἱερατεύουσιν ἐκείνη πρεπωδεστάτη, ἐνδιαίτημα δὲ τῷ Χριστῷ πρέπον τε καὶ ¹⁰
ἑοικὸς ἡ ἄνω καλλίπολις, τουτέστιν ὁ οὐρανός, ἡ θεία τε καὶ ἀνωτάτω σκηνὴ καὶ οὐκ ἄν-
θρωπίνης εὐρημα τέχνης, ἀλλ' ἱερὰ καὶ θεότευκτος. ἐκεῖ γεγωνῶς προσκομίζει τῷ θεῷ ^{P 313}
καὶ πατρὶ τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας, ἡγιασμένους δὲ δηλονότι διὰ τοῦ πνεύματος (οὐδεὶς ^{Ioh. 14, 6}
γὰρ ἔρχεται, φησὶν, πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ), καὶ οὗτος αὐτῷ τῆς ἐνθάδε
λεγομένης λειτουργίας ὁ τρόπος, θεοπρεπὲς δὲ τὸ χρῆμα, κἂν εἰ τοῖς καθ' ἡμᾶς ἡ γοῦν ¹⁵
ἀνθρωπίνους σημαίνοιτο λόγοις. τὸ γὰρ ἀγιάζειν δύνασθαι τῷ ἰδίῳ πνεύματι τοὺς
πιστεύοντας ἐλέει καὶ χάριτι δεδικαιωμένους καὶ οἷον ἱεουργεῖν τῷ θεῷ, κόσμῳ μὲν
ἀποθνήσκοντας, ζωοποιουμένους δὲ πνεύματι καὶ εἰς εὐδόκιμον ἀληθῶς ἀναλάμποντας βίον,
πῶς οὐκ ἂν εἴη θεοπρεπές; ὅτι δὲ καίτοι λεγόμενος λειτουργεῖν, οὐ μείων ἐστὶν
τοῦ πατρὸς οὔτε μὴν κατόπιν ἔρχεται τῆς ἐνούσης εὐκλείας αὐτῷ, προσαποδείκνυσιν ²⁰
ἐναργῶς τὸ τοῖς θεοῖς αὐτὸν ἐνιδρῦσθαι θώκοις καὶ ἐν δεξιᾷ καθῆσθαι τοῦ γεγεννηκότος. ^{PG 1397}
εἰ γὰρ ἐστὶν ἀληθές ὅτι πᾶς ἱερεὺς ἔστηκεν ἀεὶ λειτουργῶν καὶ οὐκ ἂν νοοῖτο ποτε σύνε- ^{Hebr. 10, 11}
δρός τε καὶ ἰσοκλεῆς ὡπερ ἂν λατρεύσειε θεῷ, πῶς οὐκ ἀσυνήθως ἱεουργὸς ὁ Χριστὸς
ὁ καὶ ἐν τοῖς τῆς θεότητος θώκοις ὡς θεὸς καὶ λειτουργῶν ἀνθρωπίνως; εἰ δὲ δὴ τις λέγοι
συκοφαντῶν τὴν ἀλήθειαν ὅτι ναὶ κεκάθικεν ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς ἰδικῶς ἄνθρωπος συ- ²⁵
νημμένος τῷ θεῷ κατὰ μόνην τὴν ἰσότητα τῆς ἀξίας, οὐκέτι μόνης εἶναι φησιν τῆς ἀγίας
τριάδος τὸν ἀνωτάτω καὶ μόνῃ αὐτῇ πρέποντα θρόνον, ἀλλ' ἤδη τις ἡμῖν τέταρτος οὐτοσί
πρόσφατός τε καὶ γεννητὸς ἐπεισκρίνεται θεὸς μετὰ τὴν ὁμοούσιον καὶ ἀγίαν τριάδα.
- 84 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν διὰ ^{P 314}
τῆς μείζονος καὶ τελειότερας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν οὐ ^{Hebr. 9, 11. 12}
ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ³¹
ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος.
Τίνα δὴ τρόπον διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειότερας σκηνῆς γέγονεν ἐφ' ἡμᾶς ἀρχιερεὺς ὁ
κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, προαπέδειξεν ἡμῖν ἀρτίως ὁ λόγος· ὅτι δὲ τῆς ἱεουργίας
ὁ τρόπος αὐτῷ καὶ ἀμείνων ἀσυγκρίτως τῆς κατὰ τὸν νόμον καὶ πολὺ λίαν ὑπερκείμενος ³⁵
τὰ ὡς ἐν τύπῳ καὶ σκιᾷ (καὶ γὰρ ἐστὶν αὐτὸς ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ ἄμωμον ἱερεῖον), ἐνδοιά-

VS, D [= ma], ARW

1/2 γεννητῆς SDA	2 οὐκ ἂν W	δύνασθαι] γίνεσθαι V	3 υἱὸς VAR καὶ ὁ W
85 SD	ἀρα οὖν W	4 τό] ἔχων V	5 κῆ W
SR μωυσεὸς V ^{scop} D μωσέως AW	πεποίηται V	10 τὸν νόμον V	12 εὐρημα VW
16 λογισμοῖς A	γὰρ om. SD	18 σωποιοιουμένουσ A	τῷ πνι SD
θάκοις R	καθίσαι SD	γεγεννηκότος S	23 ὡπερ R
om. R superscr. τῇ R	θάκοις R	λειτουργὸς SD	λέγει D
ἀνθρωπον S	26 θῶ VSDW λόγῳ AR	μόνην om. AR	μόνης VA μονογενῆς R μονογε- νῶς SDW
φασὶ SD	27 ἀνωτάτη SD	καὶ μόνῃ καὶ SDRW	οὕτως W οὕτως εἰ SD
28 γεννητῆς SDAW	29 καθ W	δὲ VSmRW δὴ nAR ^{scop}	30 τελειωτέρας Vm
31 γων] ταύρων D	32 εἰς ἅπαξ SD	33 δὲ V	τελειωτέρας VmA
33/34 ὁ καὶ ἡμῶν ἰσῶ καὶ ἀρχιερεὺς V	34 δὲ om. VSD	35 ὑπερκείμενης SD	36 τὰ SDRW
τῶν VA	36/p. 53, 1 ἐνδοιδοιοιεν V		

- Hebr. 8, 1 σείεν ἂν οὐδεῖς. ἐπιτήρει δὲ ὅπως ὁ ἀξιάγαστος ἡμῶν ἀρχιερεὺς ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια λύτρωσιν εὐράμενος αἰωνίαν. πῶς οὖν ὁ ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς ὡς θεὸς ἴδιον ἔχειν αἷμα λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ πεπιστεύκαμεν ὅτι ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς κατὰ φύσιν υἱὸς κεκλημάτηκε καὶ υἱὸς ἀνθρώπου καὶ τὸ ἴδιον αἷμα τῆς ἀπάντων ζωῆς 6 ἀντάλλαγμα δοὺς ταύτην εὐρατο τῷ κόσμῳ τὴν εἰς αἰῶνα λύτρωσιν; οὐ γάρ που φαίη τις ἂν ὡς ἦν ἀκόλουθόν τε καὶ πρέπον καθάπερ ἐν τάξει τῶν ἀλόγων ζώων σφάζεσθαι πλειστάκις τὸν Ἑμμανουήλ, ἀποχρῶντος εἰς λύτρωσιν τῆς ὑπ' οὐρανὸν τοῦ καὶ ἅπαξ παθεῖν αὐτόν. εἰ δὲ καθὰ πεφρονήκασιν τινές, ἀνθρώπος ἦν ἰδικῶς, ἰσότητι μὲν τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας συνημμένος θεῷ, διηρημένος δὲ καθ' ὑπόστασιν καὶ ἀνὰ μέρος 10 εἶναι πεπιστευμένος, οὐκ ἦν ἴδιον αἷμα τοῦ συνεδρεύοντος τῷ πατρὶ τὸ εἰς λύτρωσιν τοῦ
- P 315 κόσμου δοθέν, ἀλλ' ἑτέρου μᾶλλον σχετικὴν ἔχοντος πρὸς αὐτὸν τὴν συνάφειαν. ὥσπερ γάρ δύο τινές ἄρχοντες τῇ τῶν ἀξιωμάτων ἰσότητι κατ' οὐδὲν ἀλλήλων διενεγκόντες ὅλως οὐχ εἰς νοοῦνται μᾶλλον, ἀλλὰ δύο κατὰ τὸ ἀληθές, οὕτω τὸ συνημμένον τινὶ κατὰ τὴν ἀξίαν, διηρημένων τῶν φύσεων ἢ γοῦν ὑποστάσεων, οὐχ εἰς εἶεν ἂν, ἀλλὰ δύο, καὶ τὸ 15
- PG 1400 ἐνὸς αἷμα τυχὸν αὐτοῦ δὴ πάντως ἐστὶ καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἑτέρου. οὐκοῦν οὐκ ἀπόχρη πρὸς ἑνωσιν ἀληθῆ τὸ ὡς ἐν ἰσότητι τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας συνῆφθαι λέγειν ἀνθρώπον θεῷ.
- 85 Οὐ γάρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστὸς οὐδὲ εἰς ἀντίτυπα
- Hebr. 9, 24 τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτόν τὸν οὐρανὸν νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προ- 20
- Ies. 66, 1 σώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν. Τοῦ θεοῦ λέγοντος ὁ οὐρανὸς μοι θρόνος, ἐπαναπαύεσθαι καὶ αὐτόν τοις ἄνω πνεύμασιν φαρὲν τὸν υἱόν, σκηνὴν ὥσπερ ἁγίαν ἔχοντα τὸν οὐρανὸν καὶ οὐ κατὰ γε τοὺς ἐπὶ γῆς ἱεουργοῦντας σωματικῶς καὶ τὰς δι' αἱμάτων τελοῦντας θυσίας εἰς ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν εἰστρέχοντα κατὰ τὸ τῷ νόμῳ δοκοῦν. ἐμφανίζεται δὲ νῦν ὑπὲρ ἡμῶν τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ, τίνα τρόπον; ἄρα γὰρ οὐκ αἰεὶ 25 καὶ πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ὑπάρχων ἐμφανής; καίτοι καταθρῆσαι ῥᾶιον ὡς αὐτὸς ἐστιν ἢ δημιουργὸς σοφία τοῦ πατρὸς, δι' ἧς τὰ πάντα παρεκομίσθη πρὸς ὑπαρξιν. καὶ γοῦν
- Prou. 8,30.31 ὡς σοφία φησὶν· ἐγὼ ἤμην ἢ προσέχαιρεν, καθ' ἡμέραν δὲ ηὐφραϊνόμενη ἐν προσώπῳ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ, ὅτε ηὐφραίνετο τὴν οἰκουμένην
- P 316 συντελέσας καὶ ἐνηυφραίνετο ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων. ὅτε τοίνυν αὐτῇ προσέ- 30 χαιρεν ὁ πατήρ καὶ ἦν ἐν προσώπῳ αὐτοῦ καθ' ἡμέραν εὐφραϊνομένη τε καὶ εὐφραίνουσα, πῶς ἐμφανίζεται νυνὶ τῷ προσώπῳ τοῦ πατρὸς; οὐκοῦν ἐμφανίζεται ξένως, οὐκέτι γυμνὸς καὶ ἄσαρκος λόγος, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐν ἀρχαῖς ἦν, ἀλλ' ἐν μορφῇ τε καὶ φύσει τῇ καθ' ἡμᾶς· φαρὲν γάρ οὕτως αὐτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἐμφανισθῆναι νυνὶ καὶ οἶον ἐν ὄψει τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς τὴν ἀνθρώπου φύσιν ἀγαγεῖν, καίτοι γενομένην ἐν ἀποστροφῇ διὰ τὴν 36 ἐν Ἀδὰμ παράβασιν. ἡμᾶς οὖν ἄρα παρίστησιν ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ πατρὸς ὡς ἐν ἑαυτῷ

32—36 Feyer 173 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· πῶς ἐμφανίζεται — παράβασιν

VS, D [= mn], ARW

1 ὁ om W 3 αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος AR 4 ἔχειν om. W λέγοις A 5 καὶ¹
om A 6 ἀντάλλαγμα S εἰς αἰωνίαν R 8 πολλάκις SD τῆς] τοῖς SD 10 συνη-
μμένης D ἡρημένους SD 11 πιστευόμενος W 12 τὴν om. D 13 ἰσότης S 14 ἐν SD
νοεῖται SD 15 ἂν om. SDW 16 ἐν SDW δὴ om. W οὐκ om. W 19 ἅλ W
ἅγια εἰσῆλθεν DW ὁ x̄s VW om. A οὐδὲ εἰς om. D 22 ἔχοντος S 23 τὰς] τοῦς W
24 τῷ om. VS 25 τίνι τρόπῳ V γάρ om. AR 26 ὑπάρχει SD 27 ἢ] ὁ D θῷ
καὶ πρὸ SD 28 ὡς ἢ W δὲ om. AR ἡφραϊνόμενη S εὐφραϊνόμενη W 29 εὐφραι-
νετο W 30 ἐνευφραίνετο W 32 νῦν SDW πρὸ VAR, W in ras., Feyer θῷ SD ἐξ-
νος R καὶ οὐκέτι Feyer 34 ὑπὲρ ἡμῶν om. V ἐπ' V 35 τὴν] τοῦ V γενομένη R
ἀπογραφῇ SD 36 ἐν om. D τοῦ πατρὸς om. W

καὶ πρώτῳ, καθὼ πέφηνεν ἄνθρωπος, ἵν' ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ πατρὶ καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπαλλάξας αἰτιαμάτων καὶ εἰς καινότητα ζωῆς μεταστοιχειώσας ἐν πνεύματι, ὥστε καὶ ἀξίους ὁρᾶσθαι λοιπὸν τῆς παρὰ τοῦ πατρὸς ἐποπτείας ὡς ἐν υἱῶν τάξει παρελημμένους.

Περὶ τοῦ λέγεσθαι δόξαν λαβεῖν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν

- 36 Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ 5 Gal. 1, 1 Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Ἀπόχρη μὲν εἰς ἀπόδειξιν τοῦ μὴ δεδεῆσθαι δόξης τῆς ἔξωθεν καὶ εἰσκεκριμένης τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν τὸ συναποστέλλειν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τῶν περὶ ἑαυτοῦ κηρυγμάτων τοὺς ἱεουργούς· οὐ γὰρ ἑαυτοὺς ἐκήρυττον, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον εἰς δόξαν θεοῦ πα- P 317 τρός· ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἱεροῖς ἔπεσθαι γράμμασιν ἀναγκαῖον ἡμᾶς, οὐδαμοῦ παρεκτρέχοντας 10 τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, φέρε λέγωμεν τίνα δὴ τρόπον ὁ θεὸς καὶ πατὴρ δόξῃ λέγεται στεφα- PG 1401 νοῦν τὸν υἱόν. οὐκοῦν αὐτὸς πού φησιν ὁ μακάριος Παῦλος περὶ τῶν ἀρχόντων τοῦ Hebr. 2, 7-9 αἰῶνος τούτου· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. 1 Cor. 2, 8 οἶδεν οὖν ἄρα κύριον ὄντα τῆς δόξης τὸν ἐσταυρωμένον. πῶς οὖν δέχεται δόξαν παρὰ τοῦ πατρὸς ὁ τῆς δόξης κύριος; ἢ δὴλον ὅτι πεποιῆται πάλιν οἰκονομικῶς ὁ λόγος αὐτῷ; 15 δέχεται μὲν γὰρ ἀνθρωπίνως, ἔστι δὲ καὶ οὕτως τῆς δόξης κύριος θεικῶς. καὶ ὁ μὲν τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως πλοῦτος ὁρῶντο ἂν πρὸς ἡμῶν ἐν τοῖς ὑπὲρ κτίσιν πλεονεκτήμασιν, τῆς δὲ καθ' ἡμᾶς πτωχείας τὸ μέτρον ἐν τῷ λέγεσθαι λαβεῖν, καὶ εἰ πλούσιος ὢν δι' 2 Cor. 8, 9 ἡμᾶς ἐπτύχευσεν. ἀλλ' οὖν ἀγαθαῖς ἐννοίαις πρὸς ὀρθότητα διοικούμενοι καὶ τὰ εἰκότα φρονεῖν ἐπ' αὐτῷ σπουδάζοντες, οὐκ ἀγνοήσομεν ἡμεῖς τὸν καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς 20 πτωχείᾳ πλούσιον ὡς θεόν.
- 87 Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ioh. 3, 35 Δέχεται πάλιν ὡς ἄνθρωπος ὁ υἱός, πλην οὐκ ἔξω τίθησιν ἑαυτὸν ὁ πατὴρ τοῦ πάντα ἔχειν ἐφ' ἑαυτῷ· διδοὺς γὰρ αὐτὰ τῷ υἱῷ, σὺν αὐτῷ κατάρχει τῶν ὅλων, τοῖς τῆς θεό- τητος σκῆπτροις ὑποφέρων δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἐπὶ γῆς γένος, καίτοι διανενευκὸς 25 ἀχαλίνως εἰς ἀπόστασιν. ὡς γὰρ αὐτὸς πού φησιν ὁ σοφώτατος Παῦλος, θεὸς ἦν 2 Cor. 5, 19 ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσων ἑαυτῷ. καὶ οὐ δὴ πού φαμέν ὡς ἐν ἀν- θρώπῳ κατοικήσας Χριστὸς ἕτερος παρὰ γε τὸν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γεγεννημένον κόσμον ἑαυτῷ κατήλλαττεν (φρονουσι γὰρ ὡδε τινὲς τῶν ἀμαθεστέρων), ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ὅτι κατήλλαττεν ἑαυτῷ τὸν κόσμον ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἐν Χριστῷ· γέγονε γὰρ ἡμῶν 30 P 318 μεσίτης ἐνανθρωπήσας ὁ υἱὸς καὶ οἶον διαλλακτῆς εἰς εἰρήνην, οὐχ ἑτέρῳ προξενῶν τῶν ἐν κόσμῳ τὴν ὑποταγὴν, ἀλλ' ὡς ἐν ἰδίῳ προσώπῳ τῷ θεῷ καὶ πατρί. Χριστῷ γὰρ κατηλλαγμένοι, κατηλλάγμεθα δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῷ τῷ πάντων σωτῆρι θεῷ. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν· δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, Mt. 11, 28 κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ὅτι δὲ τοῖς πρὸς αὐτὸν ἰοῦσιν οὐ πρὸς ἕτερον τινὰ γένοιτ'

VS, D [= mn], ARW

2 αἰτιαμάτων ἀπαλλάξας AR	ὥστε om. SD	3 τῆς] τοῖς D	τοῦ om. A
delere coepit R	ἐποπτείας om. SD	υἱῷ V	παρειλημμένοις D
5 1a W	δι' ἀνθρώπων VW	6 ἀποχρῆν R	8 τὸν χν AR
12 Παῦλος om. SD	14 ἄρα καὶ V	ὄντα om. W	15 οἰκονομικός R
19 ἀγαθαῖς om. D	20 οἰκότα Vm	21 πτωχία V	22 λβ W
24 ἔχειν om. SD	ὕφ' VW	25 τε — αὐτῷ om. SD	26 διανενευκῶς SDR,
corr. R	26 ὑπόστασιν S	27 καταλλάσων SW	ἐνεαὐτῷ R
γεννημένον om. SD	29 κατήλλαττεν R	ἐκεῖνος A	30 κατήλλαττεν RW
VW	33 διὰ τούτου SD	τε om. SD	πάντων ἡμῶν V
πάντες Sm πάντες πρὸς με V	κεκοπιακότες VW	34 πρὸς με πάντες nARW	35 πρὸ αὐτοῦ S

ἂν ἡ καταλλαγή πλην ὅτι πρὸς θεὸν τὸν φύσει καὶ ἀληθῶς, πεπληροφόρηκεν εἰπών· ὁ
 Ioh. 12.44-45 πιστεύων εἰς ἐμέ οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με, καὶ ὁ
 Ioh. 14. 1 θεωρῶν ἐμέ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με, ὅτε δὲ πάλιν· πιστεύετε εἰς τὸν θεόν,
 καὶ εἰς ἐμέ πιστεύετε.

38 Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ υἱός σου 5
 Ioh. 17. 1. 2 δοξάσῃ σε, καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ
 1 Ioh. 2. 1 δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Παράκλητος μὲν καὶ ἰλαστήριον
 PG 1404 ὁ υἱὸς ὠνόμασται. καθίστησι γὰρ τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς εὐμενῇ τὸν πατέρα καὶ παντὸς ἡμῖν
 Rom. 3. 25 εὐρίσκεται πρόξενος ἀγαθοῦ. πλην ἐκεῖνο καταθρήσωμεν πῶς ἂν δοξάσειεν ὁ πατήρ
 τὸν υἱόν, δοξασθήσεται δὲ καὶ αὐτὸς παρ' αὐτοῦ τίνα τρόπον. οὐκοῦν τὴν ὥραν ἢ 10
 γοῦν τὸν καιρὸν ἐληλυθέναι φησὶν καθ' ὃν ἔδει πάντως αὐτὸν τὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου
 ζωῆς ὑπομείναι σταυρόν, ἀλλ' ἦν ἀναγκαῖον δοξάζεσθαι τὸν υἱὸν παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ
 διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως μαρτυρούμενον ὅτι τέ ἐστίν ὁμοούσιος αὐτῷ καὶ ζωοποιὸς
 καὶ θανάτου κρείττων καὶ φθορᾶς ἀμείνω τὴν φύσιν διεκληρώσατο. δοξάζεται δὲ καὶ
 P 319 αὐτὸς ὁ πατήρ ὡς ἔχων υἱὸν κατὰ πᾶν ὅτι οὖν εἰκότα καὶ ἰσοκλεᾶ καὶ ἰσουργὸν ἑαυτῷ. 15
 καὶ τοῦτο δέδειχεν ὁ υἱὸς καταργήσας θάνατον καὶ ἀναστήσας ἐκ νεκρῶν τὸν ἑαυτοῦ ναόν,
 δέχεται δὲ τὴν κατὰ πάντων ἐξουσίαν καθ' ἡμᾶς δὴ πάλιν καὶ ἀνθρωπίνως, καίτοι βασι-
 λεύων τῶν ὅλων θεικῶς. καὶ ἐνήσει μὲν ὁ πατήρ τοῖς δοθείσι τῷ υἱῷ τὴν ζωὴν τὴν
 Ioh. 11. 25 αἰώνιον, αὕτη δὲ ἐστίν αὐτός· ἔφη γάρ· ἐγὼ εἰμί ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. οὐκοῦν
 κἂν εἰ λέγοιτο λαβεῖν παρὰ τοῦ πατρὸς δόξαν καὶ τὴν κατὰ πάντων ἐξουσίαν τε καὶ βασι- 20
 λείαν, ἀναθετόν μὲν τὸ λαβεῖν τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις, ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τῆς δόξης
 ἐστὶ κύριος ὡς θεὸς καὶ σύνθρονος τῷ πατρί, κατ' οὐδένα τρόπον μειονεκτούμενος τῆς
 τοῦ τεκόντος αὐτὸν ὑπεροχῆς τε καὶ δόξης τό γε ἤκον εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν.
 2 Cor. 10. 5 ἐσόμεθα γὰρ οὕτως εὐσεβεῖς, περιτρέποντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ καὶ λο-
 γισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως 25
 αὐτοῦ.

89 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος
 Act. 2. 33-35 τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεεν τοῦτο ὃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ
 ἀκούετε. οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός· εἶπεν
 ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς 30
 σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Ὅλον ἐν τούτοις καταθρήσαιμεν ἂν τῆς ἐνανθρω-
 πήσεως τοῦ μονογενοῦς τὸ μυστήριον. ἐν μορφῇ γὰρ ὑπάρχων καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς
 Phil. 2. 7. 9 ὁ ἐξ αὐτοῦ θεὸς λόγος, ἡ πανσθενὴς δεξιὰ καὶ χεὶρ ἡ παντουργικὴ, κεκενώσθαι μὲν λέγεται
 διὰ τὸ ἀνθρώπινον, ὑφούται δὲ πάλιν, οὐκ εἰς ὀθνεῖον ἀξίωμα καὶ οὐ πάλαι προσπεφυκὸς
 P 320 αὐτῷ διαβαίνων, ἀλλ' εἰς ἔμφυτόν τε καὶ τὴν ἐνοῦσαν αἰεὶ δόξαν τε ὁμοῦ καὶ ὑπεροχὴν 35
 ὑπονοστών. ὑφούται γὰρ ἀνθρωπίνως, καίτοι κατὰ φύσιν ὕψιστος ὢν αἰεὶ. γέγονε
 γὰρ ἄνθρωπος, καὶ τοῦτο, οἶμαι, ἐστὶ τὸ τῆς ὑφέσεως μέτρον καὶ ἡ λεγομένη κένωσις· ὃ

VS, D [= mn], ARW

1 τὸν θῶ τὸν W	2/3 οὐ πιστεύει — θεωρῶν ἐμέ om. SD	3 ποτέ W	5 ἁγ W
7 δώσει VSDARcomW δῶσ R	αὐτοῖς καὶ A	8 τοῖς γῆς V τῆς m γῆς n	9 δοξάσειεν V
10 καὶ om. V	11 δν] ἦν W	τὸν om. SDW	12 παρὰ VSDW ὑπὸ AR
καὶ δοξάζεται δὲ καὶ V	15 καὶ AR	τέ καὶ VSDW	16 τούτῳ R
17 καὶ om. R	18 ἐνήσει scripti νεμήσει D	ἀνεμήσει S	ἀνιμήσει R
19 δέ] γὰρ D	21 κενώσεως VW	ἐνώσεως n	κλήσεως SmAR
τὸν om. SD	27 ἁδ W	27/28 τοῦ ἁγίου πνῶ VW	28 ὁ om. V
VSDW	δέ] γὰρ V	32 ἐν ἰσότητι AR	33 θῶ R
VARW ἀληθινὴ SD	34 προπεφυκῶς D	πεφυκῶς VW	36 ὕψιστός τε W
φύσεως VSDA			37 ὑφέσεως RW

γε μὴν ἐνανθρωπήσας θεός, καίτοι νομισθεῖς οὐδὲν ἕτερον εἶναι πλὴν ὅτι μόνον ἄνθρωπος, αὐτὸ δὴ τοῦτ' ἐν ὁρώμενον, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, τετίμηται δὲ καὶ ὡς υἱὸς ἀληθῶς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τῆς ἀνωτάτω πασῶν εὐκλείας ἀνεδήσατο τὰ αὐχήματα, θεὸς εἶναι πεπιστευμένος. καὶ οὐκ ἀσύνηθες αὐτῷ τὸ χρήμα ἐστίν, ἀηθες δὲ μᾶλλον εἶναι φαμέν τὸ ὑφειμένον ἐν ἀνθρωπότητι καὶ τὸ ὑποῦσθαι δοκεῖν 5 καίτοι ταῖς εἰς λῆξιν διαπρέποντα δόξαις. ἐπειδὴ δὲ τῇ ἀνθρώπου φύσει καὶ μέτροις τοῖς καθ' ἡμᾶς πάντα ἐστὶν ἄνωθεν καὶ παρὰ θεοῦ, ταύτηι τοι καὶ μάλα εἰκότως τῇ δεξιᾷ τοῦ πατρὸς ὑποῦσθαι λέγεται, καίτοι χεὶρ ὑπάρχων αὐτὸς καὶ ἡ τῶν ὄλων δημιουργὸς δεξιᾷ. ἄθρει δέ μοι πάλιν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν ἀνθρωπίνως μὲν τὸ πνεῦμα δεχόμενον, πληροῦντα δὲ θεικῶς τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς διὰ τοῦ τοῖς πιστεύουσιν ἐνιέναι τὸ πνεῦμα καὶ οὐχ ὡς ἀλλότριον, ἀλλ' ὡς ἴδιον αὐτοῦ. ἔφη μὲν γάρ που θεὸς δι' ἑνὸς τῶν ἀγίων προφητῶν ὅτι ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματος μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, πληροῖ δὲ τοῦτο Χριστός, ὡς ἴδιον ἐνιείς τοῖς κεκλημένοις τὸ πνεῦμα. καίτοι τὸ μετόχους ἀποτελεῖν δύνασθαι τινὰς τοῦ ἀγίου πνεύματος πρέπει ἂν οὐκ ἀνθρώπῳ, πόθεν; θεῷ δὲ μᾶλλον τῷ κατὰ φύσιν. ἐνήργηκεν οὖν τὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ υἱός, 15 τὸ πνεῦμα διδοὺς αὐτός. ἀνθρωπίνῃ τοίνυν ἢ λήψις, θεοπρεπὲς δὲ καὶ ὑπὲρ ἀνθρώπον τὸ ἐξ ἰδίου πληρώματος καὶ εἰς ἑτέρους ἐκχεῖν τὴν τοῦ πνεύματος δόσιν. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ πεφηνώς ὁ λόγος συνέδρός τε διὰ τοῦτο τῷ θεῷ καὶ πατρί. P 321

Περὶ τοῦ λέγεσθαι ἀναστῆναι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἐν δυνάμει τοῦ πατρὸς

40 Ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος περὶ τοῦ προπάτορος Ἀβραάμ· οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογιζέσθαι τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἡγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν. Μία μὲν θεότητος φύσις, ἐν ὑποστάσει δὲ προσκυνεῖται τρισὶν παρὰ τε ἡμῶν καὶ τῶν ἄνω πνευμάτων. μιᾶς δὲ οὐσης, θεότητος 25 ἀπάσης εἰκότως ἔργον ἂν γένοιτο πᾶν ὅτιοῦν τῶν ὅτι μάλιστα πρεπόντων αὐτῇ τε καὶ μόνῃ. πράττεται γὰρ πάντα παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς δι' υἱοῦ ἐν πνεύματι, ὥστε κἂν εἰ λέγοιτο που ζωοποιεῖν ὁ πατήρ, ἐνεργήσει πάντως αὐτὸ διὰ τοῦ υἱοῦ ἐν ἀγίῳ Ioh. 5. 21 πνεύματι, κἂν ἐνεργῇ τὴν ζωὴν ὁ υἱὸς ἐν γε τοῖς δεδομένοις τῆς ζωῆς, ἀλλ' οὐ δίχα τοῦ ὁμοουσίου πατρὸς· ἔχει γὰρ ἐν ἑαυτῷ τὸν γεννήσαντα. καὶ γοῦν ἔφη σαφῶς· ἅπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ, ὁ δὲ πατήρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτός. κἂν εἰ τὸ πνεῦμα λέγοιτο τοῦτο δρᾶν, ἐνεργήσει πάντως ὡς πνεῦμα ζωῆς, ζωὴν δὲ εἶναι φαμέν κατὰ φύσιν τὸν θεὸν καὶ πατέρα καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα υἱόν. οὐκοῦν λέγεται μὲν ὁ πατήρ ἀναστῆσαι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, οὐχ εὐρήσομεν δὲ τὸν υἱὸν ἀεργὴν περὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ ἰδίου σώματος. καὶ γοῦν ἔφη πρὸς Ἰουδαίους· λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. ἄθρει δὲ ὅπως τοῦ μακαρίου Παύλου λέγοντος ὅτι λογισθήσεται καὶ ἡμῖν ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν PG 1408 P 322 Ioh. 2. 19

VS, D [= αι], ARW

1 οὐδέ S	2 δὲ] δὲ SD	τοῦτο AR	τὸ om. VR	ἐν ¹ om. A	5 ἀηθες AR
ἀληθὲς VSDW	7 ἐκ R παρὰ R in mg.	9 δὲ SD	11 ἐναι D	11—13 αὐτοῦ — ἴδιον	
om. AR	11 μὲν om. SD	12 ἀγίων om. SD	17 καὶ εἰς ἑτέρους om. V	19 καὶ ἀνα-	
στήναι W	τόν x̄ν mA	ἐν δυνάμει τοῦ [τοῦ om. n]	πρὸς ἐκ νεκρῶν nA	πᾶν W	
20 λέ W	23 ἡσ καὶ D	24 δικαιοσύνην SDR	μὲν om. R	θεότης D	ὁποσείσαι R
24/25 φύσις — θεότητος om. SD	26 ἔργον ἂν AR	δὲ ἔργον ἂν VW	ἂν ἔργον SD	πάν]	
παρ' SD	26/27 πρεπόντων — πάντα om. SD	27 υἱοῦ] οὐ καὶ SD	30 ἐαυτῷ] αὐτῷ W		
31 οὐ λαλῶ οὐδὲν AR	ὁ ἐν VD	αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα D	32 τοῦτο λέγοιτο SD	34 εὐ-	
ρίσκομεν SD	ἀνεργῇ VW	37 πιστεύουσιν A			

- ἐγείραντα Ἰησοῦν Χριστόν ἐκ νεκρῶν, οὐκ εἰς μόνον ἡ πίστις τὸν πατέρα γέγονε καὶ θεόν, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν. ἄλλως τε (δεῖν γὰρ οἶμαι κάκεῖνο ἰδεῖν) γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενὴς καὶ ὑπέμεινε μὲν σαρκικῶς τὸν θάνατον, ἀνεβίω γε μὴν οὐ κατὰ σαρκὸς ἢ γοῦν ἀνθρωπότητος δύναμιν, ἀλλ' ὡς ἐν ἰσχύι θεότητος
- Rom. 4, 17 τῆς ζωογονούσης τοὺς νεκροὺς καὶ καλούσης τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. ἀναθετέον οὖν ἄρα 5 τὴν ζωοποίησιν, καὶ μάλα εἰκότως, οὐκ αὐτῇ που πάντως τῇ τοῦ σώματος φύσει, κἂν εἰ γέγονεν ἴδιον τοῦ ἐκ θεοῦ φύντος λόγου, δυνάμει δὲ μᾶλλον τῇ ὑπερτάτῃ καὶ φύσει τῇ ὑπὲρ κτίσιν, ὡς ἐν προσώπῳ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ἐξ οὗ πέφηνεν ὁ υἱὸς ἴσος τε καὶ
- Rom. 4, 25 ὁμοῖος κατὰ πάντα αὐτῷ. πρόεισι δὲ δι' ἄμφοῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ζωοποιόν. παρα- 10 δεδόσθαι δὲ φησιν τὸν Χριστόν διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἐγγεῖρθαι διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν. ὥσπερ γὰρ γέγονεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸ παθεῖν αὐτὸν τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ τὸν θάνατον, ἵνα λοιπὸν ἀτονήσῃ τοῦ θανάτου τὸ κράτος, οὕτω καὶ ἀνεβίω πάλιν ὑπὲρ ἡμῶν, ἐγκαι- νίζων ἡμῖν τὴν εἰς ἀφθαρσίαν ἐπάνοδον καὶ τῆς ἐν Ἀδὰμ παραβάσεως ἀφανίζων τὰ ἐγκλή- ματα. δεικνύμεθα γὰρ ἐν Χριστῷ τῆς μὲν ἀρχαίας ἐκείνης ἀρᾶς τὴν δύναμιν ἀφανί- ζοντι διὰ τῆς εἰς ἅπαν ὑπακοῆς, ἀπαλλάττοντι δὲ τῶν ἀρχαίων αἰτιμάτων τὴν φύσιν· οὐ 15 γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν, γέγονε δὲ μᾶλλον εὐδόκιμος ἐν αὐτῷ, καίτοι κατεγνωσμένη, καθάπερ ἥδη προείπομεν, ἐν Ἀδὰμ.
- P 323 41 Ἡ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θά- 20 νατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς σκυλεύσας τὸν αἶδην καὶ τῶν ἐκείσε μυῶν τὴν τῶν καθευχθέντων
- Mt. 28, 19 πνευμάτων ἀπολύσας πληθὺν ἀνεβίω τριήμερος, εἶτα τοῖς ἀγίοις ἔφασκε μαθηταῖς· πο- 25 ρευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. βαπτιζόμεθα τοίνυν ὥσπερ εἰς ἓν ὄνομα τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ εἰς ἓν ὄνομα τοῦ υἱοῦ καὶ εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. διδασκέτωσαν τοίνυν οἱ διορίζοντες εἰς υἱοὺς δύο
- PG 1409 τὸν ἓνα Χριστόν καὶ υἱὸν ἄνθρωπον τε θεῷ συναφθῆναι λέγοντες κατὰ μόνην τὴν ἰσότητα 30 τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας διηρημένων τῶν φύσεων, εἰς τὸν τίνος θάνατον ἐβαπτίσθημεν. εἰ μὲν οὖν ἰδικῶς εἰς τὸν τοῦ θεοῦ λόγου, κατηγορήσομεν ἐναργῶς τῆς ἀκράτου φύσεως τὴν φθορὰν καὶ καθοριζόμεν θάνατον τῆς κατὰ φύσιν ζωῆς· εἰ δὲ δὴ φαῖεν ὅτι τοῦ ἐκ γυναικὸς ἰδίου τε καὶ ἀνὰ μέρος καὶ καθ' ἑαυτὸν νοουμένου, πῶς οὐκ ἐκείνῳ φασιν ἀνα- φανδὸν ὅτι πάντῃ τε καὶ πάντως αὐτὸς εἴῃ ὁ συντεταγμένος τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, τάχα που καὶ ἐξωσθέντος τῆς ἀληθοῦς υἰότητος τοῦ ἐκ θεοῦ φύντος λόγου, εἴπερ 35 ἐστὶ θανάτου δεκτικὸς οὐ καὶ εἰς τὸν θάνατον βεβαπτίσμεθα; ἀλλ' ὁραὶ που πάντως ὁ 35
- P 324 νοῦν ἔχων διεγερμένον τὴν τῶν ἐννοιῶν ἀτοπίαν. οὐκοῦν ἀνάγκη νοεῖν ὅτι γετονῶς καθ' ἡμᾶς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος σαρκὶ πέπονθεν ἐκῶν. βεβαπτίσμεθα γὰρ οὕτως εἰς τὸν αὐτοῦ θάνατον, ὡς ἐνὸς ὄντος υἱοῦ κατὰ μὲν τὴν τῆς θεότητος φύσιν ἀπαθoύς, παθητοῦ

VS, D [= mn], ARW

1 γέγονε τὸν πατέρα VAR, corr. V 2 τὸν om. VSDW δεῖ A 7 τῆς ὑπερτάτης SD
8 τὴν κτίσιν SD 8/9 καὶ — πάντα VSDW καὶ [καὶ κατὰ A κατὰ R corr καὶ R] πάντα καὶ [καὶ om A]
ὁμοῖος AR 9 πρόεισι SR ζωοποιόν V 10 δικαιοσύνην V 11 ἐν ἡμῖν VSW
14 γὰρ VSDR corr W μὲν R μὲν οὖν A 16 γέγο R αὐτῷ SDRW αὐτῇ VA κατε-
γνωσμένην V 17 ἥδη om. VW εἴπομεν VRW Ἀδὰμ ἀρχὴ SD 18 λς W 20 ἐκ
νεκρῶν om. AR 22 ὁ om. VW αἶδην] θάνατον SD 27 τὸ ἅγιον πνεῦμα VSD 28 ἡν καὶ
ὡν VARW κν ἡν SD 30 εἰς om. SD λόγου R λόγον VSDAW ἀργῶς SD
31 καθοριζόμεν W δὴ καὶ SD 32 οὐ κάκεῖνο V 33 τε om. V εἴῃ δν VSDW
34 θεότητος SD 35 ἐβαπτίσθημεν W 38 θάνατον αὐτοῦ AR τὴν om. V ἀπαθῇ in
ἀπαθῶς corr. S ἀπαθῶς in ἀπαθoύς corr. n

δὲ κατὰ τὴν σάρκα. ὅτι δὲ ἡμᾶς εἰς καινότητα ζωῆς μεταπλάττει Χριστὸς διὰ τῆς ἀναστάσεως, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις; παρίστησι γὰρ ἡμᾶς ἑαυτῷ τε καὶ τῷ πατρὶ ὡσεὶ Rom. 6, 13 ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καθὰ γέγραπται, καὶ ἀποθανόντας μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῇ δικαιοσύνῃ.

42 Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν Χριστὸν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ 5 Rom. 8, 21 ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ζωοποιήσῃ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν. Ζωὴ μὲν ἐστὶ κατὰ φύσιν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ἐπειδὴ δὲ τὸ θανάτῳ κάτοχον ἡμπέσχετο σῶμα καὶ χάριτι μὲν θεοῦ διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὑπὲρ παντὸς ἐγέυστο θανάτου, θεικῶς γε μὴν ἀνέβιω, Hebr. 2, 9 καθότι οὐκ ἦν δυνατόν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ, ταύτῃ τοι κατὰ γε τοὺς 10 Act. 2, 24 ἀρτίως ἡμῖν ἀποδοθέντας λόγους ἐγγέρεθαι λέγεται παρὰ τοῦ πατρὸς. πλὴν ἐκεῖνο δὴ πάλιν φέρε δὴ φέρε καταθρήσωμεν, εἰ δοκεῖ. ζωοποιήσῃν ἔφη τὸν πατέρα καὶ τὰ ἡμῶν σώματα διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν καὶ ἀληθὲς ὅτι τὸ χρῆμά ἐστιν, οὐκ ἂν ἐνδοιάσειέ τις, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο τὸ πνεῦμα τὸ ζωοποιὸν καὶ αὐτοῦ πνεῦμά ἐστι τοῦ Χριστοῦ· γέγραπται γὰρ ὅτι ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύ- 15 Rom. 8, 9 ματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ. καὶ πάλιν περὶ τῶν ἀγίων ἀποστόλων· ἐλθόντες δὲ P 325 Act. 16, 7 κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ. ὅτε τοίνυν ἰδίον ἐστὶ τὸ πνεῦμα καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐγγε- γερμένου, καίτοι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ζωοποιούντος ἡμᾶς ἐν πνεύματι, πῶς ἔστιν ἀμφι- 20 βάλλειν ὅτι πέπρακται μὲν περὶ τὸ ἀνθρώπινον ἢ ἀνάστασις, ἐνήργηκε δὲ τὸ χρῆμα μετὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς ὁ ἔξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν θεὸς λόγος, οὗ καὶ ἴδιον τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιόν;

48 Εἰ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὅς εἰς ὑμᾶς οὐκ PG 1412 2 Cor. 13, 3-4 ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. καὶ γὰρ ἐσταυρώθη ἔξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενούμεν σὺν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσο- 28 μεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. Ἐσκανδαλίζοντο τινὲς τῶν πε- πιστευκότων εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τάχα που λόγοις τοῖς παρὰ τινων ἀπε- νηνεγμένοι πρὸς ἐννοίας τοιαύτας· εἰ θεὸς ἦν ἀληθῶς καὶ υἱὸς κατὰ φύσιν τοῦ πάντα ἰσχύοντος θεοῦ, πῶς οὐ διέδρα τὰς τῶν φονῶντων ἐπιβουλάς; πῶς δὲ καὶ ἀτιμότατον ἐπὶ 30 εὐλοῦ θάνατον ἀνατλάς οὐκ ἂν νοοῖτο καὶ μάλα εἰκότως ἀσθενῆσαι καθ' ἡμᾶς καὶ τῆς τῶν σταυρούντων ἡττηθῆναι χειρός; πρὸς δὴ τὰ τοιαῦτα φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος· εἰ γὰρ δὴ βούλοισθε δοκιμάζειν ὀρθῶς τίς ἂν εἴη καὶ πόσος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί, τὰ καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ἐννενοηκότες ἀποχρῶσαν εὐρήσετε τὴν κατάληψιν. οὐ γὰρ ἡσθένησεν ἐν ὑμῖν, ἀπέ- φηγε δὲ μάλλον δυνατωτάτους διὰ τοῦ ἰδίου πνεύματος, ὥστε δύνασθαι παντὸς κατευμεγε- 35 P 326 θῆσαι πειρασμοῦ καὶ μάλα ραιδίως καὶ ταῖς τῶν παθῶν ἐφοδοῖς ἀντιφέρεσθαι νεανικῶς. τί οὖν, ὦ Παῦλε, φαίη τις ἄν, οὐκ ἀσθενείας ἔργον εἶναι φῆς τὸ ὑπομεῖναι σταυρόν;

VS, D [= mn], ARW

1 μεταλλάττει SD	5 λζ W	ἡμῖν V	6 χν ἰν R	ἡμῶν VS	7 αὐτῷ W
ἡμῖν VSW	8 τὸ AR τῷ VSDW	ἡμπέσχετο V	καὶ om D	10 ὑπ' αὐτοῦ] ὑπὸ τοῦ	
θανάτου SD	11 ὑμῖν VW	13 ἐν om. W	καὶ om. D	τὸ om. V	14 τοῦτο
om VW	ζωοποιῶν VSDW	15 τοῦ om VW	22 τὸ πᾶν ἐστὶ ARW ^{om}	ἐστὶ τὸ	
πᾶν V πᾶν ἐστὶ SD ἐστὶ W	23 ζωοποιῶν VW	24 λῆ W	εἰ δὲ SD	ἐμοί] ἡμῖν W	
ὑμῶν VSAW ἡμῶς DR	25 δυνατοὶ VA	ὑμῖν VARW ἡμῖν SDW ^{corr}	post γὰρ super ^{scr} ei R		
26 καὶ] κα ἰν καν corr R	ἀσθενούμεν ἰν ἀσθενούμεν corr R	26/27 ζήσομεν ἰν ζήσωμεν			
corr R	28 τὸν ² om. AW	28/29 ἀπεννηνεγμένοι ex ἀπεννηνεγμένοις corr. S	ἐπεννηνεγμένοις VW		
30 ἀτιμότατον τὸν VSDW	32 δὴ] δὲ V	33 τί SD	ἡμῶς VSDW	34 ἐκνενοηκότες	
SD	ὑμῖν AR ἡμῖν VSDR ^{om} W	35 δυνατωτάτην SD	36 τοῖς — ἐφοδοῖς AR		
37 φῆς εἶναι V φῆς W					

Acta conciliorum oecumenicorum. I 1, 5.

ἀλλ' ἔνδειξις ἦν τὸ χρῆμα δυνάμεως. ἄρα τῆς θεοπρεποῦς; οὐ μὲν οὖν, φησὶν· ὁμολογῶ γὰρ αὐτὸν ἡσθενηκέναι μὲν σαρκί, ζῆσαι δὲ πάλιν ἐκ δυνάμεως θεοῦ· θεὸς γὰρ ἦν φύσει. πῶς οὖν ἡσθένησεν; συγχωρήσας τῷ ἰδίῳ σώματι καὶ θανάτου γεύσασθαι

Hebr. 2 14.15 δι' ἡμᾶς, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου 5 διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. ὅτε τοίνυν τὸ ἀσθενῆσαι βραχύ, κατὰ γε τὴν σάρκα φημί, σωτηρίας ἦν πρόφασις τοῖς ἀνὰ πάσαν τὴν ὑπ' οὐρανόν, πῶς οὐκ ἔδει παθεῖν τὴν ἀσθένειαν, ἵνα δι' αὐτῆς καταργήσας τὸν θάνατον θαυμάζεται πάλιν τὸν ἑαυτοῦ ζωοποιήσας ναόν, οὐκ ἔξ ἀσθενείας τοῦτο κατορθῶν σαρκικῆς, ἀλλ' ὡς ἐκ

Ioh. 11, 25 δυνάμεως θεοῦ; ἔστι δὲ αὐτὸς ἡ δύναμις τοῦ πατρὸς, ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή. Ζῆ 10 τοιγαροῦν αἰεί, ζωὴ γὰρ ἐστίν· ὅτι δὲ καὶ ἡμεῖς ζήσομεν σὺν αὐτῷ, συνησθενηκότες αὐτῷ κατὰ γε τὸ ἀποθνήσκειν τέως, εἰ καὶ ἐν ἐλπίσιν ἐσμέν τῆς εἰς αἰῶνα ζωῆς, πῶς ἔστιν

Col. 1, 18 ἀμφιβάλλειν; ἀνεβίω γὰρ ἐκ νεκρῶν, ὁδὸς εἰς ζωὴν γεγονῶς τῇ φύσει. εἴρηται γὰρ

1 Cor. 15, 20 πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων.

44 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω· πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς 15

Ioh. 12, 27.28 ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. πάτερ, δόξα-
P 327 σόν σου τὸν υἱόν. καὶ πάλιν· ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν καὶ λέγειν·
Mt. 26, 37.38 περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου. καὶ πάλιν· καὶ φωνήσας φωνῇ
PG 1413 μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνευμά
Lc. 23, 46 μου. Οἱ τῆς Ἀπολιναρίου δόξης ἡττώμενοι καὶ τὰ αὐτῷ δοκοῦντα φρονεῖν ἡρημένοι 20 ἐνιστάμενοί τε καὶ λέγοντες ἄψυχόν τε καὶ ἄνουν ὑπάρχειν τὸν ἐνωθέντα τῷ λόγῳ ναόν τί δὴ ἄρα φαῖεν ἄν, γεγραφότων ἡμῖν τὰ τοιάδε τῶν ἀγίων εὐαγγελιστῶν περὶ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ; ποίας μὲν γὰρ καὶ λύπης καὶ τῶν εἰς δειλίαν αἰτιαμάτων ἀνεπίδεκτος παντελῶς εἴη ἂν κατὰ γε τὸ εἶκος ἡ θεία τε καὶ ἀνωτάτω τοῦ λόγου φύσις. παραιτήσεται γὰρ εἰς ἅπαν τὸ ἐν γε τούτοις εἶναί ποτε καὶ παθῶν ὅλως τῶν καθ' ἡμᾶς 25 οὐκ ἀνέξεται. σῶμα δὲ πάλιν ἄψυχόν τε καὶ ἄνουν οὐκ ἂν εἰσδέξαιτο λύπην, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἐννοήσῃεν τι τῶν σκυθρωπῶν ἢ τὸν ἐκ τῶν ἔσεσθαι προσδοκωμένων προαναθρήσει φόβον. πάθοι δ' ἂν τὰ τοιάδε κατὰ γε τὸ πᾶσιν, ὥς γε οἶμαι, δοκοῦν ψυχὴ λογικὴ κατασκεπτομένη τῷ νῶι τὰ τε ἤδη παρόντα καὶ πρὸς γε τούτοις τὰ συμβησόμενα. πῶς οὖν ἄρα φησὶν ὁ Ἐμμανουὴλ νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται; πῶς δὲ ἤρξατο λυ- 30 πείσθαι καὶ ἀδημονεῖν; ἢ καὶ ποῖον ὅλως εἰς χεῖρας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς παρέθετο πνεῦμα, εἰ καὶ τῆς θεότητος τὸ χρῆμά ἐστιν ἀλλότριον καὶ μὴν καὶ μόνης καὶ ἄψυχου σαρκός; πρόδηλον οὖν ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος ὁ μονογενής, οὐκ ἄψυχόν τε καὶ ἄνουν σῶμα λαβών, ἐψυχωμένον δὲ μάλλον ψυχῇ λογικῇ καὶ τελείως ἐχούσῃ κατὰ γε τὸν αὐτῇ πρέποντα

P 328 λόγον, καὶ ὥσπερ οἰκειοῦται πάντα τὰ τοῦ ἰδίου σώματος, οὕτω καὶ τὰ τῆς ψυχῆς. ἔδει 35 γὰρ αὐτὸν διὰ παντὸς ὁρᾶσθαι πράγματος σαρκικοῦ τε καὶ ψυχικοῦ καθ' ἡμᾶς γεγονότα·

20—36 Fes 174 ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· οἱ τῆς Ἀπολιναρίου — καὶ ψυχικοῦ

VS, D [= mn], ARW

1 ἔνδειξις [ex ἔνδειξιν corr. R] ἦν SDAR ἔνδειξιν εἶναι VW 2 μὲν γὰρ D μὲν om. VD
θῷ SD 3 φύσις SD 5 τουτέστι] ἡγουν D 7 ἦν om. SD τῆς RW ὑπ' οὐρανόν
VSDW οἰκουμένην AR 8 οὖν οὐκ R αὐτοῦ W καταργήσῃ V θαυμάζεται V 10 πα-
τρὸς] σταυροῦ R 11 ζωῇ] ζῶν SD συνησθενηκότες] τεθνηκότες W 13 ἀμφιβάλλειν VSD
13/14 ὁδὸς — νεκρῶν om. W 14 κεκοιμημένων ἐγένετο W 15 λθ' W 17 λυπεῖσθαι καὶ om. V
18 καὶ² om. AW 19 παρατίθημι SDA 20 ἀπολιναρίου S 21 ἐνιστάμενοί VAWFes ἐπι-
στάμενοί SDR 22 τὰ om. SDA 23 ποίας SDW μὲν om. Fes 24 ἀληθὲς Fes
ἀνωτάτῃ SD 26 εἰσδέξαιτο V εἰσδέχεται SD 27 οὐδ' ἂν VSDWFes οὐδέ AR 28 δ' om.
SDW γε³ om. SD 29 κατασκεπτομένη R κατεσκηπτιμένη S τῷ νῶι τῷ S 30 δὲ
καὶ V 31 τοῦ om. V 32 μὴν καὶ] μὴδὲ V καὶ om. V 34 ἐψυχωμένον SDW
καὶ λογικῇ καὶ SD 36 τε om. VSDW τε ἄμα Fes γεγονότος SD

ἐσμέν δὲ ἡμεῖς ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος. ὥσπερ δὲ οἰκονομικῶς συγκεχώρηκε τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ καὶ παθεῖν ἔσθ' ὅτε τὰ ἴδια, οὕτω πάλιν συνεχώρει καὶ τῇ ψυχῇ τὰ οἰκεία παθεῖν καὶ τὸ τῆς κενώσεως μέτρον τετήρηκε πανταχοῦ, καίτοι θεὸς ὢν φύσει καὶ ὑπὲρ πάσαν τὴν κτίσιν. παρατίθεται δὲ τὸ ἴδιον πνεῦμα τῷ θεῷ καὶ πατρί, τουτέστι τὴν ἐνωθεῖσαν αὐτῷ ψυχὴν, ἵνα ἡμᾶς καὶ διὰ τούτου πάλιν εὐεργετήσῃ. πάλαι μὲν γὰρ 5 ἀπαλλαττόμεναι τῶν σωματίων ἐν τοῖς ὑπὸ χθόνα μυχοῖς αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαὶ κατεπέμποντο, πληροῦσαι τὰ τοῦ θανάτου ταμεία· ἐπειδὴ δὲ Χριστὸς τὸ ἴδιον πνεῦμα παρέθετο τῷ πατρί, καὶ ταύτην ἡμῖν ἐνεκαίνισεν τὴν ὁδόν. βαδιούμεθα γὰρ οὐκ εἰς αἶδου, πόθεν; ἐφόμεθα δὲ μᾶλλον καὶ κατὰ τοῦτο αὐτῷ καὶ πιστῷ κτίστῃ τὰς ἑαυτῶν παρατιθέμενοι 1 Petr. 4, 19 ψυχὰς ἐν ἐλπίσιν ἐσμέν ἀγαθαῖς, ἐγερεῖ δὲ ἅπαντας ὁ Χριστός. 10

45 Καθὼς ἀπέστειλὲν με ὁ ζῶν πατήρ καγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ Ioh. 6, 57 τρώγων με κάκεινος ζήσῃ δι' ἐμέ. Ἡδέως ἂν ἐπυθόμην τῶν εἰς δύο Χριστοὺς PG 1416 διοριζόντων τὸν ἕνα· τίς δὲ ἄρα ἐστὶν ὁ ἀπεσταλμένος παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός καὶ ζῶν δι' αὐτὸν ὑπάρχων τε διὰ τοῦτο ζωοποιός; εἰ μὲν οὖν γυμνὸς καὶ καθ' ἑαυτὸν ὁ ἐξ αὐτοῦ λόγος, πῶς ἐσθίεται πρὸς ἡμῶν, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτόν; ἀσώματον γὰρ τῇ φύσει 15 τὸ θεῖον· εἰ δὲ μόνον καὶ καθ' ἑαυτὸν ἄνθρωπον εἶναι φασὶ τὸν ἀπεσταλμένον, πῶς ἄρα P 329 ἐστὶ ζωοποιός, ὅτι ζῇ διὰ τὸν πατέρα; καίτοι πῶς οὐχ ἅπαντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ζῴσιν ἐσμέν, ζωοποιούντος ἡμᾶς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὅτι ζῶμεν ἐν αὐτῷ Act. 17, 28 καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν; ὅτε τοίνυν ζῶμεν ἅπαντες διὰ τὸν πατέρα, πῶς δὲ μόνον τὸ ἐνὸς ἀνθρώπου σῶμα ζωοποιόν ἐστὶ διὰ τοῦτο καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὴν αὐτὴν ἐνέρ- 20 γειαν ἔχει καὶ τὰ ἐτέρων, εἴπερ ἅπαντες, ὡς ἔφην, ἐσμέν τε καὶ ζῶμεν διὰ τὸν πατέρα; τί οὖν ἄρα πρὸς ταῦτα φαμέν; ἀπόστολος κεχημάτικεν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ πεφηνώς· ἀπεστάλη γὰρ κηρύξων αἰχμαλώτοις ἄφροσιν καὶ τυφλοῖς ἀνά- Lc. 4, 19 βλεψιν. Ζῇ δὲ διὰ τὸν πατέρα· γεγέννηται γὰρ ἐκ ζώντος πατρός. ἔδει γὰρ ἔδει πάντῃ τε καὶ πάντως κατὰ φύσιν εἶναι ζωὴν τὸν ἐκ ζώντος τε καὶ ζωῆς τοῦ θεοῦ καὶ 25 πατρός ἐκπεφυκότα υἱόν. ἐπειδὴ δὲ ἴδιον ἐποίησατο σῶμα τὸ ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου ληφθέν, ζωοποιὸν ἀπέφηνεν αὐτὸ καὶ μάλα εἰκότως· σῶμα γὰρ ἐστὶ τῆς τὰ πάντα ζωογονούσης ζωῆς. οὐκοῦν οὐ διαιρετέον εἰς δύο υἱοὺς τὸν ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, εἴπερ ἐστὶν ὁ αὐτὸς ζωὴ μὲν ὡς ἐκ ζωῆς καὶ ζώντος πατρός, ζωοποιός δὲ καὶ διὰ τοῦ ἰδίου σώματος ὡς καθ' ἡμᾶς γεγονώς καὶ ἐνανθρωπήσας θεός. 30

46 Ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτω καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκε Ioh. 5, 26. 27 ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. Τίνα δὲ τρόπον οἰηθεῖ τις ἂν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ τὴν ζωὴν τὸν πατέρα; ἄρα γὰρ ἔξωθεν καὶ εἰσkekριμένην καὶ παρ' ἐτέρου δοθεῖσαν; καίτοι πῶς οὐ λήρος P 330 ἂν εἴη τοῦτό γε φρονεῖν ἢ λέγειν; ἔχει γὰρ οὐ μετρίαν ὁ λόγος τῆς ἀπορρήτου φύσεως 35

1—4 Doctr. patr. 15, 29 τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται· ὥσπερ δὲ — κτίσιν
1—3 Feyer 175 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· ὥσπερ — πανταχοῦ

VS, D [= mn] ARW

1 ἐσμέν — σώματος om. SD δὲ καὶ V ἡμεῖς om. W τέ καὶ VW 2 καὶ¹ om. WFeyer
καὶ τῇ ψυχῇ συνεχώρει V 5 εὐεργετῇ AR 6 αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων AR 7 ταμεία SD
8 ἀνεκαίνισε D 9 αὐτὸ V καὶ] τῷ VW παρατιθέμενοι SD 10 ψυχὰς S δὲ AR
γὰρ VSDW 11 μ W 12 ζήσεται DW ἂν om. V 13 δὴ] δὲ SD τοῦ om. SD 14 ὑπάρ-
χει D 16 ἑαυτὸν τὸν SD 18 τοῦ θῷ καὶ πρὸς ἡμᾶς V 20 ζωοποιόν] τὸ ποιοῦν VW
διὰ om. VW δὴ om. V 22 ἄρα om. V φαμέν πρὸς ταῦτα SD κεχημάτηκεν VR
25 πάντῃ τε SDR^ω πάντοτε VRW πάντῃ A ζωῆς] ζωὴ S ζωὴν D 26 τὸ σῶμα τὸ SD
28 οὐ διαιρετέον εἰς υἱοὺς δύο VW εἰς δύο υἱοὺς οὐ διαιρετέον SD 29 ὁ om. W καὶ² om.
SDW 30 γεγονώς R 31 μᾶ W 31/32 οὕτω — ἐαυτῷ om. SD 31 δέδωκε V
32 καὶ κρίσιν V 35 γε] ἡ SD

τὴν κατάρρησιν. πρῶτον μὲν γὰρ οὐχ ἀπλοῦς ἔτι τὴν φύσιν ὁ τῶν ὄλων ἔσται θεός, σύνθετος δὲ μᾶλλον, εἴπερ ἐστὶν ἑτέρα παρ' αὐτὸν ἢ ἐν αὐτῷ Ζωή· εἴη δ' ἂν καὶ μείζων αὐτοῦ καὶ ἐν ἀμείνοσιν ἀσυγκρίτως ὁ ὡς οὐκ ἔχοντι δοῦς τὴν Ζωήν, εἴπερ ὅλως ἀλοΐη λαβῶν. ἀλλ' ἐστὶν, ὡς ἔφην, τῶν ἄγαν ἀπηχεστάτων τὸ ὡδέ τε ἔχειν οἶσθαι ταυτὶ καὶ θύραθεν ἐννοεῖν εἰσκεκομισμένην ἔχειν τὴν Ζωήν τὸν θεὸν καὶ πατέρα. ἔχει τοίνυν ἐν ἑαυτῷ τὴν Ζωήν οὐκ ἐπίκτητον ἢ εἰσκεκριμένως, φυσικῶς δὲ μᾶλλον ἐνυπάρχουσάν τε αὐτῷ καὶ οὐσιώδη καρπὸν. οὕτω δέδωκεν ἔχειν καὶ τῷ υἱῷ τὴν Ζωήν. εἴτα πῶς PG 1417 ἂν δύναιτο λαβῶν ὁ υἱὸς οὐσιωδῶς ἔχειν ἐν ἑαυτῷ τὴν Ζωήν; τουτὶ γάρ, οἶμαι, φαίη τις ἂν. ἔχει τοίνυν ὡς ἔξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ἐν ἑαυτῷ τὴν Ζωήν καθὼ νοεῖται θεός, δέχεται δὲ μετὰ τοῦ κρίνειν αὐτήν, καίτοι κριτὴς ὑπάρχων ὡς θεός. καὶ τίς ἂν 10 Ioh. 5, 27 εἴη τοῦ λαβεῖν ὁ τρόπος, διδάξει λέγων αὐτὸς ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. οὐ γὰρ ἴδιον ἀνθρώπου τὸ οἰκοθεν ἔχειν δύνασθαι τὴν Ζωήν· ἐπειδὴ δὲ ἴδιον γέγονεν τοῦ ζῶντος λόγου τὸ ἐνωθὲν αὐτῷ σῶμα, ταύτηι τοι καὶ μάλα εἰκότως, ὡς ἔχον αὐτοῦ τὴν ζωοποιὸν ἐνέργειαν, λαβεῖν λέγεται τὴν Ζωήν. οἰκειοῦται δὲ πάλιν τὸ χρῆμα αὐτός, οὐ καὶ ἴδιον γέγονεν σῶμα τὸ εἰληφός. 15

“Ὅτι κἂν υἱὸς ἀνθρώπου λέγεται Χριστός, ἀλλ' οὐδὲν ἡττόν ἐστιν θεὸς ἀληθινός

P 331 47 Αὐτός πού φησιν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἄρα γε ἐλθὼν ὁ υἱὸς τοῦ
Lc. 18, 8 ἀνθρώπου εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; Φέρε δὴ πάλιν τὸν τῶν εἰρημένων
βασανίζοντες νοῦν ἐκείνο περιαθρήσωμεν ποίαν ζητήσῃ πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς ὑπονοστήσας
ἔξ οὐρανῶν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός. εἰ μὲν πιστεῦσθαι πρὸς ἡμῶν ἐθέλει ὅτι 20
θεὸς μὲν οὐκ ἐστὶν οὐδὲ υἱὸς ἀληθῶς, ἀνθρωπος δὲ μᾶλλον οὐδὲν ἔχων τῶν καθ' ἡμᾶς
ἐπέκεινα, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις ὅτι τὴν τοιάνδε διάληψιν ἢ γοῦν πίστιν τε καὶ δόξαν οὐ
παρ' ἡμῖν εὐρήσει μᾶλλον, ἀλλὰ παρ' Ἑλλησὶ τε καὶ Ἰουδαίοις; εἰδωλολάτραι μὲν γάρ
Rom. 1, 25 καὶ οἱ τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίστην λατρεύοντες, σταυρὸν ἀκούοντες ὃν ὑπέμεινε δι' ἡμᾶς,
καὶ προσέτι τὸν θάνατον, γελῶσιν οἱ δέιλαιοι, κἂν εἴ τις αὐτὸν ὀνομάζοι θεόν, ἀναπηδῶσιν 25
εὐθὺς ἀνθρωπολατρίαν εἶναι τὸ χρῆμα διοριζόμενοι· οἱ γὰρ μὴν ἐκ περιτομῆς κατεφύοντο
Ioh. 10, 33 τοῦ Χριστοῦ, λέγοντες ἐναργῶς· περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ
βλασφημίας, ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. ὅτε τοίνυν οὐ
τὴν παρὰ γε τοῖς πλανωμένοις πίστιν ἐπιζητεῖ, τὴν ἐν ἡμῖν δὲ μᾶλλον τοῖς ὀρθῶς φρονεῖν
εἰωθόσι, πᾶσά πως ἀνάγκη διανενευκότας εἰς ἀλήθειαν ὁμολογεῖν ὅτι θεός ἐστι κατὰ φύσιν 30
ὁ καὶ υἱὸς ἀνθρώπου δι' ἡμᾶς γεγονώς, ἵνα μὴ τοῖς τῶν πλανωμένων ἐγκλήμασιν ἑαυτοὺς
ἐνιέντες λάθωμεν τὰ ἴσα φρονεῖν ἡρημένοι καὶ μικρὰ δοξάσαντες περὶ Χριστοῦ καθάπερ
ἀμέλει κάκεῖνοι.

P 332 48 Φησί που Χριστός· οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν
Ioh. 5, 22, 23 κρίσιν ἔδωκε τῷ υἱῷ, ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν 35

VS, D [= mn], ARW

3 ἐν om. spat. rel. W ἀμείνονος W ὁ — Ζωήν om. W διδοὺς SD 4 ἀτυχε-
στάτων W 5 ἔχειν AR ἐλεῖν VSDW 6 τὴν Ζωήν ἐν ἑαυτῷ AR ἢ] μὴ R τε
om. W 7 καρπὸν corruptum, conicio καὶ ζωοποιόν δέδωκεν A 7/8 εἴτα — Ζωήν om. SD
9 ἑαυτοῦ SDW 10 δὲ μᾶλλον SD 12 δύνασθαι οἰκοθεν ἔχειν V 13 ἔχων SDR 14 καὶ
om. VW 16 ὁ χσ VSDW 17 μβ W δ² om. VSD 19 βασανίζοντα S βασανίσαντες W
ἐπὶ τῆς γῆς om. D 19/20 ὁ κσ ἡμῶν ισ χσ ὑπονοστήσας ἔξ οὐρανῶν SD 20 οὐρανοῦ A ἡμῶν
om. AR ὁ om. VSD μὲν γάρ VSDW παρ' W 22 τὸ ἐπέκεινα AR τὴν om. W
23 γάρ om. D 26 ἀνθρωπολατρίαν VDR, corr. R πρᾶγμα D καταφύονται SD 27 Χριστοῦ]
σωτήρος V λέγοντος VR, corr. R 28 ἑαυτὸν V ὅτι W 29 γε] τε R ἐν] παρ' V
om. W 30 διενεγκόντας V ἐστι om. VSDW 32 δοξάζοντες VSD δόξαντες W 34 μν W
φησὶν γὰρ που ὁ χσ R 35 δέδωκε D

πατέρα. καὶ πάλιν, ὅπερ ἐλέγομεν ἀρτίως· ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, Ioh. 5. 26. 27 οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ἔχειν ζωὴν ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐ- PG 1420 τῷ κρίσιν ποιεῖν ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. ψάλλει δέ που καὶ ὁ μακάριος Δαυὶδ ὅτι ὁ θεὸς κριτὴς ἐστίν, γέγραφε δέ καὶ ὁ αὐτοῦ μαθητὴς· εἰς ἐστίν ὁ νο- Ps. 49. 6 μοθέτης καὶ κριτής. Οὐκοῦν πρόποι ἂν οὐχ ἐτέρω τινὶ τῶν ὄντων τὸ κρίνειν πλήν Iac. 4. 12 ὅτι μόνω τῷ ἐπὶ πάντων θεῷ. πῶς οὖν δέδωκεν αὐτὸ τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου; εἰ 6 μὲν οὖν ὡς ἐνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς, πῶς ἀληθεύσει λέγων· τὴν δόξαν μου ἐτέρω οὐ Ies. 48. 11 δώσω; θεῷ γὰρ δόξα τὸ εἶναι κριτῇ· εἰ δὲ δοῦς αὐτὸ τῷ υἱῷ οὐκ ἔξω γέγονε τοῦ κρίνειν αὐτὸς διὰ τὴν ταυτότητα τῆς οὐσίας, ἔστι δὲ ὁ λαβὼν υἱὸς ἀνθρώπου, πῶς οὐχ ἄπασιν ἐναργὲς ὅτι θεὸς μὲν ἐστίν ὁ λόγος διὰ τὴν ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπόρρητον γέννησιν, ὁ αὐτὸς 10 δὲ καὶ υἱὸς ἀνθρώπου διὰ τὸ ἠνώσθαι σαρκὶ καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπομεῖναι γέννησιν ἐκ γυναικός; ὅταν οὖν λέγη πρὸς Ἰουδαίους· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον Ioh. 8. 40 ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα; καὶ πάλιν· καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν Ioh. 3. 13 οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πάλιν· καὶ καθὼς Μωυσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὕψωθῆναι δεῖ 15 Ioh. 3. 14 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἡ καὶ ὅταν λέγη περὶ ἑαυτοῦ· μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ Mt. 16. 27 ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων ἀγγέ- λων, καὶ πάλιν· τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἡ καὶ ἅπαξ Mt. 16. 13 ἀπλῶς ὁσάκις ἂν ἄνθρωπος ὀνομάζεται παρὰ τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ, οὐκ ἰδίαι καὶ ἀνά P 333 μέρος ἄνθρωπον εἶναι φαμέν, ἀποδιαιροῦντες αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, πιστεύομεν 20 δὲ μᾶλλον ὅτι καὶ θεὸς ἐστίν ἀληθινός, γέγονε δὲ καὶ υἱὸς ἀνθρώπου δι' ἡμᾶς οἰκονομικῶς μετὰ τοῦ μείναι θεὸς καὶ εἰς ἐστὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός. ἀσεβὲς δὲ λίαν τὸ διορίζειν εἰς δύο υἱοὺς καὶ Χριστοὺς δύο μετὰ τὴν ἀδιάσπαστον ἔνωσιν, ἡ καὶ νοῦ καὶ λόγου παντὸς ἐπέκειντά τέ ἐστὶ καὶ ἀνωτάτω. καὶ ἦν μὲν ἴσως οὐ δυσχερὲς ἄγαν τοῖς ἐθέλουσι βασι- νίζεν ἅπαντα τὰ περὶ Χριστοῦ γεγραμμένα καὶ πλειόνων ἐννοιῶν ποιήσασθαι τὴν παράθεσιν, 25 ἀλλ' ἴσμεν τὸ γεγραμμένον· δίδου σοφῶι ἀφορμὴν, καὶ σοφώτερος ἔσται. Prou. 9. 9 ποδηγήσει γὰρ ὁ τῶν ὄλων θεὸς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος τὰς θεοφιλεστάτας ὑμῶν δια- νοίας εἰς γε τὸ δύνασθαι νοεῖν ὀρθῶς. εὐρὼν γὰρ οὕτω Χριστὸς καὶ ἐν ὑμῖν τὴν πίστιν ἀκλινὴ καὶ ἀβέβηλον, στεφανώσῃ πλουσίως τοῖς ἀνωθεν ἀγαθοῖς καὶ παμμακαρίας ἀποφανεῖ. πᾶσα γὰρ ἡμῶν ἐλπίς ἐν Χριστῷ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύ- 30 ματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

VS, D [= mn], ARW

1 ὥσπερ SD	λέγομεν S	2 ζωὴν ἔδωκεν ἔχειν A	ἑαυτῇ S	3 καὶ κρίσιν VW
4 δέ που D	6 πάντα R	ἔδωκεν VA	7 οὖν om. R	8 θῷ VSDW
11 καὶ ¹ om. R	τὴν om. VSDW	13 καὶ ² om. AR	ἀνέβηκεν S	14/15 πάλιν καὶ om. A
15 μωσῆς SD	16 καὶ om. VW	αὐτοῦ SRW, corr. R	17/18 τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων SDW	
18 τίνα με VAW	19 ἂν om. SDAR	ὀνομάζεται VSD	20 ἄνθρωπον om. A	αὐτόν
AR αὐτοῦ VW om. SD	22 εἶναι VW	λίαν om. D	23 δύο — δύο A	υἱοὺς δύο καὶ χρι-
στοὺς δύο R	δύο υἱοὺς καὶ δύο χριστοὺς VSW	δύο χριστοὺς καὶ δύο υἱοὺς D	27/28 δια-	
νοίας] ἀκοῶς V	28 ὀρθῶς νοεῖν VSDW	καὶ om. V	29 ἀκλινῇ] ἀληθῇ A	παμμα-
καρίους V	30 τῷ [τῷ θῷ καὶ W]	πρὶ ἢ [ἢ om. n]	δόξα VSnW ἢ [om. m]	δόξα τῷ πρὶ mAR
σὺν τῷ m	ἄμα τῷ AR			

150 = S 5 A 159

Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις δεσποίνοις

- 1 Σεμνολόγημα μὲν οἰκουμενικόν, καύχημα δὲ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τοῦ πάντων ἡμῶν
 PG 76. 1201 σωτήρος Χριστοῦ φαίη τις ἂν καὶ μάλα εἰκότως ὑμᾶς δὴ τὰς ἱεράς καὶ πανάγνους αὐτοῦ
 Pusey 154 νύμφας, εὐσεβεστάται καὶ θεοφιλέσταται βασιλίδες, αἷς τὸ παμποίκιον τῆς ἀρετῆς ἐνα- 5
 στράπτει κάλλος τὸ τοῖς τῆς θεότητος ὀφθαλμοῖς ἡδύ τε καὶ γνωριμώτατον, μελέτη δὲ
 καὶ σπουδῇ <κατορθοῦται>, μᾶλλον δὲ ἤδη κατῴρθωται καὶ δεῖν ἐν πίστει διαπρέπειν ὀρθῇ
 καὶ κατ' οὐδένα τρόπον σεσαλευμένη. γράφων δὲ πού φησιν ὁ σοφώτατος Παῦλος
 1 Cor. 15. 58 ὁ νομομαθὴς ἀληθῶς καὶ τὸ Χριστοῦ τοῖς ἔθνεσιν ἱεουργήσας μυστήριον· ὥστε, ἀδελφοί
 μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ 10
 P 155 ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε. ὅπου γὰρ πίστις ὀρθὴ καὶ ἀμώμητος τοῖς ἐξ ἔργων
 ἀγαθῶν αὐχήμασιν εὐ μάλα συμφέρεται καὶ ισόδρομον ἔχει τὴν εἰσβολήν, ἐκεῖ που πάντως
 εἴη ἂν ἐν παντὶ καλῶι τελειότης καὶ τὸ ἀρτίως ἔχον εἰς ἀγιασμόν. λόγος μὲν οὖν ἅπας
 ὁ ἐν ἡμῖν τῆς ἐνούσης ὑμῖν εὐκλείας κατόπιν ἔρχεται καὶ ὁμολογεῖ τὴν ἦτταν ἐρυθρίας
 οὐδέν, εἴη δ' ἂν καὶ συγγνώμης ἄξιος, εἰ δέδιεν ἐπαινεῖν ὧν οὐκ ἂν ἐφίκοιτο τῆς ἀξίας. 15
 εἰ μὲν γὰρ ἔχει τὸ δύνασθαι κατορθοῦν τὸ ποθούμενον, διαβεβλήσεται μὲν πολὺ νοσήσας
 τὸ ἀδρανὲς καὶ τὴν εἰς τοῦτο μέλλησιν ἀπαλλαττέτω μηδεὶς τῶν εἰς ραιθυμίαν αἰτιαμάτων·
 οὓς γὰρ ἦν εἰκὸς κατακαλλύνειν δύνασθαι ταῖς εἰς ἀρετὴν εὐφημίαις, ἀνθ' ὅτου λυπεῖ
 σιωπᾶν ἡρημένος; εἰ δὲ ἀτονεῖ καὶ δέδιε καὶ ὁμολογεῖ τὴν ἦτταν, οὐκ αὐτῷ δὴ μᾶλλον
 τὰς αἰτίας ἀναθήσομεν, ἀλλ' ὑμῖν ταῖς οὕτω περιφανέσιν, αἱ ταῖς τῶν ἰδίων ἀνδραγαθη- 20
 μάτων ὑπεροχαῖς καὶ τοὺς ἅπαντας κοσμεῖν εἰωθότας λόγους οὐδέν ὄντας ἀπεφῆνατε.
 αἷμα μὲν γὰρ ὑμῖν ἄνωθεν καὶ ἐκ μακρῶν ἤκει χρόνων τὸ βασιλικόν, παρατείνει δὲ καὶ εἰς
 PG 1204 δεῦρο καὶ ἔτι, καθὰ πεπιστεύκαμεν· ἀλλ' ἰδοὺ δὴ καὶ μάλα σοφῶς καὶ τῆς ἐν Χριστῷ βασιλείας
 ἐπιδραττόμεναι τὰ αὐτῷ δοκοῦντα φρονεῖν τε καὶ δρᾶν σπουδάζετε, τοῦτο μὲν, ὡς ἔφην,
 ἔργοις τε καὶ ἀμωμήτῳ διαπρέπουσαι πίστει καὶ τὰς ὑμῶν τε καὶ βασιλέων αὐλὰς τῇ τῆς 25
 παρθενίας καταλαμπρύνουσαι δόξῃ, τοῦτο δὲ πολυτελεστάτους ἀνιστάσαι ναοὺς τῷ Χριστῷ,
 2 κεχάριστα γὰρ παρ' αὐτοῦ ταῖς ἁγίαις ὑμῶν ψυχαῖς μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοῦτο. οὐκοῦν
 Phil. 4. 4. 5 (ἐρῶ γάρ τι λαβὼν καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν γραμμάτων) χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε, πάλιν
 ἐρῶ, χαίρετε· τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ἐγνώσθη
 P 156 μὲν οὖν καὶ διαβεβόηται καὶ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν χώραν τε καὶ πόλιν, καθάπερ τις εἰκὼν γραφὴν 30
 ἔχουσα, τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας τὸ κάλλος διέλαμψεν ἐναργῶς καὶ τοῦ παντὸς ἡξιώθη
 θαύματος. ὠιήθη δὲ δεῖν καὶ ταῖς πρὸς πᾶν ὅτιοῦν τῶν ἀγαθῶν ἐχούσαις ἀρτίως
 χάρισμά τι μεταδοῦναι πνευματικὸν ὡς ἁγίαις Χριστοῦ νύμφαις, τοῦτο δὴ τὸ ἀρτίως ἐμοὶ
 πονηθὲν βιβλίδιον, οὐ μετρίαν παρέχειν δυνάμενον, ὡς γε οἶμαι, τοῖς ἐντευξομένοις τὴν
 ὄνησιν. τοὺς μὲν γὰρ οὐκ ὀρθὰ φρονεῖν δεδιδαγμένους ἢ γοῦν ἀναπεπεισμένους περὶ 35
 τοῦ πάντων ἡμῶν σωτήρος Χριστοῦ πρὸς ἐπανόρθωσιν ἀνακομιεῖ καὶ μυσταγωγῇσει καλῶς.

Fgr 156 [p. 68, 20] τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς βασιλίσσας Ἀρκαδίαν καὶ Μαρίναν

VS, D [= ma] A

ε SD 2 κυρίλλου — ἀλεξανδρείας VSD τοῦ ἁγίου κυρίλλου A λόγος προσφωνητικὸς D
 3 πάντα S παντὸς D 5 πᾶν ποικίλον SD 5/6 ἐναπαστράπτει V 7 κατορθοῦται addidi
 8 γράφων D γράφει VSA 9 ὁ νομομαθὴς VA ὀνομαθὴς S ὀνομασθεὶς D τό A τοῦ S τὸ
 τοῦ VD 11 τοῦ om. SD 14 ὁ om. SD 16 γὰρ om. V μέν] δὲ D νοήσας SD
 17 τὴν om. SD μέλησιν VDA 19 καὶ οὐκ A 20 τὴν αἰτίαν D 21 ὑπεροχαῖς om.
 Sn, spat. rel. m 22 μὲν om. D 23 σαφῶς V καὶ om. D 25 βασιλείου V 26 ἀν-
 στώσαι VA 27 ἡμῶν S 29 γνωσθήτω VA σιωπηθήτω SD 30 πόλιν τε καὶ χώραν SD
 31 ἐναργῶς VA ἀληθῶς SD 33/34 πονηθὲν ἐμοὶ SD 34 βιβλίον A ἔχειν SD 36 ἡμῶν
 om. SD

τούς γε μὴν ὀρθῶι βεβηκότας νῶι καὶ τοῖς τῆς ἀληθείας ἐμφιλοχωροῦντας δόγμασιν ἀσφα-
λεστέρους ἀποφανεῖ τοῖς ἐξ ἀγαθῶν ἐννοιῶν πολυτρόποις εὐρέμασι καὶ ταῖς ἐκ τῆς θεο-
πνεύστου γραφῆς ἀποδείξεσι. μαθήσεται γὰρ ὅτι φύσει μὲν καὶ ἀληθεῖαι θεός ἐστιν ὁ
Ἑμμανουήλ, θεοτόκος δὲ δι' αὐτὸν καὶ ἡ τεκούσα παρθένος. οἱ γὰρ δὴ φάναι τε τοῦτο
καὶ φρονεῖν δεδιότες οὐ νενοήκασι κατὰ τὸ εἶκος τὸ βαθὺ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. 5
χρῆναι δὲ ὑπολαμβάνω διὰ βραχέων εἰπεῖν τὴν τε ἀποστολικὴν καὶ εὐαγγελικὴν παράδοσιν
ἣν ἐπὶ Χριστῶι πεποιήται τῶι πάντων δεσπότῃ, καὶ ἀπάσης δὲ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς
τὸν ἐπ' αὐτῶι σκοπὸν καὶ ὅποι ποτὲ βλέπει τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων ἡ δύναμις.

- 8 Πιστεύομεν τοίνυν εἰς ἓνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀορά-
των ποιητὴν καὶ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γεννηθέντα κατὰ φύσιν 10
ἐξ αὐτοῦ πρό παντός αἰῶνος καὶ χρόνου· καὶ γὰρ ἐστὶ συνάναρχος κατὰ χρόνον καὶ συ-
ναΐδιος τῶι ἰδίῳι γεννήτορι συνέδρος τε καὶ ἰσοκλεὲς αὐτῶι καὶ ἰσότητι κατεστεμμένος τῇ
πρὸς πᾶν ὄτιον· χαρακτήρ γάρ ἐστι καὶ ἀπαύγασμα τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ. πιστεύομεν ^{Hebr. 1. 3}
δὲ ὁμοίως καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἀλλότριον αὐτὸ τῆς θείας φύσεως καταλογι- ^{P 157}
ζόμενοι· καὶ γὰρ ἐστὶν ἐκ πατρὸς φυσικῶς προχεόμενον δι' υἱοῦ τῇ κτίσει. νοεῖται 16 PG 1205
γὰρ οὕτως μία τε καὶ ὁμοούσιος καὶ ἐν ταυτότητι δόξης ἡ ἀγία καὶ προσκυνουμένη τριάς.
φαμέν δὲ ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἀπορρήτως γεγεννημένος μονο-
γενὴς αὐτοῦ λόγος, πῶν αἰώνων ποιητής, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα, τὸ
φῶς τὸ ἀληθινόν, ἡ πάντα ζωογονοῦσα φύσις (ζωὴ γὰρ πέφηνεν ὡς ἐκ ζωῆς τοῦ πατρὸς),
ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς, εὐδοκήσαντος τοῦ πατρὸς, ἵνα σώσῃ τὸ ἐπὶ γῆς γένος 20
πεπτωκὸς εἰς ἁρὰν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας κατακομισθὲν εἰς θάνατον καὶ φθοράν, σπέρματος
Ἀβραάμ ἐπελάβετο κατὰ τὰς γραφὰς καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, τουτέστι γέ- ^{Hebr. 2, 16. 14}
γονεν ἄνθρωπος, καὶ σάρκα λαβὼν καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάμενος ἐγεννήθη σαρκικῶς διὰ
4 τῆς ἀγίας καὶ θεοτόκου Μαρίας. ἀλλὰ καίτοι καθ' ἡμᾶς γεγονώς καὶ τὴν τοῦ δούλου
μορφήν οἰκονομικῶς ὑποδύς μεμένηκεν ἐν τῇ κατὰ φύσιν θεότητι καὶ κυριότητι. οὐ γὰρ 25
πέπαυται τοῦ εἶναι θεός, εἰ καὶ γέγονε σάρξ, τουτέστι καθ' ἡμᾶς τε καὶ ἄνθρωπος· ἐπειδὴ
δὲ ἄτρεπτος κατὰ φύσιν ὡς θεός, μεμενηκώς ὅπερ ἦν αἰεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται, κεχηρμά-
5 τικεν καὶ υἱὸς ἀνθρώπου καὶ ἐπειδὴ καταβέβηκεν ἐκὼν ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις
(καθῆκε γὰρ ἑαυτὸν εἰς κένωσιν), ὑπομεμένηκεν ἀναγκαίως καὶ γέννησιν τὴν ἐκ γυναικός,
οὐκ ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως, ὅτε κατὰ σάρκα γεγεννησθαι λέ- 30
γεται, ἀλλ' ἦν μὲν καὶ ἔστιν, ὡς ἔφην, ἐκ θεοῦ πατρὸς φυσικῶς τε καὶ ἀληθῶς ὁ λόγος,
ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἄνθρωπος ἀπλῶς νοεῖται καθ' ἡμᾶς ὁ ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γεγεννημένος, P 158
ἀλλ' αὐτὸς σαρκωθείς ὁ λόγος καὶ ἴδιον ἔχων σῶμα τὸ ἐξ αὐτῆς, διὰ τοῦτο λέγεται γε-
γεννησθαι σαρκικῶς ὡς τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκειούμενος.
- 8 Οἱ δὲ λέγοντες ἀσυνέτως θεοτόκον οὐκ εἶναι τὴν ἀγίαν παρθένον ἐκπίπτουσιν ἀναγ- 35
καίως εἰς τὸ δύο λέγειν υἱοὺς τοῦ θεοῦ. εἰ γὰρ μὴ τέτοκε σαρκικῶς σαρκωθέντα θεὸν
ἢ ἀγία παρθένος, πᾶσά πως ἀνάγκη καὶ οὐχ ἐκόντας αὐτοὺς ὁμολογεῖν ὅτι κοινὸν γεγέν-
νηκεν ἄνθρωπον, οὐδὲν ἔχοντα παρ' ἡμᾶς τὸ πλεῖον. εἴτα πῶς αὐτῶι κάμψει πᾶν γόνυ
καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν ^{Phil. 2, 10. 11}
θεοῦ πατρὸς; πῶς αὐτῶι προσκυνοῦσιν ἄγγελοι καὶ τῶν ἀνωτάτω δυνάμεων ἡ ἀγία 40 ^{Hebr. 1, 6}
πληθὺς; ἄρ' οὖν ἀνθρώπῳ κοινῶι λελάτρευκε μεθ' ἡμῶν καὶ σύμπας ὁ οὐρανός; μὴ γέ-

VS, D [= ma], A

3 προπαμ γὰρ <ὁ ἐντυγχάνων> 4 τε om. A 5 δεδιότι S 7 coniecerim <πίστεως
ἐκθεσιν> πεποιήται 8 βλέπει V 10 τὸν ᾧ VA 14 τὸ¹ om. SD 17 γεγεννημένος S
20 καιροῖς τοῦ αἰῶνος V 22 καὶ¹ om. SA 25 κατὰ φύσιν VA φυσικῇ SD 28 καὶ¹ om. V
29 ὑπομεμένηκε γὰρ SD 30 γεγενῆσθαι VSA, corr. V 32 γεγεννημένος S 33 αὐτοῦ SD
33/34 γεγενῆσθαι A 37 αὐτοῦ VA αὐτὸν S αὐτὴν D 38 ἡμῶν SD τὸ om. A
40 προσκυνήσουσιν SD 41 ὁ om. SD

- νοίτο· προσκυνούμεν γὰρ ὡς θεὸν ἀληθινὸν τὸν Ἐμμανουήλ, ἔσται δὲ οὐχ ἑτέρως προσκυνητός, ἐὰν μὴ πιστεύσωμεν ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος ὁ παρὰ πάσης κτίσεως προ-
- Ioh 1, 14 σκυνούμενος σὰρξ ἐγένετο κατὰ τὰς γραφάς, οὐκ εἰς σάρκα μεταβεβλημένος, ἀλλ' ἐκ τῆς
- PG 1208 ἁγίας παρθένου σάρκα λαβὼν, ὡς ἔφην, καὶ ἀνθρωπίνην μεθ' ἡμῶν ὑπομείνας γέννησιν, ἵνα καὶ ἄνθρωπος γεγωνῶς ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθάνῃ μὲν ἀνθρωπίνως, ἀναστῇ δὲ θεικῶς, πα-
- 5 τήσας τοῦ θανάτου τὸ κράτος. οὕτω γὰρ ἦν δύνασθαι καὶ ἡμᾶς ὡς ἐν Χριστῷ νικῆσαντας κατευμεγεθῆσαι μὲν τῆς ἁμαρτίας, ἀποδύσασθαι δὲ τὴν φθορὰν καὶ διαδρᾶναι θά-
- Os. 13, 14 νατον οὕτω τε εἰπεῖν ἐκ περιχαρείας τῆς ἐπὶ Χριστῷ· ποῦ ἡ νίκη σου, θάνατε; ποῦ
- 1 Cor. 15, 55 τὸ κέντρον σου, αἰδῆ; ὥσπερ γὰρ ἐν Ἀδὰμ πεπτώκαμεν, οὕτω νενικήκαμεν ἐν Χριστῷ.
- 7 εἰ δὲ ἄνθρωπος ἦν κοινὸς ὁ Ἐμμανουήλ, πῶς ἂν ὠφέλησε τὴν ἀνθρώπου φύσιν ὁ ἀνθρώ- 10
- P 159 που θάνατος; καίτοι πολλοὶ προαπέθανον ἅγιοι προφῆται, Ἀβραὰμ ἐκείνος ὁ διαβόητος, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ Μωσῆς τε καὶ Σαμουὴλ καὶ οἱ καθεξῆς γεγονότες ἅγιοι, ἀλλ' ὤνησε μὲν οὐδὲν τὸ ἐπὶ γῆς τῶν ἀνθρώπων γένος ὁ ἐκείνων θάνατος, σέσωκε δὲ ὁ Χριστοῦ· προσκε-
- κόμικε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ἰδίαν σάρκα καὶ δούς αὐτὴν τῷ θανάτῳ δι' ἡμᾶς πάντας ἐξείλετο τῶν τοῦ θανάτου δεσμῶν. ἤρκεσε γὰρ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀποθανῶν ὁ πάντων 15
- ἄξιώτερος, ὅτι καὶ φύσει θεὸς ὁ ἐκ πατρὸς ἐστὶ λόγος καὶ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα τὸ ὑπὲρ
- Eph. 5, 2 ἡμῶν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρὶ προσκεκομισμένον. οὐκοῦν ἀσεβὲς καὶ τῶν
- λίαν ἐκτοπωτάτων τὸ τέμνειν εἰς υἱοὺς δύο τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἀντιτετάσσεται
- Eph. 4, 5 δὲ αὐτοῖς καὶ ὁ σοφώτατος Παῦλος οὕτως λέγων· εἰς κύριος, μία πίστις, ἓν
- βάπτισμα. εἰ γὰρ ἐστὶ κύριος εἷς, εἴτα τέμνουσιν εἰς δύο τινὲς υἱοὺς τὸν ἕνα, τίνοι 20
- τὴν τῆς κυριότητος δόξαν περιθήσομεν; ἄρα τῷ ἐκ πατρὸς φύντι λόγῳ; πρέπει γὰρ αὐτῷ τὸ τῆς κυριότητος ὄνομα τε μάλιστα καὶ χρῆμα καὶ ἐστὶν ἀληθῶς τῶν ὅλων δεσπότης. εἴτα ὅποι ποτὲ τὸν ἕτερον θήσομεν; ἔξω γὰρ κείσεται τοῦ εἶναι κύριος παραχωρῶν τῷ
- προυπάρχοντι καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερηρμένῳ. ἀλλὰ τῷ ἐκ γυναικός, ὡς αὐτοὶ φασιν ἀποδυστάντες, τὴν τῆς κυριότητος ἀνάψομεν δόξαν; εἴτα πῶς ἔσται κύριος ὁ ἐκ θεοῦ 25
- Deut. 6, 4 πατρὸς λόγος, εἴπερ ὄντος ἑνὸς κυρίου κατὰ τὰς γραφάς ἀνθρώπῳ φιλῶι τὸ τῆς κυριότητος ὄνομα χαριούμεθα; πῶς δὲ καὶ μία πίστις; ἢ πῶς ἐν τῷ βάπτισμα; εἰ γὰρ υἱοὶ δύο κατὰ τινὰς, εἰς τίνα πιστεύσομεν; τῆς ἐκείνων ἀμαθίας ἔργον ἂν εἶη λέγειν εἰς τὸ τίνος ὄνομα βεβαπτίσμεθα, καίτοι βαπτίσματος ὄντος ἑνός.
- P 160 8 Ἄλλ' ὁραὶ που πάντως ἢ ἐν ὑμῖν ἀγχνίονα μεθύοντά τε τὸν ἐπὶ τούτῳ λόγον καὶ 30
- κατασειόμενον εἰς γε τὸ ἀκαλλές, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ πρὸς ἐσχάτην ἀσέβειαν ἀπονενευκότα.
- PG 1209 οἶμαι δὲ δὴ ὑμᾶς τὸ θεῖον αὐτοῦ πολυπραγμονούσας μυστήριον ὀξεῖ διανοίας ὀμματι καθορᾶν τοὺς συναρπάζειν ἐθέλοντας καὶ προσωπεῖον μὲν εὐσεβὲς τοῖς ἰδίοις περιπλάττοντας
- 2 Petr. 2, 1 λόγοις, βολίδος γε μὴν ἀπάσης ὀξυτέρους ἔχοντας αὐτούς. ἀρνοῦνται μὲν γὰρ, ὅσον ἦκεν εἰπεῖν εἰς δύναμιν ἀληθείας, τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην, τουτέστι Χριστόν, 35
- δεδιότες δὲ τῶν εὐσεβεῖν εἰωθότων τὰς ἐπὶ τῷδε λύπας καὶ μέντοι ζῆλον τὸν ἀξιάγαστον ὁμολογοῦσιν ὅτι καὶ θεὸς ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένος καὶ μὴν ὅτι καὶ κύριος καὶ υἱὸς τοῦ θεοῦ. κἂν εἰ μὲν τις τῶν ἀπλῶν τοὺς παρ' αὐτῶν δέξεται λόγους, νομιεῖ που κατὰ τὸ εἰκὸς ὀρθὰ καὶ εἰκότα λέγειν καὶ τοῖς τῆς ἀληθείας οὐκ ἀπαίδοντα δόγμασιν· εἰ δὲ δὴ τις ἔλοιτο κατισχνοῦν ταῖς ἐρεῦναις αὐτοὺς καὶ ἀκριβῆ ποιεῖσθαι τῶν 40

VS, D [= mn], A

8 δίκη S	9 οὕτω καὶ A	11 ἀπέθανον SD	13 οὐδὲ S	14 αὐτὸν S ἐαυτὸν D
16 τὸ σῶμα τὸ SD	17 προσκεκομισμένον V	18 δύο υἱοὺς D	ἀντιτάσσεται SD	19 οὕτως om. V
20 εἰς δύο τινὲς A	εἰς δύο τινὰς SD	τινὲς εἰς δύο V	21 τῆς om. A	24 φησι S
25 ἀποδυστάντες om. SD	27 τὸ om. A	28 πιστεύομεν SD	31 γε	Patrologia τε VSDA
δέ om. V	32 δὴ δὲ V	35 αὐτὸν S	36 καὶ μέντοι καὶ SD	37 γεγεννημένος SA
38 κἂν VA καὶ SD	δέξεται VSA	39 εἰκότως SD	οὐκ ἀπαίδοντα	τοῖς τῆς ἀληθείας SD

εἰρημένων τὴν βάσανον, οὐχ ἀπλοῦν εὐρήσει. εἰσὶ μὲν γὰρ θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοὶ 1 Cor. 8, 5. 6
 ἐν τε οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, καθὰ καὶ ὁ μακάριος ἡμῖν γράφει Παῦλος, ἀλλὰ ἡμῖν εἰς
 θεὸς ὁ πατήρ, ἔξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς
 Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. πλὴν ὅταν Ἰησοῦν Χριστόν
 ὀνομάζωμεν, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ πεφηνότα σημαίνοντες, οὐκ 5
 ἐν χάριτος μέρει καὶ ἐπακτὸν ἔξωθεν ἔχοντα τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ ὄντα τοῦτο κατὰ ἀλήθειαν
 ὅπερ εἶναι πεπίστευται. θεὸς γὰρ ὧν φύσει καὶ δίχα σαρκός, μεμένηκε θεὸς καὶ μετὰ
 σαρκός, καὶ υἱὸς ὧν φύσει καὶ πρὸ σαρκός, μεμένηκεν υἱὸς καὶ ὅτε γέγονε σάρξ, καὶ κύριος
 ὧν ἀληθῶς τῶν ὄλων, ἐν τοιαύτῃ πάλιν ὁράται δόξῃ καὶ ἐν ἀνθρωπότητι γεγονώς. P 161
 οὐκοῦν εἰ θεὸν ἀληθινὸν εἶναι λέγουσι τὸν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γεγεννημένον, τουτέστι 10
 τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον κατὰ φύσιν ἐνωθέντα σαρκί, διὰ τί δεδίασιν ὁμολογεῖν ὅτι
 θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἀγία παρθένος; ἀλλὰ σκοπὸς αὐτοῖς ὑποπλάττεσθαι μὲν καὶ λέγειν ὅτι
 ναὶ καὶ θεὸς ἐστὶ καὶ κύριος καὶ συνεδρεῖται τῷ πατρί, φρονουσί γε μὴν οὐχ οὕτω κατὰ
 ἀλήθειαν, ἀλλ' ὡς ἐν χάριτος μέρει καὶ ὡς ἐκ προκοπῆς δεδόσθαι φασὶ τῷ ἐκ τῆς ἀγίας
 παρθένου κοινῶι καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπῳ γεγεννημένῳ τὴν τε τῆς υἰότητος καὶ τῆς κυριότη- 15
 τος δόξαν.

9 "Ὅτι δὲ ἡ θεοτόκος φωνὴ καὶ αὐτοῖς γέγονε συνήθης τοῖς πρὸ ἡμῶν ἀγίοις πατράσιν,
 οἱ καὶ ἐπ' ὀρθῇ θαυμάζονται πίστει, καὶ εἰς δεῦρο παρὰ πᾶσι τοῖς ἀνὰ πάσαν, ὡς ἔπος
 εἰπεῖν, τὴν ὑπ' οὐρανόν, δεῖν ωῆθην ἀληθῆς ἀποφῆναι. ἵνα γὰρ μὴ δοκοῖν τὸ εἰς νοῦν
 ἦκον ἀπλῶς ἀβασανίστως λέγειν, ἐκ τῶν ἐκείνοις πεποιημένων βιβλίων ἐν ἐκκλησίαις τὰ εἰς 20
 τοῦτο χρήσιμα συνεισενεγκῶν καὶ παραθεῖς εἰς ἀπόδειξιν, κατασφραγιῶ εἰς ἀλήθειαν τοὺς
 ἑμαυτοῦ λόγους. ἔφη τοίνυν ὁ τρισμακάριος ἀληθῶς καὶ διαβόητος εἰς εὐσέβειαν Ἀθα- PG 1212
 νάσιος ὁ γενόμενος κατὰ καιροὺς τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας ἐπίσκοπος ἐν τῷ περὶ σαρκώ-
 σεως λόγῳ περὶ Χριστοῦ τάδε 24

10 Ὁμολογοῦμεν γὰρ φησί, καὶ εἶναι αὐτὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν κατὰ πνεῦμα, υἱὸν Lietzmann,
 ἀνθρώπου κατὰ σάρκα, οὐ δύο φύσεις τὸν ἕνα υἱόν, μίαν προσκυνητὴν καὶ μίαν ἀπροσκύ- Apollinaris
 νητον, ἀλλὰ μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην καὶ προσκυνουμένην μετὰ τῆς σαρκὸς 250,6-252,11
 αὐτοῦ μιᾷ προσκυνήσει, οὐδὲ δύο υἱούς, ἄλλον μὲν υἱὸν θεοῦ ἀληθινὸν καὶ προσκυνούμενον, P 162
 ἄλλον δὲ ἐκ Μαρίας ἀνθρώπον μὴ προσκυνούμενον, κατὰ χάριν υἱὸν θεοῦ γενόμενον ὡς
 καὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ τὸν ἐκ θεοῦ, ὡς ἔφην, ἕνα υἱὸν θεοῦ καὶ θεόν, αὐτὸν καὶ οὐκ ἄλλον 30
 καὶ ἐκ Μαρίας γεγενῆσθαι κατὰ σάρκα ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ὡς ὁ ἄγγελος τῇ θεο-
 τόκῳ Μαρίας λεγούσῃ πῶς τοῦτο ἔσται, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; ἔλεγε· πνεῦμα Lc. 1, 34 35
 ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοί· δι' ὃ καὶ τὸ
 γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. ὁ τοίνυν γεννηθεὶς ἐκ τῆς ἀγίας
 παρθένου υἱὸς θεοῦ φύσει καὶ θεὸς ἀληθινὸς καὶ οὐ χάριτι καὶ μετουσίᾳ κατὰ σάρκα μόνον 35
 τὴν ἐκ Μαρίας ἀνθρώπος, κατὰ δὲ πνεῦμα αὐτὸς υἱὸς θεοῦ καὶ θεός, παθῶν μὲν τὰ ἡμέτερα

22—p, 66, 19 Eutyches in florilegio 3
 syr. 1. 48b

25 — 28 προσκυνήσει Timoth. arm. p. 133 187

VS, D [= mn]. A

1 coniecerim ἀπλοῦς sine ἀπλᾶ	πολλοὶ θεοὶ S	6 ἔχοντα ἔξωθεν SD	7 θς μεμέ-
νηκε D	8 ὅτε] ὅπερ V	9 δόξη VA τάξει SD	10 γεγεννημένον SA
15 γεγεννημένῳ SA	τῆς ^a om. SD	18 θαυμάζοντες S	13 γε] τέ SD
om. SD	19 ἀληθῶς V	20 ἐκκλησία V	21 κατασφραγιῶν S
23 ἐκκλησίας om. SD	25 υἱὸν δὲ Eut. καὶ υἱὸν Tim. p. 133. syr.	26 προ	
σκυνουμένην SD	28 τοῦ θυ D	29 χάριν δὲ Eut.	31 καὶ om. Eut
γεγενῆσθαι SA	33 ἐλεύσεται V	διότι D	35 μεσιτεῖα SD
αὐτός Ps. Athan.	τοῦ θυ V		μόνον] μὲν Eut.
			36 ο

Acta conciliorum oecumenicorum. I 1, 5.

1 Petr. 4, 1 πάθη κατὰ σάρκα, ὥσπερ γέγραπται Χριστοῦ παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ
 Rom. 8, 32 πάλιν· ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέ-
 σκευεν αὐτόν· ἀπαθῆς δὲ διαμείνας καὶ ἀναλλοίωτος κατὰ τὴν θεότητα κατὰ τὸ λεγόμενον
 Mal 3, 6 ὑπὸ τοῦ προφήτου ἐγὼ θεὸς καὶ οὐκ ἡλλοίωμαι, ἀποθανῶν μὲν τὸν ἡμέτερον θάνατον
 κατὰ σάρκα ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἵνα τὸν θάνατον ἀνέλῃ διὰ τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν θανάτου
 1 Cor. 15, 54-55 κατὰ τὸν λέγοντα ἀπόστολον κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. ποῦ σου, θάνατε,
 1 Cor. 15, 3 τὸ νίκος; ποῦ σου, ἄδη, τὸ κέντρον; καὶ πάλιν Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν
 ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, ἀθάνατος δὲ καὶ ἀκράτητος τῷ θανάτῳ δια-
 Act. 2, 24 μέινας διὰ τὴν θεότητα ὡς ἀπαθῆς τοῦ πατρὸς δύναμις κατὰ τὸν λέγοντα Πέτρον οὐ γὰρ
 ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ θανάτου. 10

P 163 Eἴτα τούτοις ἐπιφέρει, παρενθείς ἕτερα μεταξύ, οὕτως· Εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα ἐκ τῶν
 Lietzmann, Apollinaris θείων γραφῶν διδάσκει, ἕτερον λέγων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἕτερον τὸν ἐκ Μαρίας κατὰ
 p. 253, 3-14 χάριν υἱοποιηθέντα ὡς ἡμεῖς, ὡς εἶναι δύο υἱούς, ἕνα κατὰ φύσιν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν ἐκ
 θεοῦ καὶ ἕνα κατὰ χάριν τὸν ἐκ Μαρίας ἄνθρωπον, ἢ εἴ τις τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν σάρκα
 ἄνωθεν λέγει καὶ μὴ ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας ἢ τραπείσαν τὴν θεότητα εἰς σάρκα ἢ 15
 συγχυθεῖσαν ἢ ἀλλοιωθεῖσαν ἢ παθητὴν τὴν τοῦ κυρίου θεότητα ἢ ἀπροσκύνητον τὴν τοῦ
 PG 1213 κυρίου ἡμῶν σάρκα ὡς ἀνθρώπου καὶ μὴ προσκυνητὴν ὡς κυρίου καὶ θεοῦ σάρκα, τοῦτον
 Gal. 1, 9 ἀναθεματίζει ἡ ἁγία καθολικὴ ἐκκλησία, πειθομένη τῷ θείῳ ἀποστόλῳ λέγοντι εἴ τις
 ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ μακάριος Ἀθανάσιος· οἶμαι δὲ δεῖν καὶ ἐτέρων ἁγίων ἐπισκόπων 20
 παραθεῖναι φωνὰς τὸν αὐτὸν ἐχούσας σκοπόν.

Ἀττικοῦ ἐπισκόπου

11 Σήμερον Χριστὸς ὁ δεσπότης τὴν τῆς φιλανθρωπίας γέννησιν ἀνεδέξατο· τὴν γὰρ
 τῆς θεικῆς ἀξίας προσηύχεν.

Eἴτα τούτοις ἐπιφέρει πάλιν· Ὁ τῆς φιλανθρωπίας λόγος κενοῦται, ἀκένωτος τὴν 25
 Phil. 2, 7 φύσιν τυγχάνων· ἑαυτὸν γὰρ ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών. ὁ ἄσαρκος
 Ioh. 1, 14 διὰ σὲ σαρκούται, ὁ λόγος γὰρ σὰρξ ἐγένετο· ὁ ἀφῆι μὴ ὑποπίπτων διὰ τὸ τῆς φύ-
 σεως ἀσώματον ψηλαφᾶται· ὁ ἀναρχος ὑπὸ ἀρχὴν γίνεται σωματικὴν· ὁ τέλειος αὖξει· ὁ
 Ps. 146, 8 ἄτρεπτος προκόπτει· ὁ πλούσιος ἐν καταλύματι τίκτεται· ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν ἐν
 νεφέλαις σπαργανοῦται· ὁ βασιλεὺς ἐν φάτνῃ κατατίθεται. 30

P 164

Ἀντιόχου ἐπισκόπου

12 Ὅν χθὲς ἀχράντοις λοχείαις σωτήρα ἡμῖν ἢ ζωοτόκος ἢ καλλιτόκος ἢ μεγαλοτόκος ἢ
 φασεφόρος ἢ ἐλπιδοφόρος ἢ θεοτόκος ἢ ξενοτόκος ἢ παρθενομήτηρ ὠδινε Μαρία.

11—19 Timoth. arm. p. 133 23—30 ibid. p. 30, 73: eadem adferuntur in Exc. Ephes.
 XVII [A 75, 19] et Apol. adu. Orient. 50 31—33. p. 67, 7—10 floril. syr. cod. Add. 1215^b f. 75^b

VS, D [= mn], A

2/3 παραδέδωκεν VSD 4 ἐγὼ δὲ V 7 αἰδῆ] θάνατε A Ent. 11 εἰ] οὐ S 12 τὸν¹
 V Ps. Ath. Tim. om. SDA 12/13 κατὰ χάριν om. SD 16 τοῦ² om. A 17 καὶ μὴ — σάρκα
 om SD 18 ἁγία καὶ Sm Tim. καθολικὴ] τοῦ θῷ A 21 φωνήν S 22 om. SD
 25/26 τῇ φύσει SD 27 διὰ σὲ om. V γὰρ om. V 28 διὰ σὲ ψηλαφᾶται A 29 τίκτε-
 ται] γίνεται Exc. Eph. 30 τίθεται Exc. Eph. 31 om. SD 32 σωτηρίαν SD 33 φασε-
 φορος SD ἢ ἐλπιδοφόρος — ξενοτόκος om. D ἐλπιδοφόρος VS παρθένοσ μήτηρ SD

Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου ἐκ τοῦ περὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως

- 13 Ἡ ἀλήθεια ἐγνώσθη, ἡ χάρις ἦλθε καὶ ἡ ζωὴ ἐφάνη· ὁ τοῦ θεοῦ ὢν υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος σὰρξ ἐγένετο δι' ἡμᾶς, ἵνα θνητοὺς εἰς ζωὴν αἰώνιον ἀναστήσῃ [καί], ἐκ τῶν νεκρῶν ἀνεγείρῃ. ὁ ποιητὴς τῶν ὅλων ὁ πρὸ πάσης κτίσεως ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν μόνωι πατρὶ καὶ πνεύματι συνυπάρχων ἀθάνατος σήμερον ἰδοὺ ἡμῖν ἐκ παρθένου γεννώμενος, ὁ χωρὶς πάσης ἁμαρτίας, ἄνευ ἀνθρώπου ἦτοι ἀνδρός.

Ἀμμωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως· ἔφη γάρ που καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ θεοῦ λόγου

- 14 Εἰ δὲ αὐτὸς θεὸς τὴν φύσιν ὑπάρχων ὡς τοῦ θεοῦ μονογενὲς υἱός, ἐν προσλήψει τῆς δούλου μορφῆς γενόμενος καὶ πρωτότοκος υἱός τῆς ἁγίας παρθένου κληθῆναι καταξιώσας, ἀντίλυτρον ἑαυτὸν ὑπὲρ πάντων ἔδωκε. 10
Προσεπάγει δὲ τούτοις· Ἦδη μὲν ἔδειξα τὴν ἀσέβειαν ἣ περιπίπτουσιν οἱ Ἀρειανοί, λέγοντες χρεῖαν ἐσχέκῃ τὴν θεοτόκον Μαρίαν τῶν κατὰ τὸν νόμον τότε προσφερομένων θυσιῶν ὑπὲρ τῶν τικτουσῶν γυναικῶν.

Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς θείας γεννήσεως, φησὶ δὲ περὶ τῆς ἁγίας παρθένου PG 1216 P 165 Chrysost. t. 6, 392 [PG 56, 385]

- 15 Ἀντὶ δὲ ἡλίου, φησί, τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἀπεριγράψως χωρήσασα. καὶ μὴ ζητήσης πῶς· ὅπου γὰρ βούλεται θεός, νικάται φύσεως τάξις. ἡβουλήθη γάρ, ἡδυνήθη κατήλθεν ἔσωσε· σύνδρομα πάντα θεῶι. σήμερον ὁ ὢν τίκεται καὶ ὁ ὢν γίνεται ὅπερ οὐκ ἦν. ὢν γὰρ θεός γίνεται ἄνθρωπος, οὐκ ἐκστάς τοῦ εἶναι θεός. οὔτε γὰρ κατ' ἐκστασιν θεότητος γέγονεν ἄνθρωπος οὔτε κατὰ προκοπὴν ἐξ ἀνθρώπου γέγονε θεός, ἀλλὰ 20 λόγος ὢν διὰ τὸ ἀπαθές, σὰρξ ἐγένετο ἀμεταβλήτου μενούσης τῆς φύσεως.
Καὶ προσεπάγει τούτοις· Ὁ ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου καθήμενος ἐν φάτνῃ τίθεται· ὁ ἀναφῆς καὶ ἀπλοὺς καὶ ἀσώματος χερσὶν ἀνθρωπίναις ἐλίσσεται· ὁ τὰ τῆς ἁμαρτίας διασπῶν δεσμὰ σπαργάνοις ἐμπλέκεται. p. 395 [389]

Σεβηριανοῦ ἐπισκόπου

25

- 16 Ὁ γὰρ γεννηθεὶς ἄνωθεν ἐκ πατρὸς λόγος ἀπορρήτως ἀφράστως ἀκαταλήπτως αἰδίως, ὁ αὐτὸς ἐν χρόνῳ γεννᾶται κάτωθεν ἐκ παρθένου Μαρίας, ἵνα οἱ κάτωθεν πρότερον γεννηθέντες ἄνωθεν γεννηθῶσιν ἐκ δευτέρου, τουτέστι θεοῦ.

Οὐιταλίου ἐπισκόπου ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου

Lietzmann, Apollin. 273

- 17 Ἔτι δὲ καὶ περὶ τῆς κατὰ σάρκα οἰκονομίας τοῦ σωτῆρος πιστεύομεν ὅτι ἀναλλοιώτου καὶ ἀτρέπτου μένοντος τοῦ θεοῦ λόγου τὴν σάρκωσιν γεγενῆσθαι πρὸς ἀνακαίνισιν ἀνθρωπότητος. υἱὸς γὰρ ὢν ἀληθῶς θεοῦ κατὰ τὴν αἰδίον ἐκ θεοῦ γέννησιν, γέγονε καὶ υἱός 30

1—6 Tim. arm. p. 32 14—28 Tim. arm. p. 28 syr. f. 48a; 18—24 p. 194 [= Anecd. syr. ed. Land 3, 156]; 26—28 syr. f. 75u; 29—p. 68, 11 ibid. p. 7. 191, syr. f. 7b

VS, D [= mn], A

1 om. SD 2 ὁ τοῦ] ὅτι V 3 καὶ om. VA Tim. 7 om. SD Ἀμμωνίου Σ λόγον A 11 προσάγει SD 14/15 om. SD 16 ἀπεριγράπτως V χωρίσασα A χωρήσαι V 17 θεός om. A φύσεων S 23 τίκεται SD ἀνθρωπίναις om. V εἰλίσσεται V ἀλίσκεται SD 25 om. SD 27/28 κάτωθεν — γεννηθέντες ATim. πρότερον κάτωθεν γεννηθέντες SD πρότερον γεννηθέντες κάτωθεν V 29 om. SD 30 ἔτι δέ] ἰ [litteram initialem non expleuit rubricator] δέ τι V 31 γεγενῆσθαι V ἀνακαίνωσιν SD 32 καὶ VA Tim. p. 7. syr. γὰρ S, sed erasum, om. D Tim. p. 191

ἀνθρώπου κατὰ τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν καὶ ἐστὶν εἷς καὶ ὁ αὐτὸς τέλειος θεὸς κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιος τῷ πατρὶ καὶ τέλειος ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν καὶ ὁμοούσιος ἀνθρώποις κατὰ τὴν σάρκα. εἴ τις δὲ ἐξ οὐρανοῦ λέγει σῶμα ἔχειν τὸν Χριστὸν ἢ ὁμοούσιον τῷ θεῷ τὴν σάρκα, ἔστω ἀνάθεμα. εἴ τις μὴ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ ἀνθρώποις ὁμοούσιον, ἔστω ἀνάθεμα. 5 εἴ τις τὸν κύριον ἡμῶν καὶ σωτῆρα τὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου γεννηθέντα κατὰ σάρκα ἄψυχον λέγει ἢ ἀναίσθητον ἢ ἄλογον ἢ ἀνόητον, ἔστω ἀνάθεμα. 1 Petr. 4. 1 εἴ τις τολμᾷ λέγειν τὸν Χριστὸν θεότητι πεπονθέναι καὶ μὴ σαρκί, ὡς γέγραπται, ἔστω ἀνάθεμα. εἴ τις διαιρεῖ καὶ χωρίζει τὸν κύριον ἡμῶν καὶ σωτῆρα καὶ λέγει ἕτερον μὲν εἶναι υἱὸν τὸν θεὸν λόγον καὶ ἕτερον τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον καὶ μὴ ὁμολογεῖ ἓνα καὶ 10 τὸν αὐτόν, ἔστω ἀνάθεμα.

PG 1217 Θεοφίλου ἐπισκόπου ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ πρὸς τοὺς φρονούντας τὰ Ὠριγένους, ἔφη δὲ οὕτω περὶ Χριστοῦ

18 Ἵνα μὴ ἐν λόγῳ μόνῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει θεὸς ἀληθινὸς ὁ φανεὶς εἶναι πιστεύηται, τῇ τῶν ὀρωμένων μεγαλουργίᾳ τὴν περὶ αὐτοῦ δηλῶν ἀσφάλειαν, πλήρης μὲν ὢν θεός, 15 P 167 αὐτοθελῶς δὲ ἐνανθρωπήσας καὶ μηδὲν ἀνθρωπείας ὁμοιώσεως καταλείψας ἐκτὸς πλὴν μόνῃς τῆς ἀνοουσίας κακίας. καὶ βρέφος γὰρ γενόμενος Ἐμμανουὴλ ὡμολογεῖτο, μάγων πρὸς αὐτὸν ἰόντων καὶ τῷ προσκυνεῖν καὶ θεὸν εἶναι τὸν φανέντα βοώντων, [ὅτι] καὶ σαρκὶ σταυρούμενος ἡλίου συνέστελλεν ἀκτῖνας, [καί] τῷ ξένῳ θαύματι τὴν οἰκίαν σαφηνίζων θεότητα, οὐδαμοῦ σκορπίσας ἑαυτὸν ἢ διαλύσας εἰς σωτήρας δύο. ἀλλὰ καὶ τοῖς 20 Mt. 23. 10 μαθηταῖς ἔλεγε· μὴ καλέσητε διδάσκαλον ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν καθηγητῆς ὁ Χριστός. οὐ γὰρ ὅτε τοῦτο τοῖς ἀποστόλοις παρήγγελλε, τοῦ φαινομένου σώματος τὴν οἰκίαν διώριζε θεότητα, οὐδὲ ὅτε Χριστὸν ἑαυτὸν διεμαρτύρετο εἶναι, ψυχῆς καὶ σαρκὸς διωριζέτο, ὁ αὐτὸς ἄμφω τυγχάνων θεός τε καὶ ἄνθρωπος, δοῦλος ὀρω- 25 μένος καὶ κύριος γνωριζόμενος, τὸ μὲν ὑψηλὸν τῆς θεότητος τῷ ταπεινῷ τῆς ἐνανθρω- πήσεως ὑποκρυπτόμενος φρονήματι, τὸ δὲ γε ταπεινὸν τοῦ ὀρωμένου σώματος τῇ τῆς θεότητος ὑπεραίρων ἐνεργείᾳ.

19 Εὐχερὲς μὲν οὖν καὶ ἕτερα τούτοις ἐπενεγκεῖν πλείστα τε ὅσα καὶ ἀληθῆ μαρτύρια, Prou. 9. 9 παρήμι δὲ τὸ γεγραμμένον εἰδὼς τὸ δίδου σοφῶι ἀφορμὴν, καὶ σοφώτερος ἔσται· γινώριζε δικαίῳι, καὶ προσθήσει τοῦ δέχεσθαι. πλὴν ἐκεῖνο φημί· 30 ἰδοὺ δὴ πάντες οἱ πανάριστοί τε καὶ σοφοὶ κατὰ καιροὺς ἡμῶν γεγονότες πατέρες καὶ θεοτόκον ὀνομάζουσι τὴν ἁγίαν παρθένον, ἡνῶσθαι δὲ κατὰ φύσιν διαβεβαιούμενοι τῇ σαρκὶ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἔν τε τῇ νηδύϊ γενέσθαι φασὶ τῇ παρθενικῇ καὶ ἐξ αὐτῆς προελθεῖν

14—27 Latine apud Hieronymum ep. 96. 3 [A] 17 καὶ — 20 Timotheus arm. p. 30 20—27 Fcyr 156 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς βασιλίσσας Ἀρκαδίαν καὶ Μαρίναν τοῖς μαθηταῖς — ἐνεργεῖται

VS, D [= mn], A

1 καὶ⁹ om. SD θεός] υἱός D 2 καὶ⁹ om. A 4 κατὰ τὴν V ἀνάθεμα
ἔστω D εἴ] εἰς A 7 ἢ ἀνόητον ἢ ἄλογον ἢ ἀναίσθητον SD 8/9 εἴ τις τολμᾷ —
ἀνάθεμα om. SD 10 καὶ ἕτερον] ἕτερον δὲ A 12—13 om. SD 12 προσφωνητικοῦ λόγου V
14 ἐν⁹ om. D 16 αὐτοθελῶς VA αὐτοτελῶς SDA 17 ἀνο-
ουσίᾳ scripsi cl. *quae nullam habet substantiam* A ἀνοουσίᾳ VSDA 18 προσιόντων
αὐτῷ SD ὅτι deleui sec. A 19 συνέστελλεν SD καὶ deleui sec. A Tim. 22 τοῦτο
om. V παρήγγελε D παρήγγελε V 23 ὅτι D 24 ὁ αὐτὸς scripsi *unus aique idem* A
οὕτως VSDA Fcyr 28 οὐκ [οὐχ S] εὐχερὲς SD τούτου SD 30 φημέν V 31 πάντες
οἱ om. V γεγονότων S 32 τῇ σαρκὶ διαβεβαιούμενοι [διαβεβαιούμενος S] SD

κατὰ σάρκα, καίτοι τὴν ἀναρχὸν καὶ πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου λαχόντα γέννησιν ἐκ πατρός. ἐπειδὴ δὲ ἦν εἰκὸς ἐν ταῖς μακροτέραις καὶ ἐφεξῆς τῶν στίχων συνθήκαις ὀλιγώρως ἔχοντα τὸν νοῦν ἐβελῆσαι μᾶλλον ὥς ἐν βραχεὶ καὶ συνεσταλμένως ἰδεῖν τῶν ἐπὶ P 168 Χριστῶν δογμάτων τὸ ἀκραιφνέστατον κάλλος, αὐτὰς κατὰ μόνας τὰς τῶν ἐννοιῶν, ἵνα οὕτως εἴπω, καρδίας ἐκ τῆς θεοπνεύστου καὶ νέας γραφῆς συναγερτικῶς πέπομφα τῇ 5 ὑμετέραι κατὰ θεὸν εὐσεβείαι ὥς ἂν ἐντυχάνουσαι κατὰ βραχὺ τε καὶ ἀνὰ μέρος αὐταὶ τε τὸν ἐν ὑμῖν καὶ ἔτι μειζόνως καταφαιδρύνητε νοῦν, φωταγωγοῦσαι δὲ πρὸς ἀλήθειαν καὶ οὕς ἂν ὠφελεῖν ἔλθῃ, καυχήμασιν ἀποστολικοῖς τὰς ὁσίας ὑμῶν κατασεμνύνητε κεφαλὰς. πλούσιος δὲ λίαν ὁ ἐπὶ γε τούτῳ μισθός· γέγραπται γάρ· ὁ ἐπιστρέψας Iac. 5, 20 ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ 10 PG 1220 καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν. ἐν δὲ γε ταῖς τῶν ἐννοιῶν εὐρέσεσιν ἦτοι συμπέρασμασιν, ὅταν λέγωμεν· θεὸς οὖν ἄρα Χριστὸς ἢ γοῦν εἰς ἄρα υἱὸς καὶ κύριος ὁ Χριστός, οὐχ οὕτω φαμέν ὥς ἐκεῖνοι θεὸν κατὰ χάριν ἢ υἱὸν ἢ κύριον ὠνομάσθαι τὸν Ἐμμανουὴλ ἢ ἐκ προκοπῆς ἢ ἐπιδόσεως εἰς τοῦτο δόξης ἔλθειν ὥς ἕνα τῶν καθ' ἡμᾶς κοινὸν καὶ ἡγιασμένον ἄνθρωπον, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος, εἴτα καθ' ἑαυτὸν εἰς 15 νῶσιν καὶ ἐν δούλου μορφῇ καταβεβηκώς οὐδὲν ἡττόν ἐστι θεὸς ἀληθινὸς καὶ φύσει τῶν ὅλων κύριος ἔσται καὶ μόνος καὶ ἰδικῶς υἱός, ὡς καὶ ἡμεῖς συμμορφούμενοι κατὰ χάριν τὴν 20 δι' αὐτοῦ πρὸς τὴν τῆς υἰοθεσίας ἀναβαίνομεν δόξαν. ὄνομα δὲ τὸ Χριστὸς πρέπειν μὲν οὐκ οἶδα πῶς διαβεβαιοῦνται τινες καὶ ἰδικῶς τε καὶ κατὰ μόνας καὶ ἔξω σαρκὸς ὄντι τε καὶ νοουμένῳ τῷ ἐκ θεοῦ φύντι λόγῳ, πρέπειν δὲ ὁμοίως καὶ τῷ ἐκ τῆς ἀγίας 20 παρθένου γεγεννημένῳ, κἂν εἰ νοοῖτο ὑπάρχειν κατὰ μόνας ἔτι καὶ καθ' ἑαυτὸν, καὶ τρίτως P 169 δὲ πρέπειν ἀμφοῖν ὥς ἐνί, τοῦ τῆς συναφείας λόγου, καθάπερ αὐτοὶ φασιν, εἰς ἕν αὐτοὺς πρόσωπον συνεισδέοντος. ἐνώσεως γὰρ τῆς κατὰ φύσιν καὶ ἀληθοῦς οὐδεὶς λόγος αὐτοῖς, καίτοι ταύτην ἔχοντος τοῦ μυστηρίου τὴν ὁδὸν ὀρθὴν καὶ ἀπλανεστάτην, καὶ ἡ σκῆψις αὐτοῖς οὐχ ἀπλῇ, πικρίας δὲ μᾶλλον καὶ ἀπάτης μεμéstωται. ἐπειδὴ γὰρ ἡ θεό- 25 πνευστος γραφὴ Χριστὸν ὀνομάζουσα πάντα αὐτῷ προσνέμει τὰ θεοπρεπῆ (οἶδε γὰρ οἶδεν ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ πεφηνότα καὶ σεσαρκωμένον τὸν θεοῦ λόγον), σκοπὸς δὲ τοῖς ἕτερα παρὰ τοῦτο φρονεῖν ἡρημένοις καὶ κοινὸν ἄνθρωπον ἀποφαίνειν τὸν ἐκ γυναικός, ἐξ ἐπιδόσεως, ὥς ἔφην, καὶ ὥς ἐξ ἰδίας τε καὶ ἀνθρωπίνης ἀρετῆς ἄξιον ἑαυτὸν παραστήσαντα τοῦ χρῆναι τιμᾶσθαι καὶ συναφείᾳ προσώπου τῇ πρὸς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον καὶ ἀπόλεκτον 30 γενέσθαι κατὰ πρόγνωσιν, ἐκεῖνό φασιν ὅτι τὸ Χριστὸς ὄνομα πρέπει καὶ μόνῳ καὶ ἰδίῳ καὶ καθ' ἑαυτὸν νοουμένῳ καὶ ὑπάρχοντι τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς γεννηθέντι λόγῳ. ἡμεῖς δὲ οὐχ οὕτως δεδιδάγμεθα φρονεῖν ἢ λέγειν. ὅτε γὰρ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, τότε καὶ ὠνομάσθαι φαμέν αὐτὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. ἐπειδὴ γὰρ κέχρισται τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαλλιάσεως ἦτοι τῷ ἀγίῳ πνεύματι παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ταύτῃ τοι Χριστὸς ὀνομά- 35 ζεται. ὅτι δὲ περὶ τὸ ἀνθρώπινον ἢ χρίσις, οὐκ ἂν ἐνδοιάσειέ τις τῶν ὀρθᾶ φρονεῖν εἰωθότων. ἦι μὲν γὰρ θεός ἐστι καὶ λόγος, οὐκ ἂν ἐδεήθη χρίσεως· οὐ γάρ που φαίη τις ἂν κεχρίσθαι τε καὶ ἡγιασθαι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον τῷ ἰδίῳ πνεύματι ὥς ἐτέρῳ παρ' PG 1221 αὐτὸν τὴν φύσιν ὑπερκειμένῳ καὶ προύχοντι. χωρὶς γὰρ πάσης ἀντιλογίας τὸ P 170 Hebr. 7, 4

VS, D [= mn], A

3 μᾶλλον δὲ V	συνεσταλμένῳ SD	6 τε] τι SD	7 τόν] τῶν S	μειζόνως VA
καὶ νῦν SD	καταφαιδρύνετε SD	καταφαιδρύνοντον A	8 ὠφελῆσαι D ὠφελῆς S	ἐλοισθε D
9 ὁ om. A	γε om. V	12 ὁ χσ V	13 ὁ χσ V	14 ἡ γὰρ ἐκ A
15 δὲ om. S	17 καὶ ¹ om. SD	19 καὶ ² om. SD	20 τε om. A	21 γεγεννημένῳ S
22 ὡς ἐνί SDA ὡσανεὶ V	αὐτό D	23 συνεισδέοντες V	24 ἔχοντες SD	25 αὐτῶν V
30 προσώπων SD	τὸν om. SD	32 γεννηθέντι] πεφηνότι V	35/36 ὠνομάζεται A	
36 παρὰ D	χρήσις Vm	37 ἡ ed. Rom. εἰ VSDA	χρήσεως V	πῶ A
38 τε om. V				

ἐλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. ἐπειδὴ δὲ τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις τὸ ἀγιάζεσθαι τε καὶ χρίεσθαι πρέπει, πᾶσά πως ἀνάγκη Χριστὸν ὀνομάζεσθαι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, οὐχ ὅτε γυμνὸς ἦν ἔτι καὶ οὕτω σεσαρκωμένος, ἀλλ' ὅτε γεγωνὶς καθ' ἡμᾶς, τουτέστιν ἄνθρωπος, ἐχρίσθη κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ὥστε τὸ Χριστὸς ὄνομα πρέπει ἂν κατ' οὐδέναν τρόπον οὕτω καθ' ἡμᾶς γεγονότι τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντι λόγῳ. εἰ δὲ ὀνομάζοιτο που Χριστός, ἐνανθρωπήσαντά μοι νοήσεις αὐτόν, κἄν λόγον ἀκούσης πεπραγμένης ἤδη τῆς ἐνανθρωπήσεως, τῆς ἐνωθείσης αὐτῷ μὴ ἀμνημονήσης σαρκός. ἀνα μέρος δὲ τούτῳ κάκειναι πρέπειν οἶεσθαι τὴν φωνὴν ἀσύνετον παντελῶς, μᾶλλον δὲ καὶ 1 Cor. 1, 13 ἀνόσιον ἢ φρονεῖν ἢ λέγειν. εἰς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ οὐ μεμέρισται, καθὰ 2 Cor. 13, 3 καὶ αὐτὸς ὁ σοφώτατος Παῦλος ὁ Χριστὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸ θεῖον αὐτῷ λαλοῦντα 10 μυστήριον. προσβαλοῦσαι δὲ τοῖς ἐφεξῆς κεφαλαίοις εὐθὴ καὶ ἀπεξεσμένον εἰς ἀλήθειαν τὸν ἐμὸν εὐρήσετε λόγον. προδιαμαρτύρασθαι δὲ οἶμαι κάκεινο καλόν· ὥσπερ γὰρ ἐστὶν ἐν θεότητι τέλειος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, οὕτω καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειος κατὰ γε τὸν τῆς ἀνθρωπότητος λόγον, οὐκ ἄψυχον σῶμα λαβὼν, ἐψυχωμένον δὲ μᾶλλον ψυχῇ λογικῇ. ὁ δὲ θεὸς τῶν ὅλων ὁ τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τὰ ἐξ οὐρανοῦ διανεμὼν ἀγαθὰ τὰς ὁσίας 16 Eph. 4, 13 ὑμῶν ἐμπλήσαι ψυχὰς τοῖς παρ' ἑαυτοῦ χαρίσμασιν, ἵνα καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἀναβαίνουσαι τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ εὐκλεᾶ καὶ εὐδόκιμον τὴν ἀξιάγαστον ὑμῶν ἀποφῆνῃτε ζωὴν, ἅγιοι νύμφαι Χριστοῦ.

P 171

[Τάδε ἐνεστὶν ἐν τοῖς ἐφεξῆς

“Ὅτι θεὸς ὁ Χριστὸς ἐνώσει τῇ πρὸς τὸν θεὸν λόγον, εἰς τὴν αὐτοῦ δόξαν ἀναβαί- 20 νοντος καὶ τοῦ προσληφθέντος ναοῦ, ἐκ τῶν ἀποστολικῶν

Ἐκ τῶν καθολικῶν ἐκλογαὶ εἰς τὸ αὐτό

Ἐκ τῶν εὐαγγελικῶν ἐκλογαὶ εἰς τὸ αὐτό

“Ὅτι Ζωὴ καὶ Ζωοποιὸς ὁ Χριστός, ἐκ τῶν κειμένων παρὰ τῷ ἀποστόλῳ Παύλῳ καὶ ἐν τοῖς ἀποστολικοῖς εὐρέσεις 25

“Ὅτι εἰς Χριστὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεόν, ἐκ τῶν καθολικῶν καὶ ἐκ τῶν εὐαγγελικῶν

“Ὅτι Ζωὴ καὶ ἱλαστήριον ὁ Χριστός, ἐκλογαὶ διάφοροι

“Ὅτι Χριστοῦ θάνατος τῷ κόσμῳ σωτήριος, ἐκ τῶν ἀποστολικῶν καὶ εὐαγγελικῶν ἐκλογαί]

PG 1224 “Ὅτι θεὸς ὁ Χριστὸς ἐνώσει τῇ πρὸς τὸν θεὸν λόγον, εἰς τὴν αὐτοῦ δόξαν ἀνα- 30 βαίνων

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους

22 Παῦλος δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς Rom. 1, 1-4 εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ 35

12—14 F⁷⁵ 157 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· διαμαρτύρασθαι δὲ οἶμαι—λογικῇ 20/21 F⁷⁵ 158 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· θεὸς ἐστὶν ὁ Χριστός—δόξαν ἀναβαίνοντος τοῦ προσληφθέντος ναοῦ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας

VS, D [= m], A

2 τε om. D	5 οὕτω—γεγονότι om. V	γεγονότα S	10 scripserim γράφει Παῦλος
αὐτῷ SA	11 προσλαβοῦσαι SD	δέ] οὖν Vm	14 ἐμψυχωμένον SD
σαι SD	ἐαυτῷ SD	18 ἀποφῆνῃται S	χϋ νύμφαι A τοῦ χϋ νύμφαι SD
adiecta esse uidentur	19 om. SD	ἐστὶν A	20/21 ἀναβαίνοντα S
23 ἐκ om. D	25 εὐρέσεις Labbē εὐρήσεις VSDA	30 χϋ ὁ θς SD	30/31 ἀναβαίνων DA
ἀναβαίνοντος S ἀναβαίνοντος καὶ τοῦ προσληφθέντος ναοῦ V		32 ἐκ τῆς om. SD	

σάρκα, τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἀγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. Οὐκοῦν, εἴπερ ἐστὶν εὐαγγέλιον θεοῦ τὸ περὶ Χριστοῦ κήρυγμα, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός; καὶ εἰ πάσης προφητείας ἐπ' αὐτῷ βλέπει πέρας καὶ υἱὸν τοῦ θεοῦ κηρύττουσιν αἱ γραφαὶ τὸν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ, κἂν εἰ ὠρίσθαι λέγοιτο κατὰ πνεῦμα ἀγιωσύνης διὰ τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως μυστή- 5 P 172 ριον, πῶς οὐχ υἱὸς ἀληθῶς, ἐκ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναστάσεως μαρτυρούμενος; ἐγήγερται γὰρ οὐκ ἄνθρωπος κοινὸς καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θανάτου κρείττων, καθὼς καὶ Ζωὴ καὶ θεός.

28 Περὶ τῶν προσκυνούντων τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντά φησι· διότι γινόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἠὺχαρίστησαν, ἀλλὰ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν. Γράφει ποῦ Παῦλος τοῖς ἐξ ἐθνῶν κεκλημένοις, τουτέστιν ἡμῖν· νυνὶ δὲ γινόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ. τίνα τοίνυν 10 ἐγνώκαμεν διὰ τῆς πίστεως ἢ πάντως Χριστὸν Ἰησοῦν; οὐκοῦν εἰ μὲν ὡς θεὸν ἐγνώκαμεν καὶ ὡς θεὸν δοξάζομεν, πεφωτίσμεθα κατὰ ἀλήθειαν· εἰ δὲ ἀλλάσσομεν αὐτοῦ τὴν δόξαν, μεματαιώμεθα καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς διαλογισμοῖς ἡμῶν. εἰ γὰρ ὅλως πεπιστεύκαμεν εἰς αὐτόν, 15 ὡς εἰς θεὸν πιστεύομεν, ἢ δεήσει πάντῃ τε καὶ πάντως ὁμολογεῖν ὅτι τοῖς τῆς ἀρχαίας ἀπάτης καὶ νῦν ἐνισχήμεθα βρόχοις, ἀνθρώπων κοινῇ τὴν πίστιν προσάγοντες. ἀλλ' <οὐχ> οὕτω τὸ ἀληθές.

24 Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν Rom. 1, 28 αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα. Εἰ Χριστὸν 20 ἐγνώκαμεν ὡς θεόν, τὴν ἐπ' αὐτῷ γνώσιν μὴ ἀποδοκιμάζωμεν, ἄνθρωπον εἶναι λέγοντες κοινόν. εἰ δὲ τοῦτο δρᾶν ἐξ ἀμαθίας τολμῶμεν, βαδιούμεθα πάντως ὁμοῦ τοῖς ἄλλοις εἰς ἀδόκιμον νοῦν.

25 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις Rom. 2, 5. 6 σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέραι ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὁ μακάριος Παῦλος τοὺς 2 Cor. 5, 10 πάντας ἡμᾶς δεῖ, φησὶν, φανερωθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, P 173 ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν εἴτε ἀγαθόν PG 1225 εἴτε φαῦλον. ἔφη δὲ τις καὶ ἕτερος τῶν ἀγίων ἀποστόλων· εἰς ἐστὶν ὁ νομο- Iac. 4, 12 θέτης καὶ κριτής. ψάλλει δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Δαυὶδ· ὅτι ὁ θεὸς κριτής ἐστίν. Ps. 74, 8 ὅτε τοίνυν δικαιοκρισίαν θεοῦ φησιν εἶναι τὴν ἐπὶ τοῦ θείου βήματος ἐφ' ἐκάστῳ ψῆφον, 31 ἦν αὐτὸς ἐξοίσει Χριστός (παραστησόμεθα γὰρ τῷ βήματι αὐτοῦ καὶ οὐχ ὡς ἐνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θεῷ καὶ κριτῇ καὶ νομοθέτῃ), πῶς οὐχὶ θεὸς ὁ Χριστός;

26 Διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἀμαρτίας. νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιο- Rom. 3, 20-22 σύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφη- 35 τῶν, δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας. Δίχα νόμου δικαιοσύνην, ἣν καὶ ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν μεμαρτυρησθαί φησι, τὴν διὰ πίστεως εἶναι λέγει τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ δικαίων τοὺς πιστεύοντας ὅτιπερ εἴη θεὸς ἀληθῶς; ὁρᾷ γὰρ εἰς τοῦτο τὸ τῆς πίστεως

2— 7 adfert Timotheus syr. f. 43b

VS, D [= mn], A

4 αὐτό A	5 εἰ om. V	ὠρίσται SD	6 οὐχὶ A	8 φησι om. D	9 εὐ-
χαρίστησαν A	13 ἐγνώρισαν SD	14 δοξάζωμεν S	αὐτῶν SD	16 πάντῃ τε]	
πάντοτε D	18 οὐχ addidi	20 ὁ θεὸς αὐτοῦ V	21 γινώσιν VA	δόξαν SD	25 ἐαυτῷ
SD	27 ὑμᾶς S	φησὶν om. SD	29 ὁ om. S	30 καὶ om. SD	37 ἀγίων om. A
37/38 μεμαρτυρεῖσθαι V	38 τῆς VA	τὴν SD			

πέρις. μαρτυρούντων δὲ τῶν ἁγίων προφητῶν τῇ εἰς Χριστὸν πίστει, τίς ὁ φάναι τολμῶν οὐκ εἶναι θεὸν αὐτὸν διὰ τὸ ἀνθρώπινον ἢ γοῦν ὅτε γέγονε σὰρξ ὁ λόγος;

27 Πάντες γὰρ ἡμάρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, δικαιοῦ-
Rom. 3.23 24 μενοι ὡρεᾶν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ. Εἰ τὸ ἁμαρτάνειν ἡμᾶς ὑστερεῖσθαι ποιεῖ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ὅτι μὴ οἶδεν 5
1 Petr. 2, 22 ἁμαρτίαν, γέγραπται δὲ περὶ Χριστοῦ ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, ὑστερούμεθα δὲ καὶ
κατὰ τοῦτο τῆς δόξης αὐτοῦ πλημμελοῦντες ἡμεῖς, θεὸς ἄρα ἐστὶ καὶ μετὰ σαρκὸς ὁ λόγος·
οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν.

P 174 28 Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον
Rom. 3. 31 ἰστώμεν. Ὁ διὰ Μωσέως νόμος θεὸν ἕνα προσκυνεῖν ἐδίδασκε τοὺς ἐξ Ἰσραὴλ. 10
Deut. 6, 4 κύριος γὰρ φησιν, ὁ θεὸς σου κύριος εἷς ἐστίν. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς προσε-
Exod. 20, 3 φώνει λέγων αὐτοῖς· οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. ἄρ' οὖν μετέ-
στησεν ἡ πίστις ἢ εἰς Χριστὸν τοὺς δι' αὐτῆς κεκλημένους εἰς τὸ μὴ ἐνὶ τῷ κατὰ φύσιν
θεῷ προσκυνεῖν; ἄρα καταργοῦμεν νόμον τῷ ἐνὶ τῷ κατὰ ἀλήθειαν θεῷ προσκομίζοντα;
μὴ γένοιτο, φησὶν, ἀλλὰ νόμον ἰστώμεν. οὐκοῦν ὡς θεῷ πρόσκειμεν τῷ Χριστῷ, 15
ἵνα μὴ κατηγορώμεθα ὡς παραλύοντες νόμον, ἐπαινώμεθα δὲ μᾶλλον ὡς ἰστώντες νόμον
διὰ τῆς πίστεως.

29 Περὶ τοῦ Ἀβραάμ φησὶ· κατέναντι οὐ ἐπίστευσε θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος
Rom. 4. 17 τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. Ὅτε τοίνυν τὸ ζωοποιεῖν
δύνασθαι τοὺς νεκροὺς ἀρμόσειεν ἂν οὐχ ἑτέρῳ πλὴν ὅτι μόνῳ τῷ κατὰ φύσιν θεῷ, 20
PG 1228 ζωοποιεῖ δὲ Χριστὸς καὶ διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς τοὺς κατεφθαρμένους ἀπτόμενος τῶν νεκρῶν
καὶ ἀνιστὰς αὐτούς, πῶς οὐ θεὸς ἀληθινὸς ὁ καὶ δοὺς ἑτέροις ἐξουσίαν τοὺς νεκροὺς
ἐγείρειν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ;

Rom. 7. 4 80 Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώ-
ματος τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, 25
ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. Θανατούμεθα τῷ νόμῳ τῆς κατ' αὐτὸν λατρείας
ἀποπαυόμενοι, γινόμεθα δὲ ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, τουτέστι Χριστῷ, τοῖς αὐτοῦ
θεσπίσμασιν εὐαγγελικοῖς κατακολουθεῖν σπουδάζοντες, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ.
κεφάλαιον δὲ τῶν εὐαγγελικῶν θεσπισμάτων ἡ πίστις ἢ εἰς αὐτόν, καὶ οὗτος ἡμῶν ὁ
P 175 καρπός, ὡς θεῷ προσαγόμενος τῷ Χριστῷ. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς, 30
ὡς σαρκὸς γεγονότος τοῦ λόγου.

81 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται, ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν
Rom. 8, 8-10 σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δὲ τις
πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν,
τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ 35
δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ
ἐγείρας ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσκει καὶ τὰ θνητὰ σώματα
ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικούντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν. Ἰδοὺ δὴ σαφῶς τὸ
θεοῦ πνεῦμα λέγεται τοῦ Χριστοῦ. ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν ἄνθρωπος ἰδικῶς καὶ ἀνὰ μέρος
κείμενος, κατωικηκότα μόνον ἐν αὐτῷ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἔχων, πῶς αὐτοῦ τὸ θεῖον 40
λέγεται πνεῦμα; ἀλλὰ μὴν ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνεῦμά ἐστι· θεὸς ἄρα καὶ οὐχ ἑτέρως. οὐ

VS, D [= mn], A

2 διὰ A om. V	6 ὑστερούμενος in ὑστερούμεν corr. S	7 κατὰ] διὰ A	αὐτοῦ VA
τοῦ θῦ SD	10 ἐδίδαξε SD	14 ἄρ' οὖν A	προσκομίζοντα] προσκυνεῖν D
15 προσέ- μεν VSD	16 καταλύοντες SD	18 τοῦ om. SD	19 ζωοποιούν D
20 ἀρμόσειαν ἂν A	21 καὶ om. D	22 ὁ δοὺς καὶ V	25 εἰς] ὡς SD
28 εὐαγγελικῶς V τοῖς εὐαγγελικοῖς SD	35 δὲ om. D	38 ἐνοικούν αὐτῷ V	27 τῶν νεκρῶν A

γὰρ ἐν ἀνθρώπῳ γέγονεν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἀλλὰ γέγονεν ἄνθρωπος ἀληθῶς μετὰ τοῦ μέναι θεός. οὕτω γὰρ ἂν νοοῖτο Χριστοῦ τὸ πνεῦμα ὑπάρχειν τὸ τοῦ πατρὸς.

82 Ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ θεοῦ εἰσιν. οὐ γὰρ Rom. 8, 14, 15 ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν ἄββᾶ ὁ πατήρ. Ὁ μακάριος γράφει Παῦλος ὅτι δὲ ἐστὲ υἱοί, 5 Gal. 4, 6 ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κράζον ἄββᾶ ὁ πατήρ. οὐκοῦν εἰ ἐν πνεύματι τοῦ υἱοῦ παρρησίαν ἔχομεν πατέρα καλεῖν τὸν θεὸν ὡς τοῦ κατὰ φύσιν καὶ ἀληθῶς υἱοῦ τὸ πνεῦμα πλουτήσαντες, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός; οὐ καθὼ νοεῖται καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος μόνον, ἀλλὰ καθὼ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ μετέσχηκε παραπλησίως ἡμῖν αἵματος καὶ σαρκός. 10 Hebr. 2, 14

88 Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχωρία Rom. 8, 35 ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; ὁ νόμος ἔφασκεν ὁ διὰ Μωσέως καὶ P 176 ἐντολὴν ἐποιεῖτο· ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου Deut. 6, 5 καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. ὅτε τοίνυν τὴν ἀγάπην τὴν τῷ θεῷ προπωδεστάτην ὡς ἐξ ὅλης ἰσχύος καὶ ἀνωτάτω, τὴν μέχρι ψυχῆς 15 PG 1229 καὶ αἵματος, καὶ αὐτῷ προσάγομεν τῷ Χριστῷ, τίς ὁ φάναι τολμῶν ὡς οὐκ ἂν εἴη θεός; διημάρτηκε γὰρ τοῦ πρέποντος κατ' οὐδένα τρόπον ὁ τῶν ἁγίων σκοπός.

84 Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαί Rom. 8, 38-39 οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε δυνάμεις οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν 20 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. Εἰ μὴδὲν ὅλως ἡμᾶς χωρίσαι δύναται τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ, πράττεται δὲ αὕτη παρ' ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, πῶς οὐ θεὸς ἐναργῶς ὁ Χριστός, εἴπερ αὐτὸν ἀγαπῶντες τὸν τῶν ὅλων ἀγαπῶμεν θεόν; Χριστὸν δὲ εἰ λέγοιμι, τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἐνηνθρωπηκότα δηλῶ. 24

85 Πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ, φησί· παραστησόμεθα Rom. 14, 10 δὲ τῷ Χριστῷ. Καθιεῖται γὰρ ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, κρίνων τὴν οἰκουμένην ἐν Mt. 25, 31 δικαιοσύνῃ, καίτοι λέγοντος τοῦ Δαυὶδ ὅτι ὁ θεὸς κριτὴς ἐστίν. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν Ps. 74, 8 ὁ Χριστός.

88 Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρους ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς Rom. 15, 15. 16 διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱεουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα 31 γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Οἱ τὸ τῆς ἱεουργίας χρῆμα πεπιστευμένοι θεῷ λειτουργοῦσι μόνῳ· παρεστή- 35 κασι γὰρ οὐκ ἀνθρώποις οἱ ἱερεῖς. ἰδοὺ τοιγαροῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος δεδοσθαι φησὶν P 177 ἑαυτῷ χάριν παρὰ τοῦ θεοῦ εἰς τὸ εἶναί λειτουργὸν Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ ἱεουργεῖν ἐν τοῖς 35 ἔθνεσι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός, εἰ Χριστὸν κηρύττων τοῖς ἔθνεσιν τοῦ θεοῦ φησὶν εὐαγγέλιον ἱεουργεῖν αὐτοῖς, ἵνα προσδεχθῶσιν ὡς ἡγιασμένοι ἐν πνεύματι.

87 Ἐχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν. οὐ γὰρ Rom. 15, 17-19 τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων ἐν δυνάμει 41

VS, D [= mn], A

3 εἰσιν υἱοὶ θῷ V	6 ὧν VSD	9 μόνον ἄνθρωπος D	11 χῦ m θῷ VSaA	12 λι-
μὸς ἢ διωγμὸς A	μωυσέος V	15 ἀνωτάτω SD	20 τις om. A	ἀπὸ om. V
22 θεοῦ om. S	25 θεοῦ Pusey χῦ VSDA	27 ὅτι θῷ VA	31 iū χῦ DA	τὰ ἔθνη τὰ D
34 θεσπέσιος S	35 τοῦ om. A	λειτουργεῖν A	iū χῦ DA	37 προσδεχθῶσιν ἡγιασμέ-
νοι V	39 ἔχων SD	41 ἐν ¹ καὶ A	καὶ om. SD	

Acta conciliorum oecumenicorum. I 1, 5.

πνεύματος θεοῦ, ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ
πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καυχᾶσθαι
φησι, τὸ καύχημα λέγων ἔχειν πρὸς θεόν. ὅτι δὲ οὐκ ἀνθρώπινον τὸ καὶ ἐν δυνάμει
πνεύματος ἐν τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις ἐνεργεῖν δύνασθαι τὸν Χριστὸν τὰ παράδοξα, πῶς
ἐνὶ ἀμφιβάλλειν; ὥσπερ γὰρ ἕκαστος τῶν καθ' ἡμᾶς ἐν ἰδίᾳ δυνάμει τὰ ἑαυτοῦ ἔργα πληροῖ, 5
οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ὡς ἰδία δυνάμει τῷ πνεύματι χρώμενος ἐνεργεῖ τὰ παράδοξα διὰ
PG 1232 τῆς τῶν ἁγίων χειρός. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ἐστίν, οὐπὲρ ἴδιον τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον;

88 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ. Καίτοι φησὶν ἐν
Rom. 16, 16 ἐτέροις, Τιμοθέῳ γράφων· ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι.
1 Tim. 3, 15 εἰ δὲ Χριστοῦ τὰς ἐκκλησίας οἶδε καὶ μεμαρτύρηκε, θεὸς ἄρα Χριστός. 10

89 Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανάν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν
Rom. 16, 20 ἐν τάχει. Θεοῦ λεγομένης εἶναι τῆς εἰρήνης, ἔφη που Χριστὸς τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις·
Ioh. 14, 27 εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφήμι ὑμῖν. εἶτα πῶς
P 178 οὐ θεὸς ἀληθῶς ὁ τῆς εἰρήνης δοτὴρ καὶ ὡς ἴδιον ἀγαθὸν τοῖς ἀξίοις διδούς αὐτήν;

Κορινθίων πρώτης

15

40 Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Σωσθένης
1 Cor. 1, 1. 2 ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ. Ἐπιτήρησον ὅτι Ῥωμαίοις προειρηκώς
Rom. 16, 16 ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ Κορινθίους ἐπιστέλλων φησὶ
θεοῦ εἶναι τὴν ἐκκλησίαν.

41 Λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· ἐγὼ μὲν εἰμὶ Παύλου, ἐγὼ δὲ 20
1 Cor. 1, 12. 13 Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος
ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; Οὐκοῦν εἰ
μὴ μεμέρισται ὁ Χριστός, πάντα αὐτοῦ καὶ πάντες αὐτοῦ. καὶ εἰ αὐτὸς ἐσταυρώθη
ὑπὲρ ἡμῶν καὶ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν, αὐτῷ δηλονότι κεχρεωστήμεθα, ἐσμέν
δὲ οὐκ ἀνθρώπου τῶν καθ' ἡμᾶς ἐνός, ἀλλὰ θεοῦ. Χριστὸς ἄρα θεὸς ἐφ' ἡμᾶς. 25

42 Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν,
1 Cor. 1, 22. 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον,
Ἕλλησι δὲ μωρίαν. Ἄρ' οὐχὶ πᾶς ὅστισὺν ὁμολογήσειεν ἂν ὅτι καλεῖ πρὸς θεο-
γνωσίαν τὴν ἀληθὴ τοὺς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν τὸ κήρυγμα τὸ εὐαγγελικόν; εἶτα πῶς ἢ
πόθεν τοῦτο ἀμφίβολον; πῶς οὖν ἄρα κηρύττουσιν οἱ μυσταγωγοὶ Χριστὸν ἐσταυρωμένον; 30
ἄρα ὡς ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς τὸν ἐπὶ σταυροῦ θάνατον ὑπομείναντα καὶ εἰς ἄνθρωπον ἢ τοῦ
P 179 κόσμου πίστις πράττεται; μὴ γένοιτο, πεπιστεύκαμεν δὲ θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ. θεὸν
οὖν οἶδε Χριστὸν τὸν ἐσταυρωμένον καὶ τῷ κόσμῳ κηρύττει, τεθαρρηκώς ὅτι μὴ σφάλλεται.

43 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ
1 Cor. 2, 1. 2 σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ ἔκρινα εἰδέναι 35
τι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. Ἰδοὺ δὴ
σαφῶς τὸ μαρτύριον τοῦ θεοῦ λέγων καταγγέλλειν τῷ κόσμῳ, Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπήγαγε,
καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ σταυρὸν δι' ἡμᾶς ὑπομείνας Χριστός

VS, D [= ma], A

1 καὶ κύκλῳ VA κύκλῳ καὶ SD 2 $\overline{\chi\psi}$ VA $\theta\psi$ SD 4 ἐν om. SD 5/6 τὰ ἑαυτοῦ
— δυνάμει om. SD 5 πληροῖ A ποιεῖ V 7 οὐπὲρ scripsit οὐ [οὐ D] γὰρ VSD οὕτως A
9 τιμὸθεος S γράφομεν V 12 γὰρ που SD 15 om. SD 16 $\overline{\iota\psi}$ $\overline{\chi\psi}$ D 17 τοῦ
om. SD 18/19 $\theta\psi$ φησὶν V 20 παθὼς S 22 ἡμῶν SD Παύλου] αὐτοῦ V 24 αὐ-
τῷ] αὐτό S 25 ἀλλὰ θεοῦ om. A $\theta\sigma$ ἄρα $\overline{\chi\sigma}$ SD 26 σημεία D 28 ἄρ' οὖν SD
ὁστισὺν] τισ D 33 τεθαρρηκώς D 35 καταγγέλλων Sn 36 $\overline{\chi\psi}$ $\overline{\iota\psi}$ D $\overline{\iota\psi}$ S 37 καταγ-
γέλειν A 38/p. 75, 1 $\overline{\iota\sigma}$ $\overline{\chi\sigma}$ D

Ἰησοῦς, οὐ καὶ τὸ μαρτύριον οὐκ ἐν ὑπεροχῇ λόγου καὶ σοφίας κοσμικῆς καταγγέλλεται τῷ κόσμῳ διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἀλλ' ὡς ἐν δυνάμει πνεύματος.

PG 1233

- 44 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τού- 1 Cor. 2, 6-8
του οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων, ἀλλὰ
λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν
ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ
αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν. εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης
ἐσταύρωσαν. Εἰ θεοῦ σοφία τὸ Χριστοῦ μυστήριον, εἴτα τῷ κόσμῳ κηρύττεται
καὶ θεὸς οὐκ ἐστὶν ἀληθῶς κατὰ τὸ τίςιν οὐκ οἶδ' ὅπως δοκοῦν καὶ εἰς αὐτὸν ἡ πίστις,
πῶς ἐστὶ σοφὸν τὸ μυστήριον, εἰ τῆς ἀληθῶς θεογνωσίας ἀποκομίζει τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς 10
καὶ λάτριν ἀνθρώπου τὴν οἰκουμένην ἀποτελεῖ; ἀλλ' οὐ τοῦτό ἐστιν ἀληθές, σοφὸν δὲ τὸ
μυστήριον, ὅτι θεῷ προσάγει τοὺς πεπλανημένους. θεὸς ἄρα ὁ Χριστός, εἴρηται δὲ καὶ
δικαίως κύριος τῆς δόξης ὁ ἐσταυρωμένος.
- 45 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων 1 Cor. 3, 10. 11
θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύ- 16 P 180
ναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. Εἰ ἐπερ-
ρεῖσμεθα καθάπερ τινὶ θεμελίῳ Χριστῷ καὶ ἐπ' αὐτῷ διὰ πίστεως οἰκοδομούμεθα καὶ ἐστὶν
αὐτὸς ἡ πάντων ἀσφάλεια, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἀληθῶς ὁ ἐν ᾧ τὰ πάντα καὶ ἡ παρὰ
πάντων πίστις, οὐ καθὼς εἰς ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς, ὅτι μὴ κτίσει λελατρεύκαμεν, ἀλλὰ θεῷ
τῷ φύσει καὶ ἀληθῶς; 20
- 46 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὶ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 1 Cor. 3, 16. 17
εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός. ὁ γὰρ ναὸς
τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινες ἐστὲ ὑμεῖς. Εἰ τὸ πνεῦμα Χριστοῦ δεχόμενοι
ναὸς θεοῦ χρηματίζομεν, πῶς οὐ θεὸς ἀληθῶς ὁ δι' ὃν ἡμεῖς ἐσμέν ναοὶ θεοῦ;
- 47 Ὡστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὅς καὶ φω- 26 1 Cor. 4, 5
τίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν.
καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστω παρὰ τοῦ θεοῦ. Τὸν κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν ἔξ οὐρανοῦ καταβῆναι προσδοκῶμεν κατὰ καιροῦς, ᾧ καὶ πάντες
παραστησόμεθα κρίνοντι τὰ κρυπτὰ καὶ φανεροῦντι τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν, ὅτι δὲ καὶ
ἐπαινέσει τοὺς δικαίους, πεπληροφορήμεθα. τοῖς γὰρ ἐστηκόσιν ἐκ δεξιῶν ἐρεῖ· δεῦτε, 30 Mt. 25, 34
οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν
βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ὅτε τοίνυν ἐπαινοῦντος Χριστοῦ τὸν ἔπαινον
ἐκάστω γενήσεσθαι φησι παρὰ τοῦ θεοῦ, πῶς οὐ θεὸς ἐστὶν ἐναργῶς;
- 48 Ἡ οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος PG 1236
ἐστὶν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἡγοράσθητε γὰρ τιμῆς. 1 Cor. 6, 19. 20
δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν. Εἰ τὸ πνεῦμα Χριστοῦ λαβόντες P 181
γεγόναμεν ναοὶ θεοῦ καὶ οὐκ ἐσμέν ἑαυτῶν, ἀγορασθέντες τῷ αἵματι αὐτοῦ, ὡς μηκέτι
ζῆν ἡμᾶς ἑαυτοῖς, ἀλλὰ τῷ πριαμένῳ, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς ἐναργῶς ὁ δι' ὃν καὶ ναοὶ
θεοῦ ἐσμέν ἡμεῖς, ᾧ καὶ ὡς θεῷ δουλεύομεν;

VS, D [= mn], A

4 οὐδὲ — τούτου om. V 5 θεοῦ om. A τὴν om. A 8 μυστήριον χυ V 10 τὸ μυσ-
τήριον σοφόν V ἀληθοῦς A 10 ἀποκομίζει SD τῆς om. A 11 λάτριν scripsi λατρείαν
VSDA τὴν οἰκουμένην om. V 13 ὁ om. SD 15 τέθεικα SD ἄλλος V 17 Χρι-
στῷ om. SD 18/19 παρὰ πάντων VA παρ' αὐτῶν SD 21 ἐστὲ ὑμεῖς V ἐν ὑμῖν οἰκεῖ S
27 τοῦ om. A 28 τὸν om. SD καταβῆναι ἐξ οὐρανοῦ SD 29 καὶ* om. V 32 ἐπαι-
νον A ἐπαινον δὲ VSD 34 σώματα] πνεύματα S 37 ναοὶ VA υἱοὶ SD 38 ἐναργῶς
ὁ χυ D

49 **1 Cor. 8, 4-6** Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἶδωλον ἐν κόσμῳ καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἶπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῳ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, ἡμῖν δὲ εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. **Εἰ** μόνος εἷς ἐστὶ θεὸς καὶ ἕτερος παρ' αὐτὸν οὐδεὶς, συμπαραλαμβάνεται δὲ εἰς τὴν μίαν τῆς θεότητος φύσιν ὁ εἷς Χριστὸς Ἰησοῦς, δι' οὗ τὰ πάντα, θεὸς ἄρα ἐστὶν ὁ ἐν ὁμοουσιότητι τοῦ πατρὸς νοούμενος θεικῶς, καὶ ὅτε κεχημάτικεν Ἰησοῦς Χριστὸς γενόμενος ἐκ γυναικός, ἐπιτηρῆσαι δὲ χρὴ ὅτι Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάσας δι' αὐτοῦ τὰ πάντα γενέσθαι φησὶν, ὡς ἐνὸς ὄντος υἱοῦ καθ' ἑνωσιν οἰκονομικῇν. 10

50 **1 Cor. 9, 20, 21** Ἐγενόμην, φησί, τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὦν ἄνομος θεοῦ, ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ. Εἰ ὁ Χριστοῦ νόμον ἔχων νόμον ἔχει θεοῦ, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

51 **1 Cor. 10, 32** Ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἑλλήσι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ. Σημειωτέον ὅτι θεοῦ λέγων τὴν ἐκκλησίαν, Χριστοῦ πάλιν οἶδεν αὐτήν. 15

52 **1 Cor. 11, 3** Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ ὁ θεός. Ὁ μακάριος Λουκᾶς τὴν περὶ Χριστοῦ γενεαλογίαν ἡμῖν συντιθεὶς ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἰωσήφ, εἶτα φθάσας **P 182** ἐπὶ τὸν Ἀδὰμ ἐπιφέρει λέγων τοῦ θεοῦ, ἀρχὴν τῷ ἀνθρώπῳ τιθεὶς τὸν ποιήσαντα θεόν. **Lc. 3, 38** οὕτως εἶναι φάμεν παντὸς ἀνδρὸς κεφαλὴν τὸν Χριστόν· πεποιήται γὰρ δι' αὐτοῦ καὶ 20 παρήχθη πρὸς γένεσιν, οὐχ ὑπουργικῶς κτίζοντος αὐτὸν τοῦ υἱοῦ, θεικῶς δὲ μᾶλλον ὡς φύσει δημιουργοῦ. κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, ὅτι ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἐλήφθη καὶ αὐτὸν ὥσπερ ἔχει τὴν ἀρχήν. κεφαλὴ δὲ ὁμοίως Χριστοῦ ὁ θεός, ὅτι ἐξ αὐτοῦ κατὰ **PG 1237** φύσιν γεγέννηται γὰρ ὁ λόγος ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός, οὐ κεφαλὴ τίθεται κατὰ φύσιν ὁ πατήρ; Χριστὸν δὲ ὅταν λέγοιμι, ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ 25 πεφηνότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἐννοῶ.

53 **1 Cor. 12, 3-6** Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦν καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν κύριος Ἰησοῦς εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, ὁ δὲ αὐτὸς κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσιν, ὁ δὲ αὐτὸς θεός ὁ ἐνεργῶν ἐστὶ τὰ πάντα ἐν πάσιν. Εἰ τὸ λέγειν ὅτι οὐκ ἐστὶ φύσει καὶ ἀληθεῖαι θεός ὁ Χριστός, οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ εἰπεῖν ἀνάθεμα Ἰησοῦν, οἱ ἐκβάλλοντες αὐτὸν τοῦ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν θεὸν οὐκ ἐν ἁγίῳ πνεύματι τοῦτο ποιοῦσι. καὶ εἰ τὰς τῶν χαρισμάτων διαιρέσεις ποτὲ μὲν ἐνεργεῖν τὸ πνεῦμά φησι, ποτὲ δὲ τὸν αὐτὸν κύριον, ποτὲ δὲ τὸν αὐτὸν θεόν, οἶδεν ἄρα θεὸν ὄντα Χριστὸν τὸν ὡς θεὸν ἐνεργούντα διὰ τοῦ πνεύματος καὶ ὡς κύριον κατὰ φύσιν διανέμοντα μετ' ἐξουσίας, ὥσπερ ἂν ἔλοιτο, τὰς ἄνωθεν δωρεάς. μνημονεύσαι δὲ δεῖ ὅτι καὶ ὁ Παῦλος ἔφη περὶ Χριστοῦ ὡς ἐνεργήσαντος αὐτοῦ ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

P 183 54 Καὶ οὕς μὲν ἔθετο ὁ θεός ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύ- **1 Cor. 12, 18** τερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα 40

VS, D [= mn], A

3 τῆς γῆς V	11 ὁ ὡ V	12 ὁ ὡ V	5 Χριστός] ὁ S	7 ὁ ὡ SD	οὖν ἄρα SD
ὁ om. V	25 λέγοιμι suspectum	ἀνθρωπία D	14 γίνεσθαι Vm	21 θεωρητικῶς V	24 γεγέννηται SD
om. V	ὁ ὡ A ὁ VSD	πνὶ ἁγίῳ SD	35 τὸν ὡ τὸν A	31 ὁ ὡ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν SD	33 τοῦ θεοῦ] ἀληθεῖς A
36 ὡ VA ὁ ὡ SD	37 ὁ om. SD	39 πρῶτον μὲν SA	39/40 δεῦτερον δὲ A		ἔπειτα V

ιαμάτων. Θεοῦ λεγομένου ταῦτα κατορθοῦν, Χριστὸς ὁ ἐνεργήσας ἐστίν· ἔθετο γὰρ τοὺς ἀποστόλους αὐτὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ μέντοι καὶ διδασκάλους * ἐνεργῆσαι καὶ δυνάμεις. δέδωκε γὰρ ἐξουσίαν τοῖς ἁγίοις μαθηταῖς θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ Mt. 10, 1 πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

- 55 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον, ἦτω 1 Cor. 16, 21. ἀνάθεμα. μαρاناθά. Ἄρα τίνα φησὶ κύριον ἐν τούτοις; κύριος μὲν γὰρ ὁμολογούμενος 22 καὶ αὐτὸς ὁ υἱός, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα· ὁ γὰρ κύριος, φησί, τὸ πνεῦμά 2 Cor. 3, 17 ἐστίν. ὁ δὲ γε τοῦ μακαρίου Παύλου σκοπὸς ἐν τούτοις εἰς αὐτὸν συντείνεται τὸν Ἰησοῦν· εἰς γὰρ φησι, κύριος Ἰησοῦς Χριστός. ἀναθεματίζει τοίνυν τὸν μὴ 1 Cor. 8, 6 φιλοῦντα αὐτόν, οὐ φιλεῖ δὲ αὐτόν ὁ μήτε φύσει μήτε ἀληθείᾳ λέγων υἱὸν εἶναι τοῦ θεοῦ, 10 ἀλλὰ ὡς ἐν δευτέρᾳ τάξει τιθεῖς παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον καὶ τὸ τῆς οἰκονομίας ἀδικῶν μυστήριον διὰ τοῦ τέμνειν εἰς δύο τὸν ἕνα κύριον καὶ υἱόν.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους

- 56 Τῷ δὲ θεῷ χάρις πάντοτε τῷ θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ 2 Cor. 2, 14. 15 καὶ τὴν ὁσμήν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ, PG 1240 ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωιζομένοις καὶ ἐν τοῖς 16 ἀπολλυμένοις. Εἴτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός, εἴπερ ἐστίν αὐτὸς ὁσμή τῆς γνώσεως τοῦ πατρὸς; οὐ γὰρ ἐν γε τῇ ἀνθρώπου φύσει τὴν τῆς θείας φύσεως εὐωδίαν ἀναμάθει τις ἄν, ἀλλ' ὥσπερ ἡ τῆς ἀνθρωπότητος ὁσμή σημαίνει πᾶν ἄνθρωπον, οὕτω καὶ ἡ τῆς θεότητος θεόν. εἰ δὲ Χριστὸς εὐωδία τοῦ πατρὸς εἶναι λέγεται καὶ ἔστιν ἀληθῶς, 20 P 184 πῶς οὐ θεὸς ἐστὶ Χριστός, κἂν εἰ γέγονεν ἄνθρωπος οἰκονομικῶς ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος;
- 57 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, 2 Cor. 3, 2. 3 γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων, φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ 25 καρδίας σαρκίναίς. Ἐφη ποῦ θεὸς δι' ἐνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν· ἐν τῷ καιρῷ Jer. 38, 33 ἐκείνῳ, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς. γεγόναμεν τοίνυν ἐπιστολὴ Χριστοῦ, γράφοντος ἡμῖν οὐκ ἐν μέλανι τὸ αὐτῷ δοκοῦν, ἀλλ' ἐν πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐ διακο- νικῶς μᾶλλον, ἀλλ', ἵνα οὕτως εἴπωμεν, αὐτουργικῶς· ἴδιον γὰρ αὐτοῦ τὸ πνεῦμά ἐστιν. 30 εἴτα πῶς οὐ θεὸς ὁ ἐν ἰδίῳ πνεύματι γράφων ἡμῖν τῆς θεογνωσίας τὴν ὁδόν;
- 58 Περὶ τῶν Ἰουδαίων φησὶν· ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ 2 Cor. 3, 14-17 τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται, ἀλλὰ ἕως σήμερον, ἡνίκα ἀναγινώσκεται Μωυσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν 35 αὐτῶν κεῖται. ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὐ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία. Εἰ τέλος νόμου καὶ προφητῶν ὁ Χριστὸς καὶ οὐκ ἀποκαλύπτεται τὸ κάλυμμα τὸ ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης εἰ μὴ ἐν μόνῳ τῷ Χριστῷ, ποῖον ἔχει λόγον τὸ ἄνθρωπον αὐτὸν οἶσθαι κοινὸν ὑπάρχειν, μόνῃ τῇ τῆς υἰότητος προσηγο- 40

VS, D [= mn], A

2 lacunam statui, supplendo o. g. ἐποίησε δ' εἰς εὐχαρίστας δ' 4 ἐν om. V 8 συνετείνετο V
9 ἀνάθεμα A 12 καὶ υἱόν A καὶ τὴν V τὴν x̄v SD 13 om. SD 22 ἡ om. S ἐγγεγραμμέ-
νοι V 23 φανερούμενη VS DA 24 ὑφ' om. S 26 καρδίαις S λιθίναίς S σαρκίνας D
ἁγίων om. SD 27 νόμους] λόγους V 28 ταῖς καρδίαις D 35 τὸ σήμερον S τῆς σήμε-
ρον D 36 περιερεῖται V

P 185 ρίαι τετιμημένον; εύρίσκεται γάρ [ἄν] οὕτως ἔχειν τὸ τῆς πίστεως ἡμῶν τέλος οὐκ εἰς θεὸν μᾶλλον, ἀλλ' εἰς ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς, ὅπερ ἐστὶ τῶν ἀτοπωτάτων.

59 Εἰ δὲ καὶ ἐστὶ κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις
2 Cor. 4, 3-4 ἐστὶ κεκαλυμμένον, ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοή-
ματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς
δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. Εἰ κατὰ γε τὸ τίσι δοκοῦν

PG 1241 ἐστὶ τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ; διάκεινται γάρ τὰ ἔθνη οὐχ ὅτι θεὸς ἐστὶν, ἀλλ' ὅτι καθ' ἡμᾶς
ἄνθρωπος. πῶς δὲ καὶ τετύφλωνται παρὰ τοῦ σατανᾶ οἱ περὶ ἀνθρώπου λέγοντες ὅτι
ἄνθρωπος ἐστὶ; ποῖος δὲ καὶ φωτισμὸς ἔνεστι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰ μὴ θεός
ἐστὶ καὶ ὡς τοῦτο ὑπάρχων δεδοξασται; πῶς δ' ἂν εἴη καὶ εἰκὼν τοῦ θεοῦ, εἰ μέχρι
μόνων τῶν τῆς ἀνθρωπότητος ἀφικνεῖται, οὐκ ἔχων τὸ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν υἱὸς καὶ θεός;

60 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι
2 Cor. 5, 9-10 αὐτῷ εἶναι. τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ
βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσῃται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ
ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον. Εἰ πᾶσα τοῖς ἀγίοις σπουδὴ τὸ εὐαρεστεῖν τῷ

Iac. 4, 12 πῶς οὐ θεὸς ἐναργῶς ὁ Χριστός; καὶ εἰ κρίνει τὴν οἰκουμένην αὐτός, ἐνὸς εἶναι λεγομένου
νομοθέτου καὶ κριτοῦ, πρόδηλον ὅτι καὶ κατὰ τοῦτο θεὸς ἐστὶ, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος.

P 186 61 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ θεοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο ὅτι εἰ εἰς ὑπὲρ
2 Cor. 5, 14-15 πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον, καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν,
ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι
καὶ ἔγερθέντι. Εἰ πάντες ἐν ἐσμέν καὶ αὐτῷ ζῆν ἐυχόμεθα, κατασεμνύνοντες δηλο-
νότι τὸν ἑαυτῶν βίον διὰ γε τοῦ χρῆναι πληροῦν τὸ θέλημα αὐτοῦ, ζῶμεν δὲ τῷ Χριστῷ,
πῶς οὐ θεὸς εἴη ἄν, ὃν κεχρεωστήμεθα καὶ ζῆν σπουδάζομεν ὡς ὑπὲρ ἡμῶν τεθνεῶτι καὶ
πριαμένῳ πάντας αἵματι τῷ ἰδίῳ;

62 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν·
2 Cor. 5, 20 δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. ἐπιτήρησον ὅτι πρεσβεύουσι
μὲν ὑπὲρ Χριστοῦ, παρακαλεῖσθαι δὲ λέγουσιν ἡμᾶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ· εἴτα πάλιν δεόμεθα,
φασίν, ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός, ὃν κα-
τηλλαγμένοι θεῷ κατηλλάγημεθα.

68 Ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστάντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι. Οἱ θεοῦ λεγό-
2 Cor. 6, 4 μενοι εἶναι διάκονοι εἰρηνται καὶ Χριστοῦ· θεὸς οὖν ἄρα Χριστός.

64 Ἡμεῖς γὰρ ναοὶ θεοῦ ἐσμέν ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω
2 Cor. 6, 16 ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός καὶ αὐτοὶ ἔσονται μου
λαός. Εἰ ναοὶ θεοῦ ζῶντος ἐσμέν, ὡς ἐνοικούντος ἐν ἡμῖν τοῦ πνεύματος, ὃ καὶ εἶναι
Rom. 8, 9 λέγεται τοῦ Χριστοῦ (εἰ γὰρ τις, φησί, πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ
ἐστὶν αὐτοῦ), πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

65 Λογισμούς, φησί, καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ
2 Cor. 10, 5 τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοήν
P 187

VS, D [= mn], A

1 ἄν deleui 3/4 τὸ εὐαγγέλιον — κεκαλυμμένον om. SD
που] αὐτοῦ? λέγοντες om. SD 11 Χριστοῦ] φρικτοῦ S
25 δὲ om. SD 26 ἄν εἴη SD 28 οὖν om. V 29 ᾧ V
om. V 31 ὡ καὶ SD 34 εἰρηται S 35 ἐσμέν θῷ V
36 ἐν om. SD μοι V 37 ζῶντες SD ἐν om. A

9 αὐτοῦ] τοῦ θῷ V 10 ἀνθρώ-
20 εἰ om. D ὁ λόγος om. V
ὅτι SA ἔτι D τοῦ V 30 δὲ
ζῶντες SD ὅτι VA καὶ SD

τοῦ Χριστοῦ. Τίνα τρόπον καθαιρήσομεν πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως PG 1244
τοῦ θεοῦ; ἢ πῶς αἰχμαλωτιοῦμεν πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ; κεκένωκε γὰρ Phil. 2, 7. 8
ἑαυτὸν ὁ λόγος ἐκὼν καὶ γέγονεν ὑπήκοος τῇ πατρὶ μέχρι θανάτου. ὅταν τοίνυν ἐκ
τῶν οἰκονομικῶς ἢ πεπραγμένων ἢ εἰρημένων διὰ γε τὴν σάρκα καὶ τὸ ἀνθρώπινον κατε-
παίρωνται τινὲς τῆς γνώσεως τοῦ υἱοῦ, λέγοντες οὐκ εἶναι θεὸν ἀληθῆ καὶ υἷον κατὰ φύσιν 5
τὸν ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ, τότε πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον καθαιρήσομεν, τὰς τῶν ἐκεῖνα
φρονεῖν ἡρημένων ἀνατρέποντες δόξας καὶ περιτρέποντες πᾶν νόημα εἰς τὴν τῆς ὑπακοῆς
οἰκονομίαν. δεῖ γὰρ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις γεγονότα τὸν υἷον μὴ παραι-
τεῖσθαι τὰ ἀνθρώπινα.

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας

10

66 Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῶι ζήσω. Χριστῷ συνε- Gal. 2, 19. 20
σταύρωμαι, ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός. ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν
σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παρα-
δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. Τί δὴ ἄρα φησὶν ἐν τούτοις ὁ θεσπέσιος Παῦλος,
κατιδεῖν ἀναγκαῖον. νόμος τέθειτο παρὰ θεοῦ διὰ φωνῆς προφητῶν καὶ ἦν οὗτος· ὁ 16 Hab. 2, 4
δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. τέθειτο δὲ καὶ νόμος διὰ Μωσέως. νόμῳ
τοίνυν τῷ τῆς πίστεως, φησὶν, ἀκολουθήσας ἀπέθανον τῷ νόμῳ τῷ διὰ Μωσέως, οὐκ
ἐνεργήσας ἔτι τὰ ὡς ἐν σκιᾷ καὶ τύποις τοῖς ἀρχαίοις διωρισμένα. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ
νόμῳ τῷ διὰ Μωσέως ἀποθανεῖν, ἵνα θεῶι ζήσωμεν, τῇ εἰς Χριστὸν προσκείμενοι πίστει.
ὅτε τοίνυν ἀποθνήσκομεν τῷ διὰ Μωσέως νόμῳ, τὴν ἐν Χριστῷ προτιμῶντες δικαίωσιν, 20 P 188
πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός, δι' ὃν καταργεῖται νόμος, ὡς διαφερούσης αὐτοῦ τῆς πίστεως;
εἰ δὲ ἄνθρωπος ἦν ἀπλῶς ὁ Χριστός, πῶς ἂν ἐγένετο καὶ νόμου κρείττων ἢ πίστις ἢ
εἰς αὐτόν;

67 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐξ ἔργων Gal. 3, 5
νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; εἰ ὁ νόμος ὁ διὰ Μωσέως, καίτοι θεοῦ νόμος ὢν καὶ 25
λαληθεὶς δι' ἀγγέλων, οὐκ ἔχει τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος χορηγίαν οὔτε μὴν προϋξένησε
τισὶ τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι τὰ παραδόξα, κερδαίνομεν δὲ διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς Χριστὸν
ἀμφοτέρα, πῶς οὐκ ἐν ἀμείνοσιν ἢ πίστις τοῦ παλαιοῦ νόμου; καὶ εἰ ἄνθρωπος ἦν ἀπλῶς
καθ' ἡμᾶς, πῶς θεῖον κατήργησε νόμον ἢ πίστις ἢ εἰς αὐτόν; καὶ εἰ ἐσμέν ἐν ἀμείνοσιν
οἱ διὰ πίστεως μᾶλλον ἢ οἵπερ ἦσαν κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ, καθ' οὓς ἦν ὁ νόμος, πῶς 30
οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

68 Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκλειό- Gal. 3, 23-27
μενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι, ὥστε ὁ νόμος παιδαγω- PG 1245
γὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. ἐλθούσης
δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγὸν ἐσμέν. πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ 35
ἐστέ διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτί-
σθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. Εἰ παιδαγωγὸς ἦν ὁ νόμος, οὐκ ἐφ' ἕτερον ἀνα-
φέρων πλὴν ὅτι μόνον ἐπὶ Χριστόν, καίτοι τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας διδάσκαλος ὢν, πῶς
οὐ θεὸς ὁ Χριστός; καὶ εἰ καταργεῖται ὁ νόμος διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς αὐτόν καὶ τὸ τῆς
παιδαγωγίας αὐτῷ τέλος παραδίδωσιν ὡς εἰς τὸ ἄκρως ἀγαθὸν ἀναφέρων τοὺς παιδαγω- 40
γούμενους, τὸ δὲ εἰς λῆξιν ἀγαθὸν εἶη ἂν ἕτερον οὐδὲν παρά γε τὴν τῆς ἀληθοῦς θεογνω-

VS, D [= mn], A

3 ἐκὼν ὁ λόγος S	4/5 κατεπαίρονται S	7 εἰρημένων S	14 ἐμοῦ VA ἡμῶν SD
δὴ sc̄ip̄ai δὲ VSDA	τούτῳ SD	15 τέθειται V	16 τέθειται V
18 ἐπὶ A ἐπὶ VSD	διωρισμένα τοῖς ἀρχαίοις V	τῷ τῷ Sn	19 προκείμενοι S
σκομὲν A	21 καταργῆται V	22 ἀπλῶς om. D	24 ἡμῖν V om. SD
30/31 πῶς — Χριστός om. SD	32 δὲ τοῦ V	39 ὁ A om. VSD	40 ἄκρον V

P 189 σίας εἶδῃσιν, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις ὅτι θεός ἐστι; βαπτιζόμενοι δὲ εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα πῶς εἰς Χριστὸν βεβαπτίσμεθα, εἴπερ ἐστὶν οὐχ υἱὸς ἀληθῆς, καίτοι τοῦ κατὰ φύσιν ἐνὸς ὄντος υἱοῦ; ἀλλὰ μὴν εἰς αὐτὸν βεβαπτίσμεθα· θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὡς υἱὸς εἰς καὶ κύριος εἰς, καθ' ἑνωσιν οἰκονομικὴν σαρκὸς γεγονότος τοῦ λόγου.

Gal. 4, 8.9 69 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι 5 θεοῖς, νυνὶ δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα; Εἰ θεὸν ἐγνώκαμεν ὁμολογοῦντες Χριστὸν καὶ ἐγνώσθαι φαρὲν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, γνωσθέντες αὐτῷ, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

Gal. 6, 14 70 Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν 10 Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ.

cf. Ps. 94, 1 μακάριος ψάλλει Δαυὶδ· καυχῆσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτήρῳ μου. ἔστι δὲ **Hab. 3, 18** σοφὸς καὶ ἀγιοπρεπὴς ὁ λόγος· οὐ γὰρ ἐν ἀνθρώπῳ κατασεμνύνεσθαι χρή μᾶλλον ἡμᾶς, ἀλλ' ἐπὶ θεῷ. πῶς οὖν ὁ Παῦλος ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ καυχᾶσθαι φησιν; ἔδει γὰρ μᾶλλον ἐπὶ θεῷ τοῦτο ὁρᾶν· σκοπὸς γὰρ οὗτος τοῖς ἄλλοις ἀγίοις. ἀλλὰ 15 ὑπάρχων πνευματοφόρος ἐν θανάτῳ Χριστοῦ καυχᾶσθαι φησιν. οἶδεν οὖν ἄρα θεὸν ὄντα καὶ ἀληθῆ καὶ δι' ἡμᾶς παθόντα σαρκί.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους

71 Περὶ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός φησι· κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς **Eph. 1, 19-21** ἰσχύος αὐτοῦ ἦν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ 20 καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζο-

P 190 μένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Ἰδοὺ τὸν ἐγηγεμένον ἐκ νεκρῶν κεκάθικεν ὁ πατὴρ ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου. ἄρα οὖν συνεδρεῖ τῇ 25 ὑπὲρ πάντα φύσει καθ' ἡμᾶς νοούμενος ἀνθρώπος καὶ ἕτερον οὐδὲν ἢ, ὅπερ ἐστὶν ἀληθές,

PG 1248 ὡς θεὸς ἐνανθρωπήσας καὶ ὑπάρχων μὲν ὁμοούσιος τῷ πατρί, καθὼς πέφηνεν ἐξ αὐτοῦ, προσλαβὼν δὲ τὸ ἀνθρώπινον οἰκονομικῶς, ἵνα ἐν ταυτῷ νοῆται θεὸς τε ὁμοῦ καὶ ἀνθρώπος ὁ αὐτὸς καὶ διὰ τοῦτο τῇ θείᾳ δόξῃ κατεστεμμένος;

72 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι 30 **Eph. 2, 11.12** ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου. ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. Εἰ Χριστὸν οὐκ ἔχοντα τὰ ἔθνη διετέλουν ἐν ἀθεότητι κατὰ τὸν κόσμον, ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἐσχήκασιν, οὐ μεμενήκασιν ἄθεοι, πῶς ἄρα οὐ θεὸς 35 ὁ Χριστός;

73 Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα, ἐξ οὗ πᾶσα **Eph. 3, 14-17** πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δώῃ ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἀνθρώπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς 40 καρδίαις ὑμῶν. Τὸ Χριστὸς Ἰησοῦς ὄνομα, καθὼς πλειστάκις εἶρηκαμεν, (ἐν) ἀνθρώ-

VS, D [= mn], A

3/4 ἐστὶν — σαρκὸς om. SD 5 εἰδότες S 6 γνόντες V 8 τοῦ om. SD 11 τῷ
om. S 14 τῷ θῷ D Χριστοῦ] κῷ SD 16 ὑπάρχει SD 18 om. SD 23 ἐν¹ om. SD
ἰδοὺ δὲ SD 24 ἐν τῇ D 27 ὑπάρχει SD 32 κῷ VA θῷ SD 34 τῷ om. S
35 ἄθεοι V ἄρα om. SD 38 οὐρανῷ SD ὑμῖν ex ἡμῖν corr. S 40 τῆς om. SD
41 ἡμῶν ex ὁμῶν corr. S ἐν addidi

πέαι μορφῇ τὸν ἐκ θεοῦ πεφηνότα λόγον σημαίνει πανταχοῦ. πῶς οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν κατοικεῖ διὰ τῆς πίστεως, εἰ μὴ νοεῖται θεός, ἐνώσαντος ἑαυτῷ τὴν σάρκα τοῦ λόγου, ὅς καὶ θεικῶς ἐν ἡμῖν κατοικεῖ διὰ τοῦ πνεύματος; εἰ δὲ κοινὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς καὶ ἕτερος υἱὸς παρὰ τὸν φύσει καὶ μόνον, φημί δὴ τὸν ἐκ θεοῦ, τίς ὁ ἐν ἡμῖν P 191 κατοικῶν; ἢ πῶς ἀνθρώποις διὰ πίστεως ἐνοικίζεται; καίτοι λέγοντος Ἰωάννου σαφῶς 6 περὶ τοῦ θεοῦ· ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν ὅτι ἐν ἡμῖν ἐστίν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος 1 Joh. 4, 13 αὐτοῦ ἔδωκεν ἡμῖν.

Ἐκ τῆς πρὸς Φιλιπησίους

- 74 Περὶ τῶν ἐν νόμῳ καυχημάτων φησὶν· ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἤγημαι Phil. 3, 7. 8 διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. ἀλλὰ μὲν οὖν γε ἡγοῦμαι τὰ πάντα ζημίαν εἶναι 10 διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω. Διὰ τί ζημία καὶ σκύβαλα ἐν νόμῳ; τί δὲ καὶ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ; καίτοι θεὸν τὸν φύσει καὶ ἀληθινὸν ὁ διὰ Μωσέως νόμος τοῖς ἀρχαιοτέροις ἐκήρυττεν, οἱ δὲ τῆς νέας διαθήκης μυσταγωγοὶ Χριστὸν τῷ κόσμῳ κατηγγέλκασιν. ἀλλ' εἴπερ ἐστὶν ἄν- 15 θρωπος καθ' ἡμᾶς, αὐτὸ δὴ τοῦτο κοινός, οὐχ ἐνώσει τῇ καθ' ὑπόστασιν, τῇ πρὸς γε φημί τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, θεὸς εἶναι πεπιστευμένος, πῶς ὑπερέξει τῆς νομικῆς πίστεως ἢ κατ' αὐτόν;

Ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς

- 75 Νῦν χαίρω, φησὶν, ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἀνταναπληρῶ Col. 1, 24-28 PG 1249 τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία, ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνω- 25 ρίσαι τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης, ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν. Πῶς P 192 κέκρυπται τὸ μυστήριον ἢ πῶς ὅλως ἐστὶ λόγος θεοῦ, ποῖος δὲ πλοῦτος δόξης ἐνεστὶν αὐτῷ, εἴπερ ἐστὶ κοινός ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς ὁ Χριστός; οὐδὲν γὰρ μέγα ἐστίν, ἀλλ' οὐδὲ ἀξίολογον τὸ μυστήριον, εἰ μὴ ὡς θεῷ πρόσμιεν τῷ Χριστῷ καὶ συνίμεν ὅτι θεὸς ὢν 30 ὁ λόγος καὶ ἐν ἰσότητι καὶ μορφῇ τοῦ πατρὸς καθῆκεν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, γενόμενος ἄνθρωπος καὶ μεμενηκώς ὅπερ ἦν· πλούσιον γὰρ οὕτω καὶ ἐν δόξῃ πολλῇ νοεῖται τὸ μυστήριον.
- 76 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπα- Col. 2, 6. 7 τεῖτε, ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι ἐν 35 πίστει. Πῶς οὖν παρελάβομεν τὸν Χριστὸν, διδάξει λέγων ὁ σοφὸς Ἰωάννης· καὶ ὁ 1 Joh. 1, 14 λόγος σὰρξ ἐγένετο. ἀλλ' οὐ πέπαυται τοῦ εἶναι λόγος, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ· συνεδρεῖ γὰρ καὶ οὕτω τῷ ἰδίῳ πατρὶ καὶ κύριος τῆς δόξης ὁ ἐσταυρωμένος ὠνόμασται. 1 Cor. 2, 8

VS, D [= mn], A

1 θῷ πρῶ D 3 ὑμῖν SD 4 δὴ om. SD υἱὶν VS 6 ὑμῖν SD 10 γε
om. SD 11 ἰὺ χῦ D τὰ om. SD 12 ἐζημιώθη S εἶναι [να] ἐν νόμῳ εἶναι V
13 καὶ J κατὰ SD 15 ἐπέειπε SD 16 ἡμᾶς om V 19 κολασσεῖς S 22 διάκονος
ἐγὼ A 23 πληρώσαι om. A 26 τοῦ μυστηρίου τῆς δόξης SD τούτου] αὐτοῦ D 28 ὅλος
ἐστὶ SD ἐστὶν ὅλως V ο πλοῦτος τῆς δόξης V ἐστὶν D 29 οὐδὲ VS 30 προσίε-
μεν V 32 ἐν om. SD 34 ἰν χῦ SD 35/36 ἐν πίστει om. SD 36 παρέλαβε A
διδάσκει D 38 καὶ¹ om. A

Acta conciliorum oecumenicorum 11, 5

77 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα-
Col. 4. 2-4 ριστίαι, προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν
τοῦ λόγου λαλήσαι τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι, ἵνα φανε-
ρώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλήσαι. Εἰ μὴ θεὸς ὁ Χριστός, ἄνθρωπος δὲ θείαι χάριτι
τετιμημένος, οὐδὲν ἔχει βαθὺ τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον. ποίας οὖν ἐδεῖτο θύρας εἰς τὸ
φανερῶν αὐτὸ καὶ καθὼς ἔδει, λαλήσαι; μέγα γὰρ οὐδὲν ἢ χαλεπὸν τὸ περὶ ἀνθρώπου
λέγειν ὡς εἶη κατὰ φύσιν ἄνθρωπος. εἰ δὲ ἄνθρωπος γεγονώς ὁ ἐκ θεοῦ κηρύττεται
P 193 λόγος, χρεῖα δὴ πάντως θεοῦ τοῦ καὶ θύραν ἀνοίγοντος καὶ διδόντος λαλήσαι τὸ μυστή-
ριον καθ' ὃν προσήκει τρόπον.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους

10

- 78 Ὅταν δὲ εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ
Hebr. 1. 6 προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. Μονογενὴς κατὰ φύσιν ὁ
ἐκ θεοῦ πατὴρ ὠνόμασται λόγος, ὅτι μόνος ἐκ μόνου γεγέννηται τοῦ πατρός· εἴρηται δὲ
PG 1252 καὶ πρωτότοκος, ὅτε καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκουμένην ἄνθρωπος γεγονώς καὶ μέρος αὐτῆς.
πλὴν καὶ οὕτω προσκυνεῖται παρὰ τῶν ἁγίων ἀγγέλων, ἀνακειμένου τε καὶ πρέποντος 15
μόνῳ θεῷ τοῦ καὶ προσκυνεῖσθαι δεῖν. πῶς οὖν οὐ θεὸς ὁ Χριστός ὁ καὶ ἐν οὐρανῷ
προσκυνούμενος;
- 79 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ
Hebr. 1. 7-9 πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα· πρὸς δὲ τὸν υἱόν·
ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καί· ἡ ῥάβδος τῆς εὐ- 20
θύτητός σου ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμί-
σησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισε σέ, ὁ θεός, ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιά-
σεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. Εἰ ποιητὴς ἀγγέλων ἐστὶν ὁ θρόνον ἔχων εἰς τὸν
αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, ἀγαπήσας τε δικαιοσύνην καὶ μεμισκῶς ἀδικίαν καὶ διὰ τοῦτο κεχρίσθαι
λεγόμενος τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαλλιάσεως παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, τί δὴ ἄρα φαινόμενος εἰς ἐννοίας 25
ἐρχόμενοι τὰς ἐπ' αὐτῷ; εἰ γὰρ ποιεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ θρόνον ἔχει
θεότητος, τίνα τρόπον χρίεται τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαλλιάσεως; οὐκοῦν κτίζει μὲν ὡς θεός
ἀγγέλους, χρίεται δὲ ὡς ἄνθρωπος, οὐκ εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς οἰκο-
P 194 νομίας εὐτεχνὲς ἐρχομένου τοῦ χρίσματος. θεός ἄρα καὶ ἄνθρωπος ὁ Χριστός, θεός
μὲν τῇ φύσει, ἄνθρωπος δὲ καθ' ἡμᾶς ὁ αὐτὸς οἰκονομικῶς, ὅτε γέγονεν ἐκ γυναικὸς 30
κατὰ σάρκα.
- 80 Βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτέ ἐστιν ἐν τινὶ ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπι-
Hebr. 3. 12 στίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος. Εἰ ἀρνούμενοι τὸν Χριστὸν ἀφι-
στάμεθα θεοῦ ζῶντος καὶ ἀληθινοῦ, ἐμμένοντες δὲ τῇ εἰς αὐτὸν πίστει κατ' οὐδένα τρόπον
ποιούμεθα τὴν ἀποστασίαν, πῶς οὐ θεός ὁ Χριστός; 35
- 81 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα
ebr. 9. 13 14 τοὺς κεκοινωνμένους ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, πόσω

25—29 adfert Foyr 159 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· τί δὴ — χρίσματος

VS, D [= mn], A

3 δέδεμαι A	5 οὐδέ SD	6 φανερώσ V	7 εἶη VA εἰ SD	8 δήπου SD
11 καὶ om. S	13 γεγέννηται Sn, corr. n	14 καὶ ² om. SD	αὐτοῦ SD	19 υἱόν] θν A
20 καὶ om. D	ἡ ῥάβδος VSA ῥάβδος D	τῆς om. D	20/21 εὐθύτητος VS δυνάμειος D	βασιλείας A
21 σου om. D	ἡ ῥάβδος D	τῆς βασιλείας VSD	εὐθύτητος A	σου om. SA
22 νων VS	24 ἀνομίαν SD	25 λεγόμενον S	θεοῦ] θείου S	δὴ om. SD
26 τεχνὲς D	30 ὁ αὐτὸς om. D	34 θῦ m. rec. in mg. add. S		29 ἐν-

μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος ἁγίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμωμον τῷ θεῷ, καθαρθεῖ τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι; Εἰ μὴ θεὸς ἀληθὴς ἐστὶν ὁ Χριστός, τίς ἡ ὄνησις ἢ διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ; ἢ πῶς ἡμῶν καθαρθεῖ τὴν συνείδησιν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων; αἷμα γὰρ ἀνθρώπου κοινοῦ τί πλέον ἔχει παρὰ τὸ αἷμα τῶν τράγων; ἀλλ' οὐδὲν ὅλως πλὴν ὅτι δὴ μόνον τὸ μέν ἐστιν ἀλόγου ζώου, τὸ δὲ λογικοῦ. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν, σὰρκα λαβὼν, ἔθηκεν ὑπὲρ πάντων τὸ ἴδιον αἷμα, ταύτῃ τοι καὶ καθαρίζει δύναται τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτὸν καὶ νεκρῶν ἔργων ἀπαλλάττειν καὶ προσάγειν εἰς λατρείαν τῷ θεῷ.

- 82 Ἀθετήσας τις νόμον Μωυσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ ^{Hebr. 10, 28.}
μάρτυσιν ἀποθνῆσκει. πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ ²⁹
τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγήσα- ^{PG 1253}
μενος καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας, ἐν ᾧ ἡγιασθη; Ὁ θεῖον ὑβρίσας
νόμον ἢ γοῦν ἀθετήσας οὐκ ἴσον ἔχει τὸ ἔγκλημα τῷ εἰς ἄνθρωπον ἡμαρτηκότι, ἀλλὰ
πολὺ φορτικώτερον. καὶ γοῦν ὁ μὲν νόμον παραβεβηκώς ὑπὸ τὴν τοῦ θανάτου πέπτωκε ^{15 P 195}
δίκην, ὁ δὲ εἰς ἄνθρωπον πεπλημεληκώς εἴη ἂν καὶ συγγνώμης ἄξιος. πῶς οὖν ἐν
χείρονι δίκῃ τοῦ πλημμελοῦντος εἰς τὸν Μωσέως νόμον ὁ κοινὸν ἡγησάμενος τὸ αἷμα τοῦ
Χριστοῦ; ἀλλὰ μὴν ἐν χείρονι, καὶ σφόδρα εἰκότως. οὐκ ἄρα κοινὸν τὸ αἷμα τοῦ Χρι-
στοῦ· θεὸς γὰρ ἦν ὁ λόγος γενόμενος σὰρξ. ¹⁹

- 88 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέ- ^{Hebr. 12, 25.}
φυγον ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολλῶι μᾶλλον ²⁶
ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, οὐ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε
τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων· ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν,
ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. Τίς ὁ χρηματίσας ἐπὶ γῆς, ὃν παραιτησάμενοι κεκινδυνεύ-
κασιν οἱ τῶν Ἰουδαίων πατέρες, ἢ δηλονότι Μωσῆς; ἀλλ' οὐκ ἐκ γῆς ὁ Χριστός, ἐξ οὐ- ²⁵
ρανῶν δὲ μᾶλλον. ὁ γὰρ ἄνωθεν καὶ ἐκ πατρὸς θεὸς λόγος ἄνθρωπος γέγονε καὶ θεός.
χείρων οὖν ἡ δίκη τοῖς αὐτὸν ἀποστρεφομένοις, καὶ μάλα εἰκότως. ὥς γὰρ ὁ σοφός
φησιν Ἰωάννης, ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ, τουτέστιν ἀνθρώπινα· ὁ δὲ ἄνωθεν ^{Ioh. 3, 31}
ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν, ὥς θεὸς δηλονότι. τοῦτο δὲ ἦν τε καὶ ἐστὶ Χριστός.

- 84 Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ^{30 Hebr. 13, 8}
Τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον τότε κεκλημένον εὐρήσομεν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅτε γέγονεν ἐκ
γυναικός. πῶς οὖν ὁ χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας; ἐνώσει δηλονότι
τῇ πρὸς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον εἰς υἱὸν ἕνα νοουμένη τῆς ἀναληφθείσης παρ' αὐτοῦ σαρκός·
οὕτω γὰρ τὸ ἄτρεπτον τοῦ λόγου κατὰ φύσιν μενεῖ πάλιν αὐτῷ, νοουμένῳ καὶ μετὰ σαρκός.

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον

P 196

- 85 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ^{1 Tim. 1, 1}
ἡμῶν Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. Τὸ τοῦ σωτῆρος ὄνομα πρέποι
ἂν μᾶλλον οὐχ ἐτέρῳ κυρίως τε καὶ ἀληθῶς πλὴν ὅτι δὴ μόνῳ τῷ κατὰ φύσιν ὄντι
θεῷ. οὕτω καὶ νῦν αὐτὸν ὠνόμασεν ὁ μυσταγωγός. ἀλλ' ἐστὶ σωτὴρ καὶ ὁ κύριος

VS, D [= mn], A

2 ἡμῶν D 4 καθαρθεῖ ἡμῶν A 5 τί τὸ V 6 δὴ μόνον scripsi μὴ μόνον SD μό-
νον A om. V 10 μωσέως VA μωσέως D 11 πῶς D δοκεῖται VS χείρωνος S
13 ἐνυβρίσας VA ἀτιμάσας SD 16 οὖν] οὐκ V 18 μάλα superscr. σφόδρα V 22 ὁμείσ V
τὸν] τῶν S 24 τῆς γῆς D 25 μωσῆς SD 26 ἐκ τοῦ V 29 θεός om. SD τε om. SD
31 γέγονεν ἄνθρωπος SD 32 οὖν om. SD 33 νοουμένη scripsi νοουμένης VS DA 37 ὄνομα
om. D πρέπει V 39 ὁ² om. SD

ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· ὠνόμασται γὰρ Ἰησοῦς καὶ τὴν τοῦ ὀνόματος δύναμιν ἡ τοῦ
 Mt. 1, 21 ἐρμηνείαν σαφῇ καθιστὰς ὁ μακάριος ἄγγελος ἔφασκε· καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
 PG 1256 Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
 1 Tim. 4, 10 θεὸς οὖν ἄρα ὁ Χριστός, εἴπερ ἐστὶ σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων καθά φησιν ὁ
 θεσπέσιος Παῦλος.

5

Ἐκ τῆς πρὸς Τίτον

86 Ἐπέφανη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παι-
 Tit. 2, 11-14 δεύουσα ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας
 σωφρόνως καὶ ἐπιεικῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν
 μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος 10
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς
 ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθάρισι ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν κα-
 λῶν ἔργων. Ποία χάρις ἐπέφανε ἡμῖν ἡ ποίου θεοῦ, καίτοι λεγομένη σωτήριος εἶναι
 Ps. 117, 27 πᾶσιν ἀνθρώποις; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον ὅτι θεὸς ὢν κύριος ἐπέφανε ἡμῖν κατὰ τὸν
 μακάριον Δαυίδ. αὐτοῦ τὴν ἔξ οὐρανῶν ἐπιφάνειαν τῆς δόξης προσδεχόμεθα καὶ αὐτὸς 15
 ἐστὶν ὁ μέγας θεὸς καὶ σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ὃς δέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν,
 P 197 ἵνα πάσης ἁμαρτίας ἀπαλλάξας ἑαυτῷ παραστήσῃ γνησίους προσκυνητάς. εἶτα τίς ὁ
 λέγων οὐκ εἶναι θεὸν ἀληθῆ τὸν Ἑμμανουήλ, τοῦ μακαρίου Παύλου περὶ αὐτοῦ λέγοντος
 τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Ἐκ τῶν καθολικῶν

20

Τῆς Ἰακώβου ἐπιστολῆς ὅτι θεὸς ὁ Χριστός

87 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν
 Iac. 1, 16, 17 δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἐκ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων.
 <Εἰ ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς τῶν φώτων> πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, ἀγαθὴ δὲ δόσις τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
 καὶ τὸ δύνασθαι πληροῦν ἐν αὐτῷ τὰς θεοσημίας, εἶτα τοῖς ἁγίοις χαρίζεται τὸ πνεῦμα Χρι- 25
 στὸς καὶ μὴν καὶ τὸ δύνασθαι πληροῦν τὰ παράδοξα, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἀληθινὸς ὁ Χριστός;
 Iac. 4, 7 88 Ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ, ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ'
 ὑμῶν. Ἰδοὺ σαφῶς ἐν τούτοις ὑποτάττεσθαι δεῖν ἡμᾶς ἔφη τῷ θεῷ. φησὶ δὲ
 Mt. 11, 29 Χριστός ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς. ὅτε τοίνυν οἱ τὸν ζυγὸν αἶροντες
 τὸν αὐτοῦ οὐχ ἑτέρῳ τινὶ παρά τὸν θεὸν ὑποτάττονται, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός; 30

Ἐκ τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς

89 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κλητοῖς παρεπιδήμοις διασκορᾶς
 1 Petr. 1, 1, 2 Πόντου Γαλατίας Ἀσίας καὶ Βιθυνίας κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς ἐν
 ἁγιασμῷ πνεύματος εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ·
 P 198 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. Ἰδοὺ κατὰ πρόγνωσιν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς 35
 PG 1257 ἀπόστολον ἑαυτὸν ὠνόμασε τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀποστολῆς τὸν τρόπον ἡμῖν ἐξηγούμενος
 ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ πεπραχθαί
 φησιν αὐτήν. ὅτε τοίνυν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτὸν ἁγιαζόμεθα παρὰ τοῦ πνεύματος,

20—p. 85, 14 Tim. arm. p. 300—302

VS, D [= mn], A

1 ὁ χσ A	4 ὁ om. SD	10 τῆς δόξης om. D	14 καὶ ἐπέφανε SD	16 ὁ χσ
SD	20 τῆς καθολικῆς A	21 τῆς] τοῦ A	24 Εἰ — φώτων Tim. om. VSDA	δόσις
ἐστὶν VS	25 θεοσημεῖας S	εἶτα εἰ VA	27 θεῷ] κω SD	27—29 καὶ φεύξεται —
Χριστός om. SD	30 αὐτοῦ Tim.	αὐτὸν VSDA	35 τοῦ om. V	καὶ om. V Tim.
πον] πρόδρομον A	38 πρσ V			36 τρό-

ραντίζει δὲ ἡμᾶς καὶ τῷ αἵματι αὐτοῦ πρὸς ἀποκάθαρσιν, πῶς οὐκ ἂν νοοῖτο θεὸς ὁ ἀγιάζων μὲν ἰδίῳ πνεύματι, καθαρίζων δὲ καὶ τῷ αἵματι τοὺς πιστεύοντας; θεὸς γὰρ ἦν ἐν σαρκί.

90 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ κατὰ 1 Petr. 1, 3. 4 τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζωσαν δι' ἀναστάσεως 5 Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν εἰς κληρονομίαν ἀφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς. Εἰ θεὸς ἡμᾶς ἀνεγέννησεν εἰς ἐλπίδα ζωσαν καὶ μένουσαν, πέπραχε δὲ τοῦτο διὰ τῆς ἰδίας ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως ὁ Χριστὸς, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός;

91 Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν, φησί, καὶ ἐξηρεύνησαν προφήται οἱ 1 Petr. 1, 10. 11 περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον 11 καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ. Ἰδοὺ δὴ πάλιν ἐν τούτοις Χριστοῦ τὸ ἅγιον εἴρηται πνεῦμα, καίτοι θεοῦ ὄν. θεὸς οὖν ἄρα Χριστὸς ὡς ἴδιον ἔχων τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Ἐκ τῆς Πέτρου <δευτέρας> ἐπιστολῆς

15

92 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται, ὡς καὶ ἐν ἡμῖν ἔσονται ψευδοδι- 2 Petr. 2, 1 δάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας καὶ τὸν ἀγοράσαντα P 199 αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι. Ἠγοράσμεθα γὰρ τιμῆς, οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ 1 Cor. 6, 20 χρυσίῳ, ἀλλὰ τῷ τιμίῳ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. ἐσμέν οὖν ἄρα τοῦ πριαμένου, καίτοι 1 Petr. 1, 18. 19 θεῷ δουλεύοντες ζῶντι καὶ ἀληθινῷ. εἴτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς, ὃν καὶ δεσπότην 20 ἐπεγραψάμεθα ζῶντά τε οἶδαμεν καὶ ἀληθινὸν <θεόν>;

<Ἐκ τῆς Ἰωάννου ἐπιστολῆς>

93 Καὶ οἶδαμεν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἦκει καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα 1 Joh. 5, 20 γινώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν θεόν, καὶ ἐσμέν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος. 25 Ἰησοῦς Χριστὸς οὐ γυνὸς καὶ καθ' ἑαυτὸν καὶ ἔξω σαρκὸς ὁ ἐκ τοῦ θεοῦ πατρός νοεῖται λόγος, ἀλλ' ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, τότε καὶ ὠνόμασται Χριστὸς Ἰησοῦς. ὅτε τοίνυν αὐτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος, τίς τῶν ἕτερα φρονούντων ἀνέξεται;

Ἐκ τῆς Ἰούδα ἐπιστολῆς

94 Πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος τοῦ γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν Iud. 3. 4 σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ 31 ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἀγίοις πίστει. παρεισέδυσαν γὰρ τινες ἄν- PG 1260 θρωποι οἱ καὶ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα ἀσεβεῖς τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι. Κατὰ τίνα τρόπον ἀρνήσεται τις 33 τῶν ἀπαξ πεπιστευκότων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν, καίτοι παρεδεξάμεθα τὸν τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγον; ἀλλ' εἰ φαμέν ὅτι ἕτερος μὲν ἐστιν υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρός

15—21 Tim. ar. p. 303; 23—p. 86, 4 ibid. p. 305. 306

VS, D [= mn], A

2 πιστεύσαντας V	5 ἔλεος αὐτοῦ SD	Ζωὴς V	6/7 ἀμάραντον καὶ ἀμίαντον D
ἀνεγέννησεν Tim. ἐγέννησεν VSDA	10 οἱ] ἡ S	11 ἡμᾶς VD	13 οὐ δὲ VA
θεῖον SD θεῖον δὲ Tim.	15 δευτέρας Tim. om. VSDA	16 προφῆται	ψευδοπροφῆται
ἐν τῷ λαῷ Tim	ὡμῖν D	17 παρεισάξουσιν SD	18 φθαρτῆς S
21 τε] δὲ A			
θεόν Tim. om. VSDA	22 om. VSDA	23 ἔδωκεν SD	24 μόνον καὶ ἀληθινόν V
26 σαρκὸς VA Tim. πρὸ SD	27 καὶ om. SD	28 ὁ om. V	31 ἔχον α ἔχων m
33 καὶ om. SD	τοῦτο om. A	34 μετατίθενται S	ἀσέλγειαν V καὶ ² om. D
36 ἵν			
χῶ SD	37 ἕτερος om. V	υἱός] ὁ υἱός S om. D	

P 200 λόγος, ἕτερος δὲ κατ' ἰδίαν ὁ ἐκ γυναικός, ἡρνησάμεθα τὸν μόνον δεσπότην. εἰς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καθ' ἑνώσιν οἰκονομικὴν, τὴν πρὸς γε φημί τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, εἰς τὴν τῆς θεότητος δόξαν ἀναφοιτώσης αὐτοῦ τῆς σαρκός. εἰς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱός· ἔσται γὰρ οὕτω τῶν ὅλων δεσπότης.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου ὅτι θεὸς ὁ Χριστός

5

- 95 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη
Mt. 1, 20. 21 αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν
γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. τέξεται
δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν
αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Δύο κατὰ ταυτὸ τίθησι τὰ θεοπρεπῆ καὶ οὐκ 10
ἀνθρωπεῖαι πρέποντα φύσει. τοῦ γὰρ τεχθέντος ἐκ τῆς Μαριάμ ἴδιον ἔφη λαὸν τοὺς
δι' αὐτοῦ σεσωσμένους καὶ μὴν ὅτι καὶ ἁμαρτιῶν αὐτοὺς αὐτὸς ἀπαλλάξει. θεοῦ δὲ τὰ
πάντα καὶ πρέποι ἂν αὐτῷ καὶ μόνῳ τὸ ἀπαλλάττειν ἁμαρτιῶν δύνασθαι τοὺς ἡμαρτη-
κότας. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένος, οὗ καὶ ἴδιος ἐσμέν
λαός, καὶ ἁμαρτιῶν δὲ ἡμᾶς ἀπῆλλαξεν ὡς ἔχων καὶ τούτου τὴν ἐξουσίαν. 15
- Mt. 2, 1 96 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. Ἐν Βηθλεὲμ
γεγέννηται τῆς Ἰουδαίας ὁ ἐκ ρίζης Ἰεσσαί, φησὶ δὲ περὶ αὐτοῦ δι' ἑνὸς τῶν προφητῶν
Mich. 5, 2 ὁ θεὸς καὶ πατήρ· καὶ σὺ Βηθλεὲμ οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ, μὴ ὀλιγοστός εἰ τοῦ
εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰουδα· ἐκ σοῦ γὰρ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα
P 201 ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος. πῶς 20
οὖν ὁ γεγεννημένος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἀπ' ἀρχῆς αἰῶνος τὰς ἐξόδους ἔχειν λέγεται,
τουτέστι τῆς ὑπάρξεως τὴν ἀρχήν, καίτοι γεννηθεὶς ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς; θεὸς
οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ πρέποι ἂν αὐτῷ τὸ τοῦ θεοῦ λόγου πρεσβύτατον. θεὸς γὰρ ἦν,
δι' ἡμᾶς σαρκικὴν ὑπομείνας γέννησιν τὴν ἐκ γυναικός.
- 97 Ἐγὼ μὲν γὰρ ὑμᾶς ὕδατι βαπτίζω, φησὶν, εἰς μετάνοιαν, ὁ δὲ ὀπίσω 25
Mt. 3, 11. 12 μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα
βαστάσαι. αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ πτύον
ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ. Οὐκ ἀνθρωπότητος
ἔργον εἶναι φαμέν τὸ βαπτίζειν ἐν ἁγίῳ πνεύματι, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἄλῳ τὴν νοτήν, του-
PG 1261 τέστι τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ἰδίαν εἶναι φαμέν ἀνθρώπου. θεοῦ γὰρ τὰ πάντα ἐστὶ καὶ 30
αὐτῷ καὶ μόνῳ πρέπει τὸ ἐν ἁγίῳ πνεύματι βαπτίζειν δύνασθαι τοὺς πιστεύοντας.
ἐνήργηκε δὲ τοῦτο Χριστὸς ὁ μετὰ Ἰωάννην ἐρχόμενος κατὰ σάρκα ἦτοι τὸν τῆς σαρκός
χρόνον, αὐτὸς δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἄλῳ καθαρίζει. θεὸς οὖν ἄρα ἐστὶν ἀληθής.
- 98 Καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων· κύριε, ἐάν
Mt. 8, 2. 3 θέλῃς, καθάρισαί με καθάρισαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέ- 35
γων· θέλω, καθάρισθητι. καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. Τὸ
ἐνεργεῖν δύνασθαι θεοπρεπῶς οὐκ ἴδιον ἀνθρώπου, αὐτῇ δὲ μᾶλλον ἔποιτο ἂν καὶ μόνῳ

6—p. 89, 8 Timoth. arm. p. 284—289

VS, D [= mn], A

7 φοβηθεὶς V	μαρίαν SD	10 κατ' αὐτὸ SD	τὰ om. A	11 μαρίας D
14 γεγέννημένος SA	16 ἐμ S	17 γεγέννηται S	18 ἐσφραθᾶ V	εὐφρανθᾶ Sn
οὐκ A	19 σε ἐν SA	21 γεγέννημένος S	23 πρέπει ἂν S	πρέπει V
om. SD	γένεσιν S	25 ἐν ὕδατι V	28 αὐτοῦ om. D	29 φαμέν τὸ βαπτίζειν εἶναι V
ἄλωνα D	31 αὐτῷ μόνῳ SD	τὸ] τῷ V	32 τῆς om. A	37 ἔποιτο Pusey ex Euthy- mio Zigabeno, Tim. ἐποιεῖτο VSDA

τῇ πάντων ἐπέκεινα φύσει. ἐνεργεῖ δὲ οὕτω Χριστός· οὐκ ἄρα φιλὸς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς, θεὸς δὲ μᾶλλον ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ. οὕτω νοήσεις καὶ ἐπὶ τῆς Πέτρου πεν- P 202
θεράς κἂν <εἰ> τοῖς ἀνέμοις ἐπιτιμῶν ὀρώτο θαλάσσην τε καὶ ὕδασιν, ὅθεν καὶ οἱ θεσπέ- Mt. 8, 14
σιοι μαθηταὶ καὶ θάλασσαν καὶ ἀνέμους ὑποκειμένους ὀρώντες τεθαυμάκασιν λέγοντες· 4 Mt. 8, 26
ποταπὸς ἐστὶν οὗτος; οὐ γὰρ ἦν ἀνθρώπου φιλοῦ τὸ τοιάδε δύνασθαι ὁρᾶν. Mt. 8, 27
θεὸς οὖν ἄρα κατὰ ταυτὸν καὶ ἄνθρωπος ὁ Χριστός.

99 Οἱ δὲ δαίμονες, φησί, παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, Mt. 8, 31. 32
ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ὑπάγετε.
Τὸ προνοεῖν τῶν ὄλων καὶ σώζειν αὐτὰ τίνος ἂν εἴη πλην ὅτι μόνου τοῦ κατὰ φύσιν 10
ὄντος θεοῦ; οὕτω καὶ ὁ σωτὴρ ἔφασκεν· οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλοῦν- Mt. 10, 29. 30
ται; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ἡμῶν τοῦ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι
εἰσὶν. ἰδοὺ τοιγαροῦν τσαούτην τῶν ὄντων πρόνοιαν ἐποιεῖτο Χριστός, ὥς μὴ ἐξεῖναι
τοῖς ἀκαθάρτοις δαίμοσι μηδὲ χοίρων ἀγέλης ἔχειν τὴν ἐξουσίαν. παρακληθεῖς οὖν ἐπέ- 15
τρεψε μόλις, οὐκ ἐκείνοις πληρῶν τὴν αἴτησιν, ἀλλ' ἵνα ἡμᾶς ἀναπέσει φρονεῖν ὅτι προ-
νοεῖται τῶν ὄλων ὡς θεός. εἶτα πῶς οὐ θεὸς ὁ θεοπρεπὴ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸ κατὰ
πάντων κράτος ἀνημμένος καὶ σώζων ὡς ἴδια τὰ δι' αὐτοῦ γεγονότα;

100 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἔργα- Mt. 9, 37. 10, 1
ται ὀλίγοι. δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας 20
εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητάς αὐ-
τοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλ-
λιν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Οἶδεν ὄντα P 203
τοῦ θερισμοῦ κύριον τὸν τῶν ὄλων θεόν· αὐτοῦ γὰρ ἡ ἄλως ἡ νοητή, τουτέστιν ἡ ἀνθρω-
πότης· αὐτοῦ καὶ ὁ θερισμός. ἀλλ' ἰδοὺ δεηθῆναι προστάξας τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, 25 PG 1264
ἑαυτὸν εὐθύς ἀπέδειξεν ὄντα τοῦτο, ἐκβαλὼν τοὺς ἐργάτας, τουτέστι τοὺς ἁγίους ἀπο-
στόλους, οἷς καὶ δέδωκεν ἐξουσίαν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων ὡς θεός. οὐ γὰρ ἐστὶ
τῶν τῆς ἀνθρωπότητος μέτρων τὸ διδόναι τισὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου τὴν ἐνέργειαν,
δέδωκε δὲ Χριστός. εἶτα πῶς οὐ φύσει τε καὶ ἀληθῶς ἐστὶ θεός, εἰ καὶ γέγονε σὰρξ
ὁ λόγος; 30

101 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἑμοῖς ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμο- Mt. 10, 32. 33
λογήσω καὶ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι καὶ ἐν
αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Πολλοὶ κέκλην-
ται τῶν ἁγίων πρὸς τὴν τοῦ μαρτυρίου δόξαν καὶ τετελείωνται διὰ παθημάτων καὶ θανά- 35
του, Χριστὸν ὁμολογηκότες. ἄρ' οὖν ἐστεφάνωνται διαβεβαιούμενοι καὶ λέγοντες ἄν-
θρωπον εἶναι κοινὸν αὐτὸν ἢ μᾶλλον ὡς θεὸν ταῖς ὁμολογίαις τετιμηκότες; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον.
οἱ γὰρ τοῦτο ἀρνησάμενοι καὶ τῆς τοῦ μαρτυρίου δόξης ἀπώλισθον καὶ αὐτὸν εὐρήσουσιν
ἐν ἡμέραι κρίσεως ἀρνούμενον αὐτοὺς τὸν Χριστόν. εἶτα πῶς οὐ θεός ὁ τῇ τοῦ μαρ-
τυρίου δόξει στεφανῶν τοὺς ὅτι τοῦτό ἐστιν ἀληθῶς, ὁμολογοῦντας αὐτόν; 40

102 Δεῦτε πρὸς με, πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ ἐν ἀνα- Mt. 11, 28. 29
παύσῳ ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς. Εἰ μὴ θεός ἐστὶν ἀληθῶς

VS, D [= mn], A

3 εἰ addidi	ὀρώτο SD	5 τὸ VS τὰ DA	12 ὑμῶν Tim.	13 ἀριθμημένοι S
ἀριθμημένοι D	18 κρατεῖν ἀνηρημένοσ SD	19 αὐτοῦ μαθηταῖσ SD	22/23 αὐτὰ	
ἐκβάλλειν VD	24 τὸν θερισμὸν κῶ SD	27 καὶ om. SDA	28 τοῦ ἁγίου πᾶσ V	
33/34 ὅστις δ' ἂν — οὐρανοῖς om. A	33 ἀρνήσεται V	34 τοῖς om. D	35 ἁγίων προφητῶν V	
38 τοῦτον V	41 πρὸς με om. Sn			

- P 204 ὁ Ἐμμανουήλ, τίνα τρόπον τὸν ἑαυτοῦ Ζυγὸν ἡμῖν ἐπιτίθησι; θεοῦ γὰρ δοῦλα τὰ πάντα, εἴρηται δὲ Ζυγὸς καὶ ὁ νόμος. ἀλλὰ ἐπιτίθησιν ἡμῖν ὁ Χριστὸς τὸν ἴδιον Ζυγὸν ἑαυτῷ τε ὑποτάττει, καίτοι τὰ πάντα ὑποφέρων τῷ πατρί. θεὸς ἄρα ἐστίν, ὅθεν αὐτῷ καὶ ὑποκεῖσθαι τὰ πάντα πρέπει <κατὰ τὸ εἰρημένον πρὸς θεὸν ὅτι τὰ σύμπαντα δοῦλά σου>.
- Ps. 118, 91 103 Ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι ἐν τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ 5
- Mt. 12, 5-6 ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι καὶ ἀναίτιοί εἰσι; λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζον ἐστὶν ὡδε. Εἰ βεβηλόντες τὸ σάββατον οἱ ἱερεῖς ἀναίτιοί εἰσιν ὡς θεῷ προσάγοντες τὰς θεραπείας, πῶς τῶν ἐν τῷ ἱερῷ δρωμένων νοεῖται μείζων ἢ
- Hebr. 8, 5 Χριστοῦ θεραπεία; ἀλλὰ ἐστὶ δῆλον ὅτι οἱ μὲν ἐν νόμῳ σκιᾷ καὶ ὑποδείγματι τῶν ἐπουρανίων λελατρεύκασιν, οἱ δὲ θεσπέσιοι μαθηταὶ προσεδρεύοντές τε καὶ λειτουργοῦντες τῷ 10 Χριστῷ μείζονα καὶ τὴν δόξαν εἶχον. καὶ εἰ τῆς ἐν νόμῳ λατρείας ἐν ἀμείνοσι τὸ λειτουργεῖν τῷ Χριστῷ, πῶς οὐκ ἂν νοοῖτο θεὸς ἀληθῶς;
- 104 Εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, φησὶν, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν Mt. 12, 27 τίνι ἐκβαλοῦσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. Εἰ ἐν ὀνόματι τοῦ
- Act. 3, 6 Χριστοῦ τεθεραπεύκασιν τοὺς δαμονιῶντας οἱ μαθηταὶ (ἐπεφώνουν γὰρ ἐν ὀνόματι Ἰη- 15 σοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου), πῶς οὐκ ἂν νοοῖτο θεὸς ἀληθής; οὐ γὰρ ἂν ἐξήρκεσεν ἀνθρώπου δόξα καὶ δύναμις εἰς τὸ κατισχύσαι τοῦ σατανᾶ.
- 105 Ὡς περ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται PG 1265 ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς Mt. 13, 40-42 ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάν-
- P 205 δαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον ps. 102, 20 τοῦ πυρός. Περὶ θεοῦ γέγραπται· εὐλογεῖτε τὸν κύριον, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἄγγελος ἀγγέλου ἐστί, θεοῦ δὲ μᾶλλον τὰ πάντα. πῶς οὖν φησι περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ὅτι ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ; θεὸς οὖν ἄρα ἐστίν ὡς καὶ ἰδίους ἔχων τοὺς ἀγγέλους καὶ διὰ τῶν ἄνω πνευμάτων ὑπηρετούμενος. 25
- 106 Ἠρώτησεν ὁ Χριστὸς· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ Mt. 16, 13-16, 17 ἀνθρώπου; ἀποκριθεὶς δὲ, φησὶν, ὁ Πέτρος εἶπε· σὺ εἰ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· μακάριος εἰ, Σίμων βᾶρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Εἰ ψιλὸς ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς, διὰ τί τεθαύμασται Πέτρος ὁμο- 20 λογήσας αὐτόν; πῶς δὲ ἐστὶ καὶ θεοδίδακτος ἢ ποίας ἐδεήθη φωταγωγίας ἄνωθεν, ἵνα μάθῃ τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον; ἀλλ' ἔγνω θεὸν ὄντα καὶ υἱὸν θεοῦ ζῶντος διωμολόγησεν αὐτόν· ταύτηι τοι τεθαύμασται. πλὴν ἓνα υἱὸν καὶ οὐχὶ υἱοὺς δύο φησί. δυσσεβὲς οὖν ἄρα τὸ διορίζειν εἰς δύο.
- Mt. 16, 27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς 35 αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Ἰδοὺ πάλιν ἀγγέλους αὐτοῦ φησι τὰ ἄνω πνεύματα, καίτοι λεγομένου υἱοῦ ἀνθρώπου.
- 107 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμ- Mt. 17, 24-26 βάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπον· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐτελεῖ τὰ δίδραχμα; καὶ λέγει· ναί. καὶ εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτόν ὁ Ἰη- 40

30—34 adfert Timoth. syr. f. 46b

VS, D [= ma], A

1 ἡμῖν om. V	2 ὑμῖν V	3 οὖν ἄρα D	4 κατὰ — σου Tim. om. VS DA	5 νόμος
VAS ^{ms} Tim. κόσμῳ SD	6 τὰ σάββατα SD	7 εἰ] οἱ S	8 τὴν θεραπείαν SD	9 νόμος
καὶ SD	10 τε om. SD	13 ἐκβάλλω S	14 ἐκβάλλουσι A	15 δαμονιώντας V
om. SD	22 οἱ om. V	24 οὖν om. SD	30 ᾧ VS DA ὡς Tim.	31—33 πῶς δὲ — αὐτόν
om. A	32 διωμολόγηκεν V	καθωμολόγησεν SD	33 καὶ om. D	33/34 δυσσεβὲς — δύο om. D
37 ἀνοῦ VA Tim. αὐτοῦ SD	38 καὶ οἱ D	38. 39 δίδραγμα VA	40 ἐλθόντος V	οἰκίαν D

σοῦς λέγων· τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπό τίνος λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; εἶπε δέ· P 206 ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. Πῶς ἐλεύθερον ἑαυτὸν εἶναι φησι καὶ ἔξω νόμου καὶ ἀσυντελή καὶ υἱὸν ἀληθῶς, εἰ μὴ θεὸς ἐστὶν ἐνώσει τῇ καθ' ὑπόστασιν σαρκὸς καὶ αἵματος κεκοινωνηκώς; συν- 5 τετέλεκε δὲ τὸ δίδραχμον ὡς γεγονώς ὑπὸ νόμον ὁ ὑπὲρ νόμον υἱός. ἄνθρωπος δὲ ὢν, οὐχ ὑπὲρ νόμον νοεῖται· πῶς γάρ; οὐδ' ἂν ἔχοι κατὰ φύσιν τὸ ἐλεύθερον, εἰ μὴ νοεῖται θεὸς ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ.

108 Ἀναβαίνοντος ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ, παῖδες προεβάνοντες εὐφημοῦντες τε καὶ λέγοντες· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, θεοπρεπὲς 10 PG 1268 δὲ πάντως ἐστὶν ἡ δοξολογία. ἤγανάκησαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ δὴ καὶ προσήιεσαν Mt. 21, 9 λέγοντες· ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ναί. οὐδέ- Mt 21, 16 ποτε ἀνέγνωτε ὅτι ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; Ἀναγκαῖον ἐν τούτοις διαμνημονεύσαι τοῦ μακαρίου Δαυὶδ λέγοντος κύριε ὁ Ps 8, 2. 3 κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ὅτι ἐπήρθη 15 ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον. οἱ μὲν γὰρ παῖδες εὐφημοῦντες ἔλεγον ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, καταδέχεται δὲ τὴν δοξολογίαν εὐφημούμενς· ὁ δὲ γε μακάριος Δαυὶδ οὐκ ἀνθρώπῳ ταύτην ἀνέτιθει κοινῶι, κυρίῳ δὲ μᾶλλον, οὐ καὶ θαυμαστὸν γέγονε τὸ ὄνομα ἐν πάσῃ τῇ γῇ· ἐπήρθη γὰρ ἡ μεγαλοπρέπεια ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. εἶτα 20 πῶς οὐ θεὸς ὁ υἱὸς Δαυὶδ, τὸ κατὰ σάρκα Χριστός;

109 Ὅταν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ Mt 25, 31 ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνον δόξης αὐτοῦ. Ἄρα ὡς ἄν- P 207 θρῶπος εἰς τῶν καθ' ἡμᾶς καθεδεῖται Χριστός, παρεστηκότων αὐτῷ πάντων τῶν ἀγγέλων, οὕτω τε κρινεῖ τὸν κόσμον; εἶτα ποῖον ἂν ἔχοι τοῦτο λόγον; γέγραπται γὰρ ὅτι εἰς 25 Iac 4, 12 ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός ὁ ἐν δόξῃ θεοῦ καὶ θρόνον ἔχων καὶ παρεστῶτας ἀγγέλους καὶ κρίνων τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ.

110 Καὶ ὁ ἀρχιερεὺς, φησὶν, εἶπεν αὐτῷ· ὀρκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ Mt 26, 63. 64 ζώντος ἵνα ἡμῖν εἴπηις εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 30 θρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Πῶς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου κάθηται ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον ὅτι κἂν εἰ γέγονεν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, οὐ πέπαυται τοῦ εἶναι θεός, ἀλλ' ἐστὶν ὃ ἦν. ταύτηι τοι καὶ συνεδρεῦει τῷ φύσαντι καὶ ἐν τοῖς τῆς θεότητος ἀξιώμασιν ἐμπρέπων ὁράται, κἂν εἰ γέγονε σάρξ. 35

111 Ὁ δὲ Ἰησοῦς κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. καὶ ἰδοὺ Mt. 27, 50-52 τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄνωθεν εἰς δύο ἕως κάτω καὶ ἡ γῆ ἐσειέσθη καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἀγίων ἀνέστησαν. Εἰ κοινὸς ἄνθρωπος ἦν ὁ Χριστός, πῶς τεθνεώτος αὐτοῦ τοσούτος ἦν ἐν τοῖς στοιχείοις ὁ θόρυβος; ὁ μὲν γὰρ 40 ἥλιος τὴν ἀκτῖνα συνέστειλε καὶ ἐν ἡμέραι σκότος εἰργάσατο, ἡ δὲ γῆ τὸν ἑαυτῆς δεσπό-

22—p 90, 3 Tim. arn. 290. 291

VS, D [= mn], A

1 τίνων V	3 γε om. A	6 δίδραχμον VA	9 τοῖς om SD	10 προσεβάνοντες VA
τε om. SD	ψανὰ A	11 φαρισαῖοι SD	14 ἀπομνημονεύσαι SD	17 ὡσανὰ A
19 ἀνατίθεικε V	19/20 γέγονε τὸ ὄνομα SD	τὸ ὄνομα γέγονε A	τὸ ὄνομα V	20 γάρ VD γάρ καὶ SA
25 ἂν ἔχοι] ἔχει V	26 ὁ χ̄σ A	29 τοῦ θυ τοῦ ζώντος m	30 ὁ Ἰησοῦς om. V	33 εἰ
om. SD	37 εἰς δύο ἄνωθεν V	38 ἠνεώχθησαν SD	39 ἠγέρθησαν m	41 ἡ γῆ δὲ D

Acta conciliorum oecumenicorum 14, 5

12

την ὀρώσα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐμπαροινούμενον ἐσχίζετο, ἀφῆκε δὲ καὶ ὁ αἰδῆς τὰς τῶν
 P 208 ἀγίων ψυχάς. τίνος ταῦτα ποιούντος; ἄρα οὐχὶ θεοῦ; θεὸς γὰρ ἦν ἐν σαρκί, ὦν καὶ
 PG 1269 ἡ κτίσις ὑβριζομένῳ τρόπον τινὰ συνωργίζετο.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου

- 112** Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν αὐτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώ- 5
 Ioh 2, 24, 25 σκεῖν πάντα καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώ-
 που· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Περὶ θεοῦ γέγραπται ὅτι
 Ps. 32, 15 ὁ πλάσας κατὰ νόμον τὰς καρδίας αὐτῶν. καὶ αὐτὸς δὲ πού φησι· μὴ ἀπ’
 Ier. 39, 27 ἐμοῦ κρυβήσεται τι; εἰ δὲ πάντα Χριστὸς ἐπίσταται καὶ οἶδε τὰ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ,
 Ier. 17, 10 πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ὡς καρδίας ἐτάζων καὶ νεφροῦς; 10
- 113** Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνούμεν ὃ οἶδαμεν,
 Ioh 4, 22 ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Ἀκούεις ὅτι τὴν σωτηρίαν ἐκ τῶν
 Ies 63, 9 Ἰουδαίων εἶναι φησιν; καίτοι σωτήρα θεὸν ἐπεγραψάμεθα· σέσωκε γὰρ ἡμᾶς οὐ πρέσβις,
 οὐκ ἄγγελος, ἀλλ’ αὐτὸς ὁ κύριος κατὰ τὰς γραφάς. ὠνόμασται γὰρ Χριστὸς Ἰησοῦς
 γεγονώς ἐξ Ἰουδαίων κατὰ τὴν σάρκα, Ἰησοῦς γε μὴν ἐρμηνεύεται σωτηρία. αὐτὸς οὖν 15
 Hebr. 2, 16 ἄρα ἐστὶν ἡ ἐκ τῶν Ἰουδαίων σωτηρία, ὥστε καὶ εἰ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ ἐπελάβετο
 σπέρματος Ἀβραάμ, θεὸς ἐστὶ καὶ μετὰ σαρκός.
- 114** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κά-
 Ioh 14, 12, 13 κείνος ποιήσει καὶ μείζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα
 μου πορεύομαι καὶ ὃ τι ἂν αἰτήσῃτε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω. 20
 Πορεύεται, φησί, πρὸς τὸν πατέρα, καίτοι φύσει θεὸς ὑπάρχων ὁ υἱὸς καὶ αὐτὸς ὦν ὁ
 P 209 πάντα πληρῶν. πορεύεται τοίνυν ἀνθρωπίνως, ἀνελήφθη γὰρ εἰς τὸν οὐρανόν· ἀλλὰ
 ὡς θεὸς ἐπαγγέλλεται πληροῦν τὰ αἰτήματα τῶν προσευχομένων, εἰ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
 ποιοῖντο τὰς λιτάς· εἴτα τίνι ἂν πρέποι μᾶλλον τὸ πληροῦν εὐχὰς ἀγίων καὶ χαρίζεσθαι
 τὰ αἰτήματα πλην ὅτι μόνῳ τῷ κατὰ φύσιν καὶ ἀληθῶς ὄντι θεῷ; 25
- 115** Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ’ ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπά-
 Ioh 15, 16 γητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένηι, ἵνα ὃ τι ἂν αἰτήσῃτε
 τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσῃ ὑμῖν. Ἰδοὺ πανταχῇ δείκνυσιν ὅτι τὰ
 Ioh 14, 13 ἴσα μετ’ ἐξουσίας ἐνεργεῖ τῷ θεῷ καὶ πατρί. ἔφασκε γάρ· ὃ τι ἂν αἰτήσῃτε ἐν
 τῷ ὀνόματί μου, ποιήσω· νυνὶ δὲ φησιν· ὃ τι ἂν αἰτήσῃτε τὸν πατέρα ἐν 30
 τῷ ὀνόματί μου, δώσῃ ὑμῖν. ἄρα οὖν ἰδία μὲν δίδωσιν ὁ πατὴρ δίχα τοῦ υἱοῦ,
 ἰδία δὲ καὶ ἀνὰ μέρος ὁ υἱὸς δίχα τοῦ πατρὸς; οὐκοῦν παρὰ δύο θεῶν τοῖς ἀγίοις τὰ ἐν
 PG 1272 εὐχαῖς αἰτήματα; ἀλλ’ οὐχ οὕτως ἔχει ταῦτα· μὴ γένοιτο· εἰς γὰρ θεὸς ὁ πατὴρ καὶ
 1 Cor. 8, 6 εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός· διανέμει γὰρ ὁ πατὴρ δι’ υἱοῦ τὰ ἀγαθὰ ἐν πνεύ-
 ματι, πλην ἡ αἰτησις ἡ ἐν προσευχαῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ κύριος Ἰησοῦς ὁ ἐνανθρω- 35
 πήσας νοεῖται καὶ ὀνομάζεται λόγος.
- 116** Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω
 Ioh 16, 23, 24 ὑμῖν, ἂν τι αἰτήσῃτε τὸν πατέρα, δώσῃ ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. αἰτεῖτε,
 καὶ λήψετε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη. Ἐν ἴσῃ καὶ τοῦτο τοῖς
 Ioh 16, 26, 27 ἀνωτέρῳ βραχὺ διανοίαι κείσεται καὶ τὸ ἐφεξῆς ὁμοίως, ἔχει δὲ οὕτως· ἐν ἐκείνῃ τῇ 40

VS, D [= mn], A

1 τῶν om D	καὶ om V	2 ἐν om SD	5 ὁ om A	6 μαρτυρίῃ V	9 τὰ
τοῦ ἀνθρώπου V	10 ἐξετάζων SD	15 τὴν om D	20 ποιήσω ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν	22 τοῖνυν] γὰρ V	γὰρ] τοῖνυν V
τῷ υἱῷ ἐάν τι αἰτήσῃτε ἐν τῷ ὀνόματί μου τοῦτο ποιήσω V	24 πρέπη S	28 πανταχοῦ V	29 θεῷ καὶ om V	30 ἐάν V	36 λόγος καὶ ὀνομάζεται SD
33 ὁ] καὶ V	34 υἱοῦ] οὗ Sm	35 ὁ om SD	36 λόγος καὶ ὀνομάζεται SD	38 ἂν	
τι] ὅτι ἂν A	πατέρα μου SD	39 ἡμῶν S			

ἡμέραι ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα· αὐτὸς γὰρ ὁ πατήρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον.

117 Αὕτη δέ ἐστίν ἡ αἰώνιος ζωὴ ἵνα γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν *Ιοῦ. 17, 3* θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. Εἰ τῇ ἐπιγνώσει τοῦ μόνου καὶ 5 ἀληθινοῦ θεοῦ συνέζευκταί τε καὶ συνεισβαίνειν ἀνάγκη τὴν ἐπίγνωσιν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ζωὴν τοῦτο τὴν αἰώνιον προξενεῖ, πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὅτι θεὸς ἐστὶν ἀληθὴς ὁ Χριστός; γέγονε γὰρ σὰρξ ὁ λόγος καὶ μεμένηκε λόγος.

118 Ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σὺ με ἀπέστειλας, κάγω τὴν δόξαν ἣν *Ιοῦ. 17, 21-23* δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ᾧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν. ἐγὼ ἐν αὐτοῖς 10 καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ᾧσι τετελειωμένοι εἰς ἐν. Ἀκριβὴ τῆς διανοίας τὸν ὀφθαλμὸν ἐπιστήσαντες τῇ τοῦ προκειμένου δυνάμει, θεωρήσωμεν τὰ ἐν αὐτῷ. ποῖαν δόξαν εἰληφέναι φησὶ παρὰ τοῦ πατρὸς ὁ υἱὸς καὶ ταύτην ἡμῖν ἐπιδοῦναι; αὐτὸς δὲ ἡμᾶς τῆς ἐπὶ τούτοις ἐρεύνης ἀπαλλάξει λέγων· ἵνα ᾧσι, καθὼς ἡμεῖς, ἐν. τῇ μὲν γὰρ φυσικῇ ταυ- 15 τότητι ἐν ἐστὶν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, εἰ καὶ νοεῖται καθ' ὑπόστασιν 15 ἐκάτερος ἰδικήν· πῶς δὲ καὶ ἐν ἡμῖν γέγονε κατὰ τὸν ἴσον τρόπον, οὐσιωδῶς δὴ λέγω καὶ φυσικῶς, καίτοι θεοῦ φύσις ἀσύμβατος παντελῶς εἴη ἂν πρὸς τὴν κτίσιν, ὡς ἐν ταυτότητι λέγω τῇ κατ' οὐσίαν; πῶς οὖν ἐν ἡμῖν γέγονε φυσικῶς ὁ ὑπὲρ τὴν κτίσιν; γέγονε γὰρ ἄνθρωπος, ἵνα ὥσπερ ἐστὶν ἐν τῇ τῆς θεότητος φύσει πρὸς τὸν πατέρα, οὕτω καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐν γένηται σχέσει τῇ κατὰ ἀνθρωπότητα· τετελειώμεθα γὰρ οὕτω 20 καὶ ἡμεῖς εἰς ἐν.

119 Οὕσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων καὶ τῶν *Ιοῦ. 20, 19* θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον *P 211* τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. Ἐπαπορήσαι τις ἂν κατὰ τὸ εἶκος ἐκεῖνο λέγων· εἰ ἐν σώματι καὶ 25 μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἦν ὁ λόγος καθὰ καὶ πρὸ τοῦ τιμίου σταυροῦ, πῶς κεκλεισμένων τῶν *PG 1273* θυρῶν ἀδοκῆτως εἰς μέσον ᾤφθη τῶν μαθητῶν; πρὸς τοῦτο φαμέν ὅτι δυνάμει τῇ θεικῇ. μεμνήσθαι δεῖ Παύλου λέγοντος ὅτι ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ *2 Cor. 5, 16* σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώ- 30 σκόμεν. μετὰ γάρτοι τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν, ὡς τετελεσμένης ἤδη τῆς οἰκονομίας 30 ἐφ' ἣ καὶ ἡ τῆς σαρκὸς ἀνάληψις ἐπράχθη χρεωδῶς, ἐξουσίαι καὶ δυνάμει χρῆται τῇ θεοπρεπεῖ, διὰ τούτων μᾶλλον ἢ διὰ τῶν τῆς κενώσεως μέτρων ἐπιγινώσκεισθαι θέλων ὡς ἐν καιρῷ καθήκοντι.

120 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. *Ιοῦ. 20, 22, 23* ἂν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε, κε- 35 κράτηνται. Ὅλον ἐστὶ θεοπρεπὲς τὸ γεγενημένον καὶ τοῦ παντὸς ἄξιον λόγου. πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἀνθρώπινον τὸ ἐμφυσῆσαι τοῖς ἀποστόλοις καὶ δοῦναι τὸ πνεῦμα· εἶτα μέγα καὶ ὑπὲρ τὴν κτίσιν τὸ τοιαύτην ἐξουσίαν παρασχεῖν ὥστε κρατεῖν ὧν ἂν 40 ἔλαιντο, τὰς ἁμαρτίας, ἀφίεναι δὲ καὶ οἷς ἂν βούλαιντο τυχόν. διὰ τί δὲ καὶ διὰ σαρκι- 40 κοῦ φυχῆματος τὸ πνεῦμα δίδωσιν; ὅτι μὴ ἄλλοτρία τοῦ λόγου γέγονεν ἢ αὐτοῦ σὰρξ, 40 ἀλλὰ ἰδικῶς αὐτοῦ. καὶ ἀνθρώπινον μὲν τὸ διὰ σαρκὸς ἐμφύσημα, θεικῆς δὲ δυνάμει 40 ἔργον τὸ μετόχους ἀποφῆναι τοῦ πνεύματος τοὺς ἡξιωμένους.

VS, D [= mn], A

6 συνέζευχθαί D	8 γὰρ om. D	10 ἔδωκάς SD	12/13 φησιν εἰληφέναι SD
13 ἐπὶ τούτοις] τοιαύτησ A	14 τῇ μὲν γὰρ SDA ἐν μὲν γὰρ τῇ V	16 ἰδικῇ S	ὕμιν S
18 ὑμῖν S	23 μαθηταὶ αὐτοῦ SD	25 οἰκός V	27 καὶ πρὸς A
30 μετὰ γάρτοι VA ἐπεὶ μετὰ SD	31 ἐπράχθη VA ἐτελέσθη SD	κέχρηται V	32 μέ-
τρων VA τρόπων SD	35 ἀφένται SD	39 διὰ ⁴ D om. VSA	40 αὐτοῦ ἢ V

P 212

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου

121 Ἀγγελος θεοῦ τῷ Ζαχαρίᾳ φησὶ περὶ τοῦ ἁγίου βαπτιστοῦ· καὶ ἔσται χαρὰ σοι
 Lc. 1, 14-16 καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται. ἔσται
 γὰρ μέγας ἐνώπιον κυρίου καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίηι καὶ πνεύματος
 ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν
 Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. Ὁ μακάριος Ἰωάννης, ἐρο-
 Ioh. 1, 19. 23 μένων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων σὺ τίς εἶ; φησὶν· ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ·
 Mt. 3, 3 ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. προ-
 Lc. 1, 76. 77 φητεύων δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ζαχαρίας ἐπὶ τῷ ἰδίῳ παιδί φησι· καὶ σύ, παιδίον, προ-
 φήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἐτοι-
 μάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν
 ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν. προεβάδιζε γὰρ τοῦ Χριστοῦ καὶ αὐτοῦ γέγονε πρόδρομος
 καὶ αὐτῷ τὰς ὁδοὺς προετοιμάζεσθαι διεκήρυττε καὶ τὸν ἐπ' αὐτῷ προεφήτευσεν λόγον,
 ἐπιστρέφων ὡς ἐπὶ θεὸν δικαιοῦν ἰσχύοντα τοὺς ἐν ἁμαρτίαις. εἶτα πῶς οὐ θεὸς
 ὁ Χριστός; 15

122 Οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται καὶ δώσει αὐτῷ
 Lc. 1, 32. 33 κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ βασιλεύσει ἐπὶ
 PG 1276 τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.
 Ἀρ' οὖν ὑφ' ἐνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς κεισόμεθα βασιλευόμενοι διηνεκῶς καὶ ἀκαταλήκτως ἢ ὑπὸ
 θεῷ μᾶλλον ἐσόμεθα βασιλεύοντι ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ οὐχ ὡς ἔζηθεν μεσίτου τινὸς εἰς
 τοῦτο παραληφθέντος, ἀλλ' ὡς δι' υἱοῦ καὶ ἐν υἱῷ κατακρατοῦντος τῶν ὅλων τοῦ θεοῦ
 καὶ πατρός; εἰ δὲ τοῦτο ἀληθές, <ὅπερ ἐστὶν ἀληθές>, θεὸς ἄρα ὁ Χριστός.

P 213 123 Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ
 Lc. 1, 34. 35 γινώσκω; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύ-
 σεται ἐπὶ σέ καὶ δύνამις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον
 ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. Ἄρα οὖν κέκληται μόνον υἱὸς ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρ-
 θένου διὰ τοῦ πνεύματος ἀπορρήτως γεγεννημένος ἢ γοῦν ἐκτισμένος ἢ φύσει τε καὶ ἀλη-
 θῶς υἱὸς εἶναι πεπίστευται καὶ θεός; ἀλλ' ἐστὶ τοῦτο ἀληθές· νοείσθω δὴ οὖν σὰρξ καθ'
 ὑπόστασιν γεγονώς ὁ λόγος, τουτέστιν ἰδίαν ποιησάμενος σάρκα τὴν διὰ πνεύματος ἐκ
 τῆς ἁγίας παρθένου· οὕτω γὰρ ἔσται καὶ θεὸς ἀληθῶς. 30

124 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσε τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ,
 Lc. 1, 41-43 ἐσκήρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ
 Ἐλισάβετ καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν· εὐλογημένη σὺ ἐν
 γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι τοῦτο
 ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς με; Ἐνεργήσαντος θεοῦ προφητείας
 χάριν ἔσται τις προφήτης, καθ' ἕτερον δὲ τρόπον οὐδαμῶς. ὅτε τοίνυν ὁ ἀσπασμὸς
 τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας κυοφοροῦσης ἔτι τὸν Ἰησοῦν κινήσας ἐν μήτραι τὸν Ἰωάννην
 εἰς προφητείαν, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς καὶ ἐν τῇ τῆς παρθένου νηδύϊ κινήσας θεοπρεπῶς
 εἰς προφητείας δύναμιν τὸν βαπτιστήν;

125 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 40
 Lc. 2, 29-32 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον

1—p. 94, 37 Tim. arm. p. 291—296

VS, D [= ma], A

3 γενέσει S	9 καὶ ¹ om. V	12 καὶ om. V	13 αὐτῷ] αὐτοῦ D	14 θῷ V
ἰσχύοντι V	19 ἐφ' V	ἀκαταλήπτως SD	20 βασιλεύοντες SD	21 ἀλλ' ὡς δι' V Tim.
ἀλλως δὲ SDA	22 εἰ] εἰς S	22 ὅπερ — ἀληθές Tim. om. VSDA	ὁ om. SDA	23 ἔσται
μοι V Tim.	27 διὰ VA Tim.	ἐκ SD	γεγεννημένος S	28 ἀλλ' — ἀληθές om. SD
ἐλισάβετ τὸν — μαρίας A	36 δὲ om. SD	37 κυοφοροῦσης μαρίας SD	38 καὶ om. Tim.	

πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. Ὁ Συμεὼν τὸν Ἰησοῦν εἰς ἀγκάλας λαβὼν τὰ τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ φησὶ· πῶς οὖν ἐστὶ σωτήριον, πῶς δὲ φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, εἰ μὴ θεὸς ἐστὶν ἀληθῶς, εἰς καὶ μόνος υἱὸς ὁ φύσει μὲν ἐκ πατρὸς ὡς λόγος, ἐκ παρθένου δὲ ὁ αὐτὸς κατὰ σάρκα; ποία γὰρ γέγονεν P 214 ἀποκάλυψις τοῖς ἔθνεσιν ἢ ἐπ' αὐτῷ ἔγνωσαν ὅτι θεὸς ἐστὶ καὶ αὐτῷ λατρεύσαντες διέ- 5 φυγον τὰ ἐγκλήματα, τὸ θεῷ λατρεύειν ἐτέρῳ παρὰ τὸν ἕνα καὶ φύσει καὶ ἀληθῶς;

126 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε PG 1277
πρὸς αὐτούς· τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστὶν εὐκοπώ- Lc. 5, 22-24
τερον, εἰπεῖν ἀφένονται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν ἔχειραι καὶ περι-
πάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς 10
ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· σοὶ λέγω, ἔχειραι καὶ ἄρας τὸ
κλινίδιον σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Εἰ μόνος ἡμᾶς ὁ τῶν ὄλων θεὸς
ἀπαλλάττει πλημμελημάτων, ἐτέρῳ πρέποντος τούτου μηδενί, χαρίζεται δὲ καὶ τοῦτο Χριστὸς
μετ' ἐξουσίας θεοπρεποῦς, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός; κέκληται γὰρ υἱὸς ἀνθρώπου, γεννηθεὶς
ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, καίτοι θεὸς ὢν ὁ λόγος. 15

127 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστί- Lc. 7, 21-23
γων καὶ πνευμάτων πονηρῶν καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέ-
πειν. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ
ὅτι εἶδετε καὶ ἠκούσατε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι,
λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγ- 20
γελίζονται, καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἂν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Ἔργοις
αὐτοῖς ἐπιδείξας ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς τῶν θεοπρεπῶν μεγαλουργημάτων ἀποτελεστήν, εἰς
ἀνάμνησιν ἀναφέρει τῶν εἰρημένων διὰ φωνῆς προφητῶν περὶ αὐτοῦ. ἔφη τοίνυν ὁ
μακάριος Ἡσαΐας· ἰσχύσατε, χεῖρες ἀνειμένα καὶ γόνατα παραλελυμένα· P 215
εἴτα μόνον οὐχὶ καὶ χεῖρα προτείνων καταδείκνυσι τὸν Ἐμμανουήλ, οὕτω λέγων· ἰδοὺ ὁ Ies. 35, 3
θεὸς ἡμῶν, ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχεται καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρείας. Ies. 40, 9, 10
ἔφη δὲ καὶ ἐν ἐτέροις ὅτι τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν καὶ ὥτα κω- Ies. 35, 5, 6
φῶν ἀκούσονται· τότε ἀλείται ὡς ἔλαφος ὁ χωλὸς καὶ τρανὴ ἔσται
γλῶσσα μογγιλάλων. καὶ πρὸς τούτοις ἔτι· ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθή- Ies. 26, 19
σονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις· ἡ γὰρ δρόσος ἢ παρὰ σοῦ ἴαμα αὐτοῖς ἐστίν. ἔφη 30
δὲ πάλιν καὶ ἐκ προσώπου Χριστοῦ· πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὐ εἵνεκεν ἔχρισέ με· Ies. 61, 1
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφρῃν καὶ
τυφλοῖς ἀνάβλεψιν. ὅτε τοίνυν τῆς ἐφ' ἑαυτῷ πίστεως τὰς τῶν προφητῶν φωνὰς
ποιεῖται σημεῖον ἢ γοῦν ἀπόδειξιν, θεὸν δὲ αὐτὸν οἱ προφῆται κηρύττουσι, τίς ὁ τούτοις
τάναντία φάναι τολμῶν; 35

128 Ἐχειμάζοντο, φησί, κατὰ τὴν λίμνην οἱ μαθηταί· εἴτα προσελθόντες διήγειραν Lc. 8, 24
αὐτὸν λέγοντες· ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ
ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος καὶ ἐπαύσατο καὶ ἐγένετο γαλήνη.
Εἴρηται περὶ Χριστοῦ διὰ φωνῆς τοῦ μακαρίου Δαυὶδ· σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς Ps. 88, 10, 12
θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραύνεις. σοὶ εἰσιν 40
οἱ οὐρανοὶ καὶ σὴ ἐστὶν ἡ γῆ· τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ

VS, D [= ma], A

3 εἰς ἐστὶν ἀληθῶς SD	4 γὰρ om. SD	5 αὐτῷ ² om. D	5/6 ἔφυγον V	6 τὸ
SDA τοῦ V	9 ἔγειρε S	11 ὅρον A	12 καὶ πορεύου A	12/13 ἀπαλλάττει ὁ τῶν
ὄλων θσ V	15 κατὰ σάρκα ἐκ γυναικὸς D	16 ἡμέρα SD Tim.	ἐθεράπευε SD	19 καὶ
χωλοὶ A	20 καὶ κωφοὶ A	22 ἀποδείξας SD	28 ὡς — χωλὸς SDA Tim.	χωλὸς ὡς ἔλα-
φος V	33 ὑφ' A	34 ποιεῖτε S	ἀπόδειξιν VA Tim.	ἀποκάλυψιν SD
ἐναντία SD	40 τὸν δὲ SD καὶ τὸν VA τὸν Tim.			35 τὰ ἐναντία V

ἐθεμελίωσας. ὅτε τοίνυν τῷ καταπραύνοντι τὴν θάλασσαν πρέποι ἂν καὶ τὸ δεσπό-
 PG 1280 ζειν τῶν ὄλων ἔχειν τε ἰδίους τοὺς οὐρανούς καὶ θεμελιοῦν δύνασθαι τὴν οἰκουμένην καὶ
 τὸ πλήρωμα αὐτῆς, πῶς οὐκ ἂν ὑπάρχειν νοοῖτο θεὸς ἀληθῶς ὁ Χριστὸς ὁ θαλάσσης καὶ
 πνεύμασιν ἐπιτιμῶν καὶ τοῦτο μετ' ἐξουσίας;

P 216 129 Ἐδεῖτο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν 5
 Lc. 8, 38. 39 αὐτῷ, ἀπέστειλε δὲ αὐτὸν λέγων· ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ διη-
 γοῦ ὅσα σοι πεποίηκεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων
 ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ θεός. Ἐν τῇ τῶν Γεργεσηνῶν χώραι τεθεράπευκεν ὁ Χρι-
 στὸς τὸν ἀγρίως δαιμονιῶντα, ὃς καὶ συνέιναι αὐτῷ παρεκάλει, ἀλλὰ καίτοι θεραπεύσας
 αὐτὸν καὶ ἐκβεβληκώς τὰ πνεύματα, ἐκέλευεν ἀπελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ κηρύσσειν 10
 ὅσα πεποίηκεν αὐτῷ ὁ θεός. ἐνήργηκεν οὖν αὐτὸς ὡς θεὸς ὑπάρχων ἀληθινός· οὐ γάρ
 που φαινόμεν ὡς ὑπουργὸς γέγονε θείας χάριτος καθ' ἓνα τῶν προφητῶν ἢ γοῦν τῶν ἁγίων
 ἀποστόλων, ἀλλ' ἦν αὐτὸς δυνάμει τῇ ἰδίᾳ καὶ θεοπρεπεῖ συντρίβων τὸν σατανάν. ἐν
 ὀνόματι οὖν αὐτοῦ καὶ τοῖς ἁγίοις μαθηταῖς ὑπετάττοντο τὰ δαιμόνια καὶ τοῦτο διωμολό-
 γησαν αὐτοί. 15

180 Ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τοῦ ἀρχισυναγώγου φησὶν ὁ Χριστὸς· μὴ κλαίετε· οὐ γάρ
 Lc. 8, 52 ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Ἄρ' οὖν ἐψεύδετο; μὴ γένοιτο, ἀληθεύει
 Mt. 22, 32 δέ, καὶ κατὰ τίνα τρόπον, ὁ Παῦλος διερμηνεύει λέγων· οὐκ ἔστι θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ
 cf. Rom. 14, 9 ζώντων. Ζῶσι γὰρ τῷ θεῷ Ζήσκειν μέλλοντες. οὐκοῦν οἱ τεθνεώτες κατὰ μὲν ἀν-
 θρώπους εἰσὶ νεκροί, κατὰ δὲ γε τὴν ζωοποιὸν φύσιν, τουτέστι τὴν θείαν, οὐκ ἀποτεθνή- 20
 κασιν. ἀληθεύει τοιγαροῦν ὡς θεὸς περὶ τοῦ κορασίου λέγων οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ
 καθεύδει.

181 Τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς προσδιαλεγόμενος ἔφασκε· τίς μείζων ἐστίν, ὁ ἀνακεί-
 Lc. 22, 27 μενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμί ὡς ὁ
 διακονῶν. Ὅραίς ὅπως μὲν ὅσον ἦκεν εἰς γε τὸ τῇ θεότητι πρέπον καὶ τῇ δόξῃ τῇ 25
 P 217 δεσποτικῇ, μόνον οὐχὶ καὶ ἀποσιέεται τὸ ἐν διακόνου νοεῖσθαι τάξει, τιμᾷ δὲ τοῦτο διὰ τὸ
 ἀνθρώπινον; ἐγὼ γὰρ εἰμί, φησὶν, ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. οὐκοῦν
 καὶ εἰ καταβέβηκεν ἐν διακόνοις, ἀλλ' οὖν γέ ἐστιν αὐτὸς ὁ ἀνακείμενος ὡς δεσπότης καὶ
 παρὰ πάσης κτίσεως διακονούμενος ὡς θεός.

182 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Χριστὸς, δηλονότι τοῖς ἀρχιερεῦσι τῶν Ἰουδαίων ἐρωτῶσιν εἰ 30
 Lc. 22, 66-69 σὺ εἶ ὁ Χριστὸς; ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ
 μὴ ἀποκριθῆτε. ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ
 δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. Εἰ κάθηται ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ ὁ
 τοῦ ἀνθρώπου υἱός, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς, τοῖς ἀνωτάτω θώκοις ἐμπρέπων καὶ ὁμό-
 PG 1281 θρονος τῷ πατρί; οὐ γὰρ συνεδρεύει τῷ κατὰ φύσιν θεῷ γεννητῇ κτίσις ὅλως, συνεδρεύει 35
 δὲ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. θεὸς ἄρα καθ' ἑνωσιν οἰκονομικὴν, σαρκὸς γεγονότος τοῦ ἐκ
 θεοῦ φύντος λόγου.

VS, D [= mn], A

2 τε] δὲ V	καὶ τὴν SD	5 αὐτῷ V	ἐξεληλύθη V	6 δὲ om. A	7 ἐποίησέ
σοι, in mg. γρ σοι	πεποίηκεν V	9 παρακαλεῖ VA	10 ἐκέλευσεν D	11 ἐποίησεν D	
ἐνέργηκεν V	ὁ αὐτὸς A	13 ὁ αὐτὸς A	14 τῶν ἁγίων μαθητῶν SD	17 ἐψεύσατο D	
19 οἱ Ζήσκειν D	19/20 ἀνθρώποις V	21 τοιγαροῦν] γὰρ V	ως] ὁ V	23 διαλεγόμε-	
νος V	25 ὅρα D	ὅσον μὲν V	τῇ om. SDA	θεότητος S	26 τοῦτο τάξει D
27 φησιν εἰμί V	29 ὡς om. A	30 Ἰουδαίων] ἱερέων D	34 ἀνωτάτοις S	35 κατὰ	
φύσιν om. V	γεννητῇ SDA Tim.	κτίσις VA Tim. φύσις SD	36 θεὸς ἄρα om. V		

Ὅτι Ζωὴ καὶ Ζωοποιὸς ὁ Χριστός

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους

- 188** Ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημί. τὸ ποτήριον τῆς εὐλο- 1 Cor. 10,
γιας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ; τὸν 15-17
ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ; ὅτι εἰς 5
ἄρτος, ἐν σῶμα ἐσμέν οἱ πολλοί· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέ-
χομεν. Ἡ ἀνθρώπου σὰρξ, ὅσον ἦκεν εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐκ ἂν εἴη ζωοποιός, ἀλλ' οὐδὲ
τὸ αἷμα τὸ ἀνθρώπινον, εἰ κοινὸν εἴη καὶ καθ' ἑαυτὸ· ζωοποιεῖ δὲ τὸ σῶμα Χριστοῦ καὶ
τὸ τίμιον αἷμα, πρέποντος μόνωι θεῷ τοῦ ζωοποιεῖν δύνασθαι τὸ ζωῆς ἐπιδεές. θεὸς P 218
οὖν ἄρα Χριστός· οὕτω γὰρ ἔσται ζωοποιὸν τὸ σῶμα αὐτοῦ. εἰ δὲ ἄνθρωπος ἀνὰ 10
μέρος νοεῖται μόνῃ τῇ τοῦ Χριστοῦ κλήσει τιμημένος καὶ γυμνὸν υἱοῦ πρόσωπον ἔχων,
πῶς ἂν εἴη ζωοποιὸν τὸ σῶμα αὐτοῦ;
- 184** Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ 1 Cor. 15, 45
εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. καὶ πάλιν· ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, 1 Cor. 15,
ὁ δεῦτερος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ. οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ 47-50
οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. καὶ καθὼς 18
ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπου-
ρανίου. τοῦτο δὲ φημί, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κλη-
ρονομῆσαι οὐ δύνανται οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. προ-
σεπάγει δὲ τούτοις ὅτι σαλπίζει, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοὶ καὶ 1 Cor. 15, 52-53
ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι τὴν ἀφθαρ- 21
σίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι τὴν ἀθανασίαν. Εἰς ψυχὴν ζῶσαν ὁ
πρῶτος ἄνθρωπος γέγονεν· ἐδεῖτο γὰρ ὡς ποῖημα τοῦ ζωοποιούντος θεοῦ· ὃ γε μὴν
ἔσχατος Ἀδὰμ, τουτέστι Χριστός, ὅτι μὴ ἐδεῖτο ζωῆς ὡς θεός, πνεῦμα γέγονεν εἰς ἡμᾶς
ζωοποιοῦν, ὅπερ ἐστὶ θείας φύσεως ἴδιον πλεονέκτημα. καὶ ὁ μὲν πρῶτος ὁ ἐκ γῆς 25
χοϊκός, ὁ δεῦτερος δὲ ἐξ οὐρανοῦ, καίτοι γεννηθεὶς διὰ γυναικός. ὁ γὰρ ἄνωθεν καὶ ἐξ
οὐρανοῦ καὶ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος, κἂν εἰ γέγονεν ἄνθρωπος, ἀλλ' οὐδὲν ἡττόν ἐστιν ἐξ
οὐρανοῦ. καὶ εἰ φθορὰ καὶ θανάτῳ κατισχημένοι τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ διὰ τοῦτο
φορέσαι λεγόμεθα, τὴν ἀφθαρσίαν ἐνδυσάμενοι, τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου φορέσομεν.
ἀφθαρσία δὲ πάλιν ἴδιον ἀγαθὸν τῆς κατὰ φύσιν θεότητος· ἀλλάσσονται γὰρ οἱ νεκροὶ 30
καὶ τὸ φθαρτὸν ἀμφιέννυται τὴν ἀφθαρσίαν, γεγονότος καθ' ἡμᾶς τοῦ μονογενοῦς καὶ P 219
μεθιστάντος τὸ θνητὸν εἰς ἀθανασίαν καὶ τὸ φθαρτὸν εἰς ἀφθαρσίαν ἐν ἑαυτῷ καὶ πρώτῳ PG 1284
μετασκευάζοντος. οὕτω γὰρ γέγονεν ὁδὸς εἰς ζωὴν καὶ ἡμῖν αὐτοῖς.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β

- 185** Ἀλλὰ αὐτοί, φησὶν, ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχῆκαμεν, 35 2 Cor 1,9
ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς
νεκρούς. Εἰ θεῷ τῷ κατὰ φύσιν πρεπωδέστατον εἶναι φαμέν τὸ ἐγείρειν τοὺς νε-
κρούς, ὅτι Ζωὴ καὶ Ζωοποιός ἐστιν, ἔφη δὲ Χριστός ἐγὼ εἰμὶ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ 1ob 11, 25
ζωή, φαίνεται δὲ καὶ ἐγηγεργῶς τοὺς νεκρούς, θεὸς ἄρα ἐστὶν ὡς Ζωὴ κατὰ φύσιν.

VS, D [= mn], A

3 φρόνιμος S	8 ζωοποιεῖται SD	11 μόνον SD	τοῦ om D	13 καὶ ἐγένετο A
ἐσχατος ἀδὰμ VA	δεύτερος ἄνθρωπος SD	14 χοικῆς S	17 εἰκόνα V (his)	φορέσομεν V
φορέσωμεν SDA	18 ἀδελφέ S	19 δύναται D	21 τὴν om. DA	22 τὴν om. D
23 γε μὴν] δὲ γε V	25 ζωοποιὸν A	δ ² om. V	27 ἐστὶν om. A	29 φορέσωμεν Sm
31 ἀμφιέννυνται S	33 καὶ om. SD	34 β om. V	35 αὐτοί om V	36 ἐγείραντι V
37 τὸ SD	τὸ om. V			

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους

136 Ἐπεὶ οὖν τὰ παῖδιά κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτὸς
 Hebr. 2, 14 παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν
 τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον. Παραπλησίως ἡμῖν
 τοῖς ἐν τέκνοις θεοῦ τεταγμένοις κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, ἵνα
 τῷ θανάτῳ τὸ ἴδιον σῶμα δοὺς ζωοποιήσῃ πάλιν αὐτό, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὡς
 θεός. ἐπεὶ πῶς κατήργηται τοῦ θανάτου τὸ κράτος, εἰ μὴ τὸ πεσὼν εἰς θάνατον ἀνεβίῃ
 σῶμα, ἴδιον ὃν τῆς κατὰ φύσιν ζωῆς, τουτέστι τοῦ ἐκ θεοῦ ὄντος λόγου;

Οτι εἷς υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός

Ἐκ τῆς Ἰωάννου ἐπιστολῆς πρώτης καθολικῆς

10

137 Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ
 1 Ioh. 1, 1 2 ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς,
 P 220 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν
 ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν.
 Ἰδοὺ τὸν ὄντα ἀπ' ἀρχῆς, τουτέστι τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς λόγον, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον,
 ἐωρακέναι φησὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ μὴν καὶ χερσὶ ψηλαφήσαι, καίτοι κατὰ φύσιν ἰδίαν
 τοῦ ἐκ πατρὸς λόγου καὶ ἀοράτου ὄντος καὶ ἀναφοῦς· ἀναφῆς γὰρ τὸ ἀσώματον. ἀλλ'
 ἐν σαρκὶ γεγονότα τὸν λόγον ἐωρακέναι τε καὶ ψηλαφήσαι φησιν. εἷς οὖν ἄρα ἐστὶν
 υἱὸς καὶ θεὸς καὶ κύριος, κἂν εἰ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος.

Ὅτι εἷς Χριστὸν ἡ πίστις ὡς εἷς θεόν

20

Ἐκ τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς πρώτης

138 Ὡστε, φησί, τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἷς θεόν. Καίτοι
 1 Petr. 1, 21 Χριστὸς κηρύττεται διὰ τῶν ἀγίων ἀποστόλων, καὶ αὐτὸς δὲ πού φησιν· ἀμὴν λέγω
 PG 1285 ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ὅτε τοῖνυν εἷς θεὸς ἡ πίστις,
 Ioh. 6, 47 Χριστοῦ λέγοντος εἰς ἐμὲ πιστεύετε, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἐναργῶς;
 Ioh. 14, 1

25

Ἰωάννου ἐπιστολῆς ᾱ

139 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ἵνα πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ
 1 Ioh. 3, 23 αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἰ μὴ ἀνεθέλητόν ἐστι τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τὸ πιστεῦειν
 ἡμᾶς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πράττεται δὲ παρ' ἡμῶν ἡ πίστις
 οὐχ ὡς εἰς ἄνθρωπον ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς εἰς θεὸν ζῶντα καὶ ἀληθινόν, θεὸς ἄρα Χριστός.
 P 221 **140** Ἐν τούτῳ γινώσκεται τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ
 1 Ioh. 4, 2, 3 Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶν πνεῦμα
 ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστίν, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ

7/8 Feyer 160 ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· πῶς κατήργηται — κατὰ φύσιν ζωῆς 15—19 Feyer 161 ἐκ
 τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· τὴν ζωὴν — ἐστὶν ὁ υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστός 22—25 Tim. argm.
 p. 302. 303 26—p. 98, 5 ibid. p. 303—305

VS, D [= mn], A

2 κεκοινωνήκαμεν αἵματος τὰ παῖδιά V 7 εἰ Feyer ἂν VSDA 10 καθολικῆς ἐπιστολῆς
 πρώτης A 11/12 ὃ ἐθεασάμεθα om. V 13 ἀπαγγέλλομεν V 16 φασὶ Feyer 17 πατρὸς
 SDAFeyer τοῦ πρῶ V λόγου καὶ ἀοράτου ὄντος Feyer ὄντος λόγου καὶ ὄντος ἀοράτου VSDA
 ἀφανοῦς A 19 καὶ θεός om. Feyer κῶ VA 18 SD κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστός Feyer 20 ἡ
 εἰς ᾧ πίστις A 22 καὶ om. V 23 ἀμὴν ἀμὴν SD Tim. 26 ἰω — ᾱ A Tim. om. V Ἰωάννου
 ἐπιστολὴ ᾱ post 28 Χριστοῦ SD 28 ἀναθέλητον SD 29 δὲ καὶ V 33 τὸ om. V

ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. Ὁμολογοῦμεν τὸν Ἰησοῦν ἄρα ὡς ἄνθρωπον καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἑνα, ἢ μᾶλλον ὅτι θεὸς ὢν ὁ λόγος γέγονε σὰρξ, οὐκ ὀλιγωρήσας τοῦ εἶναι θεός, μεμενηκώς δὲ μᾶλλον ὅπερ ἦν, καὶ εἰ γέγονεν ἄνθρωπος; ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶν οὐκ ἀμφίβολον. ὁ τοίνυν οὐ λέγων θεὸν εἶναι ἀληθῆ τὸν Χριστόν, διαιρῶν δὲ καὶ κατασμικρύνων τὴν δόξαν αὐτοῦ τὸ τοῦ ἀντι- 5 χρίστου πνεῦμα ἔχων ἀλώσεται.

141 Καὶ ἡμεῖς ἐθεασάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν 1 Ioh. 4, 14, 15 υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. Ἀπεστάλθαι φαρὲν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ τὸν υἱόν, τουτέστι τὸν ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν μονογενῆ λόγον, ὡνο- 10 μάσθαι δὲ αὐτὸν Ἰησοῦν, ὅτε καὶ τὴν κατὰ σὰρκα γέννησιν ἐκ γυναικὸς ὑπέμεινεν οἰκονομικῶς. οὐκοῦν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος γέγονεν ἄνθρωπος κἂν εἴ τις οὕτως ὁμολογήσειεν αὐτόν, ἔχει μένοντα ἐν αὐτῷ τὸν θεόν, ἔσται δὲ καὶ αὐτὸς ἐν θεῷ· μνησθήσεται γὰρ αὐτοῦ, λογιεῖται δὲ καὶ οἰκεῖον ὡς μέτοχον αὐτοῦ. ὁ δὲ μὴ ὁμολογῶν ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ πατρὸς λόγος Ἰησοῦς ἐστὶν, καθείς ἑαυτὸν εἰς ἀνθρωπότητα, οὔτε θεὸν ἐν αὐτῷ πλουτήσειεν ἂν 15 οὔτε μὴν αὐτὸς ἐν θεῷ ἔσται κατὰ γε τὸν τῆς πνευματικῆς οἰκειότητος τρόπον.

142 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ θεοῦ γεγέννηται. 1 Ioh. 5, 1 Οὐκοῦν ὁ μὴ πιστεύων οὐδὲ ἐν τέκνοις θεοῦ καταλογισθεῖν ἂν. εἰ γὰρ ὅσοι τὸν υἱὸν P 222 ἔλαβον, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, καθά φησιν ὁ εὐαγγε- Ioh. 1, 12 λιστής, οἱ μὴ λαβόντες αὐτὸν οὐδ' ἂν ἐν τέκνοις θεοῦ καταλογισθεῖεν, τὸν δι' οὗ τοῦτο 20 ὑπάρχει, μὴ ἐγνωκότες.

148 Τίς δὲ ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ 1 Ioh. 5, 5-8 υἱὸς τοῦ θεοῦ; οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος Ἰησοῦς Χριστός, PG 1288 οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ αἵματι. καὶ τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλήθεια, ὅτι τρεῖς μαρτυροῦσι, τὸ 25 πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα καὶ οἱ τρεῖς τὸ ἓν εἰσι. Νικαὶ μὲν τὸν κόσμον ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· τίς δὲ ἐστὶν Ἰησοῦς, αὐτὸς ἡμῖν ὁ μαθητὴς διατρανοὶ λέγων· οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος Ἰησοῦς Χριστός. <οὐκ ἐν ὕδατι μόνον,> ἀλλὰ καὶ ἐν ὕδατι φησι καὶ ἐν αἵματι καὶ ἐν πνεύ- 30 ματι καὶ τοὺς τρεῖς τὸ ἓν εἶναι φησιν. οὐκοῦν γέγονε μὲν σὰρξ ὁ λόγος, ἀγιάζει δὲ ἡμᾶς 30 τῷ πνεύματι καὶ καθαρίζει τῷ αἵματι καὶ ἀπολούει πάλιν ὕδατι καθαρῷ. εἰς δὲ διὰ πάντως υἱός, οὐ καὶ εἶναι φαρὲν τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα.

144 Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ 1 Ioh. 5, 9, 10 μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν 35 ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐπίστευσεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν ἐμαρτύρησε περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Μεμαρτύρηκεν ὁ πατὴρ τῷ υἱῷ διὰ τοῦ πνεύματος καὶ διὰ φωνῆς. ὅτι γὰρ ἐστὶν υἱὸς αὐτοῦ κατὰ ἀλήθειαν, μαρτυρήσειεν ἂν τὸ χορηγεῖν δύνασθαι τοῖς ἀγίοις τὸ πνεῦμα αὐτόν P 223 καὶ δι' αὐτοῦ δυνάμεις ἐνεργεῖν. καὶ γοῦν ἔφασκεν ὅτι ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει. Ioh. 16, 14 μεμαρτύρηκε δὲ καὶ καθ' ἕτερον τρόπον. ἔδειξε γὰρ αὐτόν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ λέγων· 41

VS, D [= mn], A

1 ἀκηκόαμεν V	5 ἀληθῶς VA	8 ἐστὶν om. A	11 καὶ om. D	13 τῷ θῷ V
14 καὶ om. V	θῷ πατρός SD Tim.	15 ἐν ἑαυτῷ A om. SD	17 τοῦ θῷ V	γεγέννη- ται S
21 ὑπάρχειν S	24 τῷ αἵματι D	25 τὸ ³ om. SD	ἡ om. V	26 τὸ ³ om. D
29 οὐκ — μόνον Tim. om. VS DA	ὑδατί — αἵματι Tim.	αἵματι φησὶ VS DA	32 πάντων D	
34 ἡ om. SD	36 αὐτῷ A	38 μεμαρτύρηκε δὲ SD	41 ἔδειξε VA Tim.	ἐδόξασε SD

Acta conciliorum et documentorum. I 1, 5.

Mt. 3, 17 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ἠυδόκησα. ὅσοι τοίνυν ἀποδιαιρούντες φασιν οὐκ εἶναι υἱὸν ἀληθινὸν τὸν ἐκ γυναικός, ἀναφέρουσι δὲ τὸ τῆς υἰότητος ὄνομα ἐπ' ἑαυτὸν καὶ μόνον τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ψεύστην ποιοῦσι τὸν πατέρα· σαρκωθέντα γὰρ τὸν λόγον ὑπέδειξεν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ καὶ τότε μεμαρτύρηκε τὸ πνεῦμα αὐτῷ ὅτι καὶ θεὸς ἐστὶ καὶ υἱὸς ἀληθῶς.

5

Ὅτι Ζωή

Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου

145 **Mt. 9, 25** Ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τοῦ ἀρχισυναγώγου γέγραπται ὅτι ὅτε ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἡγέρθη τὸ κοράσιον. Διὰ τί μὴ μάλλον ὥς ἐπὶ τοῦ Λαζάρου ἠρκέσθη λόγῳ πρὸς τὴν ἀνάστασιν τοῦ κορασίου, 10 ἐκράτησε δὲ καὶ τῆς χειρὸς αὐτῆς; ἵνα δείξῃ ζωοποιὸν τὸ αὐτοῦ σῶμα· σῶμα γὰρ ἐστὶ ζωῆς. οὐκοῦν φυσικὴ μάλλον καὶ ἀληθὴς ἡ ἔνωσις ἢ πρὸς τὴν σάρκα τοῦ λόγου καὶ οὐ καθά φασιν ἐξ ἀμαθίας τινές, ὥς ἐν μόνοις πέπρακται προσώποις ἢ κατὰ ψιλὴν εὐφημίαν καὶ θέλησιν ἥτοι συνάφειαν ἀπλῶς.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου

15

Ioh. 6, 27 **146** **PG 1289** Ἐργάζεσθε, φησί, μὴ τὴν βρώσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρώσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. **P 224** Βρώσιν ἡμῖν δέδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, δηλονότι τὴν σάρκα αὐτοῦ· καὶ γὰρ ἐστὶ ζωοποιός. εἴτα πῶς οὐ θεὸς ὁ ζωοποιεῖν δυνάμενος καὶ διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἐοικώς τε 20 κατὰ πάντα τῷ θεῷ καὶ πατρί; τοῦτο γὰρ οἶμαι δηλοῦν τὸ ἐσφραγίσθαι λέγειν αὐτὸν παρὰ τοῦ θεοῦ, τοῦ ἐσφραγίσθαι σημαίνοντος τὸ ἀκριβῶς ἐμπερές. ὥσπερ γὰρ εἰ κηρῶι τις ἐμπήξῃ σφραγίδα χρυσοῦν ἢ γοῦν ἐξ ἑτέρας ὕλης πεποιημένην, ὅλην ἐξ ὅλου τὴν αὐτῆς ἐμφέρειαν ἐνσημαίνεται, οὕτω καὶ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοὺς τῆς ἑαυτοῦ φύσεως χαρακτήρας οὐσιωδῶς ἐμπρέποντας ἔχει τῷ υἱῷ, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἐσφραγίσθαι λέγειν αὐτὸν παρὰ 25 τοῦ πατρός.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου

147 **Lc. 7, 14** Ἦγειρε τὸν Λάзарον ὁ Χριστός, τὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου θυγάτριον, τὸν τῆς χήρας υἱόν· εἴτα πῶς οὐ Ζωὴ κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ μὴ μόνον λόγῳ καταπτοεῖν τὸν θάνατον δυνάμενος, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῇ τῆς χειρὸς ἀφῇ; καὶ γὰρ ἦν ἀκόλουθόν τε καὶ ἀναγκαῖον ζωοποιὸν εἶναι τὸ σῶμα τῆς κατὰ φύσιν ζωῆς.

Ὅτι ἱλαστήριον διὰ πίστεως

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους

148 **Rom. 3, 25-26** Περὶ Χριστοῦ φησιν· ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν πάρεσιν τῶν 25

VS, D [= mn], A

1 εὐδόκησα πA	ἀποδιαιρούνται S	4 ἀπέδειξεν V	8 τῇ τοῦ A	9 ἡγειρε SD
12 οὐ om. D	15 εὐαγγελίου om. SD	17 ζωὴν τὴν A	ἡμῖν SA	20 οἰκείας A
21 κατὰ πάντα om. V	22 ἀκριβῶς τὸ SD	23 ὅλου] ὅλησ SD	αὐτοῦ SD	24 ὁ
πατὴρ V	25 ἐμπρέποντος S	27 excidit euangelii locus	29 μόνω V	θανάτου om. V
30 τε om. D	33 Ῥωμαίους ἐπιστολῆς Sm	34 ὁ θεός om. SD		

προγεγονότων ἀμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ P 225 δικαιούντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦν. Εἰ οὐκ ἦν ἐτέρως ἱλαστήριον γενέσθαι Χριστὸν τοῖς ἐν ἀμαρτίαι καὶ ἀράι καὶ θανάτου δίκῃ πλήν ὅτι δι' αἵματος διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἀμαρτημάτων ἐκχεῖσθαι μέλλοντος, πῶς οὐκ ἀναγκαῖον σάρκα γενέσθαι 5 τὸν λόγον, ἵνα καὶ αἵματι τῷ ἰδίῳ, δῆλον δὲ ὅτι τῷ τῆς ἑαυτοῦ σαρκός, δικαιώσῃ πάντας τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύοντας;

Ὅτι λελυτρώμεθα καὶ τὴν καταλλαγὴν πρὸς θεὸν ἐσχήκαμεν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης

149 Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν 1Cor.1,30.31 ἀπὸ θεοῦ δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις, ἵνα καθὼς γέ- 11 γραπται, ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. Λελυτρώμεθα τοίνυν ἐν Χριστῷ καὶ ἡγιάσμεθα καὶ σοφοὶ γεγόναμεν. πᾶσα δὲ δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώ- 1ac. 1, 17 ρημα τέλειον ἄνωθ' ἐστὶ, καταβαῖνον παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, τουτέστι θεοῦ. εἴτα πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστὸς ὁ σοφίαν τε καὶ ἁγιασμὸν καὶ ἀπολύτρωσιν 15 PG 1292 ἡμῖν δωρούμενος;

Ὅτι λελυτρώμεθα διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ

Ἐκ τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς

150 Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς μα- 1Petr.1,18.19 ταίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι, ὡς ἄμνοῦ 20 ἁμώμου καὶ ἁσπίλου, Χριστοῦ. Λελυτρώμεθα γὰρ τὸ ἴδιον σῶμα δεδωκότος ὑπὲρ ἡμῶν τοῦ Χριστοῦ. ἀλλ' εἰ μὲν ὡς ἄνθρωπος νοεῖται κοινός, πῶς ἀντάξιον τῆς ἀπάντων ζωῆς τὸ αἷμα αὐτοῦ; εἰ δὲ θεὸς ἦν ἐν σαρκὶ ὁ πάντων ἀξιώτερος, ἀξιόχρεως εἰς λύτρωσιν P 226 τοῦ κόσμου παντός διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος εἶη ἂν καὶ μάλα εἰκότως.

Ὅτι ὁ Χριστοῦ θάνατος τῷ κόσμῳ σωτήριος

26

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους

151 Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν Rom. 5, 8. 9 ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. πολλῶι οὖν μάλλον δικαι- θέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. καὶ πάλιν· εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ 30 Rom.5,10 υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶι μάλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Οὐκοῦν εἰ μὴ ἐτέρως ἦν σῶζεσθαι τὸν κόσμον, εἰ μὴ ἐν αἵματι καὶ θανάτῳ χρησίμως παραληφθέντι καὶ οἰκονομικῶς διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἀμαρτημάτων Rom.3,25.26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, σεσῶσμεθα δὲ διὰ Χριστοῦ, πῶς οὐκ ἀναγκαῖος τῷ ἐκ θεοῦ φύντι λόγῳ ὁ τῆς σαρκώσεως τρόπος, ἵνα δικαιώσῃ μὲν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ τοὺς εἰς 35 αὐτὸν πιστεύοντας, καταλλάξῃ δὲ τῷ πατρὶ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἰδίου σώματος, ἵνα καὶ συζησωμεν αὐτῷ;

VS, D [= mn], A

6 τῷ ² τὸ V	8 πρὸς θῦ καταλλαγὴν D	10 ἐγενήθη DA	12 χῶ S	13 ἱα-
κύβου πᾶσα A	15 τοῦ θῦ D	δ ² om. SD	τε om. SD	16 δωρησάμενος V
22 τοῦ om. SD	πάντων D	23 αἷμα VA σῶμα SD	πάντοτε SD	ἀξιότερος V
27 δὲ om. SD	28 ἡμῶν ὄντων SDA	30 τοῦ θανάτου om. V	37 συζησωμεν S	

152 Ἡ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θά-
Rom. 6, 3-4 νατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος
 εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἡγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ
 πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. Εἰ πᾶσά πως
 ἀνάγκη τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς συνθάπτεσθαι τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, 5
 ἵνα ὥσπερ αὐτὸς ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι περιπατήσωμεν ζωῆς ὡς
P 227 συντεθαμμένοι καὶ συνεγηγερμένοι τῷ δι' ἡμᾶς ἀποθανόντι καὶ ἐγηγερμένῳ, χρεωδέστατά
 τε καὶ ἀναγκαίως τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἐπράχθη μυστήριον σαρκὸς τε καὶ αἵματος με-
 τέσχεν ὁ λόγος, ἵνα καὶ ἀποθανεῖν λεγομένῳ σαρκικῶς καὶ μὴν καὶ ἐγηγερμένῳ συναπο-
 θάνωμεν καὶ συνεγερθῶμεν. 10

Rom. 6, 5 158 Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ
PG 1293 καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα. Κατὰ τὸν ἴσον τῷ πρώτῳ τρόπον νοήσεις καὶ
1 Cor. 15, 21 τοῦτο· ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις
 22 νεκρῶν· ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν
1 Cor. 15, 47 τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. δεῦτερος Ἀδὰμ κεκρημάτικεν ὁ Χριστὸς 15
 καὶ ὥσπερ ὁ πρῶτος Ἀδὰμ ἡμᾶς κατεβίβασεν εἰς φθοράν, οὕτως ὁ δεύτερος ἀνεκόμισεν
 εἰς ζωὴν, οὐχ ὡς ἄνθρωπος ψιλὸς ἀποθανὼν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα μὴ καὶ ἐν αὐτῷ μείνωμεν
 νεκροί, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ καὶ αὐτῇ πεπονθὼς ἀνθρωπίνως, ἵνα θεικῶς ἀναστήσαντι
 τὸν ἴδιον ναὸν συνεγερθῶμεν ἡμεῖς.

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας

20

154 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ
Gal. 3, 13-14 ἡμῶν κατὰ (γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου),
 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν
 ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. Ἄθρει δὴ μοι κἀντεῦθεν
 ὅτι γέγονε τῷ κόσμῳ σωτήριος ὁ Χριστοῦ θάνατος· γέγονε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν κατὰρα, 25
 σταυρὸν ὑπομείνας καὶ κρεμασθεὶς ἐπὶ ξύλου, ἵνα λύσῃ τοῦ κόσμου τὴν ἁμαρτίαν, ἵνα εἰς
 τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τουτέστιν ἵνα δικαιωθῇ τὰ
P 228 ἔθνη διὰ πίστεως κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἐπαγγελίαν τῷ Ἀβραάμ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ
 πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. ὅτε τοίνυν καὶ τὴν ἐν νόμῳ λέλυκεν ἅρὰν ὁ
 Χριστοῦ θάνατος καὶ προξένησε τοῖς ἔθνεσι τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἀβραάμ, τουτέστι τὴν διὰ 30
 πίστεως χάριν, μετόχους δὲ ἡμᾶς ἀπέφηνε καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, οὐκ ἀνθρώπου κοινῷ
 νοοῖτ' ἂν ὁ θάνατος αὐτοῦ, περινοεῖν δὲ προσήκει μᾶλλον ὅτι σὰρξ γεγονώς ὁ λόγος σαρκὶ
 πέπονθεν ὑπὲρ τοῦ κόσμου καὶ γέγονεν ἱκανὸν τὸ αὐτοῦ πάθος εἰς τὴν τοῦ παντὸς λύτρωσιν.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους

155 Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ οἱ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν 35
Eph. 2, 13-15 τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν ὁ ποιήσας τὰ
 ἀμφοτέρωθεν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ
 σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας. Εἰ καὶ
 τοὺς ὄντας μακρὰν διὰ τὸ πλανᾶσθαι κατὰ τὸν κόσμον καὶ ἐν ἀθεότητι διατελεῖν ἐγγὺς

VS, D [= ma], A

5 τῷ om. V	θάνατον αὐτοῦ V	6 ζωῆς περιπατήσωμεν V	7 συνεγερμένοι V
χρεωδέστατόν SD	8 πέπρακται V	12 ἐλώμεθα S	τῷ πρώτῳ om. D
14 ἐκ νεκρῶν D	16 κατεβίβασεν ἡμᾶς SD	ὁ δεῦτερος VA καὶ ὁ x̄s SD	13 ὁ θάνα-
25 ἐν τῷ A	σωτήριᾳ SD	31 ἡμᾶς om. SD	33 τὸ] τοῦ A
38 τῶν ἐντολῶν τὸν νόμον V	δόγματι A		παντός] κόσμου V

πεποίηκε τὸ αἷμα Χριστοῦ, πῶς οὐκ ἀναγκαία τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἡ τοῦ λόγου σάρκωσις, συλλέγουσα τὰ διηρημένα καὶ προσοικειοῦσα μὲν τῷ θεῷ τοὺς μακράν, κτίζουσα δὲ τοὺς δύο λαοὺς εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς αὐτοῦ σαρκός; δέδοται γὰρ εἰς λύτρωσιν τῶν ἐν ἁμαρτίαις καὶ δι' αὐτῆς τὰ πάντα κατεκτήσατο τῷ θεῷ καὶ πατρί, καὶ πρὸς τοῦτοις 5 ἔτι καὶ ὁ πάλαι κατήρηται νόμος ὡς ὑπὲρ αὐτὸν οὔσης τῆς πίστεως, δῆλον δὲ ὅτι τῆς 8 ἐν Χριστῷ. καὶ εἰ τοῦτό ἐστιν ἀληθές, πῶς ὑπὲρ νόμον ἢ πίστις, εἰ μὴ ὡς θεῷ πεπιστεύκαμεν τῷ Χριστῷ;

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους

PG 1296

- 156 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ Hebr. 10, 5-7 ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ 10 P 229 ἠυδόκησας. τότε εἶπον· ἰδοὺ ἤκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Γέγονε μὲν τῷ κόσμῳ σωτήριον τὸ τοῦ Χριστοῦ πάθος, πλὴν ἀναγκαῖον ἰδεῖν τίς ὁ εἰς τὸν κόσμον εἰσερχόμενος· ἦν γὰρ ἔξω τοῦ κόσμου πάντῃ τε καὶ πάντως. ἐπεὶ πῶς εἰσβέβηκεν εἰς αὐτόν, εἰ οὐκ ἦν ἔξω κόσμου; τοιγαροῦν κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὑπὲρ πάντα τὸν κόσμον ὡς θεὸς μονογενής, 16 εἰσβέβηκεν εἰς αὐτὸν μέρος αὐτοῦ γεγονώς, τουτέστιν ἄνθρωπος, οὕτω τε τὴν ὑπὲρ ἡμῶν προσκομίσας θυσίαν καὶ ἑαυτὸν ἀναθείς σέσωκε τὴν ὑπ' οὐρανόν.
- 157 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω Hebr. 13, 12 τῆς πύλης ἔπαθεν. Αἷμα ἀνθρώπου κοινοῦ τίνα τρόπον ἁγίους ἡμᾶς ἀποφῆνῃ; ἀλλὰ μὴν ἡγίασε τὸ αἷμα Χριστοῦ. θεῖον οὖν ἄρα καὶ οὐχ ἀπλῶς ἀνθρώπινον· θεὸς 20 γὰρ ἦν ἐν σαρκί, τῷ ἰδίῳ αἵματι καθαρίζων ἡμᾶς.

Ἐκ τῆς πρὸς Τίτον

- 158 Εἰς γὰρ θεός, εἰς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος Χριστὸς 1 Tim. 2, 5. 6 Ἰησοῦς ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων. Σωτήριος ὁμολογουμένως ὁ τοῦ Χριστοῦ θάνατος τῷ κόσμῳ παντί· πλὴν εἰ μὴ ἐστὶ θεός, πῶς ἂν ἀρκέσειεν εἰς 25 τὸ γενέσθαι πάντων ἀντίλυτρον αὐτός τε καὶ μόνος; ἀλλὰ ἤρκεσε μόνος ὑπὲρ πάντων ἀποθανών, ὅτι καὶ ὑπὲρ πάντας ἐστί. θεὸς οὖν ἄρα ἐστί, τῷ θανάτῳ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀποστήσας τοῦ κόσμου τὸν θάνατον.

Ἐκ τῶν καθολικῶν

P 230

Ἐκ τῆς Πέτρου ἐπιστολῆς

30

Ὅτι ὁ τοῦ Χριστοῦ θάνατος τῷ κόσμῳ σωτήριος

- 159 Ὅτι Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, 1 Petr. 3, 18-20 ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξεν ἀπειθήσασί ποτε. Πολλοὶ τῶν ἁγίων ἀνήρηνται προφητῶν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐκείνων ἀποθανεῖν 35

32—p. 102, 10 Tim. arm. p. 302

VS, D [= mn], A

1 τῆς om. SD

2 καὶ συλλέγουσα D

4 αὐτοῦ SD

ἐκτήσατο D

10/11 οὐκ

ἠυδόκησας [εὐδόκησας D] DA ἠυδόκησας S οὐκ ἐζήτησας V, S in mg. m. rec.

12 τῷ κόσμῳ

om. V

13 τὸ xū πάθος SA

τοῦ xū τὸ πάθος D

ἐρχόμενος SD

14 εἰ οὐκ ἦν om. SD

18 ὁ iσ A

19 ἄγιον S

20 οὐ χαλεπῶς A

22 τίτον VSDA, *librariorum est error Cyrilli*

24 ἀντίλυτρον ἑαυτὸν V

29/30 ἐκ τῆς πέτρου καθολικῆς ἐπιστολῆς A

31 τοῦ om. SD

32 ὁ xū V

33 δὲ ἐν A

ὑπὲρ ἁμαρτιῶν εἴρηται οὔτε μὴν προσαγαγεῖν ἡμᾶς τῷ θεῷ διὰ τοῦ ἰδίου θανάτου, ἀλλ' οὐδὲ ἐκήρυξέ τις τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν. πέπραχε δὲ τοῦτο Χριστὸς καὶ δι' αὐτοῦ τε καὶ ἐν αὐτῷ λευτρώμεθα καὶ τὸ αὐτοῦ πάθος ἦν τῷ κόσμῳ σωτήριον. ἀπέθανε τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν, οὐχ ὡς ἄνθρωπος εἰς ὑπάρχων τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκί, τῆς ἀπάντων ζωῆς ἀντάλλαγμα τὸ ἴδιον σῶμα διδούς.

PG1297 160 Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί. Ὡς γὰρ ὑπάρχοντος θεοῦ τοῦ
1 Petr. 4. 1 Χριστοῦ, σοφῶς καὶ ἐμφρόνως ὁ μαθητὴς σαρκί πεπονθέναι φησὶν αὐτόν, ὑπεξάγων τοῦ παθεῖν τὴν ἀπόρρητον φύσιν, ἥς ἀλλότριον τὸ παθεῖν. ἰδίαί τοίνυν πέπονθε σαρκί, καίτοι τοῦ παθεῖν ἀμοιρεῖν εἰθισμένος, ὁ ἐκ θεοῦ λόγος. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός, θεικῶς μὲν ἀπαθής, παθητὸς δὲ κατὰ τὴν σάρκα.

Ὅτι ὁ Χριστοῦ θάνατος τῷ κόσμῳ σωτήριος

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου

161 Ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη
Ioh. 12. 16 Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα. καὶ πάλιν
P 231 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, καρπὸν πλείονα φέρει. Ἔστι δὲ οὐκ ἀμφίλογον ὅτι σέσωσται πᾶς ὁ κόσμος ἀποθανόντος ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Ἐμμανουήλ, πλην ἐκεῖνο λέγομεν· πῶς ἀποθανὼν ἐδοξάσθη; καίτοι μᾶλλον
Hebr. 12. 2 μῶμον ἀσθενείας ἔχει τὸ χρῆμα, ὅθεν καὶ αἰσχύνῃς καταφρονῆσαι λέγεται, γεγονώς ὑπήκοος 20
Phil. 2. 8 μέχρι θανάτου. ἀλλὰ ἴσως ἐρεῖς δεδοξάσθαι διὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτόν. ὀρθῶς ἔχει καὶ ἀληθὴς ὁ λόγος. ἄρ' οὖν ἀνεβίω θεικῶς μᾶλλον ἢ ἀνθρωπίνως; ἀλλὰ οἶμαι θεικῶς. ὅταν οὖν αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος σαρκί λέγεται παθεῖν, μὴ αἰσχυνόμεθα τὸ πάθος· δόξαν γὰρ ἔχει τὸ τέλος καὶ τοῦτο θεοπρεπῆ.

Ὅτι εἰς υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους

162 Ἄρ' οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοί δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκί
Rom. 7. 25-8. 4 νόμῳ ἁμαρτίας. οὐδὲν ἄρα κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἡλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἡσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ
P 232 πνεῦμα. Μάχονται μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ἀλλήλοις ἡ σὰρξ καὶ τὸ πνεῦμα, τουτέστι τὸ φρόνημα τὸ σαρκικὸν καὶ τῶν ἐμφύτων ἡδονῶν τὸ κίνημα καὶ τῆς κατὰ πνεῦμα ζωῆς ἡ δύναμις, κἂν ὁ θεὸς ἡμᾶς ἀποφέρῃ νόμος εἰς γε τὸ δεῖν ἐλέσθαι τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ ἡ

6—10 F⁷⁵ 162 ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· ὡς γὰρ ὑπάρχοντος — κατὰ σάρκα; 12—24 Tim. apm. p. 296

VS, D [= m], A

p. 101, 35/1 ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ἀποθανεῖν SD 7 Χριστοῦ καὶ μὴ μόνον ἀνθρώπου F⁷⁵ 8 πά-
θος A 9 ἄρα ἐστὶ καὶ ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς ὁ F⁷⁵ 11 τοῦ ΧΥ S σωτήριος τῷ κόσμῳ SA
12 κατὰ Ἰωάννην] ἸΩ A 14 ὁ ΙΩ VD 18 ἀμφίβολον SD 22 ἀληθῶς V μᾶλλον θεικῶς
SD 23 αὐτόν S 26 Ῥωμαίους ἐπιστολῆς SD 32 τῇ om. V 35 ἐμφύτων V ἐμφύτων
ἐν ἡμῖν SA ἐμφύτων ἡμῖν D

τῆς σαρκὸς ἐπιθυμία καταβιάζεται πρὸς τὸ ἐναντίον. λέλυται δὲ νῦν ἐν Χριστῷ τὸ PG 1300
ἀντιστατοῦν καὶ ἠτόνησε μὲν τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος, κεκράτηκε δὲ ὁ τοῦ πνεύματος. διὰ
ποίαν αἰτίαν; πέπομφε γὰρ ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, ἵνα
κατακρίνῃ τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί. εἶτα πῶς οὐ χρειωδεστάτη λίαν ἡ τοῦ λόγου
σάρκωσις; κατακέκριται γὰρ οὕτω καὶ ἐν τῇ σαρκὶ ἡμῶν ἡ ἁμαρτία. εἰ δὲ οὐ γέγονε 5
σὰρξ ὁ λόγος, ἀπομεμένηκεν ἀδιόρθωτα τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ δουλεύομεν τῇ σαρκὶ νόμῳ
ἁμαρτίας, οὐδενὸς ἐν ἡμῖν αὐτὴν καταργήσαντος. οὐκοῦν ἀναγκαίαν εἶναι φαμέν τὴν
καθ' ὑπόστασιν ἔνωσιν τοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα καὶ οὐχὶ δὴ μόνην τὴν ἐν προσώποις
καὶ κατὰ θέλησιν ἦτοι συνάφειαν ἀπλὴν, καθά φασί τινες.

183 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς Rom.8,31-32
γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, 11
πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται; Εἰ τὸν ἴδιον υἱόν, δῆλον
δὲ ὅτι τὸν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν ὁ θεὸς καὶ πατήρ, πέπονθε δὲ κατὰ
σάρκα καὶ οὐ φύσει θεότητος, ἴδιον ἄρα ἦν αὐτοῦ τὸ πεπονθὸς σῶμα, ἵνα καὶ αὐτὸς
νοῆται παθῶν οἰκονομικῶς ὁ παθεῖν οὐκ εἰδώς. τὸ τοίνυν ἀπομερίζειν εἰς δύο τὸν ἕνα 15
δυσσεβές· οὐκέτι γὰρ ἴδιον υἱὸν εὐρίσκεται δούς ὑπὲρ ἡμῶν ὁ πατήρ, εἴπερ ἐστὶν ἄνθρωπος
διηρημένως καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ὡς ἐν προσλήψει σαρκὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος.

184 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων, τίς ὁ κατακρίνων; P 233
Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ Rom.8,33-34
τοῦ θεοῦ, ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. Εἰ δικαιοῖ τῇ πίστει Χριστός, θεὸς 20
δὲ ἐστὶν ὁ δικαίων, θεὸς ἄρα ἀληθής ὁ Χριστός. καὶ εἴπερ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ,
καίτοι τεθνεὺς καὶ ἐγερμένος, συγκάθηται δὲ τῷ πατρί, ἴδιον ἄρα τοῦ λόγου τὸ σῶμά
ἐστι. συνεδρεῦει γὰρ οὕτω τῷ πατρί μετὰ τῆς ἀναληφθείσης σαρκὸς ὡς υἱὸς κατὰ
φύσιν, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος.

185 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ εἴπηις ἐν τῇ καρδίᾳ 25
σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ Rom.10,6-10
τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν.
ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστὶν ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
σου, τουτέστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσσομεν ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς
ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι 30
ὁ θεὸς αὐτὸν ἡγείρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς
δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. Εἰ κατὰ γε τὸ τισὶ
δοκοῦν ἄνθρωπος θεοφόρος νοεῖται Χριστὸς καὶ μόνην ἔχων τὴν ἐν προσώποις ἔνωσιν
πρὸς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, τίνας ἕνεκα πιστεύοντες εἰς αὐτὸν ὡς εἰς κύριον, ὁμολογοῦντες δὲ PG 1301
καὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν αὐτοῦ, δικαιούμεθα τῇ πίστει τῇ εἰς αὐτόν; πράττεται δὲ 35
ἡ πίστις ὡς εἰς θεὸν δηλονότι. ἀναγκαῖα τοιγαροῦν ἡ καθ' ὑπόστασιν ἔνωσις τοῦ θεοῦ
λόγου πρὸς τὰ ἀνθρώπινα. ἕνα γὰρ οὕτω Χριστὸν ὡς κύριον κατὰ φύσιν ὁμολογήσομεν
καὶ τῆς αὐτοῦ σαρκὸς τὴν ἀνάστασιν ἐπιγινώσκοντες, ὡς εἰς θεὸν πιστεύοντες δικαιούμεθα.

186 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. ἐὰν P 234
τε οὖν ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐὰν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀπο- Rom 14.7-9

165 cf. infra 199 15—17 διηρημένως Tim. arm p. 89; 25—p. 104, 39 ibid. p. 306—308 310

VS, D [= mn] A

1 καταβιάζεται D

7 ἀναγκαῖον SDA

12 δοῦλον in δῶλον corr. S

15 νοεῖται V

17 διηρημένως V

19 ἰσ̄ χσ̄ SD

μᾶλλον δὲ om. D, spatio rel. S

21 χσ̄ VA λόγος SD

22 δὲ om. SD

25/26 μὴ — σου om. V

28 ἐστὶν om. SD

31 ὁ om. A

ἡγείρεν αὐτόν

SD 32 στόματι δὲ] στόματος S

εἰς σωτηρίαν om. SD

33 προσώπω D

39 ἑαυ-

τῷ¹) ἑαυτοῦ S ἐν ἑαυτῷ D

40 ἐάν] ἂν S

40/p. 104, 1 ἀποθνήσκωμεν mA

θνήσκομεν. ἔάν τε οὖν ζώμεν ἔάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν· εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. ¹Cor. 4, 9 Προσπεφώνηκέ που τοῖς ἐξ ἔθνων ὁ μακάριος Παῦλος· νυνὶ δὲ γνόντες θεόν, μάλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; ⁵ λελυτρώμεθα τοίνυν διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς Χριστὸν ἐκ τῆς τῶν στοιχείων δουλείας καὶ ἠνέχθημεν εἰς τὸ δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ. εἰ δὲ ἀπέθανεν ὁ Χριστός, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ, καὶ αὐτῷ ζώμεν ὡς θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, πῶς οὐκ ἀναγκαῖα τῷ λόγῳ ἢ πρὸς σάρκα γέγονεν ἔνωσις ἀληθῆς; ἐν αὐτῇ γὰρ ἀποθανὼν κε- ¹⁰κυρίευκε καὶ ζώντων καὶ νεκρῶν.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους πρώτης

¹⁶⁷ Ἐπινον γάρ, φησίν, ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ¹Cor. 10, 4 ἦν ὁ Χριστός. Τὸ Χριστὸς ὄνομα τέθεται τῷ Ἐμμανουήλ, ὅτε γεγέννηται διὰ τῆς ἁγίας παρθένου. πῶς οὖν αὐτὸς ἦν ἡ πέτρα ἡ ποτίζουσα τὸν Ἰσραήλ; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον ὅτι Χριστὸν καὶ υἱὸν οἶδεν ἓνα τὸ γράμμα τὸ ἱερόν. ¹⁵γεγονῶς γὰρ ὁ λόγος σὰρξ, πάλιν αὐτὸς ἐστὶν ἡ πνευματικὴ πέτρα, τῆς οἰκείας φύσεως τὸ πρεσβύτατον οὐκ ἀποβα- λὼν διὰ τὸ νέον τῆς οἰκονομίας.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους δευτέρας

^{P 235 168} Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ ἐγνώκα- ²Cor. 5, 16 ¹⁶⁹μεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. Τί δὴ ἄρα φησίν ὁ Παῦλος; ἄρα Χριστὸν ἀρνεῖται μετὰ τὴν ἀνάστασιν; οὐκ οἶδεν αὐτὸν ἐγηγερμένον σαρκὶ καὶ ἀναληφθέντα μετ' αὐτῆς εἰς τὸν οὐρανόν; καὶ τίς ὁ φάναι τοῦτο τολμῶν; οὕτω γὰρ οἶδε καὶ ἀναληφθέντα καὶ ἔξοντα κατὰ καιροῦς, ὃν τρόπον ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν. πῶς οὖν οὐκ εἶδέναι φησὶ κατὰ σάρκα υἱόν; ὅτι μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν οὐκ ἐκ ²⁵τῶν τῆς σαρκὸς ἔτι μέτρων, ἀλλ' ὡς ἐκ θείας ὑπεροχῆς ἄμεινον αὐτὸν εἶδέναι καὶ ὁμο- λογεῖν. οὕτω γὰρ πληρωθείσης τῆς οἰκονομίας, ἐκηρύττετο κατὰ σάρκα, ἵνα πιστεῦνται ^{PG 1304}γεγονῶς ἄνθρωπος ὁ μονογενής· ἐπεὶ δὲ τετέλεσται τὸ μυστήριον, ἀφ' ὧν ἐστὶ θεός, ἄμει- νον αὐτὸν ὁμολογεῖν ἢ ἀπὸ γε τοῦ κεκυνῶσθαι διὰ τὴν σάρκα. εἰς οὖν Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος. ³⁰

¹⁶⁹ Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι δι' ²Cor. 8, 9 ἡμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτή- σητε. Εἰ μόνον ἄνθρωπος ὁ Χριστὸς καὶ οὐ καθ' ἔνωσιν ἀληθῆ τὴν πρὸς τὸν θεὸν λόγον πλούσιος ὡς θεός, πῶς ἐπτώχευσε; τίς γὰρ ὅλως ὁ τῆς ἀνθρωπότητος πλούτος; ¹Cor. 4, 7 εἴρηται γὰρ ἀνθρώπῳ παντὶ· τί γὰρ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; ἀλλὰ ἐπτώχευσε πλού- ³⁵σιος ὢν ὡς θεός· ἐπτώχευσε γὰρ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μικροπρεπὲς οἰκειωσάμενας οἰ- κονομικῶς ὁ πλούσιος ἀληθῶς ἐκ πατρὸς λόγος. εἰς ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ πλού- σιος μὲν ὡς θεός, πτωχὸς δέ, ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος, ἵνα ἡμεῖς [γενώμεθα] πλούσιοι δι' αὐτόν.

VS. D [= mn], A

1 ἐάν τε οὖν — ἐσμέν om. V	3 νῦν SD	5 τοῦ κόσμου om. Tim.	7 εἰς τὸ δου-
λεύειν ἠνέχθημεν SD	δέ καὶ SD	13 τὸ $\chi\upsilon$ SD	16 φύσεως εἰς S
21 οἶδαμεν A	23 μετὰ ταύτησ D	μετὰ ταύτην S	25 οἶδέ D
27 ἐπληρώθη SD	πιστεῦντε S	29 οὖν om. V	32 ὅμως m
37 θῷ πρὸς SD	38 γενώμεθα V om. SDA Tim.	34 ὡς] ὢν A	36 συμ-

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας

- 170 Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Gal. 1, 1
 Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Ἄρα P 236
 οὐν οὐχὶ θεὸν ἐνηθρονηκότα καὶ ἕνα τὸν ἐξ ἀμφοῖν ἀποφαίνει διὰ τούτων ἡμῖν υἱὸν καὶ
 κύριον ὁ μυσταγωγός; ἔφη μὲν γὰρ ἀπεστάλθαι οὔτε ἀπ' ἀνθρώπων οὔτε δι' ἀνθρώπου, 6
 προστέθεικε δὲ ὅτι ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. καίτοι πῶς οὐκ οἶδεν ἄνθρωπον
 ὄντα Χριστὸν ὁ οὕτω τοῖς ἀνὰ πάσαν τὴν ὑπ' οὐρανὸν κηρύξας αὐτόν; ἀλλ' οἶδεν ὄντα
 οὐκ ἄνθρωπον ἀπλῶς, ἐνηθρονηκότα δὲ μᾶλλον τὸν ἐκ θεοῦ λόγον καὶ οὐ θεὸν ἐν ἄν-
 θρώπῳ νοούμενον, ἀλλ' ὡς αὐτόχρημα γενόμενον ἄνθρωπον μετὰ τοῦ εἶναι θεόν. ὅταν
 οὐν λέγῃ παρὰ ἀνθρώπου μὴ ἀπεστάλθαι, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναρ- 10
 γές ὅτι καὶ θεὸν αὐτὸν οἶδεν ἀληθινὸν μετὰ τοῦ καὶ ἐν σαρκὶ γενέσθαι καὶ καθ' ἡμᾶς;
 σημαίνει τοίνυν αὐτὸν οὐκ ἀπὸ γε τῶν τῆς κενώσεως μέτρων, ἀλλὰ ἐκ τῆς θείας αὐτοῦ
 καὶ κατὰ πάντων ὑπεροχῆς.
- 171 Ὅτε ἡμεῖς νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἡμεῖς δεδουλωμένοι· ὅτε Gal. 4. 3-5
 δὲ ἤλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενό- 15
 μενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγορά-
 σῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. Τίνα πέπομφεν ὁ θεὸς καὶ πατήρ, ὃς
 καὶ γέγονεν ἐκ γυναικὸς, γέγονε δὲ καὶ ὑπὸ νόμον; ἀρ' οὐχὶ φάναι πρέπει καὶ περινοεῖν
 ἄξιον ὅτι πέπομφεν ἐκείνον ὃς οὐκ ἂν γέγονεν ἐκ γυναικὸς οὐδ' ἂν ἔπραξεν ὑπὸ νόμον,
 εἰ [μὴ] μεμένηκεν ὅπερ ἦν, ἔξω δηλονότι σαρκὸς καὶ αἵματος; ἀλλὰ ἐστὶ σαφὴς ὁ λόγος· 20
 ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος γέγονεν ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, ὁ τοῦ νόμου κύριος ὡς P 237
 θεὸς γέγονεν ὑπὸ νόμον, ἵνα γένηται καὶ ἀδελφὸς τοῖς ὑπὸ νόμον. οὕτω γὰρ ἀπελά- PG 1305
 βομεν ἡμεῖς τὴν υἰοθεσίαν. ὥστε εἰ μὴ γέγονεν ὑπὸ νόμον καὶ ἐκ γυναικὸς, οὐδ' ἂν
 ἡμεῖς ἀδελφοὶ τῷ κατὰ φύσιν κυρίῳ καὶ θεῷ· ἐπειδὴ δὲ γέγονε, δι' αὐτοῦ τὸ χρῆμα πε-
 πλουτήκαμεν. ἀπόδειξιν δὲ ποιεῖται σαφὴ τοῦ πράγματος ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ἐπε- 25
 νεγκῶν εὐθύς· ὅτι δὲ ἐστὶ υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ Gal. 4. 6
 αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κράζον· ἀββᾶ, ὁ πατήρ. πῶς οὐν πνεῦμα
 τοῦ ἐκ γυναικὸς καὶ ὑπὸ νόμον τὸ ἅγιόν ἐστι πνεῦμα, δι' οὗ καὶ κράζομεν ἀββᾶ, ὁ πα-
 τήρ, εἰ μὴ θεὸς ὁ Χριστὸς εἰς ὧν καὶ υἱός;

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους

30

- 172 Εἰς κύριος, μία πίστις, ἑν βάπτισμα· εἰς θεὸς καὶ πατήρ πάντων <ὁ ἐπὶ πάν- Eph. 4. 5-10
 των> καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πάσιν. ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη
 κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. δι' ὃ λέγει· ἀναβάς εἰς ὕψος ἡ χίμα-
 λώτευσεν αἶχμαλωσίαν καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις. τὸ δὲ ἀνέβη τί
 ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτατα μέρη τῆς γῆς; ὁ καταβάς αὐτός 35
 ἐστὶ καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.
 Ἄθρει δὴ μοι πάλιν ὅσος ἐν τούτῳ λόγος σαφέστατα τε καὶ ἐναργῶς ἀποφαίνει εἰδῶς καὶ

1—p. 107, 18 Tim. atm. p. 310—313

VS, D [= mn], A

3 καὶ θῷ καὶ SD 4 οὐν om. V τῶν SD 5 ὑπ' D ἐπ' S ἀνθρώπων — δι'
 om. D 7 Χριστὸν om. SD 8 οὐκ VA Tim. οὐκέτι SD 9 μείναι Tim. 11 τοῦ καὶ A Tim.
 καὶ τοῦ V τοῦ S τὸ D καὶ⁸ om. V Tim. 12 γε om. SD 14 δεδουλωμένοι ἡμεῖς V 16/17 ἐξα-
 γορήσῃ [ἵνα] ἐξαγοράσας SD 18 καὶ¹ om. V 20 μὴ VS DA om. Tim. 22 γένοιται V 24 καὶ]
 τῷ V 25 μακάρισ SD 25/26 ἐπενεγκῶν Tim. προσεπενεγκῶν VS DA 26 τοῦ υἱοῦ om. V
 27 κράζων V 28 τοῦ VA τὸ SD οὐ VA Tim. υἱοῦ SD κράζων SD 30 κορινθίου S
 31/32 ὁ ἐπὶ πάντων Tim. om. VS DA 33/34 ἡχμαλώτευσας V 34 ἔδωκας V 35 καὶ om. D
 36 πάντων τῶν] πάντων S 37—p. 106, 9 ἄθρει — τὰ πάντα om. V

Acta concilii oecumenici. 1 t. 5.

δυνάμενος ὅτι Χριστὸς καὶ κύριος εἷς, καθ' ἑνώσιν οἰκονομικὴν συνενεχθέντος τοῦ λόγου πρὸς τὸ ἀνθρωπινον· εἷς γὰρ ἔξ ἀμφοῖν υἱὸς ἀληθής. ἐπεὶ πῶς εἷς κύριος; πῶς δὲ μία πίστις; ἢ πῶς ἔν ἐστι τὸ βάπτισμα; εἰ γὰρ υἱοὶ δύο, δύο που πάντως καὶ κύριοι, διττὴ P 238 καὶ ἡ πίστις καὶ οὐχ ἔν ἐστι τὸ βάπτισμα. εἰς τίνα γὰρ πεπιστεύκαμεν; ἢ εἰς τίνος ὄνομα βεβαπτίσμεθα; ἀλλὰ μὴν εἷς κύριος, μία πίστις, ἔν βάπτισμα· πρόδηλον οὖν ἄρα 5 ὅτι καὶ εἷς υἱός, κἂν εἰ νοοῖτο καθ' ἡμᾶς γεγονώς ὁ μονογενής. τίς δὲ ὅλως ὁ ἀναβάς εἰς ὕψος ἢ τίς ὁ κατελθὼν εἰς τὰ κατώτατα μέρη τῆς γῆς; οὐκοῦν αὐτὸς κατέβη μὲν ἀν- Phil. 2, 8 θρωπίνως, καθῆκε γὰρ ἑαυτὸν εἰς <ἐκούσιον> κένωσιν καὶ τεταπείνωκε, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου· ἀνέβη δὲ θεικῶς μετὰ τῆς σαρκὸς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

Ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους

10

178 Ἐκαστοι, τοῦτο φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν Phil. 2, 4-11 μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. δι' ὃ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπε- 15 ρύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνό- PG 1308 ματι Ἰησοῦ [Χριστοῦ] πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ κατα- χθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρός. Σύνες ὅπως τὸν ἐν μορφῇ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός ὑπάρ- χοντα θεὸν λόγον οὐχ ἄρπαγμὸν ἡγήσασθαί φησιν τὸ εἶναι ἴσα θεῷ. ἔχων γὰρ τὸ 20 εἶναι κατὰ φύσιν ἐν ἰσότητι τοῦ πατρὸς κεκένωκεν ἑαυτὸν καὶ μορφὴν δούλου λαβὼν, τοιούστιν ἄνθρωπος γεγονώς, καὶ οἶον ἐν εἶδει τῷ καθ' ἡμᾶς εὐρεθεὶς τεταπείνωκεν ἑαυτὸν. P 239 ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτὸν ὑπομεμένηκε τὸν σταυρόν, ὑψώσθαί φησιν αὐτόν, δεδόσθαι δὲ αὐτῷ καὶ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ὥστε καὶ πᾶν γόνυ κάμψαι καὶ πᾶσαν αὐτῷ γλῶτταν ἐξομολογήσασθαι. πῶς οὖν ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καθῆκε μὲν ἑαυτὸν εἰς 25 κένωσιν, ὑψώσθαι δὲ μετὰ τοῦτο λέγεται; ἄρ' οὐχὶ προδηλότατον τὸ Χριστοῦ μυστήριον; θεὸς γὰρ ὢν φύσει, γέγονεν ἄνθρωπος ἐν ταπεινώσει καὶ σμικροπρεπείᾳ· γεγονώς δὲ καθ' ἡμᾶς, εἰς τὴν ἑαυτοῦ δόξαν ἀναφοιτᾷ καὶ μετὰ σαρκός, καὶ πρόποι ἂν τὸ ὑψοῦσθαι τῇ οἰκονομίᾳ καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ λόγου. εἷς οὖν ἄρα Χριστὸς θεὸς ἐν ἀνθρωπότητι καὶ μετὰ τῆς ἀνθρωπότητος ὑπάρχων ὃ ἦν. 30

Ἐκ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς

174 Εὐχαριστοῦντες, φησί, τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα Col. 1, 12-20 τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτοῦς καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ὃς ἐστὶν εἰκὼν 35 τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι, τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτισται καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ

VS, D [= ma], A

2 γὰρ καὶ VA 3 που om. SD 7 ὁ αὐτός A 8 ἐκούσιον Tim. om. VS DA 9 θει-
κῶς om. SD 10 τῆς om. D 11 ἕκαστος V, eclogae initium male excerptum φρονεῖτε Tim.
13 ἀνθρώπου S 17 Χριστοῦ om. SD Tim. 19 πατὴρ ἀμὴν SD πατὴρ om. D καὶ
πατὴρ om. S 20 θεὸν om. V 22 ἑαυτὸν SDA Tim. ἑαυτὸν εἰς κένωσιν V 23 δὲ om. SD
καὶ ὑψώσθαι D 24 αὐτῷ γλῶσσαν SA γλῶσσαν αὐτῷ D 26 τὸ DA τοῦ S τὸ τοῦ V
29 οὐ V 32 φησί om. SD 33 τῷ om. A ἐρύσατο D 38 καὶ om. V 39 τὰ om. A

συνέστηκε καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῷ ἠυδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἰδοὺ δὴ πάλιν εἰκόνα δ μὲν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου φησὶν αὐτόν, ἐκτίσθαι δὲ δι' αὐτοῦ θρόνους καὶ ἀρχὰς καὶ κυ- P 240 ριότητος διαβεβαιοῦνται σαφῶς καὶ εἰς αὐτόν τὰ πάντα καὶ ἐν αὐτῷ συνεστάναι λέγει καὶ αὐτόν εἶναι τὴν κεφαλὴν τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας καὶ πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ἡ εἰκὼν τοῦ θεοῦ, ὁ κτίστης τῶν ὄλων, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ υἱός; ὅς καὶ γέγονε πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, ὡς ἀποθανὼν σαρκὶ τῇ ἰδίᾳ καὶ οὐχὶ 10 δὴ μᾶλλον τῇ τινος ἐτέρου. εἰς οὖν Χριστὸς καὶ υἱός, θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους

- 175 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν Hebr. 1, 1. 2 τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, PG 1309 δν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν. Φύσει 15 τῶν ὄλων κύριος μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ ὁ μονογενὴς αὐτοῦ λόγος εἶναι πεπίστευται, τίθεται δὲ κληρονόμος, ὅτε γέγονε σὰρξ· εἴρηται γὰρ πρὸς αὐτόν ὡς καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον πεφηνότα δι' ἡμᾶς· αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν Ps. 2, 8 σου. ἀλλὰ δι' αὐτοῦ τοῦ [θεοῦ τοῦ] κληρονόμου διὰ τὸ ἀνθρώπινον καὶ αὐτοὺς πε- ποιῆσθαι τοὺς αἰῶνάς φησιν, εἰς τὸ τοῦ λόγου πρεσβύτατον τοῦ πράγματος ἔχοντος τὴν 20 ἀναφοράν. εἰς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱός, ὁ αὐτὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος.
- 176 Ὅς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ Hebr. 1, 3. 4 φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμόν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσοῦτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' 25 P 241 αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. Τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης, ὁ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ, τουτέστιν ὁ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν υἱὸς μονογενὴς, τίνα τρόπον καθαρισμόν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ποιησάμενος, δῆλον δὲ ὅτι διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, κεκάθικεν ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καὶ κρείττων γενέσθαι λέγεται τῶν ἀγγέλων, καίτοι κατὰ φύσιν καὶ τῇ τῆς θεότητος ὑπεροχῇ τὰ πάντα νικῶν; οὐκοῦν καὶ ἄνθρωπος γεγωνώς, 30 πεπλεονέκτηκεν ὡς θεὸς τὴν ἀόρατον κτίσιν, ὁ αὐτὸς ὢν ἀπαύγασμα καὶ χαρακτὴρ <τῆς θεοῦ δόξης> καὶ ἐργασάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν τὸν καθαρισμόν αἵματι τῷ ἰδίῳ. εἰς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος.
- 177 Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων, φησί, καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες, δι' ἣν Hebr. 2, 11. 12 αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ἀδελφοὺς καλεῖν λέγων· ἀπαγγελῶ τὸ 35 ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου. Τὸ κατὰ φύσιν ἅγιον οὐχ ἀγιάζεται, ὅτι μὴ ἐστὶ προσδεὲς ἀγιασμοῦ· τό γε μὴν ὡς ἐν μεθέξει τῇ παρ' ἐτέρου γεγονὸς ἅγιον ἀγιάζειν ἐτέρουσ οὐ δύναται. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς ἀγιάζει καὶ ἀγιάζεται, ζητητέον. ἀγιάζει

18—p. 108, 25 Tim. p. 308—310 36—p. 108, 3 Feys 163 ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· τὸ κατὰ φύσιν — ἀνθρωπίνως

VS, D [= mn], A

3 εὐδόκησε D 5 τῆς om. SD 8—11 καὶ πρωτότοκον — ἄνθρωπος om. V 9 τί A 10 τῇ σαρκὶ τῇ D 16 πιστεύεται A 17 ὅτε Tim. ὅτι VSDA 18 γεγονότα V Tim. 19 σου καὶ τὴν κατασχέσιν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς V θεοῦ τοῦ VSDA om. Tim. 21 τε ὁμοῦ θς V 22 δό- ξησ ἀπαύγασμα SD 23 καὶ καθαρισμόν D 25 διαφορώτερον V 25/26 ὄνομα παρ' αὐτοῦσ κε- κληρονόμηκε V 28 ἡμῶν om. D δηλονότι δὲ V τοῦ VA Tim. τοῦ ἰδίου SD 30 γεγωνώς om. SD 31/32 τῆς — δόξης Tim. om. VSDA 34 φησί om. V Tim. 37 προσδεὲς VAncep Feys Tim. πρόσ δὲ SD 38 ὁ αὐτὸς om. V

- 181 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς *Ioh. 1, 9-11*
τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ
κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλα-
βον. Θεολογήσας ἀρκούντως καὶ διὰ τοῦ φωτός τοῦ ἀληθινοῦ πεφωτισθαι πάντα
ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον εἰπὼν καὶ μὴν καὶ αὐτὸν πεποιησθαι τὸν κόσμον, εἰς 5
τὰ ἴδια φησιν αὐτὸν ἐλθεῖν. ἦλθε δὲ γεγονώς ἄνθρωπος ὁ μονογενής ὡς πρὸς ἰδίους *PG 1313*
καὶ πρὸ γε τῶν ἄλλων τοὺς ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ. ὅτε τοίνυν αὐτός ἐστι τὸ φῶς τὸ
ἀληθινόν, ὃ δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ αὐτός ἐστι μετὰ σαρκὸς ὁ ἐλθὼν εἰς τὰ ἴδια, πῶς οὐκ
ἀναγκαῖον ἓνα Χριστὸν καὶ υἱὸν ὁμολογεῖν;
- 182 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ ἐθεασάμεθα τὴν *Ioh. 1, 14*
δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ
ἀληθείας. Εἰ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, τουτέστι παραπλησίως ἡμῖν μετέσχεν αἵματος *P 244*
καὶ σαρκὸς καὶ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπελάβετο, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῇ, *Hebr. 2, 14-16. 17*
πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις ὅτι μεμένηκε λόγος, καὶ σὰρξ γεγονώς; ἄτρεπτος γὰρ ἡ τοῦ λόγου
φύσις. καὶ εἰ κεχημάτικεν ἡμῶν ἀδελφός, πῶς μονογενοῦς ἔχει δόξαν; οὐκοῦν κἂν εἰ 15
γέγονε σὰρξ, οὐδὲν ἡττόν ἐστι θεός, καὶ μονογενής μὲν ὡς θεός, πρωτότοκος δὲ διὰ τὸν
ἀνθρώπινον σταυρόν.
- 183 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγε λέγων, οὗτος ἦν ὁ εἰπών· *Ioh. 1, 15. 16*
ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν, ὅτι
ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν. Ἰωάννης φησὶ περὶ τοῦ 20
Χριστοῦ ὅτι ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, τουτέστιν ὁ μετ' ἐμὲ φανερούμενος, ὃν αὐτός διε-
κήρυξε δηλονότι, ἔμπροσθεν αὐτοῦ γέγονε, τουτέστι πρωτεύων κατὰ τὴν δόξαν· καὶ
γὰρ ἦν καὶ ἐν ὑπάρξει πρῶτος ὡς θεός. πῶς οὖν ὁ μετ' αὐτὸν πρὸ αὐτοῦ κατὰ χρό-
νον; ὅτι θεός ἦν ὁ λόγος καὶ γέγονε σὰρξ, ἔχων μὲν τὸ πρωτεύειν καθὼς λόγος ἐστὶ, δευ-
τερεύων δὲ κατὰ τὴν σάρκα. εἰ δὲ καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ πάντες μετεσχῆκασιν 25
οἱ ἅγιοι, πλήρες δὲ μόνον ἐστὶ τὸ θεῖον, καθὰ φησιν διὰ τῆς Ἡσαίου φωνῆς, πρέποι ἂν *Ies. 6, 3*
αὐτῷ τε καὶ μόνῳ τὸ ὡς ἐξ ἰδίου πληρώματος ἑαυτοῦ μετόχους ἀποτελεῖν ἐτέρους, πέ-
πραχε δὲ τοῦτο Χριστός. εἰς ἅρα ἐστὶν υἱὸς καὶ κύριος ὁ ἐκ θεοῦ λόγος γενόμενος
σὰρξ, <ὁ> αὐτός θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος. ἔχοι δ' ἂν τὴν <αὐτὴν> διάνοιαν τὸ
ἐφεξῆς ῥητόν· οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς 30 *Ioh. 1, 30*
ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. Ἰδοὺ γὰρ ἄνδρα λέγων αὐτὸν *P 245*
καὶ ἐρχόμενον ὀπίσω, πρῶτον εἶναι φησιν ὡς θεόν· ἐν ἀρχῇ γὰρ ἦν ὁ λόγος καὶ *Ioh. 1, 1*
θεός ἦν ὁ λόγος.
- 184 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον *Ioh. 1, 32-34*
ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, καγὼ οὐκ ἤιδειν αὐτόν, 35
ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς
τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν
τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ. καγὼ ἐώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Ὅρα σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ἐν τούτοις τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
τὸν Χριστὸν δεχόμενον μὲν ἀνθρωπίνως τὸ πνεῦμα διὰ τὴν μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαν (πλού- 40 *2 Cor. 8, 9*
σιος γὰρ ὦν ἐπτώχευσε δι' ἡμᾶς), βαπτίζοντα δὲ θεικῶς ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι. τίτι *PG 1316*
γὰρ ἂν πρέποι τὸ χορηγεῖν δύνασθαι τὴν τοῦ πνεύματος χάριν πλὴν ὅτι τῷ φύσει τε

VS. D [= mn]. A

inscr. ἐκ τοῦ κατὰ *ἰω* εὐαγγελίου Tim. 5 αὐτόν] δι' αὐτοῦ D 8 ἐστι om. A ὁ μετὰ σαρκὸς D μετὰ σαρκὸς A 18 ὁ εἰπών VSA ὃν εἶπον D Tim. 19 ἐρχόμενος δς Tim. 21 ὅτι om. V 21/22 ἐκέρυξε V 22 γέγονε om. SD 25 δὲ² om. SD 26 οἱ om. V πλήρης S 27 τε om. SD ἀποκληρεῖν V 28 Χριστός om. SD 29 ὁ αὐτός Pusey ex Euthymio αὐτός SDA om. V αὐτήν Tim. om. VSDA 30 εἶπον ὅτι SD 32 γὰρ om. SD 35 ἐξ οὐρανοῦ om. V καγὼ δὲ V

καὶ ἀληθῶς ὄντι θεῷ; εἰς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ μαρτυρήσει λέγων ὁ βαπτισ-
 Ioh. 1, 34 στής· καὶ γὰρ ἐώρακα καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.
 οὗτος δὲ ποῖος; ὃν τεθέεται μὲν ἀνθρωπίνως τὸ πνεῦμα δεχόμενον, οἶδε δὲ βαπτίζοντα
 θεικῶς ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι.

185 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἂν εἴπω ὑμῖν τὰ 5
 Ioh. 3, 12, 13 ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ
 τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Πῶς καταβέβηκεν ἐξ οὐρανοῦ
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καίτοι τῆς ἁγίας σαρκὸς γεννηθείσης ἐκ γυναικὸς; ἀλλ' ἴδιον ἦν τὸ
 σῶμα τοῦ ἐξ οὐρανοῦ καταφοιτήσαντος λόγου, ὃς καὶ γέγονεν υἱὸς ἀνθρώπου. εἰς
 P 246 οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱός· οὕτως ἴδια μὲν τῆς σαρκὸς τὰ τοῦ λόγου γέγονεν, ἴδια δὲ τοῦ 10
 λόγου τὰ τῆς σαρκὸς δίχα μόνης ἁμαρτίας.

186 Καὶ καθὼς Μωυσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὕψωθῆναι
 Ioh. 3, 14, 15 δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώ-
 νιον. Ἐδάκνον τοὺς ἐξ Ἰσραὴλ κατὰ τὴν ἔρημον οἱ ὄφεις, εἴτα προστέταχεν ὁ τῶν
 Num. 21, 8 ὄλων θεὸς τῷ Μωυσῇ ὄφιν ἀναθεῖναι χαλκοῦν· καὶ ἔσται, φησὶν, ἐὰν δάκῃ ὄφις ἄνθρω- 15
 πον καὶ ἐμβλέψῃ εἰς τὸν ὄφιν, καὶ ζήσεται. τί τοίνυν ἐστὶ τὸ αἶνιγμα; διὰ τί δὲ ὁ
 ἐνορῶν τῷ ὄφει σώζεται; Ζωὴ τοιγαροῦν κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ
 λόγος γέγονεν ἐν ὁμοιώματι τῷ καθ' ἡμᾶς, τουτέστιν ἄνθρωπος (πονηρὸν δὲ ἄνθρωπος
 καὶ οἶον ὁ ὄφις)· ἀλλ' εἰ καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς, εἴ τις εἰς αὐτὸν ἴδοι, νικάει τὸν θάνατον.
 τί δὲ ἐστὶ τὸ εἰς αὐτὸν ἰδεῖν ἢ ὅτι πάντως τὸ ἀκριβῶς κατανοῆσαι τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστή- 20
 ριον; τότε γὰρ αὐτὸν ὄφεται ἐν ὁμοιώματι μὲν τῷ τῶν πονηρῶν, τουτέστιν ἀνθρώπων,
 ζωοποιὸν δὲ ὡς θεὸν καὶ ἀφανίζοντα τὰ τῶν νοητῶν ὄφρων δῆγματα. εἰς οὖν ἄρα
 κύριος καὶ υἱὸς ὁ αὐτὸς καὶ ζωοποιὸς ὡς θεὸς καὶ ἐν εἴδει τῷ τῶν πονηρῶν δι' οἰκονομίαν.

187 Οἱ παῖδες ἔχοντες τὰ βαία τῶν φοινίκων ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, φησί,
 Ioh. 12, 13 καὶ ἐκραύγαζον· ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου 25
 καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Πῶς οὖν φησιν αὐτὸν ἐν ὀνόματι κυρίου παρα-
 γενήσεσθαι τὸ γράμμα τὸ ἱερόν; εἰ μὲν οὖν ὡς ἄνθρωπον ἰδικῶς τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρ-
 P 247 θένου, μὴ ἐνωθέντος αὐτῷ καθ' ὑπόστασιν τοῦ θεοῦ λόγου, κοινὸν ἔσται τὸ τῆς κυριό-
 PG 13:7 τητος ὄνομα αὐτῷ καθὰ καὶ ἡμῖν καὶ οὐδὲν ἐπὶ Χριστοῦ τὸ μέγα· εἰ δὲ ὡς κύριος ἀλη-
 θῶς ἤξειν προαπηγέλλετο, ὅπερ ἐστὶ καὶ ἀληθές, ἐλήλυθε δὲ οὐ δίχα σαρκὸς εἰς τόνδε 30
 τὸν κόσμον ὁ μονογενὴς, εἰς ἄρα ἐστὶ φύσει καὶ ἀληθῶς κύριος καὶ Χριστὸς καὶ υἱός.

188 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα ὦσι καὶ αὐτοὶ ἁγιασμένοι
 Ioh. 17, 19 ἐν ἀληθείᾳ. Ἐαυτὸν ἁγιάζει Χριστός. ἄρα ὡς ἄνθρωπος ἢ ὅτι μᾶλλον θεός
 ἐστὶ κατὰ φύσιν, ἴδιον ἔχων τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον; ὅπερ ἐστὶ καὶ ἀληθές. οὐδενὸς τοι-
 γαροῦν ἀνθρώπων ἑαυτὸν ἁγιάζοντος, ἑαυτὸν ἁγιάζει Χριστός. εἰς ἄρα ἐστὶν υἱὸς καὶ 35
 κύριος, ἁγιαζόμενος μὲν ἀνθρωπίνως, ἁγιάζων δὲ θεικῶς τῷ ἰδίῳ πνεύματι τὸν ἑαυ-
 τοῦ λαόν.

6—11 Feyr 164 τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν — μόνης ἁμαρτίας διὰ τὴν
 ἀφραστον ἔνωσιν

VS, D [= mn], A

1 λέγων om. V 1/2 βαπτιστής Tim. εὐαγγελιστής VSDA 2 ἔώρα V 3 εἶδε D
 7/8 πῶς — ἀνθρώπου om. SD 10/11 τὰ τοῦ — σαρκὸς om. SD 11 ἁμαρτίας διὰ τὴν ἀφρα-
 στον ἔνωσιν Feyr 13 ἐπ' αὐτῷ VA ἐν αὐτῷ S εἰς αὐτόν D ἔχει V 15 μωυσεὶ A
 δάκνη VA 16 καὶ διὰ SD 18 δὲ om. V ὁ ἄνθρωπος VA 19 malim ὁ delere
 20 τὸ ἀκριβῶς om. V 21 τῷ om. V 22 νοητῶν VA πονηρῶν SD Tim. 23 ὁ om. V
 24 αὐτοῦ V 25 ἐκραζον V 26 καὶ ὁ om. V καὶ om. Tim. αὐτόν om. V 26/27 παρα-
 γενέσθαι V 29 αὐτῷ om. V ὁ κῶ V 30 προεπηγέλλετο SD δέ] γὰρ V 32 ἑαυ-
 τὸν S 37 λαόν Tim. ναόν VSDA

- 189 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἐστὶ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Ὁ ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γεγεννημένος Ἐμμανουὴλ διὰ τῆς τοῦ ἀγγέλου φωνῆς Ἰησοῦς ὠνόμασται, ὅτε τοίνυν αὐτὸς ἐστὶ καὶ οὐχ ἕτερος υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, πῶς οὐ μεμήνασιν οἱ διορίζοντες καὶ φάσκοντες ἕτερον υἱὸν εἶναι καὶ ἕτερον τὸν ἐκ θεοῦ λόγον καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου; φαίνεται γὰρ ἐν τούτοις ὁ εὐαγγελιστὴς καὶ μάλα σαφῶς ἓνα καὶ μόνον τὸν ἐξ ἀμφοῖν εἰδῶς καὶ κηρύττων Ἰησοῦν Χριστόν, τουτέστι τὸν ἐκ θεοῦ πατρός λόγον αἵματος καὶ σαρκὸς κεκοινωνηκότα παρα-
 11

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου

P 248

- 190 Ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτὴν καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Ἐνα καὶ μόνον τέτοκεν υἱὸν τὸν Ἐμμανουὴλ ἡ ἀγία παρθένος· πῶς οὖν φησι τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον; οὐ γὰρ γεγονάσιν ἕτεροι μετ' αὐτόν, μεμήνηκε δὲ παρθένος. ἐπισημαίνεται τοίνυν ὡς ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς· ὠνόμασται γὰρ πρωτότοκος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος. κεκοινώνηκε γὰρ αἷματος καὶ σαρκὸς καὶ παραπλησίως ἡμῖν μετέσχε τῶν αὐτῶν· οὕτω γέγονεν ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς πρωτότοκος, πλὴν ὡς θεὸς προσκυνεῖται παρά τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἄνω πνευμάτων.
 191 Καὶ εἶπε, φησί, πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἠδιδετε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου δεῖ με εἶναι; Ἄθρει δὴ οὖν ὅπως ἴδιον ἑαυτοῦ πατέρα τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὀνομάζει. ἀλλ' εἶπερ ἦν ἄνθρωπος κατὰ μόνας καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο νοούμενος καθ' ἡμᾶς, πῶς οὐκ ἔδει μᾶλλον εἰπεῖν· οὐκ ἠδιδετε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πάντων πατρὸς εἶναι με δεῖ; ἀλλὰ ἴδιον αὐτοῦ ποιεῖται· μόνος γὰρ ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται κατὰ φύσιν θεικῶς. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἄνθρωπος γεγονώς ἴδιον ἔχει καὶ φύσει πατέρα τὸν θεόν.
 192 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτόν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων· θέλω, καθάρισθητι. Θαυμάσεις ἐν τούτοις θεικῶς τε ἅμα καὶ σωματικῶς ἐνεργούντα Χριστόν· θεικὸν μὲν οὖν τὸ θέλειν, ἀνθρώπινον δὲ τὸ ἐκτείνειν τὴν χεῖρα. εἰς οὖν ἐξ ἀμφοῖν υἱός. εἰ γὰρ καὶ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐνεργεῖ μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς, ἐχούσης αὐτῆς δι' αὐτόν τὴν δύναμιν.
 198 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· πῶς λέγουσι τὸν Χριστόν εἶναι Δαυὶδ υἱόν; αὐτὸς γὰρ Δαυὶδ λέγει ἐν βιβλίῳ ψαλμῶν· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Δαυὶδ αὐτὸν κύριον καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; Ἀκούεις ὅπως ἐν τούτοις πειράται δεικνύειν αὐτὸς ὁ Χριστὸς ὅτι καὶ εἰ γέγονεν ἐκ σπέρματος

VS, D [= mn], A

1 καὶ om. S	5 γεγεννημένος S	ἀγγέλου Tim. εὐαγγελίου VS DA	8 ὁ om. S
9 σοφῶς SD	16 ἔτεκεν V	τὸν] τό S	24 τί om. A
25/26 ἄθρει — ὀνομαζέει om. A	27 εἰπεῖν ὅτι V	28 γεγέννηται S	33 αὐτοῦ ἥψατο αὐτοῦ A
36 τὴν om. V	37 εἶναι — υἱὸν A	εἶναι υἱὸν δαδ V	38 ὁ δαδ V
41 τούτῳ SD	αὐτόν SD		βίβλῳ V

Δαυὶδ ὁ λόγος κατὰ τὴν σάρκα, ἀλλ' οὖν ἐστὶ καὶ οὕτω κατὰ φύσιν κύριος ὡς υἱὸς καὶ θεός; εἰ γὰρ δὴ, φησὶν, υἱὸς ἐστὶ τοῦ Δαυὶδ, πῶς αὐτὸν Δαυὶδ κύριον ὀνομάζει; ἀλλ' οὔτε τὴν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα γέννησιν ἐν τούτοις ἀρνεῖται οὔτε μὴν ἀποπέμπει τοῦ εἶναι κατὰ φύσιν κύριον ἑαυτόν, προσεῖναι δὲ φησιν ἀμφοτέρα, εἰ καὶ ἔξ ἀμφοῖν βούλεται τὸν ἕνα δηλοῦσθαι. εἰς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς ἀληθῶς.

5

“Ὅτι εἰς Χριστὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεόν

Ἐκ τῆς πρὸς Ῥωμαίους

- 194 Δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι
Rom. 1, 5. 6 τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ
P 250 Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κέκληνται τὰ ἔθνη διὰ τῆς πίστεως καὶ ἦν ὁ Χριστὸς διὰ τῶν 10
ἀγίων ἀποστόλων ὁ παρ' αὐτοῖς κηρυττόμενος, ἐπράττετο δὲ παρὰ τῶν μυσταγωγουμένων
ἡ πίστις οὐχ ὡς εἰς ἄνθρωπον, ἀλλ' ὡς εἰς θεόν. οὐ γὰρ που φαμέν ἐκ πλάνης εἰς
πλάνην κεκλησθαι τὰ ἔθνη τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν παραδεξάμενα, καταλειποτά δὲ μάλλον
τοὺς ψευδωνύμους θεοὺς ἐπιστρέφαι λοιπὸν ἐπὶ θεὸν ζῶντα. ὅτε τοίνυν ἀποστολὴν
εἰληφέναι φασὶν οἱ μυσταγωγοὶ εἰς ὑπακοὴν πίστεως ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, 15
πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός, εἴπερ εἰς αὐτὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεόν;
- 195 Μάρτυς γάρ μοῦ ἐστὶν ὁ θεός, ὡς λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν
Rom. 1, 9 τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνησθῆναι ὑμῶν ποιοῦμαι
PG 1321 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου. Οἱ θεῷ λατρεύοντες οὐχ ὡς θεῷ παρ' αὐ-
τὸν ἐτέρῳ λατρεύουσιν τῷ Χριστῷ, αὐτοῦ δὲ φησὶ καὶ τὸ εὐαγγέλιον. κηρύττεται γὰρ 20
αὐτὸς ὡς θεὸς τῷ κόσμῳ, καίτοι θεοῦ κατὰ φύσιν ὄντος τοῦ πατρὸς καὶ κατάρχοντος
τῶν ὅλων. θεὸς οὖν ἄρα Χριστὸς ὁ δι' οὗ καὶ ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ὡς θεὸς καταγ-
γέλλεται καὶ τῇ παρὰ πάντων τιμάται λατρεῖται.
- 196 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ
Rom. 5, 1. 2 κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν 25
τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην, ἐν ἣ ἐστήκαμεν καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλ-
πίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ. Ὡς εἰς θεὸν πιστεύοντες δικαιούμεθα· εἰ δὲ εἰς Χριστὸν
Ἰησοῦν ἡ πίστις καὶ δι' αὐτοῦ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν (συνήφθημεν γὰρ τῷ θεῷ καὶ
πατρὶ συνεγείραντος ὥσπερ ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ), πῶς οὐ θεὸς ἐστὶ, καὶ εἰ γέγονεν ἐκ σπέρ-
ματος Δαυὶδ τὸ κατὰ σάρκα κατὰ τὰς γραφάς; 30
- 197 Καθὼς γέγραπται, φησὶν, ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος
Rom. 9, 33 καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῇ οὐ καταίσχυνηται.
P 251
Lc. 2, 29-31 Συμεὼν ὁ δίκαιος, ὅτε τὸ θεῖον εἰς ἀγκάλας ἐδέξατο βρέφος, ἔφη πρὸς τὸν θεόν· νῦν ἀπο-
λύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον
οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων 35
Lc. 2, 34 τῶν λαῶν καὶ τὰ ἐξῆς, προσετίθει δὲ τούτοις· ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν καὶ
ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. αὐτὸς
οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ τοῦ προσκόμματος λίθος καὶ ἡ πέτρα τοῦ σκανδάλου, καὶ περιπταίοντες
μὲν αὐτῷ διὰ τῆς ἀπειθείας συνετρίβησαν τινές, διέφυγον δὲ τὸ καταίσχυνηναι οἱ τὴν
εἰς αὐτὸν πίστιν προσηκόμενοι. ἄρα οὖν ὡς εἰς ἄνθρωπον πεπιστεύκαμεν ἢ ὡς εἰς 40

VS, D [= mn] A

1 ὁ λόγος om. D	ὡς] καὶ A	2 φασιν SD	ἐστὶ om. V	3 γέννησιν κατὰ
σάρκα V	τούτῳ SD	6 ἢ εἰς χν A	11 ὁ om. D	15 εἰλήφαμεν D
AV καὶ D om. S	21 τοῦ VA καὶ SD	24 οὖν om. V	28 αὐτοῦ] οὗ V	32 δ] οὐ S, sed u
erasum	34 ἐν εἰρήνῃ om. SA	36 ἔθνων SnA	προσετίθη V	37 ὁ αὐτός SD
40 εἰς!] πρὸς V				

θεόν; ὡς εἰς θεὸν δηλονότι. θεὸς οὖν ἄρα Χριστός· ἐπ' αὐτῷ γὰρ ὁ δίκαιος Συμεὼν τὰς ἀρτίως ἡμῖν εἰρημένας ἔφη φωνάς.

198 Περὶ τῶν Ἰουδαίων φησὶν· ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην Rom. 10, 3-4 καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στηῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 Εἰ τέλος νόμου Χριστὸς καὶ αὐτὸς ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη, δικαίων διὰ πίστεως τῆς εἰς αὐτόν, μόνῳ δὲ ὡς ἴδιον ἀνακείσεται τὸ δικαιοῦν δύνασθαι τῷ θεῷ, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

199 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· μὴ εἴπηις ἐν τῇ καρδίᾳ Rom. 10, 6-11 σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ 10 τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέγει; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστὶν ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τουτέστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν, ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ P 252 καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. καρδίᾳ γὰρ 15 πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. λέγει PG 1324 γὰρ ἡ γραφή· πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασυχυνθήσεται. Εἰ σύμ- πας ἡμῖν ὁ τῆς πίστεως ὅρος καὶ τῆς ὁμολογίας ἡ δύναμις εἰς τὸ τοῦ Χριστοῦ περιίστα- ται πρόσωπον καὶ ὁμολογοῦντες αὐτοῦ τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀνάστασιν ὡς εἰς θεὸν πε- πιστευκότες δικαιοῦμεθα, τίς ὁ φάναι τολμῶν οὐκ εἶναι θεὸν αὐτόν, εἴπερ ἐστὶ κεφάλαιον 20 τῆς ἀπάντων σωτηρίας θύρα τε καὶ ὁδὸς τῆς εἰς αὐτόν πίστεως ἡ ὁμολογία; δι' αὐτοῦ γὰρ καὶ ἐν αὐτῷ καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ἐπιγινώσκεται πρὸς ἡμῶν.

200 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κή- Rom. 16, ρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σε- 25-27 σιτημένου, φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπι- 25 ταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνω- ρισθέντος, μόνῳ σοφῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Ἰδοὺ δὴ σαφῶς τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ φησὶν εἶναι καὶ κεκρύφθαι μὲν τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον καὶ σεσιγῆσθαι χρόνοις αἰωνίοις, ἀποκαλυφθῆναι δὲ νῦν εἰς ὑπακοὴν πίστεως. ἐστράφη γὰρ εἰς Χριστὸν τὰ ἔθνη τῆς 30 ψευδωνύμου λατρείας ἐξηρημένα καὶ ὡς θεὸν αὐτὸν ἐπεγνωκότα τὸν φύσει καὶ ἀληθῶς. καὶ εἰ σαφῶς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγνώσθη θεός, πῶς οὐ μέγα τὸ Χριστοῦ μυστήριον; εἰ δὲ νοεῖται καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος ἀπλῶς καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸς ἐνηνθρωπηκώς, οὐκέτι σοφὸν τὸ μυστήριον.

201 Λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας P 253 θεοῦ εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ Rom. 15, 8. 9. 4. 3 ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν. Γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπίστευσε δὲ Ἀβραάμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. εἶρηται δὲ πρὸς αὐτόν ὅτι ἐνευ- Gen. 12, 3 λογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, ὃ δὴ καὶ σαφές ἡμῖν ἐποίει λέγων ὁ Παῦλος· οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ εἰς τὸ κληρονό- 40 Rom. 4, 13 μόν αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης καὶ πίστεως, καὶ πάλιν·

VS, D [= ma], A

2 ἡμῖν om. SD	3 φησὶν om. SD	δύναμιν καὶ δικαιοσύνην V	4 δικαιοσύνην τῇ
δικαιοσύνη D	6 δικαίων om. V	7 μόνῳ δὲ VA μόνῳ καὶ S καὶ μόνῳ καὶ D	15 τῶν
νεκρῶν V	μέν γάρ V	16 στόματος S	18 καὶ—δύναμις om. SD
τολμῶν V	21 ἡ om. SD	26 τοῦ αἰωνίου om. SD	27 σοφῷ θῶ V
αἰώνων V	29 σεσιγῆσθαι S	30 πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη V	31 ἐπεγνω- κότες SD
32 τὸ μυστήριον τοῦ xū D	37 δὲ om. SD	39 τῆς γῆς τοῦ ἱηλ V	

Acta conciliorum oecumenicorum. I 1, 5

ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. οὐκοῦν εἰ διὰ πίστεως αἱ ἐπαγγελίαι δέδονται τοῖς πατράσι παρὰ θεοῦ, γέγονε τοίνυν διάκονος ὁ Χριστός, τουτέστι μεσίτης εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τὰς τοῖς πατράσι δοθείσας παρὰ θεοῦ, τουτέστι τὴν διὰ πίστεως δικαίωσιν, γέγονε δὲ μεσίτης, οὐχ ὡς ἐτέρῳ τὴν πίστιν πραγματευόμενος, ἀλλ' ὡς ἑαυτῷ μάλλον καὶ δι' ἑαυτοῦ τῷ πατρί, θεὸς ἄρα κατὰ φύσιν ἐστί. 5

PG 1325 δεδικαίωται γὰρ ὁ μακάριος Ἀβραάμ πεπιστευκῶς εἰς θεόν, οὕτω δὲ καὶ τὰ ἔθνη δικαιωθείεν ἂν ἐν αὐτῷ, τοῖς ἵχνεσιν αὐτοῦ κατακολουθήσαντα καὶ ἐν θεῷ πιστεύοντα, τουτέστι Χριστῷ.

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους α

202 Καὶ ταῦτά τινες ἦτε, ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδι- 10
1 Cor. 6, 11 καιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Εἰ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ δικαιούμεθα, ὡς θεὸν τῇ πίστει τιμήσαντες καὶ τὸ αὐτοῦ πνεῦμα δεχόμενοι, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;

P 254

Ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους β

208 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἕτερον Ἰησοῦν κηρύσσει, ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, 15
2 Cor. 11, 4 ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε παρ' ὃ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνέχεσθε. Πρὸ τῶν τῆς ἐνανθρωπήσεως καιρῶν οὐδεὶς ὀνομάσας εὐρίσκεται τὸν ἐκ θεοῦ λόγον Ἰησοῦν ἢ Χριστὸν εἰ μὴ ἄρα κατὰ πρόγνωσιν ὀνομασθησόμενον τοῦτο κατὰ καιροὺς ὅτε καὶ γέγονε σάρξ. ὄνομα τοίνυν αὐτῷ καινὸν τὸ Ἰησοῦς, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος. ἀλλ' εἰ μὲν ὡς θεὸς κηρύσσεται καὶ εἰς ὧν (οὐ γὰρ 20
ἕτερός ἐστι παρ' αὐτόν, ὃν δύνανται κηρύξαι τινες), εὖ ἂν ἔχοι καὶ θεῷ λατρεύομεν· εἰ δὲ μέτρον αὐτῷ τὸ τῆς ἀνθρωπότητός ἐστι μόνον καὶ ψιλῇ προσώπων ἐνώσει τετίμηται, κεκένωται τῆς πίστεως ἡμῶν ὁ λόγος, ἀνθρώπῳ προσάγων ἡμᾶς καὶ οὐ θεῷ. ἀλλὰ τοῦτο δυσσεβές. θεὸς ἄρα Χριστὸς καὶ υἱός, ὡς τοῦ θεοῦ λόγου σαρκὸς γεγονότος.

Ἐκ τῆς πρὸς Γαλάτας

25

204 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς 20
Gal. 1, 6-8 ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μὴ τινὲς εἰσιν οἱ ταρασσόντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. Εἰ ἐν ἐστὶν εὐαγγέλιον τὸ λαληθὲν 30
ἀπάσῃ τῇ ὑπ' οὐρανὸν διὰ τῶν ἀγίων μυσταγωγῶν, τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ πίστις ἡ εἰς Χριστόν, πῶς οὐ θεὸς εἶη ἂν ἀληθής, εἴπερ ἐστὶν ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν ὡς ἐκ τῆς ἀρχαίας πλάνης κεκλήμεθα πρὸς ἐπίγνωσιν τοῦ κατὰ φύσιν ὄντος θεοῦ; θαρσεῖ δὲ τοσοῦτον ὁ μα-
P 255 κάριος Παῦλος, ὡς καὶ ἀγγέλους ἀναθεματίζειν, εἰ δὴ μεταστρέψειαν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 35

205 Ὅτε δὲ ἠυδόκησεν ὁ θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου ἀπο- 30
Gal. 1, 15-17 καλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους. Τῷ γὰρ ἅπαξ τὴν ἐκ θεοῦ λαχόντι

VS, D [= mn], A

1 εὐλογοῦντας S	διὰ] ἐκ V	4 δικαιοσύνην V	6 δὲ VA δὴ SD	9 πρώτην V
11/12 καὶ ἐν — δικαιούμεθα om. SD	12 τῷ om. A	13 αὐτὸ VS	πνεῦμα om. V	14 δευτέρα V
15 κηρύττει SD	16 δ οὐκ] παρ' ὃ V	19 καινὸν αὐτῷ V	21 ἐστί] τις V	26 οὕτω om. V
καλέσαι S	30 ἡμῖν A	34 ἀναθεματίζει SD	36 εὐδόκησεν DA	37 εὐαγγελίζομαι V
				38 τὰ om. V

μυσταγωγίαν καὶ ἀποκάλυψιν οὐκ ἔδει τῆς ἐξ ἀνθρώπων παιδαγωγίας. πλὴν ἐκεῖνο
 φασὲν· τίνα ἀπεκάλυψεν ὁ πατήρ τῷ μακαρίῳ Παύλῳ ἢ τίνα προστέταχεν ἐν τοῖς
 ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι; ἄρα θεὸν λόγον καὶ υἱὸν μονογενῆ οὐχ ἐνωθέντα σαρκὶ καὶ γενό- PG 1328
 μενον ἄνθρωπον οἰκονομικῶς; εἴτα πῶς τοῦτό ἐστιν ἀληθές; διεκήρυξε γὰρ ἄνθρωπὸν τε
 ὁμοῦ καὶ θεὸν τὸν αὐτὸν καὶ ἓνα λέγων υἱὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. 5

206 Εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ Gal. 2, 16
 πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστόν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν,
 ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου. Εἰ τὸ
 πιστεῦσαι θεῷ μισθὸν ἔχει τὴν δικαίωσιν (δεδικαίωνται γὰρ οὕτω καὶ οἱ πρό ἡμῶν· γέ-
 γραπται γὰρ ὅτι ἐπίστευσεν Ἀβραάμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο- 10 Rom. 4, 3
 σύνην ἢ πίστις), πῶς οὐ θεὸς ὁ Ἐμμανουήλ, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὡς εἰς αὐτὸν πιστεύ-
 οντες δικαιοῦμεθα;

Ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίου

207 Ἐν ᾧ ἀκούσαντες καὶ ὑμεῖς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον Eph. 1, 13-14
 τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι 15
 τῆς ἐπαγγελίας, ὃ τῶν ἁγίων ἐστὶν ἄρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς
 ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ. Πολλὰ κατὰ
 ταυτὸν ἐν ταῖς τῶν προκειμένων ἐννοίαις κατίδοι τις ἄν, δι' ὧν ἔνεστι μαθεῖν ὅτι θεὸς P 256
 ἀληθὴς ὁ Χριστὸς καὶ ἡ παρὰ πάντων πίστις εἰς αὐτὸν οὐχ ὡς εἰς ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς ἀπλῶς,
 ἀλλ' ὡς εἰς ἓνα κύριον καὶ υἱὸν καὶ θεόν. πρῶτον μὲν γὰρ αὐτός ἐστιν τὸ εὐαγγέλιον 20
 τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἐν ᾧ καὶ ἡ πίστις, ὡς εἰς θεὸν δηλονότι· ἀκολουθεῖ δὲ καὶ τὸ τῆς
 πίστεως γέρας, τουτέστι τὸ πνεῦμα τῆς ἐπαγγελίας, ὃ τῆς κληρονομίας ἡμῶν ἄρραβὼν.
 ἐκκελυτρώμεθα γὰρ εἰς ἔπαινον δόξης Χριστοῦ· σέσωκε γὰρ ἡμᾶς οὐχ ὡς ἄνθρωπος κοι-
 νός, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ γεγονώς δι' ἡμᾶς. οὕτω γὰρ εἰς ἔπαινον ἐσόμεθα τῆς
 δόξης αὐτοῦ. 25

208 Τοῦτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν Eph. 3, 1-4
 ἐθνῶν, εἴ γε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης
 μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς
 προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύ-
 νεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ. Ποία συνέσεως χρεια καὶ ἀπο- 30
 καλύψεως τῆς παρὰ θεοῦ πρὸς τὸ γνωρισθῆναι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, εἴπερ ἐστὶν
 ἄνθρωπος ἰδικῶς καὶ ὁλοτρόπως κεχωρισμένος τοῦ θεοῦ λόγου, ψιλῇ προσώπων ἐνώσει
 τετιμημένος; τί γὰρ ἔχει τὸ κεκρυμμένον ἢ ποῖον ὅλως τὸ δυσχερὲς τὸ νοῆσαι τυχὸν περὶ
 ἐνὸς τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπου ὅτι ἄνθρωπός ἐστι; βαθὺ δὲ καὶ μέγα τὸ μυστήριον, εἰ
 καθ' ἡμᾶς γενέσθαι λέγοιτο θεὸς ὑπάρχων ὁ λόγος. ὅτε τοίνυν οἱ βαθεῖς εἰς σύνεσιν 35
 καὶ τὴν θείαν ἀποκάλυψιν ἐσχηκότες ὡς θεῖον ἡμῖν μυστήριον παραδεδώκασι τὸ Χριστοῦ
 μυστήριον καὶ εἰς αὐτὸν ἡ πίστις ὡς εἰς θεὸν δηλονότι, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεός;

209 Ἄλλο τούτῳ προσεικὸς καὶ τὴν αὐτὴν ἔχον διάνοιαν· ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ P 257
 πάντων τῶν ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι PG 1329
 τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ 40
 μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ ἰα πάντα
 κτίσαντι.

VS, D [= ma], A

4 ἐστὶν om. D	5 ὁμοῦ τὸν αὐτὸν καὶ θῶ SD	8 οὐκ om. S	15 ὑμῶν V	17 αὐτῆς A
17/18 κατ' αὐτόν SD	21 καὶ ² om. V	26 ἡμῶν S	29 & V	33 ἔχει] ἐστὶ A
τοῦ VSD	35 ἐν συνέσει A	37 εἰς ² om. V	38 ἐλαχιστωτέρῳ A	40 τὸν — πλοῦ-
τον VD	τοῦ ² om. V			

210 Οἱ ἄνδρες, φησίν, ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἡγά-
 Eph. 5. 25-26 πησε τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ,
 καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι. Ποῖον ἄρα τὸ ῥήμα ἐστὶν ἐν
 Hebr. 10, 23 ᾧ κεκαθάρμεθα ἀπολουσάμενοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ ἢ πάντως ἐκεῖνο περὶ οὗ φησιν
 Rom. 10, 8-10 ὁ θεσπέσιος Παῦλος ὅτι τοῦτό ἐστι τὸ ῥήμα, τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν ὅτι
 ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν καὶ πιστεύσῃς ἐν
 τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. καρδίαι γὰρ
 πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. οὐ-
 κοῦν εἰ Χριστὸν ὁμολογοῦντες ἐν πίστει σιωζόμεθα, πῶς οὐ θεὸς ἀληθὴς ἐστὶν εἰς ὃν τὸ
 τῆς πίστεως εἰ γένοιτο ῥήμα, κεκαθάρμεθά τε καὶ ἡγιασμεθα; 10

Ἐκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους

211 Τί γάρ, φησί, πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ,
 Phil. 1, 18 Χριστὸς καταγγέλλεται; Ἄρα οὖν ὡς ἄνθρωπος τετιμημένος χάριτι τῷ κόσμῳ
 κηρύσσεται; καίτοι θεὸν ὁ κόσμος ἐπέγνω Χριστόν, τῇ πίστει τετιμηκώς. πῶς οὖν οὐ
 θεὸς ὁ ἐν δόξῃ θεότητος τῷ κόσμῳ καταγελλόμενος; 15

212 Συναθλοῦντες, φησί, τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν
 Phil. 1, 27-29 P 258 μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ἡμῶν
 δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ, ὅτι ἡμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ,
 οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν. Εἰ
 ἐν χάριτος μέρει δεχόμεθα παρὰ θεοῦ τὸ πιστεύειν ἐν Χριστῷ, οὐ πεπλανήμεθα δὲ διὰ 20
 τοῦτο μᾶλλον, ἀλλ' ἐγνώκαμεν τὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς ὄντα θεόν, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις
 ὅτι θεὸς ὁ Χριστός;

Ἐκ τῆς πρὸς Τιμόθεον

218 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἡλ-
 1 Tim. 1, 15-16 θεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι· ὢν πρῶτος εἰμὶ ἐγώ, ἀλλὰ διὰ 25
 τοῦτο ἡλεήθη, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἀπα-
 σαν μακροθυμίαν πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ
 εἰς ζωὴν αἰώνιον. Εἰ ἁμαρτωλοὺς σώζει Χριστὸς καὶ μακροθυμεῖ τοῖς πλημμελή-
 σασι, δεχόμενος αὐτῶν τὴν μετάγνωσιν, καὶ εἰ πᾶσα ἡμῶν ἡ πίστις ἐπ' αὐτῷ καὶ διὰ τῆς
 εἰς αὐτὸν πίστεως τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον κεκερδήκαμεν, πῶς οὐ θεὸς εἶη ἄν; ὅτι καὶ μό- 30
 νωι θεῷ πρόποι ἂν εἰκότως τὸ καὶ σώζειν δύνασθαι τὸν κόσμον ἥτοι τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ
 καὶ μακροθυμεῖν τοῖς ἁμαρτάνουσι καὶ ζωοποιεῖν διὰ τῆς πίστεως τῆς εἰς αὐτόν.

PG1332 214 Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ὃς ἐφα-
 1 Tim. 3, 16 νερῶθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν
 ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. Τίς ὁ ἐν σαρκὶ φανε- 35
 ρωθείς ἢ δῆλον ὅτι πάντῃ τε καὶ πάντως ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος; οὕτω γὰρ ἔσται μέγα
 P 259 τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. ὤφθη δὲ ἀγγέλοις ἀναβαίνων εἰς οὐρανοὺς, ἐκηρύχθη ἐν
 ἔθνεσι διὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἐπιστεύθη δὲ καὶ ἐν κόσμῳ καὶ οὐ τί που φαμέν ὅτι
 καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ καὶ καθ' ἡμᾶς γεγονώς. ἀνελήφθη

VS, D [= mn], A

2 παραδέδωκεν S	3 ἐστὶ τὸ ῥήμα V	6 ἰν χν V	14 οὐ] ὁ V	16 συναθροον-
τας S	17 αὐτοῖς om. V	ἡμῖν A	19 ἑαυτὸν S	24 ὑποδοχῆς S
26 ἐληλύθην A	27 ἐπ' αὐτῷ] εἰς αὐτόν V	28/29 πλημμελήμασι VSD	29 ἡμῶν om. V	
32 ἑαυτόν VA	33 ὃς legit Cyrillus cf. p. 43, 25 θῶ VSDA	35 ὁ ἐν VA οὖν SD	37 μυ-	
στήριον θῶ ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ V	38 καὶ ¹ om. V	ὅτι om. *SD		

δὲ καὶ ἐν δόξῃ, ἵνα λέγοντος ἀκούσῃ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, Ps. 109, 3
 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

Ἐκ τῆς πρὸς Τίτον

- 215 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιούσθαι, ἵνα Tit 3, 8
 φροντίζωσι καλῶν ἔργων προϊστάσθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. Ἄρα 6
 οὖν οἱ θεῷ πιστεύοντες οὐκ εἰς Χριστὸν πεπιστεύκασι; καίτοι λέγων ὁράται σαφῶς ὁ
 μακάριος Ἰωάννης περὶ αὐτοῦ· ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν Ioh. 1, 12
 τέκνα θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ μὴν καὶ
 αὐτὸς ὁ μακάριος Παῦλος· εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων Gal. 2, 16
 νόμου ἂν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν 10
 ἐπιστεῦσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐν αὐτῷ. ὅτε τοίνυν θεῷ πιστεύουσιν
 οἱ Χριστῷ τὴν πίστιν προσάγοντες, πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἀληθής;

Ὅτι εἰς Χριστὸν ἡ πίστις

Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου

- 216 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι 15 Ioh. 1, 12
 τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Δύο κατὰ ταυτὸν τίθησι θεοπρεπῆ·
 παραλαμβάνεται γὰρ οὐχ ἑτέρως παρ' ἡμῶν ὁ Χριστός. πλὴν ὅτι δὲ εἰς αὐτὸν ἡ πί-
 στις, σαφηνεῖ τὸ προκείμενον· τοῖς γὰρ πιστεύουσιν φησὶν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. P 260
 πιστεύομεν δὲ εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οὐκ ἄνθρωπον εἶναι κοινὸν καὶ ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς
 πιστεύοντες, ἀλλὰ θεὸν ἐνηθρονηκότα. οὐκ ἀνθρώπινον δὲ τὸ ἐξουσίαν διδόναι τέκνα 20
 θεοῦ γενέσθαι, θεοπρεπὲς δὲ μᾶλλον καὶ ὑπὲρ τὴν κτίσιν. ὅτε τοίνυν εἰς αὐτὸν ἡ
 πίστις καὶ αὐτὸς δίδωσι τῆς υἰοθεσίας τὴν χάριν, πῶς οὐ θεὸς ὁ Χριστός;
- 217 Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλι- Ioh. 2, 11
 λαίας καὶ ἐφάνερωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθη-
 ται αὐτοῦ. Γεγονότος ἄρα τοῦ σημείου καὶ φανερώσαντος τοῦ Χριστοῦ τὴν δόξαν 25
 αὐτοῦ, ὥς εἰς τίνα πεπιστεύκασιν οἱ μακάριοι μαθηταί; ἄρα εἰς ἄνθρωπον ἅγιον ἀπλῶς;
 καίτοι πρὸ τοῦ σημείου ἠκολούθησαν αὐτῷ τεθαυμακότες ὡς ἅγιον· ἀλλὰ θεάενται διὰ
 τοῦ σημείου τὴν ὑπὲρ ἄνθρωπον δύναμιν τε καὶ ἐξουσίαν ἔχοντα. οὐκοῦν πεπιστεύ- PG 1333
 κασιν ὡς εἰς θεόν. Ἰστέον δὲ ὅτι πολλοὶ τῶν ἁγίων πολλὰ πεποιήκασι καὶ παράδοξα
 καὶ ἐθαυμάσθησαν μὲν, ἐπίστευσε δὲ εἰς αὐτοὺς οὐδεὶς. 30
- 218 Ἐχοι δ' ἂν τὴν ἴσην διάνοιαν· ὥς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα Ioh. 2, 23
 ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ
 τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
- 219 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ Ioh. 3, 17. 18
 τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ 35
 κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα
 τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. Εἰ σωτηρίας ὁδὸς ἐστὶν ἡ πίστις ἢ εἰς τὸν υἱόν,
 πῶς ἄρα πιστεύομεν εἰς αὐτόν; ἢ πῶς τὴν ἐκ τοῦ κρίνεσθαι διαφευξόμεθα δίκην; ἄρα γὰρ
 ὡς ἄνθρωπον καταδεξάμενοι καὶ ἕτερον παρὰ τοῦτο οὐδέν; εἴτα πῶς οὐκ ἀνθρώπῳ λα- P 261
 τρεύομεν; ἀλλ' ὡς εἰς θεόν· τοῦτο γὰρ ἀληθές. τίς οὖν ὁ φάναι τολμῶν οὐκ εἶναι 40
 κατὰ ἀλήθειαν θεόν, οὗ δεικαίωκεν ἡ πίστις τὴν ὑπ' οὐρανόν;

3—12 Tim. arm. p. 314

VS, D [= ma], A

3 Τιμόθεον πρώτης Tim.
 εἰς x̄v SD 16 κατ' αὐτόν SD
 καίτοι καὶ VSD 33 ἐποίη V

5 φροντίζουσι D
 23 τὴν ἀρχὴν SD
 37 ἡ^a om. V

12 x̄w — προσάγοντες VA Tim. πιστεύοντες
 26 μακάριοι om. V 27 καίτοι A
 39/40 λατρεύομεν S

- 220** Ἐγὼ οὖν ὁ πατήρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ· ὁ υἱός σου ζῇ, καὶ ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν αὐτός καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Ἀνέ-
 Ioh. 4. 53 στησεν ἐκ νεκρῶν τοῦ βασιλικοῦ τὸν υἱὸν ὁ Χριστός, εἰρηκώς αὐτῷ· πορεύου, ὁ υἱός σου ζῇ· εἶτα πεπίστευκε πανοικί. ἄρ' οὖν διὰ τῆς οὕτω μεγάλης καὶ θεοπρεποῦς
 Ioh. 4. 50 ἐξουσίας ὡς εἰς ἄνθρωπον πεπίστευκεν ὁ βασιλικὸς ἢ θεὸν ἔγνω κατὰ φύσιν ὄντα αὐτὸν 5 καὶ ζωοποιούντα μετ' ἐξουσίας οὓς ἂν ἔλοιτο, καὶ μόνῳ ῥήματι; ἀλλ' ἐστὶ δῆλον ὅτι πε-
 πίστευκεν ὡς θεῷ.
- 221** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ
 Ioh. 5. 24 πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Πέπομφεν ἡμῖν ἐξ οὐρανῶν ὁ θεὸς καὶ πατήρ
 Ioh. 3. 16 τὸν ἴδιον υἱόν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλὰ ἔχῃ ζωὴν 10 αἰώνιον. πῶς οὖν ἐν τούτοις φησὶ ζωὴν αἰώνιον ἔχειν τὸν πιστεύοντα τῷ πέμψαντι αὐτόν; εἰς τίνα λοιπὸν ἢ πίστις; ἄρ' ὡς εἰς δύο θεούς, τὸν πατέρα καὶ αὐτόν; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ ὡς εἰς ἓνα θεὸν καὶ ἀληθινόν. οὐκοῦν εἴ τις πιστεύσειεν εἰς Χριστόν, πεπίστευκεν εἰς θεόν, κἂν εἰ πιστεύσειεν εἰς θεὸν πατέρα, πεπιστευκώς ἔσται καὶ εἰς τὸν ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. 15
- 222** Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ ἵνα πιστεῦνται εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. Εἰ τὸ τῷ θεῷ δοκοῦν ἐπιτελοῦμεν
 Ioh. 6. 29 P 262 πιστεύοντες εἰς Χριστόν (αὐτὸν γὰρ ἀληθῶς ἀπέστειλεν ὁ πατήρ εἰς τὸν κόσμον, ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς), πῶς οὐκ ἂν εἴη θεὸς ἀληθινός; οὐ γὰρ ἂν ἦν ἔργον θεοῦ τὸ πιστεῦν εἰς ἄνθρωπον. 20
- 223** Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με, εἶτα
 Ioh. 12. 44-45 PG 1336 προσεπάγει τούτοις· ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκε τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. Ὅτε τοίνυν κατ' ἐντολὰς τοῦ πατρός, κἂν ὡς ἄνθρωπος λέγῃ, τὴν πίστιν τὴν εἰς αὐτὸν εἰς τὸν πέμψαντα αὐτόν 25 ἀναφέρει καὶ ὁ θεωρῶν αὐτὸν θεωρεῖ τὸν πέμψαντα αὐτόν, τίς ὁ φάναι τολμῶν οὐκ εἶναι
 Ioh. 14. 1 θεὸν αὐτόν καὶ τοῦτον ἀληθινόν; ὅμοιον δὲ τούτῳ· πιστεῦτε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεῦτε.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν εὐαγγελίου

- 224** Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν, ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; 30
 Lc. 18. 8 Ὅταν ὁ Χριστὸς ἐξ οὐρανοῦ παραγένηται, ποίαν ἄρα ζητήσῃ πίστιν ἐν ἡμῖν; εἰ μὲν γὰρ ὡς ἄνθρωπος καθ' ἡμᾶς πιστεῦσθαι βούλεται, τίς ὁ ἀπιστήσας αὐτῷ; ἐνεκάλουν γὰρ οἱ Ἰου-
 Ioh. 10. 33 δαῖοι λέγοντες· διὰ τί σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς ἑαυτὸν θεόν; Ἕλληνες δὲ σταυρὸν ἀκούοντες καὶ θάνατον, ὡς περὶ ἀνθρώπου κοινοῦ διάκεινται καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐνός. ποίαν οὖν ἄρα πίστιν ζητεῖ ἢ δηλονότι τὴν ἐκκεκρυμμένην διὰ τῶν θεηγόρων, οἱ καὶ 35 αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γεγονάσι τοῦ λόγου; ἔφη τοίνυν Ἰωάννης ὅτι ὁ λόγος
 Lc. 1. 2 Ioh. 1. 14 σὰρξ ἐγένετο, γέγονε δὲ σὰρξ μετὰ τοῦ μείναι θεός. αὕτη τοίνυν ἡ πίστις ἐν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ ζητηθήσεται κατὰ καιρούς.

VS, D [= ma], A

1 ὁ om. Sm ὥρα VA ἡμέρα SD 2 ἐπίστευσαν SD 4 καὶ om. SD 5 ὄντα
 κατὰ φύσιν ἔγνω D 9 ἡμῖν om. D οὐρανοῦ DA 10 ἔχει VS, corr. S 12 αὐτόν⁹
 τὸν υἱὸν V 14 τὸν θν¹ V 15 τὸν χν V 16 ὁ ισ V 18 ἀληθῶς om. V 19 θω V
 20 ἄνθρωπον Pusey αὐτόν VS DA 25 λέγει V 31 πίστιν ζητήσῃ SD 32 βούλεται πιστεῦ-
 εσθαι V ol om. A 37 ἡμῖν VD in fine add. τέλος λόγων [λόγων om. S] προσφωνητικῶν
 [προσφωνητικῶν S] παρὰ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς τὰς εὐσεβεστάτας δεσποίνας VS

151 = S 133 A 164 Latina uersio extat in Collectione C 87. 88

Ὑπομνήματα πραχθέντα παρὰ τοῖς Ἀνατολικοῖς ἐπισκόποις ἐν οἷς καθαιροῦσι Κύριλλον καὶ L III 589
Μέμνονα τοὺς ἀγιωτάτους καὶ ἀκοιωνήτους ποιοῦσι πάντας τοὺς τῆς ἀγίας συνόδου M IIII 1260

- 1 Παρόντος ἐν τῷ οἰκείῳ καταγωγίῳ τοῦ ἀγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου Ἰωάννου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχείων μητροπόλεως τῆς Ἀνατολικῆς διοικήσεως καὶ τῆς σὺν αὐτῷ 5 ἀγίας συνόδου, ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ ἐνδοξότατος Κανδιδιανὸς ὁ κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστικῶν εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν εὐχῆς ἔργον ἦν καὶ τῆς σῆς θεοσεβείας παρούσης καὶ πάσης ὁμοῦ τῆς συνόδου συναχθείσης εἰς ἓν τὰ γράμματα τῶν δεσποτῶν ἡμῶν καὶ εὐσεβ- ep. 31
εστάτων βασιλέων ἀποδοῦναι, ὥστε πάσης, ὡς προεῖπον, τῆς συνόδου συναχθείσης τὸ 9
τηνικαῦτα τὰ προστεταγμένα παρ' αὐτῶν γενέσθαι. ἀλλὰ πρὸ τούτων ἡμερῶν πέντε ὁ d. 22. m.
εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κύριλλος καὶ Μέμνων ὁ τῆσδε τῆς πόλεως ἐπίσκοπος καὶ οἱ σὺν Iun. 431
αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι συναχθέντες ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐκωλύοντο παρ' ἐμοῦ
καθ' ἑαυτοὺς συνεδρεῦειν παρὰ τὰ τεθεσπισμένα παρὰ τῶν δεσποτῶν ἡμῶν καὶ εὐσεβε-
στάτων βασιλέων καὶ παρηνοῦντο ἀναμεῖναι τὴν πάντων ὑμῶν παρουσίαν· οἱ δὲ ἀπήιτουν
παρ' ἐμοῦ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὴν σάκραν. μὴ βουλόμενος δὲ τοῦτο ποιῆσαι διὰ τὸ μὴ 15
παρεῖναι τὴν σὴν ἀγισύνην πολλοὺς τε ἑτέρους ἐπισκόπους καὶ μητροπολίτας μηδέπω M IIII 1261
ἐληλυθέναι, ἠναγκάσθην παρ' αὐτῶν διὰ τὸ εἰρηκέναι αὐτοὺς ὅτιπερ ἀγνοοῦσι τί ἂν εἴη τὸ
γραφέν παρὰ τῶν δεσποτῶν ἡμῶν. τούτου ἕνεκεν συναχθέντων αὐτῶν ἀναγκασθεῖς,
ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι πρόφασιν ἀταξίας, ἀνέγνω αὐτοῖς τὴν σάκραν καὶ παρῶν καὶ μέλλων
ἐξείναι διεμαρτυράμην αὐτοὺς μηδὲν προπετὲς πράξειν, καθὼς περ καὶ πολλοὶ τῶν ἀγιωτά- 20
των ἐπισκόπων τῶν σὺν ἐμοὶ πρὸς αὐτοὺς εἰσελθόντων ἴσασιν. οἱ δὲ οὐδὲ οὕτως
ἀνασχόμενοι ἔπραξαν ἅπερ αὐτοῖς ἤρεσεν.
- 2 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Εὐχῆς ἔργον ἐπακοῦσαι τῶν εὐσεβῶν
συλλαβῶν· χρή γὰρ μὴ καταστοχάζεσθαι τῶν πράγματων, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ βαίνειν τοῦ ἀλη- L III 592
θοῦς καὶ μαθεῖν τὸν εὐσεβῆ σκοπὸν τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων, οἵτινες πάσαν 25
σπουδὴν ἔχουσιν ὑπὲρ τῶν τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησιῶν καὶ προτιμῶσι τούτου οὐδέν. γνω-
ρισάτω οὖν ἡμῖν ἡ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια τίνα ἐστὶ τὰ παρακαλουθήσαντα ἀναγνωσθέν-
των αὐτοῖς τῶν θεοφιλεστάτων τούτων γραμμάτων.
- 8 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανὸς εἶπεν· Ἀναγινωσκομένης τῆς σάκρας ἐπευ-
φήμησαν πάντες, ὡς νομίσαι με ὅτι ἀληθῶς εἴκουσι πᾶσι τοῖς παρὰ τῶν εὐσεβῶν ἡμῶν 30
βασιλέων θεσπισθεῖσι, καὶ ἔχαιρον ἐγὼ τούτοις. μετὰ δὲ ταῦτα παρακαλοῦντός μου εἶξαι
πάντας τοῖς γράμμασιν, οὐδεὶς ἐμοῦ ἀνασχέσθαι ἐβούλετο, ἀλλὰ μεθ' ὕβρεως τοὺς εὐλαβε-
στάτους ἐπισκόπους τοὺς παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Νεστορίου ἀποσταλέντας καὶ
τοὺς σὺν αὐτοῖς ἐξέωσαν, κάμει δὲ πάλιν ἐπὶ πολὺ παρακαλοῦντα ἐξέωσαν τοῦ συνεδρίου,
ὥσανεὶ οὐκ ὀφείλοντα κοινωνῆσαι τοῖς παρ' αὐτῶν τυπουμένοις. ἄλλως δὲ οὐδὲ τὸ 35
ἀποσταλὲν αὐτοῖς παραναγνωστικὸν παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων συνεχώρησαν Coll. C
ἀναγνωσθῆναι, ὡς οἱ σὺν ἐμοὶ γενόμενοι ἀγιώτατοι ἐπίσκοποι ἴσασι καὶ μαρτυροῦσι τοῖς ep. 82

VS, D [mn], AA

ῥνα V ρκς' D βιβλίον β' in mg. m 2/3 Ὑπομνήματα — συνόδου om. S 2 πραχθέντα A
πραχθέντα ἐν ἐφέσω D om. V τῶν τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπων D 2/3 καθαιροῦσι — συνόδου VA
κύριλλον καὶ μέμνονα καθαιρέσει ὑποβάλλουσιν ἐπὶ παρουσίᾳ κανδιδιανοῦ D 4 praemittit *Antiocho*
cons. VI Kal. Iul. [d. 26. m. Iun. 431] A παρόντες S τοῦ² om. A 7 δομεστικῶν om. V
11 εὐλαβέστατος VAA εὐλαβέστατος καὶ θεοφιλέστατος SD *huius id est Ephesiae* A 12 ἀγία
VAA om. SD 13 θεσπισθέντα SD 14 ἡμῶν SD, corr. S 20 καὶ om. SD 24 στο-
χάζεσθαι D 25 εὐσεβεστάτων D δεσποτῶν V 28 τούτων om. A 30 ἡμῶν om. A
31 με S 32 οὐδεὶς τ' V ἀνέχεσθαι A ἠβούλετο SD 33 ἐπισκόπου om. SD
34 παρακαλοῦντες S 35 ὀφείλοντες S δέ] τε δὲ D 36 ἐπαναγνωστικὸν D

cf. Coll. C 86^a παρ' ἐμοῦ ἀκολουθῶς γεγεννημένοις. ταῦτα δὲ πάντα καὶ εἰς γνῶσιν τῶν δεσποτῶν τῆς οἰκουμένης ἀνηνέγκαμεν δηλοῦντες ὅτι τῆς σῆς ἀγιωσύνης τὴν παρουσίαν καὶ τῶν σὺν αὐτῇ ἀγιωτάτων ἐπισκόπων ἀναμένουμεν.

4 Ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Ἀναγνωσθήτω καὶ ἡμῖν τὰ εὐσεβῆ ἐπ. 25. 31 γράμματα.

5 Τῶν δὲ ἀγιωτάτων ἐπισκόπων ἀναστάντων ἀνέγνω ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανός. τούτου δὲ γενομένου καὶ ἐπευξαμένων τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῷ εὐσεβεῖ αὐτῶν κράτει, ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Ἦρκει μὲν αὐτοῦ τοῦ εὐσεβοῦς γράμματος ἡ γαληνότης πρὸς πάσαν αὐτοῦς ἀγαγεῖν εὐταξίαν, εἰ καὶ ἔξω ἦσαν τοῦ ἱερατικοῦ τάγματος· ἀλλ' ἐπειδὴ, ὡς εἶπεν ὑμῶν ἡ μεγαλοπρέπεια, θορύβου καὶ 10 ἀταξίας μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραμμάτων τὰ πάντα ἐπλήρωσαν καὶ ὕβρεις ἐπήγαγον καὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις καὶ τῇ σῇ μεγαλοπρεπείᾳ, ἐπιστάντες ἡμεῖς μετὰ τῆς πρεπούσης εὐταξίας καὶ τοῦ γράμματος ἐπηκούσαμεν καὶ τὸν σκοπὸν τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων εἰς ἔργον ἀγαγεῖν ἐτοιμῶς ἔχομεν, θεοῦ ἐπιτρέποντος. παρακαλῶ δὲ καὶ εἰ ἕτερόν τι πέπρακται παρ' αὐτῶν, μαθεῖν παρὰ τῆς σῆς μεγαλοπρεπείας. 15

6 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανός εἶπεν· Ἐπειδὴ πάντα ἀκριβῶς ζητεῖ ἡ σὴ M III 1264 ἀγιωσύνη καὶ ἀκολουθῶς, δίκαιον καὶ τὰ λοιπὰ λέγεσθαι παρ' ἐμοῦ. τῇ γὰρ ἐξῆς ἡμέρᾳ d. 23. m. ἀγνοῶν πάντῃ τὰ πεπραγμένα, ἔξαίφνης ἤκουον τὸν ἀγιώτατον ἐπίσκοπον Νεστόριον κα- Iun. 431 θηρῆσθαι παρ' αὐτῶν προτεθέν τε γράμμα τὸ καθαιρετικὸν ἀποσπάσας ἀνέγνω, ὃπερ ἀπέστειλα τοῖς εὐσεβεστάτοις ἡμῶν βασιλεῦσι. μετ' ὀλίγον δὲ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἤκουον 20 καὶ δημοκῆρυκας περιόντας τὴν καθαίρεσιν τοῦ μνημονευθέντος ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Νε- Coll. C ep. 86 στορίου ἐκπομπεύειν. ταῦτα τοῖνυν γνοῦς, ἐνοχᾶς αὐτοῖς ἀπέστειλα πρὸς τὸ μὴδὲν

L III 593 πράξει παρὰ τὰ προσταχθέντα παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων. οὐδὲν δὲ ἦττον Coll. C ep. 85 καὶ τοὺς ἀγιωτάτους ἐπισκόπους μεθώδευσά τοὺς μὴ συναθροισθέντας μετ' αὐτῶν ἀναμείναι τὴν τῆς ὑμετέρας ἀγιωσύνης παρουσίαν. 25

7 Ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Ἀκολουθῶς τοῖς κανόσι καὶ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς θεσμοῖς καὶ τῷ βασιλικῷ γράμματι ἐπὶ παρουσίᾳ πάντων διαλεχθέντες καὶ ἐπερωτήσαντες τὰ εἰκότα καὶ τυχόντες ἀποκρίσεως, ἦλθον ἐπὶ τοῦτο ἐλέγχων γενομένων ἢ ἐρήμην κατεδίκασαν τὸν ἄνδρα;

8 Ὁ μεγαλοπρεπέστατος κόμης Κανδιδιανός εἶπεν· Ἰσασι πάντες οἱ συμπαρόντες μοι 80 θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι ὡς χωρὶς τινος κρίσεως καὶ ἐξετάσεως καὶ ζητήσεως τὰ παρ' αὐτῶν τετύπωται.

9 Ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Μάλιστα μὲν οὐδὲ τὰ ἐφ' ἡμῶν αὐ- τοῖς πραχθέντα ἀκόλουθα ἦν· δέον γὰρ αὐτοὺς τοὺς ἄρτι ἐξ ἀποδημίας οὕτω μακρὰς ἤκον- τας ἀδελφικῶς ἀσπάζασθαι καὶ κεκονιαμένους ἐπὶ φιλοφρονήσασθαι καὶ ἀνακτήσασθαι ἀδελ- 85 φικῇ διαθέσει, εὐθύς ἦλθον ταρασσόντες ἡμᾶς καὶ θορυβοῦντες καὶ τὴν συνήθη ἀταξίαν ἐπιδεικνύμενοι. ἀλλ' ὅμως τούτοις ἢ <νῦν> συνοῦσά μοι ἀγία σύνοδος οὐδὲ τὰς ἀκοᾶς

4—7 haec in obscuram brevitatem contracta esse apparet ex A

VS, D [= mn], AA

2 δηλοῦντων S 4 ἐπίσκοπος SD 6 δὲ om. SD ἀνέγνωσεν V 7 γεναμένου S 8 αὐ- τοῦ VAS αὐτοῖς SootD 9/10 ἐξῶσαν VA 11 μετὰ μετὰ SD ἐποίησαν D 12 καὶ¹ SAA om. VD 13 προσηκούσης A 14 προθύμως V 15 τι AA om. VSD 19 ἐπισκόπας V 20 καὶ κατὰ SD τῆς ἀγορᾶς SDA 21 περιόντας SDA ἐπισκόπου VAA om. SD 22 ἐκπομπεύειν om. V ἐνοχᾶς SD preces A ἐν εὐχαῖς V καὶ εὐχὰς A ἀπέστειλα αὐτοῖς V 23 προστεταχθέντα V 24 ἡμῶν ἐπισκόπους V ἐμεθόδευσα V 27 θεσπίσμαι V 30 μοι om. SD 31 θεοσεβέστατοι VAA θεοφιλέστατοι SD καὶ ζητήσεως VAA om. SD 33 ἐπί- σκοπος D οὐδὲ SDAA οὖν δὴ V 34/35 οὕτω μακρὰς ἤκοντας AA οὕτω μακρὰν ἤκοντας V μακρὰς ἤκοντας οὕτως SD 35 κεκονιωμένους A 37 νῦν A om. VSDA

υπέσχε. δοκιμάσει δὲ ἡ ἀγία σύνοδος τὰ ὀφείλοντα κατὰ τῶν οὕτως ἀθέσμως καὶ τυραννικῶς ἅπαντα συνταραξάντων ἀκολουθῶς τυπωθῆναι.

- 10 Τούτων οὕτως ἐχόντων καὶ ἐξελθόντος τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου Κανδιδιανοῦ τοῦ κόμητος τῶν καθωσιωμένων δομεστικῶν μετὰ τὴν τοῦ εὐσεβοῦς γράμματος ἀνάγνωσιν καὶ τὴν κατάθεσιν τῆς προειρημένης διηγήσεως, ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· 5 Ἀκήκοεν ἡ ὑμετέρα θεοσέβεια τοῦ τε εὐσεβοῦς γράμματος τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων καὶ τῶν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ κατατεθέντων καὶ ἔγνω τὸν σκοπὸν τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων, ὡς πᾶσαν πρόνοιαν ποιούμενοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης καὶ τῆς ὑγιούς καὶ ἀπεριτρίπτου πίστεως καὶ τῶν ἀποστολικῶν δογμάτων τὴν ἀγίαν ἐνταῦθα συνήθροισαν σύνοδον, ἀξίως τοῦ θεοφιλοῦς αὐτῶν κράτους τοῦτο γενέσθαι 10 προστάξαντες, ὥστε πάντας κατὰ ταυτὸν γενομένους τὰ τε ζητούμενα ἀδελφικῶς καὶ ὡς ἱερεῦσι πρέπει, βασανίσαι κατὰ τε πρότασιν καὶ λύσιν καὶ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν ταραχῆς πάσης ἐκτὸς καὶ θορύβου χωρὶς, μηδενὸς ἑτέρου ζητουμένου μήτε ἐκκλησιαστικοῦ μήτε χρη- M IIII 1265 ματικοῦ κεφαλαίου πρὸ τῆς ἀκριβοῦς ἐρεύνης καὶ βεβαιώσεως τῆς εὐσεβοῦς πίστεως τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συνεληλυθότων. τί τοίνυν 15 συνοραὶ ὑμῶν ἡ θεοσέβεια δεῖν γενέσθαι ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ τῶν εὐσεβῶν γραμμάτων καταφρονήσει;

- 11 Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Δῆλός ἐστιν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ Μένων ὁ τῆσδε τῆς πόλεως εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ὁ εἰς ἅπαντα συνεργήσας αὐτῷ, ὡς ἀκριβῶς ἔγνωμεν πρὸ τῆς ὑμετέρας παραγενόμενοι θεοσεβείας καὶ πάντα 20 ὡς εἰπεῖν θεασάμενοι τὰ ὑπ' αὐτοῦ τολμηθέντα. τὰς τε γὰρ ἀγίας ἐκκλησίας τὰ τε L III 576 ἅγια μαρτύρια καὶ τὸ ἅγιον Ἀποστόλιον ἀπέκλεισε, μὴ συτχωρήσας μηδὲ τὴν ἀγίαν πεντη- d. 7. m. Iun. 43¹ κοστήν παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἐπιτελεσθῆναι πλήθός τε ἀγροικικὸν συναγαγὼν διετάραξε τὴν πόλιν, τοὺς οἰκείους κληρικοὺς εἰς τὰς οἰκίας τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων πέμπων καὶ μυρία ἀνήκεστα ἀπειλῶν, εἰ μὴ συναθροισθεῖεν εἰς τὸ ἀτάκτως ὑπ' αὐτῶν 25 γεόμενον συνέδριον, ἐπὶ κακῷ τῷ συνειδότι ἅπαντα συνταράξαντες καὶ συτχέαντες καὶ θορύβων τὰ ἐκκλησιαστικὰ πληρώσαντες πράγματα καὶ τῶν τε εὐσεβῶν γραμμάτων καταφρονήσαντες τοὺς τε ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς πατήσαντες, ὥστε τὴν αἵρετικὴν κακοδοξίαν μὴ ζητηθῆναι, ἣν ἐν τοῖς κεφαλαίοις εὗρομεν τοῖς ἀποσταλείσι πρώην εἰς τὴν βασιλίδαν πόλιν ep. 6 ὑπὸ τοῦ εὐλαβεστάτου Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου, ὧν τὰ πλεῖστα συμβαίνει τῇ Ἀρείου καὶ 30 Ἀπολιναρίου καὶ Εὐνομίου δυσσεβείαι. χρή τοίνυν τὴν τε σὴν ἀγιωσύνην καὶ πάντας ἡμᾶς ἐκθύμως ὑπερμαχῆσαι τῆς εὐσεβείας, ὥστε μὴ ὑπαχθῆναι τινὰς τοῖς αἵρετικοῖς τοῦ θεοφιλεστάτου Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου κεφαλαίοις μηδὲ διαφθαρῆναι τῶν ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν, καὶ τοὺς μὲν ἐξάρχους τοῦ τε αἵρετικοῦ φρονήματος καὶ τῆς πάντα λόγον ὑπερ- βαλλούσης ἀταξίας τῇ ἀξίᾳ τῆς παρανομίας ψήφῳ καταδικάσαι, τοὺς δὲ ὑπαχθέντας αὐ- 35 τοῖς καὶ παρασυρέντας ὑπ' αὐτῶν εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους ἐκκλησιαστικῶι ἐπιτιμίῳ ὑποβαλεῖν.

- 12 Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Εὐχῆς μοι ἔργον ἦν τὸ μηδένα τῶν τῷ θεῷ ἱερατεύειν ἀφορισθέντων ἐκτὸς γενέσθαι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος· ἐπειδὴ δὲ ἀναγκαῖα τῶν ἀνιάτως ἐχόντων μελῶν ἡ τομὴ διὰ τὴν τοῦ παντὸς σώματος ὑγίειαν, Κύ- 40 ρλλον μὲν καὶ Μέμνονα ὡς ἐξάρχους τῆς γεγενημένης παρανομίας καὶ τοῦ πατηθῆναι τοὺς

VS, D [= mn], AA

1 δοκιμάσει VA δοκιμάσει SD *deliberet* A 3 κανδιδιανοῦ τοῦ VAA om. SD 4 καὶ
τῶν D 5 ἐπίσκοπος V 8 ἡμῶν βασιλέων V 11 προστάξαντες VSA 12 πρέπον D
16 δεῖ S 19 ἅπαν SD 21 τε¹ VAA om. SD 26 γινόμενον A ταραξάντες D
27 τε om. V 28 τοὺς — πατήσαντες om. V 29 ἡύραμεν S 31 ἀπολλιναρίου S 34 τε
om. V 35 ἀξίαι] ἀταξία S

Acta conciliorum oecumenicorum. 1 1, 5.

- ἐκκλησιαστικούς θεσμούς καὶ τὰ εὐσεβῆ θεσπίσματα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων καὶ διὸ τὸ αἰρετικὸν τῶν προειρημένων κεφαλαίων φρόνημα καθαιρέσει ὑποβληθῆναι προσήκει, τοῖς δὲ ὑπ' αὐτῶν ὑπαχθέντας ἀκοινωνήτους γενέσθαι, ὡς ἂν τὸ οἰκεῖον ἐπιγνόντες πλημ- μέλημα τὰ τε αἰρετικά τοῦ Κυρίλλου κεφάλαια ἀναθεματίσωσι καὶ τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἀγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναθροισθέντων ἐμμένειν καθομολογήσωσι 5 μὴδὲν ἕτερον αὐτῇ ἢ ξένον τῆς εὐσεβείας ἐπεισάγοντες καὶ κατὰ τὰ εὐσεβῆ γράμματα τῶν
- M III 1268** θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων σὺν ἡμῖν συνέλθωσι καὶ τῶν τε ζητουμένων τὴν βάσανον ἀδελφικῶς ποιήσονται καὶ τὴν εὐσεβῆ βεβαιώσωσι πίστιν.
- 18** Ἡ ἀγία σύνοδος εἶπεν· Ἐννόμως καὶ ἐνδίκως ἡ σὴ ἀπεφῆνατο ἀγιότης. δεῖ τοίνυν γράμματι κοινῶι Κυρίλλου μὲν καὶ Μέμνονος τὴν καθαίρεσιν, τῶν δὲ λοιπῶν τὴν ἀκοινωνη- 10 σίαν ὑπαγορευθῆναι καὶ ταῖς πάντων ὑπογραφαῖς ἡμῶν κυρωθῆναι.
- 14** Ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης εἶπεν· Γενήσεται τὰ συνδόξαντα. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας διελάλησα.

Ψήφος

- L III 597 16** Ἡ ἀγία σύνοδος ἡ χάριτι θεοῦ συγκροτηθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ κατὰ τὸ γράμμα τῶν εὐ- 15 σεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων διελάλησε τὰ ὑποτεταγμένα
- Ἡυχόμεθα μὲν κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἀγίων πατέρων καὶ κατὰ τὸ γράμμα τῶν εὐ- σεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων εἰρηνικῶς γενέσθαι τὴν σύνοδον· ἐπειδὴ δὲ θρασύτητι καὶ ἀταξίαι καὶ αἰρετικῶι φρονήματι κεκρημένοι καθ' ἑαυτοὺς συνηδρεύσατε, καί- τοι ἡμῶν ἐπὶ θύραις ὄντων κατὰ τὸ γράμμα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων, καὶ πάσης 20 ταραχῆς τὴν πόλιν καὶ τὴν ἀγίαν σύνοδον ἐνεπλήσατε ὑπὲρ τοῦ μὴ ζητηθῆναι τὰ κεφάλαια ἃ συμβαίνει τῇ Ἀπολιναρίου καὶ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου κακοδοξίαι καὶ δυσσεβείαι, καὶ οὐκ ἀνεμείνατε τὴν τῶν ἀπανταχόθεν ἀγιωτάτων ἐπισκόπων παρουσίαν τῶν κληθέντων ὑπὸ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων καὶ ταῦτα τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως παραγγείλαντος ὑμῖν μὴδὲν τοιοῦτον τολμήσαι, ἀλλὰ ἀναμείναι τὸ 25 κοινὸν ἀπάντων τῶν ἀγιωτάτων ἐπισκόπων συνέδριον, τοῦτου ἕνεκεν γινώσκετε ὡς καθι- ρημένοι ἐστέ καὶ ἀλλότριοι τῆς ἐπισκοπῆς σὺ τε Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων καὶ <σὺ> Μέμνων ὁ τῆσδε τῆς πόλεως καὶ πάσης ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας ἀλλότριοι ὡς πάσης τῆς ἀταξίας καὶ παρανομίας ἔξαρχοι καὶ ἡγεμόνες καὶ τοῦ πατηθῆναι τοὺς κανόνας τῶν πατέρων καὶ τὰ βασιλικά θεσπίσματα αἵτιοι γεγονότες· οἱ δὲ λοιποὶ πάντες οἱ συμφρονῆ- 30 σαντες τοῖς ἡτακτηκόσι καὶ παρανομήσασι κατὰ τῶν κανόνων καὶ κατὰ τῶν βασιλικῶν θεσπισμάτων ἀκοινώνητοι ἐστέ, ὥς ἂν ἐπιγνόντες τὸ οἰκεῖον πλημμέλημα μετανοήσητε καὶ τὴν πίστιν τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συναθροισθέντων καταδέξησθε μὴδὲν ἕτερον αὐτῇ <ῆ> ξένον ἐπεισάγοντες καὶ ἀναθεματίσητε τὰ αἰρετικά κεφάλαια τὰ ἐκτεθέντα παρὰ

15—p. 123, 3 affert Liberatus 6 p. 24. 25 Garnier

VS. D [= mn], AA

1 γαληνοτάτων A 2 διὰ om. S 4 κεφάλαια ἀναθεματίσωσι VAA ἀναθεματίσωσι S ἀνα-
θεματίσωσι δόγματα D πίστει om. SD 5 ἀγιωτάτων SAA ἀγίων VD καθομολογήσωσι
πίστει D 6 ἐπεισάγοντα S καὶ] *et tunc* A 7 διέλθωσι A 11 καὶ — κυρωθῆναι om. A
τῶν πάντων SD 13 διελάλησα SDA διελάλησε A διελάλησεν V 14 om. D 15 θῷ χάριτι A
16 ἡμῶν om. SD 16—18 διελάλησε — βασιλέων om. A 17 εὐχόμεθα SD 18 ἡμῶν καὶ
φιλοχρίστων D 19/20 καίτοι — ὄντων] *plura in* A 20 θύρας S εὐσεβῶν SD 21 μὴ
om. V 22 ἀπολλιναρίου S 26 ἀγιωτάτων om. SD 27 σὺ A Liberatus om. VSDA
28 *huius civitatis Ephesiae* A 29 ἀταξίας καὶ παρανομίας VAA Liberatus ἀναρχίας καὶ παρανομίας
ἀτάκτου D ἔξαρχίας καὶ παρανομίας ἀτάκτου S 30/31 συμφωνήσαντες V 33 τὴν πίστιν τὴν D
34 ἡ A om. VSDA Liberatus

Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως τὰ ἐναντιούμενα τῇ εὐαγγελικῇ καὶ ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ καὶ τῷ γράμματι τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ἐμμένῃτε τῷ κελεύοντι ἡσυχῶς καὶ ἀκριβῶς τὰ τῆς πίστεως ζητηθῆναι.

16

Εἰσὶ δὲ οἱ ὑπογράψαντες

M IIII 1269

1 Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας	6
2 Ἀλέξανδρος Ἀπαμείας μητροπολίτης	
3 Φρίτιλας Ἡρακλείας μητροπολίτης	
4 Ἰωάννης Δαμασκοῦ μητροπολίτης	
5 Ἰμέριος Νικομηδείας μητροπολίτης	
6 Δωρόθεος Μαρκιανουπόλεως μητροπολίτης	10
7 Ἑλλάδιος Ταρσοῦ μητροπολίτης	
8 Ἀλέξανδρος Ἱερᾶς πόλεως μητροπολίτης	
9 Μαξιμίνος Ἀναζαρβοῦ μητροπολίτης	
10 Δεξιανὸς Σελευκείας Ἰσαυρίας μητροπολίτης	
11 Εὐθήριος Τυάνων μητροπολίτης	15
12 Βασίλειος Θεσσαλίας μητροπολίτης	
13 Ἀστέριος Ἀμίδης μητροπολίτης	
14 Ἀντίοχος Βόστρων μητροπολίτης	
15 Θεοδώρητος Κύρου	
16 Παῦλος Ἐμίσης	20
17 Μακάριος Λαοδικείας	
18 Ἀπρίγγιος Χαλκίδος	
19 Θεοσέβιος Κίου Βιθυνίας	
20 Πολυχρόνιος Ἡρακλείας	
21 Γερόντιος Κλαυδιουπόλεως	25
22 Κύριλλος Ἀδάνων	
23 Κύρος Μαρκουπόλεως	
24 Αὐσόνιος Ἱμερίας	
25 Αὐρήλιος Εἰρηνουπόλεως	
26 Πολυχρόνιος Ἐπιφανείας	30
27 Μελέτιος Νεοκαισαρείας	
28 Μουσαῖος Ἀράδου καὶ Ἀνταράδου	
29 Ἑλλάδιος Πτολεμαίδος	
30 Ἡσύχιος Κασταβάλων	
31 Ταριανὸς Αὐγούστης	35
32 Σαλούστιος Κωρύκου	
33 Οὐαλεντίνος Μαλλοῦ	
34 Ἰάκωβος Δοροστόλου	

1—48 et plura nec omnia eadem nomina habet A

VS, D [= mn], AA

2 βασιλέων SDA ἡμῶν βασιλέων VA Liberatus ἐμμένῃτε S 4 ὑπογράψαντες οὗτοι D

1—13 μητροπολίτης inter episcopi et ciuitatis nomina coll SD 3 φρίτιλας VA φριτι² S

φριτίλος D 5 νικομηδείας V 8 Ἱεραπόλεως V 9 μαξιμιανὸς SD μάξιμος AA ἀνα-
βαρζοῦ SD 10 σαυρίας SD 15 θεοδώριτος DA 25 αὐρίλιος VS 28—48 ordo in V:

28 27. 30 29 32 31 34. 33 36 35 38 37 40 39 42 41 26 43 29 πολεμαῖδος S 30 καβά-
λων D 33 κορύκου S 34 μάλλου SDA 34 δωροστόλου D

L III 600

- ³⁵ Μαρκιανὸς Ἀβρύτου
³⁶ Ζῶσυν Ἐσβούντος
³⁷ Δανίηλος Φαυστινουπόλεως
³⁸ Εὐστάθιος Παρνασοῦ
³⁹ Ἰουλιανὸς Λαρίσσης
⁴⁰ Διογένης Σελευκοβήλου
⁴¹ Ἡλιάδης Ζεύγατος
⁴² Πλάκων Λαοδικείας
⁴³ Μαρκελλίνος Ἄρκης

Ὅμοῦ πάντες μῦ

5

10

152 = S 134 A 165. Latina uersio extat in Collectione C 89

Γράμμα τῶν αὐτῶν τὸ τῆς ἀκοινωνησίας σταλὲν τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ

Ἡ ἀγία σύνοδος τοῖς παρ' ἡμῶν γενομένοις ἀκοινωνήτοις ἐπισκόποις τάδε δηλοῖ καὶ συμβουλεύει. Δεινὸν μὲν ὡς ἀληθῶς τὸ πλημμελεῖν καὶ τὸν δεσπότην παροργίζειν θεόν· δεινότερον δὲ πολλῶι καὶ χαλεπώτερον τὸ μὴ λύειν μεταμελείαι τὴν πλημμέλειαν. ὅπερ ὑμεῖς ¹⁵ μέχρι τοῦ παρόντος πεποιήκατε, συνεργήσαντες μὲν τοῖς ἀθέσμως καὶ ἀτάκτως γεγενημένοις ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως καὶ Μέμνονος τοῦ Ἐφεσίου, ἀκοινωνήτοι δὲ παρ' ἡμῶν τούτου χάριν γεγενημένοι καὶ τῆς φιλανθρωπίας τὴν θύραν ἀνεωιγμένην ὑμῖν διὰ τῶν ἡμετέρων ἀποφάσεων ὀρῶντες καὶ μὴ προστρέχοντες μηδὲ παρακαλοῦντες τῶν τῆς ἀκοινωνησίας ἀπαλλαγῆναι δεσμῶν, ἀλλ' ἔτι συνόντες ἀνδράσιν αἰρετικὸν φρόνημα κεκτημένοι καὶ ²⁰ τοὺς τε θεσμοὺς τῶν ἀγίων πατέρων τὰ τε θεσπίσματα τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων πατήσασι καὶ μυρία παράνομα ἐργασαμένοι καὶ τούτου χάριν ὑφ' ἡμῶν καθαιρεθεῖσι καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτρίοις γενομένοις. γινώσκετε τοιγαροῦν ὡς εἰ μὴ ταχέως τὸ πρέπον συνῖδοιτε καὶ τῆς ἐπιβλαβοῦς ἐκείνης ἐπιμιξίας ἀπαλλαγέντες τὴν τε πίστιν τῶν μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων κατέχειν ὁμολογήσετε καὶ κατὰ τὰ γράμματα ²⁵ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων ἡσύχως καὶ θαυμάσιον παντὸς χωρὶς τὸ συνέδριον σὺν ἡμῖν ποιῆσαι θελήσετε, ἡμᾶς μὲν οὐκ αἰτιάσεσθε, ἑαυτοὺς δὲ τῆς ἀβουλίας ἐπιμέμψεσθε.

M III 1272

153 = S 135 A 166. Latina uersio extat in Collectione C 90

L III 601

Ἀναφορά τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα δι' ἧς ἐμήνυσαν τὰ παρ' αὐτοῖς πραχθέντα καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ βράδους τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου

30

Τοῖς εὐσεβέσιν ὑμῶν κελυσθέντες γράμμασι κατελάβομεν τὴν Ἐφεσίῳ μητρόπολιν καὶ εὖρομεν πάσης συγχύσεως καὶ ἐμφυλίου πολέμου γέμοντα τὰ ἐκκλησιαστικά πράγματα, Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως καὶ Μέμνονος συμφραζαμένων καὶ πλήθος ἀγροικικὸν συναθροισάντων καὶ μήτε τῆς ἀγίας πεντηκοστῆς τὴν πανήγυριν ἐπιτελέσαι συγχωρησάντων ³⁵ μήτε τὰς ἐσπερινὰς ἢ τὰς ἑωθινὰς λειτουργίας, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὰς ἀγίας ἐκκλησίας καὶ τὰ ἅγια μαρτύρια ἀποκλεισάντων, καθ' ἑαυτοὺς δὲ σὺν τοῖς ἀπατηθείσιν ὑπ' αὐτῶν συνεδρευσάντων καὶ μυρία παράνομα ἐργασαμένων καὶ τοὺς τε τῶν ἀγίων πατέρων κανόνας

d. 7. m. Iun.

431

VS, D [= mn], AA

³⁵ ἀβρύτης SD³⁶ εἰσβούντος SD⁴³ μαρκελλίνος SDA⁴⁴ ὁμοῦ — μῦ V om. SDA

ρνβ V ρκζ' D

12 τὸ om. SD

σταλὲν ἐν SD

13 τοῖς] τῆς V

15 ἡμεῖς S

18 φιλίας SD

ἡνεωγμένην D

20 ἀπηλλάχθαι D

22 ἐργαμένοις V

23/24 συνῖδοιτε D

24 ἐκείνης om. SD

25 ὁμολογήσητε VS

27 ἐπιβουλίας SD

μέμψεσθε SD

ρνγ V ρκη' D

29 ἐπιστολὴ D

31 ἡμῶν S

πόλιν S

33 *Epheasio**Memnonis A*

τὰ τε ὑμέτερα πατησάντων θεσπίσματα καὶ ταῦτα τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδι-
διανοῦ τοῦ παρὰ τῆς ὑμετέρας φιλοχρίστου κορυφῆς ἀποσταλέντος παρεγγυήσαντος αὐτοῖς
καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως ἀναμείναι τοὺς πανταχόθεν ἀφικνουμένους ἀγιωτάτους ἐπισκό-
πους καὶ τότε κοινῇ τὸ συνέδριον ποιῆσαι κατὰ τὰ γράμματα τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, καὶ
αὐτοῦ δὲ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἐπιστείλαντός μοι τῷ τῆς Ἀντιοχείων πρὸ δύο ἡμε- 5
ρῶν τοῦ γενομένου ὑπ' αὐτοῦ συνεδρίου, ὡς ἡ σύνοδος πᾶσα ἀναμένει μου τὴν παρουσίαν.
δι' ὃ ἀμφοτέρους τοὺς προειρημένους καθείλομεν Κύριλλον καὶ Μέμνονα καὶ πάσης ἐκκλη-
σιαστικῆς λειτουργίας ἄλλοτρίους πεποιήκαμεν· τοὺς δὲ λοιποὺς τοὺς ταυτησί τῆς παρα-
νομίας αὐτοῖς κοινωνήσαντας ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν ἕως ἂν τὰ τε κεφάλαια τὰ παρὰ ep. 6
Κυρίλλου ἐκπεμφθέντα τῆς Ἀπολιναρίου καὶ Εὐνομίου καὶ Ἀρείου κακοδοξίας γέμοντα ἐκ- 10
βάλωσι καὶ ἀναθεματίσωσι καὶ κατὰ τὸ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας γράμμα κοινῇ σὺν ἡμῖν
συνεδρεύσαντες ἡσύχως καὶ ἀκριβῶς τὰ τε ζητήματα σὺν ἡμῖν ἴδωσι καὶ τὸ εὐσεβὲς τῶν
πατέρων βεβαιώσωσι δόγμα.

Περὶ δὲ τῆς ἐμῆς βραδυτήτος ἴστω ὑμῶν ἡ εὐσέβεια ὡς πρὸς τὸ χερσαῖον διάστημα
τῆς ὁδοῦ (διὰ τῆς γὰρ ἡμῶν ἡ ὁδὸς γεγένηται) σφόδρα ἐπεταχύναμεν. 15
γὰρ μονὰς ὠδεύσαμεν, μηδεμιᾶς ἀνακωχῆς κατὰ τὴν πορείαν ἀπολαύσαντες, ὡς ἔξεστιν
ὑμῶν τῇ φιλοχρίστῳ βασιλείᾳ παρὰ τῶν τὰς κατὰ τὴν ὁδὸν πόλεις οἰκούντων μαθεῖν.
πρὸς δὲ τούτοις καὶ ὁ λιμὸς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν γενόμενος καὶ αἱ καθ' ἑκάστην ἡμέραν M IIII 1273
ταραχαὶ τοῦ δήμου καὶ ἡ παρὰ τὸν καιρὸν σφοδροτάτη γενομένη ἐπομβρία, ἥ καὶ κίνδυνον
ἐκ τῶν χειμάρρων ἐπήγαγε τῇ πόλει, οὐκ ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν προειρημένην ἡμᾶς 20
ἐπέσχε πόλιν.

154 = S 136 A 167. Latina uersio extat in Collectione C 91

Ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῷ L III 705
ἦν ἀντέγραψαν διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ M IIII 1380

- 1 Τοῦτο, εὐσεβεῖς βασιλεῖς, τοῦτο ὀρθοδοξίας σύστασις τὸ λύσαι πάντα τὰ ἀθέσμως ὑπ' 25 ep. 83
ἐκείνων γεγενημένα καὶ τοῖς κανόσιν ἤδη προλελυμένα, τὸ ἐν πρώτῃ τάξει προστάξει τὴν
ἐξέτασιν τῶν δογμάτων ἐν τῇ συνελευσίᾳ συνόδῳ γενέσθαι. ἔμακαρίσαμεν <οὖν> τὴν
οἰκουμένην, τὰ πρόσφατον ἡμῖν κομισθέντα ὑμῶν θεσπίσματα σὺν ἐπαίνοις μυρίοις ἀνα-
γνόντες, ἐφ' οἷς σκήπτροις καὶ ἐφ' οἷς βασιλεῖς διακυβερνᾶται. ἀλλ' ὥσπερ ταῦτα
παντὸς θαύματός ἐστιν ἐπέκεινα ὅσα προστετάχατε, εὐσεβέστατοι βασιλεῖς, οὕτω καὶ ἡμῖν 30
ἀναγκαῖα ἐστὶν ἡ πρὸς τὸ ὑμέτερον κράτος ἀπολογία περὶ ὧν συνηλάθημεν ἐν τῇ Ἐφεσίῳ
γενόμενοι πόλει καταψηφίσασθαι καὶ κατακρίναι τοὺς ἐκ προοιμίων τὰ ὑμέτερα πατήσαντας
θεσπίσματα, τοὺς ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ οἰκείου συνειδότος ἡλαύνοντο, κυρῶσαι θελήσαντας καὶ
ἀνανεῶσαι τὰ Ἀπολιναρίου καὶ Ἀρείου δόγματα κατὰ τῆς εὐσεβείας ἐφ' οἷς Κύριλλος ὁ
Ἀλεξανδρείας πρῶτην εἰς τὴν βασιλίδαν πόλιν κεφάλαιά τινα μετὰ ἀναθεματισμῶν ἐξέπεμψε 35 ep. 6
μετὰ πάσης ἐθελοθρησκείας, τοὺς πρὶν ἄψωνται τῆς τῶν θείων δογμάτων ἐρεύνης, πρὸς

VS, D [= mn], AL

2 κεφαλῆς SD	5 τῆς om. A	6 αὐτῶν V	9 τε om. V	10 τοῦ κυρίλλου SD
ἀπολλιναρίου S	ἀρείου καὶ εὐνομίου SD	12 συνεδρεύσαντας n spatium uacuum δρεῦσαν* m		
ἡδρευσαν S	ἡσύχως VSAA συνήθως D	ζητήματα VAA ζητούμενα SD	ἴδωσι VA συνί- δωσι SD	
14 βραχύτητος A	15 ἐπεταχύνομεν S	19 περὶ D	γενομένη σφοδροτάτη D	
20 ἡμᾶς SD	ἡμέρας SD			
ρνδ V ρκθ' D	23 ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν D	26 γινόμενα nS γενόμενα m	27 γίνε- σθαι A	οὖν A om. VSDA
33 ἰδίου A	θελήσαντος S	34 ἀρείου καὶ ἀπολιναρίου [ἀπολλιναρίου S] SD	32/33 θεσπίσματα πατήσαντας SDA	ἐφ' scripti pro A ἐν VSDA
	36 ἄψωνται VA ἄψωντας S ἄψαντας D			

ἔχθραν καὶ ἀπέχθειαν ἰδόντας ἐν οἷς ἐτόλμησαν παρὰ τὰ ὑμέτερα εὐσεβῆ θεσπίσματα
 ψῆφον οὕτως ἄδικον ἐξενεγκεῖν κατὰ τοσούτου θρόνου τῆς βασιλίδος πόλεως Κωνσταντι-
 νουπόλεως. ἡ μὲν οὖν τούτων παροιμία αὐτόθεν πᾶσιν ἀνθρώποις δῆλη ἐστίν, ἐφ' ἣ
 ἡ ἀγία σύνοδος ὀρθῶι φρονήματι καὶ ζήλῳι κατὰ θεὸν κινηθεῖσα καὶ φειδοῖ τῶν ἀγίων
 ἐκκλησιῶν κατέκρινεν αὐτοκατακρίτους ὄντας, οὐ μεμπτόν τι, μὴ γένοιτο, οὐδὲ θερμόν, ὡς
 2 ἂν τις εἴποι, πράττουσα, ἀλλὰ τῇ εὐσεβείᾳ κινδυνεύουσι πρὸ πάντων ἀμύνουσα. αὕτη
 ὑπὲρ τῶν παρ' ἡμῶν πεπραγμένων δικαιολογία πρὸς τὸ ὑμέτερον κράτος ἔστω ἀπολογία,
 ἡμῶν μὲν μήτε πρὸς χάριν μήτε πρὸς ἀπέχθειαν βλέπόντων, ἀλλ' ἐνὸς ὄντων τοῦ τὴν εὐ-
 σεβῆ πίστιν κυματουμένην ὥσπερ διασῶσαι ὑπὸ τῶν τὰ ἑαυτῶν συγγράμματα αὐθαδεῖαι
 βουληθέντων κρατῦναι ἐπ' ἀθετήσῃ καὶ ὕβρει ὡν Πέτρος ὡμολόγησεν, ὡν Ἰωάννης ἐθεολό-
 10 γησεν, ὡν Ματθαῖος ἐκήρυξε καὶ οἱ λοιποὶ εὐαγγελισταί, ὡν Παῦλος τῇ τοῦ πνεύματος
 ἐνεργείᾳ ἐδίδαξεν, ὡν ἅπαντες οἱ ὀρθόδοξοι πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης τὸ κήρυγμα ἐκφέ-
 ροντες τὴν εὐσεβῆ πίστιν ἐρρίζωσαν. ταύτης τῆς ὀρθοδόξου πίστεως εὐχόμεθα, ὅση
 τις ἡμῖν εὐχῆς δύναμις, τὴν ὑμέτεραν εὐσέβειαν καὶ τὸ ὑμέτερον τῇ ὀρθοθοξίᾳ ἐντεθραμ-
 μένον κράτος ἀντέχεσθαι τε καὶ ὑπερασπίζειν καὶ ἄτρωτον διαφυλάττειν, ὡς ἐν τούτοις
 15 ὑμῖν οὕσης τῆς πάντα ὑμῖν συνεχούσης τῶν πραγμάτων ἐλπίδος, ἡμῶν καὶ νῦν καὶ
 πρότερον παρεσκευασμένων μὴ ἐκκλίνειν τὰ ὑμέτερα θεσπίσματα μήτε δεξιὰ μήτε ἀριστερά,
 Deut. 5, 32 ὡς ἡ θεία ἔφησε γραφή. ἐπειδὴ γὰρ πρὸς τὸ εὐσεβὲς τὴν πᾶσαν ῥοπήν τὸ ὑμέτερον
 ἔχει κράτος, οἱ μὲν πειθόμενοι ἔξουσιν τὸν παρ' ὑμῶν αὐτῶν ἔπαινον καὶ τὴν παρὰ τοῦ
 θεοῦ ἀποδοχὴν, οἱ δὲ πρὸς νεωτερισμοὺς βλέποντες καὶ τὴν ἐκ θορύβων ἐπινοητὴν δύναμιν
 20 ἑαυτοῖς κατασκευάζοντες, ὥσπερ οἱ τὰς τυραννίδας ταῖς εὐνομίαις ἐπεισάγοντες, ἀξίαν
 ἀπενέγκωνται αἰσχύνην ἅτε δὴ τὴν εὐνομίαν διαφθεῖραι σπουδάσαντες καὶ τὰς ὑμετέρας
 8 παρεγγυήσεις χαμαὶ ῥίψαι τυλμήσαντες. ὥστε τοίνυν μηδεμίαν ταραχὴν ἢ θόρυβον ἐν
 τῷ κοινῷ γενέσθαι συνεδρίῳ, θεσπισάτω ὑμῶν ἡ φιλόχριστος κορυφή δύο ἐκάστωι μη-
 25 τροπολίτῃ <ἐπισκόπους> συνεῖναι, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς τοῖς τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας γράμμασιν
 εἰζάντες τοσούτους ἐπαγόμεθα, δυνάμενοι, εἴπερ ἄρα πλήθους ἦν χρεία, πλείστους ἔχειν
 μεθ' ἑαυτῶν τοὺς τὰ θεῖα δόγματα ἀκριβῶς ἐπισταμένους καὶ οὐδὲν τῷ ἀμαθεῖ τῶν θείων
 πλήθει Ἀσιανῶν καὶ Αἰγυπτίων ἐοικότας. εἰ γὰρ τοῦτο μὴ γένοιτο, ἀνάγκη σύγχυσιν
 αὐθις γενέσθαι, Αἰγυπτίων μὲν ὄντων πεντήκοντα, Ἀσιανῶν δὲ τῶν ὑπὸ Μέμνονα τὸν τῆς
 τυραννίδος ἡγεμόνα τεσσαράκοντα καὶ τῶν ἐν Παμφυλίᾳ αἰρετικῶν Μεσαλιανιτῶν λεγο-
 30 μένων δώδεκα χωρὶς τῶν συνόντων τῷ αὐτῷ μητροπολίτῃ καὶ ἐτέρων καθηρημένων καὶ
 ἀκοινωνήτων κατὰ διαφόρους τρόπους ὑπὸ συνόδων ἢ ὑπὸ ἐπισκόπων γεγενημένων, οἵπερ
 εἰσὶν οὐδὲν ἕτερον ἢ πλήθος ἀνθρώπων οὐδὲν μὲν ἀκριβὲς τῶν θείων δογμάτων ἐπιστα-
 μένων, ταραχῆς δὲ καὶ θορύβων μεστῶν. δεόμεθα τοίνυν καὶ ἰκετεύομεν τὴν ὑμέτεραν
 εὐσέβειαν αὐθις φροντίσαι, ἐπιτείνειν δὲ τῇ συνόδῳ τὴν εἰρήνην τῷ συνήθει ὑμῶν
 4 εὐσεβεῖ θεσπίσματι. νομίσαντες γὰρ νῦν γοῦν αὐτοὺς σωφρονήσῃν διὰ τὰ εὐσεβῆ γράμ-
 1. III 709 ματα τῆς θεοφιλοῦς ὑμῶν κορυφῆς, μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι αὐτοῖς τὸ πάσης εὐσεβοῦς προ-
 1. III 1384 θέσεως γέμον θέσπισμα καὶ ταῦτα ἡμᾶς ὑπαγορεύσαι τὰ γράμματα ἀπῆλθομεν εἰς τὸ Ἀπο-
 στόλιον τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ εὐχαριστήσαι καὶ προσεύξασθαι ὑπὲρ τοῦ

VS, D [= mn], AA

1 εἰδόντας n εἰδότας S 2 οὕτως VAA om. SD πόλεων V 4/5 καὶ φειδοῖ — ἐκ-
 κλησιῶν om. D 5 οὐδὲ [οὐδὲν D] θερμόν οὐδὲ μεμπτόν τί μὴ γένοιτο SD 7 ἔσται V
 12 πάντες V 14 εὐχῆς ἡμῖν SD 14/15 ἐκτεθραμμένον V 15 ἄτρωτον] innotam A
 ταύτῃ A 16 τῶν] τῆς τῶν VS 17 κατὰ τὰ D 19 ἔχει om. A 22 ἀπενέγκωνται SA
 ἀπενέγκονται D ἀπενέγκοντες V 24 κεφαλὴ D 25 ἐπισκόπους ex A addidi ἡμετέρας S
 26 πλήθος S 27 θείων om. A 28 ἀσινῶν D 29 τὸν S μέμνονος V 30 με-
 σαλιανῶν V 32 ἢ ἐπισκόπων A ἐπισκόπων A ut uidetur 33 μὲν om. D 35 δὲ om. D
 τῇ om. S 36 οὖν V σωφρονήσεις S σωφρονῆσαι D 38/39 ἀποστόλου S

ὕμετέρου κράτους καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ὑμῶν σκοποῦ. οἱ δὲ θεασάμενοι ἡμᾶς παραχρήμα τὸν ναὸν ἀπέκλεισαν· ὡς δὲ ἔξωθεν προσευξάμενοι καὶ μηδενὶ μηδὲν εἰπόντες ἐπανήκειμεν, πλήθος ἐξῆλθεν οἰκετῶν τινων καὶ τοὺς μὲν ἐξ ἡμῶν κατέσχον, τῶν δὲ τὰ ζῶια ἀπέσπασαν, ἄλλους δὲ τραυματίας ἐποίησαν, ἡμᾶς δὲ ῥοπάλοις καὶ λίθοις κατεδίωξαν μέχρι πολλοῦ διαστήματος, ὡς ἀναγκασθῆναι ἡμᾶς μετὰ πολλῆς ἐπείξεως φυγεῖν ὡς βαρβάρων διωκόντων. ταῦτα δὲ ἐκ πολλοῦ ἡντρέπισεν ὁ Μένων, μὴ συγχωρῶν μηδενὶ μήτε προσεύξασθαι ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ μήτε μετὰ εἰρήνης καὶ καταστάσεως διαθεῖναι τὰ ἐκκλησιαστικά πράγματα. δεόμεθα τοίνυν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ἑξαιρέτως Μένονα τὸν τύραννον προστάξει ἐκβληθῆναι τῆς πόλεως ταύτης, διὰ τὰς ἀταξίας αὐτοῦ ταύτας καθαιρεθέντα καὶ κυκῶντα, ὥστε μὴ ἀκριβῶς ἐρευνηθῆναι τὰ κατ' αὐτόν. εἰ γὰρ οὗτος μὴ ἐξέλθοι, ἀδύνατον εἰρήνην γενέσθαι ἢ τὸν σκοπὸν τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας εἰς πέρας ἀχθῆναι.

155 = S 137 A 168. Latina uersio extat in Collectione C 92

Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν Κωνσταντινουπόλεως κλῆρον

L III 601
M III 1273

Ἐγὼ πάντως ὑμῶν ἡ εὐλάβεια τὰ ἀθέσμως καὶ παρανόμως ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως καὶ Μένονος τοῦ Ἐφεσίου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παρὰ τὸ γράμμα τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων συνεδρευσάντων γεγενημένα. δι' ὃ ἀναγκαῖον ὡιήθημεν γνωρίσαι ὑμῶν τῇ θεοσεβείᾳ ὡς ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα τὰ ὑπ' αὐτῶν τολμηθέντα ἰσθὺς ἀράχνης κατὰ τὸν προφήτην ὑπάρχει, αὐτοὶ δὲ οἱ ταῦτα τετολμηκότες ὃ τε Κύριλλος Ies. 59, 5 καὶ Μένων ὡς ἑσχατοὶ τῆς ἀταξίας καὶ παρανομίας γενόμενοι ὑφ' ἡμῶν καθιρέθησαν καὶ ἀλλότριοι τῆς ἐπισκοπῆς ἐγένοντο, τοὺς δὲ σὺν αὐτοῖς συνεδρεῦσαι ἐλομένους ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, ἕως ἂν τὸ οἰκεῖον ἐπιγνόντες πλημὲλμα τὰ τε αἰρετικά κεφάλαια Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἀναθεματίσωσι καὶ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συναθροισθέντων ἀδόλως καταδέξωνται. μὴ τοίνυν θορυβήσῃ τις τὴν ὑμετέραν εὐλάβειαν τῶν τὰ τοιαῦτα ποιεῖν εἰωθότων· οὐδεμίαν γὰρ ἰσχύν, ὡς ἤδη ἐδηλώσαμεν, ἔχει τὰ παρανόμως ὑπ' αὐτῶν τολμηθέντα. τοῦτο δὲ καὶ τῷ εὐσεβεῖ καὶ φιλοχρίστῳ ἡμῶν βασιλεῖ ἐγνωρίσαμεν καὶ τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις καὶ ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσιν.

ep. 153. 156

156 = S 138 A 169. Latina uersio extat in Collectione C 93

Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύγκλητον

Τῇ θεοφιλεῖ καὶ φιλοχρίστῳ συγκλήτῳ ἡ ἀγία σύνοδος. Λίαν ἀλγοῦμεν οἰκείων μελῶν ἔκτομην τῇ ὑμετέρᾳ μεγαλοπρεπείᾳ μηνῦειν ἀναγκαζόμενοι. εἰ γὰρ καὶ ἀναγκαῖος ὁ χωρισμὸς τῶν σεσηπότων μελῶν, ἀλλ' ὅμως ὀδύνην πικράν τῷ λοιπῷ σώματι κατεργάζεται. εἰ πᾶσχει γὰρ φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος, ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη. ἀλλ' ὅμως οὐ παραιτητέα τοῖς ἰατροῖς τῶν ἀχρήστων καὶ ἐπιβλαβῶν μελῶν ἡ τομή· ὁ γὰρ ἐχέφρων καὶ σοφὸς τῶν σωμάτων θεραπευτὴς εἰς τὴν τῶν λοιπῶν ἀφορῶν ὑγίαν καταφρονεῖ τοῦ σεσηπότος, παντὶ τῷ σώματι τὴν σωτηρίαν πραγματευόμενος. τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ παρόντος πεποιήκαμεν. εὕρομεν γὰρ Κύριλλον τὸν Ἀλεξαν-

VS, D [= mn], AA

3 ἐκείθεν ἐξῆλθεν A 5 ἐπιδέξεω SD 7 μήτε μετὰ DA μετὰ τε VSA ἐκκλησιαστικά VAA τῆς ἐκκλησίας SD 9 ταύτης VAA om. SD διὰ τὸ τὰς V
ρλ' D 14 που πόντως D 17 τῇ τε A τὰ om. D 19 τῆς ἀταξίας καὶ παρανομίας VSA τῆς παρανομίας καὶ τῆς ἀταξίας D *seditionis* A 21 ἂν om. V 22 ἀλεξανδρείας V
23 καταδέχονται V 26 ὑμῶν A
ρλα' D 28 τὸν V 29 σύνοδος SDA σύνοδος ἐν κω χαίρειν V 32/33 ὅλον τὸ
σῶμα V, in mg. πάντα τὰ μέλη V 33/34 μελῶν VAA om. SD

- δρείας ἐπίσκοπον καὶ Μέμνονα τὸν Ἐφέσου μυρία ἄλλα κατὰ τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐργαζο-
 μένους δεινὰ καὶ θορύβου καὶ ταραχῆς τὴν τε πόλιν καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον ἐμπλήσαντας ναύταις
 τε Αἰγυπτίοις καὶ ἀγροίοις Ἀσιανοῖς ὑπουργοῖς τῆς τυραννίδος χρησαμένους καὶ μήτε τοὺς
 ep. 31 συγκληθέντας ἀγιωτάτους καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους ἀναμείναντας μήτε τῶν γραμμάτων τῶν
 M III 1276 θεοφιλεσμάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων ἀνασχομένους μήτε ταῖς εἰσηγήσεσι καὶ πα- 6
 ραγγελίαις τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ πεισθέντας, ἀλλὰ
 πάντα φύρδην συγχέαντας τὰ τῆς εὐσεβείας σεμνὰ ἀθέσμως τε καὶ παρανόμως πάντα
 d. 7. m. Iun. 431 ἐργασαμένους καὶ τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς τὴν πανήγυριν ἐπιτελέσαι κωλύσαντας τοὺς τε θείους
 ναοὺς καὶ τοὺς τῶν καλλινίκων μαρτύρων σηκοὺς ἀποκλείσαντας, ἵνα μὴδὲ εὐξασθαι τοῖς
 βουλομένοις ἐξῆι τοῖς μακρὰν μὲν πορείαν πεποιημένοις, ἐφιεμένοις δὲ πάσας μὲν τὰς τῶν 10
 L III 605 ἁγίων καὶ καλλινίκων μαρτύρων περιπτύξασθαι λάρνακας, οὐχ ἥκιστα δὲ τὴν τοῦ τρισμακα-
 ρίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου καὶ εὐαγγελιστοῦ τοῦ πολλὴν πρὸς τὸν σωτῆρα τὸν ἡμέτερον
 παρρησίαν κτησαμένου. δι' ὃ τοὺς προειρημένους Κύριλλον καὶ Μέμνονα καθελεῖν ἡνα-
 γκάσθημεν καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἄλλοτρίους πεποιήκαμεν· τοὺς δὲ συνεργήσαντας αὐτῶν τῇ
 αὐθαδεῖα καὶ τυραννίδι ἢ δι' ἀπάτην ἢ διὰ φόβον ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, συμμετρήσαν- 15
 τες τὴν παιδείαν τῇ τῆς προαιρέσεως μεταμελείᾳ. ἦν γὰρ αἰσθωνταὶ τῆς πλημμε-
 λείας καὶ τῆς τε αἰρετικῆς παύσωνται κακοδοξίας τὴν τε τῶν ἁγίων πατέρων πίστιν τῶν
 ep. 25. 31 ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συνελθόντων ἀνακτήσωνται καὶ σὺν ἡμῖν κατὰ τὰ γράμματα τῶν
 εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων εἰς τὸ συνέδριον εἰσελθόντες μεθ' ἡσυχίας
 ἱερεύσι πρεπούσης τὰ ζητούμενα ἐρευνήσωσι, τοῦ τε δεσμοῦ τῆς ἀκοινωνησίας ἀπαλλαγί- 20
 σονται καὶ τὴν ἱερατικὴν ἀπολήφονται λειτουργίαν.

157 = S 139 A 170. Latina uersio extat in Collectione C 94

Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν

- Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ πιστοτάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ λαῷ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει
 1 ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἡ σύνοδος. Νόμος ἐστὶν ἄγραφος τοῖς ποιμέσι πολλὴν τῶν 25
 προβάτων ποιεῖσθαι κηδεμονίαν, ἵνα μήτε κλέπτης ταῦτα ληιστεύῃ μήτε θηρία κατεσθῇ
 μήτε νόσος λυμῶνται. εἰ δὲ οἱ τῶν ἀλόγων προβάτων τὴν κηδεμονίαν πεπιστευμένοι
 τοσαύτην αὐτῶν ποιοῦνται προμήθειαν, ὥς βοᾶν τὸν μακάριον Ἰακώβ πρὸς τὸν Λάβαν·
 Gen 31.40.39 ἡμὴν συγκαίόμενος τῷ καύματι τῆς ἡμέρας καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτὸς
 καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ θηριάλωτον οὐκ ἐνῆ- 30
 νοχά σοι, ὅσῃν χρή ποιήσασθαι πρόνοιαν τῶν λογικῶν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν προβάτων,
 Gal. 3. 27 ἃ τοὺς θείους περίκειται χαρακτῆρας, βαπτισθέντα μὲν εἰς Χριστόν, ἐνδυσάμενα δὲ Χριστόν
 Ps. 4. 7 καὶ σημειωθέντα τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου κυρίου; τούτου χάριν ἀναγκαῖον ὠλήθημεν
 τὰς ὑμετέρας διὰ γραμμάτων προθεραπεῦσαι ψυχάς, ἵνα μὴ ταῖς ματαίαις φήμαις ὑπαχθέν-
 τες ἀθυμήσητε καὶ ταραχὴν ταῖς διανοαῖς εἰσδέξησθε. 35
 2 Ἀφικόμεθα γὰρ εἰς τὴν Ἐφεσίῳ πόλιν, τοῦ κηδεμόνος τῶν ὄλων θεοῦ τῶν εὐσεβε-
 στάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων τὴν διάνοιαν εἰς τοῦτο κινήσαντος, καὶ εὖρομεν τὴν
 τε πόλιν θορύβου παντὸς πεπληρωμένην καὶ τὴν ἅπασαν σύνοδον οὐ μετρίως ταραττομένην

VS, D [= ma], AA

1 ἄλλα VS DA ἅττα Vcop 1/2 ἐργαζόμενον A 2 ἐμπλήσαντες S 7 συγχέαντες V συγχέαν-
 τος S 9 τὰς V 9—11 σηκοὺς — μαρτύρων om. VA 10 μὲν SA om. D 11/12 τρισμα-
 καρίστου D 12 σωτῆρα τὸν ἡμέτερον SDA ἡμέτερον δεσπότην V 15 αὐθαδία V 16 αἰσθον-
 ται VS 16/17 μεταμελείας D 17 τε SAA om. VD παύσονται VnA 18 ἀνακτήσονται V
 19 εἰσελθόντες AA συνελθόντες VSD

ρνζ V ρλβ' D 27 δὲ scripsi ergo A δὲ VS DA 28 ποιῶνται A 29 τῆς' om. S
 31 ποιεῖσθαι A 32 περίκεινται D 35 δέξησθε S 37 βασιλέων ἡμῶν V 38 τε om. D

καὶ κλύδωνα θαλάττιον τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν μιμουμένην, Κυρίλλου τοῦ πρὶν Ἀλεξανδρείας **M IIII 1277**
ἐπισκόπου καὶ Μέμνονος τοῦ Ἐφεσίου δίκην καταιγίδων τὸν χαλεπὸν τοῦτον ἐγειράντων
χειμῶνα. δέισαντες γὰρ ὁ μὲν Αἰγύπτιος ἵνα μὴ τὰ κεφάλαια τῆς αἰρετικῆς αὐτοῦ
κακοδοξίας τὰ τῇ Ἀπολλιναρίου δυσσεβείᾳ συμβαίνοντα ἐρευνήσαντες ὡς αἰρετικὸν αὐτὸν
κατακρίνωμεν, ὃ δὲ τῆς ἄλλης αὐτοῦ ραιθυμίας τὰ κατὰ τὴν πόλιν θρυλούμενα, συμφο- **6**
ρήσαντες καὶ μίαν τυραννικὴν ἀναδεξάμενοι γνώμην καὶ ὁ μὲν πεντήκοντα Αἰγυπτίους ἐπι-
σκόπους, ὃ δὲ Ἀσιανούς πλεον ἢ τριάκοντα συναγαγὼν καὶ ἄλλους τινὰς τοὺς μὲν ἀπάτηι, **L III 608**
τοὺς δὲ φόβῳ προσλαβόμενοι, οὐκ ἐβουλήθησαν μὲν ἀναμεῖναι τὸ κοινὸν τῶν πανταχόθεν
ἀφικνουμένων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων συνέδριον, καταφρονήσαντες δὲ τῶν ἐκκλησιαστικῶν
θεσμῶν καὶ πάντα ἀτόπως καὶ παρανόμως διαπραξάμενοι, ὡς ἐξ ἀκροπόλεως μὲν δυσσεβεῖν **10**
ἅπασι παρακελεύονται, ναύτας δὲ καὶ κληρικούς Αἰγυπτίους καὶ ἀγροίκους Ἀσιανούς εἰς τὰς
τῶν ἐπισκόπων οἰκίας ἀποστέλλοντες καὶ τὰ ἀνήκεστα ἀπειλοῦντες καὶ φόβον τοῖς σαθο-
τέροις ἐπικρεμῶντες καὶ τὰς οἰκίας ἔξωθεν ἐπιγράφοντες, ὡς ἐπισήμους εἶναι τοὺς πολιορ-
κηθῆναι ὀφείλοντας, ἠνάγκαζον συντίθεσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρανόμως γεγεννημένοις.
8 ταῦτα καταλαβόντες καὶ πείραι τὴν τυραννικὴν αὐτῶν ἀταξίαν μεμαθηκότες, ἄτοπον ἡγησά- **15**
μεθα τοὺς εἰς τοσοῦτον κακίας ἐληλακότας ἐν τῇ θείᾳ καὶ μεγάλῃ ἱερωσύνῃ καταλιπεῖν.
δι' ὃ τοὺς μὲν ὡς τῶν κακῶν ἡγεμόνας καθελεῖν ἠναγκάσθημεν καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἀλλοτρίους
πεποιήκαμεν, τοὺς δὲ τούτοις συνεργήσαντας τῷ τῆς ἀκοινωνησίας ὑπεβάλομεν δεσμῷ,
οὐκ ἀπαγορεύσαντες τὴν μετάνοιαν, ἀλλὰ τὴν τῆς φιλάνθρωπίας αὐτοῖς ὑπανοίξαντες θύραν.
ἦν γὰρ ἐθέλωσιν ὡς τάχιστα ἀναθεματίσαι μὲν τὰ ὑπὸ Κυρίλλου ἀποσταλέντα κεφάλαια **20 ep. 6**
τὰ τῆς εὐαγγελικῆς καὶ ἀποστολικῆς διδασκαλίας ἀλλότρια, εἰς δὲ τὴν πίστιν τῶν ἁγίων
πατέρων ἐπανελθεῖν τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συνελθόντων καὶ κατὰ τὸ γράμμα τῶν **ep. 31**
εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων ἄθορύβως καὶ ἀκριβῶς τὰ τε προκείμενα
συζητῆσαι καὶ τὸ εὐσεβὲς δόγμα κυρῶσαι, παραυτίκα αὐτοὺς ὡς οἰκεῖα μέλη δεξόμεθα καὶ
τοὺς ἱερατικούς αὐτοῖς ἀποδώσομεν θρόνους. **25**

158 = A 171. Latinae versiones extant in Collectione C 97 et in Collectione Winteriana 2

Ἀναφορὰ τῆς Ἀνατολικῆς συνόδου πρὸς τὸν καλλίνικον βασιλέα δηλοῦσα καὶ αὖθις τὴν
γεγεννημένην καθαίρεσιν Κυρίλλου καὶ Μέμνονος

1 Ἡ διαλάμπουσα ὑμῶν εὐσέβεια ἐπ' εὐεργεσίαι τῆς οἰκουμένης καὶ τῶν τοῦ θεοῦ **30 L III 712**
ἐκκλησιῶν ἐκέλευσεν ἡμᾶς ἐν τῇ Ἐφεσίῳ ἀθροισθῆναι, ὥστε κέρδος καὶ εἰρήνην τῇ **M IIII 1385**
ἐκκλησίᾳ περιποιῆσαι, οὐχ ὥστε συγχύσεως καὶ ἀταξίας πάντα πληρῶσαι· καὶ αὐτὰ δὲ
τὰ τοῦ ὑμετέρου κράτους θεσπίσματα σαφῶς καὶ διαρρήδην τὸν εὐσεβῆ ὑμῶν καὶ εἰρηνικὸν **ep. 25. 31**
ὑπὲρ τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν μηνύει σκοπόν. ὁ δὲ ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ
τεχθεῖς καὶ τραφεῖς, ὡς ἔοικε, Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων συνεργὸν λαβὼν τὴν Μέμνονος **35**
τοῦ Ἐφεσίου θρασύτητα, πρῶτον μὲν εἰς τὸ γαληνὸν καὶ εὐσεβὲς ὑμῶν παρηνόμησεν
θέσπισμα, διὰ πάντων τὸ ἀκαθοσίωτον αὐτοῦ δεικνύς. τοῦ γὰρ ὑμετέρου κράτους θε-
σπίσαντος περὶ πίστεως τὴν ἐξέτασιν γενέσθαι καὶ βάσανον ἀκριβῆ τὴν μεθ' ὁμονοίας καὶ

VS, D [= mn] AL

2 ἐφεσίων V 3/4 κακοδοξίας αὐτοῦ SD 4 ἀπολλιναρίου S ὡς om. V 5 τὴν
om. D θρυλούμενα VSDA 6 ἀναδεξάμενοι V 7 πλείους V 8 ἐβουλήθησαν VD
11 ἅπαντες S ἅπαντας D 12 τὰ om. SD 13 ἐπικρημνῶντες V ἐπικρεμνῶντες S 15 ἀξίαν V
15/16 ἐλογισάμεθα V, corr. V 16 ἐλεγκότες A 17 κακῶ V 19 ἀπαγορεύοντες V
20 ἐθέλωσιν D 21 ἀποστολικῆς καὶ εὐαγγελικῆς V διδασκαλίας VAA ἐκκλησίας SD 23 τε
om. SD

VAAcΛw

31 κέρδος VΛw καὶ κέρδος A

36 ἐφεσίου VAc ἐφεσίων ALw

ὁμῶν καὶ εὐσεβὲς A

M IIII 1388 εἰρήνης τῆς πάντων, ὁ Κύριλλος ἐπὶ τοῖς Ἀπολιναρίου δόγμασιν ἐγκαλούμενος, μᾶλλον δὲ
 ep. 6 αὐτὸς ἐαυτὸν ἐλέγξας δι' ὧν πρῶτην εἰς τὴν βασιλίδαν πόλιν μετ' ἰδίας ὑπογραφῆς ἀπέστειλεν
 L III 713 [μετὰ] ἀναθεματισμῶν, ἐν οἷς τὰ τοῦ δυσσεβοῦς καὶ αἰρετικοῦ Ἀπολιναρίου φρονῶν ἐλη-
 λεγκται, οὐδενὸς τούτων φροντίσας, ὡς ἐν ἀβασιλεύτοις καιροῖς, χωρεῖ πρὸς πᾶσαν παρα-
 νομίαν, καὶ δέον λόγον δοῦναι ὑπὲρ ὧν διεφθαρμένη χρήται τῇ περὶ τὸν κύριον ἡμῶν 5
 Ἰησοῦν Χριστὸν δόξει, ἀρπάσας ἐαυτῷ τὴν αὐθεντίαν τὴν μήτε παρὰ τῶν κανόνων αὐτῷ
 δεδομένην μήτε ἀπὸ τῶν ὑμετέρων θεσπισμάτων, ὁρμαῖ πρὸς πᾶν εἶδος ἀταξίας καὶ παρα-
 2 νομίας. ἐπὶ τούτοις κινήσεια ἡ ἀγία σύνοδος ἡ οὐ παραδεξαμένη τὰς ἐπὶ λύμῃ τῆς
 πίστεως αὐτοῦ ἐπινοίας, τοῦτον μὲν καθαιρεῖ διὰ τὰ προειρημένα πάντα, Μέμνονα δὲ ὡς
 συνεργὸν αὐτοῦ καὶ συναγωνιστὴν ἐν ἅπασιν γεγενημένον καὶ μυρίους θορύβους κατὰ τῶν 10
 ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τῶν συνθέσθαι τῇ αἰρετικῇ ἐκείνῃ κακοδοξίᾳ μὴ ἀνασχομένων ἐγεί-
 ραντα καὶ τὰς ἐκκλησίας καὶ πάντα τόπον εὐκτήριον κλείσαντα, ὡς ἐν Ἑλληνικοῖς καὶ θεο-
 μάχοις καιροῖς, καὶ πλήθος ἐπιχώριον τῆς Ἐφεσίων ἐπεισαγαγόντα, ὡς περὶ τοῦ παντός
 ἡμῖν εἶναι καθ' ἑκάστην τὸν κίνδυνον, οὐ πρὸς ἄμυναν βλέπουσα, ἀλλὰ πρὸς τὰ ὀρθὰ δό-
 γματα τῆς εὐσεβείας· τὸ γὰρ τούτους ἐκκόψαι οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ τὴν ὀρθοδοξίαν στῆσαι. 15
 8 ἔξεστι δὲ ὑμῶν τῷ κράτει ἔξ αὐτῶν αὐτοῦ τῶν κεφαλαίων τὸ δυσσεβὲς αὐτοῦ φρόνημα
 ἐπιγνῶναι. τελευτήσαντα γὰρ ἐν τῇ αἰρέσει τὸν δυσσεβῆ Ἀπολινάριον οἶονεῖ ἔξ αἰδοῦ
 ἐγείρων καὶ ἐπιστρατεύων ταῖς ἐκκλησίαις καὶ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει ἐλέγχεται καὶ ἀναθε-
 ματίζων ἐν οἷς ἐκτίθεται, εὐαγγελιστὰς ὁμοῦ καὶ ἀποστόλους καὶ τοὺς μετ' ἐκείνους τῆς ἐκκλησίας
 προγόνους, οἳ παρὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ λογισμῶν οἰκείων ὁρμώμενοι τὴν 20
 εὐσεβῆ πίστιν ἐκήρυξαν καὶ κατήγγειλαν τὸ εὐαγγέλιον, ἀπ' ἐναντίας οἷς οὗτος καὶ φρονεῖ
 καὶ διδάσκει καὶ ἔξ ἐπιτάγματος βούλεται τὴν ἐαυτοῦ ἀσέβειαν πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης
 κρατεῖν. ὅπερ οὐ φέροντες, ἐνστάσει τῇ δεούσῃ ἐχρησάμεθα, τῇ τε θεῇ ῥοπῇ καὶ
 τῷ τῆς εὐσεβείας ὑμῶν θαρροῦντες σκοπῷ. ἴσμεν γὰρ ὡς οὐδὲν προτιμήσετε τῆς
 ὑγιоῦς πίστεως, ἢ συντραφέντες ὑμεῖς τε καὶ οἱ τρισμακάριοι ὑμῶν πρόγονοι ἀδιάδοχα τὰ 25
 τῆς βασιλείας παρελήφατε σκήπτρα, τοὺς τοῖς ἀποστολικαῖς δόγμασιν ἐναντιούμενους αἰ-
 καταλύοντες· ὧν ἐστὶν ὁ προειρημένος Κύριλλος, ὃς ὡς περ ἀκρόπολιν κατειληφὼς τὴν
 Ἐφεσον διὰ Μέμνονος τοῦ συνεργοῦ δικαίως μετ' αὐτοῦ τὴν καθάραισιν ἀπήνεγκας.
 πρὸς γὰρ τοῖς εἰρημένοις πᾶσαν ἔφοδον καὶ πᾶσαν ἀταξίαν ἐτόλμησαν καθ' ἡμῶν, οἳ συ-
 νελέγημεν καὶ πόλεων ἀμελήσαντες καὶ πατρίδων καὶ ἐαυτῶν, ὥστε τὸ ὑμέτερον κυρῶσαι 30
 θέσπισμα, καὶ ἐσμέν νῦν τυραννίδος παρανάλωμα, εἰ μὴ καταλάβοι ἡ ὑμέτερα εὐσέβεια
 θεσπιζούσα ἐτέρωθι ἡμᾶς συνελθεῖν πλησίον σου, ἔνθα δυνησόμεθα ἀπὸ τε τῶν γραφῶν
 καὶ τῶν συγγεγραμμένων τοῖς πατράσι βιβλίῳ ἐλέγξαι αὐτοὺς σαφῶς τὸν τε Κύριλλον
 4 καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ ὑπαχθέντας. οὓς πεφεισμένως ἀκοινωνησάμεν ὑπεβάλομεν, ἐλπίδας
 αὐτοῖς σωτηρίας, εἰ μεταμελήσειεν, ὑποφαίνοντες, οἳ ὡς περ ἐπὶ στρατείᾳ βαρβαρικῇ ὕλας 35
 ἀταξίας αὐτῷ μέχρι τοῦ παρόντος παρέσχον, οἳ μὲν καθηρημένοι ὄντες ἐκ πολλοῦ καὶ ὑπ'
 αὐτοῦ προσληφθέντες, οἳ δὲ ἀκοινωνῆται τοῖς οἰκείοις μητροπολίταις καὶ ὑπ' αὐτοῦ εἰς
 κοινωνίαν δεχθέντες, ἄλλοι διαφοροῖς ἐγκλήμασιν ἐμπεπαρμένοι παρ' αὐτοῦ τιμηθέντες.
 καὶ ταῦτα ἐποίει ἀπὸ τοῦ πλήθους κυρῶσαι τὸ αἰρετικὸν αὐτοῦ πειρώμενος φρόνημα, μὴ
 λογισάμενος ὡς ἐν εὐσεβείᾳ οὐκ ἀριθμὸς ζητεῖται, ἀλλ' ὀρθότης δογμάτων καὶ ἡ τῶν 40
 ἀποστολικῶν διδαγμάτων ἀλήθεια καὶ ἄνδρες οἱ τούτοις εὐσεβῶς ἔξ ἀποστολικῶν ἀποδείξεων
 καὶ μαρτυριῶν εἰδότες συνίστασθαι, οὐκ ἐκ θράσους καὶ αὐθεντίας τυραννικῆς. ὁθεν

V A A c A w

3 μετὰ VA om. A w	4 καὶ οὐδενὸς V	9 δέ] τε A	11 ἐκείνη A A w ἐκείνου V
14 βλέπουσα A A w βλέπουσι V A c	16 δὲ V A c w δὲ καὶ A	17 τὸν δυσσεβῆ ἀπολινάριον ἐν τῇ αἰ- ρέσει V	19 τῆς om. V
21 καὶ ⁹ om. A	23 ἐνστάσει A A w τῇ στᾶσει V	32 πλησίον ποῦ V A A w <i>in loco pietatis uestrae uicino</i> A c	33 βιβλίων V
38 κοινωνίας V	41 δογμάτων V	42 οὐκ A A c w καὶ οὐκ V	

M IIII 1389
L III 716

παρακαλοῦμεν καὶ ἱκετεύομεν διὰ τάχους ἐπαμῦναι τῇ εὐσεβείᾳ πολεμουμένῃ τὸ ὑμέτερον κράτος καὶ διόρθωσιν ὀξυτάτῃ ἐπιθεῖναι τῇ τούτων μανίᾳ καὶ τυραννίδι, ἥ ὥσπερ τις λαίλαψ πρὸς αἰρετικὴν κακοδοσίαν παρασύρει τοὺς θρασυτέρους. δίκαιον γὰρ τὴν ὑμέτεραν εὐσεβείαν τὴν τῶν ἐν Περσίδι καὶ τῶν ἐν βαρβάροις ἐκκλησιῶν φροντίσασαν ἐν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ σαλευομένης μὴ περιδεῖν ἐκκλησίας.

5

159 = S 140 A 172. Latina uersio extat in Collectione C 98

Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα ἡνπερ ἔδωκαν μετὰ τῆς ἀναφορᾶς τῆς προγεγραμμένης τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ κόμητι Εἰρηναίῳ

Ἠλπίσαμεν λύσιν ἔσεσθαι τοῦ Αἰγυπτιακοῦ κλύδωνος τοῦ ταῖς ἀγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις προσβαλόντος, τὰ τῆς εὐσεβείας τῆς ὑμέτερας δεχόμενοι γράμματα· ἐπεύσθημεν 10 ep. 83 δὲ τῆς ἐλπίδος. θρασύτεροι γὰρ οἱ ἄνδρες ἐξ ἀπονοίας ἐγένοντο καὶ οὔτε τῆς ἐνδίκως καὶ ἐννόμως ἐπενεχθείσης αὐτοῖς ἐφρόντισαν καθαιρέσεως οὔτε τῇ ἐπιτιμῇ τοῦ ὑμέτερου κράτους ἐγένοντο σωφρονέστεροι, ἀλλὰ καὶ τοὺς τῆς ὑμέτερας εὐσεβείας νόμους καὶ τοὺς τῶν ἀγίων πατέρων κανόνας πατήσαντες, οἱ μὲν καθαιρεθέντες, οἱ δὲ ἀκοινῶνῃτοι γενόμενοι, ἐν τοῖς εὐκτηρίοις ἐορτάζουσιν οἴκοις συνάξεις ἐπιτελοῦντες, καὶ ἡμᾶς μὲν, ὡς καὶ ἤδη τὴν 15 φιλόχριστον ὑμῶν ἐδιδάξαμεν κορυφὴν, προσεύεσθαι μόνον εἰς τὸ ἅγιον βουλευθέντας Ἀποστόλιον μετὰ τὸ δεῖξασθαι τὰ πάσης εὐσεβείας γέμοντα γράμματα τῆς ὑμέτερας ἡμερότητος, ep. 154 ep. 83 οὐ μόνον ἐκώλυσαν, ἀλλὰ καὶ κατέλευσαν καὶ μέχρι πολλοῦ κατεδίωξαν, ὡς φυγῇ καὶ δρόμῳ τὴν σωτηρίαν ἡμᾶς πορίσασθαι· αὐτοῖς δὲ πᾶν ὅτι οὖν ποιεῖν ἐξεῖναι νομίζουσιν, εἰς δὲ συνέδριον εἰσελθεῖν καὶ βάσανον τῶν ζητουμένων ποιήσασθαι καὶ ὑπὲρ τῶν αἰρετικῶν 20 Κυρίλλου κεφαλαίων ἀπολογήσασθαι οὐκ ἠνέσχοντο, τοὺς προφανεῖς τῆς ἐν αὐτοῖς δυσσεβείας ἐλέγχους ἀπαγορεύοντες, μετὰ δὲ φρονοῦσιν ἐπὶ μόνῳ τῷ θράσει, καίτοι γε οὐ θράσους, ἀλλ' ἡσυχίας καὶ γνώσεως καὶ τῆς τῶν δογμάτων ἐμπειρίας ἢ περὶ τῶν προκειμένων συνεξέτασις ἐστίν. τούτου χάριν ἡναγκάσθημεν προτρέψασθαι τὸν μεγαλοπρεπεστάτον κόμητα Εἰρηναῖον καταλαβεῖν ὑμῶν τὴν εὐσεβείαν καὶ τὰ τοῦ πράγματος διδάξαι. 25 τὰ τε γὰρ γεγενημένα ἀκριβῶς ἐπίσταται καὶ μεμάθηκε παρ' ἡμῶν πολλοὺς θεραπείας τρόπους δι' ὧν δυνατόν τὸ ἀτάραχον ταῖς ἀγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις παρασχεῖν· οὗς ἱκετεύομεν ἀνεξικάκως τὴν ὑμέτεραν παρ' αὐτοῦ μαθεῖν ἡμερότητα καὶ τὸ δοκοῦν τῇ ὑμέτερᾳ εὐσεβείᾳ θάττον κελεῦσαι γενέσθαι, ἵνα μὴ εἰς οὐδὲν δέον ἐνταῦθα συντριβώμεθα.

160 = S 141 A 173. Latina uersio extat in Collectione C 99

30

Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰς βασιλίδας

Ἔτερα γνωρίζειν τῇ ὑμέτερᾳ προσδοκήσαντες εὐσεβείᾳ, τὰ ἐναντία δηλῶσαι ἡναγκάσθημεν, τῆς τυραννικῆς ἀταξίας Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρέως καὶ Μέμνονος τοῦ Ἐφεσίου τοῦτο ποιῆσαι βιαζομένης. 30 L III 608 M III 127 δέον γὰρ διὰ τε τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν ἀκολουθίαν καὶ διὰ τὰ εὐσεβῆ τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων θεσπίσματα ἀναμεῖναι μὲν τῶν ἀφικνουμένων 35 θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τὴν παρουσίαν, κοινῇ <δὲ> διασκέπασθαι τὰ περὶ τῆς εὐσεβοῦς

VAAcAw

5 περιδεῖν AAcw παρειδεῖν V

VS, D [= ma], AA

ρλγ' D

7 ἀναφορὰ VSA ἐπιστολὴ D

10 προσβάλλοντος V

11 ἐγένοντο om. V

14 γεγενημένοι SD

16 βουλευθέντες S

19 ποιεῖν VA om. SDA

20 εἰσελθεῖν VAA συνελ-

θεῖν SD

21 ἠνέσχετο S

22 φρονούντες A

24 εξέτασις D

προτρέψασθαι VAA

προπέμψασθαι SD

26 πολλοὺς παρ' ἡμῶν μεμάθηκε SD

27 παρασχεῖν SDA παρασχεθῆναι VA

28 καὶ VAA κατὰ S καὶ κατὰ D

ρλδ' D

32 δοκήσαντες V

34 τῶν -- θεσμῶν τὴν ἀκολουθίαν A

36 δὲ addidi

πίστεως καὶ τὰ προκείμενα ζητήματα συνιδεῖν καὶ ἀκριβῶς τὸ ἀποστολικὸν ἐρευνήσαντας
 βεβαιῶσαι δόγμα, γράψαντες ἡμῖν ὡς τὴν ἡμετέραν ἀναμένουσι παρουσίαν, καὶ μαθόντες
 M IIII 1280 ὡς ἀπὸ τριῶν μονῶν τυγχάνομεν, καθ' ἑαυτοὺς τυραννικὸν συνέδριον συγκροτήσαντες,
 d. 22. m. Iun. ἄθεσμα καὶ παράνομα καὶ πάσης ἀτοπίας γέμοντα ἐτόλμησαν πράγματα, καὶ ταῦτα τοῦ
 431 μεγαλοπρεπεστάτου καὶ ἐνδοξοτάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ τοῦ εὐταξίας χάριν ὑπὸ τῶν
 εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων ἀποσταλέντος καὶ ἀγράφως αὐτοῖς καὶ
 ἐγγράφως παρεγγυήσαντος ἀναμεῖναι τοὺς συγκληθέντας θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους καὶ
 μηδὲν νεωτερίσαι περὶ τὴν εὐσεβῆ πίστιν, ἀλλὰ στοιχήσαι τοῖς θεσπισθεῖσι παρὰ τῶν τὰ
 ep. 31 θεῖα φρονούντων βασιλέων ἡμῶν. ἀλλ' ὅμως καὶ τοῦ βασιλικοῦ γράμματος ἐπακούσαντες
 L III 609 καὶ τῶν συμβουλιῶν τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ, σμικρὸν τῆς εὐταξίας 10
 Ies. 59, 5. 6 φροντίσαντες ὡς ἀσπίδων ἔρρηξαν καὶ ἰστὸν ἀράχνης κατὰ τὸν προφήτην ὑφαί-
 νουσιν· ἀλλ' ὁ μέλλων τῶν ὡῶν αὐτῶν φαγεῖν συντρίψας οὐρίον εὔρε καὶ
 ἐν αὐτῷ βασιλίσκος. δι' ὃ θαρραλέως βοῶμεν· ὁ ἰστός αὐτῶν οὐκ ἔσται εἰς
 ἱμάτιον οὐδὲ μὴ περιβάλλωνται ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν. τοῦ-
 του χάριν τὰς πολλὰς αὐτῶν ἀτοπίας θεασάμενοι· τὰς τε γὰρ ἐκκλησίας καὶ τὰ ἅγια μαρ- 15
 d. 7. m. Iun. τύρια ἀπέκλεισαν τῆς τε ἀγίας πεντηκοστῆς τὴν πανήγυριν ἐπιτελεσθῆναι οὐκ εἶσαν καὶ
 431 πρὸς τούτοις τοὺς τῆς τυραννικῆς αὐτῶν ἀταξίας ὑπηρέτας εἰς τὰς τῶν ἐπισκόπων οἰκίας
 ἀποστέλλοντες καὶ τὰ ἀνήκεστα ἀπειλοῦντες ὑπογράψαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρανόμως τολμη-
 θεῖσιν ἡνάγκασαν· οὐ χάριν τοὺς προειρημένους Κύριλλον καὶ Μέμνονα καθεῖλομεν καὶ τῆς
 ἐπισκοπῆς ἁλλοτρίους πεποιήκαμεν, τοὺς δὲ συνεργήσαντας αὐτῶν τῇ ἀταξίᾳ καὶ εἴτε 20
 κολακαίαι εἴτε φόβῳ ὑποσυρέντας ἀκοινωνήτους πεποιήκαμεν, ἕως ἂν εἰς αἴσθησιν τῶν
 οἰκείων ἐλθόντες τραυμάτων καὶ μεταμεληθῶσι γνησίως καὶ τὰ αἰρετικά Κυρίλλου κεφάλαια
 τὰ τῇ Ἀπολιναρίου καὶ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου δυσσεβεῖαι συμβαίνοντα ἀναθεματίσαντες τὴν
 τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων ἀνακτήσωνται πίστιν καὶ κατὰ τὰ
 ep. 31 εὐσεβῆ τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων θεσπίσματα ἡσύχως καὶ δίχα θορύβου παντὸς εἰς 25
 τὸ συνέδριον ἡμῖν συνεισελθόντες ἀκριβῶς τὰ τε ζητούμενα συνιδεῖν ἐθέλῃσιν καὶ τῆς
 εὐαγγελικῆς πίστεως τὸ εἰλικρινὲς ἀδόλως φυλάξωσιν.

161 = S 142 A 174. Latina uersio extat in Collectione C 100

Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἑπαρχὸν καὶ τὸν μάγιστρον ὁμοίως

L III 709 Eἰς ἔσχατα κακῶν, τὸ δὴ λεγόμενον, ἐηλάκαμεν καὶ δεινοῖς προσπαλαίομεν ἀνηκέστοις 30
 M IIII 1384 καὶ καθ' ἑκάστην ὡς εἰπεῖν τὴν ἡμέραν τὸν θάνατον ἡμῶν πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν βλέπομεν.
 πᾶσαν γὰρ βαρβαρικὴν ὑπερβαίνει μανίαν τὰ ὑπὸ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος καὶ τῶν σὺν αὐ-
 τοῖς καθ' ἡμῶν τολμώμενα, καὶ οὐδὲν εἶδος αὐτοῖς παραλέλειπται τυραννίδος. ἔφοδοι
 μὲν γὰρ συνεχεῖς ὡς ἐν πολέμῳ τολμῶνται· αἱ οἰκίαι ἡμῶν ἤδη δις ἀπεγράφησαν, ὥστε
 δήλας εἶναι καὶ ἐπισήμους τοῖς ἐπιέναι μέλλουσι· πᾶς οἶκος ἡμῖν εὐκτῆρις ἀποκέκλεισται· 35
 νόσῳ διαφθειρόμενοι καὶ σμικροῦ ἀέρος ἀπολαῦσαι ποθοῦντες, προκύπτειν οὐ θαρροῦμεν,
 ὡς βαρβάρους ἐχθίστους, τοὺς ὁμοφύλους φοβούμενοι. οἱ τῶν ἁγίων πατέρων κανόνες

VS, D [= mn], AA

4 ἀθεσμίας γέμοντα καὶ ἀτοπίας SD 5 καὶ ἐνδοξοτάτου SDA om. V κόμητος VA
 om. SDA 10 μικρὸν SD 12 ἐκ τῶν SD 13 βασιλίσκουσ A 14 περιβάλλονται V περι-
 βάλλωνται D 15 αὐτῶν ἀτοπίας SD αὐτοπίας A ἀτοπίας αὐτῶν V 16 ἐπιτελέσαι V 18 ὑπ'
 VA παρ' SD 18/19 τολμηθεῖσι παρανόμως D 19 ἡναγκάσθησαν A 20 ἄξια V 22 καὶ¹
 om. D 23 ἀπολιναρίου S δυσσεβεῖαι om. V 25 παντὸς VAA τινός SD 26 ἡμῖν
 συνεισελθόντες SD συνεισελθόντες V σὺν ἡμῖν ἐισελθόντες A
 ρλε' D 30 ἔσχατον κακὸν V ἐηλάκειμεν SD 31 ἡμέραν VAA ὥραν SD
 ὀφθαλμῶν ἡμῶν VAA ὀφθαλμῶν SD 32/33 αὐτῷ D 33 τυραννίδος παραλέλειπται [ὕπολέλειπται
 SD] SDA 34/35 ὡς εἶναι δήλας SD 35 μέλουσι V 36 μικροῦ SD τολμῶμεν SD

πεπάτηνται· οἱ καθιρημένοι καὶ ἀκοινώνητοι ἱερουργίας κατατολμῶσι, τὰ δυσσεβῆ αὐτῶν ἐκχέοντες τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ διδάγματα ἡμεῖς δὲ καθειργμένοι διατελούμεν καὶ τὰς ἐφόδους περισκοποῦμεν. δεόμεθα τοίνυν καὶ ἰκετεύομεν τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν μὴ παριδεῖν ἡμᾶς ἐν μέσῳ τῶν τοιούτων ἀπειλημένους κακῶν, ἀλλ' ἐξαρπάσαι ἡμᾶς ὡς τάχιστα τοῦ ὑπόπτου θανάτου καὶ παρασκευάσαι τὴν βασιλίδα πόλιν καταλαβεῖν καὶ δοῦναι λόγον ἡμᾶς ὕπὲρ τῆς πίστεως καὶ ἐξελέγξει τῶν προειρημένων ἀνδρῶν τὴν τε αἰρετικὴν κακοδοξίαν καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν παρανομίαν. εἰ γὰρ τοῦτο μὴ γένοιτο, παντελῶς ἀπολούμεθα καὶ παρανάλωμα τῆς ἐκείνων μανίας ἐσόμεθα. πάλιν τοίνυν δεόμεθα καὶ ἐνορκούμεν πρὸς παίδων, πρὸς τῶν φιλόττων, πρὸς τῆς δικαίας τοῦ θεοῦ κρίσεως μὴ περιοφθῆναι παρὰ τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας, ἀλλ' ὡς τάχιστα ἐντεῦθεν ἀπαλλαγῆναι καὶ ἐλεύθερον ἄερα Μ IIII 1385 θεάσασθαι.

11

162 = S 143 A 175. Latina uersio extat in Collectione C 101

Ἐπιστολή τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν πραιπόσιτον καὶ Σχολαστίκιον ὁμοίως

Οὐδὲν ἀπονοίας ἐν πλημμέλημασι χαλεπώτερον· αὕτη γὰρ ἐπὶ πάντα ἐστὶ τὰ ἄτοπα L III 712 ἡγεμῶν· ὑπὸ ταύτης οἱ Αἰγύπτιοι καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς στρατηγούμενοι τῶν τε ἐκκλησιαστικῶν καταφρονοῦσι θεσμῶν καὶ τὰ εὐσεβῆ τῶν θεοφιλεστάτων ἡμῶν βασιλέων πατοῦσι θεσπίσματα. οὔτε γὰρ τὰ πρῶτα οὔτε τὰ δεύτερα οὔτε τὰ τρίτα αὐτοὺς σωφρονεῖν ep. 25. 31. 83 ἐδίδαξε γράμματα οὔτε ἡ ἔννομος αὐτοῖς ὑφ' ἡμῶν ἐπενεχθεῖσα καθαίρεσις ἔσβεσεν αὐτῶν τὴν θρασύτητα, ἀλλ' ἀθροίζονται μὲν εἰς τοὺς εὐκτηρίους οἴκους παρανόμως, ἐπιτελοῦσι δὲ συνάξεις ἀθέσμως, καίτοι γε τῶν λαῶν ταύταις οὐ παραβαλόντων· παντὶ δὲ οἴκῳ θείῳ 20 φρουροὺς ἐπιστήσαντες οὐδένα πλὴν αὐτῶν εἰσιέναι συγχωροῦσι. καὶ ταῦτα ἤδη διὰ γραμμάτων ἐτέρων τὴν ὑμετέραν ἐδιδάξαμεν μεγαλοπρέπειαν, ὅπως ἐκινδυνεύσαμεν προσεύξασθαι ep. 154 βουλευθέντες εἰς τὸ ἅγιον Ἀποστόλιον μετὰ τὸ δέξασθαι τὰ διὰ τοῦ θαυμασιωτάτου Παλ- ep. 83 λαδίου τοῦ μαγιστριανοῦ γράμματα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν καὶ φιλοχρίστων βασιλέων. οὐ γὰρ μόνον ἐκωλύθημεν προσεύξασθαι, ἀλλὰ καὶ καταλευσθέντες μέχρι πολλοῦ κατεδιώ- 25 χθημεν. ἐπειδὴ τοίνυν καὶ τῆς εὐσεβείας ὑπάρχετε τρόφιμοι καὶ ἐν ἀρετῇ διαλάμπετε πάσῃ, ὡς τὴν ὑμετέραν εὐκλειαν ἐν τοῖς ἀπάντων περιφέρεσθαι στόμασι, καὶ τῆς ἀγίας ἐκκλησίας ἐκθύμως ὑπερμαχεῖτε, πᾶσαν ποιούμενοι προμήθειαν, ὥστε διηνεκῶς αὐτὴν ἐξ οὐρίων φέρεσθαι, παρακαλοῦμεν ὑμῶν τὸ μέγεθος καὶ τὰ ἡμέτερα γράμματα ὑπαναγνῶναι ep. 158 τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ ἡμῶν βασιλεῖ καὶ πᾶσαν εἰσενεγκεῖν σπουδὴν ὥστε τὴν 30 μὲν παροῦσαν παυθῆναι σύγχυσιν, ἀταράχως δὲ καὶ θαυροῦ παντὸς χωρὶς τὸ κοινὸν γενέσθαι συνέδριον καὶ τοῖς ἀμφισβητούμενοις ἕκαστον μέρος τῶν ἀμφισβητούντων συστήναι.

163 = S 144 A 176. Latina uersio extat in Collectione C 102

Ἀναφορὰ τῶν Ἀνατολικῶν πρὸς τὸν βασιλέα, ἧς προέταξαν τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίᾳ L III 697 ἁγίων πατέρων, ἀναγαγόντες τὰ ὑπὸ τῆς ἀγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τυπωθέντα M IIII 1372 ἐπὶ τοῖς προδοθείσιν αὐτῇ λιβέλλοις παρὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος τῶν ἁγιωτάτων· ἧτις 30 ἐστάλη Εἰρηναίῳ κόμητι καὶ δι' αὐτοῦ ἀπεδόθη

1 Θρήνων ὡς ἀληθῶς καὶ ὀδυρμῶν καὶ δακρύων ἄξια τὰ ὑπὸ τῶν λεγομένων ἐπισκόπων τολμώμενα ὡς ἐν σκηνῇ καὶ θεάτρῳ, καὶ τὰ μεγάλα καὶ ἄρρητα τῆς ἐκκλησίας μυστήρια

VS, D [= mn], AA

2 ἐκχέονται SD 4 ὑπειλημένους V 5 ἡμᾶς om. SD 7 μὴ τοῦτο V

ρλς' D 13 Σχολαστικὸν scripsi cf. p. 135, 22 σχολαστικὸν VSDA ὁμοίως VAA γενόμενον

SD 14 πάντα SD τῶν ἀτόπων D 17 σωφρονεῖν αὐτοὺς SD 18 ἐδίδαξαν V

ἐννόμως V 20 ἀθέσμους V θείῳ οἴκῳ V 26 ἐπ' D διαλάμποντες V 30 ὑπενεγκεῖν V

ρλζ' D 35 ἁγιωτάτων V ἀπὸ V 36 αὐτῷ S αὐτοῖς D 38 ὀδυρμῶν καὶ

δακρύων SAA δακρύων καὶ ὀδυρμῶν D ὀδυρμῶν V

παίζουσι. καθαιρεθέντες γὰρ ὑφ' ἡμῶν διὰ τὰς πολλὰς αὐτῶν παρανομίας Κύριλλος καὶ
 ep. 6 Μένων καὶ διὰ τὸ δυσσεβὲς Ἀπολιναρίου φρόνημα, ὃ ἐν τοῖς κεφαλαίοις τοῖς ὑπ' αὐτοῦ
 nr. 87-90 πέμφθεισιν εὐρήκαμεν, λιβέλλους, ὡς ἔγνωμεν ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἔδοσαν τοῖς λοιποῖς τὰ
 ἄθεσμα ἐκεῖνα πεποιηκόσι καὶ τοῖς κεφαλαίοις ἐκείνοις τοῖς αἰρετικοῖς καθυπογράψασι καὶ
 διὰ τοῦτο παρ' ἡμῶν τῷ τῆς ἀκοινωνησίας ὑποβληθείσιν ἐπιτιμίῳ, ὡς παρ' ἡμῶν ἀδικη- 5
 θέντες, καὶ δικασταῖς χρησάμενοι τοῖς ὑπευθύνοις καὶ τοῖς ἴσοις ἐγκλήμασιν ὑποκειμένοις
 ἐκάλεσαν ἡμᾶς εἰς κριτήριον τοὺς ἀκήρατον τῆς ὀρθοδοξίας τὴν πίστιν διαφυλάττειν προη-
 M III 1373 ρημένους. εἴτα ἡμῶν ἀκολουθῶς ἀποκριναμένων ὡς χρή ἀναμεῖναι τὰ παρὰ τῆς ὑμε-
 L III 700 τέρας εὐσεβείας τυπούμενα, καὶ δις καὶ τρίς ταῦτα εἰρηκότων, παιδιὰν ἡγησάμενοι τοὺς
 τῆς εὐσεβείας θεσμούς, ἀπέδοσαν αὐτοῖς, ὡς γε νομίζουσι, τὴν ἱερουργίαν, ὅμοια ποιοῦντες 10
 ὥσπερ ἂν εἰ τις δεδεμένος καὶ ἑαυτὸν τῶν δεσμῶν ἀπαλλάξει μὴ δυνάμενος ἕτερον λύειν
 ἐπιχειρήσειεν. εἰ μὲν γὰρ οὐκ ἀξιόχρεως ἦν ἡ παρ' ἡμῶν γενομένη Μένωνος καὶ Κυ-
 ρίλλου καθαίρεσις, ἐχρὴν μὴδὲ λιβέλλους δοθῆναι μὴδὲ λυθῆναι, ὡς γε νομίζουσι, τοὺς
 καθαιρεθέντας· εἰ δὲ ἀληθῶς, ὥσπερ οὖν ἀληθῶς, ἀξιόχρεως ἦν, καὶ ἡ ἀκοινωνησία ὡσαύ-
 τως ἀξιόπιστος καὶ βεβαία· παρὰ γὰρ τῶν αὐτῶν καὶ αὕτη κάκεινη γεγένητο. τούτων 15
 δὲ οὕτως ἐχόντων, πῶς οἶόν τε ἦν τοὺς ἀκοινωνήτους καὶ πάσης ἱερατικῆς λειτουργίας
 κεκωλυμένους τοῖς καθηρημένοις ἱερουργίαν ἀποδοῦναι, καὶ ταῦτα μέζουσιν ἐγκλήμασιν
 ἑαυτοὺς περιπεύραντας; ἀκοινωνῆτοι γὰρ ὄντες τῆς τε κοινωνίας κατετόλμησαν καὶ
 2 τοῖς καθηρημένοις παρανόμως ἐκοινωνήσαν καὶ πρὸ τῆς καταγελάστου λύσεως. δεό-
 μεθα τοίνυν τοῦ ὑμετέρου κράτους μὴ παριδεῖν τοὺς ἐκκλησιαστικούς πατουμένους 20
 θεσμούς, ἀλλ' ὡς τάχιστα ἐπαμῦναι τῇ πίστει πολεμουμένῃ καὶ ἡμῖν ἐπιβουλευομένοις
 (μυρία γὰρ ἡμῖν ἀπειλοῦσιν ἀνῆκεστα) καὶ κελεῦσαι ἡμᾶς ἐντεῦθεν ἀπαλλαγῆναι καὶ
 εἰς τὴν βασιλίδά πόλιν παραγενέσθαι, ἵν' ἐπὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας καὶ τὴν παρα-
 νομίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἀσέβειαν διελέγξωμεν· ἀδύνατον γάρ, ὡς ἡγούμεθα, δίχα τοῦ
 ὑμετέρου κράτους εὐτάκτως καὶ ἐνθέσμως τὰ προκείμενα τυπωθῆναι. εἰ δὲ τοῦτο μὴ 25
 παραστῇ ὑμῶν τῇ γαληνότητι, εἰς τὴν Νικομήδειαν μετακληθῆναι παρακαλοῦμεν, ἵνα ῥαι-
 δίως καὶ τὰ γινόμενα τῷ ὑμετέρῳ δηλῶμεν κράτει καὶ τοὺς τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας δεχώ-
 8 μεθα τύπους. προστάξει δὲ παρακαλοῦμεν τὴν φιλόχριστον ὑμῶν κορυφὴν μετὰ ἐκάστου
 μητροπολίτου δύο μόνους θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους συγκληθῆναι· τὸ γὰρ πλῆθος περιττὸν
 μὲν εἰς δογμάτων Ζήτησιν, θορύβους δὲ μόνον οἶδεν ἐργάζεσθαι. δι' ὃ καὶ οἱ προειρημένοι 30
 μετὰ πλήθους παρεγένοντο, τούτῳ μόνῳ θαρροῦντες, ἀλλ' οὐκ ἀληθεῖαι καὶ δογμάτων
 ὀρθότητι, καὶ σκοπὸν ἔχοντες διὰ τοῦ πλήθους τὴν οἰκίαν πρόθεσιν εἰς ἔργον ἀγαγεῖν καὶ
 τῷ πλήθει τῶν ὑπογραφῶν συναρπάσαι. ἡμεῖς δὲ καὶ τῷ ὑμετέρῳ θεσπίσματι πειθό-
 μενοι καὶ νομίσαντες ὀλίγους ἔξαρκεῖν εἰς Ζήτησιν δογμάτων, τρεῖς ἔξ ἐκάστης ἐπαρχίας
 ep. 83 ἐληλύθαμεν καὶ μέχρι τοῦ παρόντος τοὺς τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας ὅρους φυλάττοντες οὐκ 35
 ἀπεστείλαμεν αὐτόθι θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, ὡς οἱ πάντα εὐκόλως τολμῶντες πεποιή-
 κασιν, ἀλλὰ διὰ γραμμάτων ἃ ἐχρὴν, ἐδιδάξαμεν, σκοπὸν ἔχοντες μὴ ἀντιτείνειν τοῖς εὐσε-
 βέσιν ὑμῶν θεσπίσμασι. πρὸς δὲ τούτοις ἀντιβολοῦμεν ὑμῶν τὴν εὐσέβειαν κελεῦσαι πάντας

VS, D [= mn], AA

1/2 κυρίλλος τε καὶ μένων D κύριλλον καὶ μένονα S 2 ἀπολιναρίου S 4 πεποιή-
 κότες SD καθυπογράψαντες SD 4/5 καὶ διὰ — ἐπιτιμίῳ om. V 5 ὑποβληθέντες D
 6 ὑπευθύνους οὖσι V 7 τὸ κριτήριον SD 7/8 προηρημένους SDA προαιρουμένους VA
 10 θεσμούς] ὅρους A ὅμοια VAA ὅμοιον SD 13 μὴδὲ] δὲ D 15 γὰρ om. SD *ad eisde-*
matic et propter eadem A γεγένητο A γε γένοιτο V ἐγένετο SD 16 ἱερατικῆς λειτουργίας
 SDA ἱερουργίας V 18 περιπεύραντες SD γὰρ ἐκεῖνοι S γὰρ κάκεινοι D ἀκοινωνησίας SD
 20 πατημένους V 23 γενέσθαι SD τῆς εὐσεβείας τῆς ὑμετέρας V 26 ἡμῶν S 27 γινόμενα
 VAA γένόμενα SD δηλῶμεν τῷ ὑμετέρῳ A 28 ἐκάστου μόνου SD 30 εἶδεν V 31 τούτῳ
 μόνῳ AA τοῦτο μόνῳ V τούτοις μόνοις SD 32 οἰκία S 34 ὀλίγους VA καὶ ὀλίγους SDA τὴν
 [om. D] τῶν δογμάτων SD 36 πάντες SD 36/37 πεποιήκαμεν S 37 πραγμάτων V 38 πάντα S

τῇ κατὰ Νικαίαν ὑπογράψαι πίστει, ἣν τούτων ἡμῶν προετάξαμεν τῶν γραμμάτων καὶ μὴδὲν αὐτῇ ξένον ἐπεισαγαγεῖν, μήτε ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν λέγοντας (θεὸς γὰρ ἐστὶ τέλειος καὶ ἄνθρωπος τέλειος) μήτε παθητὴν εἰσάγειν τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ· τολμηρὸν γὰρ ἐπίσης ἐκάτερον.

164 = S 145 A 177. Latina uersio extat in Collectione C 109

5

Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ κόμητος Εἰρηναίου πρὸς τοὺς Ἀνατολικοὺς περὶ τῶν ἐπὶ τῇ ὑποθέσει πραχθέντων μετὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀναφορῶν

- 1 Μόγισ μοι νῦν ἐνεγένετο καὶ ἐπιστεῖλαι πρὸς τὴν ὁσιότητα ὑμῶν καὶ τῶν γραμμάτων L III 717
M III 1392
εὐρεῖν οἷον ἐβουλόμην διάκονον ἵνα τὰ ἐπὶ τοῖς προκειμένοις ἐκβάντα διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ γνωρίσω τῇ κατὰ θεὸν ὑμῶν διαθέσει. ἤλθομεν γὰρ εἰς τὴν βασιλεύουσαν 11 πόλιν τρεῖς μετὰ τῶν Αἰγυπτίων προλαβόντων ἡμέρας· ὅσους δὲ λοιπὸν εὐθὺς καὶ παρ' αὐτὴν ὑπέστην κινδύνους τὴν εἴσοδον, οὐδὲ λόγῳ ῥαϊδίον ἐξεπεῖν, μή τι γε δι' ἐπιστολῆς πα-
2 ραστήσαι. προεισελθόντες γὰρ οἱ βέλτιστοι καὶ πᾶσι προσφόρως καὶ καταλλήλως χρησά-
μενοι (ἄρκει γὰρ τοσοῦτον εἰπεῖν), πάντων ὡς εἰπεῖν τὰς ἀκοὰς προκατέλαβον, τοὺς μὲν 15 ταῖς ψευδολογίαις ὡς ἔτυχον δελεάζοντες, τοὺς δὲ καθ' ἡμῶν ταῖς συκοφαντίαις προσεθίζοντες, ἅπαντας δὲ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν συμπεύθοντες, ὥστε καὶ τοὺς μεγάλους ἄρχοντας καὶ τοὺς ἐν ἀξιώμασι τελούντας καὶ τοὺς ἐν στρατείαις διαφόροις πεισθῆναι ὅτι περ καὶ ἐξετάσεως ἀκολουθούσης γεγενημένης καὶ κρίσεως παρακολουθησάσης καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐξενεγκόντων ψῆφον κατὰ τοῦ παρ' αὐτῶν 20
3 ἐρήμην κατακριθέντος ἢ θαυμαστὴ γέγονεν ἐκείνη καθαιρέσις. τὸν μέντοι μεγαλοπρεπέστατον καὶ φιλόχριστον κουβικουλάριον Σχολαστικὸν ἔπεισαν ὡμολογημένως ὡς οὐδὲ ἀκοῦσαι ὅλως ἠνέσχετο ἐν Ἐφέσῳ τῆς θεοτόκου φωνῆς. ὁμοῦ δὲ διὰ τὴν τῆς ἀληθείας ἀκαταγώνιστον δύναμιν καὶ τὰς ὑμετέρας εὐχὰς ἐξίσχυσα διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ τοὺς ἐκ προοιμίων κινδύνους, ὡς ἔφην, διαφυγῶν συντυχεῖν τε τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἄρχουσι 25 καὶ πᾶσαν αὐτοῖς, ὡς ἐνεχώρει, τὴν τοῦ πράγματος ἀλήθειαν ἐξηγήσασθαι· οἱ τὰ παρ' ἡμῶν διδαχθέντες καὶ εἰς αὐτὰς ἐνεγκεῖν ἠναγκάσθησαν τῶν κρατούντων τὰς ἀκοὰς ὅσα περ εἰς τε τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, καὶ εἰς ὑμᾶς δὲ αὐτοὺς οἱ περὶ τὸν Αἰγύπτιον τυραννικῶς ἐπλημμέλησαν. καὶ τέλος, ἵνα μὴ μηκύνω τὸν λόγον, πολλῶν ἐν τῷ μέσῳ γενομένων τε καὶ λεχθέντων παρὰ τε τῶν τὰ ἡμέτερα παρὰ τε τῶν τὰ Κυρίλλου φρονούντων, ἔδοξεν 30 ἐμοῦ τε καὶ τῶν Αἰγυπτίων ἑαυτοῖς τε καὶ τῇ ὑποθέσει συνισταμένων αὐτῇ τὸν εὐσεβέστατον ἀκροάσασθαι βασιλέα, παρόντων αὐτῷ καὶ τῶν μεγάλων ἀρχόντων, καίτοι γε ἐμοῦ διαμαρτυρομένου πολλάκις ὡς οὔτε τούτου χάριν ἀφίγμαι οὔτε τοιαύτας παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἔλαβον ἐντολὰς, μόνον δὲ γραμμάτων ἤλθον διάκονος. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τούτων μικροῦ δεῖν καὶ διεσπάρσθην τῶν λόγων, τὸ δόξαν δὲ δίχα πάσης ἐξεβιβάσθη 35
4 μελήσεως. τῆς τοίνυν θείας ἡμῖν καὶ τότε παραστάσης βοήθης καὶ τὴν τοῦ κρατούντος

VS, D [= mn], AA

1 προετάξαμεν VAA προεγράψαμεν SD 3 μὲν γὰρ A εἰσαγαγεῖν D

VS, D [= mn], A [in marginibus nonnulla abscissa], A

ρλθ' D 6 ἐν D 9 ἐνεγένετο VA ἐξεγένετο SD 11 Χριστοῦ] θῷ D γνωρίσῃ D

13 κινδύνους τὴν εἴσοδον [ὁδὸν SD] SDA τὴν εἴσοδον κινδύνους V μήτοιγε D ἐπιστολῶν D

16/17 προσεθίζοντες DA προεθίζοντες VS, deficit A, conicio προερεθίζοντες 18 ἀξιώματι V

στρατείας A 22 σχολαστικόν A 23 ἐν Ἐφέσῳ om. V 27 διδαχθέντες V διδαχθέντα SD

deficit A τὰς τῶν κρατούντων SD 28 ὑμᾶς VSA ἡμᾶς D deficit A δὲ om. D

29 ἐπλημμέλησαν S μὴ om. S 30 λεχθέντων AA δεχθέντων VSD ἡμέτερα VA ὑμέ-

τερα SDA 34 μόνων A 35 τούτων VD τούτου S τοῦ A 36 μελήσεως VSDA παρα-

στάσις βοήθης VAA παραστάσεως ὁρθῆς SD κρείττονος A

Prou. 21, 1 πρὸς τὸ ἀληθὲς ἰθυνάσης καρδίαν καὶ διὰ τῶν πραγμάτων δειξάσης ὅτι περ ἀληθῶς καρ-
 δία βασιλέως ἐν χειρὶ θεοῦ, κατεγνώσθησαν μὲν οἱ δι' ἐναντίας (δεῖ γὰρ ἐπ' αὐτὸ
 M III 13:3 συντόμως τὸ πέρας ἔλθειν), ὡς κατ' οὐδένα τρόπον συστήναι ἢ τοῖς τῆς καθαιρέσεως ὑπο-
 μνήμασιν ἢ οἷς ἐνταῦθα κατὰ ψευδολογίαν εἰρήκασι, δυνηθέντες, ἀλλὰ καὶ προφανῶς διὰ
 L III 720 πάντων ἀποδειχθέντες ὡς οὔτε τὸ συνέδριον ἀκολούθως ὁ Αἰγύπτιος συνεκάλεσεν οὔτε
 κρίνειν, ὡς εἰς ὧν τῶν κρινομένων, ἡδύνατο οὔτε ὅλως παρὰ γνώμην τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου
 κόμητος Κανδιδιανοῦ τῆς ὑποθέσεως ἄσασθαι. καὶ γὰρ καὶ αἱ παραγγελίαι πᾶσαι τοῦ αὐτοῦ
 ep. 31 μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Κανδιδιανοῦ καὶ ἡ γραφείσα δι' αὐτοῦ πρὸς τὴν σύνοδον σά-
 κρα καὶ ἕτερα τοιαῦτα ὡς ἅπαξ ἐν διαγνώσει κελεύσαντος ἀνεγνώσθησαν τοῦ βασιλέως,
 καὶ οὐκ ἔστι τι ὅπερ διὰ τὰς ὑμετέρας εὐχὰς παρελείφθη τῶν τὰ παρανόμως αὐτόθι τολμη- 10
 θέντα δεικνύντων, ὥστε λοιπὸν σύμφωνον μὲν τοὺς τῆς ἀληθείας ἐχθροὺς τὴν παρὰ πάν-
 των κατὰ γνώμην ἀπενέγκασθαι, δεχθῆναι δὲ καὶ κυρωθῆναι τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας τὴν
 κρίσιν καὶ τὴν τῶν περὶ τὸν Αἰγύπτιον καθαιρέσιν ἀποσταλῆναι παραχρῆμα παρὰ τοῦ εὐ-
 σεβεστάτου βασιλέως ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ, ὡσανεὶ τυραννικῶς ἅπαντα καὶ
 ἀθέσμως τῶν περὶ Κύριλλον πεπραχότων καὶ ἐτέρας προσοφειλόντων ἐφ' οἷς ἔπαισαν τι- 15
 5 μωρίας. ἐπὶ τούτοις μὲν οὖν τὰ τοῦ πράγματος ἐτελεύτησε καὶ τοῦτο γεγένηται τῆς
 ἀκροάσεως πέρας. ἐλθόντος δὲ Ἰωάννου τοῦ ἱατροῦ καὶ συγκέλλου Κυρίλλου καὶ ἐλθόν-
 τος ὡς ἴστε, ἐτέρους ὥσπερ γεγενημένους ὀρώμεν τῶν ἀρχόντων τοὺς πλείους καὶ οὐδὲ
 ἀκοῦσαι γοῦν παρ' ἡμῶν τῶν ἐπ' αὐτῶν ἢ καὶ παρ' αὐτῶν κριθέντων ἀνεχομένους. οἱ
 μὲν γὰρ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος φασὶν ὡς χρὴ τὰ ἐξ ἐκατέρου μέρους πραχθέντα κρατεῖν 20
 καὶ τὰς καθαιρέσεις οὐ τῶν δύο μόνων, ὡς ἔδοξεν, ἀλλὰ τῶν τριῶν κυρωθῆναι προσώπων·
 οἱ δὲ ὅτι τὰς μὲν καθαιρέσεις λυθῆναι πάντων ἐπίσης προσήκει, φανεροὺς δὲ τῶν θεοφι-
 λεστάτων ἐπισκόπων ἐνταῦθα μετασταλῆναι, ὥστε μετὰ πάσης ἀληθείας ἐξετασθῆναι τοὺς τε
 περὶ τῆς πίστεως λόγους καὶ τὰ παρανόμως ἐν Ἐφέσῳ γεγενημένα. εἰσὶ δὲ τινες οἱ καὶ πάντα
 ποιοῦσι καὶ παντοδαπὴν σπουδὴν συνεισφέρουσιν ἐφ' ᾧ τε ἐπιτραπῆναι παρὰ τοῦ εὐσεβε- 25
 στάτου βασιλέως μετὰ φανερῶν τύπων τὴν Ἐφεσίων καταλαβεῖν καὶ ὡς ἂν συνίδωσιν
 ἢ καὶ δυνηθῶσι, φησὶν, ἅπαν διαθεῖναι τὸ πρᾶγμα, ὅπερ οἱ ἀγαπῶντες ὑμᾶς εἰς ἔργον
 ἀπεύχονται προελθεῖν, ἀκριβῶς εἰδότες τῶν σπουδαζόντων τὴν πρόθεσιν καὶ ὅθεν πρὸς
 6 ταύτην ὠδηγήθησαν τὴν βουλήν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὡς τῷ κυρίῳ φίλον, προίτω· ἐμοῦ
 δέ, παρακαλῶ, τοιούτους ὑπομεμενηκότος κινδύνους καὶ οὐδὲ νῦν ἀκινδύνως διάγοντος διὰ 30
 τὸ τῶν ἐπιβουλεύοντων ὁσημέραι πλήθος ἐκτενῶς ὑπερεῦχεσθαι καταξιούτω ἢ ὑμετέρα ὁσιό-
 της· μάρτυς γὰρ ὁ θεὸς ὅτι ἐν τῷ καλεῖσθαι πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ βασιλέως διάγνωσιν οὐδὲν
 ἕτερον ἡλπισα ἢ τῷ τῆς θαλάσσης παραπέμπεσθαι ρεύματι. ὁ δὲ κύριος κατὰ τὸ
 2 Tim. 4. 17 γεγραμμένον παρέστη μοι καὶ ἐρρύσθη ἐκ στόματος λέοντος, μᾶλλον δὲ σκύμ-
 νων μυρίων.

VS, D [= mn], A [in margine nonnulla abscissa, desinit in 19 γοὺν παρ' propter foliorum defectum], A

1 ἰθυνάσης A 5 ἀποδειχθέντες V ἀποδειχθέντος SDA οὔτε VSA ὅτε D ἐκάλε-
 σεν V 6 ὧν om. V δύνατο S 8 κανδιδιανοῦ SDA om. V deficit A 15 ἐφ' οἷς
 om. SD deficit A 15/16 τι τιμωρίας SD 16 μὲν om. D 18 τοὺς ἀρχοντας SD
 21 μόνων D 22 πάντων D 27 οἱ om. S ἡμᾶς D 28 πρὸς V εἰς SD 30 οὐδὲν S
 διαγαγόντος S 31 ἐκτενῶς VA εὐσεβῶς SD 33 θαλάττης SD

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE V CONTINENTUR

Expositio concilii CCCXVIII patrum contra Paulum Samosatenum [Lietzmann, Apol- linaris p. 293]	142 p. 6. 7
Gesta Ephesi ab Orientalibus	151 p. 119—124
Basilii diaconi preces	143 p. 7—10
Cyrilli oratio ad augustas de fide	149 p. 26—61
Cyrilli oratio ad dominas	150 p. 62—118
Cyrilli solutio duodecim capitulorum	148 p. 15—25
Cyrilli de incarnatione dei uerbi filii patris et disquisitio de eodem	140. 141 p. 3—6
Cyrilli ep. ad Caelestinum [ep. 11]	144 p. 10—12
Cyrilli et synodi ep. ad monachos Constantinopolitanos [ep. 19]	145 p. 12. 13
Nestorii et episcoporum qui cum eo, relatio ad imperatorem	146 p. 13—15
Orientalium epistula ad excommunicatos	152 p. 124
Orientalium relatio ad imperatores	153 p. 124. 125
Iohannis Antiocheni et eorum qui cum eo, relatio ad imperatores per Palladianum	154 p. 125—127
eorundem epistula ad clerum Constantinopolis	155 p. 127
eorundem epistula ad senatum Constantinopolis	156 p. 127. 128
eorundem epistula ad populum Constantinopolitanum	157 p. 128. 129
Orientalis concilii relatio ad imperatorem perlata per Irenaeum	158 p. 129—131
eorundem relatio ad imperatorem item perlata per Irenaeum	159 p. 131
eorundem relatio ad augustas	160 p. 131. 132
eorundem epistula ad praefectum et magistrum a pari	161 p. 132. 133
eorundem epistula ad praepositum et Scholasticum a pari	162 p. 133
Orientalium relatio ad imperatorem Irenaeo directa	163 p. 133—135
Irenaei epistula ad Orientales	164 p. 135. 136

II

ADFERVNTVR

Gen. 8, 21	44, 27	Ps. 2, 7	41, 11
12, 3	113, 38	2, 8	107, 18
31, 40. 39	128, 29	4, 7	128, 33
49, 10	38, 25	8, 2. 3	89, 14
Exod. 20, 3	72, 12	21, 1	136, 1
Num. 21, 8	110, 15	23, 10	34, 21
Deut. 5, 32	126, 17	31, 9	26, 14
6, 4	64, 26. 72, 11	32, 6	34, 21
6, 5	73, 13	32, 15	90, 8

Ps. 44, 8	22, 9	Mt. 3, 3	92, 8
55, 10	5, 32	3, 11, 12	86, 25
67, 12	27, 39	3, 17	98, 1. 108, 34
74, 6	39, 15	4, 10	49, 33
74, 8	71, 30. 73, 27	4, 38, 39	4, 1
76, 7	37, 25	8, 2, 3	86, 34
81, 6	30, 15	8, 14	87, 2
81, 7	30, 18	8, 26	87, 3
88, 10, 12	93, 39	8, 27	87, 5
cf. 94, 1	80, 12	8, 31, 32	87, 8
102, 20	83, 22	9, 25	98, 8
102, 24	47, 2	9, 37, 10, 1	87, 19
109, 3	117, 1	10, 1	77, 3
117, 20	16, 14	10, 23	48, 32
117, 27	84, 14	10, 24, 25	42, 10
118, 91	88, 4	10, 28	42, 5. 49, 20
146, 8	66, 29	10, 29, 30	87, 11
Prov. 8, 9	15, 19	10, 32, 33	87, 31
8, 30, 31	52, 28	11, 27	108, 30
9, 9	61, 26. 68, 29	11, 28, 29	87, 41
13, 3	11, 7	11, 28	53, 34
Sap. Sal. 1, 7	32, 16	11, 29	84, 29
1, 13, 14	42, 26	12, 5, 6	88, 5
2, 24	42, 29	12, 27	88, 13
Ies. 6, 3	30, 8. 109, 26	13, 40—42	88, 18
12, 3	26, 18	14, 25	4, 2
26, 19	93, 29	15, 14	15, 28
35, 3	93, 24	16, 13, 16, 17	88, 26
35, 5, 6	93, 27	16, 13	61, 18
40, 9, 10	93, 25	16, 16	7, 16
40, 9	26, 5	16, 17	5, 15
40, 13	34, 7	16, 18	10, 8
40, 15, 18	34, 23	16, 27	61, 16. 88, 35
45, 3	3, 7	17, 24—26	88, 38
48, 11	61, 7	20, 28	39, 37
49, 6	61, 4	21, 9	89, 10
59, 5, 6	132, 11	21, 16	89, 12
59, 5	127, 18	22, 32	94, 18
61, 1	93, 31	23, 10	68, 21
62, 10	16, 10	24, 36	34, 3
63, 9	90, 13	25, 25	9, 31
66, 1	52, 21	25, 31	73, 26. 89, 22
Ier. 17, 10	90, 10	25, 34	75, 30
38, 33	77, 26	26, 37, 38	58, 17
39, 27	90, 8	26, 41	50, 29
Bar. 3, 38	4, 14	26, 63, 64	89, 28
Os. 13, 14	64, 8	27, 46	34, 18
Joel 2, 28	27, 33. 55, 12	27, 50—52	89, 36
Amos 3, 12, 13	16, 9	28, 19	43, 35. 56, 23
Micha 5, 2	86, 18	Lc. 1, 2	118, 36
Habac. 2, 4	79, 15	1, 14—16	92, 2
cf. Habac. 3, 18	80, 12	1, 31	22, 6
Zach. 12, 1	37, 22	1, 32, 33	92, 16
Mal. 3, 6	66, 4	1, 34, 35	65, 32. 92, 23
Mt. 1, 20, 21	86, 6	1, 41—43	92, 31
1, 21	22, 7. 39, 34. 84, 2. 111, 5	1, 76, 77	92, 9
2, 1	86, 16	2, 6, 7	111, 13

Lc.	2, 14	44, 6	Ioh.	5, 22 23	60, 34
	2, 21	111, 5		5, 24	118, 8
	2, 29—32	92, 40		5, 26, 27	59, 31, 61, 1
	2, 29—31	112, 33		5, 27	60, 11
	2, 34	112, 36		5, 28	49, 22
	2, 40	33, 12, 28		6, 27	98, 16
	2, 48, 49	111, 22		6, 29	118, 16
	2, 52	33, 13		6, 38, 39	40, 20
	3, 6	20, 25		6, 47	96, 23
	3, 38	76, 19		6, 57	25, 8, 59, 11
	4, 1, 2	45, 20		6, 63	25, 6
	4, 19	32, 7, 59, 23		7, 33	32, 4
	5, 12 13	111, 30		7, 37	3, 13
	5, 22—24	93, 7		8, 15 16	40, 34
	7, 14	49, 24, 98, 28		8, 28	32, 18, 27
	7, 21—23	93, 16		8, 40	61, 12
	8, 24	93, 36		10, 18	5, 24
	8, 38, 39	94, 5		10, 24 25	32, 37
	8, 52	94, 16		10, 33	16, 6, 32, 22, 60, 27, 118, 33
	18, 8	60, 17, 118, 30		10, 35, 36	21, 9
	20, 41—44	111, 37		11, 25	54, 19, 58, 10, 95, 38
	22, 27	94, 23		11, 34	34, 14
	22, 66—69	94, 30		11, 41	49, 2
	23, 46	58, 18		11, 43	49, 23
Ioh.	1, 1	36, 27, 109, 32		12, 13	110, 24
	1, 3	41, 25		12, 16	102, 13
	1, 9—11	109, 1		12, 23, 24	102, 15
	1, 12	117, 7, 15		12, 27, 28	58, 15
	1, 14	5, 5, 20, 21, 21, 18, 37, 14, 64, 3, 66, 27, 81, 36, 109, 10, 118, 36		12, 44, 45	54, 1, 118, 16
	1, 15 16	109, 18		12, 49	118, 23
	1, 16	22, 12		14, 1	54, 3, 96, 25, 118, 27
	1, 18	4, 17, 5, 34		14, 6	51, 13
	1, 19, 23	92, 7		14, 10	55, 30
	1, 30	109, 30		14, 12, 13	90, 18
	1, 32—34	44, 10, 109, 34		14, 13	90, 29
	1, 33	44, 31		14, 27	74, 13
	1, 34	45, 3, 110, 2		15, 16	90, 26
	2, 11	117, 23		15, 20	42, 13
	2, 19	55, 35		16, 14	97, 40
	2, 23	117, 31		16, 23 24	90, 37
	2, 24, 25	90, 5		16, 26, 27	90, 40
	3, 12, 13	110, 5		17, 1 2	54, 5
	3, 13	61, 13		17, 3	91, 4
	3, 14, 15	110, 12		17, 19	110, 32
	3, 14	61, 15		17, 21—23	91, 9
	3, 16	5, 13, 118, 10		18, 5, 6	34, 26
	3, 17, 18	117, 34		19, 34	4, 15
	3, 31	83, 28		20, 19	91, 22
	3, 34	22, 11		20, 22, 23	91, 34
	3, 35	53, 22		20, 30, 31	111, 1
	4, 6	4, 2, 33, 28	Act	2, 24	57, 10, 66, 9
	4, 22	31, 29, 90, 11		2, 33—35	54, 27
	4, 50	118, 3		3, 6	88, 15
	4, 53	118, 1		7, 55—57	9, 35
	5, 18	32, 20		16, 7	57, 17
	5, 21	55, 28		17, 28	59, 18
			Rom	1, 1—4	70, 33

Rom	1, 4	18, 13	1 Cor	1, 12. 13	74, 20
	1, 5. 6	112, 8		1, 13	70, 9
	1, 9	112, 17		1, 22 23	74, 26
	1, 21 22	71, 8		1, 24	34, 10
	1, 25	60, 24		1, 30 31	99, 10
	1, 28	71, 19		2, 1 2	74, 34
	2, 5 6	71, 24		2, 6—8	75, 3
	3, 20—22	71, 34		2, 8	81, 38
	3, 23 24	72, 3		2, 10	34, 11
	3, 25 26	98, 34 99, 33		3, 10 11	75, 14
	3, 25	54, 7		3, 16 17	75, 21
	3, 31	72, 9		3, 16	21, 7
	4, 3	113, 37 115, 10		4, 5	75, 25
	4, 13	113, 40		4, 7	104, 35
	4, 17	56, 5 72, 18		6, 11	114, 10
	4, 23—25	55, 20		6, 19 20	75, 34
	4, 25	56, 9		6, 20	85, 18
	5, 1 2	112, 24		8, 4—6	76, 1
	5, 8 9	99, 27		8, 5, 6	65, 1
	5, 10	99, 30		8, 6	27, 5. 37, 4. 77, 9 90, 33
	5, 18. 19	37, 31		9, 17	12, 4
	5, 19	45, 28		9, 20 21	76, 11
	6, 3 4	22, 28 56, 18 100, 1		10, 4	104, 12
	6, 5	100, 11		10, 15—17	95, 3
	6, 13	57, 2		10, 32	76, 14
	7, 4	72, 24		11, 1	48, 9
	7, 25—8, 4	102, 27		11, 3	28, 10 76, 16
	8, 7	38, 6		12, 3—6	76, 27
	8, 8—10	72, 32		12, 18	76, 39
	8, 9	44, 35 57, 15 78, 38		12, 26	127, 32
	8, 11	57, 5		15, 3	66, 7
	8, 14 15	73, 3		15, 20	25, 22 58, 14
	8, 20	29, 25		15, 21 22	100, 13
	8, 29	23, 10. 111, 20		15, 21	30, 30
	8, 31 32	103, 10		15, 22	30, 28
	8, 32	66, 2		15, 45	95, 13
	8, 33 34	103, 18		15, 47—50	95, 14
	8, 35	48, 33 73, 11		15, 47—49	28, 11
	8, 38 39	73, 18		15, 47	100, 15
	9, 33	112, 31		15, 52 53	95, 20
	10, 3 4	113, 3		15, 54 55	66, 6
	10, 6—11	113, 9		15, 55	64, 8
	10, 6—10	103, 25		15, 58	62, 9
	10, 8—10	116, 5		16, 21 22	77, 5
	10, 8 9	38, 34	2 Cor	1, 9	95, 35
	14, 7—9	103, 39		2, 14 15	77, 14
	14, 9	94, 18		2, 15	26, 30 46, 35
	14, 10	73, 25		3, 2 3	77, 22
	15, 8 9	38, 21		3, 14—17	77, 32
	15, 8	113, 35		3, 17	77, 7
	15, 15 16	73, 29		4, 3 4	78, 3
	15, 17—19	73, 39		4, 4	15, 24
	16, 16	13, 21 74, 8 18		5, 9 10	78, 14
	16, 20	74, 11		5, 10	71, 26
	16, 25—27	113, 23		5, 14 15	78, 21
1 Cor	1, 1 2	74, 16		5, 16	91, 28 104, 20
	1, 9	40, 13 41, 32		5, 17	42, 34

2 Cor.	5, 19	53, 26	Phil.	2, 10, 11	10, 4, 21, 23, 63, 39
	5, 20	78, 28		3, 7, 8	81, 9
	6, 4	78, 33		4, 4, 5	62, 28
	6, 16	21, 6, 78, 35	Col.	1, 12—20	36, 12, 106, 32
	8, 9	28, 24, 53, 18, 104, 31, 109, 40		1, 18	41, 4, 58, 14
	10, 4, 5	39, 4		1, 24—28	81, 20
	10, 5	27, 18, 54, 24, 78, 40		2, 6, 7	81, 34
	11, 4	114, 15		4, 2—4	82, 1
	11, 32, 33	48, 35	1 Tim.	1, 1	83, 36
	13, 3, 4	57, 24		1, 7	16, 2
	13, 3	70, 10		1, 15, 16	116, 24
	13, 4	50, 22		1, 17	10, 2
Gal.	1, 1	53, 5, 105, 2		2, 5, 6	101, 23
	1, 6—8	114, 26		3, 15	74, 9
	1, 9	66, 18		3, 16	17, 30, 43, 19, 55, 2, 116, 33
	1, 15—17	114, 36		4, 10	84, 4
	2, 16	115, 6, 117, 9		6, 20	7, 12
	2, 19, 20	79, 11	2 Tim.	4, 5	10, 19
	3, 5	79, 24		4, 17	136, 33
	3, 10	4, 28	Tit.	2, 11—14	84, 7
	3, 13, 14	100, 21		3, 8	117, 4
	3, 15	29, 4	Hebr.	1, 1, 2	107, 13
	3, 23—27	79, 32		1, 3—5	29, 19
	3, 27	128, 32		1, 3, 4	107, 22
	4, 3—5	105, 14		1, 3	17, 18, 63, 12
	4, 4	27, 9, 38, 10		1, 6	23, 7, 29, 17, 63, 40, 82, 11
	4, 6	44, 20, 73, 5, 105, 26		1, 7—9	82, 18
	4, 7	41, 33		1, 14	29, 29
	4, 8, 9	80, 5		2, 4	38, 27
	4, 9	71, 12, 104, 3		2, 7, 9	53, 11
	6, 14	80, 10		2, 9	29, 14, 34, 8, 57, 9
Eph.	1, 13, 14	115, 14		2, 10—12	41, 15
	1, 19—21	80, 19		2, 11, 12	43, 3, 107, 34
	1, 21	47, 13		2, 14, 16, 17	109, 12
	2, 3	19, 3		2, 14, 15	30, 10, 42, 15, 58, 4
	2, 6	28, 33		2, 14	17, 9, 20, 18, 23, 35, 2, 41, 8,
	2, 11, 12	80, 30			73, 10, 96, 2, 111, 10, 19
	2, 13—15	100, 35		2, 16, 14	32, 25, 63, 21
	3, 1—4	115, 26		2, 16, 17	34, 35
	3, 8, 9	115, 38		2, 16	17, 8, 90, 16
	3, 14—17	80, 37		2, 18	31, 21
	4, 5—10	105, 31		3, 1—6	39, 26
	4, 5	64, 19		3, 1	18, 13, 24, 2
	4, 13	70, 16		3, 12	82, 32
	5, 2	24, 3, 50, 17, 64, 17		4, 14, 15	46, 23
	5, 25, 26	116, 1		4, 15	5, 2, 6, 2, 7, 34, 46, 37
Phil.	1, 18	116, 12		5, 4, 5	47, 17
	1, 27—29	116, 16		5, 6	47, 30
	2, 4—11	106, 11		5, 7—10	48, 3
	2, 5—11	35, 9		7, 4	60, 39
	2, 6—8	27, 21, 39, 19		7, 16	47, 32
	2, 6	19, 22		7, 19	50, 19
	2, 7, 8	79, 2		7, 23—25	31, 14
	2, 7, 9	54, 33		7, 27, 28	50, 12, 22
	2, 7	31, 3, 66, 26		8, 1, 2	51, 5, 108, 4
	2, 8	49, 11, 102, 20		8, 1	52, 1
	2, 9	49, 12		8, 5	88, 9

Hebr.	9, 7	50, 33	Iuda	19	49, 29
	9, 11. 12	51, 29	symbolum Nicaenum	63, 9. 135, 1	
	9, 12	52, 2	V 1	11, 18	
	9, 13. 14	82, 36	V 2. 4	12, 22	
	9, 24	32, 9. 47, 10. 52, 19	V 2	10, 37	
	10, 5—7	101, 9	V 4	11, 26	
	10, 11	51, 22	V 6. 10	13, 8	
	10, 14	24, 13. 31, 24. 50, 14	V 6 . 16, 18. 121, 29. 125, 35. 129, 20. 130, 2	134, 2	
	10, 23	116, 4	V 25. 31. 83	133, 17	
	10, 28. 29	83, 10	V 25. 31	120, 4. 128, 18. 129, 33	
	10, 28	31, 9	V 25	14, 24. 126, 25	
	12, 1. 2	108, 17	V 31 . 14, 13. 119, 8. 15. 128, 4. 132, 9. 25. 136, 8		
	12, 2	42, 3. 102, 20	V 83	131, 10. 17. 133, 23. 134, 35	
	12, 25. 26	83, 20	V 87—90	134, 3	
	13, 8	83, 30	V150	28, 1	
	13, 12	101, 18	V153. 156	127, 26	
1 Petr.	1, 1. 2	84, 32	V154	131, 15. 133, 22	
	1, 3. 4	85, 4	V158	133, 29	
	1, 10. 11	85, 10	Coll. C 82	119, 36	
	1, 18. 19	85, 18. 99, 19	Cyrilli epistula ad Iohannem Antioche- num duobus diebus ante primam sessionem scripta	125, 5. 132, 2	
	1, 21	96, 22	Ἀθανάσιος ἐν τῷ περὶ σαρκώσεως λόγῳ [Lietzmann, Apollin. 250, 6—252, 11. 253, 3—14]	65, 25	
	2, 20. 21	48, 10	Ἀμμωνος ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως	67, 7	
	2, 21	50, 10	Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου ἐκ τοῦ περὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως	67, 1	
	2, 22	38, 19. 72, 6	Ἀντιόχου ἐπισκόπου	66, 31	
	3, 18—20	101, 32	Ἀττικοῦ ἐπισκόπου [= Exc. Eph. XVII] Θεοφίλου ἐπισκόπου ἐκ τοῦ προσφωνητι- κοῦ πρὸς τοὺς φρονούντας τὰ Ὀρι- γένους [= Hieron. ep. 96, 3]	68, 12	
	4, 1	25, 25. 66, 1. 68, 8. 102, 6	Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς θείας γεννήσεως [PG 56, 385. 389]	67, 14	
	4, 19	59, 9	Οὐιταλίου ἐπισκόπου ἐκ τοῦ περὶ πίστεως λόγου [Lietzmann, Apollin. 273]	67, 29	
2 Petr.	2, 1	64, 34. 85, 16	Σεβηριανοῦ ἐπισκόπου	67, 25	
1 Ioh.	1, 1. 2	96, 11	Nestorii dictum	8, 26. 9, 2	
	2, 1	54, 7			
	3, 23	96, 27			
	4, 2. 3	96, 31			
	4, 13	81, 6			
	4, 14. 15	97, 7			
	5, 1	97, 17			
	5, 5—8	97, 22			
	5, 9. 10	97, 33			
	5, 20	85, 23			
Iacob.	1, 16. 17	84, 22			
	1, 17	17, 13. 99, 13			
	4, 7	84, 27			
	4, 12	61, 4. 78, 19. 89, 25			
	5, 20	69, 9			
Iuda	3 4	85, 30			

ceteri indices in calce voluminis proponuntur

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM
ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS
VOLVMEN PRIMVM
PARS SEXTA

MDCCCCXXVIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE